НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

КАТАЛОГ
НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ
ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ

2018-2019
навчальний рік

2018

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

1.1. Історична довідка 6
1.2. Концепція та завдання освітньої діяльності 9
1.3. Спеціальності підготовки бакалаврів 12
1.4. Правила прийому на навчання 17
1.5. Організація навчального процесу 21
1.6. Практичне навчання студентів 27
1.7. Науково-педагогічні та педагогічні працівники 30
1.8. Характеристика матеріально-технічної бази 31
1.9. Інформаційне та телекомунікаційне забезпечення навчального процесу 32
1.10. Наукова бібліотека 34
1.11. Виховна, спортивно-масова та соціальна роботи 38
1.12. Підготовка офіцерів запасу 39
1.13. Міжнародна мобільність 41
1.14. Студентське самоврядування 42
1.15. Сфери зайнятості випускників 43

2. ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ

2.1. Загальні положення 46
2.2. Агробіологічний факультет 50
201 Агрономія 52
203 Садівництво та виноградарство 69
2.3. Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології 81
202 Захист і карантин рослин 82
162 Біотехнології та біоінженерія 90
101 Екологія 99
2.4. Факультет тваринництва та водних біоресурсів 109
207 Водні біоресурси та аквакультура 111
204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва 120
2.5. ННІ лісового та садово-паркового господарства 127
205 Лісове господарство 129
206 Садово-паркове господарство 137
187 Деревообробні та меблеві технології 145
2.6. Факультет ветеринарної медицини 153
211 Ветеринарна медицина 154
2.7. Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК 163
181 Харчові технології 164

2.8. Механіко-технологічний факультет 173
208 Агроінженерія 175
275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) 183
2.9. Факультет конструювання та дизайну 192
133 Галузеве машинобудування 193
192 Будівництво та цивільна інженерія 204
2.10. ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження 213
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка 215
151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології 222
2.11. Факультет землевпорядкування 228
193 Геодезія та землеустрій 229
2.12. Юридичний факультет 241
081 Право 242
2.13. Економічний факультет 256
051 Економіка 258
071 Облік і оподаткування 272
072 Фінанси, банківська справа та страхування 282
076 Підприємництво,торгівля та біржова діяльність 296
2.14. Факультет аграрного менеджменту 306
075 Маркетинг 307
073 Менеджмент 321
2.15. Факультет інформаційних технологій 336
051 Економіка (освітня програма «Економічна кібернетика») 338
051 Економіка (освітня програма «Цифрова економіка») 348
122 Комп'ютерні науки 356
121 Інженерія програмного забезпечення 365
123 Комп'ютерна інженерія 373
2.16. Гуманітарно-педагогічний факультет 383
231 Соціальна робота 385
035.04 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно)) 394
291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії 400
015 Професійна освіта 408
061 Журналістика 422
053 Психологія 430
2.17. ННІ післядипломної освіти 438
242 Туризм 439

1. Загальні відомості про Національний університет біоресурсів і природокористування України

1.1. Історична довідка
1.2. Концепція та завдання освітньої діяльності
1.3. Спеціальності підготовки бакалаврів
1.4. Правила прийому на навчання
1.5. Організація навчального процесу
1.6. Практичне навчання студентів
1.7. Науково-педагогічні та педагогічні працівники
1.8. Характеристика матеріально-технічної бази
1.9. Інформаційне та телекомунікаційне забезпечення навчального процесу
1.10. Наукова бібліотека університету
1.11. Виховна, спортивна-масова та соціальна роботи
1.12. Підготовка офіцерів запасу
1.13. Міжнародна мобільність
1.14. Студентське самоврядування
1.15. Сфери зайнятості випускників

1.1. Історична довідка

Національний університет біоресурсів і природокористування України − вищий навчальний заклад IV рівня акредитації, що має статус самоврядного (автономного) дослідницького університету.

З 2014 року Національний університет біоресурсів і природокористування України очолює ректор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор Ніколаєнко Станіслав Миколайович.

Витоки Національного університету біоресурсів і природокористування України беруть свій початок із сільськогосподарського відділення й ветеринарного факультету Київського політехнічного інституту, Варшавської лісової школи (Польща).

Сільськогосподарське відділення Київського політехнічного інституту (відкрите 31 серпня 1898 р.) трансформувалось у 1918 р. у сільськогосподарський (агрономічний) факультет, а у 1922 р. – Київський сільськогосподарський інститут, який із 1923 р. став самостійним вищим навчальним закладом.

Першим деканом сільськогосподарського відділення став магістр сільського господарства, дійсний статський радник, заслужений професор і завідувач кафедри зоотехнії М.П. Чирвинський, здобутки якого увійшло у скарбницю вітчизняної науки. Почесним членом і лектором сільськогосподарського відділення був заслужений професор імператорського Московського університету К.А. Тімірязєв.

Перший випуск учених-агрономів відбувся у 1903 р. у кількості 32 осіб. Головою державної екзаменаційної комісії був відомий учений-хімік, почесний член популярного Київського товариства природодослідників Д.І.Менделєєв, який дав високу оцінку випускникам.

Зведення перших навчальних корпусів у Голосієво розпочалося у 1926-1929 рр. за проектами архітектора Д.М. Дяченка у стилі українського бароко.

У 1926 р. КСГІ є одним із піонерів сільськогосподарської науки й агрономічної освіти в центральній частині України, і Народний Комісаріат Освіти, як засвідчують офіційні документи, планував розгорнути КСГІ в найширше і найповніше устатковану вищу сільськогосподарську школу УСРР – Всеукраїнську сільськогосподарську академію. Суб’єктивні та об’єктивні причини завадили створенню такої школи.

У першій половині 30-х роках ХХ ст. на базі КСГІ функціонував ряд самостійних інститутів. Проте, із середини 30-х років минулого століття навчальний заклад повертається до своєї структури та назви.

У роки Другої світової війни КСГІ знаходився в евакуації у м. Алма-Ата і функціонував у складі Казахського сільськогосподарського інституту.

У 1948 р. за високі досягнення в навчальній та науковій роботі, а також з нагоди свого 50-річчя, інститут був нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Київський лісогосподарський інститут розпочинає свою історію із Варшавської лісової школи (відкрита у 1816 р.), яку було приєднано до Інституту сільського господарства м. Маримонт (Польща) й у 1840 р. останній реорганізовано в Інститут сільського господарства і лісівництва, згодом (1862 р.) переведеного до м. Ново-Олександрії (нині - м. Пулави, Польща). На початку Першої світової війни (1914 р.) частину факультетів Ново-Олександрійського інституту сільського господарства і лісівництва включено до складу Харківського інституту сільського господарства і лісівництва (із 1921 р.). У 1930 р. лісовий факультет Харківського СГІ перенесли до Києва й об’єднали із лісоінженерним факультетом Київського СГІ. Результатом злиття став Український лісотехнічний інститут, який у цьому ж році було реорганізовано у Київський лісогосподарський інститут.

У 1954 р. Київський сільськогосподарський і Київський лісогосподарський інститути були об'єднані в один навчальний заклад, який отримав назву «Ордена Трудового Червоного Прапора Українська сільськогосподарська академія» (УСГА).

У 50-х роках УСГА стала не лише одним з головних центрів підготовки кадрів для сільського господарства України, а й центром його наукового забезпечення. Протягом 1956-1962 рр. Українська сільськогосподарська академія входила до структури Української академії сільськогосподарських наук (УАСГН) як її навчальна частина. Слід зазначити, що цей період життя навчального закладу був одним із найпродуктивніших, оскільки існувала реальна можливість інтеграції освітянської й наукової діяльності, що дало змогу завоювати йому славу одного з найкращих вищих навчальних закладів колишнього СРСР. Це був прообраз великих навчально-наукових університетських центрів, які функціонують зараз у високорозвинених країнах світу.

Вольовим рішенням «верхів» через послідовне відстоювання Президією УАСГН стратегії розвитку сільського господарства в Україні, яка не збігалася з офіційною, Українську академію сільськогосподарських наук було ліквідовано, а науково-дослідні інститути перепідпорядковано Всесоюзній академії сільськогосподарських наук ім. Леніна (ВАСГНІЛ) та МСГ УРСР.

У 1957 р. до складу УСГА був включений Київський ветеринарний інститут, який починав свою роботу як ветеринарний факультет Київського політехнічного інституту (1920 р.), а із 1921 р. функціонував уже як самостійний Київський ветеринарно-зоотехнічний інститут, із 1930 р. діє Київський ветеринарний інститут.

1960–80-ті роки увійшли в історію нашого навчального закладу як період розширення міжнародних зв'язків. У ці роки навчалися і закінчили академію понад дві тисячі іноземців, вихідців більше, як із 100 країн Азії, Європи, Африки, Індокитаю, Південної Америки.

На всіх етапах розвитку університету розвивалась його наукова діяльність, виникли відомі світові наукові школи, які очолювали вчені непересічного характеру. Професорсько-викладацький склад провів значну роботу щодо вдосконалення форм і методів підготовки спеціалістів для сільського господарства і досліджень актуальних проблем господарювання в аграрному секторі України.

У 1982 р. при Українській сільськогосподарській академії була створена Вінницька філія, яка в 1991 р. стала самостійним інститутом (нині – Вінницький державний аграрний університет).

Із 1962 р. по 1992 р. навчальний заклад продовжив своє існування автономно як Українська сільськогосподарська академія з підпорядкуванням Міністерству сільського господарства УРСР, а згодом – СРСР.

Вивчення передового досвіду високорозвинутих країн світу у сфері вищої освіти, активна співпраця з провідними навчальними закладами аграрного профілю ряду держав, участь у реформуванні системи вищої освіти України в рамках Болонського процесу зумовили якісні зміни у структурі та функціонуванні навчального закладу, логічним наслідком чого стали зміни у його статусі та назві.

На базі Української сільськогосподарської академії у серпні 1992 р. створено Український державний аграрний університет, якому Постановою Верховної Ради України від 29 липня 1994 р. № 158 надано статус національного з наданням прав автономії та самоврядування. З цього часу він іменується як Національний аграрний університет і згідно з вищевказаною Постановою Верховної Ради України та Постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 1995 р.№ 387 перебуває у функціональному управлінні останнього.

До структури цього вищого навчального закладу увійшло немало навчально-наукових закладів та виробничих підрозділів на правах юридичних осіб, які пізніше були реорганізовані у відокремлені структури.

Із 1936 р. у складі університету знаходиться Боярська лісова дослідна станція, із 1957 р. – навчально-дослідне господарство «Ворзель», із 1966 р. – Агрономічна дослідна станція (Київська область), із 1972 р. – Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В.Музиченка.

У 1996 р. Постановою Кабінету Міністрів України до складу Національного аграрного університету передано Ніжинський агротехнічний коледж (Чернігівська область).

Постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1997 р. до складу університету ввійшли Бережанський агротехнічний коледж (Тернопільська область), Заліщицький (Тернопільська область) і Боярський (Київська область) сільськогосподарські технікуми, Немішаївський аграрний та Ірпінський економічний технікуми (Київська область).

Згодом Ірпінському, Немішаївському, Заліщицькому, а у 2004 р. Боярському технікумам за результатами акредитації було надано статус коледжів.

Постановами Кабінету Міністрів України від 6 травня 2001 р. та від 16 травня 2001 р. на базі Бережанського і Ніжинського агротехнічних коледжів створено Бережанський та Ніжинський агротехнічні інститути. Того ж року до складу університету передано Інститути післядипломної освіти керівників і спеціалістів агропромислового комплексу. Із 2003 р. у структурі університету перебуває новостворена Українська лабораторія якості і безпеки продукції агропромислового комплексу.

У 2004 р. до складу університету передано цілісний майновий комплекс Державного племінного птахівничого заводу ім. Фрунзе (Автономна республіка Крим) як навчально-дослідне господарство. У тому ж 2004 р. на базі Кримського державного агротехнологічного університету створено Південний філіал «Кримський агротехнологічний університет» (м. Сімферополь): Кримський агропромисловий коледж; Бахчисарайський будівельний технікум; Прибрежненський аграрний технікум (нині - коледж); технікум гідромеліорації та механізації сільського господарства. У 2004 р. приєднано Український науково-дослідний інститут сільськогосподарської радіології.

У 2004 р. приєднано Український науково-дослідний інститут сільськогосподарської радіології.

У 2005 р приєднано Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової (так сьогодні називається навчальний заклад). У 2007 р. – Мукачівський аграрний коледж.

До структури університету у 2015 р. увійшли міжкафедральні навчальні лабораторії, сформовані на базі Таращанського агротехнічного колледжу, Лубенського та Малинського лісотехнічних коледжів та ВП НУБіП України – Мукачівського аграрного колледжу, Бобровицького коледжу економіки і менеджменту ім. О. Майнової, Бережанського агротехнічного інституту.

Із 2016 р. у складі університету функціонує відокремлений структурний підрозділ «Рівненський коледж НУБіП України».

У галузі міжнародного співробітництва на сьогодні підписано угоди про співпрацю із багатьма навчальними та науковими установами провідних країн світу.

Для розширення навчальної, дослідницької та інноваційної діяльності Національного аграрного університету з метою задоволення потреб агропромислової, природоохоронної та інших галузей економіки, а також враховуючи необхідність адаптації такої діяльності до вимог міжнародних організацій дослідницьких університетів, Постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2008 р. № 945 Національний аграрний університет перейменовано в Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБіП України). Постановою Кабінету Міністрів України № 76 від 3 лютого 2010 р. Національному університету

біоресурсів і природокористування України надано статус самоврядного (автономного) дослідницького національного університету.

Результат реформування університету чітко окреслено в Програмі розвитку НУБіП України на 2015-2020 роки «Голосіївська ініціатива – 2020», перспективами реалізації якої є поєднання навчальної, дослідницької, інноваційної, інформаційно-консультативної та навчально-виробничої діяльності. Отже, у сфері своїх здобутків університет є яскравим прикладом навчального закладу XXI століття.

1.2. Концепція та завдання освітньої діяльності

Концепція освітньої діяльності Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України) визначається його **статусом самоврядного (автономного) дослідницького університету,** який проводить освітню, науково-дослідну, науково-інноваційну, навчально-виробничу та інформаційно-консультаційну діяльність, спрямовану на розроблення сучасних проблем наук про життя і навколишнє природне середовище, використання, відтворення та збалансований розвиток біоресурсів наземних і водних екосистем, запровадження новітніх природоохоронних агро- і біотехнологій, технологій відродження безпечності та родючості ґрунтів, енергозберігаючих агротехнологій, екологічного і правового менеджменту в сільській місцевості, здійснення моніторингу і контролю за дотриманням стандартів, якістю і безпекою сільськогосподарської продукції, продуктів її переробки та довкілля.

Діяльність університету спрямована на задоволення освітніх потреб людини, суспільства, держави відповідно до **Конституції України, Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті біоресурсів і природокористування України".**

НУБіП України проводить свою діяльність відповідно до вимог і стандартів європейського науково-освітнього простору, бере участь у виконанні науково-дослідних програм і проектів, у тому числі міжнародних, співпрацює з провідними закордонними університетами та іншими впливовими зарубіжними партнерами.

Освітня діяльність в університеті має світський характер, захищена від втручання політичних партій та громадських і релігійних організацій. Головною метою діяльності університету є подальше інтегрування у світову освітню систему та утвердження у статусі міжнародного.

НУБіП України як вищий навчальний заклад освіти, акредитований за IV рівнем, має право на підготовку фахівців за такими освітніми ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями):

- молодший спеціаліст – за 26 спеціальностями;
- бакалавр – за 36 спеціальностями;
- спеціаліст – за 13 спеціальностями;
- магістр – за 37 спеціальностями та майже 60 освітніми програмами.

У базовому закладі університету (м. Київ) ступенева система підготовки фахівців реалізується за схемою «бакалавр-магістр». Крім того, тут здійснюється підготовка докторів філософії та докторів наук за 34 спеціальностями, а також перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців для аграрного сектору економіки.

На 13 факультетах і в 3 навчально-наукових інститутах (ННІ) базового закладу університету (м. Київ) та 11 відокремлених підрозділах НУБіП України – регіональних вищих навчальних закладах II–III рівнів акредитації навчається близько 30 тисяч студентів і слухачів.

Концепція освітньої діяльності університету базується на таких принципах:

- доступність вищої освіти для осіб, які відповідають вимогам професійного відбору (конкурсу) з урахуванням наявних пільг для сільської молоді та тих, хто проживає в зоні, забрудненій внаслідок катастрофи на Чорнобильській АЕС;
- рівність умов для кожного студента, слухача, аспіранта, докторанта з метою повної реалізації їх здібностей, таланту, всебічного розвитку особистості;
- відкритий характер вищого навчального закладу, створення передумов для вибору форми і профілю навчання;
- пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей, гуманізм і демократизм навчального процесу;
- логічна єдність і безперервність навчального процесу, інтеграція навчальної діяльності з наукою та виробництвом;
- відповідність рівня освіти рівню світових вимог;
- відкритий характер конкурсів та контрактів на заміщення вакантних посад керівників підрозділів, деканів, професорів, доцентів, інших співробітників.

Основними завданнями освітньої діяльності університету є:

- організація навчального процесу на основі інноваційних магістерських і аспірантських програм поглибленої наукової та професійної підготовки магістрів, кандидатів наук (докторів філософії) та докторів наук для наукової та науково-педагогічної роботи в університетах, наукових установах, наукоємних виробництвах;
- запровадження підготовки магістрів і докторів філософії, науково-педагогічних та наукових працівників університету на основі власних наукових досліджень шляхом тісної інтеграції наукової діяльності з навчальним процесом із забезпеченням поглибленої фундаментальної складової як у навчанні, так і в наукових дослідженнях;
- нарощування та ефективне використання кадрового наукового, науково-педагогічного та науково-технічного потенціалу університету шляхом ефективного, на світовому рівні, проведення науково-навчального процесу;
- розроблення та впровадження в навчальний процес новітніх інтегрованих технологій, методик, технічних засобів навчання, створених за результатами наукових досліджень;
- інтеграція освіти з наукою і виробництвом у рамках створення навчально-науково-виробничих об’єднань (у т.ч. і міждисциплінарних), базових кафедр, їх підрозділів у інститутах НАН України та НААН України, інших наукових установах для проведення навчально-наукової роботи;
- підготовка кадрів для інноваційного розвитку України на засадах творчості, володіння фахівцями сучасними інформаційними технологіями, методами створення, використання та захисту інтелектуальної власності, основами управління інноваційною діяльністю, маркетингу інноваційної продукції, комерціалізації науково-технічних розробок;
- забезпечення високого рівня працевлаштування випускників за фахом, зокрема молодих учених, що пройшли поглиблену наукову, науково-дослідну та науково-технічну підготовку як наукові і науково-педагогічні працівники, розробники нової техніки і технологій, менеджери науково-технологічного бізнесу та державного управління у сфері освіти, науки і техніки;
- широке залучення студентів до роботи у складі наукових колективів з розроблення та впровадження складних наукоємних науково-технічних систем, як необхідної складової навчального процесу;
- забезпечення високих вимог до конкурсного відбору науково-педагогічних кадрів з обов’язковим урахуванням наукових здобутків;

- розвиток віртуального освітньо-наукового інформаційного середовища за участю усіх навчальних і наукових підрозділів університету з забезпеченням доступу до нього всіх учасників навчального процесу;
- підвищення кваліфікації керівних працівників і фахівців організацій, підприємств і установ, які освоюють та впроваджують результати наукових досліджень і технічних розробок університету;
- участь у духовно-культурному розвитку суспільства, формуванні в країні економіки знань, розвитку високотехнологічної промисловості та інноваційного підприємницького середовища.

Навчальний процес в університеті базується на системному підході з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальновиробничі та соціально-економічні проблеми в їх взаємозв'язку.

Виховний процес є невід'ємною складовою освітньої діяльності і передбачає виховання майбутніх фахівців у кращих традиціях національної та світової культури з урахуванням загальнолюдських пріоритетів, програми відродження і розбудови національної економіки, культури, науки, духовної єдності нації та народів України.

Одним з вирішальних напрямів реалізації стратегічних завдань університету є створення принципово нового механізму взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу, який ґрунтується на дотриманні принципу єдності їх інтересів, педагогічних можливостей та потреб особистості.

Основними завданнями навчально-методичної роботи в контексті реалізації ступеневої системи освіти є:

- розробка моделі фахівця XXI століття та формування вимог щодо рівня його професійних знань, здатності до самонавчання, адаптації до діяльності в ринкових умовах та саморозвитку;
- участь співробітників університету у роботі науково-методичних комісій науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів Міністерства освіти і науки України та Міністерства аграрної політики та продовольства України, що займаються удосконаленням організаційного та методичного забезпечення навчально-виховного процесу, розробкою галузевих стандартів вищої освіти;
- створення науково-методичних комплексів напрямів підготовки (спеціальностей) та навчально-методичних комплексів дисциплін на основі передових педагогічних технологій і відповідної навчально-лабораторної бази;
- забезпечення умов дотримання вимог державних стандартів вищої освіти;
- адаптація науково-методичної літератури, що готується до друку співробітниками університету, до вимог міжнародних стандартів СОТ та країн Європейського Союзу;
- вивчення змісту та характеру роботи випускників з метою внесення змін і доповнень до змісту програм та організації навчального процесу;
- розробка принципів і форм рейтингової системи, критеріїв оцінки знань, тестів для визначення рівня професійних знань, умінь та навиків;
- освоєння нових інформаційних і телекомунікаційних систем забезпечення навчального процесу.

1.3. Спеціальності підготовки бакалаврів

У Національному університеті біоресурсів і природокористування України підготовка бакалаврів здійснюється за такими спеціальностями:

автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології; агроінженерія; агрономія; біотехнології та біоінженерія; будівництво та цивільна інженерія; ветеринарна медицина; водні біоресурси та аквакультура; галузеве машинобудування; геодезія та землеустрій; деревообробні та меблеві технології; екологія; економіка; електроенергетика, електротехніка та електромеханіка; журналістика; захист і карантин рослин; інженерія програмного забезпечення; комп'ютерна інженерія; комп'ютерні науки; лісове господарство; маркетинг; менеджмент; міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії; облік і оподаткування; підприємництво, торгівля та біржова діяльність; право; професійна освіта; психологія; садівництво та виноградарство; садово-паркове господарство; соціальна робота; технологія виробництва і переробки продукції тваринництва; транспортні технології (автомобільний транспорт); туризм; філологія (германські мови та літератури (переклад включно)); фінанси, банківська справа та страхування; харчові технології.

Бакалавр – це освітній ступінь (ОС), що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180 - 240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра (ОКР молодшого спеціаліста) визначається закладом вищої освіти.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій (постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341) − структурній одиниці, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня.

Опис шостого кваліфікаційного рівня

Рівень	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	6
6	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов			
	Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

1	2	3	4	6
	Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності		здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра забезпечує здобуття вищої освіти за спеціальністю та відповідної кваліфікації.

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра – система освітніх компонентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС), необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач ступеня бакалавра.

Особи, які успішно виконали освітньо-професійну програму підготовки бакалаврів та пройшли атестацію, одержують документи про здобуття вищої освіти за відповідною спеціальністю та кваліфікації бакалавра.

Підготовка фахівців ОС «Бакалавр» здійснюється на факультетах і в навчально-наукових інститутах (ННІ) базового закладу університету (м. Київ) та у відокремлених підрозділах (ВП) НУБіП України – вищих навчальних закладах II–III рівнів акредитації (табл. 1.1). Навчання у всіх підрозділах реалізується за узгодженими навчальними планами і програмами, у тому числі із залученням до нього у ВП НУБіП України науково-педагогічних працівників базового закладу університету. Це дозволяє успішно реалізувати ступеневу систему, створити найсприятливіші умови для здібних учнів, забезпечує індивідуалізацію навчання та перехід до програми вищого рівня.

Таблиця 1.1. Спеціальності підготовки бакалаврів

№ п/п	**Код, найменування спеціальності**	**Структури, що забезпечують підготовку бакалаврів, та ліцензований обсяг прийому (денна /заочна форма навчання, осіб)**	
		факультети (ННІ) базового закладу університету	**ВП НУБіП України**
1	*2*	*3*	*4*
1	015 Професійна освіта	Гуманітарно-педагогічний (50/-)	–
2	035.041 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська) (англійська мова та друга іноземна) 035.043 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька) (німецька мова та друга іноземна)	Гуманітарно-педагогічний (75/15) (25/10)	–
3	051 Економіка	Економічний (150/110)	Бережанський агротех-нічний інститут (40/200)
4	053 Психологія	Гуманітарно-педагогічний (75/25)	–
5	061 Журналістика	Гуманітарно-педагогічний (50/–)	–

Продовження таблиці 1.1

1	*2*	*3*	*4*
6	071 Облік і оподаткування	Економічний (150/140)	Бережанський агротехнічний інститут (60/60) Ніжинський агротехнічний інститут (40/25)
7	072 Фінанси, банківська справа та страхування	Економічний (130/90)	–
8	073 Менеджмент	Аграрного менеджменту (150/60)	Ніжинський агротехнічний інститут (30/25)
9	075 Маркетинг	Аграрного менеджменту (60/60)	–
10	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Економічний (50/25)	–
11	081 Право	Юридичний (135/115)	–
12	101 Екологія	Захисту рослин, біотехнологій та екології (75/75)	Бережанський агротехнічний інститут (30/30)
13	121 Інженерія програмного забезпечення	Інформаційних технологій (50/50)	–
14	122 Комп'ютерні науки	Інформаційних технологій (50/50)	–
15	123 Комп'ютерна інженерія	Інформаційних технологій (50/50)	–
16	133 Галузеве машинобудування	Конструювання та дизайну (170/120)	–
17	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	Енергетики, автоматики та енергозбереження (175/125)	Бережанський агротехнічний інститут (75/100) Ніжинський агротехнічний інститут (60/60) Немішаєвський агротехнічний коледж (50/50)
18	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	Енергетики, автоматики та енергозбереження (50/35)	–
19	162 Біотехнології та біоінженерія	Захисту рослин, біотехнологій та екології (100/50)	–
20	181 Харчові технології	Харчових технологій та управління якістю продукції АПК (100/100)	–
21	187 Деревообробні та меблеві технології	Лісового та садово-паркового господарства (50/100)	–
22	192 Будівництво та цивільна інженерія	Конструювання та дизайну (50/50)	–
23	193 Геодезія та землеустрій	Землевпорядкування (90/85)	–
24	201 Агрономія	Агробіологічний (190/120)	–
25	202 Захист і карантин рослин	Захисту рослин, біотехнологій та екології (75/50)	–
26	203 Садівництво та виноградарство	Агробіологічний (60/30)	–
27	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Тваринництва та водних біоресурсів (125/60)	–
28	205 Лісове господарство	Лісового та садово-паркового господарства (215/200)	–
29	206 Садово-паркове господарство	Лісового та садово-паркового господарства (100/60)	Бережанський агротехнічний інститут (30/30)
30	207 Водні біоресурси та аквакультура	Тваринництва та водних біоресурсів (75/75)	–

Продовження таблиці 1.1

1	*2*	*3*	*4*
31	208 Агроінженерія	Механіко-технологічний (200/200)	Бережанський агротехнічний інститут (75/100) Ніжинський агротехнічний інститут (75/75) Немішаєвський агротехнічний коледж (50/40)
32	211 Ветеринарна медицина	Ветеринарної медицини (250/-)	–
33	231 Соціальна робота	Гуманітарно-педагогічний (50/50)	–
34	242 Туризм	Післядипломної освіти (25/25)	–
35	275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	Механіко-технологічний (100/100)	Ніжинський агротехнічний інститут (30/−)
36	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Гуманітарно-педагогічний (75/25)	–

Після завершення навчання в Університеті за освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів і здобуття освітнього ступеня бакалавра випускники можуть продовжити навчання за спеціальностями освітньо-професійних чи освітньо-наукових магістерських програм.

Підготовка магістрів здійснюється у базовому закладі університету (м. Київ) та у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». У базовому закладі університету підготовку магістрів забезпечують 3 ННІ та 13 факультетів (табл.1.2).

Таблиця 1.2. Спеціальності та освітні програми підготовки магістрів

ННІ, факультет	Спеціальність	Освітня програма
1	*2*	*3*
ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
ННІ лісового і садово-паркового господарства	Деревообробні та меблеві технології	Деревообробні та меблеві технології
	Лісове господарство	Лісове господарство
	Садово-паркове господарство	Садово-паркове господарство
ННІ післядипломної освіти	Менеджмент	Дорадництво
		Управління інноваційною діяльністю
Агробіологічний факультет	Агрономія	Агрономія
		Агрохімія і ґрунтознавство
		Селекція і генетика сільськогосподарських культур
	Садівництво та виноградарство	Садівництво та виноградарство
Гуманітарно-педагогічний факультет	Менеджмент	Управління навчальним закладом
	Освітні, педагогічні науки	Педагогіка вищої школи
	Соціальна робота	Соціальна робота
	Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська)	Англійська мова та другп іноземна мова
	Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька)	Німецька мова та другп іноземна мова
Економічний факультет	Економіка	Економіка підприємства
		Прикладна економіка
	Облік і оподаткування	Облік і аудит
	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
	Фінанси, банківська справа та страхування	Фінанси і кредит

Продовження таблиці 1.2

1	*2*	*3*
Механіко-технологічний факультет	Агроінженерія	Агроінженерія
	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
	Автомобільний транспорт	Автомобільний транспорт
Факультет аграрного менеджменту	Менеджмент	Адміністративний менеджмент
		Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
		Менеджмент організацій і адміністрування
		Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами
	Маркетинг	Маркетинг
Факультет ветеринарної медицини	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
	Ветеринарна медицина	Ветеринарна медицина
Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології	Біотехнології та біоінженерія	Екологічна біотехнологія та біоенергетика
	Екологія	Екологічний контроль та аудит
		Екологія та охорона навколишнього середовища
	Захист і карантин рослин	Захист рослин
		Карантин рослин
Факультет землевпорядкування	Геодезія та землеустрій	Геодезія та землеустрій
Факультет інформаційних технологій	Економіка	Економічна кібернетика
	Комп’ютерні науки	Інформаційні управляючі системи та технології
		Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг
	Інженерія програмного забезпечення	Програмне забезпечення інформаційних систем
	Комп’ютерна інженерія	Комп’ютерні системи і мережі
Факультет конструювання та дизайну	Будівництво та цивільна інженерія	Будівництво та цивільна інженерія
	Галузеве машинобудування	Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва
		Обладнання лісового комплексу
		Технічний сервіс машин та обладнання сільськогосподарського виробництва
Факультет тваринництва та водних біоресурсів	Водні біоресурси та аквакультура	Водні біоресурси та аквакультура
	Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва
Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК	Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка	Якість, стандартизація та сертифікація
	Харчові технології	Технології зберігання, консервування та переробки м’яса
		Технології зберігання та переробки водних біоресурсів
Юридичний факультет	Право	Право

1.4. Правила прийому на навчання

Прийом на навчання до Національного університету біоресурсів і природокористування України на програми підготовки бакалаврів за денною та заочною формами навчання здійснюється відповідно до Правил прийому на поточний рік, що затверджуються вченою радою університету.

Провадження освітньої діяльності здійснюється відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України серії АЕ № 636425 від 20.05.2015 р.

ТЕРМІНИ ПРИЙОМУ ЗАЯВ ТА ДОКУМЕНТІВ, КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ ТА ЗАРАХУВАННЯ НА НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ТА ЗАОЧНОЮ ФОРМАМИ ЗА ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ

Прийом документів на основі		Вступні випробування на основі		Рейтинговий список	Виконання вступником вимог до зарахування	Зарахування
ПЗСО	МС	ПЗСО	МС			
12.07 - 26.07.2018 р.*	12.07 - 24.07.2018 р.	21.07 - 26.07.2018 р.**	25.07 - 31.07.2018 р.	не пізніше 01.08.2018 р.	до 18^{00} год. 06 серпня 2018 р.	не пізніше 12^{00} год. 07.08.2018 р.,

Примітка: ПЗСО – повна загальна середня освіта; МС – молодший спеціаліст

* вступники, які вступають на основі співбесіди, вступних іспитів в НУБіП України – до 20.07.2018 р.
** вступники, які проходять співбесіду – 21-23.07.2018 р.

До заяви, поданої в паперовій формі, вступник додає:

- ✓ копію документа, що посвідчує особу (1, 2 сторінки та місце реєстрації у 2 екземплярах);
- ✓ копію документа державного зразка про раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень, на основі якого здійснюється вступ, і копію додатка до нього;
- ✓ копію сертифіката (сертифікатів) зовнішнього незалежного оцінювання (для вступників на основі повної загальної середньої освіти);
- ✓ чотири кольорові фотокартки розміром 3 х 4 см;
- ✓ копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номеру (2 екземпляри).

Усі копії документів, які подаються при вступі до НУБіП України, засвідчуються за оригіналами приймальною (відбірковою) комісією**. Копії документів без пред'явлення оригіналів не розглядаються.**

Паспорт громадянина України, або інший документ, який засвідчує особу і громадянство (свідоцтво про народження для осіб, які за віком не мають паспорта), військовий квиток (посвідчення про приписку до призовної дільниці), документ державного зразка (оригінал) про раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень, на основі якого здійснюється вступ, і додаток до нього; сертифікат (сертифікати) Українського центру оцінювання якості освіти і документи, що підтверджують його право на вступ, вступник пред'являє особисто.

Копії документів, що засвідчують спеціальні умови особи на участь у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти, передбачені Правилами прийому, або право на зарахування за квотами, подаються вступником особисто при подачі документів у паперовій формі у визначені терміни. Не подані своєчасно документи, що засвідчують спеціальні умови особи на участь у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти, не дають права на отримання таких спеціальних умов.

Вступники для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти за денною та заочною формами навчання, крім осіб, які мають спеціальні права на участь у конкурсному відборі за результатами вступних іспитів, зарахування за співбесідою, зарахування за квотами-1 або мають розбіжності в прізвищі, імені, по батькові, даті народження, статі або громадянстві вступника в документі, що посвідчує особу, та у сертифікаті ЗНО, ***подають заяви тільки в електронній формі.*** Вони можуть подати досеми заяв не більше, ніж з чотирьох спеціальностей, на яких передбачено прийом на місця державного замовлення. Подання заяв на конкурсні пропозиції, для участі в конкурсі на місця за кошти фізичних або юридичних осіб, не обмежується.

Під час подання заяв про участь у конкурсному відборі вступник зазначає у кожній заяві пріоритетність цієї заяви по відношенню до інших поданих ним заяв, при цьому "1" позначає найвищу пріоритетність.

У 2018 році приймаються сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання 2016, 2017 та 2018 років, крім оцінок з англійської, французької, німецької та іспанської мов. Оцінки з англійської, французької, німецької та іспанської мов приймаються лише з сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання 2018 року

Для конкурсного відбору осіб, які на основі повної загальної середньої освіти вступають для здобуття ступеня бакалавра, конкурсний бал обчислюється шляхом додавання балів сертифіката з конкурсних предметів (вступних іспитів) **(таблиця)**, середнього бала документа (додатка до документа) про повну загальну середню освіту та балів або за успішне закінчення підготовчих курсів НУБіП України з урахуванням вагових коефіцієнтів передбачених Правилами прийому до НУБіП України.

Перелік конкурсних предметів у сертифікатах
Українського центру оцінювання якості освіти (вступних іспитів)

<table>
<tr><th rowspan="2">Спеціальність (спеціалізація)</th><th colspan="3">Перелік конкурсних предметів</th></tr>
<tr><th>1</th><th>2</th><th>3
(за вибором вступника)</th></tr>
<tr><td>Економіка (Економіка підприємства, Економічна кібернетика);
Облік і оподаткування (Облік і аудит);
Фінанси, банківська справа та страхування (Фінанси і кредит);
Менеджмент;
Маркетинг;
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</td><td rowspan="3">українська мова та література</td><td rowspan="3">математика</td><td>іноземна мова або географія</td></tr>
<tr><td>Інженерія програмного забезпечення;
Комп’ютерні науки;
Комп’ютерна інженерія;
Галузеве машинобудування;
Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка;
Автоматизація та комп’ютерно-інтегровані технології;
Будівництво та цивільна інженерія;
Агроінженерія;
Транспортні технології (на автомобільному транспорті)</td><td>фізика або іноземна мова</td></tr>
<tr><td>Харчові технології;
Лісове господарство;
Садово-паркове господарство</td><td>хімія або біологія</td></tr>
</table>

Деревообробні та меблеві технології			фізика або біологія
Геодезія та землеустрій			географія або історія України
Екологія;		біологія	хімія або географія
Біотехнології та біоінженерія; Агрономія; Захист і карантин рослин; Садівництво та виноградарство; Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва; Водні біоресурси та аквакультура; Ветеринарна медицина; Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза;		біологія	хімія або математика
Професійна освіта *(Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)*		біологія	хімія або іноземна мова
Психологія		біологія	математика або іноземна мова
Журналістика; Право; Соціальна робота		історія України	математика або іноземна мова
Філологія. *Германські мови та літератури (переклад включно)*		іноземна мова	історія України або географія
Туризм		іноземна мова	математика або географія
Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії		іноземна мова	історія України або математика

Особи, які вступають на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, приймаються на навчання на перший (за скороченою програмою) або старші курси (на програму з нормативним строком навчання) і зараховуються за державним замовленням лише в разі вступу на ту саму або споріднену в межах галузі знань спеціальність. Конкурсний відбір зазначеної категорії вступників здійснюється за сумою балів, отриманих на фахових вступних випробуваннях в НУБіП України та середнього бала диплома молодшого спеціаліста з урахуванням вагових коефіцієнтів. До участі в конкурсі, за всіма спеціальностями допускаються вступники, які на іспиті з фахових дисциплін отримали не нижче 124 балів.

Особи, які подали заяви в паперовій або в електронній формі та беруть участь у конкурсному відборі на місця державного та регіонального замовлення, після прийняття приймальною комісією рішення про рекомендування до зарахування відповідно до строку, зобов’язані виконати вимоги для зарахування на місця державного та регіонального замовлення: подати особисто оригінали документа про освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень та додатка до нього, сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання та/або інші документів, передбачені Правилами прийому, до приймальної комісії НУБіП України. Вступник, у якого після подачі заяви, але до виконання вимог для зарахування, змінилось прізвище, ім’я, по батькові, додатково особисто пред’являє приймальній комісії НУБіП України свідоцтво про державну реєстрацію акту цивільного стану щодо відповідної зміни та

виданого на його підставі документа, що посвідчує особу, відомості про які вносяться до Єдиної бази. Особи, які подали заяви в електронній формі, крім того, зобов'язані підписати власну заяву, роздруковану приймальною комісією.

Особи, які в установлені строки не виконали вимог для зарахування на місця державного або регіонального замовлення, втрачають право в поточному році на зарахування (переведення) на навчання за державним та регіональним замовленням.

Учасникам Всеукраїнських олімпіад НУБіП України для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної середньої освіти зі спеціальностей, яким надається особлива підтримка, нараховуються додаткові бали до оцінки сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання з одного відповідного предмета при розрахунку конкурсного бала в обсязі від 1 до 20 балів, але не вище 200 балів за предмет.

У НУБіП України діють підготовчі курси до складання ЗНО із загальноосвітніх предметів, закінчивши які можна отримати до 10 додаткових балів при вступі на спеціальності, яким надається особлива підтримка.

До послуг студентів базового закладу НУБіП України (м. Київ) 14 навчальних корпусів, 13 гуртожитків, навчально-лабораторні комплекси у ряді науково-дослідних інститутів НАН України та НААН, 3 навчально-дослідні станції, 7 навчально-дослідних господарств (площа більше 25 тис. га), бібліотека (понад 1 млн примірників), військова кафедра, автошкола, стадіон та спортивний комплекс.

Також навчання в НУБіП України здійснюється у відокремлених підрозділах – 11 ЗВО II-III рівнів акредитації (докладно на сайті).

\Документи вступники подають за адресою:

03041, Київ-41, вул. Генерала Родімцева, 19, навчальний корпус № 1.
Їхати від станцій метро "Либідська" або "Теремки" маршрутним таксі № 212.
Прийом документів щоденно з 9^{00} до 18^{00}, у суботу, неділю – з 9^{00} до 14^{00}.
Обідня перерва – з 13^{00} до 14^{00}.

Телефони приймальної комісії НУБіП України:

(044) 258-42-63, 527-83-08 (098) 660-08-48; (063) 804-49-93
e-mail: vstup@nubip.edu.ua

Додаткову інформацію можна отримати, приєднавшись до групи facebook.com/vstupnubip, а також на офіційному сайті університету **http:www.nubip.edu.ua.**

1.5. Організація навчального процесу

Навчання в Національному університеті біоресурсів і природокористування України здійснюється за такими формами:

− очна (денна);

− заочна (дистанційна).

Форми навчання можуть поєднуватися.

Очна (денна) форма навчання є основною формою здобуття певного рівня освіти з відривом від виробництва. Організація освітнього процесу за очною (денною) формою навчання здійснюється в Університеті згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в НУБіП України, уведеного в дію наказом ректора від 30.03.2015 р. № 379.

Заочна (дистанційна) форма навчання – форма навчання є формою здобуття певного ступеня вищої освіти та кваліфікації без відриву від виробництва.

Освітній процес за заочною (дистанційною) формою навчання організовується протягом календарного року – під час екзаменаційних сесій і в міжсесійний період, з урахуванням передбачених чинним законодавством пільг для осіб, які поєднують роботу з навчанням.

Навчальний процес – це структурована система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти певного освітньо-кваліфікаційного рівня відповідно до вимог стандартів вищої освіти.

Навчальний процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократичності, безперервності та ступеневості освіти. При цьому він зорієнтований на формування освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення знань, професійної мобільності та прискореної адаптації в умовах перехідного періоду реформування економіки сільського і лісового господарства.

Згідно із Законом України "Про вищу освіту" в НУБіП України реалізується **ступенева система** вищої освіти **«молодший спеціаліст-бакалавр-спеціаліст-магістр»** (у базовому закладі університету – **«бакалавр-магістр»**). Ця система надає широкі можливості для задоволення освітніх проблем людини і підвищує гнучкість всебічної підготовки фахівців та рівень їх соціального захисту в умовах змін потреб економіки і ринку праці. Вона забезпечує здобуття бажаної кваліфікації або її підвищення за певним напрямом професійного спрямування або спеціальністю і базується на відповідних освітньо-професійних програмах підготовки.

Нормативно-правовою базою організації навчального процесу в університеті є **Закони України "Про освіту"**, **"Про вищу освіту"**, стандарти вищої освіти та стандарти освітньої діяльності, "Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України", освітньо-професійні програми підготовки фахівців відповідних професійних спрямувань і ступенів (освітньо-кваліфікаційних рівнів).

Зміст освіти – це науково обґрунтована система дидактично та методично оформленого навчального матеріалу для різних освітніх і кваліфікаційних рівнів. Зміст освіти визначається освітньо-професійною програмою підготовки, структурно-логічною схемою підготовки, навчальними програмами дисциплін, іншими нормативними актами органів державного управління освітою та вищого закладу освіти і відображається у відповідних підручниках, навчальних посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах, а також під час проведення навчальних занять та інших видів навчальної діяльності.

Освітньо-професійна програма підготовки – це перелік обов’язкових та вибіркових навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, форм підсумкового контролю.

Структурно-логічна схема підготовки – це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки.

Основним нормативним документом, що визначає організацію навчального процесу в конкретному напрямі освітньої підготовки, **є робочий навчальний план**, який реалізується деканатами факультетів (дирекціями ННІ) на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю. Навчальний план затверджується ректором Університету. Робочий навчальний план складається на кожний навчальний рік.

У робочому навчальному плані обсяги навчальних дисциплін розподіляються так:

− обов'язкові − 60 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, обсяги та форми атестації визначаються стандартами вищої освіти, вимогами МОН України у межах відповідної спеціальності і включається у навчальний план підготовки фахівців у повному обсязі);

− вибіркові:

- за вибором Університету − 15 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, форми вивчення (аудиторна чи самостійна) та атестації визначає вчена рада Університету).
- за вибором студента − 25 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, форми вивчення (аудиторна чи самостійна) та атестації визначаються робочими групами, сформованими за наказом ректора Університету, рекомендуються вченими радами факультетів (ННІ), ухвалюються навчально-методичною радою Університету та затверджуються вченою радою Університету. Вони включаються до робочого навчального плану підготовки фахівців залежно від вибору студентів).

Місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь визначаються навчальною програмою дисципліни. Для навчальної дисципліни на підставі навчальної програми та робочого навчального плану на відповідних кафедрах складається робоча навчальна програма дисципліни, яка містить виклад конкретного змісту дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

Освітній процес в університеті здійснюється за такими формами: навчальні заняття, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять є лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація.

Організація навчальних занять регулюється розкладом занять за семестрами (або триместрами) та річним графіком навчального процесу.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових занять. Час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і становить не менше половини загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Практична підготовка студентів – це обов'язковий компонент навчальної програми для здобуття кваліфікаційного рівня, що має на меті набуття студентом професійних навиків та вмінь. Вона здійснюється у відокремлених підрозділах НУБіП України – навчально-дослідних господарствах і дослідних станціях, на передових сучасних підприємствах сільськогосподарського і лісогосподарського профілю під

організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічних працівників університету та фахівців підприємств.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю визначається відповідною кафедрою. Крім того, відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання, яка запроваджена в університеті, після вивчення матеріалу кожного змістового модуля слідує обов'язковий контроль його засвоєння.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену або заліку з конкретної навчальної дисципліни згідно з вимогами "**Положення про екзамени та заліки в НУБіП України".**

Заліки є формою перевірки успішності виконання лабораторних і практичних робіт, засвоєння студентами навчального матеріалу з окремих частин навчальних дисциплін, виконання та захисту курсових проектів (робіт), проходження навчальних і виробничих практик. Складання заліків з лабораторних робіт і практичних занять закінчується до початку екзаменаційної сесії.

Екзамени проводяться з метою оцінки знань студентів з навчальних дисциплін, їхнього вміння творчо використовувати набуті знання для вирішення практичних завдань професійного спрямування.

Екзамени складаються протягом екзаменаційних сесій відповідно до академічного календаря університету та графіків навчального процесу.

Результати складання екзаменів оцінюються за національною чотирибальною шкалою – "відмінно", "добре", "задовільно" і "незадовільно" і оцінками Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) – A, B, C, D, E, FX, F. Співвідношення між національними оцінками та оцінками ЄКТС наведено у табл. 1.5. Результати складання заліків оцінюються національним відмітками "зараховано" та "не зараховано" та відповідними оцінками ЄКТС.

Навчальний час студента визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки. Обліковими одиницями навчального часу студента є академічна година, навчальний день, тиждень, семестр, курс і рік.

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу, тривалість якої становить 45 хвилин.

Навчальний день студента триває не більше 9 академічних годин, Аудиторне тижневе навантаження за денною формою навчання становить при підготовці: бакалаврів: 1 курс − 30 год.; 2 курс – 28 год.; 3 курс – 26 год.; 4 курс – 24 год.; спеціалістів – 24 год.; магістрів – 18 год.

Однією з особливостей організації навчального процесу в НУБіП України є запровадження **кредитно-модульної системи навчання** на всіх курсах навчання та програмах підготовки фахівців ОС «Бакалавр» і «Магістр», ОКР «Спеціаліст», що регламентовано «Положенням про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України».

Принцип модульного навчання полягає в тому, що навчальний матеріал кожної дисципліни, відповідно до його обсягу та структури, поділяється на змістові модулі. **Змістовий модуль** – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з дисципліни і містить у собі, як правило, декілька лекційних тем, практичних (семінарських) занять, лабораторних робіт, розрахункових завдань і т.д. Кількість змістових модулів з дисципліни визначає науково-педагогічний працівник, який відповідає за її викладання, і затверджує

кафедра. Змістові модулі включають у календарний навчальний план викладання дисципліни.

Кількість змістових модулів дисципліни 2–3 за навчальний семестр з обов'язковим контролем засвоєння кожного. Вивчення матеріалу в обсязі змістового модуля здійснюється під час аудиторних занять та самостійної роботи студентів.

Загальне навчальне навантаження (аудиторна і поза аудиторна робота, самостійна робота тощо) вимірюється у годинах та кредитах ЄКТС (1 кредит ЄКТС відповідає 30 год.).

Таблиця 1.5. Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і рейтингом студента

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Процент студентів, які досягають відповідної оцінки в Європейських університетах	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Відмінно	**A**	10	**ВІДМІННО** – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	**90** – **100**
Добре	**B**	25	**ДУЖЕ ДОБРЕ** – вище середнього рівня з кількома помилками	**82** – **89**
	C	30	**ДОБРЕ** – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	**74 – 81**
Задовільно	**D**	25	**ЗАДОВІЛЬНО** – непогано, але зі значною кількістю недоліків	**64** – **73**
	E	10	**ДОСТАТНЬО** – виконання задовольняє мінімальні критерії	**60 – 63**
Незадовільно	**FX**	–	**НЕЗАДОВІЛЬНО** – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	**35** – **59**
	F	–	**НЕЗАДОВІЛЬНО** – необхідна серйозна подальша робота	**00** – **34**

Загальне навчальне навантаження студента на один навчальний рік має становити не менше 60 кредитів ЄКТС, на семестр – 30, а на триместр – 20.

В університеті здійснюється **рейтингове оцінювання знань студентів** після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (змістового модуля) з певної дисципліни і на підсумковому контролю знань. Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує

поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

Рейтингове оцінювання знань студентів із навчальних дисциплін, захисту курсових робіт (проектів), звітів за всі види практик (навчальної та виробничої), складання державних екзаменів, дипломне проектування (захист випускних бакалаврських, дипломних робіт (проектів) та магістерських робіт) здійснюється **за 100-бальною шкалою.**

Рейтинг студента із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи – до 70 балів та рейтингу з атестації – до 30 балів. Таким чином, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів. Рейтингові оцінки із змістових модулів, як і рейтинг з атестації, теж обчислюються за 100-бальною шкалою.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань студента його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС оцінки згідно з табл. 1.5.

Студенти, які з навчальної роботи набрали 60 і більше балів, можуть не складати екзамен (залік), але повинні з'явитись із заліковою книжкою на екзамен (залік), де за своєю письмовою згодою (на бланку відповідей на білет) отримати екзаменаційну оцінку (залік) "Автоматично", відповідно до набраної кількості балів, переведених в національну оцінку та оцінку ЄКТС згідно з табл. 1.5.

Якщо студент бажає підвищити свій рейтинг і поліпшити оцінку з дисципліни, він має пройти семестрову атестацію. Останню в обов'язковому порядку проходять студенти, які з навчальної роботи набрали менше, ніж 60 балів. Для допуску до атестації студент має набрати не менше 60 балів з кожного змістового модуля, а загалом − не менше ніж 42 бали з навчальної роботи.

Студентам, які мають більш високий рейтинг за період навчання, надаються переваги при вирішенні таких питань:

- направленні на роботу після закінчення НУБіП України;
- поселенні в гуртожиток та призначенні стипендій;
- виборі місць проходження виробничих та навчальних практик;
- дозволу навчатися за індивідуальним навчальним планом і графіком;
- переході на нові спеціалізації;
- відборі для стажування за кордоном;
- конкурсному відборі для продовження навчання після закінчення бакалаврського курсу.

З метою розширення мобільності студентів і науково-педагогічних працівників, що є однією з ключових позицій Болонського процесу, у НУБіП України здійснюється ***англомовне навчання студентів.*** Викладання більшості дисциплін англійською мовою здійснюється для окремих груп студентів шістьнадцяти спеціальностей бакалаврських і магістерських програм:

- агрономія;
- біотехнології та біоінженерія;
- ветеринарна медицина;
- галузеве машинобудування;
- геодезія та землеустрій;
- екологія;
- економіка;
- захист і карантин рослин;
- менеджмент;

- менеджмент зовнішньоекономічної діяльності;
- облік і оподаткування;
- право;
- соціальна робота;
- транспортні технології (автомобільний транспорт);
- філологія;
- фінанси, банківська справа та страхування,

що дозволяє випускникам, які вільно володіють англійською мовою, швидше адаптуватися до вимог сучасного ринку праці, у тому числі й міжнародного, або продовжити навчання у провідних університетах світу та займати відповідні посади у різних міжнародних структурах.

Ще однією особливістю організації навчального процесу в університеті є ***можливість для осіб із числа молодших спеціалістів навчатися на бакалаврських програмах за скороченим (до двох років) терміном***, якщо їх спеціальності відповідають спеціальності, на яку вони вступають на навчання. Таких спеціальностей на сьогодні налічується 23:

- автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології;
- агроінженерія;
- агрономія;
- ветеринарна медицина;
- водні біоресурси та аквакультура;
- галузеве машинобудування;
- геодезія та землеустрій;
- екологія,
- економіка;
- електроенергетика, електротехніка та електромеханіка;
- захист і карантин рослин;
- інженерія програмного забезпечення;
- комп'ютерна інженерія;
- комп'ютерні науки та інформаційні технології;
- лісове господарство;
- менеджмент;
- облік і оподаткування;
- право;
- садово-паркове господарство;
- технологія виробництва і переробки продукції тваринництва;
- транспортні технології (автомобільний транспорт);
- фінанси, банківська справа та страхування;
- харчові технології.

За результатами вступних випробувань молодші спеціалісти зараховуються на 1-й курс окремого потоку зі скороченим на два роки терміном навчання або на вакантні місця 2-го чи 3-го курсів залежно від академічної різниці у навчальних планах (у цьому випадку навчання здійснюється за індивідуальними навчальними планами). Така особливість організації навчального процесу започаткована в університеті з 2005 р.

1.6. Практичне навчання студентів

Невід'ємною складовою навчального процесу у Національному університеті біоресурсів і природокористування України є практичне навчання студентів (слухачів), яке здійснюється відповідно до «Положення про практичне навчання студентів НУБіП України», затвердженого ректором університету 19.10.2015 р.

Метою практичного навчання студентів НУБіП України є узагальнення набутих теоретичних і практичних знань, одержання професійних навичок і умінь, що формують фахівців з вищою освітою відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня та сприяють поліпшенню якості підготовки фахівців.

Завданням практичного навчання є:

1) підготовка фахівців, які спроможні вирішувати виробничі завдання в сучасних ринкових умовах і володіти прийомами і методами, що є складовими новітніх технологій;

2) набуття навичок:

- прийняття самостійних рішень, виходячи із конкретної виробничої ситуації;
- впровадження у виробництво прогресивних технологій та результатів наукових досліджень;
- співпраці з трудовим колективом;
- відповідної робітничої професії.

Практичне навчання студентів НУБіП України передбачає безперервність і послідовність його проведення протягом навчання, що сприяє закріпленню відповідних компетентностей у майбутніх бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Практичне навчання передбачає проведення лабораторних та практичних занять, навчальних і виробничих практик студентів.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторні макети, устаткування, тощо). Лабораторні заняття для студентів факультетів: технології виробництва та переробки продукції тваринництва; ветеринарної медицини; агробіологічного; захисту рослин; інженерії агробіосистем; конструювання та дизайну машин і систем природокористування; лісогосподарського; економічного; аграрного менеджменту; харчових технологій та якості і безпеки продукції тваринництва також проводяться в умовах реального професійного середовища, а саме - у навчально-виробничих та навчально-науково-виробничих лабораторіях навчально-дослідних господарств НУБіП України.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Навчальні практики проводяться на початкових (першому, другому) курсах програм підготовки бакалаврів у навчальних, навчально-наукових, навчально-науково-виробничих лабораторіях, клініках, майстернях, на полях навчально-дослідних господарств (НДГ) НУБіП України, а також провідних підприємств, організацій та установ України та зарубіжжя що відповідають вимогам освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів. Завданням таких практик є ознайомлення студентів зі специфікою напряму та спеціальності підготовки, формування компетенції згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційних характеристик, в окремих випадках – оволодіння робітничою професією з числа масових спеціальностей відповідної галузі. Керівництво практикою забезпечують науково-

педагогічні працівники університету та головні спеціалісти НДГ НУБіП України, які згідно наказу ректора відповідають за виконання програми практики та працівники навчально-наукового центру практичного навчання студентів (ННЦПН), які безпосередньо у НДГ надають допомогу для виконання завдань програм практики.

Виробничі практики (технологічна, експлуатаційна, конструкторська, педагогічна, економічна та ін.) проводяться на старших курсах навчання бакалаврських програм та на магістерських програмах. Завданням таких практик є розширення, поглиблення та закріплення знань які студенти (слухачі) отримують під час вивчення циклу спеціальних дисциплін та формування вмінь практичного застосування цих знань в умовах виробництва, набуття і вдосконалення професійної майстерності, а також збір фактичного матеріалу для виконання курсових проектів (робіт) та випускних робіт ОС «Бакалавр» та ОС «Магістр». Такі види практик проводяться в навчально-виробничих та навчально-науково-виробничих лабораторіях НДГ НУБіП України, провідних підприємствах України та розвинутих країн світу на основі укладених договорів. Керівництво практикою забезпечують науково-педагогічні працівники кафедр університету та особи з числа адміністративного персоналу господарств, підприємств, організацій та установ. Окрім того, у НДГ НУБіП України допомогу у проведенні виробничої практики надають працівники ННЦПН.

Науково-дослідна, переддипломна виробнича практика є заключним етапом практичного навчання та підготовчим етапом для виконання випускних робіт ОС «Бакалавр» та ОС «Магістр». Вона проводиться на випускному курсі з метою узагальнення і вдосконалення здобутих знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом та готовністю їх до самостійної трудової діяльності, а також збирання матеріалу для підготовки випускних робіт.

Бази практичного навчання студентів

Базами практичного навчання студентів НУБіП України є навчальні, навчально-наукові, навчально-науково-виробничі лабораторії базового закладу університету, його відокремлених підрозділів (ВП), і у першу чергу – НДГ університету, де проводяться лабораторні і практичні заняття, навчальні, технологічні, науково-дослідні, переддипломні та інші практики у галузях: рослинництво, тваринництво, переробка та зберігання продукції рослинництва, технологія виробництва біодизелю, розведення тварин та риби, розробка методів діагностики та профілактики хвороб тварин, технології ремонту, обслуговування та випробування сільськогосподарської техніки, лісознавство, деревообробна промисловість, мисливська справа та її правове забезпечення, економіка, облік, маркетинг та менеджмент в аграрній сфері виробництва тощо.

НУБіП України має власні бази практичного навчання :

- 2 дослідні станції – ВП НУБіП України „Агрономічна дослідна станція”, ВП НУБіП України „Боярська лісова дослідна станція” (Київська область);
- 5 навчально-дослідних господарств (НДГ) – ВП НУБіП України „Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка", ВП НУБіП України „НДГ „Ворзель” та НДГ ВП НУБіП України „Немішаївський агротехнічний коледж” у Київській області, НДГ ВП НУБіП України „Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого” і НДГ ВП НУБіП України „Ніжинський агротехнічний інститут” (Чернігівська обл.);
- спеціальні бази практичного навчання регіональних вищих навчальних закладів НУБіП України II-III рівнів акредитації;
- ботанічний сад НУБіП України.

Загальна площа земельних угідь, що підпорядковані зазначеним структурам, становить понад 35 тис. га, у тому числі біля 18 тис. га лісу, дослідні поля, теплиці, тваринницькі комплекси, машинно-тракторні парки, майстерні, полігони, цехи тощо.

Розташовані господарства університету в різних ґрунтово-кліматичних зонах України – Полісся, Лісостеп, Степ та Субтропіки. Особливістю баз практичного навчання університету є те, що в них створено відповідні кафедри та їх філії, а також понад 80 навчально-виробничих та навчально-науково-виробничих лабораторій, де студенти проходять лабораторні та практичні заняття, навчальну та виробничу практики тощо.

У **ВП НУБіП України „Агрономічна дослідна станція”** студенти вивчають сучасні технології у галузі рослинництва і беруть безпосередню участь у вирощуванні елітного насіння озимих і ярих зернових культур, овочів та фруктів та елітних саджанців плодових культур. На станції створені банк сортів сільськогосподарських культур, що налічує біля 300 сортів пшениці, ячменю, гороху, вівса, кукурудзи, цукрових буряків, ріпаку, сої, картоплі, овочів тощо, і навчально-виробничі підрозділи з первинної переробки продукції рослинництва та тваринництва.

До структури **ВП НУБіП України „Боярська лісова дослідна станція”** входять 5 лісництв та 2 деревообробні цехи, а також ботанічний сад університету, де представлено більше 700 видів дерев та кущів. Ці підрозділи НУБіП України є прекрасною базою для підготовки студентів факультетів лісогосподарського та садово-паркового господарства і ландшафтної архітектури. Тут студенти вивчають сучасні технології лісових насаджень, захисту лісу від шкідників, догляду за лісом, проведення рубок та переробки деревини.

У **ВП НУБіП України „Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка”** функціонують навчально-науково-виробничі лабораторії з рослинництва і тваринництва. Тут вирощують пшеницю, ячмінь, горох, овес, тритикале, гречку, віку, цукрові буряки, ріпак, кукурудзу, картоплю, овочі, кормові коренеплоди, однорічні та багаторічні трави. У господарстві розміщені кафедра випробування техніки і практичного навчання, яка забезпечує силами студентів сервісне обслуговування сільськогосподарської техніки та електрообладнання в господарстві, а також переробні підприємства – цехи з виготовлення сиру, ковбас, макаронів і хлібобулочних виробів, обладнані навчальні лабораторії тощо.

ВП НУБіП України „Навчально-дослідне господарство „Ворзель” спеціалізується на молочному і м’ясному тваринництві. Під час проходження практики студенти можуть вивчати весь цикл розведення абардин-ангуської та української чорно-рябої породи великої рогатої худоби, вирощування овочів у теплицях. У господарстві вирощують овес, картоплю, овочі, кукурудзу, однорічні та багаторічні трави.

Навчально-виробничі практики студентів **ВП НУБіП України „Бережанський агротехнічний інститут”** проводяться на базі дендропарків „Бережанський”, „Раївський парк”, навчально-виробничій базі „Сад”, розсаднику декоративних культур, навчально-дослідних лабораторіях з виробництва біогазу і біопалива, виробничих майстернях.

У **ВП НУБіП України „Ніжинський агротехнічний інститут”** практичну підготовку фахівців забезпечують НДГ з лабораторією рослинництва, ферма з безприв’язно-боксовим утриманням тварин та доїльним обладнанням фірми De Laval. У навчально-дослідному господарстві вирощують ячмінь, горох, овес, кукурудзу, ріпак, однорічні трави.

Сільськогосподарські угіддя, колекційно-дослідне поле, навчально-науково-виробничі лабораторії мікології, рибництва, тваринництва, птахівництва, ставкове господарство (19,6 га), машинно-тракторний двір з майстернями, механізований зерносклад забезпечують практичне навчання студентів.

У НДГ вирощують **ВП НУБіП України „Немішаївський агротехнічний коледж" вирощують** пшеницю, овес, картоплю, овочі, кукурудзу, однорічні та багаторічні трави; працюють цехи риборозплідний та переробки фруктів.

Базою навчально-виробничих практик студентів **ВП НУБіП України „Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого"** є власне НДГ, лабораторія екологічної експертизи, колекційно-дослідне поле, арочна теплиця. У навчально-дослідному господарстві вирощують пшеницю, ячмінь, горох, гречку, кукурудзу, картоплю, овочі.

Українська лабораторія якості і безпеки продукції агропромислового комплексу. Практична підготовка здійснюється для студентів факультетів (ННІ): агробіологічний; захисту рослин, біотехнологій та екології; тваринництва та водних біоресурсів; ветеринарної медицини.

НУБіП України впроваджує у зазначених базах практичного навчання сучасні агротехнології за рахунок співпраці з відомими іноземними фірмами: „Джон Дір" (США), „Валтра Валмет" (Фінляндія), „M&P Farma" (Швейцарія), ACCO (Данія), „Альфа Лаваль Агрі в Україні" (Швеція), „VUZT" (Чехія), „FML" (Німеччина), які надають університету сучасну технологію, обладнання, сільськогосподарську техніку тощо.

Базами практичного навчання студентів НУБіП України є передові установи, підприємства, організації будь-якої форми власності в Україні та зарубіжжя, що мають належні умови для проведення практики студентів відповідно до вимог освітньо-професійних програм підготовки фахівців. Із такими базами практичного навчання укладаються договори та формується паспорт, який зберігається у навчальній частині та деканатах факультетів. Термін дії договорів встановлюється на період проведення конкретного практичного навчання або на термін 5 років.

1.7. Науково-педагогічні та педагогічні працівники

Навчальний процес та наукові дослідження у Національному університеті біоресурсів і природокористування України забезпечують близько 3 тис. науково-педагогічних (НПП), наукових і педагогічних працівників.

На сьогодні у базовому закладі університету (м. Київ) працюють 1384 науково-педагогічних працівників (НПП). Із них 84 % мають наукові ступені та вчені звання. Середній вік НПП складає 47 років.

Якісний склад науково-педагогічного персоналу:

- докторів наук і професорів – 264 особи;
- кандидатів наук і доцентів – 905 осіб;

у тому числі:

академіків НААН України – 11;
академіків НАПН України – 2;
член-кореспондентів НАН України – 3;
член-кореспондентів НААН України – 18;
член-кореспондентів НАПН України – 1;
заслужених діячів науки і техніки України – 22;
заслужених працівників освіти України – 20;
заслужених працівників вищої школи України – 3;
заслужених винахідників України – 5;
заслужених лікарів України – 1;
заслужених працівників ветеринарної медицини – 1;
заслужених працівників сільського господарства – 14;
заслужених працівників транспорту України – 1;

заслужених енергетиків України – 1;
заслужених будівельників України – 1;
заслужених економістів України – 4;
заслужених лісівників України – 1;
заслужених юристів України – 2;
заслужених журналістів України – 1;
заслужених працівників культури і спорту України – 2;
заслужених артистів України – 1;
народних артистів України – 2;
майстрів спорту України – 11.

Підготовка наукових і науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації у НУБіП України здійснюється через аспірантуру і докторантуру. На сьогодні в аспірантурі проходять підготовку 419 аспірантів (у т.ч. 157 – на заочному відділенні) та 43 пошукачів; у докторантурі – 32 докторанти.

У НУБіП України функціонує 20 спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій за 49 спеціальностями з 7 галузей науки, з них − 16 спеціалізованих вчених рад − на здобуття наукового ступеня доктора наук за 43 спеціальностями. Організовує і координує роботу спеціалізованих вчених рад відділ наукової атестації. У 2017 р. науково-педагогічні працівники й випускники аспірантури та докторантури Університету захистили 8 докторських і 85 кандидатських дисертацій.

У 2017 р. науково-педагогічний склад Університету поповнився 25 докторами наук.

1.8. Характеристика матеріально-технічної бази

Основне місцезнаходження базового закладу Національного університету біоресурсів і природокористування України – Голосієво, один з мальовничих куточків міста Києва.

Навчальний процес і практична підготовка студентів у базовому закладі університету проводиться у 17-и навчальних корпусах, а також навчальних, навчально-наукових і навчально-науково-виробничих лабораторіях, розміщених у відокремлених підрозділах НУБіП України – навчально-дослідних господарствах і дослідних станціях – у Київській, Чернігівській і Тернопільській областях. Всі вони мають сучасне матеріально-технічне обладнання, необхідне для забезпечення якісного навчального процесу.

До послуг студентів – сучасна наукова бібліотека, фонд якої становить понад 1 млн. примірників, із них 400 тис. – підручники і навчальні посібники, 610 тис. – наукова література. Студентське містечко – 14 гуртожитків, у яких проживає близько 80 % студентів денної форми навчання, їдальня, кафетерій буфети тощо. Крім того, навчально-дослідні господарства (НДГ) і дослідні станції університету також мають гуртожитки для розміщення студентів під час проходження практичного навчання студентів, а саме:

- Агрономічна дослідна станція – 100 осіб,
- Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка – 110 осіб,
- Боярська лісова дослідна станція – 120 осіб,
- НДГ “Ворзель” – 75 осіб.

Спортивний комплекс базового закладу університету містить сучасні відкритий стадіон і критий корпус для повноцінних занять фізичною культурою і спортом.

До структури університету входять Українська лабораторія якості і безпеки продукції АПК, Український НДІ сільськогосподарської радіології, Державний науково-

дослідний і проектно-конструкторський інститут «Консервпромкомплекс» (м. Одеса) та ін.

У складі університету функціонують відокремлені підрозділи НУБіП України – 11 регіональних вищих навчальних закладів II–III рівнів акредитації у різних регіонах України: Бережанський агротехнічний інститут та Бережанський агротехнічний коледж (Тернопільська обл.), Ніжинський агротехнічний інститут та Ніжинський агротехнічний коледж (Чернігівська обл.), Ірпінський економічний коледж, Немішаївський агротехнічний коледж, Боярський коледж екології і природних ресурсів (всі три – у Київській обл.), Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого (Тернопільська обл.), Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової (Чернігівська обл.), Мукачівський аграрний коледж (Закарпатська обл.), Рівненський коледж НУБіП України (Рівненська обл.).

У кожному закладі є навчальні корпуси і гуртожитки, окремі з них мають навчально-дослідні господарства, дослідні поля тощо.

1.9. Інформаційне та телекомунікаційне забезпечення навчального процесу

Основне завдання університету – підготовка висококваліфікованих фахівців для аграрного сектору економіки, які здатні володіти комп'ютерною технікою на рівні сучасних вимог. З метою ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі в НУБіП України створене корпоративне інформаційно-освітнє середовище (ІОС), у якому виділяються такі складові: розвинена комп'ютерна інфраструктура, програмні платформи, інформаційно-освітні ресурси та система управління ІОС. Освітній кластер університету функціонує н основі хмарних технологій, інтегрований з MS O365 та Google, де університет має корпоративні аккаунти, а також ЄДЕБО. Гібридне хмаро орієнтоване освітнє середовище університету містить внутрішні ресурси – навчально-інформаційний портал (платформа Moodle), інституційний репозиторій (ePrints), відеопортал, система відеоконференцій, система підтримки конференцій та інші, а також зовнішні – сервіси Google та Microsoft O365 для організації колективної роботи, навчальні портали академій Microsoft та Cisco та інші (рис.1).

Інфраструктура університету забезпечує студентам доступ до інформаційно-освітніх ресурсів. В цілому по університету, з урахуванням усього комп'ютерного парку, забезпеченість складає приблизно 3,4 студенти/1 комп'ютер. На кінець 2015 р. у складі інформаційної системи НУБіП України функціонує понад 3000 комп'ютерів. Їх роботу забезпечують сервери, на яких встановлене ліцензоване програмне забезпечення, в т.ч. отримане за ліцензією Microft Enrollment for Education Solutions. До усіх навчальних корпусів та гуртожитків заведені магістральні кабелі локальної мережі з пропускною здатністю до 1 Гбіт/с у кожному напрямку, встановлено мережеве обладнання, яке працює за технологією Wi-Fi, та на його базі створено окрему локальну мережу з вільним доступом до Інтернету.

Рис. 1. Гібридне хмаро орієнтоване освітнє середовище НУБіП України

Для адміністрування єдиної бази користувачів використано веб систему LDAP Account Manager, для якої силами Центру дистанційних технологій навчання було проведено українську локалізацію та інтегровано із єдиною державною базою освіти (ЄДБО).

Для підтримки навчальної діяльності в інформаційно-освітньому середовищі НУБіП України використовуються такі програмні платформи:

– навчально-інформаційних портал (elearn.nubip.edu.ua), який містить електронні навчальні курси (ЕНК) для студентів 13 факультетів та 3 навчально-наукових інститутів. Кожна навчальна дисципліна, яка викладається студентам має електронну підтримку у вигляді електронного курсу із теоретичним матеріалом, ресурсами для виконання лабораторних та практичних робіт, самостійної роботи, формувального, проміжного та підсумкового контролю. Фахівцями НУБіП України розроблено стандарт структури ЕНК, його атестації, систему навчання викладачів щодо розробки ЕНК;

– електронна система управління деканатом;

– електронний архів наукових та навчально-методичних матеріалів (elibrary.nubip.edu.ua), куди увійшли електронні копії наукових статей працівників університету; матеріали конференцій, що проводилися на базі університету, авторефератиі дисертацій, захищених в НУБіП України, наукові статті та дипломні роботи магістрів, методичні матеріали на підтримку навчального процесу, опис відкритих електронних навчальних курсів, патенти;

– вікіпортал (agrowiki.nubip.edu.ua), у якому науково-педагогічні працівники та студенти розміщують тематичні статті за проблемами наукових досліджень, стандарти (кодекс Аліментаріус, ISO, СОУ, ДСТУ), портфоліо;

– відеопортал (video.nubip.edu.ua), де розміщуються навчальні відеозаписи, відео-уроки, відео-лекції та інші відео ресурси, які створюються співробітниками університету та використовуються у навчальній та культурно-виховній роботі;

– бібліотечний репозиторій на базі платформи DSpace ;

– веб-платформа для інтернет-конференцій НУБіП України на базі відкритої системи Openconference. База для інтернет-конференцій має адресу econference.nubip.edu.ua;

– on-line система UNPLAG для перевірки дипломних та курсових робіт студентів, наукової та навчально-методичної літератури НПП на виявлення плагіату у тексті.

У сфері інформаційно-комп'ютерної підготовки студентів університет підтримує співробітництво з різними українськими та закордонними IT компаніями — IBM, Microsoft, Intel, Cisco, 1C, CyberBionicSystematics тощо. В університеті працюють навчальні лабораторії: «Центр компетенцій 1С», «Microsoft Imagine Academy», «Cisco Academy». Для забезпечення студентів та викладачів доступом до міжнародних повнотекстових наукових публікацій університет має підписку на використання наукометричної бази даних EBSCO.

Університет плідно співпрацює з регіональними навчальним закладами з використанням технологій, які надає інформаційно-освітнє середовище НУБіП України. Зокрема, відеотрансляції лекцій проводяться на такі відокремлені підрозділи університету: ВП НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж»; ВП НУБіП України «Бобровицький коледж економіки і менеджменту ім. О. Майнової»; ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого»; ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»; ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»; ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут». У 2015 році міжнародні конференції, які проводилися в університеті забезпечувалися відеодоповідями деяких закордонних учасників з їх рідних країн (Польща, Великобританія, Нідерланди тощо).

1.10. Наукова бібліотека

Обслуговування користувачів науковою, навчальною та художньою літературою здійснювалося на 8 абонементах та у 7 читальних залах як центральної бібліотеки, так і філій бібліотеки у навчальних корпусах № 1, 6, 10, 11, 12.

У 2017 р. кількість читачів за єдиним реєстраційним обліком склала **14878** осіб, яким видано **1003441** примірників документів.

Масова та виховна робота. У 2017 р. у філіях бібліотеки та у її відділах організовувалися тематичні та інші культурно-масові заходи.

До дня Вишиванки була організована виставка-перегляд «…Візерунком стала рідна Україна», де були представлені вишиті вироби співробітників бібліотеки.

Бібліографічні огляди складені працівниками відділу відображали актуальні питання економіки, енергетики та сільського господарства: застосування нанотехнологій у ветеринарії, біологічний захист рослин, інтенсивна галузь сільського господарства – садівництво, енергозбереження в технологічних процесах і установах, біржовий ринок. На тематичних переглядах «Органічне землеробство» та «Біологічний захист рослин» користувачі могли ознайомитися з новими документами за цією темою.

На тематичному перегляді «Селекція – надбання, сучасність і майбутнє» організованому до Міжнародної науково-практичної конференції «Селекція – надбання, сучасність і майбутнє (освіта, наука, виробництво» було представлено 64 документи за цією важливою для суспільства темою.

Співробітники інформаційно-бібліографічного відділу приймали участь у засіданні наукового гуртка «Селекціонер-генетик» присвячений 110-річчю з дня народження В. М. Ремесла, до засідання гуртка була підготовлена книжкова виставка «Ремесло Василь Миколайович – видатний селекціонер-генетик» та доповідь про пошук наукових джерел про відомих вчених університету та України. Інформація про ці заходи була розміщена на сайті кафедри селекції.

Велику роль у пропаганді літератури мають виставки, які спрямовані на формування світогляду студентів, розкривають важливі проблеми сучасності, дають змогу слідкувати за подіями. Розуміння і сприйняття української ідеї, розбудова державної незалежності України, демократизація процесів державотворення в Україні – ці питання були розкриті в книжкових виставках «Шляхом єднання» (День Соборності України), «Шлях нації» (до Дня Конституції України), «Солов'їна, барвінкова, українська рідна мова» (До дня української мови), «Це моя Україна день новий зустрічає» (До Дня незалежності України), які організували працівники відділу обслуговування науковою та художньою літературою.

Знайомству з найціннішими духовними, культурними, соціальними надбаннями українського народу сприяли оформлені книжкові виставки: «Крила поезії» (до міжнародного Дня поезії), «Щоб тісно всім було за батьківським столом…» (До Дня родини), «Узори рідного краю» (До Дня української вишивки).

Для студентів педагогічного факультету проведено бібліографічний огляд «Вічне слово Кобзаря». Для студентів перших курсів проведена бесіда «Джерело інформації», а також для всіх читачів бібліотеки оформлені книжкові виставки «Наш поклик і наснагу - читачам» (до Всеукраїнського дня бібліотек), які познайомили з роботою бібліотеки.

До ювілеїв видатних українських діячів і письменників оформлені книжкові виставки «Кроки в майбутнє» (110 років від дня народження С.П. Корольова), «Творчий шлях І. Огієнка» (135 років від дня народження), «Поет високого духу і величної краси» (120 років від дня народження Є.Ф. Маланюка), «Великий байкар» (190 років від дня народження Л.І. Глібова), «Натхненний літописець України» (200 років від дня народження М.І. Костомарова).

Книжкові виставки були оформлені також до всіх визначних дат держави та суспільного життя. До дня Чорнобильської трагедії оформлена книжкова виставка «Опромінені болем», до річниці Великої Перемоги - «Невгасиме світло Перемоги». Незалежність України відзначили книжковою виставкою «Це моя Україна день новий зустрічає», день Конституції – «Шлях до нації». До річниці заснування і розвитку козацтва – «Тремтіть вороженьки, радій, Україно, бо син вже козачий сідлає коня», до річниці голодомору – «Чорні крила голодомору». Для студентів перших курсів проведена бесіда «Дарувати книзі час», а також для всіх читачів бібліотеки оформлена книжкова виставка «Скарбниця народної мудрості» (до Всеукраїнського дня бібліотек), які познайомили з роботою бібліотеки.

Загалом, у 2017 р. загальна кількість інформаційно-масових заходів (читацьких конференцій, диспутів, бібліографічних оглядів, тематичних виставок) становила **163**.

Довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування користувачів наукової бібліотеки проводилось на основі планів науково-дослідної та навчально-виховної роботи Університету та згідно індивідуальних заявок, які надходили протягом року. Велика увага приділялась тематиці магістерських робіт, як дослідницького так і виробничого спрямування.

У 2017 р. працівниками інформаційно-бібліографічного відділу бібліотеки було підготовлено 3 тематичних бібліографічних покажчиків та 12 тематичних списків. Згідно тематик магістерських робіт було підготовлено також 16 тематичних списків.

Для всіх категорій користувачів укладено 2 бібліографічно-інформаційні покажчики:

- ✓ «Періодичні видання, передплачені науковою бібліотекою на 2017 рік»);
- ✓ «Бюлетень нових надходжень літератури наукової бібліотеки за 2016-2017 рр.»

Комплектування та облік фондів. Поповнення фонду наукової бібліотеки новими документами у 2017 р. здійснювалося на основі замовлень кафедр, факультетів, ННІ та відділів бібліотеки. Усі документи обліковувалися індивідуально та сумарно, в традиційному та електронному вигляді.

Протягом року до наукової бібліотеки надійшло всього 9632 прим. нових документів і загальний фонд на 01.01.2018р. нараховує 1028737 прим. документів.

На комплектування фонду наукової бібліотеки у поточному році було витрачено 390290 грн. 74 коп. (у тому числі на закупівлю періодичних видань у 2017 році: журналів – 94125 грн. 22 коп.; газет – 60542 грн. 94 коп.), на 2018 рік: журналів на І півріччя – 29363 грн. 92 коп., газет – 85725 грн. 67 коп.), на закупівлю сучасних навчальних видань витрачено 120532 грн.99 коп.

У 2017 р. науковою бібліотекою отримано 1010 з 1250 прим. (24 з 29 назв) сучасних навчальних посібників та підручників від видавничого відділу університету що були рекомендовані до друку навчально-методичною радою університету у 2016 р. для поповнення бібліотечного фонду у видавничому відділі університету.

Крім цього, у 2017 р. рекомендовано навчально-методичною радою 1075 прим. (29 назв) для друку у 208 р. за кошти університету у видавничому відділі для поповнення бібліотечного фонду.

Від науково-методичного центру аграрної освіти наукова бібліотека отримала 71 прим. підручників та науково-методичної літератури на суму 638 грн. 77 коп. Із видавничого центру НУБіП України бібліотека отримала таких же документів 1105 прим. на суму 128775 грн. 35 коп. Було оприбутковано 4078 прим. подарованої навчально-методичної літератури.

У звітному році надійшло 7 прим. зарубіжних документів для забезпечення роботи депозитарної бібліотеки ФАО ООН для України на суму 280 грн. 00 коп.

Крім того, фонд бібліотеки активно поповнювався дарунками від користувачів та різних організацій, зокрема видавництв «Наукова думка», «Академперіодика» НАН України.

Наукова робота. У 2017 р. працівники бібліотеки приймали активну участь у семінарах, конференціях бібліотечних працівників.

Так зокрема, працівники бібліотеки були учасниками таких заходів:

- ➢ Міжнародний науково-практичний семінар «Стратегія розвитку бібліотек: від ідеї до втілення», м. Київ;
- ➢ круглий стіл « Авторське право в бібліотечній сфері », м. Київ;
- ➢ семінар присвячений створенню позитивного іміджу бібліотеки як комунікаційного майданчика суспільства «Реклама бібліотеки - як інструмент позитивного іміджу навчального закладу», м. Іллінці.

Крім цього, працівники наукової бібліотеки брали активну участь у семінарах, що організовувала Українська бібліотечна асоціація з метою покращення роботи бібліотек, а саме у семінарах:

- ➢ «Розвиток сучасних бібліотек: від класичної бібліотеки до бібліотеки майбутнього»;
- ➢ «Медіаграмотність: сучасні виміри»;
- ➢ «Адвокація на користь сталого фінансування бібліотек в умовах економічної нестабільності»;

- «Наукова бібліотека та якість сучасної освіти».

У звітному році наукова бібліотека велику увагу також приділяла міжнародним та наукометричних базам даних. Так, зокрема, з грудня 2017 р. передплачено доступ до наукометричної бази даних EBSCO. Відкрито також доступ до наукового медичного журналу The New England Journal of Medicine, NEJM ("Медичний журнал Нової Англії – англомовне видання, медичний науковий рецензований журнал; видавець – Медичне товариство Массачусетса (англ. Massachusetts Medical Society), США. Це найстаріший медичний журнал, який є і найбільш читаним, цитованим і впливовим періодичним виданням по загальній медицині в світі; та доступ до повнотекстової бази даних BioOne. BioOne – це продукт творчої співпраці наукових товариств, бібліотек, академічних інститутів і приватного сектора. Це цінний ресурс для вчених, викладачів та студентів, що збирає високоякісні публікації в галузі біології, екології та наук про навколишнє середовище.

Також наш університет потрапив до числа 100 українських вишів та наукових установ Міністерства освіти і науки України, які за кошти державного бюджету отримали доступ до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science. У зв'язку з цим директором наукової бібліотеки було проведено 4 навчальні семінари для працівників бібліотеки для ознайомлення з роботою цих наукометричних баз даних. Після цих семінарів працівники інформаційного-бібліографічного відділу та завідувачі філій бібліотеки надави індивідуальні консультації науково-педагогічним працівникам та аспірантам університету стосовно роботи баз даних Scopus, Web of Science та EBSCO

Інформатизація бібліотечно-бібліографічних процесів. У звітному 2017 році науковою бібліотекою здійснювалось:

– наповнення баз даних електронного каталогу;

– впровадження та використання технологій на основі штрих-кодів в автоматизації бібліотечних процесів;

– наповнення бази даних читачів для обслуговування в автоматизованому режимі;

– формування бази даних про використання читачами електронних ресурсів наукової бібліотеки НУБіП України, університету, світових інформаційних ресурсів, міжнародної наукометричної бази даних EBSCO PUBLISHING та ін.;

– продовжено наповнення електронної бібліотеки НУБіП України електронними копіями навчально-методичної і наукової літератури, що надійшла від науково-педагогічних працівників університету, нової повнотекстової бази даних електронного каталогу BOOKS - «Повні тексти навчальних видань» з доступом до повних текстів з локальної мережі бібліотеки та мережі Інтернет;

– постійно оновлювалась інформація на сайті наукової бібліотеки (library.nubip.edu.ua) та на порталі Університету на сторінці бібліотеки (nubip.edu.ua/structure/library);

– здійснювалось довідково-інформаційне обслуговування користувачів в режимі електронного консультування, за допомогою пакетного додатку до WEB-ІРБІС, служби «Запитай бібліотекаря» (Віртуальна довідка).

Об'єм електронного каталогу у 2017 р. становив **189398** записів.

З метою забезпечення навчально-виховного процесу університету сучасними навчальними та науковими виданнями щоденно здійснювалось наповнення електронної бібліотеки НУБіП України.

Так, у 2017 р. до наукової бібліотеки надійшло 1258 електронних копій видань, з авторами яких було укладено 2516 авторських договори .

Слід відмітити, що передача електронних копій навчально-методичної та наукової літератури науково-педагогічними працівниками університету здійснювалась шляхом укладання авторських договорів про передачу невиключних прав на використання видання (це офіційний дозвіл на розміщення електронної копії) для надання користувачам доступу або через локальну мережу університету або ж через мережу Інтернет.

Загалом, станом на 01.01.2018 р. електронна бібліотека нараховує **4486** повнотекстових документів.

. 1.11. Виховна, спортивно-масова та соціальна роботи

Разом із кафедрами культурології, фізичного виховання, гуманітарного спрямування, органами студентського самоврядування виховну роботу університету організує та координує ННЦ виховної роботи та соціального розвитку.

Незмінними залишаються традиційні заходи, які проводяться з року в рік, а саме: загальноуніверситетське свято «День знань», Міжнародний день студента, «Краса НУБіП України», Міжнародний фестиваль художньої творчості «Голосіївська весна», «День донора» тощо. Але ННЦ запроваджує та проводить нові, серед них: військово-спортивні змагання з вогневої підготовки «Снайпер НУБіП України», тест на визначення рівня IQ, спартакіада серед мешканців гуртожитків з нових видів спорту, таких як пейнтбол, віджимання від підлоги, волейбол на ґрунті та багато інших.

ННЦ виховної роботи та соціального розвитку спільно з кафедрою педагогіки організує проведення науково-методичних семінарів для наставників академічних груп перших курсів, які дозволяють здійснювати заходи, застосувати педагогічні впливи та прийоми, спрямовані на формування колективу студентського курсу та групи.

Відповідно до наказу Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, Міністерства культури і туризму України від 27.10.2009 р. № 3754/981/538/49 «Про Концепцію національно-патріотичного виховання молоді» на кафедрі військової підготовки військово-патріотичне виховання студентів та учнів навчальних закладів здійснювалось як під час навчальних занять, так і поза аудиторної роботи при проведенні ранкового огляду.

На кафедрі військової підготовки традиційно відбуваються зустрічі поколінь (ветерани кафедри), години пам'яті, виховні години (під час проведення навчального збору у військах), бесіди за темами «Пам'ять не згасає», «Їх подвиг безсмертний», «Вони (герої частини) воювали за Батьківщину». Зокрема, в рамках Року вшанування учасників бойових дій на території інших держав, у січні 2017 року були проведені години мужності, студенти та НПП спільно з громадською організацією воїнів – афганців поклали квіти до пам'ятника воїнам – афганцям.

За сприяння ННЦ започатковано проведення спортивних змагань «UNI-sportman» серед співробітників та студентів НУБіП України, де учасники змагаються у 15-ти видах спорту. У 2015 році були створені збірні команди університету з перетягування канату, пауерліфтингу, армреслінгу.

Також функціонує постійнодіюча комісія з контролю за дотриманням Правил внутрішнього розпорядку в гуртожитках НУБіП України.

Фізкультурно-масова та спортивна робота в НУБіП України здійснюється колективом кафедри фізичного виховання, спільно зі Студентською організацією

НУБіП України, профкомом співробітників НУБіП України під керівництвом ННЦ виховної роботи та соціального розвитку, шляхом залучення студентів, науково-педагогічних працівників і співробітників університету до занять фізичною культурою, масовим спортом та спортом вищих досягнень.

Щороку проводяться Спартакіади серед студентів факультетів (ННІ) з 12 видів спорту, мешканців гуртожитків з 12 видів спорту, «Здоров'я» серед наукових, науково-педагогічних працівників і співробітників структурних підрозділів з 6 видів спорту.

Збірні команди університету та окремі спортсмени беруть участь у змаганнях різного рівня: районних, міських, всеукраїнських, міжнародних та неодноразово здобували призові місця.

Задля підтримання фізичної культури та здоров'я молоді у 2012 р. збудовано відкритий майданчик для міні-футболу зі штучним покриттям. У 2016-2017 рр. проведений масштабний ремонт навчального корпусу № 9 в якому розміщується кафедра фізичного виховання університету, реконструкція відкритого волейбольного майданчику, стадіону, тощо.

Не менш важливий вплив на виховання студентів, створення основи для формування особистості майбутнього кваліфікованого фахівця, господаря своєї землі, всебічно розвиненої та гармонійної особистості має гуртожиток. Вже стало традицією кожного року проводити огляд-конкурс на кращий гуртожиток з метою виявлення кращих механізмів організації житлово-побутових умов, навчання та відпочинку студентів.

З року в рік покращується якість умов проживання у гуртожитках НУБіП України. Житлові кімнати оснащенні твердим і м'яким інвентарем, створені умови для самостійного навчання: працюють читальні зали, в яких є доступ до безкоштовного Інтернету, ведеться виховна і культурно-масова робота. Майже у всіх гуртожитках працюють пральні самообслуговування. Для занять спортом в гуртожитках є спортивні кімнати. Ведеться реконструкцію волейбольного майданчика навпроти гуртожитку № 6, дитячого майданчика біля гуртожитку № 12, облаштовані спортивні майданчики біля гуртожитків №1, 2, 6, 8, 10, 11 та сучасний зал для занять бойовими мистецтвами (студентів які входять до університетської варти), гуртожиток № 4. Студентські організації факультетів і ННІ та студентські ради гуртожитків мають кімнати для проведення засідань.

1.12. Підготовка офіцерів запасу

Підготовка офіцерів запасу здійснюється на кафедрі військової підготовки Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Кафедра військової підготовки НУБіП України бере початок своєї діяльності з 1926 року, коли наказом Військово-навчальних установ №33111 від 05.11.1926 року до штату Київського ветеринарно-зоотехнічного інституту було введено посаду військового керівника.

З 1999 р. завідувачем кафедри військової підготовки є полковник Есаулов А.О.

На сьогодні кафедра військової підготовки готує офіцерів запасу за шістьма військово-обліковими спеціальностями:

- бойове застосування механізованих з'єднань, військових частин і підрозділів;
- бойове застосування танкових з'єднань, військових частин і підрозділів;
- застосування автомобільних з'єднань, військових частин і підрозділів;
- експлуатація та ремонт базових машин бронетанкової техніки;

- експлуатація та ремонт електро- і спецобладнання та автоматики бронетанкової техніки;
- радіологія і токсикологія ветеринарна.

На сьогодні за програмою підготовки офіцерів запасу на кафедрі військової підготовки навчається 674 громадян України.

Також здійснюється підготовка офіцерів кадру для Збройних Сил України та інших військових формувань за спеціальністю «Ветеринарна медицина», спеціалізація «Ветеринарне забезпечення військ (сил)».

Основними завданнями кафедри військової підготовки НУБіП України є:

- підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів для проходження військової служби за контрактом в Збройних Силах України та інших військових формуваннях;
- військова підготовка громадян України за програмою офіцерів запасу;
- здійснення військово-патріотичного виховання молоді;
- удосконалення навчально-матеріальної бази.

На кафедрі військової підготовки викладають висококваліфіковані фахівці, серед яких є учасники бойових дій.

Задля виконання завдань, на кафедрі проводиться навчальна і методична робота, а також наукова і науково-технічна діяльність. Безпосередньо навчальний процес проходить у формі лекцій, групових, лабораторних, тактичних, практичних та семінарських занять, групових вправ,тактичних навчань тощо.

Також систематично проводяться навчально-методичні збори, методичні наради, наукові конференції та семінари, показові та відкриті завдання, педагогічні експерименти тощо.

Кафедра військової підготовки має потужну навчально-матеріальну базу, зокрема тир, електронний тир, комп'ютерний клас - оснащений інтерактивною дошкою, аудиторії тактичної, вогневої та технічної підготовки, пункт технічного обслуговування і ремонту, польову ветеринарну лабораторію, бібліотеку, стройовий плац.

Під час навчання громадян України широко використовується озброєння та військова техніка, зокрема бронетанкова техніка (танки Т-64Б, БМП-1, БМП-2, БТР-80), автомобільна техніка (УАЗ-3151-01, ЗІЛ-130, ГАЗ-66, ЗІЛ-131), інженерні засоби (міношукачі, навчальні міни), засоби зв'язку (радіостанції Р-105М та Р-123М, танковий переговорний пристрій Р-124), бойова та навчальна ручна стрілецька зброя (автомати АК-74М, кулемети РПК-74М, ПКМ та ПКТ, гранатомети АГС-17 та РПГ-7В, пістолети ПМ, снайперські гвинтівки СВД, дрібнокаліберні гвинтівки та пістолети).

Навчання громадян України на кафедрі військової підготовки триває 2 роки і закінчується навчальним збором. Під час проходження навчального збору громадяни України посилено займаються фізичною підготовкою, набувають практичних навичок у водінні танків і бойових машин піхоти, ремонті та експлуатації бронетанкового озброєння і техніки, виконують курс стрільб з стрілецької зброї, бойових машин піхоти і танків.

На кафедрі військової підготовки НУБіП України створено всі необхідні умови для якісного виконання поставлених завдань.

У 2017 р. було випущено 378 офіцерів запасу.

На сьогодні на кафедрі навчаються:

перший рік навчання − 261 особа.

другий рік навчання − 413 осіб.

1.13. Міжнародна мобільність

Міжнародна мобільність – це інтеграційний процес у сфері освіти, що надає можливість студентам, аспірантам, викладачам приймати участь в різноманітних навчальних або навчально-дослідницьких програмах. Основними цілями таких програм є підвищення якості освіти, розвиток міжкультурного обміну, підготовка майбутніх кваліфікованих спеціалістів. Участь в програмах мобільності дає студенту можливість отримати якісну європейську освіту по обраному напряму підготовки, розширити свої знання у всіх областях європейської культури, відчути себе повноцінним громадянином Європи.

Міжнародна мобільність в НУБіП України є одним із передових напрямів міжнародної діяльності, який відкриває своїм студентам виняткові можливості для отримання якісної освіти, проведення досліджень або проходження стажування та практик за кордоном в рамках міжнародної співпраці. Розвиваючи мобільність, яка забезпечується впровадженням механізму студентського обміну та участю студентів в програмах подвійних дипломів, індивідуальних грантів, університет бере участь в процесах інтернаціоналізації та глобалізації, розвиває процес підготовки професіоналів, висококваліфікованих спеціалістів; підтримує соціальні, економічні, культурні, політичні взаємовідносини та зв’язки з іншими країнами.

Сьогодні цілеспрямовані студенти нашого університету можуть одержати досвід перебування в умовах принципово іншої системи вищої освіти. Співпраця здійснюється на підставі укладення угод про співробітництво між НУБіП України та іноземними вищими навчальними закладами різних країн за узгодженими та затвердженими в установленому порядку індивідуальними навчальними планами студентів та програмами навчальних дисциплін, а також в рамках міжурядових угод про співробітництво в галузі освіти.

Плідна співпраця з провідними університетами світу сприяла реформуванню й адаптації системи освіти НУБіП України до вимог провідних університетів світу. Два університети США (штатів Айова – 1996, 2011, 2014 рр. і Луїзіана – 1998, 2009 рр.), Університет м. Гент (Бельгія, 2002 р.) і Університет ім. Гумбольдта (Німеччина, 2002 р.) визнали систему освіти НУБіП України як таку, що відповідає їх вимогам.

У період з 2005-2017 рр. були підписані Меморандуми про можливість отримання подвійного диплому НУБіП України та університетів-партнерів:

- «Міжнародний біо-бізнес» в Токійському аграрному університеті (Японія);
- Master of Business Administration in Agriculture (MBA) в Університеті прикладних наук Вайєнштефан – Тріздорф (Німеччина);
- Master of Food and Agribusiness (MFA) в Університеті прикладних наук Ангальт (Німеччина);
- «Енергетика і автоматика біосистем»,«Економіка і менеджмент» - в Варшавському університеті наук про життя, (Польща);
- «Екологія», «Соціальна педагогіка» - в Поморській академії в Слупську (Польща);
- «Економіка і менеджмент» - в Словацькому аграрному університеті в м. Нітра;
- «Якість та безпечність продукції», «Менеджмент» та «Комп’ютерні технології» - в Академії Бізнесу (Домброва Гурніча, Польща).

Між зазначеними університетами та НУБіП України існують і виконуються угоди щодо взаємного обміну науково-педагогічними та педагогічними працівниками і студентами та слухачами.

Основні міжнародні проекти (програми):

- ERASMUS+ − це програма Європайського Союзу на період 2014-2020 рр., що підтримує проекти, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти, підготовки, молоді та спорту (підписано 16 угод).
- Проект QANTUS –«Кваліфікаційні рамки у сфері природничих наук в українських університетах»
- Проект "Система диференційованого ведення господарства в лісових екосистемах Українських Карпати, Чеська Республіка – Україна"
- Інноваційний дослідницький проект "Зниження ризиків катастрофічних пожеж в зоні відчуження"
- Регіональний проект технічної співпраці МАГАТЕ „Радіологічна підтримка реабілітації районів, що постраждали від аварії на Чорнобильській атомній електростанції";
- Проект розвитку зерносховищ та сільськогосподарських кооперативів України, SOCODEVI
- "Використання природних водотоків для гасіння лісових пожеж із застосуванням нових технологій"
- COMET «Координація та впровадження пан-Європейського інструменту для радіоекології», проект Європейської комісії FP7;
- «Екологічне право ЄС», «Контроль безпечності харчових продуктів у ЄС» проект «Еразмус+», напрям Жан Моне;
- «Виробництво біопалива з нових джерел біомаси»;
- Програма академічних обмінів MEVLANA.

Щороку в НУБіП України:

- **близько 200 студентів** відвідують закордонні установи з метою навчання та стажування;

- **близько 500 студентів** проходять навчально-виробничу практику на провідних сільськогосподарських підприємствах різних країн світу;

- **близько 200 НПП** відвідують закордонні установи з метою стажування, активізації співпраці та представляють університет у міжнародних заходах.

1.14. Студентське самоврядування

У НУБіП України активно діє і розвивається Студентська організація. Її діяльність спрямована на організацію і гуртування студентської молоді НУБіП України, захист прав та законних інтересів студентства, розвиток лідерських якостей, творчих здібностей шляхом організаційно-масової роботи та через діяльність клубів за інтересами.

Клуби та центри за інтересами Студентської організації:

- Клуб знавців;
- Науковий клуб;
- Медіа-центр «Фокус»;
- Соціальний центр;
- Спортивний клуб;
- Туристичний клуб;
- Університетська варта.

Студентська організація співпрацює з багатьма організаціями та установами. Студенти є членами Студентської ради при голові Голосіївської районної в місті Києві адміністрації, Студентської ради Києва, Об'єднаної ради при Міністерстві аграрної політики та продовольства України. Співпраця зі студентськими радами

інших університетів дозволяє знаходити нові перспективи, здійснювати спільні заходи та реалізовувати проекти.

1.15. Сфери зайнятості випускників

Державні нормативні документи України передбачають для випускників вищих навчальних закладів природоохоронного, біологічного, технічного, аграрного спрямувань, які здобули освітній ступінь ***бакалавра,*** сфери зайнятості залежно від їх спеціальності на посадах техніків, інженерів, лісничих, інженерів лісового господарства, економістів, бухгалтерів, агрономів, лікарів ветеринарної медицини, спеціалістів тощо в галузях сільського, лісового і рибного господарств, ветеринарних служб, переробної промисловості, енергетики, технічного сервісу, машинобудування; державного управління, торгівлі тощо.

Працевлаштування випускників Національного університету біоресурсів і природокористування України здійснюється в сільськогосподарських підприємствах різних форм власності, рибницьких господарствах, м'ясо та рибопереробних підприємствах, державних сільськогосподарських та земельних інспекціях, природоохоронних підприємствах, у центральних органах виконавчої влади у галузях сільського господарства та земельних ресурсів, їх територіальних підрозділах, державній карантинній службі, державних заповідниках, заказниках, обласних та районних сільгоспуправліннях, державній ветеринарній медицині та приватних клініках ветеринарної медицини, у державних лісогосподарських, лісомисливських та мисливських підприємствах, зоологічних парках, установах природно-заповідного фонду, державних і комерційних деревообробних і меблевих підприємствах, державних житлово-комунальних підприємствах, трестах з благоустрою зелених насаджень, приватних фірмах з озеленення та ландшафтного дизайну, ландшафтних проектних бюро, спільних підприємствах та філіалах міжнародних фірм тощо.

Випускники НУБіП України можуть також продовжити навчання в магістратурі у базовому закладі університету (м. Київ) і ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут» (м. Бережани, Тернопільська обл.) за спеціальностями та освітніми програмами, назви яких наведено у табл. 1.2 підрозділу «Спеціальності підготовки бакалаврів» цього Каталогу.

2. Програми підготовки бакалаврів

2.1. Загальні положення

2.2. Агробіологічний факультет

201 Агрономія

203 Садівництво та виноградарство

2.3. Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

202 Захист і карантин рослин

162 Біотехнології та біоінженерія

101 Екологія

2.4. Факультет тваринництва та водних біоресурсів

207 Водні біоресурси та аквакультура

204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

2.5. ННІ лісового та садово-паркового господарства

205 Лісове господарство

206 Садово-паркове господарство

187 Деревообробні та меблеві технології

2.6. Факультет ветеринарної медицини

211 Ветеринарна медицина

2.7. Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК

181 Харчові технології

2.8. Механіко-технологічний факультет

208 Агроінженерія

275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)

2.9. Факультет конструювання та дизайну

133 Галузеве машинобудування

192 Будівництво та цивільна інженерія

2.10. ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

151 Автоматизація та комп’ютерно-інтегровані технології

2.11. Факультет землевпорядкування

193 Геодезія та землеустрій

2.12. Юридичний факультет

081 Право

2.13. Економічний факультет

051 Економіка

071 Облік і оподаткування

072 Фінанси, банківська справа та страхування

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

2.14. Факультет аграрного менеджменту

073 Менеджмент

075 Маркетинг

2.15. Факультет інформаційних технологій

051 Економіка (освітня програма «Економічна кібернетика»)

051 Економіка (освітня програма «Цифрова економіка»)

122 Комп'ютерні науки

121 Інженерія програмного забезпечення

123 Комп'ютерна інженерія

2.16. Гуманітарно-педагогічний факультет

231 Соціальна робота

035 Філологія

291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

015 Професійна освіта

053 Психологія

061 Журналістика

2.17. ННІ післядипломної освіти

242 Туризм

2.1. Загальні положення

У навчальних планах підготовки бакалаврів дисципліни структуровані за такими складовими:

− обов'язкова − 60 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, обсяги та форми атестації визначаються стандартами вищої освіти, вимогами МОН України у межах відповідного напряму підготовки (спеціальності) і включаються у навчальний план підготовки фахівців у повному обсязі);

− вибіркова:

- за вибором Університету − 15 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, форми вивчення (аудиторна чи самостійна) та атестації визначає вчена рада Університету);
- за вибором студента − 25 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, форми вивчення (аудиторна чи самостійна) та атестації визначаються робочими групами, сформованими за наказом ректора Університету, рекомендуються вченими радами факультетів (ННІ), ухвалюються навчально-методичною радою Університету та затверджуються вченою радою Університету. Вони включаються до робочого навчального плану підготовки фахівців залежно від вибору студентів).

Для кожної дисципліни у навчальних планах зазначено загальний обсяг часу для її вивчення у годинах і кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), один кредит ЄКТС – 30 год.

У межах однієї спеціальності навчальні плани підготовки бакалаврів у перших трьох семестрах (1,5 курси навчання) є спільними. Починаючи з четвертого семестру (2-й курс навчання), вони розрізняються вибірковими складовими за ознаками майбутньої спеціальності магістерського рівня, що дозволяє випускникам бакалаврських програм гнучко реагувати на зміни ринку праці.

Згідно з наказом ректора Університету від 26.02.2018 р. № 171 «Про розроблення робочих навчальних планів на 2018-2019 навчальний рік» вибірковими дисциплінами за вибором Університету в навчальних планах підготовки бакалаврів визначено такі: ***«Історія української державності», «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості», «Технології рослинництва», «Технології тваринництва», «Інформаційні технології в галузі», «Започаткування власної справи на основі бізнес-проектування», «Діловий протокол та етика спілкування».***

Обсяг кожної вибіркової дисципліни − не менше чотирьох кредитів ЄКТС. У навчальних планах підготовки бакалаврів серед 13 вибіркових дисциплін за вибором університету обираються необхідні для конкретної спеціальності у межах 36 кредитів ЄКТС.

Нижче наведено анотації вибіркових дисциплін за вибором Університету.

Анотації вибіркових дисциплін за вибором Університету

Історія української державності. Змістом навчальної дисципліни «Історія української державності» є вивчення основних етапів становлення та розвитку державності на українських землях, самобутнього державотворчого шляху української нації. Розбудова самостійної держави потребує висококваліфікованих,

патріотично налаштованих, соціально зорієнтованих фахівців, здатних продовжити кращі традиції українства. Відповіддю на ці обставини і є вивчення даної дисципліни у вищих навчальних закладах, що дозволить опанувати теоретичний курс, творчо застосовувати набуті знання на практиці та самостійно осмислювати закономірності державотворчого процесу, орієнтуватись у суспільно-політичному житті, відчути свою причетність до тисячолітньої державотворчої традиції українського народу.

Етнокультурологія. Зміст дисципліни «Етнокультурологія» зумовлене необхідністю всебічного розвитку стратегічних напрямів української державності, досягнення, місце та роль української культури в контексті зарубіжної культури. У дисципліні подано змістову інформацію про походження українців, їхню духовну культуру, господарство, побут, родину. Здійснення економічних, соціальних, політичних реформ вимагає відповідного рівня загальнолюдської та національної культури. Лише через свідомість окремої особистості, через її високі морально-етичні та патріотичні почуття можливі справжні зміни в українському суспільстві.

Філософія. В курсі викладається система знань із таких розділів філософії як онтологія, гносеологія (теорія пізнання), соціальна філософія, історичні типи філософії, що розкривають сутність відношення “людина – світ” в його найосновніших проявах. Курс відзначається світоглядною орієнтацією, яка дозволяє синтезувати набуті знання з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприймання – теоретичне підґрунтя університетського рівня підготовки фахівців.

Українська мова за професійним спрямуванням. Метою вивчення дисципліни є підвищення рівня загальномовної підготовки, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами стилістики української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні. Дисципліна покликана узагальнити й систематизувати знання з української мови, сформувати уміння і навички для оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.

Іноземна мова (англійська, німецька, французька, іспанська). Вивчення дисципліни розвиває у студентів комунікативну компетенцію, а саме використання навичок, умінь та знань з іноземної мови у процесі ділового спілкування з представниками інших країн з різноманітних питань, пов’язаних із бізнесом і ринком праці в галузі сільського господарства, підготовки до участі у міжнародних конференціях, проектах та дискусіях, а також проведення презентацій, письмового обміну діловою інформацією (офіційні та неофіційні листи, резюме різні види науково-дослідних статей і звітів), сприяючи, таким чином, різнобічному розвитку особистості студента та його соціалізації в іншомовному суспільстві.

Фізичне виховання. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні фізичної культури молодого фахівця і здатності реалізувати її в соціально-професійній підготовці та в сім’ї. Завданням вивчення дисципліни є зміцнення здоров’я студентів та розвиток фізичних здібностей, які відповідають професійній діяльності майбутнього фахівця.

Безпека праці та життєдіяльності. Мета вивчення дисципліни, що об’єднує дисципліни «Основи охорони праці» та «Безпека життєдіяльності», полягає у набутті студентами знань і умінь для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій, природних небезпек та нещасних випадків на виробництві.

Правова культура особистості. Однією з ознак правової держави є високий рівень правової культури громадян, що характеризується загальною повагою до права, достатнім знанням його норм і вмінням їх застосовувати в усіх життєвих ситуаціях. Навчальна дисципліна «Правова культура особистості» дозволить

студентам виробити правове мислення і культурний стиль правомірної поведінки у повсякденному житті як у міжособистісних відносинах, так і при спілкування із представниками судових та правоохоронних органів.

Технологія рослинництва. Навчальна дисципліна «Технології рослинництва» передбачає оволодіння знаннями про технічно досконале та економічно вигідне вирощування високих урожаїв сільськогосподарських культур найкращої якості. Охоплює вивчення теоретичних основ сучасних технологій вирощування зернових, технічних, енергетичних, лікарських рослин; розроблення технологічних карт та розуміння вимог щодо проведення технологічних операцій з вирощування польових культур. Передбачає оволодіння методиками проведення діагностики стану посівів в польових умовах, методами прогнозу та програмування врожаї, оцінки ризиків вирощування польових культур як системи контролю виробництва, реалізації та використання стандартизованої якості продукції рослинництва.

Технологія тваринництва. Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів системи знань, умінь і навичок з науково обґрунтованих технологій виробництва продуктів тваринництва за використання інноваційних технологій. Завданням дисципліни є надання майбутнім фахівцям комплексу знань із організації годівлі, розведення і відтворювання, утримання сільськогосподарських тварин та виробництва від них продукції. Після вивчення дисципліни студент повинен знати: систему теоретичних знань щодо виробництва екологічно безпечної продукції тваринництва, згідно з законодавчими актами, стандартами, прийнятими управлінськими рішеннями, цілями діяльності підприємства. Вміти: управляти технологічними процесами виробництва продукції тваринництва, за різних господарських систем з метою одержання максимальної продуктивності.

Інформаційні технології (в галузі). Цифровий громадянин – вимога сьогодення. Інформація і дані: форми представлення і засоби опрацювання. Інформаційні процеси. Системне забезпечення інформаційних процесів, програмні засоби роботи зі структурованими документами, мережні технології, застосування Інтернет-ресурсів і сервісів в галузі. Спеціальне програмне забезпечення (підтримка бізнес-процесів обраної галузі). Основи веб-дизайну, організація комп’ютерної безпеки та захисту інформації, програмні засоби роботи з базами та сховищами даних, перспективи розвитку інформаційних технологій. Сучасні цифрові комунікації в глобальному просторі. Моніторинг та оцінювання цифрових компетентностей. Побудова власної самоосвітньої траєкторії майбутнього фахівця (неформальне навчання). Професійна сертифікація за лініями професійного розвитку Microsoft Office Specialist.

Започаткування власної справи на основі бізнес-проектування. Мета дисципліни: формування знань та практичних навичок започаткування власної справи на основі бізнес-проектування. Завдання дисципліни: вивчення теоретичних основ та нормативно-правового забезпечення започаткування власної справи. Зміст дисципліни розкривається в таких темах: підприємницька діяльність та її види, організаційно-правові форми підприємництва, механізм створення власної справи, бізнес-планування підприємницької діяльності, складання інвестиційних проектів, економічна оцінка технологій, фінансово-кредитне забезпечення підприємництва та оподаткування, облік та звітність у підприємницьких структурах, економічна ефективність господарювання суб’єктів підприємництва.

Діловий протокол та етика спілкування. Протоколом називають форму ієрархічного порядку, демонстрування хороших манер партнерами з різних країн. Це і сукупність правил поведінки, норм та традицій на офіційних і неофіційних зустрічах.

Ще в стародавні часи казали, що протокол — це фіміам дружби. Саме протокол визначає методи, рамки, поведінку і етикет.

Етикет — це правила гри, яка називається "життя". Ці правила рівні для всіх, незалежно від віку, статі, становища. Тому що вони диктують не те, що потрібно робити, а те, як робити. Спілкування в нашому житті відіграє важливу роль, а його психологічна природа надто складна. У процесі спілкування досягається потрібна організація та єдність дій окремих індивідів, здійснюється інтелектуальна та емоційно-чуттєва взаємодія між ними, формується спільність настроїв і поглядів, досягаються взаєморозуміння та узгодженість дій, згуртованість і солідарність, без яких неможлива ніяка колективна діяльність.

2.2. АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – доктор с.– г. н., доцент **Тонха Оксана Леонідівна**
Тел.: (044) 527-82-13 E-mail: oksana16095@gmail.com
Розташування: навчальний корпус № 4, кімн. 41[а]

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

201 Агрономія

Освітня програма **«Агрономія»**

Випускові кафедри:

Рослинництва. Тел.: (044) 527-86-26 E-mail: dep.plant@gmail.com
Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Каленська Світлана Михайлівна

Землеробства та гербології. Тел.: (044) 527-82-14,
E-mail: zemlerob1@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Танчик Семен Петрович

Технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В.Лесика.
Тел.: (044) 527-86-66 E-mail: 1968storage@gmail.com
Завідувач кафедри – кандидат с. – г. н., професор Подпрятов Григорій Іванович

Кормовиробництва, меліорації і метеорології.
Тел.: (044) 527-85-15 E-mail: kafedra-kormovirobnitstvo@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Демидась Григорій Ілліч

Генетики, селекції і насінництва ім. проф. М.О.Зеленського.
Тел.: (044) 527-86-26 E-mail: breedingdepartment@gmail.com
Завідувач кафедри – кандидат с.-г.н., доцент Жемойда Віталій Леонідович

Агрохімії та якості продукції рослинництва ім. О.І. Душечкіна.
Тел.: (044) 527-88-17 E-mail: quality_chair@mail.ru
Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Бикін Анатолій Вікторович

Ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикули.
Тел.: (044) 527-81-02 E-mail: grunt_nubip@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Балаєв Анатолій Джалілович

203 Садівництво та виноградарство

Освітня програма **«Садівництво та виноградарство»**

Випускові кафедри:

Овочівництва і закритого грунту.
Тел.: (044) 527-81-69 E-mail: ovochi.z@i.ua
В.о. завідувача кафедри – кандидат с.-г. н., доцент Федосій Іван Олексійович

Садівництва ім. проф. В.Л. Симиренка.
Тел.: (044) 527-85-59 E-mail: hortdep@gmail.com
Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Кондратенко Тетяна Єгорівна

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»
за спеціальністю «АГРОНОМІЯ»
Освітня програма «Агрономія»

Форма навчання,	Ліцензований обсяг:
– денна	190 осіб
– заочна	120 осіб
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	технолог із агрономії

Концепція підготовки

Навчання бакалаврів зі спеціальності спрямоване на підготовку фахівця, здатного застосувати адаптивні технології вирощування та логістики сільськогосподарських культур, забезпечити їх господарську, енергетичну, економічну та екологічну ефективність, організовувати насінницьку роботу, проводити агрохімічне забезпечення і обслуговування сучасних технологічних процесів в рослинництві, здійснювати заходи раціонального використання і відновлення родючості ґрунтів.

Практичне навчання

Студенти проходять практичну підготовку у навчально-дослідних господарствах НУБіП України: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», "Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім.О.В. Музиченка", а також у передових сільськогосподарських підприємствах різних форм власності, науково-дослідних установах НААН та НАН України.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Стан виробничо-господарської діяльності та технології вирощування сільськогосподарських культур в умовах певного господарства.
2. Агроекономічний аналіз системи землеробства та технологія вирощування польових культур в господарстві.
3. Технологічні і товарні якості врожаю сільськогосподарських культур залежно від факторів вирощування, післязбиральної доробки та зберігання
4. Агроекономічний аналіз галузі кормовиробництва та технологія вирощування кормових культур в умовах господарства.
5. Технологія виробництва високоякісного насіння та результати вивчення сортів та гібридів в умовах конкретного господарства.
6. Оптимізація живлення та удобрення сільськогосподарських рослин.
7. Діагностика живлення сільськогосподарських рослин та управління якістю продукції рослинництва.
8. Вплив ресурсоощадних, грунтозахисних технологій вирощування культур на властивості грунтів.
9. Оцінка протиерозійної стійкості ґрунтів за різних систем обробітку ґрунту та удобрення і розробка протиерозійних заходів.
10. Технологія, організація та результати проведення державної кваліфікаційної експертизи сортів.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Місцями працевлаштування бакалаврів можуть бути: сільськогосподарські підприємства різних форм власності, державні центри охорони родючості ґрунтів і якості продукції рослинництва; державні насіннєві інспекції; обласні та районні сільсьгосподарські управління, передові агропромислові компанії, холдинги та корпорації, елеваторні підприємства, науково-дослідні установи НААН України.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Агрономія» Освітня програма «Агрономія»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Ботаніка	1-2	180	6
2	Агрофізика	1	120	4
3	Хімія	1-2	300	10
4	Агроекологія з основами радіобіології	3	120	4
5	Генетика	3	120	4
6	Фізіологія рослин з основами біохімії	3	120	4
7	Аграрна економіка і підприємництво	6	120	4
8	Тваринництво і бджільництво	4	120	4
9	Агрометеорологія	2	120	4
10	Грунтознавство з основами геології	2-3	180	6
11	Агрофармакологія	5	120	4
12	Сільськогосподарська ентомологія	4	120	4
13	Фітопатологія з основами вірусології	4	120	4
14	Основи наукових досліджень в агрономії	5	120	4
15	Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва	5	120	4
16	Сільськогосподарські машини та машиновикористання в рослинництві	2	150	5
17	Землеробство	3-4	180	6
18	Гербологія	4	120	4
19	Агрохімія	4-5	180	6
20	Плодівництво	5	120	4
21	Овочівництво	5	120	4
22	Рослинництво	5-7	240	8
23	Польове та лучне кормовиробництво	6-7	120	4
24	Селекція та насінництво польових культур	6-7	120	4
25	Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва	6-7	150	5
26	Технології закритого ґрунту	4	120	4
27	Насіннєзнавство	7	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**3840**	**128**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	120	4
2	Етнокультурологія	3	120	4
3	Філософія	2	120	4
4	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4
5	Іноземна мова	1-2	120	4
6	Фізичне виховання	1-4	120	4
7	Безпека праці і життєдіяльності	6	120	4
8	Правова культура особистості	6	120	4
9	Інформаційні технології в галузі	1	120	4
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
2.2.1. *Спеціалізація* «Агрономія»				
1	Менеджмент в агрономії	7	120	4
2	Сільськогосподарська мікробіологія	3	120	4
3	Біотехнологія	8	120	4
4	Основи товарознавства продукції рослинництва	8	120	4
5	Програмування і прогнозування врожайності сільськогосподарських культур	8	120	4

6	Сільськогосподарські меліорації	8	120	4
7	Технічні культури	7	120	4
8	Технологічне управління якістю продукції рослинництва	7	120	4
9	Первинна доробка та переробка продукції рослинництва	8	120	4
10	Статистичний аналіз агрономічних досліджень	8	120	4
11	Основи раціонального землекористування	8	120	4
12	Лучні фітоценози	8	120	4
13	Селекція та насінництво гетерозисних гібридів	8	120	4
Всього за спеціалізацією			**1560**	**52**
2.2.2. *Спеціалізація* «Агрохімія і ґрунтознавство»				
1	Менеджмент в агрономії	7	120	4
2	Сільськогосподарська мікробіологія	3	120	4
3	Геологія з основами мінералогії	8	120	4
4	Біохімія рослин	8	120	4
5	Геохімія	8	120	4
6	Система застосування добрив	8	120	4
7	Програмування і прогнозування врожайності сільськогосподарських культур	8	120	4
8	Картографія ґрунтів	8	120	4
9	Системи захисту та карантин рослин	8	120	4
10	Методика агрохімічних досліджень	8	120	4
11	Технологічне управління якістю продукції рослинництва	7	120	4
12	Географія ґрунтів	7	120	4
13	Охорона ґрунтів	8	120	4
Всього за спеціалізацією			**1560**	**52**
2.2.3. *Спеціалізація* «Селекція і генетика с.-г. культур»				
1	Менеджмент в агрономії	7	120	4
2	Сільськогосподарська мікробіологія	3	120	4
3	Біотехнологія	8	120	4
4	Основи товарознавства продукції рослинництва	8	120	4
5	Сільськогосподарські меліорації	8	120	4
6	Технічні культури	7	120	4
7	Спеціальна генетика польових культур	7	150	5
8	Спеціальна селекція і сортознавство сільськогосподарських культур	8	360	12
9	Насінництво сільськогосподарських культур	8	330	11
Всього за спеціалізацією			**1560**	**52**
Всього за вибором студентів			**1560**	**52**
Разом за вибірковою складовою			**2640**	**88**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		870	29
2	Навчальна практика		420	14
3	Виробнича практика		300	10
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи)			**120**	**4**
Державна атестація			**30**	**1**
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Ботаніка. Метою курсу є пізнання закономірностей розвитку рослин і рослинності як найважливішого біоенергетичного компонента біосфери. В результаті вивчення ботаніки студент повинен навчитися методиці самостійної роботи з мікроскопом, самостійного виготовлення препаратів та аналізу їх на клітинному і тканинному рівнях, а також на рівні окремих органів і цілісного організму, що має велике пізнавальне і практичне значення. Метою курсу ботаніки є навчити студента самостійно працювати не лише в лабораторії але й на практиці. Тому, важливе значення надається питанням організації та проведення літньої польової навчальної практики, під час якої студенти самостійно збирають і гербаризують рослини, проводять геоботанічні дослідження певних типів рослинності, заключним етапом яких є обґрунтування та аналіз сучасного стану рослинності, прогнозування шляхів поліпшення досліджуваних природних рослинних угруповань. Метою курсу ботаніки є також опанування студентами ботанічних знань, ботанічної термінології, необхідних для свідомого і кваліфікованого вивчення інших споріднених дисциплін, які формують фахову підготовку фахівців аграрного профілю.

Агрофізика. У курсі «Агрофізика» вивчаються фізичні, фізико-хімічні і біофізичні процеси в системі «ґрунт-рослина-діяльний шар атмосфери», основні закономірності продуційного процесу, розробляються наукові основи, методи, технічні засоби і агрозаходи раціонального використання природних ресурсів. Під час вивчення абіотичних факторів продуктивності рослин, таких як волога, тепло, повітря, пожива, що знаходяться у грунтовій товщі і опису їх впливу на ріст і розвиток рослин, застосовуються класичні закони фізики. Агрофізика досліджує фізичні процеси у грунті, рослині, атмосфері, розробляє фізичні моделі, установлює схеми взаємозв'язків між основними складами.

Хімія. Програма включає теоретичні положення сучасної неорганічної хімії та особливості хімії біогенних елементів, таких як Гідроген, галогени, Оксиген, Сульфур, Нітроген, Флуор, Карбон, метали. Хімічні процеси за участю цих елементів та їх сполук розглядаються з позицій електролітичної дисоціації, гідролізу, окисно-відновних процесів та можливості утворення комплексних сполук. Розглядаються основні класи неорганічних сполук: оксиди, гідроксиди, кислоти, солі. Аналітичний модуль включає основи якісного та кількісного хімічного аналізу. Розглядаються кількісні методи гравіметрії, кислотно-основного титрування, редоксметрії, комплексонометрії. Під час вивчення фізичної і колоїдної хімії розглядаються питання термодинаміки, термохімії, теорії розчинів, хімічної кінетики і каталізу, основні положення, пов'язані з високодисперсним станом речовини, поверхневими явищами та адсорбцією. Під час вивчення органічної хімії розглядається номенклатура, знаходження у природі, роль у живому організмі, будова, лабораторні та промислові методи одержання, хімічні властивості основних класів органічних сполук: алканів, алкенів, алкадієнів, алкінів, циклоалканів, ароматичних сполук, терпенів, а також галогенопохідних, спиртів, фенолів, альдегідів та кетонів, карбонових кислот та їх естерів, ангідридів і галогенангідридів, амінів та амідів, вуглеводів, амінокислот і білків, нуклеїнових кислот.

Агроекологія з основами радіобіології. До головних аспектів вивчення належить ознайомлення із шкідливою дією пестицидів, забруднення навколишнього середовища внаслідок внесення мінеральних добрив, а сільськогосподарської продукції - нітратами. Особлива увага присвячена деградаційним процесам грунтів: де гуміфікації, ерозії, переущільненню та заходам боротьби із цими явищами. В курсі розглядаються основи сільськогосподарської радіобіології та

радіоекології; розкриваються питання біологічної дії іонізуючого випромінювання, міграції радіонуклідів у об'єктах довкілля та сільського господарства, основні принципи радіоекологічного і дозиметричного моніторингу; висвітлюється структура системи радіаційного контролю, методи оцінки і нормування дозових навантажень і допустимих рівнів радіоактивного забруднення у відповідності з нормами радіаційної безпеки України; детально розглядаються контрзаходи для зменшення надходження радіонуклідів у сільськогосподарську продукцію та продукти харчування, а також можливості використання іонізуючого випромінювання в сільськогосподарському виробництві.

Генетика. Дисципліна передбачає ознайомлення студентів з основними розділами генетики на сучасному рівні знань. Включає наступні розділи: основи молекулярної генетики, будова та функції білків, нуклеїнових кислот і хромосом, механізми експресії генетичної інформації, структура геному, цитогенетичні аспекти успадкування генів, мінливість, її причини та наслідки, особливості розмноження рослинних організмів, основи популяційної генетики, деякі проблеми прикладної генетики. Дисципліна передбачає прослуховування курсу лекцій, проведення практичних занять та розв'язування задач з усіх основних підрозділів від молекулярної біології до популяційної генетики.

Фізіологія рослин з основами біохімії. Дисципліна є однією з базових дисциплін в системі підготовки спеціалістів по спеціальності «Агрономія». Дисципліна передбачає вивчення функцій рослинного організму та закономірностей його життєдіяльності. Роль дисципліни полягає в тому, щоб дати майбутньому спеціалісту глибокі і всебічні знання по біології рослинної клітини, водному режиму рослинного організму, механізмам дихання і фотосинтезу, мінерального живлення, росту і розвитку рослин, адаптації та механізмам стійкості до несприятливих факторів середовища. Отримані знання з фізіології рослин дадуть змогу майбутнім фахівцям в галузі агрономії впроваджувати на практиці найсучасніші досягнення науки, мати науковий і професійний підхід до технологій вирощування сільськогосподарських культур та самостійно розробляти і корегувати агротехнічні заходи на основі розуміння фізіологічних процесів рослинного організму. Вивчення хімічного складу, структури, перетворення речовин та енергії, що відбуваються у рослинах. Закономірності протікання та взаємозв'язок між різними метаболічними шляхами, принципами їх регуляції у клітинах рослини. Встановлення закономірностей метаболізму основних класів органічних сполук – вуглеводів, білків, жирів, вітамінів тощо, що дозволяє створити для сільськогосподарських культур умови, які забезпечують отримання найбільшої кількості даної речовини.

Аграрна економіка і підприємництво. Курс з **економіки** передбачає вивчення системи аграрних виробничих відносин у взаємозв'язку з розвитком продуктивних сил сільського господарства. В цьому розглядаються критерії і показники, що характеризують розвиток сільськогосподарського виробництва, шляхи і способи раціонального використання землі, матеріальних і трудових ресурсів. Розкривається і обґрунтовується необхідність розвитку і удосконалення ресурсного потенціалу сільського господарства, подається методика визначення економічної ефективності сільськогосподарських галузей. Висвітлюються умови формування собівартості і рентабельності продукції сільського господарства, розвитку і функціонування ринку продовольства. Вивчаються проблеми інтенсивного розвитку галузей сільського господарства на основі широкого використання індустріальних технологій, раціонального розміщення і спеціалізації сільськогосподарського виробництва на базі агропромислової інтеграції в умовах ринкових відносин. Курс з **підприємництва** вивчає особливості раціональної організації виробництва та його ефективного ведення на засадах підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах різних форм власності і господарювання - господарських

товариствах, сільськогосподарських виробничих кооперативах, приватних підприємствах, фермерських господарствах тощо. Мета вивчення курсу – озброїти майбутніх фахівців теоретичними і практичними знаннями з ефективної організації сільськогосподарського виробництва. Завданням курсу є: сформувати в студента сукупність знань про закономірності розвитку сільськогосподарського виробництва в ринкових умовах; надати практичні навички студентам з ефективної організації трудових процесів в галузях АПК; озброїти прийомами та методами нормування праці на різних роботах у сільськогосподарському виробництві, навчити користуватися довідниками нормативних матеріалів; навчити майбутніх фахівців застосовувати різні мотиваційні стимули ефективної роботи працівників, адекватні для тих чи інших умов форми й системи оплати праці; забезпечити оволодіння студентами способами планування виробничої діяльності; ознайомити з досвідом роботи та світовими тенденціями в сфері організації підприємницької діяльності в аграрному секторі.

Тваринництво і бджільництво. Програмою дисципліни передбачено вивчення стану основних шляхів розвитку тваринництва на сучасному етапі в Україні та розвинутих країнах світу, біологічних основ розведення та годівлі сільськогосподарських тварин, а також технологій виробництва продукції тваринництва в умовах інтенсифікації сільськогосподарського виробництва в господарствах різних форм власності, набуття навичок оцінки екстер'єру, конституції тварин різних видів продуктивності, а також визначення норм годівлі та складання раціонів для окремих видів сільськогосподарських тварин. Вивчення модуля "Бджільництво" необхідне для одержання студентам знань з питань медоносних рослин, запилення сільськогосподарських культур бджолами. Передбачається вивчення продуктів рослин, що їх збирають бджоли для свого живлення та забезпечують отримання товарної продукції. Подається характеристика рослин як медоносів, їх класифікація, використання для створення взятків у різні періоди сезону. Висвітлюється роль бджіл як запилювачів рослин, техніка й організація запилення різних культур, ефективність у підвищенні врожаю культур.

Агрометеорологія. Програмою дисципліни викладено широке коло питань впливу агрометеорологічних факторів на продуктивність сільськогосподарського виробництва. Розглянуті сучасні методи оцінки клімату з позицій сільськогосподарського виробництва, а також принципи агрокліматичного районування. Показана сутність небезпечних для сільського господарства явищ погоди та обговорені заходи по боротьбі з ними. Наведені приклади агрокліматичного обґрунтування агротехнічних і меліоративних прийомів. Розглянуті сучасні та перспективні методи агрометеорологічних спостережень і агрометеорологічних прогнозів. Показано значення агрометеорологічного забезпечення сільськогосподарського виробництва.

Ґрунтознавство з основами геології. Ґрунтознавство вивчає походження, розвиток, будову, склад, властивості і закономірності географічного поширення ґрунтів, шляхи їх раціонального використання і відновлення родючості. Знання теоретичних основ ґрунтознавства дає змогу зрозуміти та осягнути проблеми і перспективи сучасного землекористування. Мета курсу “Ґрунтознавство з основами геології ” – глибоке пізнання і вивчення ґрунтового вкриття як середовища росту сільськогосподарських культур, а також місця існування живих організмів, вивчення будови та основних властивостей ґрунтів, їх мінералогічного складу, закономірностей географічного поширення ґрунтів, пізнання природних процесів ґрунтоутворення.

Агрофармакологія. Зміст дисципліни передбачає вивчення пестицидів, їх виробничих та токсиколого-гігієнічних характеристик, сучасних класифікацій пестицидів та регламентів їх застосування.

Сільськогосподарська ентомологія. Дисципліна передбачає вивчення морфології, біології й екології головних шкідників польових культур і багаторічних насаджень, втрат врожаю, економічне значення захисту сільськогосподарських культур від шкідників. Вивчається регулювання чисельності шкідливих організмів з допомогою різних способів і методів, використовуючи пороги шкідливості та рівні ефективності ентомофагів.

Фітопатологія з основами вірусології. Дисципліна вивчає хвороби сільськогосподарських культур, причини їх виникнення та особливості розвитку, симптоматику патологій, видовий склад, морфологію та біоекологію збудників, природу стійкості рослин проти патогенів, методи та системи захисту культурних рослин від хвороб. На основі знань методів фітопатології необхідно уміти самостійно визначати симптоми хворої рослин, здійснювати ідентифікацію патогенів і діагностувати захворювання. На підставі встановлених даних слід проводити фітопатологічний моніторинг, за результатами котрого диференційовано реалізовувати профілактичні та терапевтичні заходи контролю хвороб рослин. Основною метою вивчення курсу «Вірусологія» є засвоєння теоретичних основ та формування практичних навичок студентів при дослідженні фітовірусів та способів обмеження їх поширення. Спеціальна частина включає в себе оволодіння методиками, що необхідні при роботі з вірусами рослин, а особливо з методами діагностики та ідентифікації вірусів за допомогою біологічного тестування, електронної мікроскопії, методами імуноаналізу, а також отримуванню безвірусного посадкового матеріалу методом мікроклонального розмноження, що необхідно для формування висококваліфікованих фахівців аграрного виробництва.

Основи наукових досліджень в агрономії. Лекційний курс з дисципліни висвітлює теоретичні основи наукових досліджень і їх застосування на практиці, планування та проведення наукових досліджень в агрономії, застосування статистичних методів в агрономічних дослідженнях та складання плану проведення наукового дослідження з використанням прикладних комп'ютерних програм. Лабораторно-практичний курс присвячений вивченню методики і алгоритму проведення статистичних аналізів дослідних даних: варіаційного, дисперсійного, кореляційного, регресійного, аналізу за Пірсоном, пробіт-аналізу.

Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва. Дисципліна включає вивчення наступних питань: цілі і завдання стандартизації, суть стандартизації як науки, методичні основи стандартизації, питання якості продукції, стандартизації показників якості продукції та методів контролю, міжнародних стандартів. Загальна інформація про вітчизняний та зарубіжний досвід управління якістю продукції, сертифікації продукції і метрологічного забезпечення. Освоєння чинних вимог до продукції рослинництва з метою запланованого виробництва конкурентоспроможної продукції. Розробка ефективних заходів управління якістю продукції при виробництві якісної, екологічно безпечної, органічної та конкурентоспроможної продукції. Освоєння принципів та процедури сертифікації продукції для вітчизняного ринку та експорту. Особливості створення та запровадження на виробництві системи стандартів ISO 9000 з подальшою акредитацією системи управляння якістю. При викладанні дисципліни взяті до уваги чинні закони про стандартизацію, сертифікацію та безпечність продукції рослинництва.

Сільськогосподарські машини та машиновикористання в рослинництві. Розглядаються загальні питання механізації технологічних процесів у рослинництві, призначення, загальна будова і робочий процес машин для вирощування та збирання сільськогосподарських культур і загальні питання машиновикористання у рослинництві. Вивчаються способи регулювання робочих органів та технологічного налагодження машин, а також методи контролю показників роботи машин у

виробничих умовах. Закріплення теоретичних знань відбувається під час навчальної практики.

Землеробство. У результаті вивчення даної дисципліни студент повинен знати завдання землеробства як галузі, навчальної дисципліни і науки; володіти науковими основами та законами землеробства. Знати фактори життя польових рослин та уміти запроваджувати методи їх регулювання у землеробстві. Студент має знати основні типи ґрунтів та показники їх родючості, регулювання та шляхи відтворення родючості ґрунту; наукові основи сівозмін, принципи їх проектування, розроблення структури посівних площ та освоєння польових сівозмін. Знати наукові основи, заходи, способи та системи обробітку ґрунту; агротехнічні вимоги до сівби сільськогосподарських культур і заходи догляду за посівами; види ерозії та дефляції ґрунту і заходи щодо їх запобігання; особливості ведення землеробства на забруднених радіонуклідами територіях. Володіти науковими основами систем землеробства та їх особливостями за різних ґрунтово-кліматичних зон; особливості ведення системи промислового, екологічного, органічного (біологічного), ґрунтозахисного землеробства та системи землеробства no-till, mini-till.

Гербологія. Дисципліна є однією з базових щодо професійної підготовки фахівців з агрономії. В лекційному курсі висвітлюються наукові основи гербології, характеристика та місце сегетальної рослинності в сучасних агрофітоценозах та її негативний вплив на культурні рослини. Завершується курс заходами і системами контролювання забур’яненості в сучасних системах землеробства. Лабораторний курс присвячений вивченню бур’янів та набуття практичних навиків розробки систем контролю бур’янів у посівах польових сільськогосподарських культур.

Агрохімія. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра зі спеціальності «Агрономія» теоретичних знать щодо основ живлення рослин, їх хімічного складу та використання елементів живлення, властивостей грунту у взаємозв’язку із живленням рослин і застосуванням добрив, класифікацій, видів й різновидів добрив, їх отримання, використання та вплив на продуктивність рослин і довкілля. А також, формування практичних вмінь щодо визначення рівня забезпеченості сільськогосподарських культур поживними речовинами, ґрунту, розпізнавання види і форми добрив та їх взаємодію з грунтом, визначення необхідності проведення хімічної меліорації грунтів.

Плодівництво. Програмою передбачається вивчення плодових, ягідних рослин та винограду — їх значення, морфологічних і біологічних особливостей, способів розмноження, підщеп, структури плодового розсадника та технології вирощування саджанців, закладання плодових насаджень, систем утримання та обробітку ґрунту в садах, удобрення та зрошення насаджень, формування і обрізування плодових дерев, догляд за врожаєм та інші види робіт у садах, підготовка і технологія збирання врожаю, біологічні особливості і технологія вирощування ягідних культур та винограду.

Овочівництво. У лекційному курсі висвітлюються питання з біологічних основ овочевих культур, особливості підготовки та удобрення ґрунту, розмноження рослин, вирощування розсади для відкритого ґрунту, загальні заходи догляду за рослинами, збирання врожаю та технології вирощування основних овочевих культур: капуста білоголова, капуста червоноголова, капуста цвітна, помідор, перець, баклажан, огірок, кабачок, патисон, морква, буряк столовий, цибуля ріпчаста, салат, шпинат, кріп, ревінь, щавель. На лабораторно-практичних заняттях вивчається морфологічна характеристика овочевих культур, їх класифікація. Способи розмноження, розрахунки в потребі розсади насіннєвого матеріалу різних овочевих культур. Методи контролю та регулювання температури, світлового режиму, вуглекислого газу, вологості повітря та поживного режиму. Розрахунки в потребі насіння різних овочевих культур, схема їх сівби і площі живлення.

Рослинництво. Дисципліна формує у майбутнього фахівця знання та уміння із проведення технологічних заходів для максимальної реалізації біологічного потенціалу урожайності вирощування культур; Охоплює вивчення тенденцій розвитку рослинницької галузі в Україні, промислове значення, різноманітність використання, поширення та потенціали урожайності польових культур і приклади їх високої реалізації у виробництві; еколого-біологічні та агрохімічні основи рослинництва; прогресивні технології вирощування високих та екологічно чистих урожаїв сільськогосподарських культур у різних ґрунтово-кліматичних умовах України; вимоги державних стандартів щодо якості рослинницької продукції та шляхи її поліпшення; заходи щодо зменшення до мінімуму втрат урожаю під час збирання, транспортування.

Польове та лучне кормовиробництво. Програмою дисципліни передбачено вивчення науково-обгрунтованої системи організаційно-господарських, біологічних, технологічних і економічних заходів виробництва, заготівлі і зберігання кормів; системи організаційних заходів і технологічних прийомів, направлених на підвищення продуктивності природних кормових угідь, створення сіяних сіножатей і пасовищ та їх раціональне використання.

Селекція та насінництво польових культур. Дисципліна передбачає ознайомлення та закріплення знань із: завдань селекції та насінництва в сучасних умовах; теоретичних засад та методів селекції; суті селекційного процесу; Державної кваліфікаційної експертизи; вивчення основних сортових ознак, сортів та гібридів основних с.-г. культур, які занесені до Державного реєстру сортів рослин України; організацію та технологію ведення первинного та сертифікованого насінництва; понять про екологію насіння та екологічне насінництво; Державний та внутрігосподарський сортовий та насіннєвий контроль посівів та якості насіння; документації сортових посівів та насіннєвого матеріалу; адаптацію вітчизняного насінництва до міжнародних схем і процедур; відносин між оригінаторами, виробниками і споживачами насіннєвої продукції. Дисципліна передбачає прослуховування курсу лекцій, виконання лабораторних та виїзних занять.

Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва. Дисципліна вивчається на завершальному курсі підготовки фахівців ОС “Бакалавр”, коли студенти вже вивчили агротехніку вирощування зернових, зернобобових, круп’яних, олійних, технічних, овочевих і плодових рослин. Програма включає технологію післязбиральної обробки, зберігання та основ первинної переробки зернових, круп’яних, зернобобових культур різного цільового призначення, плодів овочевих, картоплі, плодово-ягідних та технічних культур (цукрові буряки, льон, хміль, ефіроолійні). Програмою дисципліни передбачається вивчення лежкості (здатність зберігатись) отриманого врожаю та здатності його давати певні продукти переробки, отриманого при сприятливих умовах вирощування та в умовах з відхиленнями, та те, як впливають фактори захисту, агрохімічні на якість свіжої чи переробленої продукції. Вивчаються основи сушіння, охолодження, хімічного консервування та зберігання зернової та інших видів продукції. Вплив факторів вирощування, післязбиральної обробки на лежкість картоплі та овочів. Теоретичні основи тривалого зберігання, основи первинної переробки продукції рослинництва. Засвоєння вимог стандартів на рослинницьку продукцію та методик оцінки якості продукції рослинництва відповідно до вимог стандартів.

Технології закритого ґрунту. Вивчаються основи тепличного овочівництва, грибівництва, квітникарства закритого ґрунту. Висвітлено біологічні особливості об’єктів вирощування стосовно умов закритого ґрунту. Описуються види та конструкції споруд закритого ґрунту, оптимальний підбір систем створення мікрокліматичних параметрів для різних умов вирощування, особливості їх експлуатації. Наводяться загальні технологічні прийоми вирощування

овочевих, квіткових рослин та культивованих грибів. Приділяється увага навикам контролю технологічних операцій для отримання безпечної за біохімічним складом продукції овочів і грибів у закритому ґрунті.

Насіннєзнавство. Дисципліна передбачає оволодіння знаннями щодо теоретичних та практичних засад формування посівних, урожайних, сортових якостей. Охоплює вивчення теоретичних основ формування, особливостей проходження етапів онтогенезу та органогенезу, анатомії та морфології насіння, хімічного складу насіння, фізико-механічні властивості насіння, спокою насіння та методів виведення насіння з стану спокою, схожості, енергії проростання, сили росту, життєздатності та довговічності насіння, дихання та травмування насіння. Вивчивши дисципліну студент повинен знати питання сучасних технологій вирощування, збирання, очистки та зберігання високоякісного насіння польових культур, державної та міжнародної законодавчої та нормативно-правової бази виробництва, реалізації та використання насіння польових культур, методики визначення посівних якостей насіння польових культур, внутрішньогосподарського та державного контролю за дотриманням правил насіннєзнавства на всіх його етапах, державного інспектування насінництва зернових культур як системи контролю виробництва, реалізації та використання насіння зернових культур.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Інформаційні технології в галузі. В лекційному курсі студенти знайомляться з поняттями інформації, її властивостями та використання в комп’ютерах, принципах вводу, зберігання та обробки інформації, її призначенням в професійній діяльності та житті людства. Основна частина курсу присвячується вивченню та освоєнню основної комп’ютерної технології, яка найбільш широко застосовується в обробці ділової інформації – вивченню та практичному використанню текстового та табличного процесів. Освоєння цієї технології здійснюється в проблемному плані, тобто студенти не лише вивчають основи інформатики, а здійснюють практичне освоєння обчислювальної техніки, що дає змогу вести підготовку агрономічних кадрів за світовими стандартами.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

2.2.1. Спеціалізація «Агрономія»

Менеджмент в агрономії. Мета навчальної дисципліни – дати студентам комплексну систему знань про суть управління в аграрних підприємствах та організаціях, формування навичок управління виробничими процесами у господарствах; умови забезпечення результативності господарюючих структур; діагностики та проектування системи аграрного менеджменту, адекватних цілям і задачам ринкової економіки в сільському господарстві. Здатність майбутніх фахівців упорядкувати організаційну структуру та сформувати систему менеджменту на підприємстві, забезпечувати динамічний розвиток та конкурентоспроможність підприємства.

Сільськогосподарська мікробіологія. Курс дає знання та сучасні уявлення з морфології, ультраструктури, систематики, генетики, фізіології та екології мікроорганізмів, їх метаболізм та роль в перетворенні органічних та неорганічних речовин в процесах ґрунтоутворення та підвищення родючості грунту. Висвітлюються новітні дані щодо взаємовідносин мікроорганізмів з вищими рослинами, можливості керування мікробіологічними процесами, перспективи створення мікробіологічних засобів захисту рослин, бактеріальних добрив та біопрепаратів для збільшення врожайності сільськогосподарських культур, ролі мікроорганізмів в очищенні забруднених ґрунтів токсичними сполуками та пестицидами.

Біотехнологія. В дисципліні вивчаються біотехнологія культивування ізольованих клітин і тканин, калюсні та суспензійні культури, мікроклональне розмноження рослин та їх оздоровлення від вірусних інфекйцій, морфогенез та регенерація рослин в умовах in vitro (органогенез, ембріогенез, ризогенез), культура ізольованих протопласті, як основа клітинної інженерії, селекція рослин в умовах in vitro, клітинна та генетична інженерія, методи створення трансгенних рослин.

Основи товарознавства продукції рослинництва. Дисципліна, що вивчає технологічні характеристики різних видів товарної продукції рослинництва, методи підготовки до реалізації партій зерна різного цільового призначення, плодоовочевої, технічної сировини, продуктів переробки зерна, плодів та овочів, правила оформлення супровідних документів та методики оцінки товарних партій продукції рослинництва.

Програмування і прогнозування врожайності сільськогосподарських культур. Метою є одержання високих сталих та достатньо прогнозованих урожаїв сільськогосподарських культур. Вирішення цієї проблеми можливе за умови визначення кількісного впливу природних та організаційно-технологічних факторів на ріст і розвиток та формування продуктивності рослин, встановлення ступеня забезпечення с.-г. культур цими факторами в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах та встановлення необхідності ресурсів з їх регулювання, що і є основним завданням програмування врожаю. Програмування родючості ґрунтів і врожаїв направлене на впорядковану організацію агрофітоценозу як системи для досягнення максимальної його продуктивності. Забезпечення населення рослинницькою продукцією буде здійснюватися переважно за рахунок росту врожайності, завдяки впровадженню науково-технічних досягнень у землеробстві та рослинництві. Комплекс заходів для досягнення поставленої мети вбирає в себе курс програмування родючості ґрунтів і врожаю сільськогосподарських культур. В його основу покладено оптимальне забезпечення потреб рослин у життєво важливих ресурсах.

Сільськогосподарські меліорації. Дисципліна знайомить студентів з технологічними особливостями застосування гідротехнічної, культуртехнічної, хімічної, агротехнічної і агролісотехнічної меліорацій, а також формує у майбутніх фахівців компетенції щодо особливостей технології виробництва сільськогосподарської продукції на меліорованих землях. В курсі дисципліни акцентується увага на розвитку нових агротехнологій зрошення (мікродощування, краплинне, тощо), які дозволяють суттєво підвищити урожайність сільськогосподарських культур в умовах прогресуючої арідизації клімату. Дисципліна забезпечує формування у студентів базису професійних знань щодо підвищення продуктивності та збереження родючості ґрунтів різних природно-кліматичних зон України.

Технічні культури. Дисципліна висвітлює екологічні та економічні принципи розміщення технічних культур, використання, походження, поширення, врожайність, об`єми виробництва. Описує систематику, морфологічні, анатомічні і біологічні

особливості технічних культур, вимоги до умов вирощування. Висвітлює суть адаптивних, економічно вигідних, екологічно безпечних технологій вирощування кожної культури в зональному розрізі: характеризуючи розміщення її в сівозміні, систему удобрення, систему підготовки грунту і насіння, процеси сівби, боротьби з бур'янами, хворобами і шкідниками, збирання врожаю, первинну переробку продукції.

Технологічне управління якістю продукції рослинництва. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра зі спеціальності «Агрономія» теоретичних знать та практичних вмінь щодо основ білкового, вуглеводного, ліпідного обмінів, формування вітамінного та мінерального комплексу сільськогосподарських рослин і управління ними протягом вегетації у сучасних технологіях вирощування із врахуванням погодно-кліматичних умов, родючості грунтів і сортогенетичних особливостей рослин з метою підвищення якості продукції рослинництва відповідно до вимог стандартів.

Первинна доробка та переробка продукції рослинництва. Дисципліна вивчається на завершальному курсі підготовки фахівців ОС “Бакалавр”. Програма включає вивчення технологій первинної доробки та підготовки продукції рослинництва до зберігання, переробки чи її реалізації. Вивчаються питання оцінки якості отриманого врожаю сільськогосподарської продукції та організація доробки даного врожаю з формуванням відповідного технологічного обладнання первинної, вторинної та спеціальної доробки. Розглядаються питання основ виробництва борошна із різних видів зерна в тому числі м’якої і твердої пшениці. Також програма має розділи по вивченню технологій виготовлення круп, макаронів, олії та переробки плодоовочевої продукції (виготовлення консервованої продукції, маринування, сушіння, тощо). Розкриваються теми переробки сировини технічних культур (цукрових буряків, льону, хмелю, тощо).

Статистичний аналіз агрономічних досліджень. Мета курсу дати майбутнім спеціалістам сільськогосподарського виробництва теоретичні та практичні знання з основних методів агрономічних досліджень, вміння самостійної дослідної роботи і статистичної оцінки даних. Об’єктами вивчення слугують варіаційні ряди даних спостережень, ґрунти, а предметами вивчення – статистичні критерії якості дослідної інформації, показники росту і розвитку рослин, екологічні умови. Програма об’єднує два розділи: математична статистика і аналіз варіаційних рядів; застосування статистичних методів в агрономічних дослідженнях.

Основи раціонального землекористування. Раціональне і ефективне використання землі залишається актуальною проблемою сучасного аграрного виробництва. Основою ефективного ведення сільського господарства є правильна організація землекористування і на її основі виконується планомірна, узгоджена організація всіх елементів господарювання. Дисципліна розкриває особливості державної політики по формуванню раціональних землеволодінь і землекористувань, організації територій сільськогосподарських підприємств із створенням просторових умов, що забезпечують еколого-економічну оптимізацію використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, впровадження прогресивних форм організації управління землекористуванням, удосконалення співвідношення і розміщення земельних угідь, системи сівозмін, сінокосо-пасовищезмін. Розкривається система заходів зі збереження і поліпшення природних ландшафтів, відновлення і підвищення родючості ґрунтів, захисту від ерозії.

Лучні фітоценози. Зазначено поширення, грунтово-гідрологічні, погодні умови та склад травостоїв. Вказуються заходи та способи поліпшення типів природних кормових угідь та їх раціональне використання. Висвітлюються питання трансформації (зміни) лучної рослинності залежно від способів використання та

агротехнічних елементів. Пропонуються наукові заходи, щодо екологізації та біологізації лучних екосистем.

Селекція і насінництво гетерозисних гібридів. Дисципліна висвітлює сучасні концепції гетерозису та закономірності його прояву, типи гібридів та технологію селекційного процесу їх створення. Відображаються види вихідного матеріалу та методи створення інбредних ліній, специфіка оцінки їх комбінаційної здатності, добору комбінацій гібридів різної генетичної структури та синтетичних сортів. Дисципліна передбачає освоєння методів промислового виробництва гібридного насіння польових культур на фертильній та стерильній основі.

2.2.2. Спеціалізація «Агрохімія і ґрунтознавство»

Менеджмент в агрономії. Мета навчальної дисципліни – дати студентам комплексну систему знань про суть управління в аграрних підприємствах та організаціях, формування навичок управління виробничими процесами у господарствах; умови забезпечення результативності господарюючих структур; діагностики та проектування системи аграрного менеджменту, адекватних цілям і задачам ринкової економіки в сільському господарстві. Здатність майбутніх фахівців упорядкувати організаційну структуру та сформувати систему менеджменту на підприємстві, забезпечувати динамічний розвиток та конкурентоспроможність підприємства.

Сільськогосподарська мікробіологія. Курс дає знання та сучасні уявлення з морфології, ультраструктури, систематики, генетики, фізіології та екології мікроорганізмів, їх метаболізм та роль в перетворенні органічних та неорганічних речовин в процесах ґрунтоутворення та підвищення родючості грунту. Висвітлюються новітні дані щодо взаємовідносин мікроорганізмів з вищими рослинами, можливості керування мікробіологічними процесами, перспективи створення мікробіологічних засобів захисту рослин, бактеріальних добрив та біопрепаратів для збільшення врожайності сільськогосподарських культур, ролі мікроорганізмів в очищенні забруднених ґрунтів токсичними сполуками та пестицидами.

Геологія з основами мінералогії. Геологічні умови визначають генезис, еволюцію та поширення ґрунтового покриву. Гірські породи разом з іншими ландшафтними умовами, зокрема кліматом, водами визначили тип та генезис ґрунтового покриву. Геологія – наука про склад, будову, історію розвитку Землі і процеси, які відбуваються в її надрах і на поверхні. Основною метою вивчення курсу геології з основамимінералогії є вивчення речовинного складу земної кори, що є мінеральною основою всіх ґрунтів і підґрунтя, ознайомлення з найважливішими мінералами і породами.

Біохімія рослин. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра спеціалізації «агрохімія і ґрунтознавство» теоретичних знань про склад, будову основних груп органічних речовин, їх функції й значення для сільськогосподарських рослин, процеси біосинтезу й обміну речовин, особливості біохімії різних груп сільськогосподарських культур. А також, оволодіння практичними навиками біохімічних аналізів рослин.

Геохімія. Геохімія що розкриває механізми надходження та трансформації окремих хімічних елементів у різноманітних середовищах, в тому числі ґрунтах, природних водах та атмосфері залежно від існуючих умов, а також досліджує закономірності формування біогеохімічного колообігу речовин в ландшафтах. Геохімія вивчає принципи класифікації ландшафтів і їх геохімічну характеристику, розглядає основні етапи і вимоги щодо геохімічної оцінки стану довкілля Дисципліна вчить досліджувати та аналізувати процеси, що відбуваються в грунтах на

рівні атомів. Знання з геохімії використовуються у дослідженні грунтового покриву, організації його моніторингу, за агрохімічних досліджень, розробки методів використання добрив та меліорантів.

Система застосування добрив. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра спеціалізації «агрохімія і ґрунтознавство» щодо реалізації сучасних систем удобрення сільськогосподарських культур на основі встановлення балансу та колообігу поживних речовин у сівозмінах, визначення біологічних особливостей живлення та удобрення конкретних культур із врахуванням рівнів родючості грунтів та запланованого врожаю за різних технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Програмування і прогнозування врожайності сільськогосподарських культур. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра спеціалізації «агрохімія і ґрунтознавство» теоретичних знань щодо комплексного структурованого узагальнення інформації про регульовані та нерегульовані фактори вирощування сільськогосподарських культур і створення на їх основі моделей формування врожаю та програмування параметрів продуктивності з виведенням математичних функціональних залежностей.

Картографія ґрунтів. В основу навчальної дисципліни «Картографія ґрунтів» покладено вивчення про закономірності будови поверхні Землі, засоби її вимірювання і відображення на топографічних картах. В процесі навчання студенти ознайомлюються з інформацією стосовно топографічних вимірювань на місцевості, із методами аналізу, складання та використання ґрунтових, екологічних, тематичних карт і картограм. При вивченні дисципліни студенти будують геоморфологічний профіль певного регіону, створюють легенди тематичних карт та готують картографічну основу для спеціальних екологічних досліджень.

Системи захисту та карантин рослин. Представлено сучасні методи і технології захисту рослин. Навчальний курс містить інформацію про специфічні види шкідників та збудників хвороб за різних умов виробництва. Вивчаються методи контролю шкідників, що базуються на використанні ентомофагів і біопрепаратів. Як наслідок, використовуючи набуті знання, студенти зможуть підвищити врожайність культур та якість продукції. Сучасні завдання з фіто санітарного законодавства, порядку та методів проведення фітосанітарної експертизи, біології карантинних та інших шкідливих організмів, відсутніх на території країни.

Методика агрохімічних досліджень. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра спеціалізації «агрохімія і ґрунтознавство» теоретичних знань і практичних умінь щодо планування, розробки методик агрохімічних досліджень, систематизування, проведення аналізу отриманих результатів і надання рекомендацій з оптимізації використання добрив як дієвого фактору з підвищення продуктивності сільськогосподарських культур. Програма вивчення дисципліни включає: планування проведення агрохімічних досліджень; методику і техніку проведення біологічних: польових, вегетаційних і лізиметричних дослідів; методику і техніку проведення агрохімічних лабораторних досліджень ґрунту, рослин і добрив; види, методику проведення моніторингу мінерального живлення рослин; підбір методів і методик, їх переваги і недоліки, методи та проведення статистичної обробки експериментальних даних.

Технологічне управління якістю продукції рослинництва. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра спеціалізації «агрохімія і ґрунтознавство» теоретичних знань і практичних умінь щодо оптимізації формування якості продукції у період вегетації рослин шляхом розробки прийомів із удосконалення застосування агрохімікатів та інших

агроресурсів у сучасних сівозмінах із врахуванням абіотичних, біотичних та антропогенних факторів, встановлення циклу поживних речовин відповідно до вимог сільськогосподарських рослин, потреб виробництва та потужностей господарства. Здобуті знання та навики дозволять розробляти та ефективно впроваджувати комплекс заходів щодо оптимізації умов живлення рослин з метою поліпшення якості продукції рослинництва.

Географія ґрунтів. Дисципліна вивчає основні закони географічного поширення, закономірності генезису, опис основних типів ґрунтів України, їх фізичні та хімічні властивості, морфологічний опис профілів. У розділах дисципліни викладаються питання класифікації і таксономії ґрунтів. Подається аналіз ґрунтових ресурсів Полісся, Лісостепу, Степу, Сухого Степу, заболочених, перезволожених і засолених територій, гірських районів Карпат і Криму.

Охорона ґрунтів. Дисципліна вивчає основні види деградації ґрунтів і заходи їх попередження, зменшення дії або повного усунення. Завданням курсу є забезпечення одержання студентами знань про сучасний стан земельних ресурсів України, законодавство України щодо охорони земель, причини, масштаби та наслідки деградації земельних ресурсів внаслідок природних процесів та антропогенної діяльності а також про методи запобігання деградації і відтворення родючості ґрунтів.

2.2.3. Спеціалізація «Селекція і генетика сільськогосподарських культур»

Менеджмент в агрономії. Мета навчальної дисципліни – дати студентам комплексну систему знань про суть управління в аграрних підприємствах та організаціях, формування навичок управління виробничими процесами у господарствах; умови забезпечення результативності господарюючих структур; діагностики та проектування системи аграрного менеджменту, адекватних цілям і задачам ринкової економіки в сільському господарстві. Здатність майбутніх фахівців упорядкувати організаційну структуру та сформувати систему менеджменту на підприємстві, забезпечувати динамічний розвиток та конкурентоспроможність підприємства.

Сільськогосподарська мікробіологія. Курс дає знання та сучасні уявлення з морфології, ультраструктури, систематики, генетики, фізіології та екології мікроорганізмів, їх метаболізм та роль в перетворенні органічних та неорганічних речовин в процесах ґрунтоутворення та підвищення родючості грунту. Висвітлюються новітні дані щодо взаємовідносин мікроорганізмів з вищими рослинами, можливості керування мікробіологічними процесами, перспективи створення мікробіологічних засобів захисту рослин, бактеріальних добрив та біопрепаратів для збільшення врожайності сільськогосподарських культур, ролі мікроорганізмів в очищенні забруднених ґрунтів токсичними сполуками та пестицидами.

Біотехнологія. В дисципліні вивчаються біотехнологія культивування ізольованих клітин і тканин, калюсні та суспензійні культури, мікроклональне розмноження рослин та їх оздоровлення від вірусних інфекйцій, морфогенез та регенерація рослин в умовах in vitro (органогенез, ембріогенез, ризогенез), культура ізольованих протопласті, як основа клітинної інженерії, селекція рослин в умовах in vitro, клітинна та генетична інженерія, методи створення трансгенних рослин.

Основи товарознавства продукції рослинництва. Дисципліна, що вивчає технологічні характеристики різних видів товарної продукції рослинництва, методи підготовки до реалізації партій зерна різного цільового призначення,

плодоовочевої, технічної сировини, продуктів переробки зерна, плодів та овочів, правила оформлення супровідних документів та методики оцінки товарних партій продукції рослинництва.

Сільськогосподарські меліорації. Дисципліна знайомить студентів з технологічними особливостями застосування гідротехнічної, культуртехнічної, хімічної, агротехнічної і агролісотехнічної меліорацій, а також формує у майбутніх фахівців компетенції щодо особливостей технології виробництва сільськогосподарської продукції на меліорованих землях. В курсі дисципліни акцентується увага на розвитку нових агротехнологій зрошення (мікродощування, краплинне, тощо), які дозволяють суттєво підвищити урожайність сільськогосподарських культур в умовах прогресуючої арідизації клімату. Дисципліна забезпечує формування у студентів базису професійних знань щодо підвищення продуктивності та збереження родючості ґрунтів різних природно-кліматичних зон України.

Технічні культури. Дисципліна висвітлює екологічні та економічні принципи розміщення технічних культур, використання, походження, поширення, врожайність, об`єми виробництва. Описує систематику, морфологічні, анатомічні і біологічні особливості технічних культур, вимоги до умов вирощування. Висвітлює суть адаптивних, економічно вигідних, екологічно безпечних технологій вирощування кожної культури в зональному розрізі: характеризуючи розміщення її в сівозміні, систему удобрення, систему підготовки грунту і насіння, процеси сівби, боротьби з бур'янами, хворобами і шкідниками, збирання врожаю, первинну переробку продукції.

Спеціальна генетика польових культур. Загальні проблеми генетики рослин. Генетична детермінація та механізми успадкування якісних та кількісних ознак. Особливості генетичних систем розмноження рослин. Систематика і каріологія основних польових культур: пшениця мяка та тверда, жито, ячмінь, соя, горох, буряк, кукурудза, картопля, соняшник, льон. Генетика морфологічних, фізіологічних та біохімічних ознак. Генетичні механізми контролю стійкості рослин проти збудників основних хвороб та шкідників. Основні напрямки селекційної роботи з польовими культурами.

Спеціальна селекція і сортознавство сільськогосподарських культур. Методи селекції сільськогосподарських культур: добір, гібридизація, поліплоїдія, індукований мутагенез, гетерозис, біотехнологія та генна інженерія. Лабораторна оцінка селекційного матеріалу за якістю продукції, вивчення видів, різновидностей і сортових ознак культур та відповідних сортових технологій їх вирощування, особливості проведення апробації, сортознавство с.-г. культур придатних до поширення в Україні.

Насінництво сільськогосподарських культур. Теоретичні основи насінництва. Закон України «Про насіння і садивний матеріал». Організаційні засади насінництва. Сорт та гетерозисний гібрид - об’єкти насінництва. Принципи ведення насінництва в ринкових умовах. Системи насінництва основних с-г культур. Виробництво насіння в первинних ланках його репродукування. Значення біотехнології і генної інженерії в одержанні високоякісного насіння. Атестаційні вимоги до суб’єктів насінництва. Використання гетерозису в насінництві. Особливості насінництва на стерильній основі. Екологія насіння та екологічне насінництво. Принципи зонального насінництва. Адаптація вітчизняного насіння до міжнародних схем і процедур. Міжнародна організація контролю за якістю насіння. Державний та внутрігосподарський контроль в насінництві. Сортова сертифікація.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»
за спеціальністю «САДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО»
Освітня програма «Садівництво та виноградарство»

Форма навчання,	Ліцензований обсяг:
– денна	60 осіб
– заочна	30 осіб
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	технолог із агрономії

Концепція підготовки

Підготовка бакалаврів за спеціальністю орієнтована на сучасні і перспективні напрями розвитку в садівництві, овочівництві та виноградарстві. Навчання бакалаврів за спеціальністю дозволяє набути фахових умінь та знань інноваційного характеру в галузі плодоовочівництва з метою виробництва та розширення асортименту високоякісної плодовоягідної, овочевої продукції та винограду для внутрішнього споживання і експорту. Випускник з даної спеціальності теоретично і практично підготовлений, володіє знаннями і вміннями сучасних технологій в галузі плодоовочівництва і виноградарства.

Практичне навчання

Студенти проходять практичну підготовку у навчально-дослідних господарствах НУБіП України: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», а також у передових сільськогосподарських підприємства різних форм власності, колекційних розсадниках навчально-дослідного поля НУБіП «Плодоовочевий сад», науково-дослідних установах НААН та НАН України, державних помологічно-ампелографічних інспекціях.

Орієнтовна тематика
випускних бакалаврських робіт

1. Особливості створення нових сортів плодових, ягідних і горіхоплідних культур та дослідження їх росту і плодоношення.
2. Оцінювання прийомів (заходів), направлених на вдосконалення технологій виробництва плодів та садивного матеріалу плодових, ягідних, горіхоплідних культур і винограду.
3. Господарсько-біологічна оцінка сортів (або гетерозисних гібридів) різних видів овочевих культур з метою виділення найбільш придатних для вирощування в умовах певної місцевості.
4. Вивчення окремих ефективних елементів технології вирощування овочевих культур, у т.ч. вплив строків сівби (висаджування розсади, цибулин, бульб тощо), способи підготовки насіння і садивного матеріалу, способів сівби (висаджування), густоти і формування рослин, способів зрошування, застосування регуляторів росту рослин, біопрепаратів тощо для одержання високої врожайності та екологічно-безпечної продукції.
5. Інтродукція малопоширених видів овочевих рослин з метою виділення найбільш придатних для вирощування в умовах певної місцевості.
6. Оптимізація агротехнічних прийомів вирощування овочевої продукції у телицях різних типів.
7. Дослідження технологічних аспектів вирощування квіткових рослин у спорудах закритого ґрунту

8. Вивчення особливостей культивування їстівних грибів залежно від умов вирощування та елементів технології.

9. Експериментальне дослідження особливостей їстівних та лікарських грибів у лабораторних умовах.

10. Розробка моделей високоефективного виробництва садивного матеріалу і плодів винограду, агротехнічний та економічний аналіз їх вирощування в умовах господарств різних форм власності.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Місцями працевлаштування бакалаврів можуть бути: сільськогосподарські підприємства різних форм власності, фермерські господарства, насіннєві фірми, тепличні та грибні комбінати, структури із постачання обладнання та матеріалів для тепличних комплексів, структури, що займаються декоративним садівництвом, постачанням обладнання, насіння, садивного матеріалу, засобів захисту рослин та матеріалів для садів, виноградників, науково-дослідні установи.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Садівництво та виноградарство» Освітня програма «Садівництво та виноградарство»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Ботаніка	1-2	150	5
2	Агрофізика	2	120	4
3	Хімія	1-2	180	6
4	Генетика	3	120	4
5	Фізіологія рослин	2	120	4
6	Економіка, підприємництво та менеджмент	8	120	4
7	Виноградарство	6-7	150	5
8	Агрометеорологія	2	120	4
9	Грунтознавство з основами геології	3	180	6
10	Агрофармакологія	6	120	4
11	Ентомологія	5	120	4
12	Фітопатологія	4	120	4
13	Основи наукових досліджень	6	120	4
14	Стандартизація та управління якістю продукції плодоовочівництва і виноградарства	3	120	4
15	Сільськогосподарські машини та знаряддя	3	120	4
16	Землеробство	3	150	5
17	Грибівництво	4	120	4
18	Агрохімія	5	150	5
19	Плодівництво	3-5	300	10
20	Овочівництво	4-6	270	9
21	Рослинництво	4	150	5
22	Селекція овочевих, плодових і ягідних культур	6-7	120	4
23	Технологія зберігання та переробки плодів та овочів	8	150	5
24	Агрохімсервіс у плодоовочівництві	6	120	4
25	Овочівництво закритого грунту	7-8	180	6
Разом за обов'язковою складовою			**3690**	**123**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	120	4
2	Етнокультурологія	1	120	4
3	Філософія	1	120	4
4	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4
5	Іноземна мова	1-2	120	4
6	Фізичне виховання	1-4	120	4
7	Безпека праці і життєдіяльності	2	120	4
8	Правова культура особистості	8	120	4
9	Інформаційні технології в галузі	1	120	4
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
2.2.1. *Спеціалізація* «Плодоовочівництво і виноградарство»				
1	Гербологія	4	120	4
2	Товарознавство плодів і овочів	8	120	4
3	Ампелографія	7	120	4
4	Сільськогосподарська мікробіологія	2	120	4
5	Біотехнологія	6	120	4
6	Вірусологія	5	120	4
7	Картоплярство	7	120	4
8	Декоративне садівництво	8	120	4
9	Меліорація земель	8	120	4
10	Розсадництво	5	120	4

11	Насінництво овочевих культур	8	120	4
12	Олерографія	7	120	4
13	Помологія	7	150	4
14	Культиваційні споруди	5	120	4
15	Бджільництво	4	120	4
Всього за спеціалізацією			**1800**	**60**
Всього за вибором студентів			**1800**	**60**
Разом за вибірковою складовою			**2880**	**96**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		870	29
2	Навчальна практика		180	6
3	Виробнича практика		300	10
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи)			**120**	**4**
Державна атестація			**30**	**1**
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Ботаніка. Метою курсу є пізнання закономірностей розвитку рослин і рослинності як найважливішого біоенергетичного компонента біосфери. В результаті вивчення ботаніки студент повинен навчитися методиці самостійної роботи з мікроскопом, самостійного виготовлення препаратів та аналізу їх на клітинному і тканинному рівнях, а також на рівні окремих органів і цілісного організму, що має велике пізнавальне і практичне значення. Метою курсу ботаніки є навчити студента самостійно працювати не лише в лабораторії але й на практиці. Тому, важливе значення надається питанням організації та проведення літньої польової навчальної практики, під час якої студенти самостійно збирають і гербаризують рослини, проводять геоботанічні дослідження певних типів рослинності, заключним етапом яких є обґрунтування та аналіз сучасного стану рослинності, прогнозування шляхів поліпшення досліджуваних природних рослинних угруповань. Метою курсу ботаніки є також опанування студентами ботанічних знань, ботанічної термінології, необхідних для свідомого і кваліфікованого вивчення інших споріднених дисциплін, які формують фахову підготовку фахівців аграрного профілю.

Агрофізика. Метою курсу є здобуття студентами знань про фізичні основи формування продуктивності ягідних, сільськогосподарських і багаторічних насаджень. Агрофізика вивчає основні закономірності продукційного механізму, методи та засоби оптимізації параметрів агрофізичних властивостей грунтів, надає підстави для прогнозів комфортного життєвого середовища плодових, ягідних, овочевих та інших рослин. На основі агрофізичних знань розробляються наукові основи, методи, технічні засоби і агрозаходи раціонального використання природних ресурсів.

Хімія. Розглядаються теоретичні положення сучасної неорганічної та аналітичної хімії. Вивчаються основні закономірності хімічних перетворень, особливості процесів, що відбуваються у природі, хімічному та сільськогосподарському виробництві. Акцентується увага на особливості хімії сполук біогенних елементів, їх ролі в життєдіяльності садових культур. Розглядаються суть, переваги та недоліки різних методів аналітичного експерименту. Звертається увага на прикладні аспекти методів якісного і кількісного хімічного аналізу природних та штучних об’єктів, що мають важливе значення в садівництві та

виноградарстві: грунтів, мінеральних добрив, засобів захисту рослин та обробки насіння, продукції садівництва та виноградарства ін. Вивчаються основні теоретичні положення органічної хімії, номенклатуру, методи добування та застосування основних класів органічних сполук у різних галузях сільськогосподарського виробництва, їх біологічну дію та вплив на навколишнє середовище, а також механізми хімічних процесів, які протікають в природних об'єктах.

Генетика. Дисципліна передбачає ознайомлення студентів з основними розділами генетики на сучасному рівні знань. Включає наступні розділи: основи молекулярної генетики, будова та функції білків, нуклеїнових кислот і хромосом, механізми експресії генетичної інформації, структура геному, цитогенетичні аспекти успадкування генів, мінливість, її причини та наслідки, генетичні системи розмноження рослинних організмів, генетичні механізми стійкості рослин проти збудників хвороб і шкідників, основи популяційної генетики. Дисципліна передбачає прослуховування курсу лекцій, проведення практичних занять та розв'язування задач з усіх основних підрозділів від молекулярної біології до популяційної генетики.

Фізіологія рослин. Дисципліна є однією з базових дисциплін в системі підготовки спеціалістів по напрямку «Агрономія». Дисципліна передбачає вивчення функцій рослинного організму та закономірностей його життєдіяльності. Роль дисципліни полягає в тому, щоб дати майбутньому спеціалісту глибокі і всебічні знання по біології рослинної клітини, водному режиму рослинного організму, механізмам дихання і фотосинтезу, мінерального живлення, росту і розвитку рослин, адаптації та механізмам стійкості до несприятливих факторів середовища. Отримані знання з фізіології рослин дадуть змогу майбутнім фахівцям в галузі агрономії впроваджувати на практиці найсучасніші досягнення науки, мати науковий і професійний підхід до технологій вирощування сільськогосподарських культур та самостійно розробляти і корегувати агротехнічні заходи на основі розуміння фізіологічних процесів рослинного організму.

Економіка, підприємництво та менеджмент. Курс з **економіки** передбачає вивчення системи аграрних виробничих відносин у взаємозв'язку з розвитком продуктивних сил сільського господарства. В цьому розглядаються критерії і показники, що характеризують розвиток сільськогосподарського виробництва, шляхи і способи раціонального використання землі, матеріальних і трудових ресурсів. Розкривається і обґрунтовується необхідність розвитку і удосконалення ресурсного потенціалу сільського господарства, подається методика визначення економічної ефективності сільськогосподарських галузей. Висвітлюються умови формування собівартості і рентабельності продукції сільського господарства, розвитку і функціонування ринку продовольства. Вивчаються проблеми інтенсивного розвитку галузей сільського господарства на основі широкого використання індустріальних технологій, раціонального розміщення і спеціалізації сільськогосподарського виробництва на базі агропромислової інтеграції в умовах ринкових відносин. Курс з **підприємництва та менеджменту** вивчає особливості раціональної організації виробництва та його ефективного ведення на засадах підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах різних форм власності і господарювання - господарських товариствах, сільськогосподарських виробничих кооперативах, приватних підприємствах, фермерських господарствах тощо. Мета вивчення курсу – озброїти майбутніх фахівців теоретичними і практичними знаннями з ефективної організації сільськогосподарського виробництва. Завданням курсу є: сформувати в студента сукупність знань про закономірності розвитку сільськогосподарського виробництва в ринкових умовах; надати практичні навички студентам з ефективної організації трудових процесів в галузях АПК; озброїти прийомами та методами нормування праці на різних роботах у сільськогосподарському виробництві, навчити користуватися довідниками нормативних матеріалів; навчити майбутніх фахівців

застосовувати різні мотиваційні стимули ефективної роботи працівників, адекватні для тих чи інших умов форми й системи оплати праці; забезпечити оволодіння студентами способами планування виробничої діяльності; ознайомити з досвідом роботи та світовими тенденціями в сфері організації підприємницької діяльності в аграрному секторі.

Виноградарство. Завданням вивчення дисципліни є: формування у студентів всебічних знань (компетентностей) культури винограду, зокрема з історії та ботанічної класифікації, біології та екології виноградної рослини, технологій вирощування виробничих насаджень (формування та обрізування кущів, обробіток ґрунту, удобрення, зрошування, захист рослин від хвороб і шкідників) і виробництва садивного матеріалу та шляхи поліпшення сортименту. Висвітлюються питання столового виноградарства і виробництва сушеної продукції та особливостей вирощування винограду у нетрадиційних зонах виноградарства (Лісостеп, Полісся).

Агрометеорологія. Програмою дисципліни викладено основні питання агрометеорології, вплив погоди та змін клімату на об’єкти сільськогосподарського виробництва. Розглянуто небезпечні для сільського господарства явища погоди та обґрунтовано заходи боротьби з ними.

Ґрунтознавство з основами геології. У курсі вивчають геологічні процеси, що формують поверхню Землі та грунтовий покрив, мінералогічний склад грунтів і гірських порід, основні типи материнських порід, будову, склад, властивості і закономірності географічного поширення ґрунтів, шляхи їх раціонального використання у плодових насадженнях, виноградниках, під ягідними культурами, а також заходи з відновлення родючості грунтів. Метою вивчення дисципліни є оцінка садопридатності грунту, яка закладає фундамент успішного сучасного садівництва, адже неврахування властивостей грунтів може проявитися через багато років після закладки саду. Вивчення родючості і бонітування грунтів по відношенню до плодових насаджень є актуальним, адже технологічний вплив на грунт у садівництві значно більший порівняно з рільництвом.

Агрофармакологія. Зміст дисципліни передбачає вивчення пестицидів, їх виробничих та токсиколого-гігієнічних характеристик, сучасних класифікацій пестицидів та регламентів їх застосування.

Ентомологія. Дисципліна передбачає вивчення морфології, біології й екології головних шкідників польових культур і багаторічних насаджень, втрат врожаю, економічне значення захисту сільськогосподарських культур від шкідників. Вивчається регулювання чисельності шкідливих організмів з допомогою різних способів і методів, використовуючи пороги шкідливості та рівні ефективності ентомофагів.

Фітопатологія. Дисципліна вивчає хвороби сільськогосподарських культур, причини їх виникнення та особливості розвитку, симптоматику патологій, видовий склад, морфологію та біоекологію збудників, природу стійкості рослин проти патогенів, методи та системи захисту культурних рослин від хвороб. На основі знань методів фітопатології необхідно уміти самостійно визначати симптоми хворої рослин, здійснювати ідентифікацію патогенів і діагностувати захворювання. На підставі встановлених даних слід проводити фітопатологічний моніторинг, за результатами котрого диференційовано реалізовувати профілактичні та терапевтичні заходи контролю хвороб рослин.

Основи наукових досліджень. Лекційний курс з дисципліни висвітлює теоретичні основи наукових досліджень і їх застосування на практиці, планування та проведення наукових досліджень в садівництві, застосування статистичних методів та складання плану проведення наукового дослідження з використанням комп’ютерних програм. Лабораторно-практичний курс присвячений вивченню методики і алгоритму проведення статистичних аналізів дослідних даних:

варіаційного, дисперсійного, кореляційного та регресійного аналізів тощо.

Стандартизація та управління якістю продукції плодоовочівництва і виноградарства. Дисципліна включає вивчення наступних питань: цілі і завдання стандартизації, суть стандартизації як науки, методичні основи стандартизації, питання якості плодоовочевої продукції, стандартизації показників якості продукції та методів контролю, міжнародних стандартів. Загальна інформація про вітчизняний та зарубіжний досвід управління якістю плодоовочевої продукції, сертифікація і метрологічного забезпечення. Освоєння чинних вимог до плодоовочевої продукції з метою запланованого виробництва конкурентоспроможної продукції.Розробка ефективних заходів управління якістю продукції при виробництві якісної, екологічно безпечної, органічної та конкурентоспроможної продукції. Освоєння принципів та процедури сертифікації продукції для вітчизняного ринку та експорту. Особливості створення та запровадження на виробництві системи стандартів ISO 9000 з подальшою акредитацією системи управляння якістю. При викладанні дисципліни взяті до уваги чинні закони про стандартизацію, сертифікацію та безпечність плодоовочевої продукції.

Сільськогосподарські машини та знаряддя. Метою вивчення дисципліни є забезпечення студентів теоретичними знаннями та практичними навичками в галузі механізації технологічних процесів сільськогосподарського виробництва. Розглядаються загальні питання механізації технологічних процесів у плодоовочівництві і виноградарстві, призначення, загальна будова і робочий процес машин для вирощування та збирання сільськогосподарських культур і загальні питання машиновикористання у плодоовочівництві. Вивчаються способи регулювання робочих органів та технологічного налагодження машин, а також методи контролю показників роботи машин у виробничих умовах. Закріплення теоретичних знань відбувається під час навчальної практики.

Землеробство. Дисципліна є однією з базових у підготовці фахівців даної спеціальності. У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати роль землеробства для галузі садівництва і виноградарства, володіти науковими основами та законами землеробства у відповідності до даної спеціальності. Студент має знати показники родючості ґрунту, які забезпечують високу продуктивність плодових та ягідних культур, виноградників, овочевих та баштанних культур тощо, регулювання та шляхи відтворення родючості ґрунту. Знати роль та завдання обробітку ґрунту при закладанні садів та виноградників, механічного догляду за садами, виноградниками та ягідниками. Володіти заходами механічного захисту плодових, ягідних та овочевих культур від шкідливих організмів. Знати наукові основи спеціальних сівозмін; місце овочевих, баштанних та ягідних культур у сівозміні; агротехнічні вимоги до сівби овочевих та баштанних культур і заходи догляду за ними; особливості ведення садівництва та овочівництва на ерозійно небезпечних територіях та забруднених ґрунтах радіонуклідами та важкими металами; особливості ведення садівництва і виноградарства за умов органічного землеробства.

Грибівництво. Вивчаються біологічні особливості культивованих грибів, їх вимоги до умов вирощування. Акцентується увага на поживних та лікарських властивостях макроміцетів. Наводяться конструкційні характеристики грибниць та принципи їх оснащення обладнанням для підтримання оптимальних мікрокліматичних параметрів. Деталізовано розглядаються технології отримання посівного міцелію, приготування субстратів і отримання плодових тіл основних видів культивованих грибів: печериці двоспорової, гливи звичайної, шіїтаке. Наводяться принципи вирощування малопоширених видів культивованих грибів.

Агрохімія. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра спеціальності «садівництво

та виноградарство» теоретичних знань і практичних умінь щодо встановлення і вирішення основних задач хімізації як основи овочівництва, плодівництва й виноградарства, оцінки мінеральних та органічних добрив, хімічних меліорантів і спеціальних агрохімічних продуктів, а також їх вплив на довкілля та якість продукції овочівництва, плодівництва й виноградарства. Крім того, оволодіння практичними вміннями щодо удобрення овочевих, плодових та ягідних культур, виноградників; схем внесення органічних і мінеральних добрив.

Плодівництво. Основним завданням вивчення дисципліни є сформувати у майбутніх фахівців знання і навички з технологій виробництва плодів і ягід, які є основою харчування населення та сировиною для переробних підприємств. У процесі викладання дисципліни висвітлюється стан і перспективи розвитку плодівництва; значення, анатомо-морфологічні та біологічні особливості плодових і ягідних культур. Розглядається фізіологія стійкості садових рослин до факторів зовнішнього середовища та закономірності їх плодоношення. Детально аналізуються сучасні технології вирощування високих екологічно чистих урожаїв плодів і ягід в різних ґрунтово-кліматичних зонах. Значна увага приділяється шляхам і способам покращення якості продукції та заходам щодо її підтримання, а також способам скорочення затрат праці й засобів виробництва в процесі вирощування.

Овочівництво. Ця дисципліна присвячена вивченню питань з біологічних основ овочевих культур, особливості підготовки та удобрення ґрунту, розмноження рослин, вирощування розсади для відкритого ґрунту, загальні заходи догляду за рослинами, збирання врожаю та технології вирощування овочевих культур у відкритому ґрунті. Висвітлюються народногосподарське значення; технології вирощування високоякісного товарного врожаю овочевих і баштанних культур; управління системою захисту рослин від бур’янів, шкідників і хвороб з метою впровадження новітніх технологій одержання високоякісної товарної, екологічно допустимої овочевої продукції; збір врожаю та післязбиральна доробка. На лабораторно-практичних заняттях вивчається морфологічна характеристика овочевих і баштанних культур, їх біологічні особливості, вимоги до умов вирощування та сучасний стан сортового різноманіття. Проводиться вивчення видового складу насіння, його схожості. Способи розмноження, розрахунки в потребі розсади насіннєвого матеріалу різних овочевих культур. Методи контролю та регулювання температури, світлового режиму, вуглекислого газу, вологості повітря та поживного режиму. Розрахунки в потребі насіння різних овочевих культур, схема їх сівби і площі живлення. Організація овочевих сівозмін, чергування культур у них.

Рослинництво. Дисципліна формує у майбутньому фахівці технологічну підготовку з вирощування зерна, бульб картоплі, коренеплодів цукрових буряків, насіння соняшника та іншої продукції рослинництва. Дисципліна базується на знаннях про польові культури, особливості їх росту і розвитку, вимоги до факторів навколишнього середовища, сучасних заходів і технологій вирощування високих урожаїв найкращої якості продукції з найменшими затратами праці та коштів. У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: стан і перспективи розвитку рослинництва, значення, морфологічні і біологічні особливості польових культур, сучасні технології їх вирощування, включаючи інтенсивні шляхи і способи покращення якості сільськогосподарської продукції, скорочення затрат праці і засобів вирощування урожаю.

Селекція овочевих, плодових і ягідних культур. Дисципліна вивчає теоретичні і методичні питання створення сортів, методи селекції і доборів, типи схрещувань, методи отримання вихідного матеріалу, напрямки селекції основних овочевих культур з врахуванням будови квітки та особливостей цвітіння і запилення. Основою вивчення курсу селекції є сучасні досягнення в селекції капусти, моркви, огірка, помідора та інших культур. Метою дисципліни є формування у студентів

знань з історії генетики і селекції садових культур та особливостей селекційного процесу у зерняткових, кісточкових та ягідних порід. Основними завданнями є: вивчення теоретичних основ та методів створення нових і поліпшення існуючих сортів; проведення пошуків донорів і джерел з цінними господарсько-біологічними ознаками серед існуючого генофонду рослинних ресурсів; залучення до селекційного процесу дикорослих форм, а також сортів народної селекції, які адаптовані до несприятливих змін екологічних умов зони вирощування. У результаті засвоєння програми студент повинен знати: історію, методи селекції, сорти, організацію селекційного процесу і сортовипробування, а також уміти: складати селекційну програму, плани, виконувати добір батьківських пар для схрещування, гібридизацію, оцінку селекційного матеріалу тощо.

Технологія зберігання та переробки плодів та овочів. Дисципліна вивчається на завершальному курсі підготовки фахівців ОС “Бакалавр”, коли студенти вже вивчили технології вирощування овочевих, плодових і ягідних культур. Дисципліна вивчає наукові принципи зберігання плодів та овочів, особливості їх як об’єктів зберігання та переробки, вплив факторів вирощування та післязбиральної доробки на їх якість та лежкість, прогнозування придатності до зберігання та різних видів переробки. Програмою дисципліни передбачено вивчення схем післязбиральної доробки вирощеного врожаю плодів та овочів, особливості його транспортування залежно від виду транспорту. Вивчається технологічна характеристика тимчасових, універсальних та спеціалізованих сховищ, особливості розміщення у них плодів та овочів для короткочасного чи тривалого зберігання. Розглядаються ефективні режими та способи зберігання різних видів плодоовочевої продукції, можливість забезпечення та підтримання оптимальних параметрів режиму в сховищах різних типів. Особливості зберігання плодів, овочів та ягід в умовах регульованої та модифікованої атмосфери. Способи створення зміненої атмосфери та засоби для підтримання оптимального газового середовища у сховищах. Оцінка якості плодів та овочів після зберігання, запобігання втратам в кількості та якості. Окремим модулем передбачено вивчення сучасних технологій переробки плодів та овочів. Вимоги до сировини, призначеної для переробки. Розглядаються мікробіологічні, фізичні, хімічні способи консервування. Особливості виготовлення ферментованої, сушеної та замороженої продукції з плодів та овочів, натуральних овочевих консервів, плодових та ягідних компотів, отримання соків, пюре, варення тощо. Основи переробки бульб картоплі. Оцінка якості плодоовочевих консервів. Облік, контроль якості та зберігання готової продукції.

Агрохімсервіс у плодоовочівництві. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у бакалавра спеціальності «садівництво та виноградарство» теоретичних знань і практичних умінь щодо основ агрохімічного забезпечення та обслуговування агропідприємств, моніторингу та застосування засобів хімізації у технологічних процесах овочівництва, плодівництва та виноградарства, збереження та підвищення родючості ґрунтів з урахуванням природних умов, ринку агрохімікатів, специфіки виробництва, забезпечення товаровиробника у галузі овочівництва, плодівництва та виноградарства засобами та послугами хімізації.

Овочівництво закритого ґрунту. Деталізовано вивчається технологія вирощування овочевих культур у різних типах культиваційних споруд різними способами. Акцентується увага на виборі сортів і гібридів для конкретних умов вирощування, оптимізації мікрокліматичних параметрів в зимових і весняних теплицях, поживних режимах, способах формування рослин та інших операціях з догляду. Особливе місце приділяється розгляду питань приготування тепличних ґрунтосумішей, характеристиці субстратів і приготування поживних розчинів для гідропонного способу вирощування залежно від культури та фази її росту.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Інформаційні технології в галузі. В лекційному курсі студенти знайомляться з поняттями інформації, її властивостями та використання в комп'ютерах, принципах вводу, зберігання та обробки інформації, її призначенням в професійній діяльності та житті людства. Основна частина курсу присвячується вивченню та освоєнню основної комп'ютерної технології, яка найбільш широко застосовується в обробці ділової інформації – вивченню та практичному використанню текстового та табличного процесів. Освоєння цієї технології здійснюється в проблемному плані, тобто студенти не лише вивчають основи інформатики, а здійснюють практичне освоєння обчислювальної техніки, що дає змогу вести підготовку агрономічних кадрів за світовими стандартами.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

2.2.1. Спеціалізація «Плодоовочівництво і виноградарство»

Гербологія. Проблема забур'яненості садів і ягідників була, є і буде актуальною в садівництві та виноградарстві, тому дана дисципліна є однією з базових в професійній підготовці фахівців в цій галузі. В лекційному курсі висвітлюються наукові основи гербології, характеристика та місце сегетальної рослинності в сучасних садах та ягідниках а також заходи і системи контролювання рівня присутності бур'янів у багаторічних насадженнях за різних технологій їх вирощування. Лабораторний курс присвячений вивченню бур'янів та набуттю практичних навичок моніторингу і оцінки стану бур'янового компоненту і його впливу на ріст і розвиток багаторічних насаджень. Реалізують набуті знання майбутні фахівці шляхом розробки біологічно ефективної та економічно і екологічно прийнятної системи контролю бур'янів у садах та виноградниках, особливості ведення садівництва і виноградарства за умов органічного землеробства.

Товарознавство плодів і овочів. Дисципліна, що вивчає товарознавчу характеристику різних видів плодоовочевої продукції та продуктів її переробки, методи підготовки до реалізації партій плодів та овочів, правила оформлення супровідних документів та методики оцінки товарної якості.

Ампелографія. Вивчає види та сорти винограду, закономірності мінливості їх морфологічних, агробіологічних і господарсько-технологічних властивостей під впливом середовища та людини. Ампелографія поділяється на загальну і часткову. Загальна ампелографія вивчає систематику, класифікацію та походження сортів винограду. Часткова ампелографія вивчає окремі сорти, наводить їх ботанічний опис, агробіологічну і господарсько-технологічну характеристику та методи визначення. Ампелографія сприяє визначенню сортового фонду винограду, вирішенню питань сортового районування і спеціалізації виноградарства, просування культури винограду у нові регіони, підбору та використанню сортів у якості вихідного матеріалу у селекційному процесі, підтриманню сортової агротехніки.

Сільськогосподарська мікробіологія. Курс дає знання та сучасні уявлення з морфології, ультраструктури, систематики, генетики, фізіології та екології мікроорганізмів, їх метаболізм та роль в перетворенні органічних та неорганічних

речовин в процесах ґрунтоутворення та підвищення родючості грунту. Висвітлюються новітні дані щодо взаємовідносин мікроорганізмів з вищими рослинами, можливості керування мікробіологічними процесами, перспективи створення мікробіологічних засобів захисту рослин, бактеріальних добрив та біопрепаратів для збільшення врожайності сільськогосподарських культур, ролі мікроорганізмів в очищенні забруднених ґрунтів токсичними сполуками та пестицидами.

Біотехнологія. В дисципліні вивчаються біотехнологія культивування ізольованих клітин і тканин, калюсні та суспензійні культури, мікроклональне розмноження рослин та їх оздоровлення від вірусних інфекйцій, морфогенез та регенерація рослин в умовах in vitro (органогенез, ембріогенез, ризогенез), культура ізольованих протопласті, як основа клітинної інженерії, селекція рослин в умовах in vitro, клітинна та генетична інженерія, методи створення трансгенних рослин.

Вірусологія. Основною метою вивчення курсу є засвоєння теоретичних основ та формування практичних навичок студентів при дослідженні фітовірусів та способів обмеження їх поширення. Спеціальна частина включає в себе оволодіння методиками, що необхідні при роботі з вірусами рослин, а особливо з методами діагностики та ідентифікації вірусів за допомогою біологічного тестування, електронної мікроскопії, методами імуноаналізу, а також отримуванню безвірусного посадкового матеріалу методом мікроклонального розмноження, що необхідно для формування висококваліфікованих фахівців аграрного виробництва.

Картоплярство. Програма дисципліни передбачає вивчення технології вирощування стабільних урожаїв картоплі у різних ґрунтово-кліматичних зонах з високою лежкоздатністю, товарною якістю, технологічними і кулінарними властивостями. Висвітлюються питання формування та управління якістю картоплі на шляху від поля до споживача, вимоги нормативно-технічної документації до якості картоплі різного призначення, ресурсний сортимент картоплі.

Декоративне садівництво. Дисципліна формує у студентів компетентності з біології деревних і трав'янистих декоративних рослин різноманітного використання. Знайомить з їх асортиментом та способами розмноження (насінням, кореневищами, цибулинами, відсадками, живцями, кореневими паростками, щепленням тощо). Програмою курсу «Декоративне садівництво» передбачається вивчення історії декоративного садівництва, розвитку основних його стилів, класифікації декоративних рослин. Акцентується увага на основних елементах (газони, клумби, рабатки, арабески, алеї, лінійні насадження, боксети, живоплоти, бордюри, перголи, солітери, куртини та ін.) головних видів та систем зелених насаджень. Розглядаються технології створення декоративних насаджень та догляду за ними.

Меліорація земель. Програмою дисципліни передбачено ознайомлення студентів з різними видами меліорації, як комплексом заходів докорінного поліпшення несприятливих природних умов. Основна увага при вивченні дисципліни приділяється можливостям та технологічним особливостям меліоративних інновацій (мікрозрошення, фертигація, тощо). Ці елементи агротехнології є важливою складовою в процесі отримання високоякісної плодоовочевої продукції, як у відкритому, так і у закритому ґрунті. Опанування дисципліни формує у студентів професійні компетенції щодо вміння коректного застосування сучасних меліоративних заходів у науково-обґрунтованій системі садівництва, овочівництва і виноградарства

Розсадництво. Програмою передбачено ознайомлення з історією, сучасним станом і перспективами розсадництва в Україні і світі, вивчення біологічних основ розмноження плодових і ягідних рослин, основних шляхів вирощування садивного матеріалу. Програма включає структуру плодового розсадника, організацію його території, вимоги до ґрунтово-кліматичних умов, принципи розрахунку площ

основних відділень. Основу програми складає вивчення підщеп плодових, ягідних і горіхоплідних культур, основних технологій вирощування щепленого та кореневласного садивного матеріалу, знання сучасних стандартів на підщепи та саджанці, технологій зберігання садивного матеріалу.

Насінництво овочевих культур. Дисципліна вивчає питання організації і системи насінництва овочевих культур в Україні, теоретичних основ насінництва, сортового і насінного контролю, особливостей вирощування насіння основних овочевих культур.

Олерографія. Вивчаються внутрівидові класифікації (підвиди, різновидності, сортотипи, сорти) овочевих і баштанних культур за групами. Сорт є головним об'єктом на який направлені технології вирощування. Висвітлений аналіз стану сортових ресурсів в Україні та їх роль у виробництві с.-г. продукції. Глибоко обґрунтований підбір сортів і гібридів для певних технологій вирощування овочевих культур та різних напрямків овочівництва. Вивчаються конкретні сорти і гібриди овочевих і баштанних культур різних сортотипів; системи апробаційних та ідентифікаційних ознак, особливості експертизи сортів на ВОС – тест овочевих і баштанних культур.

Помологія. Дисципліна вивчає господарсько-біологічні ознаки плодових і ягідних культур та їх мінливість в залежності від природних і агрокліматичних умов, походження сортів і вимоги їх до агротехніки. Розглядає питання підтримання існуючих сортів та їх подальшого поліпшення шляхом клонової селекції, а також інтродукцію, районування сортів на основі виробничо-біологічного вивчення в конкретному регіоні. Вивчення основ помології дозволить майбутнім агрономам-садівникам грамотно орієнтуватися у величезному розмаїтті сортів плодових і ягідних рослин, правильно добирати кращі для масового розмноження у розсадниках і вирощування у промислових та аматорських насадженнях у конкретному господарстві або природно-кліматичному регіоні. Вона вчить основам визначення потенціалу сортів для використання у селекції, як донорів або джерел цінних ознак.

Культиваційні споруди. Вивчаються наукові та інноваційні аспекти створення сучасних теплиць,сучасні методи модернізації та реконструкції споруд закритого ґрунту, пояснюються шляхи регулювання мікроклімату та взаємовплив мікрокліматичних показників. Дисципліна пояснює цикл роботи інженерних систем в теплицях та основні принципи роботи тепличного обладнання.

Бджільництво. Дисципліна дозволяє отримати необхідні знання з питань медоносних рослин, запилення сільськогосподарських культур бджолами. Передбачається вивчення продуктів рослин, що їх збирають бджоли для свого живлення та забезпечують отримання товарної продукції. Подається характеристика рослин як медоносів, їх класифікація, використання для створення взятків у різні періоди сезону. Висвітлюється роль бджіл як запилювачів рослин, техніка й організація запилення різних культур, ефективність у підвищенні врожаю культур.

2.3. ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

Декан – доктор сільськогосподарських наук, професор, член – кореспондент НААН України, **Доля Микола Миколайович**
Тел.: (044) 527-86-99 E-mail**:** zr_eco_bio_dep@i.ua
Розташування: навчальний корпус № 4, кімн. 42

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

202 Захист і карантин рослин

Освітня програма **«Захист і карантин рослин»**

Випускові кафедри:

Ентомології ім. проф. М.П. Дядечка
Тел.: (044) 527-89-78, E-mail: entomologia@ukr.net
Завідувач кафедри – кандидат сільськогосподарських наук, доцент Лікар Я. О.

Фітопатології ім. акад. В.Ф. Пересипкіна
Тел.: (044) 527-82-11, E-mail: lkriuchkova@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри (в.о) – доктор біологічних наук, професор Крючкова Л.О.

Інтегрованого захисту та карантину рослин Тел.: 527-82-12
E-mail: kaf.izkr@gmail.com
Завідувач кафедри – кандидат сільськогосподарських наук, доцент Бабич А. Г.

162 Біотехнології та біоінженерія

Освітня програма **«Біотехнології та біоінженерія»**

Випускова кафедра:

Екобіотехнології та біорізноманіття
Тел.: (044) 527-85-17, E-mail: eko_bio@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, с.н.с. Патика М. В.

101 Екологія

Освітня програма **«Екологія»**

Випускова кафедра:

Екології агросфери та екологічного контролю
Тел. : (044) 527-81-95 E-mail:eco_dep@gmail.com
Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, професор Чайка В.М.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»
за спеціальністю «ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН»
Освітня програма «Захист і карантин рослин»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	75
– заочна	50
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр фахівець з захисту рослин

Концепція підготовки

Фахівці спеціальності «Захист і карантин рослин» розробляють системи захисних заходів від шкідливих організмів. Вони повинні володіти методами діагностики хвороб, ідентифікації їх збудників, визначати видовий склад фітофагів, ентомофагів та бур'янів, знати їх біологію та екологію, вивчати економічні пороги їх шкідливості та розробляти прогнози появи та розвитку шкідників і хвороб.

Практичне навчання

Бази практичного навчання: навчально-дослідні господарства НУБіП України, науково-дослідні установи НААН України, департамент фіто санітарної безпеки Державної ветеринарної і фіто санітарної служби України та їх обласні структурні підрозділи, провідні фірми та підприємства, які виробляють та апробують засоби захисту рослин: Сингента, ВП «Агро-Союз», Укравіт, BASF, Bayer CropScience, ТОВ «DuPont Україната» та ін.

Орієнтовна тематика
випускних бакалаврських робіт

1. Біологічні особливості та шкідливість комах-фітофагів с.-г. культур.
2. Фенологія розвитку ентомопатогенних нематод - паразитів шкідників при вирощуванні декоративних рослин.
3. Особливості розвитку кореневих гнилей с.-г. культур.
4. Комплексна дія після сходових гербіцидів на посівах с.-г. культур.
5. Видовий склад та шкідливість мишовидних гризунів щодо с.-г. культур та їх продукції.

Академічні права випускників: можуть продовжити навчання за спеціальностями і спеціалізаціями підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

У класифікаторі професій України ДК 003-95(2006 рік) для випускників ОКР «Бакалавр» встановлена кваліфікація «Інспектор із захисту рослин» (код КП 3212). Випускники можуть працевлаштуватися фахівцями у службах фітосанітарного контролю, науково-дослідних установах, контрольно-токсикологічних лабораторіях та біологічного захисту рослин у господарствах різних форм власності або продовжити навчання у магістратурі.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Захист і карантин рослин» Освітня програма «Захист і карантин рослин»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Ботаніка	1	90	3
2	Вища математика (фах. спр.)	1	90	3
3	Основи інформатики та обчислювальної техніки	2	90	3
4	Загальна мікробіологія	3	90	3
5	Біофізика	1	90	3
6	Неорганічна та аналітична хімія	1	180	6
7	Органічна хімія	2	90	3
8	Фізична і колоїдна хімія	3	90	3
9	Фізіологія рослин з основами біохімії	4	90	3
10	Екологія	3	90	3
11	Генетика	2	60	2
12	Землеробство	4	90	3
13	Ґрунтознавство з основами геології	3	90	3
14	Агрохімія	5	90	3
15	Рослинництво з основами кормовиробництва	5	120	4
16	Селекція та насінництво	6	60	2
17	Економіка і підприємництво, менеджмент	7	120	4
18	Основи наукових досліджень у захисті рослин	4	90	3
19	Механізація, електрифікація та автоматизація с.-г. виробництва	3	120	4
20	Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва	7	90	3
21	Овочівництво	4	90	3
22	Плодівництво	4	90	3
23	Загальна ентомологія	5-6	150	5
24	Загальна фітопатологія	5-6	150	5
25	Загальна мікологія	3-4	150	5
26	Основи карантину рослин	7	120	4
27	Родентологія	7	90	3
28	Сільськогосподарська ентомологія	7-8	180	6
29	Сільськогосподарська фітопатологія	7-8	180	6
30	Прогноз розвитку хвороб сільськогосподарських культур	5	90	3
31	Гербологія	3-4	90	3
32	Моніторинг шкідників сільськогосподарських культур	6	90	3
33	Імунітет рослин	7	90	3
34	Хімічний захист (фітофармакологія) з основами агротоксикології	6	150	5
35	Агрометеорологія	5	90	3
Разом за обов'язковою складовою			**3720**	**124**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	90	3
2	Етнокультурологія	2	90	3
3	Філософія	2	120	4
4	Українська мова за професійним спрямуванням	2	120	4
5	Іноземна мова	1-2	150	5
6	Фізичне виховання	1-4	180	6
7	Безпека праці і життєдіяльності	3	90	3
8	Право	6	90	3
9	Основи біотехнології у захисті рослин	4	120	4

10	Біологічний захист рослин	8	120	4
11	Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва	5	120	4
12	Захист полезахисних смуг від шкідників	8	120	4
13	Хвороби полезахисних смуг	8	120	4
14	Захист декоративних і квіткових рослин від шкідників	8	120	4
15	Хвороби декоративних і квіткових рослин	8	120	4
16	Кліщі та нематоди	6	120	4
Всього за вибором університету			**1890**	**63**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Латинська мова	2	120	4
2	Теоретичні основи біометоду	5	120	3
3	Агрозоологія	6	180	6
4	Бджільництво	6	180	6
5	Хвороби лікарських рослин	8	120	4
6	Хвороби їстівних грибів	8	120	4
7	Захист їстівних грибів від шкідників	8	120	4
Всього за вибором студентів			**960**	**32**
Разом за вибірковою складовою			**2730**	**95**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5-8	870	29
2	Навчальна практика	2,4,6	360	12
3	Виробнича практика	6,8	150	5
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			60	2
Державна атестація			60	2
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Ботаніка. Містить теоретичні і практичні аспекти структури та функції рослини, їхнє різноманіття, структури та функції клітини та рослинних тканин, вегетативні та генеративні органи рослин, специфічні риси різних груп рослин, їхній розвиток, філогенетичні зв'язки та важливість для сільського господарства.

Вища математика. Надання студентам знань з основних розділів вищої математики, що відповідають напряму їх фахової підготовки: визначень, теорем, правил. Студенти повинні навчитися формулювати біологічні задачі і будувати їх математичні моделі. Вибирати методи дослідження побудованих моделей. Проводити їх кількісний аналіз, використовуючи точні або наближені методи обчислень, сучасну обчислювальну техніку. Обробляти числові дані, одержані в польових, агрономічних дослідах, методами математичної статистики, аналізувати отримані дані, давати ефективну оцінку отриманих результатів.

Основи інформатики та обчислювальної техніки. Дисципліна містить інформацію про те, що являє собою наука інформатика та її основа - обчислювальна техніка. Коротко представлено алгебру логіки, елементи і вузли обчислювальної техніки та їх комплексування. Показано зв'язок інформатики з геоінформатикою.

Загальна мікробіологія. Курс дає знання та сучасні уявлення з морфології, ультраструктури, систематики, генетики, фізіології та екології мікроорганізмів, їх метаболізм та роль в перетворенні органічних та неорганічних речовин в процесах ґрунтоутворення та підвищення родючості грунту. Висвітлюються новітні дані щодо взаємовідносин мікроорганізмів з вищими рослинами, можливості керування

мікробіологічними процесами, перспективи створення мікробіологічних засобів захисту рослин, бактеріальних добрив та біопрепаратів для збільшення врожайності сільськогосподарських культур, ролі мікроорганізмів в очищенні забруднених ґрунтів токсичними сполуками та пестицидами.

Біофізика. Вивчає найбільш загальні закономірності явищ природи, властивості і будову матерії та закони її руху, а також фізичні та фізико-хімічні явища в біологічних об'єктах та фундаментальні процеси, що становлять основу живої природи.

Неорганічна хімія та аналітична хімія. Включає вивчення теоретичних положень сучасної неорганічної хімії та особливості хімії біогенних елементів. Хімічні процеси за участю цих елементів та їх сполук розглядаються з позицій хімічної стехіометрії, електролітичної дисоціації, гідролізу, окисно-відновних процесів та можливості утворення комплексних сполук; вивчення теоретичних положень сучасної аналітичної хімії та особливості якісного та кількісного аналізів сполук біоелементів, що застосовуються у практиці сільськогосподарського виробництва.

Органічна хімія. Дає уяву про теорію будови та класифікацію органічних сполук, способи одержання, природні джерела, хімічні властивості та застосування органічних сполук різних класів.

Фізична і колоїдна хімія. Викладаються основні поняття та кількісні закономірності фізико-хімії дисперсних систем та полімерів. Велику увагу приділено адсорбційним процесам, методам отримання та очищення дисперсних систем і їхнім молекулярно-кінетичним та оптичним властивостям, а також властивостям аерозолів, емульсій, пін.

Фізіологія рослин з основами біохімії. Передбачає вивчення функцій рослинного організму та закономірностей його життєдіяльності.

Екологія. Розглянуті основні проблеми, які виникли у взаємовідносинах людини і природи в індустріальний період розвитку цивілізації та можливі шляхи їх подолання.

Генетика. У курсі вивчаються спадковість і мінливість живих організмів на молекулярному, клітинному, організменому та популяційному рівнях.

Землеробство. В курсі висвітлюються наукові основи землеробства і їх застосування на практиці; відтворення родючості ґрунту; загальні поняття про бур'яни і способи захисту посівів від них; теоретичні основи сівозмін і їх практичне застосування в різних грунтово-кліматичних зонах України і в господарствах з різними формами власності; теоретичні основи обробітку ґрунту і захисту від ерозії; системи землеробства та їх зональні особливості.

Грунтознавство з основами геології. Наука, що вивчає походження, розвиток, будову, склад, властивості і закономірності географічного поширення ґрунтів, шляхи їх раціонального використання і відновлення родючості.

Агрохімія. Включає теоретичні і практичні питання живлення та удобрення сільськогосподарських рослин. Вивчаються питання хімічної меліорації ґрунту, подається характеристика органічних і мінеральних добрив та особливості їх застосування. Розглядаються питання балансу елементів живлення, системи використання добрив у сівозміні, поєднання використання добрив і засобів захисту рослин. Приділена увага екологічним аспектам застосування добрив.

Рослинництво з основами кормовиробництва. Вивчає сучасні інтенсивні технології вирощування харчових, технічних і кормових сільськогосподарських культур. Дисципліна базується на знаннях про польові культури, особливості їх росту і розвитку, вимоги до факторів навколишнього середовища, сучасні прийоми і технології вирощування високих урожаїв найкращої якості продукції з найменшими затратами праці та коштів.

Селекція та насінництво. Вивчення сучасного стану і досягнень селекції,

вимог сільськогосподарського виробництва до сортів і гібридів, завданнь і напрямів селекційної роботи, технологій селекційного процесу, сучасних методів створення нових сортів і гібридів польових культур.

Економіка і підприємництво менеджмент. Формування системи знань про економічні відносини та суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.

Основи наукових досліджень в захисті рослин. Навчальна дисципліна вивчає основні методи проведення експерименту, загальні принципи й етапи планування, вимоги до проведення дослідів у захисті рослин, основи статистичної обробки результатів досліджень.

Механізація, електрифікація та автоматизація сільськогосподарського виробництва. Забезпечує студентів необхідним об'ємом інформації з призначення, будови, конструкційних особливостей, робочого процесу і регулювань, налагодження на заданий режим роботи сільськогосподарських машин, продуктивного їх комплектування та використання машинно-тракторних агрегатів.

Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва. Вивчає технології післязбиральної обробки зернових, зернобобових, круп'яних, олійних, цукрового буряку, лубоволокнистих, хмелю, тютюну, махорки, плодоовочевих, короткочасного і тривалого зберігання, основ переробки, і є заключною після вивчення технології вирощування зернових, зернобобових, круп'яних, технічних, овочевих, плодоягідних культур.

Овочівництво. Висвітлюються питання з біологічних основ овочевих культур, особливості підготовки та удобрення ґрунту, розмноження рослин, вирощування розсади для відкритого ґрунту, загальні заходи догляду за рослинами, збирання врожаю та принципи побудови овочевих сівозмін.

Плодівництво. Вивчає породний та видовий склад плодових культур, їх біологічні властивості, технології виробництва плодовоягідної продукції, починаючи з вирощування садивного матеріалу. Пізнають особливості закладання насаджень садових культур та догляду за ними.

Загальна фітопатологія. Програма передбачає ознайомити студентів з наукою про хвороби рослин, вивчити особливості хворої рослини, причини, що викликають хворобу, вплив екологічних умов на їх розвиток. Значна увага звертається на діагностику хвороб, екологію патогенів, їх систематику, морфологічні і біологічні особливості, а також методи захисту рослин від хвороб.

Загальна ентомологія. Як теоретична і спеціальна дисципліна, дає змогу майбутнім спеціалістам ознайомитися з особливостями зовнішньої і внутрішньої будови комах, діяльністю їх органів і систем, життям, різноманітністю видів та внутрішньовидових форм, їх взаємодією між собою та зовнішнім середовищем.

Загальна мікологія. Вивчає морфологічно-біологічні особливості та розповсюдження грибів, їх роль і значення в житті людини та сільського господарства.

Основи карантину рослин. Сучасні знаннями з фітосанітарного законодавства, порядку та методів проведення фітосанітарної експертизи, біології карантинних та інших шкідливих організмів, відсутніх на території країни.

Родентологія. Вивчає біологію та екологію шкідливих видів гризунів, їхню поведінку за різних умов існування. (Шкідливі гризуни та зайцеподібні) передбачає вивчення великої кількості шкідливих організмів, їх систематичне положення, анатомо-морфологічні, фізіологічні та біолого-екологічні особливості, що відносяться до двох груп тварин. Крім того розробляє науково обґрунтовані методи обліку і прогнозування динаміки чисельності гризунів, на базі яких можливе відповідне її регулювання.

Сільськогосподарська ентомологія. Передбачає вивчення морфології, біології й екології головних шкідників польових культур і багаторічних насаджень, втрат врожаю, економічне значення захисту сільськогосподарських культур від шкідників. Вивчається регулювання чисельності шкідливих організмів з допомогою різних способів і методів, використовуючи пороги шкідливості та рівні ефективності ентомофагів.

Сільськогосподарська фітопатологія. Вивчає хвороби сільськогосподарських рослин і розробляє системи захисних заходів проти однієї або групи захворювань кожної культури.

Прогноз розвитку хвороб сільськогосподарських культур. Є складовою частиною інтегрованої системи захисту рослин і основою для планування та своєчасного застосування всіх захисних заходів.

Моніторинг шкідників сільськогосподарських культур. Вивчає методики і методології виявлення та обліків шкідливих видів комах в посівах сільськогосподарських при сучасних сівозмінах і технологіях їх вирощування. Складання фенології картограм і структур ентомокомплексів агробіоценозів.

Гербологія. Висвітлює наукові основи гербології, характеристика та місце сегетальної рослинності в сучасних агрофітоценозах та її негативний вплив на культурні рослини. Системи контролю бур'янів в посівах польових сільськогосподарських культур та розробка заходів і систем контролю забур'яненості в сучасних системах землеробства.

Імунітет рослин. Вчення про імунітет рослин до хвороб і шкідливих організмів, яке включає ознайомлення з етапами селекційних робіт нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур, стійких до хвороб і шкідників.

Хімічний захист (фітофармакологія) з основами агротоксикології. Передбачає вивчення пестицидів, їх виробничих та токсиколого-гігієнічних характеристик, сучасних класифікацій пестицидів та регламентів їх застосування.

Агрометеорологія. Програмою дисципліни викладено основні питання агрометеорології, вплив погоди та змін клімату на об'єкти сільськогосподарського виробництва. Розглянуто небезпечні для сільського господарства явища погоди та обґрунтовано заходи боротьби з ними.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Основи біотехнології у захисті рослин. Дисципліна дає можливість оволодіти основними методами та навичками роботи з культурою рослин in vitro, отримання трансгенних рослин та рослин стійких до гербіцидів, хвороб, несприятливих умов навколишнього середовища.

Біологічний захист рослин. Переведення технологій захисту рослин від шкідливих організмів на агробіоценотичну основу передбачає науково-обгрунтоване управління фітосанітарним станом посівів шляхом максимального використання природних регулюючих факторів агробіоценозу. Біологічний захист рослин від шкідників передбачає вивчення питань застосування різних біологічних засобів в захисті рослин від шкідливих організмів, включаючи мікробіологічні препарати, масові розведення комах та кліщів в біолабораторіях, використання БАР, а також поєднання біологічного методу з іншими методами захисту рослин.

Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва. Дисципліна формує знання щодо теоретичних основ стандартизації; основи управління якістю продукції; методи визначення якості продукції рослинництва; показники якості рослинницької продукції та основи сертифікації.

Захист полезахисних лісових смуг від шкідників. Це розділ наукових знань про лісових комах, як невід'ємної частини лісових агроценозів та регулювання їх чисельності сучасними заходами і засобами з метою підвищення стійкості та продуктивності насаджень.

Хвороби полезахисних лісових смуг. Передбачає вивчення хвороб деревних і чагарникових порід, основних збудників хвороб, умови їх розвитку та методи захисту від них. Вивчення діагностики, біологічних та морфологічних особливостей збудників хвороб полезахисних лісових насаджень, дають можливість обґрунтувати систему заходів обмеження їх розвитку.

Захист декоративних та квіткових культур від шкідників. Передбачає вивчення принципів формування фітодизайнових композицій з декоративними та квітковими рослинами в природних, антропо-природних, ландшафтних та культурних фітотоценозах відкритого та закритого грунту, обґрунтування їх ролі в природних регулюючих механізмах та очищенні довкілля від несприятливих чинників.

Хвороби декоративних і квіткових рослин. Знайомить студентів із видовим складом збудників хвороб квіткових і декоративних рослин; візуальними симптомами прояву хвороб; біоекологічними особливостями патогенів; впливом умов навколишнього середовища на процеси розвитку хвороб квіткових і декоративних рослин; сучасними методами та способами захисту квіткових і декоративних рослин від хвороб.

Кліщі та нематоди. Передбачає вивчення великої кількості кліщів та нематод, їх систематичне положення, анатомо-морфологічні, фізіологічні та біолого-екологічні особливості. Вивчення особливостей екології та поведінки цих шкідників і особливо характер їх живлення та шкідливості по відношенню до різних сільськогосподарських культур має важливе значення у попередженні пошкоджень цими шкідниками.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Латинська мова. Передбачає вивчення студентами термінологічної латини, функціонуючої у ботаніці, фітопатології та зоології; відкрити доступ до вільного і свідомого сприйняття біологічної номенклатури, що є невід’ємним елементом у формуванні повноцінного фахівця агробіологічного профілю.

Теоретичні основи біометоду. Вивчають діагностичні ознаки різних груп організмів які використовуються в біологічному захисті рослин, їх взаємовідносини та роль в зниженні чисельності шкідливих об’єктів. Вивчаються питання застосування різних біологічних засобів в захисті рослин від шкідливих організмів, включаючи мікробіологічні препарати, масові розведення комах та кліщів в біолабораторіях, використання БАР, а також поєднання біологічного методу з іншими методами захисту рослин.

Агрозоологія. Дозволяє засвоїти загально біологічні закони розвитку живих організмів, принципи систематики і еволюції тваринного світу. Приділяється увага сучасній систематиці, різноманітності видів, будові представників різних типів тварин, а також життєвим процесам та циклам розвитку, зв'язку живих об’єктів з навколишнім середовищем, і практичному значенню корисних і шкідливих видів тварин.

Бджільництво. У курсі вивчають продукти рослин, що їх збирають бджоли для свого живлення та забезпечують отримання товарної продукції. Подається характеристика рослин як медоносів, їх класифікація, використання для створення взятків у різні періоди сезону. Висвітлюється роль бджіл як

запилювачів рослин, техніка й організація запилення різних культур, ефективність у підвищенні врожаїв плодів і насіння.

Хвороби лікарських рослин. Вивчає хвороби лікарських рослин, протікання патологічного процесу в рослині, характеризує основних збудників хвороб лікарських рослин, умови їх розвитку, методи захисту від них.

Хвороби їстівних грибів. Вивчає хвороби їстівних грибів, особливості зараження та протікання патологічного процесу, характеризує основних збудників хвороб їстівних грибів, умови їх розвитку, методи захисту від них.

Захист їстівних грибів від шкідників. У курсі розглядається біологія шкідників їстівних грибів та заходи боротьби.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Хімічна та біоінженерія»
за спеціальністю «БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА БІОІНЖЕНЕРІЯ»
Освітня програма «Біотехнології та біоінженерія»

Форма навчання,	ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100
– заочна	50
Термін навчання	3 роки 10 місяців
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр фахівець з біотехнології

Концепція підготовки

Спеціальних знань випускники набувають на випускаючій кафедрі екобіотехнології та біорізноманіття. Навчальний план студентів спеціальності «Біотехнології та біоінженерія» «Біотехнологія» передбачає вдалу пропорцію між знаннями в області технічних, хімічних і біологічних наук для фахівців з кваліфікацією «фахівець з біотехнології».

Практичне навчання

Практики студентів проводяться в навчальних лабораторіях, проблемній науково-дослідній лабораторії фітовірусології та біотехнологій, міжінститутській лабораторії «Біоконверсії в АПК», ННВЛ «Агробіотехнологія бродильних виробництв», відокремлених підрозділах НУБіП України, на підприємствах, що відповідають профілю напряму підготовки.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Одержання холодостійких ліній ріпаку (*Brassica napus* L) в культурі in vitro.
2. Біотехнологічні основи виробництва і використання ентомофагів на посівах кукурудзи.
3. Гранулювання шишок хмелю в технології промислового виробництва пива.
4. Отримання безвірусного садибного матеріалу вербени гібридної біотехнологічним методом.
5. Філогенетичні особливості українського ізоляту Х-вірусу картоплі на основі аналізу фрагмента СР-гена.

Академічні права випускників: можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Випускники працюють на підприємствах харчової, хімічної, біотехнологічної промисловості, закладах екологічного та санітарного нагляду, у контрольно-аналітичних лабораторіях, центрах із сертифікації продукції, комерційних фірмах, науково-дослідних та проектних інститутах та установах МОН, НАН України, профільних органах державного управління, вищих та середніх навчальних закладах.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Біотехнології та біоінженерія» Освітня програма «Біотехнології та біоінженерія»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Політологія	6	90	3
2	Вища математика	1	210	7
3	Фізика	1	210	7
4	Загальна та неорганічна хімія	2	180	6
5	Органічна хімія	3	180	6
6	Аналітична хімія	3	180	6
7	Фізична та колоїдна хімія	4-5	210	7
8	Біохімія	5	210	7
9	Інженерна і комп'ютерна графіка	2	90	3
10	Обчислювальна математика і програмування	1	90	3
11	Екологія	2	60	2
12	Біологія клітини	3-4	150	5
13	Загальна мікробіологія та вірусологія	2-3	240	8
14	Загальна біотехнологія	1	240	8
15	Генетика	2-3	240	8
16	Процеси та апарати біотехнологічних виробництв	4-5	270	9
17	Електротехніка та основи електроніки	4	120	4
18	Автоматизація біотехнологічних виробництв	7	120	4
19	Нормативне забезпечення біотехнологічних виробництв	3	150	5
20	Основи проектування	6	150	5
21	Економіка та організація біотехнологічних виробництв	8	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**3510**	**117**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	2	90	3
2	Етнокультурологія	1	90	3
3	Філософія	4	120	4
4	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4
5	Іноземна мова	1-4	150	5
6	Фізичне виховання	1-5	120	4
7	Безпека праці і життєдіяльності	5-6	120	4
8	Правова культура особистості	4	90	3
9	Інструментальні методи аналізу	4	90	3
10	Біологія (зоологія)	4	60	2
11	Комп'ютерні технології та основи програмування	8	90	3
12	Радіобіологія та радіоекологія	5-6	90	3
13	Основи біорізноманіття	3	90	3
14	Протеоміка і геноміка вірусів	5	90	3
15	Біобезпека (використання біотехнологій)	5	90	3
16	Фізіологія рослин	6	120	4
17	Промислова біотехнологія	6	120	4
18	Прикладна екологія	6	90	3
19	Біоінженерія	7	90	3
20	Вступ до фаху	7	90	3
21	Імуногенетика	7	60	2
22	Молекулярна біотехнологія	8	120	4
23	Біотехнологія мікробного синтезу	5	90	3
24	Біотехнологія виробництва мікробних препаратів для сільського господарства	6	90	3
25	Екологічна біотехнологія	7	120	4

26	Об'єкти біотехнологічних виробництв	4	90	3
Всього за вибором університету			**2580**	**86**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
2.2.1. *Спеціалізація Екологічна біотехнологія*				
1	Екологічна токсикологія	7	120	4
2	Біоенергетичні системи в аграрному виробництві	7	120	4
3	Технології біовиробництва	8	120	4
4	Основи біотехнології рослин	7	120	4
5	Біоконверсія відходів	7	120	4
Всього за спеціалізацією			**600**	**20**
2.2.2. *Спеціалізація Сільськогосподарська біотехнологія*				
1	Екологічна безпека в АПК	7	120	4
2	ГІТ та екологічна індикація	7	120	4
3	Сільськогосподарська біотехнологія	8	120	4
4	Біометоди захисту рослин	8	120	4
5	Біотехнологічні процеси агротехнологій	7	120	4
Всього за спеціалізацією			**600**	**20**
Всього за вибором студентів			**600**	**20**
Разом за вибірковою складовою			**3000**	**100**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5-8	870	29
2	Навчальна практика	2,4,6	300	10
3	Виробнича практика	6	60	2
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**60**	**2**
Державна атестація			**60**	**2**
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Політологія. Зміст дисципліни передбачає вивчення особливостей політичної сфери суспільства. Ознайомлення з метою, структурою та функціями політики та влади, що дозволяє отримати об'єктивні знання та практичні навички політичної діяльності.

Вища математика. На прикладах базових понять і методів дисципліни продемонструвати дію законів природи, суть наукового підходу, специфіку предмета та його роль у здійсненні науково-технічного прогресу

Фізика Мета вивчення дисципліни формування у студентів наукового фізичного мислення, зокрема, правильного розуміння меж застосування різних фізичних понять, законів, теорій та вміння оцінювати ступень імовірності результатів.

Загальна та неорганічна хімія. Метою вивчення курсу загальної та неорганічної хімії є оволодіння знаннями про властивості, способи одержання та застосування хімічних елементів та їх сполук, формування навичок виконання хімічного експерименту.

Органічна хімія. Засвоєння базових понять органічної хімії, вивчення синтезу та аналіз органічних речовин, процеси очищення, виділення із сумішей та ідентифікацію, закріплення навичок роботи в хімічній лабораторії,

Аналітична хімія. Дисципліна вивчає теоретичні та прикладні питання якісного і кількісного хімічного аналізу. Зокрема розглядаються основні вимоги до хімічних реактивів, реагентів та аналітичних реакцій; поняття про методи розділення та концентрування катіонів, аніонів, речовин. Розглядаються методи кислотно-основного титрування, редоксметрії, комплексонометрії.

Фізична та колоїдна хімія. Вивчення властивостей і будови речовин залежно від їх хімічного складу, будови й умов існування; вивчення хімічних реакцій та інших форм взаємодії між частинками або хімічними речовинами залежно від їх складу, будови й умов проведення процесів; обгрунтування, тлумачення та визначення шляхів застосування основних законів фізичної хімії; пізнання закономірностей явищ, що протікають на межах фаз, і їх використання для проведення електрохімічних і каталітичних процесів.

Біохімія. Вивчення хімічного складу, структури, перетворення речовин та енергії, що відбуваються в живому організмі, зокрема у рослинах. Отриманні знання з даного предмету дозволять студентам з'ясувати закономірності протікання та взаємозв'язок між різними метаболічними шляхами, принципами їх регуляції і топографією, як у клітини, так в організмі цілому. Встановлення закономірностей метаболізму основних класів органічних сполук - вуглеводів, білків, жирів, вітамінів тощо, дозволяє створити для відповідних сільськогосподарських культур умови, які забезпечують отримання найбільшої кількості даної речовини.

Інженерна і комп'ютерна графіка. Загальноінженерна навчальна дисципліна, предметом якої є побудова і читання креслень, ескізів, технічних рисунків і схем. Вивчення дисципліни дозволить студентам читати креслення, розробляти креслення деталей різного призначення, знати і користуватися державними стандартами в області проектної документації, вести проектну документацію.

Обчислювальна математика і програмування. Вивчення будови комп'ютерної техніки, програмного забезпечення для проведення обчислень, прийоми роботи на персональному комп'ютері, правила роботи з текстовими блоками для оформлення обчислювальних алгоритмів, проведення розрахунків з використанням табличного і математичного процесорів, основи алгоритмізації, програмування, елементи обчислювальної математики та інформатики.

Екологія. Вивчає закономірності взаємодії суспільства та природи, основні природоохоронні проблеми, що виникають в умовах сучасного промислового виробництва, вплив зміненого середовища на людину, засоби захисту, відновлення і раціонального використання природних ресурсів, управління якістю навколишнього середовища на базі сучасних досягнень науки, техніки та технології з захисту навколишнього природного середовища.

Біологія клітини. Вивчаються структурна організація клітин живих організмів, еволюція живих організмів на планеті, методи досліджень, клітинні сигнали та поняття апоптозу.

Загальна мікробіологія та вірусологія. Курс дає знання та сучасні уявлення з морфології, ультраструктури, систематики, генетики, фізіології та екології мікроорганізмів, їх метаболізм та роль в перетворенні органічних та неорганічних речовин в процесах ґрунтоутворення та підвищення родючості грунту. Засвоєння теоретичних основ та формування практичних навичок студентів при дослідженні вірусів та способів обмеження їх поширення. Спеціальна частина включає в себе оволодіння методиками, що необхідні при роботі з вірусами рослин та тварин, а особливо з методами діагностики та ідентифікації вірусів.

Загальна біотехнологія. В дисципліні вивчаються біотехнологія культивування ізольованих клітин і тканин, використання методів in vitro в селекції рослин, основи геноміки, методологія генетичної інженерії, трансгенні рослини, аграрні ДНК-технології, методичні основи одержання і використання трансгенних тварин, генетична терапія, біотехнологія складових продовольства, ферментативна технологія, інженерна ензимологія, промислова біотехнологія, проблеми екологічної безпеки використання біотехнологій.

Генетика. Вивчаються спадковість і мінливість живих організмів. Закони спадковості і мінливості справедливі для всіх організмів і визначають розвиток живого, тому генетика є теоретичної основою всіх дисциплін, що мають своїм об'єктом живі організми. Спадковість і мінливість вивчається на молекулярному, клітинному, та популяційному рівнях.

Процеси та апарати біотехнологічних виробництв. Метою вивчення дисципліни є засвоєння принципів біотехнологічних процесів, технологій і технічних засобів, що їх забезпечують, та способів визначення основних параметрів сировини та продукту біотехнологічного процесу.

Електротехніка та основи електроніки. Вивчення основ електротехніки, які необхідні для поглибленого вивчення електроприводів та засобів керування робочими процесами в біотехнологіях сільського господарства.

Автоматизація біотехнологічних виробництв. Мета викладання дисципліни при підготовці біотехнологів полягає в засвоєнні студентами теорії і практики в застосуванні методики комплексної автоматизації процесів біотехнології із застосуванням нових технологій та пошуку найкращого варіанту виконання робіт.

Нормативне забезпечення біотехнологічних виробництв. В дисципліні вивчаються принципи та методи технічного регулювання, його складових: стандартизації, оцінки відповідності та метрології, вимоги до ДСТУ, ТУ, ГСТУ і їх місце у світі сучасних нормативних документів; вимоги Директив з обов`язковими для європейського ринку вимогами до безпеки і якості продукції, сертифікована система якості підприємств–виробників, показники якості, їх вимірювання з використанням усіх способів вимірювання, визначення у продукції в низьких концентраціях вмісту ГМО, шляхи та проблеми гармонізації Української системи стандартизації та сертифікації в галузі біотехнології з міжнародними нормами і правилами.

Основи проектування. Освоєння студентами методів проектування біотехнологічного обладнання, оволодіння необхідними прийомами розробки та впровадження у виробництво нових біопроцесів. В дисципліні розглядаються основи біотехнологічних процесів; машини та знаряддя для виконання основних технологічних операцій; теоретичні основи для розрахунків параметрів машин та їх робочих органів.

Економіка та організація біотехнологічних виробництв. Вивчення питань економічного змісту підприємства та бізнесу, їх місце та роль в системі ринкової економіки, механізм створення, функціонування та управління аграрними бізнесом з застосуванням біотехнологій. Розглядаються критерії і показники, що характеризують розвиток біотехнологічного виробництва, шляхи і способи раціонального використання землі, матеріальних і трудових ресурсів. Подається методика визначення економічної ефективності галузей. Висвітлюються умови формування собівартості і рентабельності продукції сільського господарства та біотехнологічної промисловості, а також фінансове обслуговування, забезпечення функціонування підприємств бізнесу.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Інструментальні методи аналізу. Вивчаються основні теоретичні положення, що покладені в основу фізико-хімічних та візуальних інструментальних методів системного вивчення біологічних об’єктів в лабораторних і в природних умовах Спеціальна навчально-практична частина дисципліни дає можливість ознайомитись та оволодіти основними методами електрофорезу, хроматографії, колориметрії та спектрофотометрії, засвоїти техніку роботи на світлових, люмінесцентних, конфокальних та електронних мікроскопах, що необхідно для формування висококваліфікованих фахівців в галузі біотехнології та екології.

Біологія (зоологія). Студенти отримують компетенції з основ систематики і фауністичного різноманіття, особливостей функціонування як окремих систем, так і цілісного тваринного організму, походження і еволюційного розвитку основних типів тваринного світу, шляхів і напрямів адаптацій тварин до мешкання в мінливих умовах середовища існування.

Комп'ютерні технології та основи програмування. Вивчаються основні поняття та визначення баз даних, правила їх проектування, методи розробки таблиць, форм, звітів і запитів, шаблонів динамічних форм для введення даних. Студенти знайомляться з сучасними методами аналізу даних, обчислювальними алгоритмами обробки даних, створюють програми для реалізації обчислювальних алгоритмів.

Радіобіологія та радіоекологія. Вивчає концепції та міграцію радіоактивних речовин в об’єктах сільськогосподарського виробництва і вплив їх іонізуючого випромінювання на фітоценоз та зооценоз в рамках агроценозів. Формує уміння і навички з розробки шляхів радіоактивного забруднення довкілля, способів і засобів дезактивації продовольчої сировини, вивчення біологічної дії іонізуючих випромінювань на рослинний і тваринний світ.

Основи біорізноманіття. Розглядаються сучасні методології аналізу сталого розвитку та функціонування екосистем. Основною метою вивчення курсу є засвоєння методології кількісної і якісної оцінки біорізноманіття, оволодіти прийомами сучасного аналізу екосистем, який є базовими у вивчанні популяційних і міжпопуляційних взаємозв’язків, головних положень сучасної екології й біології, еволюції живих організмів у біосфері, екологічних проблем сучасності й шляхів їх вирішення.

Протеоміка і геноміка вірусів. Засвоєння теоретичних основ та формування відповідних навичок при дослідженні вірусів та їх поширення в агроценозах. Спеціальна частина дисципліни дає можливість оволодіти основними методами у роботі з вірусовмісним матеріалом, проводити ідентифікацію вірусів за допомогою біологічного тестування, електронної мікроскопії, методів імуноаналізу та отримувати безвірусний посадковий матеріал методом мікроклонального розмноження, що необхідно для формування висококваліфікованих фахівців сільського господарства.

Біобезпека (використання біотехнологій). Вивчаються спадковість і мінливість організмів з новими штучно створеними ознаками, а також їх розповсюдження і можливі наслідки для екобіоценозів.

Фізіологія рослин. Вивчаються основні фізіологічні процеси, що відбуваються в рослинах, фізіологія і біохімія рослинної клітини, водообмін рослин, фотосинтез, дихання, мінеральне живлення рослин, ріст і розвиток рослин та стійкість рослин до несприятливих умов.

Промислова біотехнологія. Вивчаються фізіологічні особливості промислових штамів мікроорганізмів, технології приготування живильних середовищ для різноманітних промислових штамів мікроорганізмів, методи культивування, управління процесами вирощування промислових штамів та отримання на їх основі продуктів мікробного синтезу, типові схеми та основні стадії біотехнологічних виробництв, способи культивування продуцентів, принципи дії і конструкції біореакторів, напрямки застосування речовин первинного та вторинного

метаболізму, методи контролю за процесами біосинтезу продуктів на основі мікроорганізмів.

Прикладна екологія. Студенти набувають компетенцій з: проведення екологічної оцінки ландшафтів; визначення екологічно-безпечних шляхів діяльності об'єктів народного господарства, зокрема біотехнологічних виробництв; прогнозування розвитку надзвичайних ситуацій та прийняття адекватних рішень для забезпечення стабільності функціонування об'єктів народного господарства, захисту населення та виробничого персоналу від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих, сучасних засобів знищення, а також під час ліквідації цих наслідків.

Біоінженерія. В дисципліні вивчаються: культура клітин вищих рослин, основні типи біопроцесів, біотехнологія одержання первинних, вторинних метаболітів, основні принципи промислового здійснення біотехнологічних процесів, схеми ферментаційних процесів, біореактори, іммобілізовані ферменти та білки, технологія ферментних препаратів, технології моноклональних антитіл, імуноферментний аналіз, біосенсори, основні напрямки та завдання сучасної біоінженерії, молекулярні основи біоінженерії, молекулярна організація геномів, одержання індивідуальних генів, вектори для генетичної інженерії, експресія клонованих генів, генетична інженерія рослин, тварин, генна терапія, біотехнологія і біобезпека.

Вступ до фаху. В дисципліні вивчаються основні принципи і теоретичні основи біотехнологічних підходів до культивування клітин та тканин в умовах *in vitro* в рослинництві, медицині, фармакології та інших галузях народного господарства, теоретичні та практичні аспекти промислової біотехнології, екобіотехнології, генної інженерії, імунобіотехнології, біотехнології палива, що сприяє кращому сприйняттю актуальних біотехнологічних розробок, орієнтації в сучасних напрямках біотехнології.

Імуногенетика. Вивчаються базові поняття та теоретичні основи сучасних положень і законів імуногенетики, формування гуморального і клітинного імунітету, його ролі в розвитку ряду патологічних процесів, методичних прийомів, підходів та прикладних розробок, що застосовуються у сучасній практиці, виходячи з використання компонентів імунної відповіді організму та зважаючи на специфічність взаємодій антитіл з різними речовинами, які мають антигенні детермінанти.

Молекулярна біотехнологія. В дисципліні вивчається структура нуклеїнових кислот, реплікація ДНК, реплікони у еукаріот, локальна ампліфікація ділянок ДНК, помилки реплікації, транскрипція у прокаріот, промотори у еукаріот, хроматин, процесінг РНК, зворотня транскрипція, репарація ДНК, рекомбінація, генна конверсія, сайтспецифічна рекомбінація, рухливі елементи геномів, загальна схема біосинтезу білка, відкриття транспортних РНК, рибосомні білки, ініціація трансляції, елонгація, регуляція трансляції у прокаріот, регуляція трансляції у еукаріот.

Біотехнологія мікробного синтезу лікарських засобів. Курс дає систему знань стосовно технології виробництва та застосування антибіотиків, ферментних препаратів, вітамінів і генно-інженерних білкових препаратів. Наведено сучасні уявлення про біологічну роль антибіотиків, особливості біосинтезу антибіотиків різними групами продуцентів, біологічні основи ферментації для отримання антибіотиків і загальні принципи технології їх виробництва, механізмів дії та практичного використання. Вивчатимуться технологічні особливості культивування мікроорганізмів для отримання ферментів, методи виділення та очищення ферментних препаратів, технології виробництва протеолітичних, амілолітичних, ліполітичних та інших ферментних препаратів, сучасні методи іммобілізації ферментів і практичне їх використання. Студенти ознайомляться із сучасними технологіями одержання окремих вітамінів мікробним синтезом, рекомбінантних білків, методами їх виділення та очищення.

Біотехнологія виробництва мікробних препаратів для сільського господарства. Курс дає систему знань як запобігти негативним наслідкам хімізації

шляхом використання елементів біологічного землеробства, заснованих на корисних рослинно-мікробних взаємодіях, зокрема – на технології виробництва мікробних препаратів на основі азотфіксуючих та фосфатмобілізуючих бактерій, мікробів-антагоністів фітопатогенів, які регулюють режим живлення сільськогосподарських культур, підвищують їх продуктивність та стійкості до хвороб. Мікробні препарати, вдосконалення технології їх виробництва – це важливий елемент сучасних екологобезпечних технологій вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції, що не призводить до погіршення навколишнього середовища і значно заощаджує матеріальні ресурси господарств.

Екологічна біотехнологія. В курсі дисципліни розглядаються питання залучення сучасних методів біотехнології до вирішення завдань охорони навколишнього середовища. з використанням біологічних систем, живих організмів та продуктів їх життєдіяльності. В курсі дисципліни «Екобіотехнологія» розглядаються методи очищення природних середовищ від техногенних забруднень а також запобігання біокорозії, біопошкоджень та біообростання, вивчаються методологічні підходи до основних напрямків впровадження ефективних екологічно чистих процесів виробництва, перехід на замкнуті циклі водопостачання, засобів боротьби з мікробіологічною корозією та біопошкодженнями цінних матеріалів, біозахисту рослин та створенню нових ефективних біоцидів.

Об’єкти біотехнологічних виробництв. Увага під час викладання курсу звернена на біохімічні перетворення субстратів у продукти, одержання яких є ціллю біотехнолога. Курс складається з двох змістовних модулів. Перший модуль присвячений ознайомленню з різноманіттям продуцентів цільових речовин й особливостями їхнього використання, а також встановленню цінності кожної групи цих організмів. Завданнями другого змістовного модуля є вивчення закономірностей протікання елементарних хіміко-біологічних процесів, що використовуються у біотехнологічних дослідженнях, а також ознайомлення з методами раціонального забезпечення та використання асиміляційних й дисиміляційних процесів для одержання цільових речовин.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

2.2.1. Спеціалізація «Екологічна біотехнологія»

Екологічна токсикологія. Вивчення джерел надходження екотоксикантів і їх поведінку в абіотичних компонентах екосистем, біодоступність, біокумуляцію і процеси метаболізму в живих організмах, токсичну дію екотоксикантів і продуктів їх трансформації на екосистему. Вивчення екологічної токсикології полягає в оволодінні теоретичними знаннями щодо сутності науки про отрути, а також практичними навичками щодо заходів та засобів попередження негативного впливу токсикантів на екосистеми і людину.

Біоенергетичні системи в аграрному виробництві. В курсі розглянуто всі можливі джерела енергії, яку отримують як з викопних, так і альтернативних джерел. Розглянуті енергетичні, екологічні та економічні показники джерел енергії. В курсі допускається полеміка про можливість застосування розглянутих видів палива в якості енергоносіїв для потреб України.

Технології біовиробництва. Мета вивчення дисципліни — розглянути питання використання технологій біовиробництва сільськогосподарської та промислової продукції , з урахуванням нагальних потреб агровиробництва та новітніх перспективних розробок агробіотехнології, формування у студентів системи теоретичних і практичних знань щодо забезпечення впровадження, організації та експлуатації технологій біовиробництва у реальних виробничих умовах

сільськогосподарських підприємств та регіональних біолабораторій.

Основи біотехнології рослин. Метою даного курсу є засвоєння теоретичних основ і формування відповідних навичок. Спеціальна частина дисципліни дає можливість оволодіти основними методами та навичками роботи з культурою рослин in vitro, отримання трансгенних рослин та рослин стійких до гербіцидів, хвороб, несприятливих умов навколишнього середовища, що необхідно для формування висококваліфікованих фахівців сільського господарства.

Біоконверсія відходів. Предмет вивчає перетворення органічних матеріалів, таких як відходи рослин або тварин, в корисну продукцію або джерела енергії, за рахунок біологічних процесів чи агентів, наприклад, мікроорганізмів. Програма включає теоретичні положення екобіотехнології (фізико-хімічні і біологічні процеси переробки відходів) і біотехнологічні методи переробки сільськогосподарських відходів (склад біомаси, очистка стоків і твердих відходів, видобуток енергії і т.д.)

2.2.2. Спеціалізація «Сільськогосподарська біотехнологія»

Екологічна безпека в АПК. Курс дисицпліни вивчає вирішення питань продовольчої безпеки на основі впровадження раціональних методів ведення сільського господарства, поліпшення якості продукції і сировини, шляхи підвищення ефективності процесів промислової переробки сировини, сприяння впровадженню раціональних методів залісення, лісовідновлення й знезаражування небезпечних відходів, способи збереження біологічних (в т.ч. генетичних) ресурсів з метою забезпечення усталеного розвитку біосфери, розвиток надзвичайних екологічних ситуацій та впровадження адекватних рішень для забезпечення стабільності функціонування об’єктів народного господарства, захисту населення та виробничого персоналу від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих, сучасних засобів знищення, а також під час ліквідації цих наслідків.

ГІТ та екологічна індикація. Вивчення сучасної агроекологічно і біотехнологічно орієнтованої біотогеоінформатики із елементами початкового ДЗЗ- та ГІС-аналізу, у поєднанні з індикативно-індексним підходом – за напрацюваннями школи НУБіП (НАУ) щодо агросфери. Навички з вирішення прикладних задач (ТЗ, ключових запитань, індикаторів-та-індексів, пілотного ІТ- забезпечення, прогнозування).

Сільськогосподарська біотехнологія. Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із принципами використання біологічних знань у виробництві сільськогосподарської продукції та використання агробіотехнологічних методів у різних галузях сільського господарства.

Біометоди захисту рослин. Ознайомлення студентів з питаннями біологічного захисту сільськогосподарських рослин від шкідливих організмів і на основі цих знань самостійно впроваджувати в виробництво біологічний захист, інтегровані системи захисту посівів і плодово-ягідних насаджень у виробничих умовах різних форм господарювання з урахуванням видового складу шкідливої та корисної фауни і флори, агрокліматичних умов району, тощо.

Біотехнологічні процеси агротехнологій. Вивчення одного з пріоритетних напрямків розвитку біотехнології, який охоплює як фундаментальні дослідження, так і прикладні розробки з використанням живих організмів, інших біологічних агентів для забезпечення стійкості та поліпшення якості агроекосистем. Розробка нових технологій, регуляторів росту рослин, мікробіологічних засобів захисту рослин від хвороб і шкідників, бактеріальних добрива.

Підготовка бакалаврів
галузі знань "Природничі науки"
за спеціальністю "ЕКОЛОГІЯ"
Освітня програма "Екологія"

Форма навчання,	Ліцензійний обсяг, осіб:
- денна	75
- заочна	75
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускника	бакалавр еколог

Концепція підготовки

Концепція підготовки полягає у формуванні професійних знань, практичних умінь, навичок та компетенцій з екології, охорони навколишнього середовища (за видами економічної діяльності) та збалансованого природокористування (за типами земле-, водо-, лісокористування та користування рослинним і тваринним світом) у майбутніх екологів, готових до професійно-практичної і природоохоронної діяльності у сферах освіти, науки, культури.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється в навчально-дослідних господарствах ВП НУБіП України: “Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка”, “НДГ “Ворзель”, “Агрономічна дослідна станція”, а також в Інституті агроекології і природокористування НААН України, Інституті захисту рослин НААН України, ТОВ “Світанок-агросвіт”, Українському державному науково-дослідному інституті “РЕСУРС”, ТОВ Науково-виробничій фірмі “Агроекосистема ЛТД” та ін.

Орієнтована тематика випускних бакалаврських робіт

1. Екологічна експертиза технологій вирощування сільськогосподарських культур.
2. Аналіз екологічної безпеки функціонування водних екосистеми.
3. Санітарно-гігієнічна оцінка та екологічна паспортизація вододжерел питного водопостачання.

Академічні права випускників: можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфера зайнятості випускників

Місцями працевлаштування є підприємства галузевого призначення (аграрні, переробні, природоохоронні установи, еколого-натуралістичні центри, наукові лабораторії екологічного моніторингу, експертизи, паспортизації) у різних професійних середовищах.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Екологія» Освітня програма «Екологія»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Математична фізика	1-2	240	8
2	Інформатика і системологія	3-4	90	3
3	Загальна екологія (та неоекологія)	3-4	180	6
4	Хімія з основами біогеохімії	7	150	5
5	Біологія	2	180	6
6	Гідрологія	2	90	3
7	Ґрунтознавство з основами геології і геоморфології	3	90	3
8	Метеорологія і кліматологія	1	90	3
9	Вступ до фаху	6	90	3
10	Заповідна справа	5	90	3
11	Ландшафтна екологія	4	90	3
12	Техноекологія	5	120	4
13	Екологічна безпека	5	120	4
14	Екологія людини	4	90	3
15	Моніторинг довкілля	6	180	6
16	Природоохоронне законодавство та екологічне право	8	120	4
17	Нормування антропогенного навантаження на природне середовище	4	150	5
18	Економіка природокористування	7	90	3
19	Урбоекологія	7	120	4
20	Моделювання і прогнозування стану довкілля	5,8	240	8
21	Оцінка впливу на довкілля	4	90	3
22	Міжнародна екологічна політика	4	120	4
23	Організація та управління в природоохоронній діяльності	5	180	6
Разом за обов'язковою складовою			**3000**	**100**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія України та етнокультурологія	1	150	5
2	Філософія	5	90	3
3	Українська мова за професійним спрямуванням	1	90	3
4	Іноземна мова	1-6	240	8
5	Фізичне виховання	1-4	180	6
6	Безпека праці і життєдіяльності	3	90	3
7	Основи екологічної освіти і культури	3	90	3
8	Основи наукової діяльності	7	90	3
9	Екологія біологічних систем	5	150	5
10	Охорона навколишнього середовища	7-8	120	4
11	Збалансоване природокористування	7-8	180	6
12	Агроекологія	6	150	5
13	Екологічна токсикологія	7	120	4
14	Екологічні біотехнології	7	90	3
15	Управління якістю сільськогосподарської продукції	8	60	2
16	Хімія (неорганічна і біонеорганічна)	1	150	5
17	Хімія (органічна і біоорганічна, фізична і колоїдна)	2	150	5
18	Хімія (аналітична)	4	150	5
19	Радіобіологія та радіоекологія	5	90	3
20	Картографічні методи в екології	4	180	6
21	Психологія і педагогіка	3	120	4
Всього за вибором університету			**2730**	**91**

2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
2.2.1. *Спеціалізація* "Екологія агросфери"				
1	Екологічні основи захисту агроекосистем	8	150	5
2	Екологічна паспортизація територій	8	120	4
3	Меліорація і рекультивація земель	8	90	3
4	Агрохімія	8	180	6
Всього за спеціалізацією			**540**	**18**
2.2.2. *Спеціалізація* " Екологічні проблеми сільської агломерації "				
1	Рекреаційний потенціал агроландшафтів України	7	150	5
2	Збалансований розвиток сільських територій	8	120	4
3	Соціальна екологія	8	90	3
4	Екологічна безпека селітебних та виробничих територій	6	180	6
Всього за спеціалізацією			**540**	**18**
Всього за вибором студентів			**540**	**18**
Разом за вибірковою складовою			**3270**	**109**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5-8	870	29
2	Навчальна практика	2,4,6	330	11
3	Виробнича практика	4,6	360	12
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**60**	**2**
Державна атестація			**180**	**6**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Математична фізика. Забезпечує формування знань з основних розділів вищої математики, що відповідають напряму їх фахової підготовки: означень, теорем, правил, формування початкових умінь, самостійного опрацювання математичної літератури та інших інформаційних джерел, розв'язання систем лінійних алгебраїчних рівнянь, застосування інтегрального числення; розв'язання диференціальних і різницевих рівнянь та їх систем; дослідження рядів на збіжність і застосування рядів до наближених обчислень і аналізу різноманітних процесів довкілля, математичних методів дослідження і розв'язання диференціальних рівнянь, які виникають, зокрема, в фізиці. Формує у студентів знання з процесів, які протікають в біологічних системах і являються основою життєдіяльності живої природи, основних фізичних законів, що лежать в основі життєдіяльності сільськогосподарських рослин, механізмів взаємодії рослин з оточуючим середовищем, дії фізичних факторів на посівний матеріал, рослини і оточуюче середовище з метою підвищення врожайності.

Інформатика і системологія. Формує знання з методів, типових процедур постановок і формалізації завдань щодо обробки та супроводження баз даних, принципів їх розв'язання комп'ютерними інструментальними засобами, концептуальних засад і принципів побудови систем електронного документообігу; уміння вибирати технологічну схему застосування загальносистемних і спеціалізованих пакетів прикладних програм та використовувати їх для розв'язання прикладних завдань у екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування.

Хімія з основами біогеохімії. Забезпечує формування знань з біогеохімічних аспектів біосфери та принципів їх функціонування, типів міграції,

біологічного кругообігу та біогеохімічних циклів живої матерії; умінь застосовувати методи біоіндикації довкілля для біогеохімічного районування, прогнозувати заходи щодо одержання високоякісної екологічно чистої сільськогосподарської продукції; аналізувати біогеохімічну ситуацію ендемічних регіонів; розробляти рекомендації для оптимізування антропогенних ландшафтів з метою мінімізування негативного впливу діяльності людини та збереження рівноваги між компонентами екосистем.

Грунтознавство з основами геології і геоморфології. Формує знання про ґрунти як природне тіло та невід'ємну частину геосфери, про конкретні умови формування ґрунтів, будову, властивості, структуру ґрунтів, особливості і закономірності розповсюдження різних типів ґрунтів; уміння й навички проводити морфологічний опис, визначати основні де градаційні процеси в ґрунтах, діагностувати властивості мінеральних та органічних частин ґрунту, аналізувати ґрунтовий покрив для отримання високоякісних врожаїв. А також щодо будови типізації і класифікацій форм рельєфу та геоморфологічне районування територій, взаємозв'язки і співвідношення між геологічними структурами та морфологією рельєфу; уміння встановлювати взаємозв'язки факторів ґрунтоутворення, визначати ерозійні процеси у різних грунтово-кліматичних та геоморфологічних умовах, оцінювати протиерозійні заходи та їхню роль у поліпшенні природного середовища.

Гідрологія. Формує знання з гідрологічного режиму водних об'єктів, екологічних проблем використання водних ресурсів, методологічних основ еколого-гідроморфологічного аналізу водних екосистем; уміння й навички визначення стану біоти за умов впливу на водні екосистеми природних і антропогенних чинників, факторів впливу на екосистеми водойм.

Метеорологія і кліматологія. Формує знання про основні метеорологічні фактори, будову, властивості та фізичні процеси, метеорологічні явища та механізми; забезпечує набуття навичок з оцінки синоптичної погоди, метеорологічних факторів впливу на агросферу, використання метеорологічних спостережень для комплексного екологічного аналізу стану довкілля та прийняття зважених природоохоронних рішень.

Вступ до фаху. Дисципліна забезпечує формування у студентів знань щодо вимог до підготовки фахівця у відповідності з побудовою вищої освіти і наукових досліджень, формування первинних знань з основ екології та уявлень про майбутнє місце роботи, володіння базовим понятійно-термінологічним апаратом екології та розуміння економічних аспектів екології, розуміння шляхів екологічного розвитку суспільства.

Заповідна справа. Забезпечує формування знань, умінь і навичок з комплексу організаційних, правових, наукових, економічних і виховних заходів, спрямованих на збереження унікальних та типових ландшафтів чи окремих природних об'єктів з науковою, природоохоронною метою.

Загальна екологія (та неоекологія). В результаті опанування курсу студенти отримують знання з основних положень екологічної науки, а саме: вчення про біосферу та екосистеми, проблеми джерел та потоків енергії в екосистемах, закономірностей впливу екологічних факторів, біотичних взаємовідносин між окремими організмами, видами та їх популяціями; уміння й навичок з визначення природно-ресурсного потенціалу екосистем та соціо-економічного аналізу їх народного господарської діяльності.

Біологія. В результаті вивчення курсу студенти отримують знання з впливу господарської діяльності на природні біотопи, найпоширеніших видів вищих рослин флори та фітоценозів регіонів, методів флористичних та фітоценологічних досліджень; умінь і навичок проведення геоботанічного опису лучних, лісових та антропогенних фітоценозів, визначення рослин-індикаторів різних типів і місць зростання; виявлення резерваторів вірусних інфекцій в агроценозах.

Ландшафтна екологія. Дисципліна забезпечує набуття знань із вивчення основних типів ландшафтів, а саме: загальної структури та основних принципів їх формування, їх властивостей, вивчення впливів різноманітних заходів на ландшафти та специфіку їх трансформацій внаслідок дії антропогенних чинників. У процесі навчання студенти набувають умінь надавати загальну характеристику стану ландшафтам, визначати їх екологічну стійкість, а також розробляти заходи запобігання і зупинення деградаційних явищ, використовуючи новітні технології та підходи.

Природоохоронне законодавство та екологічне право. Забезпечує вивчення системи чинного екологічного законодавства, а також еколого-правових проблем, що стоять перед наукою екологічного права; вивчення системи чинного природоресурсного законодавства, основних проблем, пов'язаних із землекористуванням, водокористуванням, надрокористуванням, лісокористуванням, використанням атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу; вивчення системи чинного природоресурсного законодавства, основних проблем, пов'язаних з охороною земель, вод, надр, лісів, атмосферного повітря, охороною рослинного і тваринного світу.

Техноекологія. Дисципліна забезпечує формування знань, умінь і навичок оцінювати можливість і ефективність використання альтернативних джерел енергії на основі еколого-економічного аналізу технологічних процесів виробництва, оцінювати особливості техногенного забруднення геосфер.

Екологічна безпека. Формує знання з фундаментальних та прикладних аспектів екологічної безпеки довкілля, уміння і навички з використання методів та методик оцінки впливу на навколишнє середовище, визначення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій, обробки, аналізу, систематизації та узагальнення інформації з екологічної безпеки.

Екологія людини. Забезпечує знання про закономірності взаємодії людини з довкіллям, вплив останнього на збереження здоров□я, пристосування людського організму до техногенних змін навколишнього середовищ; уміння застосовувати картографічні, математико-статистичні, соціально-гігієнічні методи контролю і управління в області екології людини,застосовувати методики визначення екологічних аспектів хронобіології для вивчення біологічних ритмів та їх адаптивної ролі в екосистемах антропогенного походження.

Моніторинг довкілля. Формує знання про систему державного моніторингу довкілля, моніторинг атмосферного повітря, водних об'єктів агросфери, грунтово-екологічний моніторинг, фіто санітарний моніторинг шкідливих організмів в агроценозах; уміння й навички проведення еколого-меліоративного моніторингу зрошуваних та осушуваних земель, визначати оцінку ступеня поширеності хвороб.

Нормування антропогенного навантаження на природне середовище. Забезпечує набуття знань про загальну характеристику проблеми антропогенного навантаження та обґрунтування необхідності його нормування, основні види антропогенних навантажень, а також ті види діяльності людини, що можуть їх спричинювати, теоретичні аспекти наукового обґрунтування нормативів впливу факторів фізичної, хімічної, біологічної природи, схеми обґрунтування нормативів, а також можливості їхнього використання на практиці.

Економіка природокористування. Забезпечує формування у студентів еколого-економічного світогляду та надання їм відповідних знань, які дозволять майбутнім фахівцям не лише визначати рівень забруднення довкілля, величину завданої йому шкоди, але й вести ефективну цілеспрямовану роботу з його охорони і відновлення.

Урбоекологія. Визначає знання про основи просторового моделювання урбаністичних систем,принципів та підходів щодо класифікації природних і

антропогенних ландшафтів, особливостей існування живих організмів, їх популяцій та угрупувань в урбанізованому середовищі; формує набуття умінь оперувати поняттями урбанізованого довкілля, міста як специфічного середовища людини і біоти, урбогеосоціосистеми, ландшафту щодо пояснення екологічних, соціально-культурних і технологічних проблем міст.

Моделювання та прогнозування стану довкілля. Забезпечує знання з методів математичного моделювання стану довкілля та основних закономірностей поширення полютантів від джерела їх викиду, харчовими ланцюгами, до людини, про основні закони розповсюдження полютантів у навколишньому середовищі, про їх вплив на компоненти екосистем, уміння оцінювати дозові навантаження на людину, а також закономірності динаміки розвитку популяцій живих організмів, та вплив на них стану довкілля.

Оцінка впливу на довкілля. Забезпечує знання про нормативно-законодавчу базу еколого-експертної діяльності, загальні вимоги до проведення екологічної експертизи, особливостей проведення геоекологічної експертизи як нового науково-практичного виду діяльності по оцінці механізму коадаптації природних і господарських підсистем, процедури та методики здійснення геоекологічної експертизи; студенти набувають уміння: проводити екологічну експертизу технологій, сировини та продукції.

Міжнародна екологічна політика. Вивчає систему міжнародної екологічної пролітики, екологічних концепцій, принципів, підходів, пріоритетів і напрямів діяльності, що документально оформлена та офіційно задекларована (затверджена), і яка визначає взаємовідносини суспільства, держави з навколишнім природним середовищем, формує знання і вміння майбутніх керівників щодо розробки екологічної політики, систем виробництва, господарювання підприємств, корпорацій з урахуванням міжнародного досвіду, через яку демонструється схильність керівництва до екологічних пріоритетів .

Організація та управління в природоохоронній діяльності. Предметом вивчення дисципліни є система господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері забезпечення природоохоронної діяльності на підприємствах України, обґрунтування механізму планування, контролю та ефективного управління сучасними екологічними проектами. Мета дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних вмінь і навичок застосування універсального інструментарію екологічного управління проектами. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечення науково-методичного підґрунтя для опанування студентами спеціальності 101 «Екологія» основних інструментів управління екологічними проектами організації: ознайомлення з етапами і процедурами формування екологічних проектів, організаційним, кадровим, ресурсним, фінансовим та інформаційно-правовим забезпеченням екологічних проектів, визначенням економічної, фінансової та соціальної доцільності їх реалізації на макро та макрорівнях.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія України та етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Основи екологічної освіти і культури. Формує знання щодо основних напрямів розвитку природокористування людини, етапів освоєння навколишнього

середовища та наслідків які були викликані цим освоєнням, антропогенних екологічних катастроф та шляхів їх вирішення, оптимальних та перспективних методів екологічної освіти та культури в сучасних умовах розвитку держави, Основних вимірів екологічної культури, основних підходів розвитку екологічної культури та свідомості широких верств населення, законодавчо-правового забезпечення раціонального природокористування. Уміти: використовувати здобуті знання на практиці, розрізняти екологічні проблеми антропогенного і природного походження, розробляти концепцію розвитку екологічної освіти на підприємстві чи в навчальному закладі, регіоні.

Екологія біологічних систем (мікробіологія, екологія мікроорганізмів, вірусологія, екологія рослин, екологія тварин). Забезпечує знання з морфології та фізіології основних груп мікроорганізмів, їх ролі в перетворенні органічних речовин, в процесах ґрунтоутворення та підвищення родючості ґрунту, роль мікроорганізмів в синтезі гумусу та формуванні структури ґрунту, вплив агротехнічних засобів на мікробіологічні процеси. Студенти набувають умінь визначати стан популяцій організмів, ідентифікувати види тварин, оцінювати чисельність та стан популяцій, розробляти шляхи попередження та запобігання вірусних інфекцій.

Охорона навколишнього середовища (екологічний аудит та інспектування; утилізація і рекуперація відходів; збереження біорізноманіття). Забезпечує набуття знань, професійних умінь і навичок з фундаментальної і прикладної екології, охорони навколишнього середовища (у різних галузях господарства), навичок вирішувати екологічні завдання шляхом вибору застосування екологічних науково-пошукових та експертно-контрольних методів екологічного прогнозування, проектування стану довкілля, екологічного контролю, моніторингу, паспортизації, аудиту, експертизи та інспектування у різних складових довкілля, передбачати, запобігати та усувати екологічні ризики і небезпеки на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях.

Збалансоване природокористування (концепція сталого розвитку, рекреаційні та природні ресурси біосфери). Формує знання із соціо-економічного, еколого-безпечного, інституційного збалансованого природокористування за типами земле-, водо-, лісокористування та користування рослинним і тваринним світом, концепції еколого-безпечного розвитку агросфери. Студенти набувають умінь і навичок із застосування системного підходу у визначенні та управлінні якістю природних ресурсів, з розробки й впровадження, оцінки впливу ресурсо- і енергоощадних агротехнологій.

Агроекологія. Забезпечує набуття знань про вплив чинників середовища на продуктивність культурних рослин, структуру і динаміку спільнот організмів, що мешкають в агроценозах, основні закони агроекології, продуктивність агроекосистем та шляхи її підвищення. Набувають умінь і навичок визначати типи агроекосистем та їх функціонування, шляхи екологізації діяльності різних сільськогосподарських об’єктів, складати і використовувати агроекологічні карти і моделі.

Основи наукової діяльності. Забезпечує одержання знань про методику пошуку, накопичення та обробки наукової інформації, методологію та методи теоретичних досліджень, структуру та технологію проведення експерименту, користуватися сучасними джерелами наукової інформації; умінь використовувати моделювання та математичні методи аналізу об’єкту досліджень, спланувати та проаналізувати результати реалізації експерименту.

Екологічна токсикологія. Дисципліна спрямована на формування теоретичних уявлень та знань про вплив екзогенних токсикантів на живі організми, їх реакцію на дію небезпечних хімічних речовин, механізми пристосування організмів до дії ксенобіотиків та протидії їм; умінь оволодіти науковими основами оцінки

небезпечності дії хімічних речовин на живі організми і передбачення негативних наслідків цього впливу.

Екологічні біотехнології. Формує знання про біотрансформацію, біодеструкцію і біодоступність основних біохімічних шляхів мікробіологічної трансформації органічних ксенобіотиків, генетичні основи створення рекомбінантних мікроорганізмів; уміння і навички з біологічного видалення важких металів і радіонуклідів, здійснення фіторемедіації, біологічного очищення і дезодорації газоповітряних викидів, проведення мікробіологічної переробки органічних відходів.

Управління якістю сільськогосподарської продукції. Забезпечує володіння навчальними основами технологічних прийомів, що формують показники якості продукції рослинництва, формування навиків щодо моніторингу та застосування засобів хімізації у технологічних процесах отримання продукції рослинництва, збереженні та підвищенні родючості ґрунтів з урахуванням природних умов, ринку виробництва, застосування агрохімікатів з метою оптимізації живлення сільськогосподарських культур, підвищення продуктивності та отримання високоякісної продукції рослинництва.

Хімія (неорганічна та біонеорганічна). Програма включає теоретичні положення сучасної неорганічної хімії та особливості хімії біогенних елементів, таких як Гідроген, галогени, Оксиген, Сульфур, Нітроген, Флуор, Карбон, метали. Хімічні процеси за участю цих елементів та їх сполук розглядаються з позицій електролітичної дисоціації, гідролізу, окисновідновних процесів та можливості утворення комплексних сполук. Розглядаються основні класи неорганічних сполук: оксиди, гідроксиди, кислоти, солі.

Хімія (органічна і біоорганічна, фізична і колоїдна). Під час вивчення органічної хімії розглядається номенклатура, знаходження у природі, роль у живому організмі, будова, лабораторні та промислові методи одержання, хімічні властивості основних класів органічних сполук: алканів, алкенів, алкадієнів, алкінів, циклоалканів, ароматичних сполук, терпенів, а також галогенопохідних, спиртів, фенолів, альдегідів та кетонів, карбонових кислот та їх естерів, ангідридів і галогенангідридів, амінів та амідів, вуглеводів, амінокислот і білків, нуклеїнових кислот. Під час вивчення фізичної і колоїдної хімії розглядаються питання термодинаміки, термохімії, теорії розчинів, хімічної кінетики і каталізу, основні положення, пов’язані з високодисперсним станом речовини, поверхневими явищами та адсорбцією.

Хімія (аналітична). Включає основи якісного та кількісного хімічного аналізу. Розглядаються кількісні методи гравіметрії, кислотно-основного титрування, редоксметрії, комплексонометрії.

Радіобіологія та радіоекологія. Вивчає концепції та міграцію радіоактивних речовин в об’єктах сільськогосподарського виробництва і вплив їх іонізуючого випромінювання на фітоценоз та зооценоз в рамках агроценозів. Формує уміння і навички з розробки шляхів радіоактивного забруднення довкілля, способів і засобів дезактивації продовольчої сировини, вивчення біологічної дії іонізуючих випромінювань на рослинний і тваринний світ.

Картографічні методи в екології. Забезпечує формування знань про знакові просторові моделі, математичну основу побудови географічних карт, системи координат топографії тат картографії, сучасні методи орієнтування місцевості, методи прийому і використання топографічних карт і планів для екологічного моніторингу, використання картографічних методів для аналізу та прогнозу зміни стану навколишнього середовища. Студенти набувають умінь проводити топографічно-геодезичні вимірювання, картографічне моделювання та прогнозування.

Психологія та педагогіка. Формує у студентів знання з дослідницьких методів психології і педагогіки, закономірностей перебігу окремих психічних явищ та їх

взаємозв'язків, типології та стилю індивідуальної управлінської діяльності; уміння і навички находити правильні шляхи виходу із конфліктних ситуацій, визначати та підбирати правильні стилі керівництва колективом.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

2.2.1. Спеціалізація «Екологія агросфери»

Екологічні основи захисту агроекосистем. Формує знання про структуру та функціонування агроекосистем, методи оптимізації агроландшафтів, прогнози розвитку хвороб сільськогосподарських культур в агроценозах; уміння визначати та робити облік шкідників та хвороб, прогнозувати їх розвиток, оптимізовуватиагроландшафт на основі контурно-меліоративного організації сільськогосподарських територій.

Екологічна паспортизація територій. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти отримують знання з процедури проведення екологічної паспортизації територій агросфери, сільськогосподарських підприємств, об'єктів господарської діяльності та різних регіонів і областей; вміння з оформлення та заповнення екологічних паспортів природно-рекреаційних та туристичних об'єктів, полів та земельних ділянок, водних об'єктів та господарств, потенційно-небезпечних об'єктів господарської діяльності; навички з розробки моделей (структурних схем) та сценаріїв покращення екологічної ситуації на об'єктах господарської діяльності, в тому числі промислових та сільськогосподарських підприємств.

Меліорація і рекультивація земель. Забезпечує набуття знань про закономірності розміщення і розвитку різних заходів, спрямованих на корінне поліпшення природних умов; умінь й навичок екологічного оцінювання способів і прийомів меліорації, визначення доцільності та ефективності проведення меліорацій і їх комплексів у різних природних зонах, прогнозування розвитку комплексів меліорацій у територіальному і часовому аспектах.

Агрохімія. Передбачає формування знань про основні задачі хімізації як основи землеробства, агроекологічну оцінку мінеральних добрив та їх вплив на стан довкілля та якість продукції рослинництва, технології, схеми та машини для внесення органічних і мінеральних добрив, можливі зміни агроекологічного стану навколишнього середовища при їх порушеннях.

2.2.2. Спеціалізація «Екологічні проблеми сільської агломерації»

Рекреаційний потенціал агроландшафтів України. Формує знання про функціонування агроекосистем, роль природного біорізноманіття у стійкості агроландшафтів, структуру агроландшафтів та їх екологічну сталість; уміння визначати природно-ресурсний потенціал агроландшафтів, будувати статистичні та картографічні моделі агроекосистем, досліджувати їх розвиток за допомогою сучасних інформаційних систем.

Збалансований розвиток сільських територій. Формує знання щодо характеристики сучасного стану сільських територій та динаміки розвитку сільських поселень, пріоритетних напрямів їх відродження, основних засад інституційного забезпечення розвитку сільських територій країни з урахуванням європейської практики. Вміння та навички у сфері розвитку сільської місцевості, відтворення і підвищення якості людських ресурсів, підвищення ефективності сільської економіки, раціональне використання та відтворення природніх ресурсів.

Соціальна екологія. Формує знання щодо особливостей соціальної екології як науки, концепції еколого-орієнтованого розвитку суспільства, цілей еколого-

орієнтованої діяльності, основних аспектів, що визначають місце екологічного імперативу в загальній системі управління соціально-економічним розвитком, основних законів та закономірностей взаємодії суспільства і довкілля. Вміння і навички щодо дослідження розвитку сучасних соціологічних і технологічних процесів, їх взаємозв'язків і особливостей, а також розробки програми екологобезпечного розвитку.

Екологічна безпека селітебних та виробничих територій. Формує знання щодо розвитку природно-заповідного фонду із залученням територіальних громад села, селища і суб'єктів господарювання, контролю і відповідальності за викидання побутових відходів, організацію стихійних сміттєзвалищ, скидання забруднених вод у поверхневі водойми в сільській місцевості. Вміння і навички щодо створення умов для забезпечення комплексного розвитку сільських територій в інтересах суспільства, що передбачає раціональне формування конкурентоспроможного багатогалузевого і багатоукладного сільського господарства, диверсифікованої сільської економіки, сприятливого середовища проживання на основі нарощування людського і соціального капіталу та розвитку партнерства держави та бізнесу.

2.4. ФАКУЛЬТЕТ ТВАРИННИЦТВА ТА ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ

Декан – кандидат сільськогосподарських наук, доцент **Кондратюк Вадим Миколайович**
Тел.: (044) 527-82-58 E-mail: vadkondratyk@ukr.net
Розташування: навчальний корпус № 1, кімн. 34.

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

207 Водні біоресурси та аквакультура

Освітня програма **«Водні біоресурси та аквакультура»**

Випускові кафедри:

Аквакультури Тел.: (044) 527-86-79 E-mail: aqua_chair@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри − доктор сільськогосподарських наук, профессор Вовк Надія Іллівна.

Гідробіології та іхтіології Тел.: (044) 527-83-10 E-mail: gidrobio@ukr.net
Завідувач кафедри − кандидат біологічних наук, доцент Шевченко Петро Григорович.

204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Освітня програма **«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»**

Випускові кафедри:

Генетики, розведення та біотехнології тварин
Тел.: (044) 527-82-30 E-mail: rubansy@gmail.com
Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, член-кореспондент Національної академії аграрних наук, професор Рубан Сергій Юрійович

Технологій виробництва молока та яловичини
Тел.: (044) 527-83-93; (044) 527-82-32 E-mail: ugnivenko@i.ua
Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, професор Угнівенко Анатолій Миколайович

Кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного
Тел.: (044) 527-85-55 E-mail: feeding_animals@ukr.net
Завідувач кафедри − доктор сільськогосподарських наук, професор Сичов Михайло Юрійович

Кафедра конярства та бджільництва
Тел.: (044) 527-82-68 E-mail: : horse_chair@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри − доктор сільськогосподарських наук, професор Повозніков Микола Гаврилович

Кафедра технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві
Тел.: (044) 527-87-60, 527-84-78, 527-88-49 E-mail: zasukha_y_u@ukr.net
Завідувач кафедри − доктор сільськогосподарських наук, професор Засуха Юрій Васильович.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»
за спеціальністю «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»
Освітня програма «Водні біоресурси та аквакультура»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	75
– заочна	75
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	технолог з виробництва продукції аквакультури

Концепція підготовки

Сучасний розвиток рибництва вимагає застосування новітніх технологій, які базуються на глибоких теоретичних знаннях фахівцями процесів формування якості води, екологічного стану водойм, значення гідробіонтів в процесах функціонування водних екосистем, на знаннях біоресурсного потенціалу водойм та його раціонального використання.

Розробка нових і вдосконалення існуючих технологій вирощування риби в природних умовах і в рибничих господарствах індустріального типу передбачає також наявність теоретичних знань з потенції виду, його фізіолого-біохімічних особливостей, процесів аклімації та адаптації гідробіонтів до зміни екологічних умов, з питань інтенсифікації рибництва шляхом застосування біологічно-активних речовин з метою підвищення біо- та рибопродуктивності водойм різного типу, збереження в них біорізноманіття та отримання рибної продукції високої якості.

Під час навчання студенти вивчають блоки дисциплін гідроекологічної підготовки: фізіологія риб, генетика риб, анатомія риб, біохімія гідробіонтів, гідрохімія, розведення та селекція риб; професійно-орієнтованої підготовки: біологічні основи рибного господарства, методика досліджень у рибництві, основи акваріумістики, біоресурси гідросфери та їх використання, технологія переробки риби та технологічної підготовки: проектування рибницьких підприємств, аквакультура природних водойм, аквакультура штучних водойм, рибогосподарська гідротехніка з основами геодезії, рибальство та інші.

В результаті фахівці з водних біоресурсів та аквакультури в процесі майбутньої підготовки отримують потужну фундаментальну та практичну підготовку із холодноводного та тепловодного рибництва.

Практичне навчання

Під час навчання в університеті студенти отримують ґрунтовну теоретичну та практичну підготовку у сучасних лабораторіях, оснащених новим обладнанням, комп'ютерних класах, а також на провідних рибогосподарських підприємствах, таких як ПрАТ "Київрибгосп", ДП "Іркліївський риборозплідник", ДП "Укрриба", ДГ "Великий Любінь", ПрАТ "Хмельницькрибгосп", ПП "Акваріумні технології", ПАТ "Сумирибгосп", ПАТ "Херсонрибгосп", ЗАТ "Вільшанка", АРК "Рибаки Херсона", ПАТ "Полтаварибгосп", Рибгосп "Нивка" ІРГ НААН України, ПрАТ "Чернігіврибгосп", Астраханський державний технічний університет (м. Астрахань, Росія) та Національний ліцей ім. Луї Пастера (м. Канург, Франція) та інші.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями та освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення курсу ОС «Бакалавр» фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу відповідно до класифікатора професій ДК 003-2005, затвердженого і введеного в дію наказом Держстандарту України від 27.07.1995 № 257 за такими класифікаційними угрупованнями та професійними назвами робіт: лаборант (біологічні дослідження), технік-лаборант (біологічні дослідження), технік-рибовод, технік з виробництва продукції аквакультури, технолог-рибовод, технолог з виробництва продукції аквакультури, державний інспектор рибоохорони і може займати первинні посади рибовода, іхтіолога, гідробіолога та державного інспектора.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Водні біоресурси та аквакультура» Освітня програма «Водні біоресурси та аквакультура»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Вступ до спеціальності	1	90	3
2	Хімія	1	150	5
3	Зоологія	1, 2	270	9
4	Гідрохімія	2	150	5
5	Гідробіологія	2, 3, 4	330	12
6	Онтогенез риб	2	120	4
7	Гідрологія і метеорологія	3	120	4
8	Фізіологія та біохімія гідробіонтів	3, 4	240	8
9	Анатомія риб	3	120	4
10	Генетика риб	3	120	4
11	Іхтіологія	4, 5	270	8
12	Гідроекологія	4	150	5
13	Рибальство	5, 6	180	6
14	Іхтіопатологія	5, 6	210	7
15	Розведення та селекція риб	5, 6	180	6
16	Гідротехніка та проектування рибницьких підприємств	5	120	4
17	Водна токсикологія	5	120	4
18	Годівля риб	6	150	5
19	Біологічні основи рибного господарства	6	120	4
20	Аквакультура природних водойм	7, 8	210	7
21	Аквакультура штучних водойм	7, 8	300	10
22	Технологія переробки риби	7	120	4
23	Економіка рибогосподарських підприємств	8	180	6
Разом за обов'язковою складовою			**3900**	**130**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	90	3
2	Етнокультурологія	1	90	3
3	Філософія	3	120	4
4	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4
5	Іноземна мова	1, 2	150	5
6	Фізичне виховання	1, 2, 3, 4	120	4
7	Безпека праці і життєдіяльності	4	120	4
8	Правова культура особистості	3	90	3
Всього за вибором університету			**900**	**30**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Латинська мова	1	90	3
2	Математичні методи у біології	2	150	5
3	Біофізика гідробіонтів	2	150	5
4	Водна мікробіологія	3	120	4
5	Основи рибоохорони	4	120	4
6	Біоресурси гідросфери та їх використання	5	120	4
7	Сировинна база рибогосподарської галузі	6	120	4
8	Технічні засоби в аквакультурі	6	120	4
9	Методика досліджень у рибництві	7	120	4
10	Акліматизація гідробіонтів	7	90	3
11	Педагогіка	7	90	3
12	Основи акваріумістики	7	90	3
13	Основи тваринництва	8	120	4
14	Правове регулювання у рибництві	8	120	4
Всього за вибором студентів			**1620**	**54**

Разом за вибірковою складовою			**2520**	**84**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5, 6	**690**	**23**
2	Навчальна практика	2, 4	**480**	**16**
3	Виробнича практика	6	**240**	**8**
Державна атестація			**60**	**2**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Вступ до спеціальності. Знайомить студентів із змістом майбутньої професійної роботи, готує їх до найбільш повного засвоєння дисциплін природничо-наукового, професійного і практичного циклів підготовки, а також до набуття знань і вмінь під час проходження навчальної та технологічної практик. Ця дисципліна гармонійно поєднана з усіма іншими, що складають теоретичну і практичну основу підготовки, насамперед з гідрохімічними, гідробіологічними, іхтіологічними та технологічними їх складовими.

Хімія. Є фундаментальною дисципліною природничо-наукового циклу при підготовці фахівців із спеціальності "Водні біоресурси". Вона є теоретичною основою для вивчення фізіології риб, біохімії гідробіонтів, годівлі риб, генетики риб з основами біометрії та інших дисциплін підготовки іхтіологів-рибоводів. Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців сучасних уявлень з органічної хімії, які дають змогу студентам оволодіти глибокими знаннями, необхідними для вивчення суміжних та прикладних дисциплін. Крім того, ця дисципліна дає змогу зрозуміти будову тканин організму тварин та хімічні процеси, що відбуваються в живих системах.

Зоологія. Вивчає морфологію і анатомію тварин, їх фізіологію і екологію, систематику і географічне поширення, місце і роль тварин в природних екосистемах та агроценозах. Вона є фундаментальною базою знань про тварин, а також прикладною дисципліною для іхтіологів, зоотехніків та природохоронців.

Гідрохімія. Вивчає хімічний склад природних вод та штучних водних об'єктів, кругообіг хімічних елементів у водоймах, закономірності тимчасових і просторових змін хімічного складу вод під впливом біотичних і антропогенних чинників та хімічні процеси, що формують якість води.

Гідробіологія. Вивчає населення водойм різних типів, чинники середовища та загальні закономірності їх впливу на живі організми, загальні закономірності життєдіяльності популяцій і біоценозів, формування якості води та біопродуктивності водних екосистем.

Онтогенез риб. Є дисципліною з біології індивідуального розвитку риб від зачаття нового організму (запліднення ікринки) до його природнього старіння та смерті. Вивчає особливості сперматогенезу і оогенезу, запліднення, ембріонального і постембріонального періодів розвитку риб різних видів та систематичних груп та теоретичною основою сучасних технологій у рибництві.

Гідрологія і метеорологія. Вивчає фізико-хімічні властивості води в межах гідросфери Землі та явища і процеси, які в них відбуваються, досліджує колообіг води у природі та вплив на нього діяльності людини, значення гідрологічного режиму в процесах життєдіяльності водних організмів, розробляє методи

управління режимом водних об'єктів і водним режимом територій; метеорологія − склад та будову атмосфери, її тепловий режим, електричні поля, оптичні і акустичні явища, закономірності циркуляції повітряних мас, водообмін в атмосфері та між атмосферою і гідросферою.

Фізіологія та біохімія гідробіонтів. Вивчає особливості функціональної діяльності всіх систем організму різних видів риб на клітинному, субклітинному, тканинному, органному та організменному рівнях, що дозволяє оцінити фізіологічний статус риб у нормі та за умов впливу на них природних і антропогенних чинників. Фізіологія риб вивчає також механізми регуляції фізіологічних функцій всіх систем, що забезпечують взаємодію організму з зовнішнім середовищем. Є базовою дисципліною, яка дає основні поняття щодо білків, ліпідів, вуглеводів, мінеральних речовин, вітамінів, ферментів, гормонів, їх біологічної ролі в організмі і має важливе практичне значення. Вона є об'єктивним підґрунтям сучасного рибництва та інших суміжних галузей. Оволодіння знаннями біохімії гідробіонтів дозволяє фахівцю свідомо розуміти різні біотехнологічні процеси виробництва та переробки продукції аквакультури.

Анатомія риб. Морфологічна дисципліна, що вивчає будову тіла риб і є базовою в підготовці їхтіолога-рибовода. При вивченні анатомії закладаються основи пізнання будови організму риб у видовому та віковому аспектах; основна мета − набуття студентами знань з будови і закономірностей розвитку тіла рибоподібних та риб у світлі причинної обумовленості та видової специфічності.

Генетика риб. Наука про спадковість і мінливість. Їй належить провідне місце у вивченні багатьох проблем, які стосуються суті життя, еволюції. Вона є науковою основою селекції рослин, тварин, риб, мікроорганізмів.

Генетика необхідна для розуміння природи імунітету риб проти збудників хвороб, розроблення генетичних методів захисту від них. Вивчення фізичних і хімічних мутагенів та механізму їх дії важливо для селекційної роботи, а також генетичного забруднення середовища, захисту спадковості людини, тварин, риб шкідливої мутагенної дії. Пізнання суті спадкової інформації, шляхів її реалізації в онтогенезі та ролі середовища допоможе у доборі умов, які сприятимуть найкращому розвитку корисних властивосте риб і вищій їх продуктивності.

Іхтіологія. Є основною дисципліною підготовки фахівців іхтіологів-рибоводів, вивчає будову рибоподібних і риб, їх походження і місце в системі хордових тварин, окремі складові способу життя риб та їх розповсюдження в континентальних водоймах та Світовому океані.

Гідроекологія. Вивчає екологічний стан водойм різного типу в динаміці, встановлює фактори, які викликають сукцесійні зміни в водних екосистемах; виявляє основні проблеми, які мають місце у функціонуванні водних екосистем різного типу та шляхи їх вирішення в умовах антропогенного впливу.

Рибальство. Спрямована на формування висококваліфікованих фахівців, робота яких пов’язана з охороною, вирощуванням та використанням водних живих об’єктів.

В процесі навчання студенти отримують знання про найбільш поширені знаряддя лову риб, необхідних матеріалів для їх виготовлення, технологій лову та побудови знарядь лову, головні типи та конструктивні особливості промислових суден.

Іхтіопатологія. Вивчає хвороб риб різної природи, чинників, які сприяють їх виникненню, загальної патології, епізоотології, паразитології та механізмів імунного захисту організму риб, сучасних методів діагностики, основних ветеринарно-санітарних заходів, які застосовуються в рибництві. Завдання курсу – навчити творчого, комплексного підходу з використанням набутих знань та урахуванням

екологічної ситуації до вирішення проблем здоров'я риб в умовах природних та штучних іхтіоценозів.

Розведення та селекція риб. Сукупність теоретичних і практичних знань з питань розведення та селекції риб, які базуються на основі вивчення сучасного стану розведення та селекції, селекційної-племінної справи у рибництві, характеристики генофонду риб, вивчення основних методів розведення, вирощування ремонтного молодняку та формування племінних стад плідників, практичного ознайомлення з основними процесами і методами розведення в рибництві.

Гідротехніка та проектування рибницьких підприємств. В процесі підготовки кваліфікованих спеціалістів використовується передовий досвід сучасних вітчизняних рибогосподарських підприємств, знайомство з структурою рибничих підприємств, економічним використанням виробничої бази, проектуванням та будівництвом гідротехнічних споруд, забезпечуючих водопостачання для технологічних умов виробництва. Показує студентам на базі сучасного досвіду проектування та будівництва рибогосподарських підприємств значення підготовчих етапів вишукувальних робіт, геології, дозволяє встановити характер ґрунтів в районі розміщення гідротехнічних споруд, та саму можливість будівництва на даній місцевості, гідрогеології, вивчає режим ґрунтових вод та його зміни при будівництві гідротехнічних споруд, геодезії, дозволяє отримати дані про рельєф майданчика під будівництво рибного господарства.

Дисципліна дозволяє студентам самостійно визначати стадії та види проектування, їх послідовність, склад досліджень, необхідність та об'єми на різних стадіях проектування. Розробка попередньої стадії проектування – техніко-економічне обґрунтування (ТЕО), обґрунтовуючій господарську необхідність та економічну доцільність будівництва рибогосподарських підприємств.

Водна токсикологія. Вивчає джерела і шляхи надходження токсичних речовин у водойми, їх міграцію, трансформацію і акумуляцію у водних екосистемах, вплив токсикантів на життєдіяльність гідробіонтів на організменному, популяційному і екосистемному рівнях.

Годівля риб. Надає майбутнім фахівцям знання з основ енергозберігаючих, науково-обгрунтованих технологій виробництва, зберігання та використання кормів для риб з метою впровадження їх у подальшій практиці для забезпечення високоефективного ведення рибництва за умов різних форм господарської діяльності.

Біологічні основи рибного господарства. Є складовою частиною підготовки рибоводів і направлена на формування у студентів теоретичної бази з процесів вирощування риби на основі еколого-біологічних особливостей рибних об'єктів, біологічних основ акліматизації, штучного відтворення риб, інтенсифікації рибницьких процесів.

Аквакультура природних водойм. Надає знання стосовно технологічних вимог, які пред'являються до водойм комплексного призначення для їх рибогосподарського використання, щодо методів спрямованого формування промислової іхтіофауни та біотехніки вирощування риби в цих водоймах. Знання з дисципліни необхідні майбутнім технологам з виробництва продукції аквакультури для розробки методів інтенсифікації рибництва у ріках, озерах і водосховищах, вдосконалення технологій штучного відтворення промислово-цінних, рідкісних та зникаючих видів риб, сприяння процесам природного відтворення цінних видів риб і збереження біорізноманіття водних екосистем.

Аквакультура штучних водойм. Вивчає організаційну структуру ставових та індустріальних господарств, біологічні основи використання заходів комплексної інтенсифікації у аквакультурі; спрямованих на підвищення біопродуктивності та рибопродуктивності водойм, технології одержання потомства об'єктів

культивування; виробництва рибопосадкового матеріалу та товарної риби у тепловодній та холодноводній ставовій та індустріальній аквакультурі, із врахуванням систем, форм та циклів ведення рибництва.

Технологія переробки риби. Вивчає сукупність теоретичних і практичних знань з питань стандартизації процесів виробництва і переробки ставової і океанічної риби. Формуються вони у студентів на основі вивчення сучасного стану у справі розведення, селекції, ставового рибництва і переробки риби; характеристики і вивчення основних технологічних прийомів: зберігання, заморожування, сушіння, в'ялення, копчення, консервування та формування якісних показників напівфабрикатів та готової продукції; методів визначення якісних показників.

Економіка рибогосподарських підприємств. Об’єктом дослідження обрано систему обліку підприємств рибного господарства України. Досліджуються тенденції розвитку та проблеми обліку в рибницьких господарствах. Особливу увагу приділено методологічним аспектам і методам обліку в рибництві. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Облікова політика. Первинні документи. Облікові регістри. План рахунків. Порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку у поєднанні з галузевими особливостями. Класи рахунків. Облік біологічних активів. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції аквакультури. Класифікація витрат на виробництво. Облік основних засобів. Облік оренди. Амортизаційні відрахування. Запаси. Облік оборотних активів. Облік грошових коштів. Облік грошових коштів, розрахунків, довгострокових зобов’язань. Облік праці та її оплати в рибництві. Облік доходів та фінансових результатів в рибницьких господарствах. Позабалансові рахунки. Елементи балансу підприємства (активи, власний капітал, зобов’язання). Основні форми фінансової звітності (Баланс підприємства, Звіт про фінансові результати).

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Латинська мова. Основним завданням курсу “Латинська мова” на факультеті є навчити студентів термінологічної латини, функціонуючої у ботаніці та зоології; відкрити доступ до вільного і свідомого сприйняття біологічної номенклатури, що є невід’ємним елементом у формуванні повноцінного фахівця даного профілю.

Математичні методи у біології. Знайомить студентів з персональним комп'ютером і навчає роботі з ним при розв'язанні задач за профілем напрямку підготовки. Розглядається структура персональних комп'ютерів і операційної системи. Вивчаються основи роботи з текстовими і табличними процесорами та прикладними програмами по статистичній обробці даних і їх оптимізації.

Біофізика гідробіонтів. Лежить в основі загальноосвітньої і теоретичної підготовки студентів. Цей курс надає студентам глибокі знання в області фізики і основ біофізики, вивчає фізичні та фізико-хімічні явища в біологічних об'єктах, фундаментальні процеси, що становлять основу живої природи.

Своєрідність курсу визначається необхідністю вивчення законів фізики, які лежать в основі будь-яких процесів; фізичних характеристик та властивостей організма тварин (механічних, теплових, електричних, магнітних, оптичних);

впливу на тварин різноманітних зовнішніх фізичних факторів (світла, звука, ультразвуку, інфразвука, температури, електричних та магнітних полів тощо); здатності тварин сприймати ці фактори та реагувати на них.

Водна мікробіологія. Вивчає роль мікроорганізмів в процесах формування якості води водойм комплексного та рибогосподарського призначення, живлення гідробіонтів а також з метою використання мікроорганізмів біоіндикаторів забруднення водних екосистем патогенною мікрофлорою і оцінки їх санітарного стану.

Основи рибоохорони. Вивчає сукупність напрямів охорони водних живих ресурсів, зокрема риб, та середовища їх існування, нормативно-правову базу охорони і використання рибних ресурсів, методи визначення правопорушень у цій сфері та шляхи вирішення проблем використання рибних ресурсів.

Біоресурси гідросфери та їх використання. Вивчає обсяги, структуру та місця локалізації біологічних ресурсів гідросфери, закономірності їх формування, можливості і масштаби використання та відтворення; а також розглядає напрямки використання водних живих ресурсів для харчових, кормових, медичних, технічних і та інші.

Сировинна база рибогосподарської галузі. Вивчає ресурси Світового океану і прилеглих до нього прісноводних водойм, які використовуються або потенційно можуть бути використані людством для харчових, кормових, технічних, медичних та інших цілей.

Технічні засоби в рибництві. Формує у студентів теоретичну базу і практичні навички кваліфікованого використання технологічного обладнання відтворювальних аквакультурних комплексів, забезпечує вивчення загальної характеристики типів обладнання для розведення риб, технологічні режими експлуатації обладнання, вміти розрахувати необхідну кількість обладнання для виконання конкретних виробничих завдань.

Методика досліджень у рибництві. Вивчає методологію планування, організації та проведення наукових досліджень різного типу з метою отримання нових теоретичних знань і впровадження їх в практику рибничої галузі. Розглядає основні принципи підбору та комплектування піддослідних об’єктів аквакультури, основні методи постановки наукових дослідів в акваріальних умовах, в ставах, саджалках, а також методи обробки, систематизації та узагальнення результатів наукових досліджень і порядок їх патентування та оформлення звітів з наукової роботи.

Акліматизація гідробіонтів. Є важливою дисципліною для професійної підготовки спеціалістів іхтіологів-рибоводів та кадрів з наукової роботи щодо охорони і відтворення гідробіоресурсів та підвищення біопродуктивності і рибопродуктивності водойм. Вона покликана навчити майбутніх спеціалістів чітко визначати необхідність проведення акліматизаційних робіт щодо тих чи інших видів гідробіонтів; враховувати всі можливі ризики, пов'язані з переселенням видів у нові для них водойми, правильно обирати об'єкти для акліматизації, враховуючи їх господарську цінність і екологічну безпечність.

Педагогіка. Формує у майбутніх фахівців професійні (загальнопедагогічні) знання та уміння, що полягають у знаннях про сутність процесу навчання, виховання та освіти, основні напрями та принципи, методи та форми навчання і виховання, про принципи формування змісту освіти та навчання; підходи до оцінювання успішності у навчанні, уміннях характеризувати організацію навчального та виховного процесів.

Основи акваріумістики. Сприяє вивченню води, як живого середовища мешкання біологічних об'єктів. Напрямками її застосування є наукові дослідження біології, екології тварин і рослин, їх розмноження, живлення та поведінки. Багато видів водних організмів є об'єктами вивчення впливу токсичних хімічних і

біологічних речовин із оточуючого середовища.

Основи тваринництва. Передбачає засвоєння студентами основ анатомії, фізіології, розведення, годівлі та утримання сільськогосподарських тварин, а також основних виробничих процесів у скотарстві, конярстві, свинарстві, кролівництві, бджільництві та ставовому рибництві.

Правове регулювання у рибництві. Завдання курсу полягає у засвоєнні студентами теоретичних положень щодо правового становища суб'єктів господарювання, особливостей укладання договорів такими підприємствами, правового режиму водних об'єктів, використання об'єктів інтелектуальної власності в рибогосподарській сфері, вивчає законодавчу та нормативно-правову базу охорони і використання рибних ресурсів.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»
за спеціальністю «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»
Освітня програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Форма навчання,	Ліцензований обсяг, осіб
− денна	125
− заочна	60
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	технолог з виробництва і переробки продукції тваринництва

Концепція підготовки

Тваринництво є важливою галуззю сільського господарства. Від рівня його розвитку залежить наповнення ринку висококалорійними продуктами харчування – м’ясом, молочними продуктами, яйцями тощо. Тваринництво дає сировину для харчової і легкої промисловості (м’ясо, молоко, шкіра, вовна, віск, пух тощо), а також для виробництва ряду лікувальних препаратів. Тваринництво має тісні зв’язки із землеробством, якому воно постачає органічні добрива. До складу продуктивного тваринництва входять скотарство, свинарство, птахівництво і вівчарство. Не менше значення мають конярство, бджільництво, ставкове рибництво, шовківництво тощо.

Практичне навчання

У підготовці фахівців факультет орієнтується на тісну взаємодію і співробітництво з навчально-дослідними господарствами університету ВП НУБіП України “Агрономічна дослідна станція”, “Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка”; “НДГ Ворзель” і передовими сільськогосподарськими підприємствами України.

Академічні права випускників − можуть продовжити навчання за спеціальностями та освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення курсу ОС «Бакалавр» фахівець може працювати в навчально-дослідних господарствах університету і сільськогосподарських підприємствах різних форм власності.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» Освітня програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Хімія	1, 2	240	8
2	Зоологія	1	180	6
3	Вступ до спеціальності	1	150	5
4	Морфологія сільськогосподарських тварин	1, 2	240	8
5	Фізіологія сільськогосподарських тварин	2, 3	270	9
6	Біохімія у тваринництві	3	120	4
7	Генетика тварин	3	120	4
8	Механізація і автоматизація у тваринництві	3	120	4
9	Годівля тварин і технологія кормів	4, 5	240	8
10	Утримання та гігієна тварин	4, 5	240	8
11	Розведення тварин	4, 5	240	8
12	Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва	5	180	6
13	Технологія виробництва продукції птахівництва	6	210	7
14	Технологія виробництва продукції бджільництва	6	180	6
15	Технологія виробництва продукції козівництва	6	180	6
16	Технологія виробництва молока та яловичини	7, 8	210	7
17	Технологія виробництва продукції свинарства	7, 8	240	8
18	Технологія виробництва продукції вівчарства	7	180	6
19	Конярство та кіннозаводство	7	180	6
20	Технологія переробки продукції тваринництва	8	180	6
Разом за обов'язковою складовою			**3900**	**130**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	90	3
2	Етнокультурологія	1	90	3
3	Філософія	3	120	4
4	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4
5	Іноземна мова	1, 2	150	5
6	Фізичне виховання	1, 2, 3, 4	120	4
7	Безпека праці і життєдіяльності	4	120	4
8	Правова культура особистості	2	90	3
Всього за вибором університету			**900**	**30**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Прикладна математика	1	90	3
2	Біофізика у тваринництві	2	120	4
3	Мікробіологія у тваринництві	3	120	4
4	Кормовиробництво	3	120	4
5	Педагогіка	4	90	3
6	Методика дослідної справи	4	120	4
7	Екологія у тваринництві	4	120	4
8	Біотехнологія у тваринництві	5, 6	210	7
9	Рибництво	5	120	4
10	Основи ветеринарії	7	90	3
11	М'ясне скотарство	7	120	4
12	Економіка тваринництва	8	120	4
13	Технологія продуктів забою	8	90	3
14	Правове регулювання у тваринництві	6	90	3

Всього за вибором студентів			**1620**	**54**
Разом за вибірковою складовою			**2520**	**84**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5, 6	**540**	**18**
2	Навчальна практика	2, 4	**480**	**16**
3	Виробнича практика	6	**240**	**8**
Державна атестація			**60**	**2**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Хімія. Вивчає основні закономірності хімії, хімічних властивостей біогенних елементів та їх найважливіших сполук, особливостей хімічних процесів, що супроводжують виробництво і переробку продукції тваринництва. Формує у майбутніх фахівців сучасних уявлень з органічної хімії, які дають змогу зрозуміти будову тканин організму тварин та хімічні процеси, що відбуваються в живих системах. Вивчає біохімічні процеси в живому організмі, а також біохімічні методи, що використовуються для визначення біохімічних показників, які характеризують фізіологічний стан організму і при патології.

Зоологія. Є фундаментальною базою знань про тварин, розглядає тваринний світ від найпростіших до хордових тварин. Вона вивчає морфологію і анатомію тварин, їх фізіологію і екологію, систематику і географічне поширення, місце і роль тварин в природних екосистемах та агроценозах. Особливої уваги надано групам і видам тварин, найбільш важливим у практичному відношенні для ведення сільського господарства, представникам місцевої фауни.

Вступ до спеціальності. Має за основну мету надати майбутнім фахівцям необхідний комплекс знань із структури навчального закладу та системи освіти в країні, концепції розвитку провідних навчальних закладів Європи та світу, з технології виробництва молока та яловичини, свинини, продукції вівчарства та козівництва, бджільництва, конярства та кіннозаводства, птахівництва, кролівництва та хутрового звірівництва.

Морфологія сільськогосподарських тварин. Є загально-біологічною дисципліною, яка вивчає будову тіла свійських тварин і птиці та є базовою в підготовці технолога з виробництва та переробки продукції тваринництва. Під час вивчення морфології сільськогосподарських тварин закладаються основи пізнання будови організму свійських тварин у видовому, породному та віковому аспектах.

Фізіологія сільськогосподарських тварин. Надає теоретичні знання щодо основних фізіологічних процесів в організмі сільськогосподарських тварин: кровообіг, травлення, дихання, обмін речовин та енергії, розмноження, виділення, лактація. Знайомить з нейрогуморальними регуляторними механізмами організму тварин. Значну увагу приділено фізіології м'язів і нервів, функціонуванню центральної нервової системи, вищій нервовій діяльності, аналізаторам (органам чуття).

Біохімія у тваринництві. Є базовою дисципліною, яка дає основні поняття щодо білків, ліпідів, вуглеводів, мінеральних речовин, вітамінів, ферментів, гормонів, їх біологічної ролі в організмі і має важливе практичне значення. Вона є об'єктивним підґрунтям сучасного тваринництва та інших суміжних галузей. Оволодіння

знаннями біохімії дозволяє фахівцю свідомо розуміти різні біотехнологічні процеси виробництва та переробки продукції тваринництва.

Генетика тварин. Дисципліна вивчає цитологічні і молекулярні основи спадковості та мінливості, будову і функції генів, генетику онтогенезу і популяцій. Генетика необхідна для планування селекції свійських тварин і дає необхідне для розуміння природи біологічної різноманітності, запобігання прояву спадкових хвороб та аномалій у сільськогосподарських тварин. Застосування генетичних методик дає можливість прогнозування прояву селекційних ознак в фенотипі.

Механізація і автоматизація у тваринництві. Ставить за мету набуття системи знань і навичок, що дозволяють науково обґрунтувати організувати механізовані технологічні процеси на підприємствах з виробництва продукції тваринництва, висвітлюючи основні положення зоотехнічних вимог до засобів механізації при виконанні технологічних процесів у тваринництві, будови, принципів роботи та технологічного регулювання машин та обладнання для тваринництва, економічної оцінки машин та агрегатів.

Годівля тварин і технологія кормів. Спрямована на формування у студентів системи знань, вмінь та навичок з організації науково-обґрунтованої системи годівлі сільськогосподарських тварин, зберігання та раціонального використання кормів. Передбачає вивчення біології живлення окремих видів і статево-вікових груп тварин та ролі поживних речовин у функціях життєдіяльності організму, організації повноцінної годівлі тварин на основі деталізованих норм, способів раціонального використання, підготовки до згодовування кормів з врахуванням екологічного, господарського стану та умов утримання тварин.

Утримання та гігієна тварин. Наука про охорону та збереження здоров’я тварин, вивчає гігієнічні та ветеринарно-санітарні вимоги до факторів зовнішнього середовища та тваринницьких приміщень, розглядає вплив мікроклімату, якості кормів, води та ґрунту на здоров’я та продуктивність тварин, ефективні способи запобігання негативному впливу шкідливих речовин на організм тварин, правила та гігієнічні вимоги до систем утримання, годівлі та експлуатації різних видів та статево-вікових груп сільськогосподарських тварин, тваринницьких приміщень та обладнання для тварин.

Розведення тварин. Спрямована на вивчення походження та еволюції с.-г. тварин; основних особливостей породи; закономірностей індивідуального розвитку с.-г. тварин; конституції, екстер’єру, інтер’єру, продуктивності с.-г. тварин та факторів, що їх зумовлюють, відбору с.-г тварин, оцінки та відбору тварин за фенотипом, нащадками, походженням, організаційних аспектів відбору с.-г. тварин; методів та форм підбору с.-г. тварин.

Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва. Має на меті дати студентам систему теоретичних знань і практичних навичок з розведення, годівлі, утримання та технології виробництва продукції кролівництва: м’яса, шкурок, пуху.

Технологія виробництва продукції птахівництва. Дисципліна вивчає породи і кроси птиці різних видів, особливості племінної роботи та інкубації яєць курей, качок, гусей, індиків, перепелів, цесарок, страусів; сучасні технології виробництва і переробки яєць і м’яса птиці, а також жирної печінки качок і гусей.

Технологія виробництва продукції бджільництва. Розкриває основні положення з біології продуктивності бджолиних сімей за рахунок впровадження технологічних прийомів утримання та розведення, які базуються на високому генетичному потенціалі, створення оптимальних умов для росту і розвитку бджіл, дотримання санітарно-гігієнічних норм і правил, сучасні технології виробництва меду, воску, квіткового пилку (бджолиного обніжжя), прополісу, маточного молочка та бджолиної отрути, біології та хімії вироблення бджолами меду, воску та

інших біологічно активних продуктів, вивчення їх властивостей, впливу на якість різних факторів та методів визначення фальсифікацій, організації виробництва продукції на пасіках різних форм власності.

Технологія виробництва продукції козівництва. Дисципліна є складовою частиною спеціальної технології і має на меті дати студентам систему теоретичних знань і практичних навичок з розведення, біотехнології відтворення кіз, годівлі, утримання та технології виробництва продукції козівництва.

Технологія виробництва молока і яловичини. Передбачає вивчення біологічних особливостей великої рогатої худоби, її росту, організації відтворювання та племінної роботи з великою рогатою худобою. Студентам викладають основи моделювання технологічних процесів у скотарстві, освоєння технологій вирощування ремонтного молодняку та виробництва молока як в умовах звичайних, так і спеціалізованих господарств з широким впровадженням енергозберігаючих технологій.

Технологія виробництва продукції свинарства. Розкриває народногосподарське значення, стан і перспективи розвитку свинарства, біологічну і харчову цінність свинини, походження свиней, біологічні особливості диких і домашніх свиней, фактори породоутворення, етапи формування сучасних порід, породи свиней різних типів, племінну роботу в господарствах різних категорій, утримання і годівлю поросних і підсисних маток, біологічні особливості і критичні періоди вирощування поросят, обґрунтування строків відлучення поросят технологію вирощування поросят, вирощування ремонтного молодняку, відгодівлю свиней.

Технологія виробництва продукції вівчарства. Дисципліна є складовою частиною спеціальної технології і має на меті дати студентам систему теоретичних знань і практичних навичок з розведення, біотехнології відтворення овець, годівлі, утримання та технології виробництва продукції вівчарства.

Конярство та кіннозаводство. Дисципліна передбачає вивчення стану основних шляхів розвитку конярства на сучасному етапі в Україні, біологічних особливостей коней, пов’язаних з їх утриманням, годівлею, розмноженням, поведінкою, адаптацією до умов існування та використання; походження коней та їх диких родичів, обґрунтування спільного походження та особливостей видової диференціації; умов створення та методів поліпшення та удосконалення порід коней різного призначення; основних напрямків продуктивності та розвитку галузі в близькій і віддаленій перспективі (державне чи приватне конярство).

Технологія переробки продукції тваринництва. Передбачає вивчення технологічних процесів виготовлення високоякісної продукції тваринництва різноманітного асортименту; вимог нормативних документів до якості сировини та виготовлених з неї готових продуктів за існуючими технологіями, інструкціями в умовах переробних підприємств та оцінювання їх якості відповідно до вимог нормативної документації.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Прикладна математика. Метою вивчення вищої математики є формування особистості студентів, розвиток їх інтелекту та здібностей до логічного та алгоритмічного мислення. Оволодіння основами математичного апарату, необхідного для розв’язання теоретичних і практичних економічних задач; вміння самостійно знаходити, вивчати і застосовувати наукову літературу та інші інформаційні джерела і ресурси з вищої математики; напрацювання навичок з математичного дослідження прикладних задач, а саме вміння перевести конкретну економічну задачу на математичну мову з наступною побудовою її математичної моделі; вміння досліджувати побудовані математичні моделі тих чи інших економічних процесів; оволодіння методами обробки і аналізу результатів, отриманих при дослідженні розроблених математичних моделей.

Біофізика у тваринництві. Надає студентам глибокі знання в області фізики і основ біофізики, вивчає фізичні та фізико-хімічні явища в біологічних об'єктах, фундаментальні процеси, що становлять основу живої природи. Своєрідність курсу визначається необхідністю вивчення законів фізики, які лежать в основі будь-яких процесів; фізичних характеристик та властивостей (механічних, теплових, електричних, магнітних, оптичних) організму тварин; впливу на тварин різноманітних зовнішніх фізичних факторів (світла, звуку, ультразвуку, інфразвуку, температури, електричних та магнітних полів тощо); здатності тварин сприймати ці фактори та реагувати на них.

Мікробіологія у тваринництві. Завданням даної дисципліни є вивчення класифікації, номенклатури, морфології, фізіології, генетики мікроорганізмів та визначення їх ролі у коло обігу речовин в природі; вивчення впливу на мікроорганізми факторів зовнішнього середовища; вивчення мікрофлори повітря, води, ґрунту, кормів, продуктів харчування, сільськогосподарської і промислової сировини рослинного та тваринного походження.

Кормовиробництво. Програмою дисципліни передбачено вивчення науково-обгрунтованої системи організаційно-господарських, біологічних, технологічних і економічних заходів виробництва, заготівлі і зберігання кормів.

Педагогіка. Формує у майбутніх фахівців професійні (загальнопедагогічні) знання та уміння, що полягають у знаннях про сутність процесу навчання, виховання та освіти, основні напрями та принципи, методи та форми навчання і виховання, про принципи формування змісту освіти та навчання; підходи до оцінювання успішності у навчанні, уміннях характеризувати організацію навчального та виховного процесів.

Методика дослідної справи. Передбачає вивчення основних принципів методології проведення досліджень у тваринництві, сучасної класифікації та методів проведення зоотехнічних експериментів, способів підбору, систематизації і аналізу наукової інформації та результатів досліджень, порядку оформлення наукової роботи та прав на інтелектуальну власність.

Екологія у тваринництві. Вивчає відносини організмів (особин, популяцій тварин, біоценозів та ін.) між собою та з навколишнім середовищем, загальні закони функціонування екосистем, у тому числі під впливом антропогенних чинників та є основою безпечного виробництва продукції тваринництва.

Біотехнологія у тваринництві. Дисципліна вивчає можливості практичного застосування досягнень фундаментальної біології та отримання біологічно активних речовин для покращення відтворної функції тварин. Отримання та пересадка ембріонів від найкращих племінних тварин дає можливість інтенсифікації селекційного процесу.

Рибництво. Передбачає вивчення організаційної структури ставових рибних господарств, їх облаштування, біологію основних об’єктів культивування в

ставовій аквакультурі; вплив факторів середовища на життєдіяльність гідробіонтів; основи селекційно-племінної роботи в рибництві, методи та заходи інтенсифікації у ставовому рибництві, методи відтворення риб; основні технологічні процеси у тепловодній і холодноводній аквакультурі; основні хвороби риб та лікувально-профілактичні заходи у рибництві.

Основи ветеринарії. Передбачає засвоєння студентами основ анатомічної бідови сільськогосподарських тварин, класифікацію та специфіку поширення захворювань, методів та способів профілактики хворб і лікування сільськогосподарських тварин.

М'ясне скотарство. Освоєння її забезпечує формування у слухачів сучасних глибоких знань щодо проблем м’ясного скотарства за ринкових умов. Програмою передбачено вивчення дисциплін біологія великої рогатої худоби, системи утримання худоби, годівля худоби м’ясних порід, стимулятори продуктивності тварин, виробництво екологічно чистої яловичини, забій та переробка великої рогатої худоби, управління м’ясною продуктивністю худоби.

Економіка тваринництва. Надає студентам знання з питань закономірностей розвитку суспільного виробництва, механізму дії та ефективного використання економічних законів людьми для найбільш повного задоволення їхніх матеріальних і соціально-економічних потреб. Вивчає загальні засади економічного розвитку, загальні основи ринку, суб’єкти ринкової економіки, економічне зростання і соціально-економічний прогрес, світове господарство і міжнародні економічні відносини.

Технологія продуктів забою. Передбачає вивчення проблем формування якісних та технологічних особливостей м’ясної продуктивності сільськогосподарських тварин як сировини для переробної промисловості, організації реалізації забійних тварин на м'ясопереробні підприємства за існуючими системами та нормативною документацією, технології обробки та зберігання продуктів забою тварин, оцінки якісних показників м’яса за його технологічними та кулінарними властивостями, а також методів консервування м’яса і м’ясопродуктів.

Правове регулювання у тваринництві. Передбачає вивчення таких питань: загальна характеристика правового регулювання тваринництва; правове регулювання племінної справи; правове регулювання бджільництва; правове регулювання виробництва та реалізації молока та молочних продуктів; правове регулювання здійснення рибництва та рибальства; правове забезпечення безпечності та якості сільськогосподарської продукції; правове регулювання виробництва та реалізації хутрової та шкіряної продукції; правове регулювання виробництва, заготівлі, приймання, зберігання, транспортування та реалізації яєць свійської птиці; правове регулювання шовківництва; інструментарій державного регулювання галузі тваринництва в Україні.

2.5. НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Директор – доктор с.-г. наук, професор **Лакида Петро Іванович**
Тел.: (044) 527-85-28 E-mail: lakyda@nubip.edu.ua
Розташування: навчальний корпус № 1, кімн. 119

ННІ організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

205 Лісове господарство

Освітня програма **«Лісове господарство»**

Випускові кафедри:

Біології лісу та мисливствознавства
Тел.: (044) 527-82-38, E-mail: npuzrina@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат с.-г. наук, доцент Пузріна Наталія Василівна

Лісівництва Тел.: (044) 527-82-82, E-mail: lisivnutstvo@gmail.com
Завідувач кафедри – доктор с.-г. наук, професор Бондар Анатолій Омелянович

Лісового менеджменту Тел.: (044) 527-83-70, E-mail: domashovets@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат с.-г. наук, доцент Домашовець Галина Степанівна

Лісової таксації та лісовпорядкування
Тел.:(044)527-85-23, E-mail: aagirs@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор с.-г. наук, професор Гірс Олександр Анатолійович

Відтворення лісів та лісових меліорацій
Тел.:(044)527-87-47, E-mail: forest_crops@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат с.-г. наук, професор Маурер Віктор Мельхіорович

206 Садово-паркове господарство

Освітня програма **«Садово-паркове господарство»**

Випускові кафедри:

Ландшафтної архітектури та садово-паркового будівництва
Тел.: (044) 527-82-96, E-mail: a-kushnir@ukr.net
Завідувач кафедри – канд. с.-г. наук, Кушнір Анатолій Іванович

Декоративного садівництва та фітодизайну
Тел.: (044) 258-47-27, E-mail: kafdecsad.nubip@gmail.com
Завідувач кафедри – доктор біол. наук, професор Попович Сергій Юрійович

Дендрології та лісової селекції
Тел.: (044) 527-85-18, E-mail: dendrology.nubip@gmail.com
Завідувач кафедри – канд. с.-г. наук, с.н.с. Марчук Юрій Миколайович

187 Деревообробні та меблеві технології

Освітня програма **«Деревообробні та меблеві технології»**

Випускова кафедра:

Технології деревообробки Тел.: (044) 527-81-67,
E-mail: opinchewska@gmail.com
Завідувач кафедри – доктор техн. наук, професор Пінчевська Олена Олексіївна

Підготовка бакалаврів
з галузі знань «Аграрні науки та продовольство»
за спеціальністю «ЛІСОВЕ ГОСОПОДАРСТВО»
Освітня програма «Лісове господарство»

Форма навчання, ліцензований обсяг:	
– денна	125 осіб
– заочна	140 осіб
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	бакалавр лісового господарства

Концепція підготовки

Лісове господарство – галузь народного господарства, що займається вивченням, обліком і відтворенням лісів, охороною їх від пожеж, хвороб і шкідників, лісовідновленням і лісорозведенням, регулюванням лісокористування, підвищенням продуктивності лісів. Воно є важливим складовим елементом економіки України.

Підготовка фахівців, висуває на перший план такі основні задачі: підвищення рівня екологічної освіти, громадської свідомості з питань ведення лісового і садово-паркового господарства та зняття соціальної напруги щодо методів і способів лісогосподарювання шляхом інформування населення про наближене до природи лісівництво, багатоцільове використання лісових ресурсів, залучення громадськості до розв'язання лісогосподарських проблем та консультацій з територіальними громадами стосовно прийняття рішень, які мають значне екологічне, рекреаційно-оздоровче та економічне значення і можуть викликати значний соціальний резонанс; підготовка фахівців з організації ведення лісового господарства за принципами наближеного до природи лісівництва; забезпечення багатофункціонального ведення лісового господарства та раціонального, безперервного і невиснажливого, багатоцільового використання лісових ресурсів з врахуванням лісотипологічних умов і ландшафтно-водозбірних принципів лісогосподарювання; збереження природного біологічного різноманіття на всіх рівнях – від генетичного до видового, ландшафтного і екосистемного; забезпечення безперервного, високоефективного виконання насадженнями екологічних, економічних і соціальних функцій на місцевому, національному і глобальному рівнях.

Практичне навчання

Базами практичного навчання є навчальні, навчально-наукові та навчально-виробничі лабораторії кафедр інституту та ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», навчально-науково-дослідний розсадник кафедри лісовідновлення та лісорозведення, провідні лісогосподарські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України, та районні підприємства житлово-комунального та зеленого господарства.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Особливості проведення проріджувань та прохідних рубок у соснових насадженнях лісогосподарського підприємства.
2. Природне поновлення сосни звичайної на зрубах лісогосподарського підприємства.
3. Стан охорони лісів від пожеж лісогосподарського підприємства і заходи з його покращення
4. Аналіз методів визначення запасу стиглих ялинових деревостанів лісогосподарського підприємства.
5. Шкідливі комахи соснових молодняків лісогосподарського підприємства, їх лісогосподарське значення.
6. Аналіз сучасного стану мисливської фауни та шляхи оптимізації її чисельності в угіддях лісогосподарського підприємства.
7. Досвід вирощування садивного матеріалу у лісогосподарському підприємстві.
8. Сучасний стан та протиерозійні властивості захисних лісових насаджень лісогосподарського підприємства.
9. Економічні особливості виконання лісогосподарських заходів у лісогосподарському підприємстві із залученням приватних структур.
10. Особливості розмноження мушмули германської зеленими живцями.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Після здобуття кваліфікації бакалавра випускники можуть бути працевлаштовані на лісогосподарські підприємства Державного агентства лісових ресурсів, державні та приватні мисливські господарства а також проектні та наукові лісогосподарські установи.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Лісове господарство» Освітня програма «Лісове господарство»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Вища математика	1	120	4
2	Хімія	1	120	4
3	Ботаніка	1,2	240	8
4	Основи екології і охорони природи	1	120	4
5	Фізика	2	120	4
6	Інформатика	2	180	6
7	Геодезія	2	120	4
8	Дендрологія	3,4	210	7
9	Біологія лісових звірів і птахів	3	120	4
10	Лісове ґрунтознавство	3	150	5
11	Біометрія	4	120	4
12	Механізація лісогосподарських робіт	4	180	6
13	Лісова фітопатологія	5	120	4
14	Лісівництво	5,6	210	7
15	Лісова таксація	5,6	210	7
16	Лісова ентомологія	6	120	4
17	Лісові культури	5-7	300	10
18	Дистанційне зондування землі	3	120	4
19	Економіка лісового господарства	7	120	4
20	Лісова меліорація	7	150	5
21	Лісовпорядкування	7,8	210	7
22	Організація лісогосподарського виробництва	8	180	6
Разом за обов'язковою складовою			**3540**	**118**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Іноземна мова	1,2	180	6
2	Фізичне виховання	1-4	120	4
3	Інформаційні технології у л/г	7	120	4
4	Історія української державності	3	120	4
5	Лісове підприємництво	7	150	5
6	Безпека праці і життєдіяльності	4	120	4
7	Правова культура особистості	5	120	4
8	Філософія	8	120	4
Всього за вибором університету			**1050**	**35**
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1	Українська мова (за проф. спрямуванням)	2	120	4
2	Етнокультурологія			
3	Технічна механіка			
4	Метеорологія			
5	Фізіологія рослин	3	120	4
6	Економічна теорія	4	120	4
7	Лісова селекція і генетика	4	150	5
8	Недеревні ресурси лісу	5	150	5
9	Основи гідротехнічної меліорації лісових земель	5	150	5
10	Озеленення населених місць	6	120	4
11	Лісове товарознавство	6	120	4
12	Лісова пірологія	6	120	4
13	Бухгалтерський облік у лісовому господарстві	7	120	4
14	Політологія і соціологія			

15	Основи фахової підготовки	2	120	4
16	Транспорт лісу	8	120	4
17	Природно-заповідна справа	8	120	4
18	Основи лісоексплуатації	8	150	5
Всього за вибором студентів			**1800**	**60**
Разом за вибірковою складовою			**2850**	**95**
3. Інші види навчання				
1	**Навчальна практика**		**600**	**20**
2	**Виробнича практика**		**90**	**3**
3	**Підготовка і захист бакалаврської роботи**		**120**	**4**
Всього			**810**	**27**
Разом за спеціальністю			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Вища математика. Елементи аналітичної геометрії. Лінійна алгебра. Математичний аналіз. Диференціальне числення функцій однієї змінної. Інтегрування. Функції багатьох змінних. Диференціальні рівняння та ряди.

Хімія. Теоретичні основи хімії. Органічна хімія. Стехіометричні закони. Будова атомів, кінетика хімічних реакцій. Розчини. Окислювально-відновні реакції. Електроліз. Корозія металів, особливості хімії основних елементів. Класифікація органічних сполук. Класифікація катіонів та аніонів. Дія групових реактивів, особливості поділу на групи. Якісні реакції. Аналіз невідомих речовин. Способи визначення концентрації розчинів. Основи методу нейтралізації, перманганатометрія. Визначення концентрації в розчинах відповідних речовин.

Ботаніка. Будова, життєдіяльність рослин та їх різноманітність. Нижчі та вищі рослини, їх походження, філогенетичні зв'язки, значення для народного і лісового господарства. Морфологія і продуктивність лісових біогеоценозів, їх раціональне використання та охорона.

Основи екології і охорони природи. Теоретичні основи екології. Вчення про біосферу. Екосистема і біогеоценоз. Трофічні ланцюги. Забруднення навколишнього середовища. Лісогосподарське виробництво та його вплив на довкілля. Економічна ефективність природоохоронних заходів.

Фізика. Механіка, кінематика та динаміка точки і твердого тіла. Молекулярна фізика та термодинаміка. Електростатика. Електричний струм та електромагнетизм. Коливання та хвилі. Оптика. Елементи квантової механіки. Будова ядра. Радіоактивність. Вплив радіації на біологічні об'єкти.

Інформатика. Апаратне і програмне забезпечення ЕОМ. Персональні комп'ютери. Система програмного забезпечення. Мови програмування. Алгоритмізація та програмування задач. Реалізація задач на ПК.

Геодезія. Розглядаються загальні геодезичні поняття; орієнтування ліній на місцевості; координати в геодезії; теодолітне знімання; способи визначення площ ділянок; геометричне нівелювання; інженерне проектування по профілю; нівелювання поверхні; рельєф місцевості; топографічна карта; номенклатура карт; розв’язування задач на топографічній карті; тахеометричне знімання; основи аерофотозйомки та дешифрування аерознімків; топографо-геодезичні роботи при

лісовпорядкуванні.

Дендрологія. Екологія рослин. Вид, внутрішньовидові систематичні одиниці. Типи ареалів. Життєві форми і цикли. Філогенетична система. Дендрофлора України. Інтродукція рослин. Фітоценологія. Лісові формації та асоціації.

Біологія лісових звірів і птахів. Видовий склад та особливості поширення представників лісової фауни; наслідки антропічного впливу на лісову фауну; приклади позитивного та негативного впливу ссавців та птахів на лісове середовище; розуміння причин зникнення тварин та способи їх збереження; основи законодавства щодо охорони тваринного світу.

Лісове ґрунтознавство. Процеси ґрунтоутворення. Мінеральна та органічна частини ґрунту. Ґрунтоутворюючі процеси. Закономірність поширення ґрунтів в Україні. Лісорослинні властивості ґрунтів.

Біометрія. Основи теорії ймовірності. Числові характеристики та моделі розподілу випадкової величини. Статистики. Найпростіші моделі дисперсійного аналізу. Кореляційний аналіз. Вибіркові методи як основа одержання лісівничої інформації.

Механізація лісогосподарських робіт. Будова ґрунтообробних, насіннєзбиральних, посівних, лісосадильних машин. Машини для захисту та охорони лісу. Механізація рубок догляду за лісом. Комплектування машинно-тракторних агрегатів.

Лісова фітопатологія. Збудники хвороб сіянців, насаджень, насіння, хвої, листків та симптоми їх прояву. Кореневі та стовбурні гнилі. Домові, їстівні та отруйні гриби. Методи і засоби захисту лісу. Технологія захисту лісу.

Лісівництво. Лісознавство, як вчення про природу лісу. Біологія, морфологія, типологія та екологія лісу. Поновлення, формування та ріст. Практичне лісівництво. Системи та способи рубок лісу. Рубки догляду. Підвищення продуктивності лісів. Практичне лісівництво. Системи та способи рубок лісу. Рубки догляду. Підвищення продуктивності лісів.

Лісова таксація. Таксація дерева та деревної продукції. Лісівничо-таксаційні ознаки та таксаційна будова насаджень. Методи визначення запасу та деревного приросту. Таксація лісових масивів. Основні підходи до таксації недеревних ресурсів лісу.

Лісова ентомологія. Біологія, систематика і класифікація комах. Екологічні чинники та трофічні зв'язки. Методи та засоби захисту насаджень. Хвоє- та листогризучі, стовбурові шкідники. Шкідники насіння, розсадників, молодих насаджень та деревини.

Лісові культури. Лісонасінна справа й організація лісонасінної бази. Організація лісових розсадників; особливості вирощування різних видів садивного матеріалу. Лісокультурне районування України; методи відтворення лісів; технології й агротехніка створення та вирощування культур основних лісотвірних і цінних деревних видів.

Дистанційне зондування землі. Методи дистанційного зондування Землі (ДЗЗ) базуються на реєстрації і подальшій інтерпретації відбитої сонячної радіації від поверхні ґрунту, рослинності, води та інших об'єктів. Винос пристроїв, що реєструють, у повітряний або навколоземний простір дозволяє одержати значно більш широке охоплення території порівняно з наземними методами досліджень. При дистанційному зондуванні значний вплив на якість і застосовність одержуваних даних чинять спектральний діапазон зйомки, просторова точність, радіометрична точність, просторове охоплення, оперативність і повторюваність зйомки, вартість даних.

Економіка лісового господарства. Дія законів попиту, пропозицій, вартості та конкуренції. Виробничо-ресурсний потенціал за умов становлення ринкової системи господарювання. Формування валового суспільного продукту при державному регулюванні розвитку економіки.

Лісова меліорація. Основні лісівничі та лісомеліоративні принципи, що обумовлюють технологію створення та вирощування захисних лісових насаджень. Ерозія ґрунтів і боротьба з нею. Агротехнічні особливості створення та вирощування лісомеліоративних насаджень на еродованих землях. Піски, їх закріплення та господарське освоєння.

Лісовпорядкування. Лісовпорядкування як система заходів по інвентаризації лісу та організації лісового господарства. Економічні основи лісовпорядкування на Україні. Поділ лісів на категорії захисності. Господарська організація лісового господарства. Стиглість лісових насаджень. Організація ведення лісового господарства. Інвентаризація лісового фонду. Державний облік лісів та державний лісовий кадастр. Проектування під час лісовпорядкування таких видів робіт, як: головне користування лісом; рубки, пов’язані з веденням лісового господарства; побічні користування; лісовідновлення та лісорозведення тощо. Проектування лісогосподарських заходів та їхня економічна ефективність. Методи лісовпорядкування та їх класифікація. Структура та сучасний порядок робіт ВО «Укрдержліспроект».

Організація лісогосподарського виробництва. Організація виробництва як прикладна економічна дисципліна. Підприємства лісового господарства. Організація праці. Оплата праці. Організація використання засобів виробництва. Організація лісокористування, охорони та захисту лісу, лісовідновлення, лісопромислової діяльності. Оперативне планування виробничої діяльності. Фінансове забезпечення виробництва. Оперативний аналіз виробничої діяльності.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Філософія», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Лісове підприємництво. Вивчення Законодавства України щодо ведення лісового господарства. Бізнес-план: складання та виконання. Організація роботи підприємства у сфері лісового господарства.

Інформаційні технології у лісовому господарстві. Апаратне і програмне забезпечення ЕОМ. Персональні комп'ютери. Система програмного забезпечення. Мови програмування. Алгоритмізація та програмування задач. Реалізація задач на ПК.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Основи фахової підготовки. Дисципліна розкриває перед студентами особливості навчання у закладі вищої освіти, права та обов'язки студентів, історію ННІ лісового і садово-паркового господарства та історію Національного університету біоресурсів і природокористування України, внутрішній розпорядок навчального закладу, організацію навчального процесу, форми навчальної роботи згідно з

навчальним планом, гігієну розумової праці та загальні правила роботи із книгою та бібліотекою. Наголошується на традиційних особливостях вивчення окремих груп дисциплін, що склалися в ННІ, необхідності вивчення загальноосвітніх, загальноінженерних, біологічних та спеціальних дисциплін.

Українська мова (за проф. спрямуванням). Підготовка студентів до усного і письмового ділового спілкування, що передбачає роботу з різними видами наукової та ділової документації. Робота зі спеціальними текстами за фахом.

Етнокультурологія. Українська духовна культура як складова частина світового культурного процесу. Роль культури у формуванні особистості і в житті українського народу. Об'єктивні та суб'єктивні фактори зростання норм культури на сучасному етапі становлення України

Технічна механіка. Статика, кінематика, динаміка. Міцність та деформація деревини при різних видах навантаження. Елементи вантажопідйомних машин.

Метеорологія. Вплив метеорологічних чинників на ріст та розвиток рослин, їх урахування під час проведення лісогосподарських заходів. Вплив лісу на окремі метеорологічні показники та кліматичний режим місцевості.

Фізіологія рослин. Фізіологія рослинної клітини. Водообмін рослин. Фотосинтез. Дихання. Мінеральне живлення. Ріст і розвиток рослин. Дозрівання плодів і насіння. Пристосування та стійкість рослин.

Економічна теорія. Основні макроекономічні терміни. Об’єктивні закони розвитку суспільного виробництва, ринок і механізми його функціонування, товарно-грошові відносини, основи підприємництва, земельна рента.

Лісова селекція і генетика. Методи селекції. Селекційна інвентаризація насаджень. Селекція основних лісоутворюючих порід. Гібридологічний метод. Цитологічні і молекулярні основи спадковості. Хромосомна і цитоплазматична спадковість.

Недеревні ресурси лісу. Дисципліна вивчає методи раціонального використання не деревних лісових ресурсів, шляхи підвищення якості і продуктивності кормових угідь, методи збору врожаїв, технологію збору фуражу, диких фруктів, ягід, грибів, лікарських рослин, березового соку. Розглядаються основи бджільництва.

Основи гідротехнічної меліорації лісових земель. Теоретичні основи гідротехнічних меліорацій лісових земель, зрошення лісових розсадників і плантацій. Джерела зрошення і обводнення, засолення ґрунтів та заходи боротьби з ним. Осушення відкритими каналами та горизонтальним дренажем. Використання осушувально-зволожувальних систем та спеціальних способів осушення.

Озеленення населених місць. Роль зелених насаджень у формуванні довкілля. Проектування об'єктів озеленення. Технологія садово-паркового будівництва. Озеленення сіл та міст. Асортимент деревних рослин для озеленення.

Лісове товарознавство. Структура, склад, фізичні та механічні властивості деревини, способи їх модифікації, вади деревини, способи сушки та зберігання лісопродукції. Властивості продукції лісозаготівельного, лісопильно-стругального, спеціальних видів виробництв: стандартні розміри, допуски, припуски, сортування, обмір, облік, маркування.

Лісова пірологія. Лісова пірологія розглядає основи теорії горіння; залежність пожежної небезпеки від природи лісу і погодних умов, дає класифікацію лісових пожеж. Вивчаються профілактичні протипожежні заходи, роботи лісопожежних служб, роль засобів зв’язку в оперативному виявленні пожеж, технічні прийоми і тактика гасіння лісових пожеж, оцінка збитків від пожеж. Основи теорії горіння. Класифікація лісових пожеж. Профілактичні заходи. Лісопожежні служби. Технічні засоби і тактика гасіння лісових пожеж. Оцінка збитків.

Бухгалтерський облік у лісовому господарстві. Дисципліна вивчає безпосередньо облік як функцію управління. Основними елементами, що вивчаються в курсі є: система бухгалтерських рахунків, форми ведення обліку, звітність та правило подвійного запису як основне правило обліку. Також розглядаються питання аудиту.

Політологія і соціологія. Закони, структура та функції політології. Влада і владні відносини. Політична система суспільства, місце і роль у ній держави. Політична свідомість і політична культура. Політика і національні відносини. Національно-державний розвиток України. Соціальна сутність. Формування поведінки людини в процесі трудової активності та місце в системі мотивації та засобів соціального контролю. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва.

Транспорт лісу. Дисципліна «Транспорт лісу» складається з таких основних розділів: Технологія лісозаготівельного виробництва, організація транспортних робіт у лісовому господарстві, автомобільний, залізничний та водний транспорт.

Природно-заповідна справа. Розглядаються поняття, завдання екологічної освіти і екологічного виховання; основні напрямки, форми і методи природно-охоронної пропаганди на базі природно-заповідних територій; екологічна стежка як засіб екоосвіти, виховання і рекреації; екологічний рух; релігія і охорона природи.

Основи лісоексплуатації. Лісосічний фонд, основні фази лісоексплуатації. Організація лісосічних робіт. Основи теорії обробки деревини. Способи переміщення деревини. Продуктивність лісозаготівельних та деревообробних машин та механізмів.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»
за спеціальністю «САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСОПОДАРСТВО»
Освітня програма «Садово-паркове господарство»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100 осіб
– заочна	60 осіб
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	бакалавр садово-паркового господарства

Концепція підготовки

Садово-паркове господарство – галузь народного господарства, що займається вивченням, обліком і відтворенням парків, скверів загального користування і лісопарків, охороною їх від пожеж, хвороб і шкідників, лісовідновленням і лісорозведенням, регулюванням і підвищенням естетичного та санітарного гігієнічного стану насаджень. Воно є важливим складовим елементом економіки України.

Підготовка фахівців, висуває на перший план такі основні задачі: підвищення рівня екологічної освіти, громадської свідомості з питань ведення садово-паркового господарства та зняття соціальної напруги щодо методів і способів лісогосподарювання шляхом інформування населення про наближене до природи лісівництво, багатоцільове використання лісових ресурсів, залучення громадськості до розв’язання лісогосподарських проблем та консультацій з територіальними громадами стосовно прийняття рішень, які мають значне екологічне, рекреаційно-оздоровче та економічне значення і можуть викликати значний соціальний резонанс; підготовка фахівців з організації ведення садово-паркового господарства за принципами наближеного до природи лісівництва; збереження природного біологічного різноманіття на всіх рівнях – від генетичного до видового, ландшафтного і екосистемного; забезпечення безперервного, високоефективного виконання насадженнями екологічних, економічних і соціальних функцій на місцевому, національному і глобальному рівнях.

Практичне навчання

Базами практичного навчання є навчальні, навчально-наукові та навчально-виробничі лабораторії кафедр інституту та ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», навчально-науково-дослідний розсадник кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, Ботанічний сад НУБіП України, центральний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України, Ботанічний сад ім. Фоміна; корпорація «Укрзеленбуд», КП «Київзеленбуд» та районні трести по утриманню зелених насаджень, обласні та районні підприємства житлово-комунального та зеленого господарства.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Особливості проведення доглядових рубань насадженнях різного функціонального призначення.
2. Досвід вирощування садивного матеріалу у декоративному розсаднику.
3. Проектні пропозиції щодо реконструкції насаджень дендропарку в м. Кіиєві.
4. Проектні пропозиції щодо реконструкції територій парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.
5. Проект озеленення і благоустрою території школи та дитячих дошкільних закладів.
6. Дендрологічна оцінка існуючого асортименту голонасінних та перспективи поповнення колекції декоративних форм у Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка.
7. Технологічні особливості вигонки сортів Tulipa L. та Crocus L.
8. Особливості розмноження мушмули германської зеленими живцями.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Після здобуття кваліфікації бакалавра випускники можуть бути працевлаштовані на комунальні підприємства по утриманню зелених насаджень, державні та приватні підприємства, а також проектні та наукові установи.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Садово-паркове господарство» Освітня програма «Садово-паркове господарство»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Вища математика	1	120	4,0
2	Хімія	1	150	5,0
3	Фізика	1	150	5,0
4	Образотворче мистецтво	1	180	6,0
5	Ботаніка	2	240	8,0
6	Геодезія	2	180	6,0
7	Основи екології і охорони природи	2	120	4,0
8	Фізіологія рослин	3	120	4,0
9	Біометрія	3	120	4,0
10	Декоративна дендрологія	3,4	330	11,0
11	Ґрунтознавство	3,4	210	7,0
12	Квітникарство	4	180	6,0
13	Селекція і генетика декоративних деревних рослин	5	180	6,0
14	Шкідники і збудники хвороб деревних декоративних рос.	5	240	8,0
15	Економічна теорія	5	120	4,0
16	Луківництво і газони	6	120	4,0
17	Озеленення населених місць	6	120	4,0
18	Інтродукція та адаптація декор. росл.	6	120	4,0
19	Ландшафтна архітектура	6,7	240	8,0
20	Економіка садово-паркового господарства	7	120	4,0
21	Садово-паркове будівництво	7,8	210	7,0
Разом за обов'язковою складовою			**3540**	**118,0**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Іноземна мова	1,2	150	5,0
2	Фізичне виховання**	1-4	120	4,0
3	Основи фахової підготовки	1	120	4,0
4	Інформаційні технології в СПГ	2	150	5,0
5	Українська мова (за професійним спрямуванням)	2	120	4,0
6	Історія української державності	3	120	4,0
7	Безпека праці і життєдіяльності	4	120	4,0
8	Правова культура особистості	4	120	4,0
9	Філософія	7	120	4,0
10	Підприємництво в садово-парковому господарстві	8	120	4,0
Всього за вибором університету			**1260**	**43,0**
2.2. Дисципліни за вибором студента				
***2.2.1. Спеціалізація* «Садово-паркове господарство»**				
1	Механізація СПР	3	120	4,0
2	Основи містобудування	4	120	4,0
3	Декор розсадники і насінництво	5	120	4,0
4	Рекреаційне лісівництво	5	120	4,0
5	Основи аранжування	5	120	4,0
6	Комп'ютерне проектування	5	120	4,0
7	Топіарне мистецтво	6	120	4,0
8	Декоративні рослини закритого ґрунту	6	120	4,0
9	Інвентаризація СПО	6,7	180	6,0
10	Основи лісорозведення	7	120	4,0
11	Урбоекологія та фітомеліорація	7	120	4,0

12	Інженерне обладнання СПО	8	150	5,0
13	Організація виробництва у СПГ	8	120	4,0
14	Природно-заповідна справа	8	120	4,0
15	Основи обліку в СПГ	8	120	4,0
Всього за спеціалізацією			**1980**	**63,0**
Всього за вибором студентів			**1980**	**63,0**
Разом за вибірковою складовою			**3000**	**100,0**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	**Військова підготовка**		**870**	**29,0**
2	**Навчальна практика**		**300**	**10,0**
3	**Виробнича практика**		**90**	**3,0**
4	**Підготовка і захист бакалаврської роботи**		**90**	**3,0**
5	**Державна атестація**		**30**	**1,0**
Всього			**510**	**17,0**
Разом за напрямом підготовки			**7200**	**240,0**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Вища математика. Елементи аналітичної геометрії. Лінійна алгебра. Математичний аналіз. Диференціальне числення функцій однієї змінної. Інтегрування. Функції багатьох змінних. Диференціальні рівняння та ряди.

Хімія. Теоретичні основи хімії. Органічна хімія. Стехіометричні закони. Будова атомів, кінетика хімічних реакцій. Розчини. Окислювально-відновні реакції. Електроліз. Корозія металів, особливості хімії основних елементів. Класифікація органічних сполук. Класифікація катіонів та аніонів. Дія групових реактивів, особливості поділу на групи. Якісні реакції. Аналіз невідомих речовин. Способи визначення концентрації розчинів. Основи методу нейтралізації, перманганатометрія. Визначення концентрації в розчинах відповідних речовин.

Фізика. Механіка, кінематика та динаміка точки і твердого тіла. Молекулярна фізика та термодинаміка. Електростатика. Електричний струм та електромагнетизм. Коливання та хвилі. Оптика. Елементи квантової механіки. Будова ядра. Радіоактивність. Вплив радіації на біологічні об'єкти.

Образотворче мистецтво. Охоплює питання, які надають вмінь та навичок знаходити необхідні художні засоби для передачі естетичної цінності, колористичних особливостей ландшафтних композицій засобами образотворчого мистецтва. Дисципліна напрямлена на ознайомлення із засобами образотворчого мистецтва, які можуть бути використані для виконання демонстративних креслень графічної частини ландшафтних проектів.

Ботаніка. Будова, життєдіяльність рослин та їх різноманітність. Нижчі та вищі рослини, їх походження, філогенетичні зв'язки, значення для народного і лісового господарства. Морфологія і продуктивність лісових біогеоценозів, їх раціональне використання та охорона.

Геодезія. Розглядаються загальні геодезичні поняття; орієнтування ліній на місцевості; координати в геодезії; теодолітне знімання; способи визначення площ ділянок; геометричне нівелювання; інженерне проектування по профілю; нівелювання поверхні; рельєф місцевості; топографічна карта; номенклатура карт; розв’язування задач на топографічній карті; тахеометричне знімання; основи

аерофотозйомки та дешифрування аерознімків; топографо-геодезичні роботи при лісовпорядкуванні.

Основи екології і охорони природи. Теоретичні основи екології. Вчення про біосферу. Екосистема і біогеоценоз. Трофічні ланцюги. Забруднення навколишнього середовища. Лісогосподарське виробництво та його вплив на довкілля. Економічна ефективність природоохоронних заходів.

Фізіологія рослин. Фізіологія рослинної клітини. Водообмін рослин. Фотосинтез. Дихання. Мінеральне живлення. Ріст і розвиток рослин. Дозрівання плодів і насіння. Пристосування та стійкість рослин.

Біометрія. Основи теорії ймовірності. Числові характеристики та моделі розподілу випадкової величини. Статистики. Найпростіші моделі дисперсійного аналізу. Кореляційний аналіз. Вибіркові методи як основа одержання лісівничої інформації.

Декоративна дендрологія. Екологія рослин. Вид, внутрішньовидові систематичні одиниці. Типи ареалів. Життєві форми і цикли. Філогенетична система. Дендрофлора України. Інтродукція рослин. Фітоценологія. Лісові формації та асоціації.

Ґрунтознавство. Процеси ґрунтоутворення. Мінеральна та органічна частини ґрунту. Ґрунтоутворюючі процеси. Закономірність поширення ґрунтів в Україні. Лісорослинні властивості ґрунтів.

Квітникарство. Дисципліна передбачає вивчення біологічних та екологічних особливостей розвитку, розмноження та вирощування квітниково-декоративних культур незахищеного ґрунту, оволодіння теоретичними знаннями особливостей росту та розвитку однорічних, дворічних, багаторічних квітково-декоративних рослин, що використовують для створення різного типу квітників, здобути практичні навички з їх розмноження та посадки на квітники, розробки проектів квітників та винесення їх на об’єкти СПБ. У другій частині курсу передбачається вивчення технології вирощування культур в захищеному ґрунті в умовах промислового виробництва.

Лісова селекція. Методи селекції. Селекційна інвентаризація насаджень. Селекція основних лісотвірних порід.

Шкідники і збудники хвороб деревних декоративних рослин. Біологія, систематика і класифікація комах. Екологічні чинники та трофічні зв'язки. Методи та засоби захисту насаджень. Хвоє- та листогризучі, стовбурові шкідники декоративних рослин. Шкідники насіння, розсадників, молодих насаджень та деревини.

Економічна теорія. Дія законів попиту, пропозицій, вартості та конкуренції. Виробничо-ресурсний потенціал за умов становлення ринкової системи господарювання. Формування валового суспільного продукту при державному регулюванні розвитку економіки.

Луківництво і газони. В курсі розглядаються теоретичні та практичні аспекти інтродукції газонів, детально розкриваються питання класифікації газонів та еколого-біологічної характеристики газонних трав; методи екологічної оцінки газонних трав і біологічні основи добору видів для газонної культури; комплекс питань зі створення та утримання культурних багаторічних газонів різного призначення, висвітлено теоретичні та практичні основи селекції і насінництва основних видів газонних трав в Україні та за кордоном, організація сортового насінництва газонних трав.

Озеленення населених місць. Роль зелених насаджень у формуванні довкілля. Проектування об'єктів озеленення. Технологія садово-паркового будівництва. Озеленення сіл та міст. Асортимент деревних рослин для озеленення.

Інтродукція та адаптація декоративних рослин. Інтродукція та адаптація рослин мають велике теоретичне і практичне значення. Під час вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретичними та практичними аспектами інтродукції рослин, набувають навичок роботи з методиками оцінки успішності та

перспективності інтродукції. Окрім цього розглядаються біоекологічні особливості деревних рослин в умовах інтродукції.

Ландшафтна архітектура. У межах дисципліни вивчається культурно-історичний розвиток садово-паркових стилів та їх вплив на сучасні тенденції ландшафтної архітектури. Розглядаються основні теоретичні питання та надаються практичні навички композиції, організації архітектурно-планувальної структури та об'ємно-просторової системи формування ландшафтного простору з використанням природних і штучних компонентів.

Економіка садово-паркового господарства. Виробничо-ресурсний потенціал за умов становлення ринкової системи господарювання у садово-парковому господарстві. Особливості ринку попиту та пропозиції в умовах ринкових відносин.

Садово-паркове будівництво. Садово-паркове будівництво є важливою складовою частиною у загальному комплексі містобудування та міського господарства. Включає коло різноманітних за ступенем складності питань пов'язаних із проектуванням, будівництвом, експлуатацією садово-паркових об'єктів, створенням, формуванням і утриманням важливої їх складової – декоративних насаджень. Садово-паркове будівництво це складний комплекс заходів, які передбачають вирішення різноманітних задач правового, агротехнічного, естетичного, організаційного, експлуатаційно-господарського, економічного характеру, направлених на створення садово-паркових об'єктів різноманітного призначення.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Основи фахової підготовки. Дисципліна розкриває перед студентами - першокурсниками особливості навчання в вузі, права та обов'язки студентів вузу, історію лісогосподарського факультету та історію Національного університету біоресурсів і природокористування України, внутрішній розпорядок вузу, організацію навчального процесу, форми навчальної роботи згідно з навчальним планом, гігієну розумової праці та загальні правила роботи із книгою та бібліотекою. Наголошується на традиційних особливостях вивчення окремих груп дисциплін, що склалися на факультеті, необхідності вивчення загальноосвітніх, загальноінженерних, біологічних та спеціальних дисциплін.

Інформаційні технології в СПГ. Апаратне і програмне забезпечення ЕОМ. Персональні комп'ютери. Система програмного забезпечення. Мови програмування. Алгоритмізація та програмування задач у програмах садово-паркового напряму. Реалізація задач на ПК.

Підприємництво в садово-парковому господарстві. Вивчення Законодавства України щодо ведення садово-паркового господарства. Бізнес-план: складання та виконання. Організація роботи підприємства у сфері садово-паркового господарства.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

2.2.1 Спеціалізація «Садово-паркове господарство»

Механізація СПГ. Організація механізованих робіт у СПГ. Види знарядь і механізмів, які використовуються у садово-парковому господарстві. Продуктивність машин та механізмів.

Основи містобудування. Вивчення основних етапів розвитку містобудівних теорій, теоретичні основи сучасного містобудування, засади формування міського ландшафту та архітектурного образу міста, роль зелених.

Декоративні розсадники і насінництво. Проектування заходів з вирощування декоративного садивного матеріалу. Агротехнічні та технологічні особливості вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин. Організація робіт в декоративних розсадниках.

Рекреаційне лісівництво. Розглядає теоретичну та практичну основу ведення господарства в лісах рекреаційного призначення. Приділяється увага застосовуванню диференційованого ведення господарства у лісах різних категорій із призначенням різних способів та видів рубок лісу з метою формування здорових, господарсько-цінних, естетично привабливих та комфортних для відпочинку лісових насаджень за умови збереження їхньої стійкості до рекреаційного впливу. Розглядається класифікація лісових і лісопаркових ландшафтів, їх естетичні та гігієнічні властивості. Вивчаються сукцесії лісових біогеоценозів за умови різних стадій рекреаційної дигресії.

Основи аранжування. В обсязі навчальної дисципліни «Основи аранжування» студенти опановують навички по створенню квіткових композицій із використанням природного рослинного матеріалу живого, консервованого або штучного. Освоюють теоретичні та практичні знання з підбору рослин, їх заготівлі, правил консервації та модифікації. Особливе значення приділяється вихованню художнього та естетичного смаку, умінню вільно працювати в різних стилях та напрямках аранжування. В процесі вивчення дисципліни студенти освоюють компонування матеріалу за основними правилами композиційного рішення в європейському квітковому дизайну.

Комп’ютерне проектування. Головним завданням дисципліни є оволодіння сучасними комп’ютерними програмами, що використовуються у проектуванні садово-паркових об’єктів з метою унаочнення та демонстрації проектних рішень. Отримання базових практичних навичок використання комп’ютерних програм у ландшафтному проектуванні.

Топіарне мистецтво. Дисципліною передбачено вивчення історії топіарного мистецтва, елементів топіарного мистецтва (живоплотів, бордюрів, живих стін, боскетів, зелених кабінетів, шпалер, лабіринтів, алей та інші). Вивчення технології вирощування та закладання живоплотів. Особливості формування та стриження. Вивчення технології створення каркасу.

Декоративні рослини закритого ґрунту. Дисципліна «Декоративні рослини закритого ґрунту» передбачає вивчення біологічних особливостей росту та розвитку рослин субтропічних та тропічних регіонів зростання, а також зон із посушливим кліматом. Програмою передбачено вивчення 150 видів представників більше 80 родів, що є представниками біля 45 родин. Дана дисципліна є нормативною в підготовці фахівців за напрямом підготовки « Лісове і садово-паркове господарство», вивчається у 7 семестрі, є розширеним варіантом знань набутих при вивченні ботаніки, дендрології та квітникарства, оскільки вивчає трав’янисті та деревні рослини вище означених регіонів з високими декоративними ознаками. Дана дисципліна є базовою для дисципліни «Фітодизайн закритого середовища», яку вивчають у третьому семестрі магістратури.

Інвентаризація СПО. Нормативно-законодавча база спрямована на розвиток садово-паркових об'єктів. Науково-теоретичні основи організації садово-паркових об'єктів. Організація та порядок проведення інвентаризації садово-паркових об'єктів лісового фонду. Інвентаризація зелених насаджень у містах та інших населених пунктах. Використання даних інвентаризації садово-паркових об'єктів.

Основи лісорозведення. Висвітлено питання пов'язані з відтворенням лісів в урбанізованих ландшафтах. Розглянуто принципи добору типів лісових насаджень, різного цільового призначення та агротехніку їх створення та вирощування.

Урбоекологія та фітомеліорація. Навчальної дисципліна "Урбоекологія та фітомеліорація" передбачає вивчення закономірностей формування біогеоценотичного покриву урбанізованих територій та теоретичних основ оптимізації урбоекосистем.Урбоекологіяпоряд з іншими дисциплінами екологічного спрямування, розкриває вплив урбанізації на природне середовище, динаміку змін міських ландшафтів та сприяє формуванню екологічного мислення.Одними з найбільш ефективних засобів захисту урбанізованих територій від несприятливих природних явищ і техногенного впливу, оптимізації середовища існування людини є фітомеліоративні, зокрема лісомеліоративні.

Інженерне обладнання СПО. Вивчаюся питання комплексного горизонтального та вертикального планування, методи розміщення та способи прокладання підземних комунікацій та наземних інженерних мереж на озеленювальних територіях.

Організація виробництва у СПГ. Розглядається система управління СПГ. Основи планування в садово-парковому господарстві. Організація проектування в озелененні міст і селищ. Організація будівництва в СПГ. Методи керівництва трудовими колективами.

Природно-заповідна справа. Розглядаються поняття, завдання екологічної освіти і екологічного виховання; основні напрямки, форми і методи природно-охоронної пропаганди на базі природно-заповідних територій; екологічна стежка як засіб екоосвіти, виховання і рекреації; екологічний рух; релігія і охорона природи.

Основи обліку у садово-парковому господарстві. Дисципліна вивчає безпосередньо облік як функцію управління. Основними елементами, що вивчаються в курсі є: система бухгалтерських рахунків на підприємствах садово-паркового спрямування різної форми власності, форми ведення обліку, звітність та правило подвійного запису як основне правило обліку. Також розглядаються питання аудиту.

Підготовка бакалаврів
з галузі знань «Виробництво та технології»
за спеціальністю «ДЕРЕВООБРОБНІ ТА МЕБЛЕВІ ТЕХНОЛОГІЇ»
Освітня програма «Деревообробні та меблеві технології»

Форма навчання, ліцензований обсяг:	
– денна	50 осіб
– заочна	100 осіб
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	бакалавр деревообробних та меблевих технологій

Концепція підготовки

Підготовка фахівців передбачає засвоєння знань і навичок з розробки конструкцій і технологій виготовлення деревних матеріалів і виробів, визначення їх характеристик та рівня якості, опанування методик аналізу існуючих технологічних процесів, планування і проведення досліджень, спрямованих на оптимізацію і удосконалення технологічних процесів деревообробного виробництва. Основою підготовки є системний підхід до вивчення технологій обробки деревини та формування у студентів вміння раціонального використання обладнання, деревних та енергетичних ресурсів. Дисциплін охоплюють теоретичні та практичні аспекти технологій виготовлення виробів з деревини, тенденції розвитку технологій оброблення деревини, сучасні вимоги до виробів з деревини, особливості сучасного деревообробного обладнання, нові матеріали, що застосовуються у виготовленні виробів з деревини, нові види фурнітури, методи розрахунків розмірів елементів сучасних конструкційних виробів з деревини, напрямки розвитку технологій проектування, вимоги до меблевих виробів, основи художнього конструювання, основні риси стилів меблів, сучасні тенденції стильового вирішення меблевих виробів і засоби їх реалізації.

Практичне навчання

Базами практичного навчання є навчальні, навчально-наукові та навчально-виробничі лабораторії кафедр інституту та ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», а також провідні лісогосподарські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України та приватні деревообробні і меблеві підприємства.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Аналіз програм проектування меблів для спальних кімнат.
2. Аналіз процесу виготовлення обрізних пиломатеріалів на ДП.
3. Особливості технологічного процесу виготовлення фільончастих дверей.
4. Обґрунтування конструкції та технології виготовлення офісних меблів.
5. Аналіз процесу виготовлення паркету з малоцінної деревини.
6. Пропозиції до вдосконалення опорядження дверей.
7. Особливості виготовлення паркетної фризи.
8. Оцінка можливості розширення асортименту покриття для підлоги.

9. Аналіз способів нанесення лакофарбових матеріалів на меблеві вироби.
10. Оцінка можливостей вдосконалення технологічного процесу оздоблення кухонних виробів.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Після здобуття кваліфікації бакалавра випускники можуть бути працевлаштовані на лісогосподарські підприємства Державного агентства лісових ресурсів, державних та комерційних підприємствах з виробництва та реалізації будівельних матеріалів, державних і комерційних деревообробних і меблевих підприємствах.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Деревообробні та меблеві технології» Освітня програма «Деревообробні та меблеві технології»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Нарисна геометрія та інженерна графіка	1	150	5
2	Фізика	1,2	270	9
3	Вища математика	1,2	240	8
4	Обчислювальна математика і програмування	1,2	240	8
5	Хімія (загальна, органічна)	2	180	6
6	Прикладна механіка (опір матеріалів, машинознавство)	3	240	8
7	Основи теплотехніки	4	120	4
8	Електротехніка і електропривід	3	120	4
9	Деревинознавство	3	120	4
10	Обладнання галузі	3,4	150	5
11	Технологія лісопиляльно-деревообробних виробництв	4	180	6
12	Технологія сушіння і захисту деревини	4,5	270	9
13	Екологія	7	120	4
14	Основи автоматики і АВП	6	120	4
15	Комп'ютерна графіка	5	120	4
16	Технологія виробів з деревини	6	210	7
17	Основи фахової підготовки	1	120	4
18	Конструювання виробів з деревини	3	150	5
19	Проектування деревообробних виробництв	7	120	4
20	Технологія захисно-декоративних покриттів	7,8	150	5
21	Технологія столярних виробів	7,8	150	5
22	Економіка деревообробної галузі	8	150	5
Разом за обов'язковою складовою			**3690**	**123**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Іноземна мова	1,2	150	5
2	Фізичне виховання	1-4	120	4
3	Українська мова (за професійним спрямуванням)	2	120	4
4	Безпека праці і життєдіяльності	4	120	4
5	Філософія	8	120	4
6	Соціологія	5	120	4
7	Економічна теорія	5	120	4
8	Матеріалознавство	3	120	4
9	Правова культура особистості	8	120	4
Всього за вибором університету			**1110**	**37**
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1	Хімія ВМС	3	120	4
2	Метрологія, стандартизація і сертифікація	5	120	4
3	Маркетинг в деревообробній галузі	8	120	4
4	Менеджмент на деревообробних підприємствах	7	120	4
5	Основи обліку і аудиту на деревообробних підприємствах	6	120	4
6	Технологія деревино композиційних матеріалів	4	120	4
7	Технологія конструкційних матеріалів	5	120	4
8	Технологія дерев'яного домобудування	6	120	4
9	Захисне оброблення дерев'яних конструкцій	6	120	4
10	Модифікування деревини та деревинних матеріалів	6	120	4
11	Виробництво меблів	7	240	8
12	Організація деревообробного виробництва	8	120	4
13	Технологія виготовлення конструкційних елементів з деревини	8	120	4

Всього за вибором студентів			**1680**	**56**
Разом за вибірковою складовою			**2790**	**93**
3. Інші види навчання				
1	**Навчальна практика**		**420**	**16**
2	**Виробнича практика**		**90**	**3**
3	**Підготовка і захист бакалаврської роботи**		**150**	**5**
Всього			**810**	**24**
Разом за спеціальністю			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Нарисна геометрія та інженерна графіка. Ортогональні проекції. Аксонометрія. Проекційне креслення. Вигляди, розрізи та перерізи. Ескізи та робоче креслення. Елементи конструктивних з'єднань. Складальне креслення. Деталювання.

Фізика. Механіка, кінематика та динаміка точки і твердого тіла. Молекулярна фізика та термодинаміка. Електростатика. Електричний струм та електромагнетизм. Коливання та хвилі. Оптика. Елементи квантової механіки. Будова ядра. Радіоактивність. Вплив радіації на біологічні об'єкти.

Вища математика. Елементи аналітичної геометрії. Лінійна алгебра. Математичний аналіз. Диференціальне числення функцій однієї змінної. Інтегрування. Функції багатьох змінних. Диференціальні рівняння та ряди.

Обчислювальна математика і програмування. Вступ. Основні визначення. Апаратне забезпечення. Програмне забезпечення. Класифікація програмного забезпечення за видом ліцензії. Сучасні інформаційні системи. Системи підготовки документів. Робота з документами. Текстовий процесор Word. Робота з електронними таблицями. Поняття про бази даних, основи роботи в системі управління базою даних MS ACCESS. Бази даних. Сховища даних. Мова SQL. Основи алгоритмізації. Розробка алгоритмів для розв'язку поставленої задачі. Історія виникнення та розвитку мов програмування. Основні терміни та визначення. Парадигми мов. Об'єктно-орієнтоване програмування. Мова програмування Visual Basic 6.

Хімія (загальна, органічна). Теоретичні основи хімії. Органічна хімія. Стереометричні закони. Будова атомів, кінетика хімічних реакцій. Розчини. Окислювально-відновні реакції. Електроліз. Корозія металів, особливості хімії основних елементів. Класифікація органічних сполук. Закони і теорії органічної хімії. Основні класи органічних сполук, їх значення і розповсюдження у природі. Органічні складники деревини; клеї, смоли та інші зв’язуючі речовини. Взаємозв’язки між будовою, властивостями і біологічними функціями органічних речовин і високомолекулярних сполук.

Прикладна механіка (опір матеріалів, матеріалознавство). Об'єкти, які вивчаються в дисципліні опору матеріалів, їх розрахункові схеми, геометричні характеристики поперечних перетинів, механічні властивості матеріалів і закони деформації, критерії міцності, способи розрахунків при статичному розтягуванні, стиску, крученні, згинанні матеріалів, способи розрахунків при динамічному навантаженні та коливанні пружних систем.

Основи теплотехніки. Основні положення технічної термодинаміки. Закони теорій тепло- і масообміну; методики теплових розрахунків процесів, що

протікають у теплосилових установках різного призначення; принципи дії та конструкції теплотехнічних установок, які використовуються в деревообробному виробництві; засоби використання вторинних і поновлюваних джерел енергії.

Електротехніка і електропривід. Закони електротехніки. Сучасні методи розрахунку електромагнітних процесів у колах та електротехнічних пристроях. Методи аналізу і синтезу кіл із різними параметрами джерел електричної енергії та властивостями елементів кіл.

Деревинознавство. Особливості мікро- і макроскопічної будови деревини. Хімічний склад деревини і можливості її використання як хімічної сировини. Фізичні і механічні властивості деревини, необхідні для удосконалення існуючих і створення нових технологічних процесів. Класифікації вад деревини. Класифікації лісових товарів і їх основна характеристика.

Обладнання галузі. Основи теорії різання деревини і деревних матеріалів, різання як робочий процес деревообробних верстатів, дереворіжучі інструменти, загальні дані про обладнання деревообробних підприємств, функціональні складові одиниці і механізми деревообробного обладнання, дереворіжучі верстати загального призначення, обладнання спеціальних деревообробних виробництв.

Технологія лісопиляльно-деревообробних виробництв. Лісопиляльно-деревообробні виробництва. Сировина. Способи, технологія та обладнання для розпилювання колод і пиломатеріалів. Склади. Сортування пиломатеріалів. Переробка відходів. Комплексне використання сировини.

Технологія сушіння і захисту деревини. Вивчає задачі та стадії проектування; вибір способів сушіння деревини, вибір обладнання для сушіння; методику розрахунку продуктивності лісосушарок різних конструкцій; тепловий та аеродинамічний розрахунок лісосушарок; виріб теплового та циркуляційного обладнання; планування сушильних цехів.

Екологія. Теоретичні основи екології. Вчення про біосферу. Екосистема і біогеоценоз. Трофічні ланцюги. Забруднення навколишнього середовища. Лісогосподарське виробництво та його вплив на довкілля. Економічна ефективність природоохоронних заходів.

Основи автоматики і АВП. Принципи дії основних елементів автоматичних пристроїв, їх переваги і недоліки, галузі застосування. Принципи дії систем автоматичного управління, властивості об'єктів управління.

Комп’ютерна графіка. У рамках курсу вивчаються ефективна робота з документами в MS Word, практичне застосування табличного процесора MS Excel (апроксимація залежностей, аналіз і оптимізація, задачі лінійного програмування), підготовка схем в системі Visio, використання пакету статистичних програм SPSS.

Технологія виробів з деревини. Принципи конструювання виробів з деревини із урахуванням сучасних вимог технічної естетики, раціональних витрати матеріалів і трудових затрат та технології їх виробництва як системи методів і правил переробки деревних матеріалів у вироби, що базується на сучасних досягненнях науки, дослідженнях і узагальненні передового досвіду. Способи і методи вирішення технологічних завдань на сучасному рівні із застосуванням елементів досліджень. Завдання і методи управління якістю продукції.

Основи фахової підготовки. Дисципліна розкриває перед студентами-першокурсниками особливості навчання в ВУЗі, права та обов'язки студентів вузу, історію ННІ Лісового і садово-паркового господарства та історію Національного університету біоресурсів і природокористування України, внутрішній розпорядок ВУЗзу, організацію навчального процесу, форми навчальної роботи згідно з навчальним планом, гігієну розумової праці та загальні правила роботи із книгою та бібліотекою. Наголошується на традиційних особливостях вивчення окремих груп дисциплін, що склалися в інституті, необхідності вивчення загальноосвітніх,

загальноінженерних та спеціальних дисциплін.

Конструювання виробів з деревини. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати класифікацію виробів з деревини; вимоги до конструкції виробів з деревини в т.ч. меблевих виробів; конструктивні вимоги до дерев'яних матеріалів; особливості з'єднань та основи конструювання виробів з деревини; особливості конструювання корпусних меблів; основні положення Єдиної Системи конструкторської документації ЕСКД); вимог ергономіки та засоби їх дотримання.

Проектування деревообробних виробництв. Зміст дисципліни: загальні положення проектування; проектування технологічних процесів; проектуванняконвеєрних ліній; проектування інструментально – загострювальних, слюсарно–механічних та інших допоміжних цехів; розрахунок транспортних засобів; енергозабезпечення виробництва; вентиляція та опалення деревообробних та допоміжних цехів; лісові ресурси України та шляхи поліпшення їх використання. Задачами дисципліни є вивчення методологічних та організаційних основ проектування виробничих будівель, основ проектування технологічних процесів у виробництві, складу та обсягу проектних робіт, методики їх проведення, складу основної проектно–нормативної документації, основ автоматизованого проектування.

Технологія захисно-декоративних покриттів. Лаки, фарби, емалі, грунтівки, шпаклівки. Адгезія та сили напруження. Методи нанесення та затвердіння лакофарбових покриттів. Технологія і обладнання для оздоблення деревини. Розрахунок продуктивності обладнання.

Технологія столярних виробів. Вивчає характеристику, конструкції столярно-будівельних виробів, вимоги до них, технологічні процеси, підготовку та безпеку праці столярно-будівельного виробництва, характеристику конструкцій дерев'яного домобудування, сировину та матеріали для виробництва дерев'яного домобудування, технологію виготовлення елементів та монтаж дерев'яного домобудування, захист елементів дерев'яних будинків від руйнівних агентів та безпеку праці при виробництві дерев'яного домобудування.

Економіка деревообробної галузі. Предмет, об'єкт, метод та завдання дисципліни; поняття, механізм формування та показники використання основних і оборотних фондів. Стан та економічний аналіз показників техніки і технологій. Теорія виробництва, витрати, ціни, прибуток, рентабельність. Ринки ресурсів, капіталу, праці, фінансів. Основні закони економіки та механізм їх дії.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Соціологія. Соціальна сутність. Формування поведінки людини в процесі трудової активності та місце в системі мотивації та засобів соціального контролю. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва.

Економічна теорія. Вивчення дисципліни забезпечує засвоєння майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Матеріалознавство. Частини дерева. Лісоматеріалознавство. Пиломатеріали. Властивості деревини. Вади і дефекти деревини. Лакофарбові покриття. Технологія деревино композиційних матеріалів.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Хімія ВМС. Основні класи органічних сполук, їх значення і розповсюдження у природі. Органічні складники деревини; клеї, смоли та інші зв'язуючі речовини. Взаємозв'язки між будовою, властивостями і біологічними функціями органічних речовин і високомолекулярних сполук.

Метрологія, стандартизація і сертифікація. Зміст дисципліни: кількісні методи оцінювання якості і стандартизація лісо- та пилопродукції, виробів з деревини,верстатів і обладнання та сертифікація технологічних процесів у деревообробці; управління якістю продукції; технічні засоби вимірювання; відповідальність за недотримання вимог стандартів.

Маркетинг в деревообробній галузі. Соціально-економічна сутність маркетингу. Формування маркетингового комплексу. Вплив факторів маркетингового середовища на діяльність деревообробного підприємства. Розуміння поведінки споживачів на ринках різних типів. Маркетингові дослідження як основа прийняття маркетингових рішень. Функції маркетингу. Аналітична функція маркетингу. Маркетингова товарна політика. Маркетингова цінова політика. Маркетингова політика розподілу. Маркетингова політика просування.

Менеджмент на деревообробних підприємствах. Поняття і сутність менеджменту. Історія розвитку менеджменту. Особливості менеджерської діяльності на деревообробних підприємствах. Основи теорії прийняття управлінських рішень. Методи обґрунтування управлінських рішень. Функції менеджменту та їх реалізація на деревообробних підприємствах. Принципи та методи менеджменту. Лідерство. Основи кадрового менеджменту. Етика і культура менеджменту.

Основи обліку і аудиту на деревообробних підприємствах. Дисципліна, яка вивчає форми прояву економічних законів на рівні окремого господарюючого суб'єкта. Навчальний курс передбачає вивчення особливостей функціонування факторів виробництва, визначення ефективності інвестицій, ефективної діяльності в умовах ринкової економіки, вироблення творчого підходу до обґрунтування і прийняття управлінських рішень, аналіз і узагальнення результатів господарської діяльності на прикладі підприємств деревообробної галузі.

Технологія деревино композиційних матеріалів. Основною задачею дисципліни є вивчення технологій комплексного і раціонального використання первинної і вторинної сировини у виробництві клеєних матеріалів, поліпшення якості продукції, підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції.

Технологія конструкційних матеріалів. Сировина для виробництва плит, вимоги до розмірів і якості деревинних часток. Вироби з подрібненої деревини. Особливості технології, конструювання пресформ. Класифікація та властивості деревних плит.

Технологія дерев'яного домобудування. Зміст дисципліни: сучасний стан виробництва дерев'яних конструкцій, дерев'яного домобудування, архітектурно-планувальні рішення та конструкції дерев'яних будинків, типи стін, перекриття і дахи, теслярські роботи на будівництві, столярні роботи на будові, шляхи підвищення довговічності дерев'яних конструкцій, методи механічних випробувань, перспективні конструкції виробів та використання деревозамінників, підготовка виробництва. Основним завданням дисципліни є вивчення конструкцій і вимог до різних дерев'яних будівель, технології їх виробництва, вивчення напрямків раціонального і комплексного використання сировини, вивчення основних конструктивних

елементів, з яких складається дерев'яний будинок.

Захисне оброблення дерев'яних конструкцій. Історія розвитку деревопросочувальної промисловості; мета та технологічні цілі захисної обробки деревини; властивості деревини, які мають вплив на процеси захисної обробки деревини; класифікація грибів, що пошкоджують деревину; типи загнивання деревини; умови розвитку грибів; коротка характеристика дереворуйнуючих комах; характеристика пошкоджень деревини; антисептики; антипірени; способи захисту круглих лісоматеріалів при зберіганні на лісосіках та складах; правила влаштування фундаментів, підлоги першого поверху, стін, перекриттів і дерев'янихдахів; гідроізоляція підвальних приміщень; профілактичні заходи та боротьба з виявленими домовими грибами; класифікація методів просочування деревини; обладнання для просочуваннядеревини; транспортне та допоміжне обладнання; автоклави; правила техніки безпеки при роботи з захисними речовинами; правила промислової санітарії на дерево просочувальних підприємствах.

Модифікування деревини та деревинних матеріалів. Структура, склад, хімічні, фізичні, механічні та технологічні властивості модифікованої деревини, сировина для виготовлення модифікованої деревини. Технологія виробництва та застосування модифікованої деревини.

Виробництво меблів. Загальний сучасний стан та перспективи розвитку виробництва меблевих виробів в Україні та за кордоном. Класифікація меблевих виробів. Матеріали для виготовлення меблевих виробів. Фурнітура. Структура технології виробництва меблів._Виробничий та технологічний процес виготовлення меблі. Типові технологічні процеси виготовлення корпусних меблевих виробів. Розрахунок технологічного процесу та норм витрат матеріальних та трудових ресурсів. Якість меблів. Показники та контроль якості меблів.

Організація деревообробного виробництва. Склад та структура деревообробного виробництва. Організація та оплата праці. Організація переробки деревини. Планування та фінансування. Аналіз виробничої діяльності.

Технологія виготовлення конструкційних елементів з деревини. Стільці та крісла. Загальні відомості та класифікація. Схеми установки сидінь стільців. Кріплення сидінь та спинок. Меблі для сидіння і лежання. М'які пружинні елементи. Декоративне оздоблення поверхонь м'яких елементів. Опори м'яких меблів. Матеріали для м'яких меблів.

2.6. ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Декан – доктор біологічних наук, професор, академік НААН України **Цвіліховський Микола Іванович**
Тел.: (044) 527-82-31 E-mail: m_tsvilikhovsky@nubip.edu.ua
Розташування: навчальний корпус № 12, кімн. 324 блок «Г»

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальністю:

211 Ветеринарна медицина

Освітня програма **«Ветеринарна медицина»**

Випускові кафедри:

Анатомії, гістології і патоморфології тварин ім. акад. В.Г. Касьяненка
Тел.: (044) 527-86-17 E-mail: museum@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор ветеринарних наук, професор Мельник Олег Петрович

Акушерства гінекології та біотехнології відтворення тварин
Тел.: (044) 527-83-46 E-mail: akusherstvo@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри - кандидат ветеринарних наук, доцент
Вальчук Олександр Анатолійович

Ветеринарно-санітарної експертизи
Тел.: (044) 527-88-41 E-mail: vse@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри - доктор ветеринарних наук, професор
Якубчак Ольга Миколаївна

Епізоотології та організації ветеринарної справи
Тел.: (044) 527-89-22 E-mail: epizootology@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри - доктор ветеринарних наук, професор
Недосєков Віталій Володимирович

Паразитології та тропічної ветеринарії
Тел.: (044) 527-83-65 E-mail: parazitologia@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри - доктор ветеринарних наук, професор
Сорока Наталія Михайлівна

Терапії і клінічної діагностики
Тел.: (044) 527-87-92 E-mail: E-mail: kostenko_vm@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри - кандидат ветеринарних наук, доцент
Костенко Віталій Михайлович

Хірургії і патофізіології ім. проф. І.О. Поваженка
Тел.: (044) 527-88-68 E-mail: chirurgia@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри - доктор ветеринарних наук, доцент
Малюк Микола Олексійович

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Ветеринарія»
за спеціальністю «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»
Освітня програма «Ветеринарна медицина»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	250
– заочна	-
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	молодший лікар ветеринарної медицини

Концепція підготовки

Відповідно до стандарту освіти, що запроваджений наказом Міністерства освіти і науки України від 07.02.2011 р. № 99 студенти опановують обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни. Випускник отримує базову вищу освіту і фах молодшого лікаря ветеринарної медицини, який в умовах виробництва під керівництвом лікаря ветеринарної медицини виконує ветеринарно-профілактичні заходи, які спрямовані на запобігання захворюванню та загибелі тварин, підвищення їх продуктивності, безпечності та якості продукції тваринництва, здійснює профілактичні і діагностичні заходи, лікування тварин, ветеринарно-санітарну експертизу продуктів забою, забезпечує виконання ветеринарно-санітарних правил під час утримання, годівлі та відтворення тварин.

Практичне навчання

Базами практичного навчання студентів є навчальні, навчально-наукові, навчально-науково-виробничі лабораторії базового закладу університету (м. Київ), його відокремлених підрозділів, у першу чергу навчально-дослідні господарства університету («Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка, «Агрономічна дослідна станція», Навчально-дослідне господарство «Ворзель», Немішаївський агротехнічний коледж), де проводяться лабораторні й практичні заняття, навчальні й виробничі практики студентів. Крім того, факультет має двосторонні договори з приватними клініками дрібних домашніх тварин, сільськогосподарськими підприємствами різних форм власності, які також використовуються як бази практичного навчання.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за програмами підготовки магістрів за спеціальностями та освітніми програмами, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Випускники факультету з дипломом молодшого лікаря ветеринарної медицини можуть бути працевлаштовані на підприємства, в установи і організації як державної, так і інших форм власності, де зможуть виконувати роботи відповідно до набутої кваліфікації.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Ветеринарна медицина» Освітня програма «Ветеринарна медицина»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Українська мова (за проф. спрямуванням)	1	90	3
2	Іноземна мова (за проф. спрямуванням)	1 - 2	150	5
3	Філософія	2	90	3
4	Історія української культури	2	90	3
5	Політологія	5	60	2
6	Анатомія свійських тварин	1 - 3	180	6
7	Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії	2 - 3	120	4
8	Цитологія, гістологія, ембріологія	2 - 3	150	5
9	Біонеорганічна хімія	1	60	2
10	Органічна хімія	2	60	2
11	Біофізика	1	60	2
12	Фізіологія тварин	3 - 4	150	5
13	Основи біобезпеки, біоетики	2	60	2
14	Ветеринарна екологія	2	60	2
15	Ветеринарна санітарія та гігієна	3	60	2
16	Ветеринарна мікробіологія	3 - 4	90	3
17	Ветеринарна імунологія	4	60	2
18	Ветеринарна вірусологія	5	90	3
19	Біотехнологія у ветеринарній медицині	4	60	2
20	Патологічна фізіологія	4 - 5	120	4
21	Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин	5 - 6	180	6
22	Ветеринарно-санітарна експертиза	7 - 8	150	5
23	Епізоотологія та інфекційні хвороби	6 - 8	240	8
24	Загальна і спеціальна хірургія	6 - 7	180	6
25	Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	4 - 5	120	4
26	Паразитологія та інвазійні хвороби	6 - 7	180	6
27	Патологічна анатомія та розтин	7 - 8	180	6
28	Внутрішні хвороби тварин	6 - 8	270	9
29	Ветеринарна фармакологія	5 - 6	180	6
30	Ветеринарна клінічна біохімія	7	60	2
31	Клінічна діагностика хвороб тварин	4 - 5	180	6
32	Організація і економіка ветеринарної справи	6	90	3
33	Ветеринарна токсикологія	7	90	3
34	Латинська мова	1	60	2
35	Охорона праці та безпека життєдіяльності	3	60	2
Разом за обов'язковою складовою			**4080**	**136**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Ділова українська мова	1	60	2
2	Іноземна мова	2	90	3
3	Фізичне виховання	1 - 2	60	2
4	Анатомічні особливості свійських тварин	1	60	2
5	Ботаніка	1	90	3
6	Зоологія	1	90	3
7	Годівля тварин	4	90	3
8	Основи розведення тварин	3	90	3
9	Історія ветеринарної медицини	1	90	3
10	Ветеринарна радіобіологія	4	90	3
11	Лікарські рослини	2	90	3

12	Професійна етика	5	60	2
13	Генетика у ветеринарній медицині	3	90	3
14	Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині	5	90	3
15	Історія Української державності	1	90	3
16	Етнокультурологія	1	90	3
Всього за вибором університету			**1320**	**44**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Соціологія	2	30	1
2	Економічна теорія	3	60	2
3	Правознавство	2	30	1
4	Українська ділова мова та культура мовлення	1	30	1
5	Основи психології і педагогіки	3	30	1
6	Анатомія екзотичних тварин	3	60	2
7	Інформатика у ветеринарній медицині	2	60	2
8	Основи ветеринарної санітарії, мікробіології та вірусології	4	60	2
9	Методи мікробіологічних досліджень	7	60	2
10	Інфекційні хвороби продуктивних тварин	7	120	4
11	Якість і безпека продукції АПК	8	90	3
12	Біотехнологія відтворення тварин	6	90	3
13	Хірургічні хвороби продуктивних тварин	6	120	4
14	Інвазійні хвороби продуктивних тварин	6	120	4
15	Основи судової ветеринарії	8	120	4
16	Ветеринарна онкоморфологія	5	120	4
17	Діагностика і терапія внутрішніх хвороб продуктивних тварин	5	120	4
18	Основи ветеринарного законодавства України	8	120	4
Всього за вибором студентів			**1110**	**37**
Разом за вибірковою складовою			**2430**	**81**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5 - 8	660	22
2	Навчальна практика	2,4,6,7	360	12
3	Виробнича практика	7	270	9
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**-**	**-**
Державна атестація			**60**	**2**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Українська мова (за професійним спрямуванням). Наукові термінології, терміни та їх вживання, специфічні для фаху лікаря ветеринарної медицини, а також відтворення набутих раніше знань.

Іноземна мова (за професійним спрямуванням). Комплексне навчання мовної діяльності (читання, аудіювання, мовлення). Оволодіння навичками спілкування та перекладу.

Філософія. Система філософських знань з основних розділів філософії, що розвивають тип свідомості, який базується на конструктивно-критичних підходах до ідеалів гуманізму.

Історія української культури. Українська духовна культура як складова частина світового культурного процесу. Роль культури у формуванні особистості в житті українського народу. Об'єктивні та суб'єктивні фактори зростання норм культури на сучасному етапі становлення України.

Політологія. Наука про закономірності розвитку і функціонування політичного життя суспільства, механізми політичної влади, управління політичними процесами.

Анатомія свійських тварин. Будова організму свійських тварин у нерозривному зв'язку з його функціями. Апарат руху. Остеологія. Синдесмологія. Міологія. Загальний покрив. Спланхнологія. Травний апарат. Дихальний апарат. Сечостатевий. Ангіологія. Залози внутрішньої секреції. Нервова система. Органи чуттів. Особливості анатомії свійської птиці.

Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії. Фізико хімічні властивості органічних сполук, розчинів. Структура, функція та обмін білків, жирів, вуглеводів, амінокислот, нуклеїнових кислот, вітамінів, ферментів, макро- і мікроелементів, що становлять основу будови тканин організму Біохімічні процеси, що лежать в основі функціональної активності окремих органів та систем організму

Цитологія, гістологія, ембріологія. Вчення про клітину. Загальна ембріологія. Вчення про тканини. Гістологія органів та систем.

Біонеорганічна хімія. Хімічна будова речовини, основні теорії хімічних процесів, комплексні сполуки. Хімія неорганічних елементів, їх роль в життєдіяльності організму, основи хімічних ізотопів. Об'ємний аналіз, кислотно-основні титрування, редоксометрія, комплексонометрія, фізико-хімічний аналіз, фотометрія, хроматографія.

Органічна хімія. Структура, способи добування, фізичні та хімічні властивості, а також використання основних класів органічних речовин — вуглеводів, спиртів, альдегідів, кетонів, амінів, кислот, гетероциклічних сполук. Вивчення властивостей амінокислот, вуглеводів, ліпідів, нуклеїнових кислот, білків.

Біофізика. Фізичні та фізико-хімічні процеси, що протікають у біологічних системах, фундаментальні явища, що складають основу живої природи. Фізичні характеристики і фізичні властивості організму сільськогосподарських тварин.

Фізіологія тварин. Фізіологічні процеси, що відбуваються в організмі тварин, у т. ч. фізіологія крові, лімфи, серця та кровообігу, фізіологія дихання, травлення, обміну речовин і енергії, терморегуляції, виділення, фізіологія ендокринної системи, розмноження, лактації, м'язової та нервової систем, вища нервова діяльність, аналізатори.

Основи біобезпеки, біоетики. Вивчає правила використання лабораторних тварин у ветеринарній медицині, заходи щодо запобігання розповсюдження інфекційних та інвазійних хвороб, правила роботи з особливо небезпечними інфекціями.

Ветеринарна екологія. Фундаментальні властивості (функції) життя. Організм і середовище. Закономірності розвитку, складу і існування біосфери. Кругообіг речовин та енергії в біосфері. Структура сучасної екології.

Ветеринарна санітарія та гігієна. Вивчає гігієнічні та ветеринарно-санітарні вимоги до факторів зовнішнього середовища, тваринницьких приміщень, кормів, води, ґрунту, повітря, правила та гігієнічні вимоги до систем утримання, годівлі й експлуатації різних видів і статевовікових груп тварин.

Ветеринарна мікробіологія. Систематика, морфологія і фізіологія мікроорганізмів, розповсюдження в природі, їх роль в перетворенні речовин в природі. Вплив факторів зовнішнього середовища на мікроорганізми. Інфекція. Імунологія. Види і особливості збудників інфекцій: бактерій, бацил, фузібактерій і актиноміцетів, мікобактерій, вібріонів, спірохет, мікоплазм, рикетсій і хламідій, мікроскопічних грибів.

Ветеринарна імунологія. Вивчає центральні та периферичні органи імунної системи, механізми імунних реакцій, антитіла та антигени. Імунологічна діагностика інфекційних хвороб. Серологічні реакції діагностики хвороб.

Ветеринарна вірусологія. Фізична структура і хімічний склад вібріонів і вірусів. Систематика, репродукція і культивування вірусів. Дія на віруси фізичних і хімічних факторів. Екологія вірусів. Генетика вірусів. Патогенез вірусних хвороб тварин. Особливості противірусного імунітету. Специфічна діагностика та профілактика вірусних хвороб тварин.

Біотехнологія у ветеринарній медицині. Генетична і клітинна інженерія, імунобіотехнологія, прикладна біохімія, інженерна ензимологія, промислова або технічна мікробіологія. Трансплантація ембріонів, раннє визначення і регуляції статі тварин, клонування і одержання трансгенних, монозиготних та химерних тварин. Гібридомні технології отримання моноклональних антитіл та їх застосування.

Патологічна фізіологія. Загальні закономірності виникнення, розвитку та завершення хвороби. Нозологія. Роль реактивності в патології. Характеристика, класифікація типових патологічних процесів; запалення, порушення росту тканин, типових порушень регіонального кровотоку, обміну речовин, кислотно-лужної рівноваги, терморегуляції; гіпоксії, голодування. Адаптаційно-компенсаторні реакції в організмі тварин, спрямованих на усунення порушень. Патологічна фізіологія органів і систем.

Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин. Фізіологічні основи і техніка одержання сперми. Фізіологія і біохімія сперми. Технологія штучного осіменіння самок і трансплантації ембріонів. Андрологія. Фізіологія та патологія вагітності, пологів та післяпологового періоду. Оперативне акушерство. Акушерсько-гінекологічна диспансеризація. Хвороби новонароджених. Хвороби молочної залози. Гінекологія. Неплідність самок та самців.

Ветеринарно-санітарна експертиза. Правила і методи ветеринарно-санітарної оцінки продуктів тваринного походження, а також основи технології і стандартизації їх виробництва. Експертиза продуктів забою здорових і хворих тварин, харчові токсикоінфекції і токсикози. Основи технології та гігієни консервування; гігієна виробництва, ветеринарно-санітарна експертиза яєць, молока і молочних продуктів, м'яса диких промислових тварин, пернатої дичини, риби і м'яса морських ссавців. Ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів на ринках.

Епізоотологія та інфекційні хвороби. Інфекція та імунітет. Еволюція і класифікація інфекційних захворювань тварин. Лікувально-профілактичні заходи при інфекційних хворобах жуйних, свиней, коней, птахів, молодняку, собак і хутрових звірів, бджіл і риб. Ветеринарна санітарія. Хвороби, спільні для декількох видів тварин і людей.

Загальна і спеціальна хірургія. Ветеринарна травматологія. Хірургічна інфекція. Хвороби шкіри, м"язів, сухожилків, сухожилкових піхв і бурс, судин, суглобів. Ушкодження нервів і мозку. Пухлини. Хвороби в ділянці голови, шиї, холки, грудної стінки та попереку, живота, тазу та хвоста. Андрологічні хвороби. Ветеринарна ортопедія.

Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія. Вчення про хірургічні операції у зв'язку з топографо-анатомічними особливостями певних ділянок тіла тварин. Анестезіологія; фіксація, повалення і медикаментозне заспокоєння. Технологія організації і проведення масових операцій. Профілактика інфекції в роботі лікаря ветеринарної медицини. Ін'єкції і пункції. Десмургія. Хірургічні операції на окремих частинах тіла тварин.

Паразитологія та інвазійні хвороби. Виникнення, розвиток і згасання інвазійних хвороб тварин. Загальна паразитологія. Ветеринарна гельмінтологія, ентомологія, арахнологія, протозоологія.

Патологічна анатомія та розтин. Загальна патанатомія. Смерть і посмертні зміни. Компенсаторно-пристосувальні і відновні процеси. Запалення. Імуноморфологія та імунопатологія. Спеціальна патологічна анатомія:

хвороби органів дихання, травлення, серцево-судинної, сечостатевої і нервової систем. Хвороби шкіри. Патоморфологія інфекційних хвороб. Секційний курс. Судово-ветеринарна експертиза. Процесуальна частина. Спеціальна частина.

Внутрішні хвороби тварин. Внутрішні хвороби сільськогосподарських тварин, їх етіологія, патогенез, симптоми, перебіг, діагностика, лікування та профілактика; лабораторні дослідження. Хвороби молодняка. Хвороби птиці. Хвороби хутрових звірів, кролів і собак.

Ветеринарна фармакологія. Фармакодинаміка лікарських речовин. Умови, що впливають на дію лікарських речовин. Основні особливості та фармакокінетична характеристика різних груп лікарських засобів, їх дозування. Рецептура і технологія лікарських форм.

Ветеринарна клінічна біохімія. Використання різних біохімічних методів дослідження клінічного стану тварин, особливості їх застосування при дослідженні окремих органів та систем з метою встановлення точного діагнозу та розробки методів лікування і профілактики захворювань. Біохімічні тести та симптоми (синдроми) порушень обміну речовин, інших хвороб тварин.

Клінічна діагностика хвороб тварин. Методи та особливості клінічного дослідження різних тварин, їх застосування при дослідженні окремих органів і систем; симптоми, синдроми та основні етапи розпізнавання хвороби. Спеціальні методи дослідження стану окремих органів і систем, виявлення хвороб у тварин.

Організація і економіка ветеринарної справи. Законодавство з питань ветеринарної медицини в Україні. Організація та матеріально-технічне забезпечення ветеринарної служби і ветеринарного контролю в районах, містах і господарствах. Планування, організація та економіка ветеринарних заходів. Ветеринарний облік, звітність і діловодство. Міжнародні ветеринарні організації та організація ветеринарної служби в окремих зарубіжних країнах.

Ветеринарна токсикологія. Токсикологія мінеральних отрут, фосфор- і хлорорганічних сполук. Органічні похідні ртуті. Токсикологія феноксикислот і фенолу. Токсикологія отруйних речовин рослинного і тваринного походження. Отруєння тварин недоброякісними кормами. Хіміко-токсикологічний аналіз.

Латинська мова. Латинська граматика, правила правопису та спеціальні терміни ветеринарної медицини.

Охорона праці та безпека життєдіяльності. Теоретичні основи охорони праці. Правові основи охорони праці працівників тваринництва і ветеринарної служби. Основи виробничої санітарії. Техніка безпеки у тваринництві і птахівництві. Пожежна безпека у тваринництві та птахівництві.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Іноземна мова», «Фізичне виховання» див. розділ 2.1.

Ділова українська мова. Підготовка студентів до усного і письмового ділового спілкування, що передбачає роботу з різними видами наукової та ділової документації. Робота зі спеціальними текстами за фахом.

Анатомічні особливості свійських тварин. Вивчає анатомічні особливості будови органів і систем організму свійських тварин у взаємозв’язку їх апаратів і систем, взаємообумовленість їх будови і функції на фоні розвитку в онто- та філогенезі.

Ботаніка. Вивчає рослинний світ, будову, різноманітність, географічне поширення, еколого-ценотичні особливості, біологічні та господарські властивості рослин.

Зоологія. Вивчає тваринний світ від найпростіших до хордових тварин, закономірності виникнення і розвитку тваринних організмів, будову тіла, розмноження окремих представників різних типів тварин.

Годівля тварин. Наукові основи годівлі сільськогосподарських тварин, оцінка поживності кормів і потреби тварин у факторах повноцінної годівлі. Фізіологічне значення окремих поживних речовин корму і поняття про повноцінність харчування, оцінка поживності кормів і раціонів.

Основи розведення тварин. Розведення сільськогосподарських тварин. Скотарство. Свинарство. Вівчарство. Птахівництво. Конярство.

Історія ветеринарної медицини. Історія ветеринарії первіснообщинного ладу; в древньоросійських князівствах IX- XIV ст; в Росії в XVI11 та XIX ст. Історія ветеринарії в СРСР. Сучасний стан ветеринарної медицини в Україні.

Ветеринарна радіобіологія. Біологічна дія іонізуючих випромінювань. Променеві ураження тварин. Радіоекологія і токсикологія радіоактивних речовин. Радіологічна і ветеринарно-санітарна експертиза об'єктів ветеринарного нагляду. Використання іонізуючої радіації у тваринництві і ветеринарії.

Лікарські рослини. Рослинний світ планети та України, лікарська і отруйна флора; правила збору рослин і заготівлі лікарської сировини, технологія обробки і переробки, хімічний склад, фармакологічна дія, призначення, лікарські форми, дозування, показання та протипоказання до застосування.

Професійна етика. Мораль і етика. Функції моралі в становленні особистості лікаря ветеринарної медицини. Деонтологія. Загальнолюдські цінності і моральний кодекс ветеринарного лікаря вищими моральними цінностями. Закони України та Міжнародне право про основи професійної етики лікаря ветеринарної медицини.

Генетика у ветеринарній медицині. Вивчає основи спадковості і мінливості організмів, розкриває принципи зберігання, передачі та реалізації генетичної інформації, у т.ч. цитологічні і молекулярні основи спадковості, закономірності успадкування статі, ознак (вад, хвороб), зчеплене успадкування, основи генетичної інженерії, популяції і чисті лінії, основи імуногенетики.

Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині. Бізнес-план: складання та виконання. Організація роботи підприємства. Маркетингові операції.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Соціологія. Вивчає суспільство як цілісна система, соціальні інститути, групи і спільності, соціальні причини індивідуальної і масової поведінки людей, процеси людських соціальних відносин.

Економічна теорія. Зміст основних законів і категорій економічної теорії, характеристика ринкової економіки та вирішення проблем її створення в Україні, значення позитивного досвіду функціонування ринкового господарства в розвинутих країнах світу.

Правознавство. Закономірності розвитку держави і права, окремі галузі законодавства України. Характеристика конституційного, трудового, екологічного, земельного, цивільного, адміністративного, кримінального та сімейного права.

Українська ділова мова та культура мовлення. Підготовка студентів до усного і письмового ділового спілкування, що передбачає роботу з різними видами наукової та ділової документації. Робота зі спеціальними текстами за фахом.

Основи психології і педагогіки. Забезпечує психолого-педагогічну підготовку майбутнього фахівця, що буде сприяти підвищенню загальної й психолого-педагогічної культури, формуванню цілісного подання про психологічні особливості людини як факторах успішності його діяльності, уміння самостійно мислити й передбачати наслідки власних дій.

Анатомія екзотичних тварин. Вивчає закономірності будови органів і систем організму екзотичних тварин у взаємозв'язку їх будови і функцій, а також їх розвиток в процесі онто- та філогенезі.

Інформатика у ветеринарній медицині. Головним завданням дисципліни є оволодіння сучасними інформаційними комп'ютерними технологіями, що використовуються у ветеринарній медицині з метою висвітлення результатів наукових досліджень з достатньою мірою обгрунтованості та наочності.

Основи ветеринарної санітарії, мікробіології та вірусології. Навчає оцінювати мікроби, що знаходяться у зовнішньому середовищі, вивчає мікробіологічні показники гігієнічного нормування, методи контролю ефективності дезінфекції об'єктів зовнішнього середовища, а також ідентифікувати збудників інфекційних хвороб тварин бактеріальної та вірусної етіології.

Методи мікробіологічних досліджень. Вивчає сучасні лабораторні методи детекції та ідентифікації бактерій, вірусів і грибів до здоров'я і патологій тварин, якості та безпеки продукції.

Біотехнологія відтворення тварин. Сформувати у лікаря ветеринарної медицини ОКР "Бакалавр" знання та вміння щодо фізіології відтворення тварин, сучасних способів виявлення оптимального часу осіменіння, методів отримання сперми від плідників і їх оцінки, осіменіння самок. Використання та впровадження новітніх напрямів біотехнології відтворення тварин (трансплантація ембріонів, сексування сперми) у тваринництві.

Інфекційні хвороби продуктивних тварин. Вивчає локалізацію збудників в організмі тварин, поширення, шляхи зараження й фактори передачі збудників, патогенез і імунітет при інфекційних хворобах продуктивних тварин, принципи лабораторної діагностики та боротьби й профілактики інфекційних хвороб продуктивних тварин.

Якість і безпека продукції АПК. Правила і методи ветеринарно-санітарної оцінки продуктів тваринного походження, а також основи технології і стандартизації їх виробництва. Експертиза продуктів забою здорових і хворих тварин, харчової токсикоінфекції і токсикози. Основи технології та гігієни виробництва, ветеринарно-санітарної експертизи яєць, молока і молочних продуктів, м'яса тварин та риби. Ветеринано-санітарна експертиза харчових продуктів на ринках.

Хірургічні хвороби продуктивних тварин. Вивчає хірургічні хвороби, закономірності їх розвитку і загальні принципи лікування з урахуванням місця локалізації патологічного процесу у продуктивних тварин.

Інвазійні хвороби продуктивних тварин. Вивчає локалізацію збудників в організмі тварин, поширення, шляхи зараження й фактори передачі збудників, патогенез при інвазійних хворобах продуктивних тварин, принципи лабораторної діагностики та боротьби й профілактики інвазійних хвороб продуктивних тварин.

Основи судової ветеринарії. Вивчає комплекс питань, пов'язаних з правовою базою діяльності лікаря ветеринарної медицини. Розглядаються основи законодавчої бази України, особливості проведення судово-ветеринарної експертизи у випадку загибелі тварин від різних причин.

Ветеринарна онкоморфологія. Вивчає морфологію клітин пухлинної патології, її структуру, механізми кооперації та порушення метаболічних та функціональних механізмів.

Діагностика і терапія внутрішніх хвороб продуктивних тварин. Вивчає клінічні, інструментальні та лабораторні методи дослідження хворих продуктивних тварин та причини виникнення, механізм розвитку, клініко-морфологічний прояв, перебіг і методи лікування внутрішніх хвороб.

Основи ветеринарного законодавства України. Дисципліна вивчає теоретичні і практичні основи правової та законотворчої діяльності в галузі ветеринарної медицини. Розглядаючи право як “закони соціальної природи, втілені у законодавстві”, дана дисципліна маніфестує значення юридичної діяльності в галузі ветеринарної медицини. Вивчення системи юридично значущих, законодавчо регламентованих дій та операцій, які спрямовані на задоволення публічних і приватних інтересів у ветеринарній сфері.

2.7. ФАКУЛЬТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ АПК

Декан – д.т.н., професор **Баль-Прилипко Лариса Вацлавівна**

Тел.: (044) 527-89-50 E-mail: bplv@mail.ru
Розташування: навчальний корпус №12, кімн.305-306

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальністю:

181 Харчові технології

Освітня програма **«Харчові технології»**

Випускова кафедра:

Технології м’ясних, рибних та морепродуктів
Тел.: (044) 527- 88-85 E-mail: slob2210@ukr.net
Завідувач кафедри – д.б.н., професор Дерев'янко Людмила Петрівна

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Виробництво та технології»
за спеціальністю «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»
Освітня програма «Харчові технології»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100
– заочна	100
Термін навчання	3 роки 10 місяців
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	інженер-технолог

Концепція підготовки

Успішна практична реалізація вирішення важливих для України проблем з технології переробки продовольчої сировини можлива через підготовку фахівців інженерів-технологів за спеціальністю «Харчові технології» освітнього ступеня "Бакалавр". Фактори, які визначають потреби підготовки фахівців за спеціальністю «Харчові технології»: збільшення виробництва високоякісних традиційних і нових харчових продуктів, впровадження і розвиток нових інтенсивних технологій можливо тільки при широкому використанні результатів фундаментальних наукових досліджень в біотехнології, реалізації сучасних технічних і технологічних рішень; сучасний розвиток вітчизняної і закордонної промисловості формується на основі біотехнічної індустрії з економічно замкнутим способом виробництва, що представляє собою промисловість цільового перетворення продовольчої сировини в конкретні харчові продукти з специфічним апаратурним оформленням.

Практичне навчання

ТОВ «Глобинський м’ясокомбінат» Полтавська обл., СТОВ «Агрофірма Куйбишево» Полтавська обл., ТОВ «Агрофірма Столична» Київська обл., ТОВ «Ковінько-ковбаси», Вінницька обл., ТОВ «Черкаська продовольча компанія», м. Черкаси, ПП «Гайсинм’ясокомбінат» Вінницька обл., «Великоснітинське НДГ ім. О. Музиченка», ПАТ «Козятинський м’ясокомбінат», Вінницька обл., ТОВ «Літинський м’ясокомбінат», Вінницька обл., ТОВ «Поліс», Київська обл., ТОВ «Боярські ковбаси» Київська обл.

ВАТ «Очаківський рибоконсервний комбінат», Миколаївська обл., ТОВ «Рибні промислові технології», м. Житомир, ЗАТ «Чернігівське підприємство по переробці та реалізації рибних товарів «Чернігівриба», м. Чернігів, ТОВ «Рибкоппродукт», с. Пінчуки, Київська обл.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Проект МЖК продуктивністю 23 т м’яса за зміну, в тому числі 30 % свині в шкурі і 70 % яловичини.
2. Проект ковбасного цеху продуктивністю 2,5 т ковбасних виробів за зміну, в тому числі 10 % сардельок.
3. Проект птахокомбінату продуктивністю 28 т м’яса птиці за зміну, в тому числі 50 % кури і 50 % курчата бройлери.

4. Проект цеху з виробництва м’ясних напівфабрикатів продуктивністю 7,0 т готової продукції за зміну, в тому числі 40 % в тістовій оболонці.
5. Проект цеху з виробництва в´яленої рибопродукції.
6. Проект цеху з виробництва мороженої рибопродукції.
7. Проект цеху з виробництва рибних пресервів дрібного фасування.
8. Проект цеху з виробництва рибних консервів з азово-чорноморської сировини

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями та освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Згідно галузевого стандарту вищої освіти України після закінчення факультету випускник отримує кваліфікацію інженер-технолог. Фахівці здатні виконувати професійну роботу, відповідно до Державного класифікатора професій ДК 003-96: фахівець призначений для роботи на промислових підприємствах м’ясної, рибної галузі, а також на підприємствах споріднених галузей, організаціях і фірмах різних форм власності для виконання організаційно-управлінських, виробничих, педагогічних, проектних і науково-дослідних робіт, пов’язаних з дослідженням нових та удосконаленням існуючих технологій по виробництву м’яса і м’ясних продуктів, риби та рибних продуктів на певних посадах. Після одержання кваліфікації випускники можуть працювати на підприємствах харчової та переробної галузей АПК.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Харчові технології» Освітня програма «Харчові технології»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Вища математика	1, 2	210	7,0
2	Хімічні основи харчових технологій, у тому числі:	1, 2, 3, 4	690	23,0
2.1	Загальна та неорганічна хімія	1	180	6,0
2.2	Аналітична хімія	2, 3	150	5,0
2.3	Органічна хімія	2	180	6,0
2.4	Фізична і колоїдна хімія	3, 4	180	6,0
3	Інженерна і комп'ютерна графіка	1, 2	210	7,0
4	Фізика	2, 3	150	5,0
5	Біохімія	3, 4	180	6,0
6	Інформатика та інформаційні технології	3	90	3,0
7	Теплотехніка	4	90	3,0
8	Електротехніка	4	90	3,0
9	Процеси та апарати харчових виробництв з КП	4, 5	300	10,0
10	Технічна мікробіологія	4	90	3,0
11	Загальні технології харчової промисловості	5, 6	600	20,0
12	Інформаційні технології в інженерних розрахунках галузі	5	90	3,0
13	Технологія полісахаридів та їх застосування в харчовій промисловості	6	90	3,0
14	Автоматизація виробничих процесів	6	90	3,0
15	Технологія оздоровчих харчових продуктів	7	90	3,0
16	Основи охорони праці	7	120	4,0
17	Технологічне обладнання галузі з КП	6, 7	150	5,0
18	Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю	8	150	5,0
19	Науково-дослідна робота студента	8	120	4,0
20	Економіка підприємств	7	90	3,0
21	Теоретичні основи харчових технологій	3	90	3,0
22	Основи механіки і надійності обладнання галузі	3	90	3,0
23	Матеріалознавство	3	90	3,0
Разом за обов'язковою складовою			**3960**	**132**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	120	4,0
2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	1	120	4,0
3	Історія української культури	1	90	3,0
4	Іноземна мова	1, 2	150	5,0
5	Правознавство	3	90	3,0
6	Філософія	3	120	4,0
7	Релігієзнавство	4	90	3,0
8	Основи психології	5	90	3,0
9	Фізична культура	1, 2, 3, 4	120	4,0
Всього за вибором університету			**870**	**29**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Політологія з основами соціології	1	90	3,0
2	Університетська освіта	1	90	3,0
3	Етика та культура харчування	2	90	3,0
4	Основи тваринництва	4	120	4,0
5	Основи фізіології та гігієни харчування	6	90	3,0
6	Гігієна та санітарія харчових підприємств	6	90	3,0

7	Менеджмент підприємств галузі з основами підприємництва	6	90	3,0
8	Основи промислового будівництва	6	90	3,0
9	Фізико-хімічні і технічні основи холодильних процесів	7	90	3,0
10	Технологічні розрахунки, облік і звітність у галузі	7	90	3,0
11	Промислова екологія переробних підприємств	8	105	3,5
12	Контроль якості і безпеки продукції галузі	8	105	3,5
13	Товарознавство і пакування харчових продуктів	8	90	3,0
Всього			**1230**	**41**
2.2.1. *Спеціалізація «Технологія м'яса та м'ясних продуктів»*				
1	Фізико-хімічні та біохімічні основи переробки м'яса	4	120	4,0
2	Технологія галузі	5, 6, 7, 8	390	13,0
3	Біохімія м'яса та м'ясних продуктів	7	90	3,0
4	Проектування підприємств м'ясопереробної галузі	7	90	3,0
5	Мікробіологія м'яса та м'ясних продуктів	7	90	3,0
Всього за спеціалізацією			**780**	**26,0**
2.2.2. *Спеціалізація «Технологія риби та морепродуктів»*				
1	Фізико-хімічні та біохімічні основи переробки риби та морепродуктів	4	120	4,0
2	Технологія галузі	5, 6, 7, 8	390	13,0
3	Біохімія риби та морепродуктів	7	90	3,0
4	Проектування підприємств рибопереробної галузі	7	90	3,0
5	Мікробіологія риби та морепродуктів	7	90	3,0
Всього за спеціалізацією			**780**	**26,0**
Всього за вибором студентів			**2010**	**67,0**
Разом за вибірковою складовою			**2880**	**96,0**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5, 6, 7, 8	675	22,5
2	Навчальна практика	2	60	2,0
3	Виробнича практика	4	60	2,0
4	Виробнича практика	6	90	3,0
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)				**5,0**
Державна атестація				
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Вища математика. Визначники і системи рівнянь, функції, похідні, методи інтегрування, диференціальні рівняння першого порядку вищих порядків, системи диференціальних рівнянь, застосування диференціального числення для дослідження функцій та побудови графіків.

Загальна та неорганічна хімія. Будова речовини, типи хімічного зв'язку, загальні закономірності проходження хімічних процесів, електролітична дисоціація і гідроліз, окиснювально-відновні реакції, основні властивості хімічних елементів та їх сполук.

Аналітична хімія. Гравіметричний аналіз, титрометричний аналіз (кислотно-основна взаємодія, методи осадження та комплексоутворення) потенціометричний метод, кондуктометрія, полярографія та амперометрія, емісійний спектральний аналіз, люмінісценція.

Органічна хімія. Білки, амінокислоти, ферменти, ліпіди, карбонові (харчові) кислоти, вуглеводи, властивості органічних сполук.

Фізична і колоїдна хімія. Хімічна рівновага, фазові рівноваги, хімічна кінетика і каталіз, розчини електролітів, електричні процеси і електрорушійні сили, будова молекули, молекулярні спектри, міжмолекулярна взаємодія, молекулярно – кінетичні та оптичні властивості дисперсних систем, поверхневі явища та адсорбція, емульсії та піни, аерозолі, будова та властивості високомолекулярних сполук.

Інженерна і комп´ютерна графіка. Способи проекціювання, криві лінії на поверхні, їх практичне застосування в конструюванні технологічного обладнання, машинна графіка, застосування ЕОМ у проектно-конструкторській роботі.

Фізика. Фізичні основи механіки, основи молекулярної фізики та термодинаміки, постійний електричний струм, електромагнетизм, електромагнітні коливання та хвилі.

Біохімія. Взаємозв'язок процесів обміну речовин в організмі; біохімічні процеси при зберіганні та переробці харчової сировини; типи бродіння (спиртове, пропіоновокисле, маслянокисле), загальні закономірності обміну речовин, енергетичний обмін.

Інформатика та інформаційні технології. Технічні і програмні засоби реалізації інформаційних процесів, алгоритмізація і програмування, програмне забезпечення і комп'ютерна графіка, використання системи «Інтернет».

Теплотехніка. Теплообмінні апарати, котельні установки, системи теплопостачання харчових виробництв, охорона навколишнього середовища.

Електротехніка. Електричні машини, трансформатори, електричне освітлення, електропостачання підприємств харчової промисловості, економія електричної енергії.

Процеси і апарати харчових виробництв. Будова та основні характеристики сучасного обладнання харчових підприємств, а також технологічні процеси, їх параметри, які застосовуються для виробництва того чи іншого харчового продукту.

Технічна мікробіологія. Взаємовідносини мікроорганізмів між собою та іншими організмами, генетика та екологія мікроорганізмів, мікробіологічні процеси при зберіганні та переробці харчової сировини, контроль мікробіологічного та санітарно-гігієнічного стану виробництва.

Загальні технології харчової промисловості. Асортимент харчових продуктів, рівень та тенденції розвитку галузей України та за кордоном. Склад, властивості та якість рослинної та тваринної сировини для харчових технологій. Прогресивні технологічні схеми харчових галузей промисловості. Комплексна переробка сировини у харчових галузях. Раціональне використання вторинних ресурсів.

Інформаційні технології в інженерних розрахунках галузі. Теоретична та практична підготовка студентів щодо використання інформаційно-дослідницького комплексу в харчових технологіях, організації доступу до сучасних інформаційних ресурсів, надання ефективних засобів і методів створення, зберігання, обробки та передачі інформації.

Технологія полісахаридів та їх застосування у харчовій промисловості. Загальні положення, номенклатура полісахаридів. Класифікація харчових добавок полісахаридної природи. Використання полісахаридів у харчовій промисловості. Вивчення впливу полісахаридів на організм людини.

Автоматизація виробничих процесів. Технологічні процеси харчової промисловості як об'єкти автоматизації, автоматизовані системи управління-технологічними процесами, елементи проектування систем автоматизації АСУТП в харчовій промисловості, застосування ПЕОМ у складі АРМ, обслуговування автоматизованих систем на базі комп'ютерної техніки.

Технологія оздоровчих харчових продуктів. Загальна характеристика та класифікація харчових продуктів, характеристика основних

функціональних інгредієнтів та принципи створення функціональних продуктів харчування.

Технологічне обладнання галузі. Принцип побудови сучасного обладнання галузі. Раціональна експлуатація сучасного обладнання галузі. Шляхи розвитку механізації та автоматизації технологічних ліній і потоків.

Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю. Види стандартів, порядок розробки і перегляду. Державний нагляд і правові питання стандартизації. Якість продукції, контроль за забезпеченням якості продукції. Сертифікація. Метрологічна служба підприємств. Поняття про виміри і засоби виміру.

Науково-дослідна робота студентів. Теоретичні дослідження та їх експериментальна перевірка, факторний експеримент, обробка експериментальних даних методом математичної статистики, основи патентування, комп'ютеризація процесу пошуку технічних рішень.

Економіка підприємств галузі. Загальна характеристика економіки харчової промисловості. Основні виробничі фонди. Відтворення основних виробничих фондів. Обігові засоби харчової промисловості.

Теоретичні основи харчових технологій. Основні поняття технологій, способи їх вибору та теоретичні положення і закономірності, які мають місце при виконанні технологічних процесів у харчовій промисловості; теоретичні основи механічної обробки харчової сировини; фізико-хімічних процесів у харчових технологіях та теоретичні основи теплової обробки харчової сировини.

Основи механіки і надійності обладнання галузі. Загальні принципи проектування технічних і технологічних систем із заданим рівнем надійності. Взаємодія технологічних середовищ на зносостійкість і довговічність деталей технологічного обладнання. Вибір конструкційних матеріалів для забезпечення належного рівня надійності машин і апаратів та якості харчових продуктів.

Матеріалознавство. Фізико-хімічні і технічні характеристики матеріалів, класифікація матеріалів, їх ознаки.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Політологія з основами соціології. Формування знань (етапи становлення та розвитку психології особистості; методи психології особистості, міжособистісні взаємовідносини, групові процеси, основні проблеми, концепції і соціально-психологічні феномени, розкриття основних проблем концепції і соціальні психологічні феномени.

Університетська освіта. Основні напрямки діяльності бакалавра харчових виробництв, загальні поняття та відомості про інженерію та розвиток харчових виробництв, відомості про наукову інформацію, типи та види видань, роль бібліотек у зберіганні та пошуку інформації.

Етика та культура харчування. Продовольча база людства в історії та сьогоденні, етапи формування та розвитку культури харчування у світі та в Україні, причини виникнення продовольчих криз і їх вплив на системи харчування, методи їх

подолання протягом історії людських цивілізацій, загальні принципи розвитку харчових технологій та культури споживання харчових продуктів.

Основи тваринництва. Видовий склад, біологія, методи природного та штучного відтворення тварин, годівля та розведення тварин, основні технологічні процеси виробництва продукції тваринництва.

Основи фізіології та гігієни харчування. Основи теорії харчування, гігієнічна характеристика різних харчових продуктів, харчові домішки, шляхи створення безпеки продуктів харчування високої біологічної та харчової цінності.

Гігієна та санітарія харчових підприємств. Навчальною дисципліною передбачено вивчення основних проблем санітарії та гігієни на харчових виробництвах в цілому, виробничих приміщеннях, цехах та ліній, гігієни персоналу. Розглядаються також питання властивостей та застосування миючих й дезінфікуючих засобів, характеристика апаратів для санітарної обробки.

Менеджмент підприємств галузі з основами підприємництва. Організаційні основи підприємств. Організація основного виробництва. Наукова організація праці. Нормування і організація оплати праці. Організація матеріально-технічного обслуговування.

Основи промислового будівництва. Основи промислового будівництва, розрахунок виробничих площ та основи санітарної техніки.

Фізико-хімічні і технічні основи холодильних процесів. Принципи побудови сучасного холодильного обладнання галузі, його раціональне використання та шляхи розвитку механізації, автоматизації технологічних ліній потоків.

Технологічні розрахунки, облік і звітність. Розрахунки основної сировини, допоміжних матеріалів і готової продукції, основного технологічного обладнання із застосуванням електронно-обчислювальної техніки; застосування знань в умовах проведення та оптимізації виробничих процесів; раціональні технологічні рішення; аналіз виробничих ситуацій.

Промислова екологія переробних підприємств АПК. Екологія харчових виробництв і продуктів, енергетика та екологія, моніторинг природного навколишнього середовища, джерела забруднення та класифікація забруднювачів біосфери, екологічні нормативи, охорона повітряного середовища, водних ресурсів, біосфери.

Контроль якості і безпеки продукції галузі. Облік сировини при прийманні. Контроль якості сировини при прийманні на переробку; контроль якості готової продукції. Визначення втрат сировини при транспортуванні, первинні обробці. Визначення в сировині, напівфабрикатах, готовій продукції масової частки вологи, сухих речовин, pH, мінеральних речовин, білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, пектинових речовин.

Товарознавство і пакування харчових продуктів галузі. Способи та методи оцінки якості, прогнозування збереженості та гарантії безпеки споживання харчових продуктів. Категоріальний апарат товарознавства, товарознавчі терміні і визначення, номенклатуру показників якості нових видів харчових продуктів та їхньої уніфікації відповідно до міжнародної нормативної документації.

2.2.1. Спеціалізація «Технологія м'яса та м'ясних продуктів»

Фізико-хімічні та біохімічні основи переробки м'яса. Біохімічні та фізико-хімічні процеси при зберіганні та переробці м'яса, взаємовідносини мікроорганізмів та відносини з іншими організмами при зберіганні готової продукції, загальні закономірності обміну речовини, енергетичний обмін. Біохімічні та фізико-хімічні процеси при зберіганні та переробці м'ясної сировини, взаємовідносини мікроорганізмів між собою та іншими організмами при зберіганні готової продукції, загальні закономірності обміну речовини, енергетичний обмін.

Технологія галузі. Структура галузі. Асортимент продуктів галузі. Харчова цінність та споживчі властивості продуктів, їх органолептичні та фізико-хімічні показники. Технологія виготовлення продуктів первинної та вторинної переробки сировини галузі. Комплексна переробка сировини в галузі. Прогресивні способи виробництва продуктів. Вади продуктів, причини виникнення та шляхи попередження.

Біохімія м'яса та м'ясних продуктів. Вивчення хімічного складу м'язової та інших тканин, що входять до складу м'яса різних видів сільськогосподарських тварин і птиці; пізнання біохімічних процесів як прижиттєвих, так і після забою тварин (при дозріванні м'яса, явищах псування), з'ясування їх значення для отримання високоякісної продукції; вивчення біохімічних показників якості м'яса та м'ясопродуктів і впливу на них різних факторів(якості годівлі, умов утримання, пори року, статті, віку, фізіологічного стану тварин, екологічного стану навколишнього середовища та ін.).

Проектування підприємств м'ясопереробної галузі. Опанування студентами методів проектування, виконання технологічних розрахунків і графічної частини під час проектування підприємств м'ясопереробної галузі.

Мікробіологія м'яса та м'ясних продуктів. Роль мікроорганізмів у різних процесах переробки і зберігання м'ясної сировини; отримання практичних навичок індикації та ідентифікації мікроорганізмів, які впливають на якість та показники безпеки м'яса і м'ясних продуктів; вивчення етіології псування м'яса та м'ясних продуктів; вивчення систематики профілактичних заходів по попередженню виникнення у людей харчових отруєнь та інфекційних захворювань, джерелом яких є м'ясо і м'ясні продукти.

2.2.2. Спеціалізація «Технологія риби та морепродуктів»

Фізико-хімічні та біохімічні основи переробки риби та морепродуктів. Фізико-хімічні і біохімічні процеси в сировині та продукції під час посолу, холодильної і теплової обробки, копчення, сушіння і нових методів технологічної обробки з метою досягнення оптимальних режимів оброблення, формування функціональних властивостей сировини і певної якості готової продукції.

Технологія галузі. Теоретичні і практичні питання щодо технологій переробки та технологічних характеристик риби, безхребетних та інших гідробіонтів; оволодіння студентами знань хімічного складу, біологічної та енергетичної цінностей риби і морепродуктів, основних технологій її переробки, методів обґрунтування, розробки технологічних схем, підбору способів виконання технологічних операцій, розрахунків параметрів технологічних режимів.

Біохімія риби та морепродуктів. Біохімічні процеси, що відбуваються в тканинах та органах риби за життя, в посмертний період та під час її переробки; опанування хімічними методами оцінки якості та свіжості риби і рибних продуктів.

Проектування підприємств рибопереробної галузі. Програмою передбачено вивчення теоретичних і практичних питань, пов'язаних із спеціальними

типовими процесами технології зберігання, консервування та переробки риби; застосування елементів САПР під час проектування рибопереробних підприємств; технологічні проекти виробництва рибопродуктів; розрахункова і графічні частини проектування виробництва.

Мікробіологія риби та морепродуктів. Вивчення морфології, фізіології основних груп мікроорганізмів, які впливають на якість риби і рибної продукції; причини псування риби і рибних продуктів; вивчення систематики профілактичних заходів по попередженню виникнення у людей харчових отруєнь при вживанні недоброякісної рибної продукції.

2.8. МЕХАНІКО – ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – к.т.н., професор **Михайлович Ярослав Миколайович**

Тел.: (044) 527-85-34 E-mail: _mtf11k@ukr.net
Розташування: навчальний корпус № 11, кімн. 309

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

208 Агроінженерія

Освітня програма **«Агроінженерія»**

Випускові кафедри:

Сільськогосподарських машин та системотехніки ім. акад. П.М. Василенка
Тел.: (044) 527-85-37 E-mail: sgms@ukr.net
Завідувач кафедри – к.т.н., доц. Гуменюк Юрій Олегович

Механізації тваринництва
Тел.: (044) 527-85-35 E-mail: mechaniz_chair@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри – к.т.н.. доц. Хмельовський Василь Степанович

Тракторів, автомобілів та біоенергосистем
Тел.: (044) 527-88-95 E-mail: gagolub@ukr.net
Завідувач кафедри – д.т.н., проф. Голуб Геннадій Анатолійович

Технічного сервісу та інженерного менеджменту ім. М.П. Момотенка
Тел.:(044) 527-88-53_ E-mail: vdv-tsim@ukr.net
Завідувач кафедри – д.т.н., проф.. Войтюк Валерій Дмитрович

Охорони праці та інженерії середовища
Тел.:(044) 527-82-99_ E-mail: voynaiov@bigmir.net
Завідувач кафедри – к.т.н., доц. Войналович Олександр Володимитрович

275 Транспортні технології (автомобільний транспорт)

Освітня програма **«Транспортні технології (автомобільний транспорт)»**

Випускові кафедри:

Транспортних технологій та засобів в АПК
Тел.:(044) 527-86-32 E-mail: kozypytsya@mail.ru
Завідувач кафедри – к.т.н., доц. Козупиця Сергій Іванович

Тракторів, автомобілів та біоенергосистем
Тел.: (044) 527-88-95 E-mail: gagolub@ukr.net
Завідувач кафедри – к.т.н., проф. Голуб Геннадій Анатолійович

Технічного сервісу та інженерного менеджменту ім.. М.П. Момотенка
Тел.:(044) 527-88-53_ E-mail: vdv-tsim@ukr.net
Завідувач кафедри – д.т.н., проф.. Войтюк Валерій Дмитрович

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»
за спеціальністю «АГРОІНЖЕНЕРІЯ»
Освітня програма «Агроінженерія»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	200
– заочна	200
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	Інженер-механік

Концепція підготовки

Надання знань, вмінь та навичок фахівця нового покоління в галузі процесів, машин та обладнання рослинництва, тваринництва, біотехніки, переробної промисловості тощо на базі сучасних стандартів освіти адаптованих до вимог кращих світових освітніх програм, для роботи в державному і приватному секторах економіки України.

Практичне навчання

Проходження навчальних (ознайомлювальна, ремонтно-слюсарна) і виробничих (механіко-технологічна, професійно-технологічна, виробнича у підприємствах) практик на 127 рекомендованих підприємствах, з них стратегічні партнери: Claas Україна; John Deere Україна; Амако Україна; Технік-енержі; Астра; Zeppelin Україна; Lemken Україна; Vaderstadt Україна; Тан; Комсомолець; ННЦ «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства»; УкрНДІПВТ ім. Леоніда Погорілого.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських проектів

1. Розробка технологічного процесу та обґрунтування систем машин вирощування сільськогосподарських культур (пшениці, ячменю, жита, сорго, цукрового буряку, кукурудзи на зерно, соняшнику тощо).
2. Розробка технології та обґрунтування засобів технічного обслуговування сільськогосподарської техніки (за марками і типами).
3. Оцінення технічного стану робочих органів сільськогосподарської техніки (за марками мобільних енергетичних засобів, тракторів, зернозбиральних, кукурудзозбиральних, кормозбиральних комбайнів, бурякозбиральних машин, посівних комплексів тощо) з розробкою технологічного процесу їх відновлення.
4. Розробка технології та обґрунтування засобів технічного обслуговування будівельної техніки (за марками і типами).
5. Розробка технологічного процесу та обґрунтування систем машин переробки сільськогосподарської продукції.
6. Розробка технологічного процесу та обґрунтування систем машин з виробництва біопалива (біогазу).
7. Розробка технологічного процесу ремонту сільськогосподарської техніки (за марками) та обґрунтування (розробка) комплекту технічних засобів його здійснення.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями та освітніми програмами підготовки магістрів, назви якиї наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Одержує базову вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають 3-му і 4-му кваліфікаційним рівням згідно державного класифікатору професій: завідувач ремонтної майстерні, начальник механізованого загону, інженер з використання МТП, інженер з технічного сервісу, інженер-технолог, інспектор з охорони праці та техніки безпеки.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Агроінженерія» Освітня програма «Агроінженерія»

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Фізика	1.2	120	4.0
2	Нарисна геометрія та компютерна графіка	1.2	180	6.0
3	Вища та прикладна математика	1,2,3	300	10.0
4	Матеріалознавство і ТКМ	2.3	180	6.0
5	Теоретична механіка	2.3	210	7.0
6	Хімія (агрохімсервіс)	2	120	4.0
7	Теорія механізмів і машин	3	180	6.0
8	Механіка матеріалів і конструкцій	3, 4	180	6.0
9	Трактори і автомобілі	3,4,5	360	12.0
10	Сільськогосподарські машини	4,5,6	360	12.0
11	Паливно-мастильні та ін. експл. матеріали	4	120	4.0
12	Взаємозамінність, стандартизація і технічні вимірювання	5	90	3.0
13	Деталі машин	5	120	4.0
14	Підйомно-транспортні машини	6	90	3.0
15	Фермські машиши та обладнання	6	120	4.0
16	Машиновикористання у тваринництві	7.8	180	6.0
17	Машиновикористання у рослинництві	7.8	180	6.0
18	Технічний сервіс машин	7.8	180	6.0
19	Надійність та ремонт машин	7.8	180	6.0
20	Машини і обладнання для переробки с.г.продукції	7	120	4.0
21	Машиновикористання у переробній галузі	8	90	3.0
Разом за обовязковою складовою			**3660**	**122**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Історія України	1	90	3.0
2	Етнокультурологія	1	90	3,0
3	Українська мова за професійним спрямуванням	1	90	3.0
4	Іноземна мова	1	210	7.0
5	Фізична культура	1,2,3,4	90	3.0
6	Філософія (етика)	4,5	150	5.0
7	Соціальні дисципліни	6	210	7.0
8	БЖД та охорона праці	8	120	4.0
Всього за вибором університету			**1050**	**35**
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
1	Технологія вирощування та переробки с.г. продукції	2	180	6.0
2	Компютери і компютерні технології	2	90	3.0
3	Система "машина-поле"	3	90	3.0
4	Гідравліка та теплотехніка	3.4	120	4.0
5	Основи керування автомобілями та с.г.технікою	4	150	5.0
6	ТОЕ, електрообладнання та електропривод с.г. техніки	4.5	150	5.0
7	Механіко-технологічні властивості с.г. матеріалів	5	90	3.0
8	Історія та філософія с.г.техніки	5	90	3.0
9	Стандартизація та сертифікація техніки і обладнання	6	90	3.0
10	Гідропривод с.г.техніки	6	120	4.0
11	Економічні дисципліни	6.7	180	6.0
12	Машини та обладнання для біотехнологій	7	120	4.0
Всього за вибором студентів			**1470**	**49**
Разом за вибірковою складовою			**2520**	**84**

3.ІНШІ ВИДИ ЗАНЯТЬ				
1	Військова підготовка	5,6,7,8	870	22.5
2	Культурно-просвітницька підготовка	1,2,3,4	180	6.0
3	Навчальна практика	2.4	420	14.0
4	Виробнича практика	6	210	7.0
Підготовка дипломного проекту			**150**	**5.0**
Державна атестація			**60**	**2.0**
Разом за напрямом підготовки			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Фізика. Поглиблення знань і розуміння явищ та законів природи, що відображені у класичній та сучасній фізиці і пов'язані з використанням їх в промисловості, техніці і повсякденному житті з охороною навколишнього середовища та безпеки життєдіяльності.

Нарисна геометрія та компютерна графіка. Формування знань з формоутворення геометричних об'єктів, виконання та читання технічних креслень, побудова зображень зокрема методами комп'ютерної графіки; навчити студентів геометричному моделюванню об'єктів і процесів, надати їм знань, умінь та навичок, потрібних для виконання і читання креслень різного призначення, як таких, що виконуються в ручну так і комп'ютерних, а також розв'язування за рисунками, кресленнями та моделями інженерно-геометричних задач.

Вища та прикладна математика. Формування систем теоретичних знань і практичних навичок з основ математичного апарату, основних методів кількісного вимірювання випадковості дії факторів, що впливають на будь-які процеси, засад математичної статистики, яка використовується під час планування, організації та управління виробництвом та технологічних процесів.

Матеріалознавство і ТКМ. Надати майбутньому фахівцю комплекс знань та навичок з основних засобів розмірної обробки конструкційних та інструментальних матеріалів, необхідних для розуміння специфіки сучасного аграрного машинобудівного виробництва.

Теоретична механіка. Поглибити знання студентів з теоретичного матеріалу про основні закони природи, на підставі яких створюють розрахункові схеми, необхідні в будівельній справі, але також як засіб виховання у майбутніх будівельників навичок щодо наукових узагальнень.

Хімія (агрохімсервіс). Подати студенту основні теоретичні питання з фізичної хімії, а також основні поняття хімії високомолекулярних сполук.

Теореія механізімів і машин. Поглибити знання студентів з теоретичного матеріалу про основні закони природи, на підставі яких створюють розрахункові схеми, необхідні в інженерній справі, але також як засіб виховання у майбутніх інженерів-механіків навичок щодо наукових узагальнень.

Механіка матеріалів і конструкцій. Формування у студентів знань про опір матеріалів; геометричні характеристики плоских перерізів; зовнішні й внутрішні сили; метод перерізів; епюри внутрішніх сил; розтяг і стиск; механічні характеристики матеріалів; розрахунок на міцність і жорсткість при розтяганні й стисканні; основи теорії напруженого і деформованого стану; критерії міцності; зсув; кручення; згин; додаткові питання теорії згинання; складний опір; загальні теореми,

пружні системи, загальні методи визначення переміщень; статично невизначувані системи; розрахунок плоских кривих брусів; розрахунок товстостінних циліндрів і обертових дисків; елементи теорії тонкостінних оболонок; розрахунок конструкції за граничними станами; стійкість стиснутих стрижнів; пружні коливання; опір матеріалів дії повторно-змінних напружень; розрахунки при ударних навантаженнях; контактні напруження; основи механіки руйнування.

Трактори і автомобілі. Формування у студентів знань про основні експлуатаційні властивості автомобілів і тракторів; теорії автомобілів і тракторів; конструювання та розрахунок автомобіля; конструкція та динаміка двигунів внутрішнього згорання; конструкція автомобілів і тракторів.

Сільськогосподарські машини. Дисципліна передбачає надання майбутнім фахівцям глибоких знань з будови, конструкції та наладки за конкретних умов роботи сільськогосподарських машин, з теорії та розрахунку технологічних процесів і робочих органів машин, які необхідні для високоефективного використання технічних засобів механізації в агропромисловому виробництві, проведенні досліджень, спрямованих на вдосконалення існуючих і створення нових машин.

Паливно-мастильні та інші експлуатаційні матеріали. При вивченні дисципліни розглядаються питання теорії та практики використання паливно-мастильних матеріалів на машинах агропромислового виробництва. Дисципліна розрахована на отримання студентами знань по раціональному використанню палив, мастил, технічних рідин і неметалевих матеріалів, виготовлення паливно-мастильних матеріалів, їх сортименту, властивостей з якостей, як впливають на надійність та економічність праці двигунів агрегатів машин агропромислового виробництва, шляхів впровадження палив і мастил на не нафтовій основі.

Взаємозамінність, стандартизація і технічні вимірювання. Формування у студентів знань, умінь та навиків, які дозволяють кваліфіковано підвищувати якість продукції аграрного машинобудування, користування стандартами, положеннями взаємозамінності, метрології та кваліметрії.

Деталі машин. Вивчення принципів роботи, розрахунку і проектування деталей машин і механізмів загального призначення і підйомно-транспортного обладнання. Вивчаються кінематичні розрахунки, основи розрахунків на міцність та жорсткість, методи конструювання, раціонального вибору матеріалів.

Підйомно-транспортні машини. Вивчення будови підйомно-транспортних машин агропромислового виробництва та засобів механізації і автоматизації сільськогосподарського виробництва, методів їх розрахунку і конструювання.

Фермські машини та обладнання. Надати знання студентам про будову, регулювання, основи теорії і методи розрахунку машин та обладнання для тваринництва з урахуванням агрозоотехнічних, санітарно-ветеринарних та техніко-економічних вимог і умов роботи.

Машиновикористання у тваринництві. Ознайомити студентів з основами проектування потоково-технологічних ліній у тваринництві, монтажу та пуско-налагодження, виробничої та технічної експлуатації, дослідження обладнання та технологічних процесів.

Машиновикористання у рослинництві. Підготовка фахівця, здатного кваліфіковано вирішувати питання експлуатації машин і обладнання в умовах фермерських та індивідуальних господарств, орендних підприємств та селянських спілок. Предметом вивчення є потокові механізовані технологічні процеси виробництва сільськогосподарських культур, методи експериментального визначення та теоретичного розрахунку основних техніко-експлуатаційних показників машинно-тракторних агрегатів і комплектного обладнання та їх налагодження роботи в умовах виробника.

Технічний сервіс машин. Отримання теоретичних знання та практичних навиків, які будуть необхідні в практичній діяльності: основи проектування системи технічного обслуговування машин та обладнання АПК; принципи комплектування виробничо-технічної бази технологічним обладнанням; порядок монтажу та пуско-налагодження машин та обладнання АПК; принципи визначення перспективних напрямів використання і надання послуг аграрного сервісу; основи аналізу і дослідження конструкцій машин та обладнання і оцінювання їх технічного рівня; порядок оформлення документації на комплектування матеріально-технічної бази, складання звітної документації, проведення технічної експертизи і оформлення рекламацій; порядок та методи діагностування складних машин, дефектування деталей.

Надійність та ремонт машин. Оволодіння майбутніми інженерами-механіками основами технологічних процесів ремонту машин і агрегатів; отримання практичних навиків виконання типових ремонтних дій; оволодіння основами організації ремонтної бази та основами розрахунку і проектування ремонтних підприємств.

Машини і обладнання для переробки сільськогосподарської продукції. Надати знання студентам про будову, регулювання, основи теорії і методи розрахунку машин і обладнання для переробки сільськогосподарської продукції з урахуванням властивостей сільськогосподарських матеріалів та техніко-економічних вимог і умов роботи.

Машиновикористання у переробній галузі. Ознайомити студентів з основами проектування потоково-технологічних ліній у переробній галузі, монтажу та пуско-налагодження, виробничої та технічної експлуатації, дослідження обладнання та технологічних процесів.

.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія України та етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Технологія вирощування та переробки с.г. продукції. Освоєння системи знань формування та оцінки сільськогосподарської продукції, ефективного здійснення селекційного процесу в бажаному напрямі та організації біологічно обґрунтованої і економічно доцільної технології виробництва, переробки і зберігання сільськогосподарської продукції.

Комп’ютери і комп’ютерні технології. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні вміти: будувати комплексні креслення та аксонометричні зображення тривимірних об’єктів; розв’язувати задачі на інцидентність двох геометричних фігур (точка, пряма, площина, поверхня); розв’язувати задачі на перетин двох геометричних фігур (пряма, площина, поверхня); знаходити відстані між геометричними фігурами та кути між ними; за заданим законом утворення побудувати проекції точок кривих ліній та поверхонь; виконувати розрізи та перерізи складних геометричних фігур; знаходити натуральні величини похилих перерізів; оформлювати машинобудівні та будівельні креслення за стандартами ЄСКД; знати: принципи і методи побудови проекційних зображень; методи розв’язання позиційних

задач; методи розв'язання метричних задач; методи утворення кривих ліній та поверхонь; державні стандарти ЄСКД.

Система «машина-поле». Навчальна дисципліна вивчає основні принципи екологічно безпечного та економічно ефективного функціонування системи "машина - біосередовище" за умов роботи транспортних засобів в умовах взаємодії з біологічним середовищем. В результаті вивчення дисципліни студент засвоює знання елементів і показників, якими характеризується система "машина - біосередовище", напрями і методи, які поліпшують функціонування системи "машина - біосередовище" і сприяють підвищенню якості виконання технологічних і транспортних операцій за умов дотримання екологічних аспектів використання мобільних сільськогосподарських машин і транспортних засобів.

Гідравліка та теплотехніка. Формування умінь і навичок, які дають змогу робити правильний вибір матеріалу з урахуванням механічного руху рідини у різних природних і техногенних умовах. Освоєння системи знань з методів отримання, перетворення, передачі та використання теплоти, а також принцип дії теплових машин і апаратів, призначених для цієї мети термодинаміки, теплопередачі (тепломасообміну) та гідрогазодинаміки, які складають теоретичні основи теплотехніки.

Основи керування автомобілями та сільськогосподарською технікою. Формування у студентів знань про організаційно-методичні основи практичного навчання студентів у процесі керування автомобілями та мобільною сільськогосподарською технікою про техніку, технологію, економіку, планування, організацію і управління.

ТОЕ, електрообладнання та електропривод с.г. техніки. Ознайомлення із основними електроприводу і автоматизації, програмами із автоматизованого керування вузлами, механізмами і агрегатами машин, огляд найсучасніших та найостанніших комплексів електроприводу і автоматизації із розрахунку та автоматизованого керування, ознайомлення із інтегрованим інструментарієм у операційну систему, а також і у більшість програмних продуктів мови програмування.

Механіко-технологічні властивості сільськогосподарських матеріалів. Формування умінь і навичок, які дають змогу робити правильний вибір сільськогосподарського матеріалу з урахуванням механіко-технологічних властивостей, передбачати економію витрат на матеріали, зниження маси; опанування теоретичними основами проектування.

Історія та філософія сільськогосподарської техніки. Ознайомлення студентів з подальшим їхнім самостійним обмірковуванням історії прирощення наукових знань у межах окремих галузей природничих, гуманітарних, соціальних, технічних наук відповідно до певних історичних етапів розвитку науки і культури в цілому з метою опанування інтелектуального багатства світової наукової культури, яке зберігається в історії людства та на якому ґрунтується сучасна наука.

Стандартизація та сертифікація техніки і обладнання. викладено загальні принципи стандартизації, метрології та сертифікації сільськогосподарської техніки і обладнання. Висвітлено відповідно Законів України про стандартизацію, метрологію і сертифікацію і ДСТУ основи складання нормативних документів, призначених для формування технічних умов, технологічних процесів на виготовлення техніки і обладнання, карт контролю їх якості і стандартів підприємства.

Гідропривод сільськогосподарської техніки. Формування у майбутніх фахівців умінь і знань з сучасних методів проектування, виробництва та експлуатації сучасних машин агропромислового виробництва, які оснащені гідро- та пневмоприводом.

Машини та обладнання для біотехнологій. Надати знання студентам про будову, регулювання, основи теорії і методи розрахунку машин та

обладнання. Освоєння системи знань з теоретичних і практичних основ вивчення біотехнологічних процесів, що мають екологічну спрямованість і пов'язані з вирішенням екологічних проблем утилізації (біопереробки) відходів та сміття, деградації різного характеру забруднень, забезпечують виробництво екологічно чистої продукції на основі дешевої та доступної сировини.

Економіка аграрного виробництва. Формування у майбутніх фахівців аграрного господарства системи спеціальних знань і практичних навичок у галузі аграрної економіки, планування показників виробничо-господарської діяльності, використання економічних методів управління аграрною організацією з урахуванням чинників зовнішнього і внутрішнього середовища.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Транспорт»
за спеціальністю «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ
(НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ)»
Освітня програма «Транспортні технології
(на автомобільному транспорті)»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100
– заочна	100
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з транспортних технологій

Концепція підготовки

Надання знань, вмінь та навичок фахівця нового покоління в галузі транспортних технологій в агропромисловій та природоохоронній галузях на базі сучасних стандартів освіти адаптованих до вимог кращих світових освітніх програм, для роботи в державному та приватному секторах економіки України.

Практичне навчання

Проходження навчальних (ознайомлювальна, по керуванню технікою) і виробничих (професійно-технологічна, виробнича на транспортних підприємствах) практик на 89 рекомендованих підприємствах.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Розробка (удосконалення) організації дорожнього руху по вулиці населеного пункту із застосуванням елементів автоматизованої системи управління рухом.
2. Розробка раціональних міжнародних маршрутів руху автотранспортних засобів при перевезенні сільськогосподарських вантажів.
3. Розробка транспортно-технологічного процесу збирання сільськогосподарських культур для підприємства (асоціації, господарства тощо).
4. Розробка рекомендацій з підвищення безпеки руху транспортних засобів і пішоходів на ділянці дороги по вулиці (проспекту, площі тощо) населеного пункту.
5. Розробка транспортно-виробничого процесу при перевезенні сільськогосподарських тварин в умовах підприємства (асоціації, господарства тощо).
6. Розробка транспортно-виробничого процесу при перевезенні сільськогосподарської птиці в умовах підприємства (асоціації, господарства тощо).
7. Розробка транспортно-виробничого процесу при перевезенні репродуктивного матеріалу сільськогосподарських тварин і птиці в умовах підприємства (асоціації, господарства тощо).
8. Розробка заходів покращення використання автотранспорту в АТП.
9. Розробка транспортно-виробничих процесів при перевезенні сільськогосподарської продукції (молока та молочних продуктів, хліба та хлібобулочних виробів тощо) в умовах підприємства.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями та освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цого Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Одержує базову вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають 3-му і 4-му кваліфікаційним рівням згідно державного класифікатору професій: фахівець-логіст, експерт-логіст, технічний фахівець в галузі управління, інспектор з транспортних операцій, інспектор з безпеки руху, інспектор з охорони праці та якості, начальник транспортного загону, інженер з використання транспортних засобів, інженер з технічного сервісу.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» Освітня програма «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити
1. ОБОВЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Фізика	1	90	3.0
2	Вища та прикладна математика	1,2,3	330	11.0
3	Основи митного законодавства	2	90	3.0
4	Транспортні засоби	3	120	4.0
5	Хімія	2	90	3.0
6	Теорія ймовірності і мат.статистики	3	120	4.0
7	Дослідження операцій у транспортних системах	4,5	210	7.0
8	Транспортна трасологія	4	90	3.0
9	Загальний курс транспорту	4	120	4.0
10	Основи теорій систем і управління	4,5	240	8.0
11	Основи теорії транспортних процесів і систем	4,5	210	7.0
12	Організація дорожнього руху	5	120	4.0
13	Експлуатаційні властивості автомобільних доріг та споруд	5	90	3.0
14	Інформаційні системи і технології	6	240	8.0
15	Вантажні перевезення	6	240	8.0
16	Технологічно-транспортні процеси у с.г. виробництві	6	120	4.0
17	Пасажирські перевезення	7	210	7.0
18	Взаємодія видів транспорту	7	180	6.0
19	Технічні засоби організації дорожнього руху	7	120	4.0
20	Основи економіки транспорту (тарифи і тарифні системи)	7.8	180	6.0
21	Танспортне право	7.8	150	5.0
22	Логістика	8	120	4.0
23	Транспортне планування сільських територій	8	90	3.0
24	Безпека транспортних засобів	8	90	3.0
25	Організація міжнародних автоперевезень	8	90	3.0
Разом за обовязковою складовою			**3750**	**125**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Історія української державності	1	90	3.0
	Етнокультурологія	1	90	30
2	Українська мова за професійним спрямуванням	1	90	3.0
3	Іноземна мова	1	180	6.0
4	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4.0
5	Філософія	5	120	4.0
6	Соціальні дисципліни	6	210	7.0
	Правова культура особистості	2	90	3.0
7	Охорона праці та БЖД	2.8	90	3.0
Всього за вибором університету			**1080**	**36**

2.2. Дисципліни за вибором студентів				
1	Компютерна техніка та програмування	1	90	3.0
2	Система "машина-біосередовище"	2	90	3.0
3	Історія та філософія с.г.техніки	2	90	3.0
4	Технічна механіка (матеріалознавство)	2	90	3.0
5	Основи криміналістики	2	90	3.0
6	Гігієна та особливості транспортування тварин та продукції тваринництва	3	90	3.0
7	Експериза ДТП	3	90	3.0
8	Вантажознавство	3	90	3.0
9	Підйомно-транспортні машини	3	90	3.0
10	Правила дорожнього руху	4	90	3.0
11	Експлуатаційні властивості транспортних засобів	4	90	3.0
12	Паливо-мастильні та інші експлуатаційні матеріали	7	90	3.0
13	Основи інженерного менеджменту	6	90	3.0
14	Технічне обслуговування ТЗ	7	90	3.0
15	Технологія зберігання с.г.продукції при транспортуванні	7	90	3.0
Всього за вибором студента			**1350**	**45**
Разом за вибірковою складовою			**2430**	**81**
3.ІНШІ ВИДИ ЗАНЯТЬ				
1	Військова підготовка	5,6,7,8	870	29.0
2	Культурно-просвітницька підготовка	1,2,3,4	180	6.0
3	Навчальна практика	2.4	420	14.0
4	Виробнича практика	6	210	7.0
Підготовка дипломного проекту			**150**	**5.0**
Державна атестація			**60**	**2.0**
Разом за напрямом підготовки			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Фізика. Поглиблення знань і розуміння явищ та законів природи, що відображені у класичній та сучасній фізиці і пов’язані з використанням їх в промисловості, техніці і повсякденному житті з охороною навколишнього середовища та безпеки життєдіяльності.

Вища математика. Формування систем теоретичних знань і практичних навичок з основ математичного апарату, основних методів кількісного вимірювання випадковості дії факторів, що впливають на будь-які процеси, засад математичної статистики, яка використовується під час планування, організації та управління виробництвом та технологічних процесів.

Основи митного законодавства. Опанування студентами основних теоретично-методологічних засад митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах інтеграції України у світову спільноту, а також надання їм знань про митні тарифи як інструмент реалізації зовнішньоекономічної політики та

національної безпеки України, формування державного бюджету.

Транспортні засоби. Формування у студентів знань в галузі транспорту, ознайомлення з дослідженням і розробками різних видів транспортних засобів. Характеристики, параметри та показники транспортних засобів, їх конструкції і особливості експлуатації.

Хімія. Подати студенту основні теоретичні питання з фізичної хімії, а також основні поняття хімії високомолекулярних сполук.

Теорія ймовірності і математична статистика. Формування систем теоретичних знань і практичних навичок з основ математичного апарату теорії ймовірності і математичної статистики, основних методів кількісного вимірювання випадковості дії факторів, що впливають на будь-які процеси, засад математичної статистики, яка використовується під час планування, організації та управління виробництвом та технологічних процесів.

Дослідження операцій у транспортних системах. Формування теоретичних знань і практичних навичок формалізації задач управління в транспортних системах з використанням спеціалізованих оптимізаційних методів.

Транспортна трасологія. Надати студентам систему теоретичних знань та сформувати практичні навички щодо правильного застосування законодавства в роботі експерта-трасолога.

Загальний курс транспорту. Засвоєння студентами поняття “Єдина транспортна система”, “Єдина транспортна мережа”, та здобуття знань щодо важливості всіх видів транспорту для своєчасного і якісного задоволення потреб галузей економіки та населення у перевезеннях, підвищення економічної ефективності роботи транспортної системи.

Основи теорій систем і управління. Формування у студентів знань із загальної методології цілеспрямованої діяльності, методів теорії систем і системного аналізу, що застосовуються в управлінні організаціями та прийнятті рішень, що стосуються адміністративних, фінансових та виробничих проблем, теорії цілеспрямованих систем, їх моделювання та дослідження, орієнтовані на використання в транспортних технологіях.

Основи теорії транспортних процесів і систем. Формування понятійного апарату системології, придбання знань про математичні основи описування транспортних систем, моделювання та аналіз їхнього функціонування у межах системного підходу; придбання необхідних навичок застосування отриманих знань для вирішення практичних завдань. Предметом вивчення дисципліни є транспортний процес перевезення пасажирів і вантажів та ресурсне забезпечення його функціонування.

Дослідження операцій у транспортних системах. Формування теоретичних знань і практичних навичок формалізації задач управління в транспортних системах з використанням спеціалізованих оптимізаційних методів.

Організація дорожнього руху. Формування у студентів чітких теоретико-правових знань та вмінь щодо нагляду за станом доріг, перевезення небезпечних, великогабаритних та великовагових вантажів і практичних навичок, використання їх у практичній діяльності ДАІ; глибокого розуміння важливості роботи з організації дорожнього руху та нагляду за станом доріг, бездоганного виконання службових обов’язків, самостійного вирішення завдань, що стоять перед ДАІ МВС України, і пов’язані зі здійсненням функцій служби організації дорожнього руху; виявлення та документування правопорушень, пов’язаних із утриманням і експлуатацією доріг, дорожніх споруд і залізничних переїздів, перевезенням небезпечних, великогабаритних та великовагових вантажів.

Експлуатаційні властивості автомобільних доріг та споруд. Вивчити основи технології та організації виробництва доріг і споруд, конструкцій

і виробів; визначити напрямки розвитку виробничої бази; навчити за техніко-економічними показниками виконувати вибір технологічних схем, сировинних матеріалів і обладнання із застосуванням експлуатаційних властивостей автомобільних доріг та споруд.

Інформаційні системи і технології. Формування у студентів стійких знань в області побудови сучасних інформаційних систем і технологій, а також вироблення навичок створення баз даних з використанням сучасних систем управління базами даних і банків даних.

Вантажні перевезення. Формування у студентів наукових і професійних знань в сфері організації, планування, управління перевезеннями різних видів вантажів. Предметом дисціплини є процеси формування вантажних одиниць, транспортування вантажів з місць відправлення до місць споживання, а також процеси, що забезпечують їх виконання.

Технологічно-транспортні процеси у сільськогосподарському виробництві. Вивчити основи технології та організації технологічно-транспортних процесів у сільськогосподарському виробництві, навчити за техніко-економічними показниками обґрунтовувати виконувати вибір технологічних схем, сировинних матеріалів і обладнання.

Пасажирські перевезення. Формування системи знань і розумінь концептуальних основ організації і управління пасажирськими перевезеннями, набуття вмінь щодо керування технологічними процесами пасажирських перевезень. Предметом дисципліни є прийоми та способи організації пасажирських перевезень.

Взаємодія видів транспорту. Вивчення основних положень проблеми комплексного розвитку і взаємодії різних видів транспорту як єдиної системи. Предметом дисципліни є способи організації взаємодії різних видів транспорту у транспортних вузлах. У відповідності до цього фахівець у галузі транспортних технологій повинен знати: основи розробки технологічного процесу доставки вантажу, методику оперативного управління транспортним процесом, основи організації взаємодії видів транспорту, оцінку взаємодії транспортних мереж і вузлів; вміти: аналізувати забезпечення перевезень у змішаному сполученні, організовувати планування і управління з метою встановлення недоліків і переваг для пошуку шляхів подальшого розвитку, визначати характеристики перевезень у змішаному сполученні, визначати відповідність перевізних і переробних потужностей взаємодіючих видів транспорту та вибирати засоби щодо узгодження них характеристик, аналізувати технології перевезень у змішаному сполученні з метою встановлення областей використання, недоліків і переваг для пошуку шляхів подальшого розвитку, прогнозувати перспективи розвитку перевезень у змішаному сполученні; мати уявлення про організацію контролю за виконанням технологічного процесу, про організацію контролю і управління виконанням окремих операцій та їх комплексу в цілому.

Технічні засоби організації дорожнього руху. Вивчити основи проектування розстановки дорожніх знаків, вживання розмітки у відповідності із дорожніми умовами, експлуатація технічних засобів регулювання, дорожні огородження і направляючі пристрої, матеріали і устаткування для нанесення розмітки.

Основи економіки транспорту. Отримання студентами знань, вмінь і навичок, що дозволяють структурувати і вирішувати економічні проблеми транспортного підприємства і, таким чином, забезпечувати його конкурентоспроможність на ринку транспортних послуг.

Транспортне право. Завданням дисципліни є екстраполяція правових положень на сферу виробничих відносин, оскільки підготовка кваліфікованого спеціаліста потребує здобуття ним відповідного комплексу правових спеціальних знань та набуття практичних навичок у галузі міжнародного і національного

транспортного права, необхідних для роботи на національних і міжнародних ринках транспортних послуг, а також формування у нього розуміння сучасних проблем правової організації транспортної діяльності, міжнародних правових норм і принципів, регулюючих відносини суб'єктів ринку транспортних послуг.

Логістика. Зміст дисципліни передбачає набуття студентами теоретичних знань з керування матеріально-технічним забезпеченням, засобами виробництва й товарно-матеріальними запасами транспортних підприємств, торговельних баз та організацій в умовах ринку.

Транспортне планування сільських територій. Засвоєння основ проектування житлових районів села, виробничої зони села, вулично-магістральної мережі села, ландшафтно-рекреаційної зони, інфраструктури села.

Безпека транспортних засобів. Вивчити основи щодо безпечної експлуатації та застосування транспортних засобів, вивчення теоретичних основ безпеки руху транспортних потоків на вулицях, тощо, дослідження процесу руху транспортних засобів.

Організація міжнародних автомобільних перевезень. Вивчити основи технології та організації, означення, основні положення, стан автомобільних перевезень у Європі, роль транспортного фактору в економіці України, міжнародні перевезення вантажів в Україні, проблеми підвищення конкурентоспроможності автомобільного транспорту України, інформаційне забезпечення перевезень, загальні поняття про документообіг.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія України та етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Інженерна та комп'ютерна графіка. Формування знань з формоутворення геометричних об'єктів, виконання та читання технічних креслень, побудова зображень зокрема методами комп'ютерної графіки; навчити студентів геометричному моделюванню об'єктів і процесів, надати їм знань, умінь та навичок, потрібних для виконання і читання креслень різного призначення, як таких, що виконуються в ручну так і комп'ютерних, а також розв'язування за рисунками, кресленнями та моделями інженерно-геометричних задач.

Система "машина-біосередовище". Надати наукові засади та навчити майбутнього фахівця транспортника властивостям синтезу машина і біосередовище при їх використанні в технологічних процесах транспортних технологій.

Історія та філософія сільськогосподарської техніки. Ознайомлення студентів з подальшим їхнім самостійним обмірковуванням історії прирощення наукових знань у межах окремих галузей природничих, гуманітарних, соціальних, технічних наук відповідно до певних історичних етапів розвитку науки і культури в цілому з метою опанування інтелектуального багатства світової наукової культури, яке зберігається в історії людства та на якому ґрунтується сучасна наука.

Технічна механіка. Поглибити знання студентів з теоретичного матеріалу про основні закони природи, на підставі яких створюють розрахункові схеми, необхідні в

транспортних технологіях, але також як засіб виховання у майбутніх транспортників навичок щодо наукових узагальнень.

Основи криміналістики. Формування умінь і навичок, які дають змогу робити правильний вибір методів імітації розслідування злочину за раніше розробленою фабулою, раціональніше визначити послідовність виконання слідчо-пошукових дій, практики розкриття, розслідування і попередження злочинів, механізм події, що відбулася, розкриття внутрішніх зв'язків і суперечностей у досліджуваних явищах і фактах транспортних технологій.

Гігієна та особливості транспортування тварин та продукції тваринництва. Формування теоретичних знань у студентів, щодо різновидів транспорту для перевезення тварин та їх продукції, сучасних способів і методів санітарної обробки транспорту, тари, механізмів та обладнання. Дисципліна поєднує технологічні знання з опанованими студентом санітарно-гігієнічними нормами та процесами, що є необхідними при вирощуванні тварин, виробництві тваринницької продукції, її транспортуванні та реалізації. Допомагає оволодіти нормативною документацією та санітарно-гігієнічними вимогами до різновидів транспортних засобів, що задіяні при перевезенні тварин і тваринницької продукції, які можуть бути використані у практичній роботі.

Експертиза дорожньо-транспортної пригоди. Вивчаються положення розкриття і розслідування злочинів, судовий розгляд справ, процес доказування, доказування у судочинстві при дорожньо-транспортної пригоди встановлення фактів минулого, відомості про які потрапляють додізнавача і слідчого у вигляді інформації, що потребує спеціального виявлення, фіксації, дослідження і тлумачення, здійснення експертизи, забезпечує встановлення об'єктивної істини при скоєному дорожньо-транспортної пригоди.

Вантажознавство. Вивчає властивості предметів і матеріалів, які пов'язані з процесом їх транспортування.

Підйомно-транспортні машини. Вивчення будови підйомно-транспортних засобів механізації і автоматизації сільськогосподарського виробництва, методів їх розрахунку і конструювання.

Паливно-мастильні та інші експлуатаційні матеріали. При вивченні дисципліни розглядаються питання теорії та практики використання паливно-мастильних матеріалів на автомобільному транспорті. Дисципліна розрахована на отримання студентами знань по раціональному використанню палив, мастил, технічних рідин і неметалевих матеріалів, виготовлення паливно-мастильних матеріалів, їх сортименту, властивостей з якостей, як впливають на надійність та економічність праці двигунів агрегатів автомобілів, шляхів впровадження палив і мастил на не нафтовій основі.

Експлуатаційні властивості транспортних засобів. Розглядає основні закони руху транспортних засобів, а також їх взаємозв'язок з технічними характеристиками, конструктивними параметрами й умовами руху транспортних засобів.

Основи інженерного менеджменту. Формування сучасного управлінського мислення, основ системного керування організаціями будь-яких видів – ухвалення адекватних управлінських рішень на майбутньому місці роботи. Формування у студентів-транспортників знань із теоретичних основ та практичних навиків із менеджменту та маркетингу.

Технічне обслуговування транспортних засобів. Вивчити основні чинники, що визначають організацію технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів, економічно-географічна характеристика міста (району), режим роботи виробничих підрозділів підприємства, вибір і корегування нормативів для проектування транспортного підприємства, розрахунок виробничої

програми ТОР підприємства, розрахунок виробничої програми технічного обслуговування та ремонту за кількістю технічних діянь, розрахунок виробничої програми технічного обслуговування та ремонту у одиницях праці, розрахунок виробничої програми допоміжних робіт.

Технологія зберігання сільськогосподарської продукції при транспортуванні. Дати основи знань студентам з технології підготовки сільськогосподарської продукції рослинного та тваринного походження до транспортування і безпосередньо транспортування різноманітними технічними засобами з використанням сучасних технологій з мінімальними втратами; навчити студентів впроваджувати і знаходити найефективніші технології і засоби механізації транспортування сільськогосподарської продукції; обґрунтувати санітарно-гігієнічні вимоги до якості сировини і готової продукції при транспортуванні сільськогосподарської продукції.

2.9. ФАКУЛЬТЕТ КОНСТРУЮВАННЯ ТА ДИЗАЙНУ

Декан – кандидат технічних наук, доцент **Ружило Зіновій Володимирович**

Тел.: (044) 527-81-29 E-mail: dekanat_kd@ukr.net
Розташування: навчальний корпус № 11, кімн. 305

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями :

133 Галузеве машинобудування

Освітня програма **«Галузеве машинобудування»**

Випускові кафедри:

Конструювання машин і обладнання Тел.: (044) 527-87-34,
E-mail: machinebuild_centre@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Ловейкін Вячеслав Сергійович

Надійності техніки Тел.: (044) 527-87-71
E-mail: relability_chair@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри– доктор технічних наук, професор Бойко Анатолій Іванович

Тракторів, автомобілів та біоенергосистем Тел.: (044) 527-88-95
E-mail: gagolub@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Голуб Генадій Анатолійович

Механіки Тел.: (044) 527-83-25 E-mail: berezovyi@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Березовий Микола Георгійович

Сільськогосподарських машин та системотехніки ім. акад. П.М.Василенка Тел.: (044) 527-85-37 E-mail: sgms@ukr.net
Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Гуменюк Юрій Олександрович

192 Будівництво та цивільна інженерія

Освітня програма **«Будівництво та цивільна інженерія»**

Випускові кафедри:

Тел.: (044) 527-85-78 E-mail: biult_chair@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри– доктор технічних наук, професор Давиденко Олександр Іванович

Механіки Тел.: (044) 527-83-25 E-mail: berezovyi@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Березовий Микола Георгійович

Підготовка бакалаврів
за спеціальністю «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ»
Освітня програма «Галузеве машинобудування»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	170
– заочна	120
Термін навчання:	
– денна	4 роки
– заочна	5 років
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з машинобудування

Концепція підготовки

Сучасне агропромислове виробництво вимагає наявності багатофункціональних машин і обладнання. Такі машини можуть бути створені тільки при наявності високо кваліфікованих кадрів – інженерів-конструкторів. Підготовка інженерів-конструкторів базується на високому рівні викладання фундаментальних та загально-технічних дисциплін, а також знань перспектив розвитку конструкцій сільськогосподарських машин.

Практичне навчання

Упродовж практичної підготовки факультет орієнтується на тісну взаємодію і співробітництво з навчально-дослідними господарствами університету, такими як: ВП НУБіП України «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство «Ворзель», ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція».

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських проектів

1. Удосконалення конструкції стенду для проведення шиномонтажних робіт;
2. Удосконалення конструкції метантенку для виробництва біогазу;
3. Розробка машини для пересадки дерев;
4. Розробка механізму повороту стаціонарного стрілового крану;
5. Удосконалення розпилюючого пристрою обприскувача польових культур для внесення рідких мінеральних добрив.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Підприємства цільового призначення підготовки фахівця і бази практичного навчання пропонуються першочергово для подальшого працевлаштування чи на провідних підприємствах агропромислової і природоохоронної галузей економіки України.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Галузеве машинобудування» Освітня програма «Галузеве машинобудування»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Вища математика	1-3	270	9
2	Хімія	1	90	3
3	Інформатика і комп'ютерна техніка	1, 2	90	3
4	Нарисна геометрія	1	90	3
5	Фізика	1, 2	150	5
6	Прикладна математика	4	90	3
7	Теоретична механіка	2, 3	150	5
8	Матеріалознавство	3, 4	150	5
9	Технологія конструкційних матеріалів	2, 3	120	4
10	Механіка матеріалів і конструкцій	3, 4	210	7
11	Взаємозамінність, стандартизація і технічні виміри	4, 5	150	5
12	Теорія механізмів і машин	4, 5	240	8
13	Інженерна і комп'ютерна графіка	1-3	180	6
14	Механіко-технологічні властивості с.-г. матеріалів	5	90	3
15	Деталі машин	5, 6	210	7
16	Машини та обладнання для рослинництва	5, 6	180	6
17	Машини та обладнгання для тваринництва	6, 7	180	6
18	Машини та обладнання біоенергетики	6	90	3
19	Гідропривод с.-г. техніки	6	90	4
20	Теплотехніка	6	90	3
21	Динаміка і міцність	5	90	3
22	Професійна орієнтація	1	90	3
23	Технологія машинобудування	4-6	210	7
24	Основи конструкцій мобільних енергетичних засобів	6, 7	210	7
25	Підйомно-транспортні машини	7	90	3
Разом за обов'язковою складовою			**3690**	**123**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Етнокультурологія	7	90	3
2	Філософія	4	90	3
3	Іноземна мова	1, 2	150	5
4	Історія української державності	1	90	3
5	Українська мова (за професійним спрямуванням)	2	90	3
6	Патентознавство та авторське право	7	90	3
7	Загальна електротехніка	2	90	3
8	Безпека життєдіяльності	8	120	4
9	Гідравліка	4	90	3
10	Фізичне виховання	1-4	-	-
11	Засоби автоматизації техніки	7	90	3
12	Основи економічної теорії	8	90	3
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
2.2.1. *Спеціалізація* «Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва»				
1	Технологія виробництва продукції тваринництва	5	90	3
2	Технологія виробництва продукції рослинництва	5	90	3
3	Дизайн і ергономіка с.-г. машин	8	240	8
4	Моделювання машин і агрегатів	8	180	6
5	Паливномастильні та інші витратні матеріали	3	120	4
6	Землеробська механіка	7	90	3
7	Теорія різання, металообробні верстати та інструмент	4	150	5

8	Біоенергетичні системи в аграрному виробництві	3	90	3
9	Надійність с.-г. машин	7, 8	180	6
10	Основи конструювання машин	7, 8	360	12
11	Економічна ефективність конструкторських рішень	8	90	3
12	Основи керування технікою	4	90	3
Всього за спеціалізацією			**1770**	**59**
2.2.2. *Спеціалізація* «Обладнання лісового комплексу»				
1	Лісові культури	7	90	3
2	Лісогосподарські машини та знаряддя	7, 8	240	8
3	Теорія різання, деревообробні верстати та інструмент	4	180	6
4	Паливномастильні та інші витратні матеріали	3	120	4
5	Лісозаготівля і транспорт лісу	3	90	3
6	Дизайн л.-г. машин	7	90	3
7	Технологія деревообробки	8	120	4
8	Стандартизація і сертифікація ОЛК	5	90	3
9	Основи керування технікою	4	120	4
10	Основи конструювання л.-г. машин	8	270	9
11	Економічна ефективність конструкторських рішень	8	90	3
12	Надійність ОЛК	7	150	5
13	Технічний сервіс ОЛК	8	120	4
Всього за спеціалізацією			**1770**	**59**
Всього за вибором студентів			**1770**	**59**
Разом за вибірковою складовою			**2850**	**95**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5-8	870	
2	Навчальна практика	2, 4	270	9
3	Виробнича практика	6	180	6
4	Підготовка водіїв		90	
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**180**	**6**
Державна атестація			**30**	**1**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки та підготовки водіїв)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Вища математика (Вивчення даної дисципліни дозволяє навчитись використовувати математичні (аналітичні) методи при описі та вивченні фізичних, технічних, технологічних та інших процесів. Знання систем лінійних рівнянь, основ векторної алгебри, рівнянь прямої і площини у просторі, основних формул та теорем диференціального та інтегрального обчислення, основних положень та методів рішень диференціальних рівнянь дозволить вирішувати та аналізувати системи лінійних рівнянь, вирішувати задачі аналітичної геометрії і математичного аналізу, застосовувати на практиці отримані знання, обґрунтовувати отримане рішення, проводити аналіз отриманого рішення, застосовувати математичні методи до розв’язання прикладних технічних та технологічних задач.)

Хімія (Фундаментальна дисципліна «хімія» забезпечує студентів знаннями про склад, будову, властивості і перетворення речовин, які є основою конструкційних матеріалів, та знаннями умов тривалої, заощадливої, екологічно – безпечної експлуатації машин і систем природокористування. Вивчення хімії створює основу для опанування студентами професійно – орієнтованих і спеціальних дисциплін та сприяє формування сучасного світогляду людини.)

Інформатика і комп'ютерна техніка (В курсі дисципліни вивчаються інформаційні процеси, методи та засоби отримання, перетворення, передачі, зберігання і використання інформації, застосування інформаційних технологій. Метою вивчення дисципліни є формування сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, надання студентам та закріплення ними базових знань з основ інформатики та обчислювальної техніки, набуття практичних навичок роботи на сучасній комп'ютерній техніці, а також вміння застосовувати їх при роботі із сучасними комп'ютерними системами обробки інформації.)

Нарисна геометрія (Дисципліна вивчає просторові форми і способи їх зображення на площині, розглядає методи побудови зображень і способи розв'язання просторових задач за допомогою цих зображень. Вивчення дисципліни дозволяє розвити просторове мислення та здібності до аналізу геометричних форм, формує навички побудови об'ємно-графічних моделей, оперування кресленням як засобом передачі графічної інформації. Оволодіння знаннями з курсу нарисної геометрії забезпечує подальше вивчення таких навчальних дисциплін як інженерна і комп'ютерна графіка, деталі механізмів і машин, теоретична механіка тощо, сприяє підвищенню рівня виконання креслень курсових і дипломного проектів.)

Фізика (Дисципліна вивчає властивості матеріального світу, різноманітні фізичні явища, закони взаємодії і руху матеріальних тіл, а також процеси і механізми що їх контролюють, покликана формувати у студентів аналітичне і модельне мислення. В процесі засвоєння фізичних понять, законів, теорій та напрацювання необхідних практичних навичок студент набуває фізичні знання, на які в подальшому безпосередньо спираються загально-технічні дисципліни.)

Прикладна математика (Важливою складовою математичної освіти майбутніх фахівців є прикладна математика, основою якої є теорія ймовірностей та математична статистика. Мета дисципліни – навчити майбутніх фахівців володіти основами сучасного математичного апарату, необхідного для аналізу та розв'язання практичних задач, сприяти формуванню у студентів навичок математичного моделювання та використання математичних методів при розв'язуванні прикладних задач. Вивчення дисципліни дозволить студенту складати найпростіші моделі реальних об'єктів та процесів та проводити їх якісний аналіз, вибирати методи дослідження складених моделей та застосовувати їх до розв'язання практичних задач, обробляти експериментальні дані методами математичної статистики.)

Теоретична механіка (Дисципліна вивчає загальні закони і закономірності механічного руху, рівноваги матеріальних об'єктів, механічних систем та існуючі методи і засоби розв'язування задач, складання розрахункових моделей реальних технічних об'єктів, що стосуються сільськогосподарської техніки.)

Матеріалознавство (Даний курс, у якому вивчаються закономірності, що визначають будову й властивості матеріалів залежно від їхнього складу й умов обробки, є одним з основних у циклі дисциплін, що визначають підготовку інженерів. Прогрес в галузі машинобудування тісно пов'язаний з економією матеріалів, зменшенням маси машин і приладів, підвищенням точності, надійності й працездатності механізмів і приладів, зі створенням і освоєнням нових, найбільш економічних матеріалів, що характеризуються найрізноманітнішими механічними й фізико-хімічними властивостями. У зв'язку із цим вивчення дисципліни дозволить ознайомитись з сучасними високоефективними методами підвищення міцнисних властивостей, корозійної стійкості, тепло- і холодостійких сплавів, ефективних методів обробки поверхні виробів з метою істотного підвищення протизношувальної та корозійної стійкості, розробки та використання нових полімерних і композиційних матеріалів із заданим комплексом властивостей.)

Технологія конструкційних матеріалів (Дана дисципліна вивчає основні відомості про способи отримання конструкційних матеріалів і методи їх фізико-хімічної, технологічної та механічної обробки з метою надання їм необхідних властивостей і формоутворення виробів у відповідних конструкціях машин та механізмів.)

Механіка матеріалів і конструкцій (Дисципліна вивчає методи інженерних розрахунків деталей машин, елементів конструкції на міцність, жорсткість та стійкість в умовах дії статичних і динамічних навантажень із врахуванням зміни температури і процесів, пов’язаних з тривалістю експлуатації при одночасній надійності, довговічності та економічності.)

Взаємозамінність, стандартизація і технічні виміри (Викладання дисципліни має на меті вивчення принципів організації машинобудівного виробництва на основі взаємозамінності, ознайомлення з діючими нормами точності і якості, опанування способами та методами їх контролю, вивчення основ стандартизації та управління якістю продукції у машинобудуванні. Освоєння дисципліни дозволить майбутнім інженерам забезпечити необхідний рівень проектування машин та технологічного оснащення за рахунок використання рішень, що базуються на принципах взаємозамінності та стандартизації.)

Теорія механізмів і машин (Дисципліна вивчає загальні положення про дослідження, розрахунок і проектування механічних систем, приладів, механізмів та обладнання в умовах монтажу, експлуатації та агрегатування робочих машин у сучасному сільськогосподарському будівництві, а також загальні методи структурного, кінематичного і динамічного аналізу та синтезу механізмів і машин сільськогосподарської техніки.)

Інженерна і комп'ютерна графіка (В дисципліні розглядаються питання зображення проекційним способом технічних виробів, складальних одиниць та деталей; способів з'єднання деталей; вивчаються єдині стандартизовані правила подання інформації щодо технології їх виготовлення та умов експлуатації. Вивчення державних стандартів, пов'язаних із кресленнями деталей, здійснюється в процесі виконання графічних завдань, що передбачені робочою програмою. Повне оволодіння інженерною та комп’ютерною графікою як засобом виразу технічної думки досягається в результаті опанування всього комплексу технічних дисциплін відповідного профілю. Метою вивчення дисципліни є формування у студента практичних навичок побудови на високому технічному рівні машинобудівних креслень із застосуванням навчально-методичної і довідкової літератури та комп'ютерної техніки.)

Механіко-технологічні властивості с.-г. матеріалів (Це комплексна дисципліна, яка вивчає фізичні та механічні властивості таких сільськогосподарських матеріалів, як грунт, добрива та матеріал рослинного походження з врахуванням змін температури та вологості.)

Деталі машин (Це базова технічна дисципліна, в якій вивчають методи, правила і норми розрахунку та конструювання типових деталей і складальних одиниць машин. Також вивчаються основи розрахунків на міцність і жорсткість, методи конструювання, раціональний вибір матеріалів і способи з'єднання деталей. Задача курсу полягає у тому, що виходячи із заданих умов роботи деталей і складальних одиниць машини отримати навички їх розрахунку та конструювання; засвоїти методи, правила і норми проектування, котрі забезпечують виготовлення надійних і економічних конструкцій, а також розвиток на основі цього у студентів інженерного мислення.)

Машини та обладнання для рослинництва (Розглядаються конструкції машин, типи та будова їх робочих органів та приводів, процес взаємодії робочого органа з оброблюваним матеріалом і навколишнім середовищем, а також

технологічні регулювання та класифікація машин та обладнання, що використовуються в рослинництві.)

Основи конструкцій машин для тваринництва (Це комплексна дисципліна, яка вивчає значення механізації технологічних процесів виробництва продукції тваринництва та зоотехнічні вимоги до процесів і технічних засобів, що їх виконують. Розглянуто питання будови, принципу дії, класифікації та оцінки, а також основи конструювання і розрахунку машин та обладнання тваринницьких підприємств.)

Машини та обладнання біоенергетики (Дисципліна передбачає вивчення теоретичних основ і методик розрахунків техніко-технологічних параметрів машин та обладнання для виробництва відновлювальних енергоносіїв з біомаси, придбання практичних навиків щодо робочих процесів і регулювань технічних засобів для виготовлення біопалив та ефективного використання їх на базі сільськогосподарських виробництв.)

Гідропривод с.-г. техніки (Дисципліна вивчає будови, теорії робочих процесів та правил експлуатації гідроприводів, що необхідні для високоефективного використання сільськогосподарської техніки, якісного обслуговування і ремонту, цілеспрямованого вдосконалення. Передбачається вивчення конструкції, принципу дії, наладки, гідрокінематичних, швидкісних та силових характеристик гідропристроїв гідроприводів сільськогосподарської техніки та основ теорії і розрахунку гідроприводів.)

Теплотехніка (Дисципліна вивчає особливості та технічні аспекти перетворення природніх енергоресурсів (органічного та ядерного палива, теплоти земних надр, енергії води та вітру, сонця і т.п.) в безпосередньо використовувані форми енергії (теплоту, роботу і їх похідні, наприклад – електричну енергію). Вона служить основою енергетичної освіти при вивченні спеціальних дисциплін в системі підготовки інженерів і використовується в їх подальшій практичній діяльності. В цілому, дисципліна включає технічну термодинаміку, теорію тепло- та масообміну, розглядає теплові двигуни та холодильні установки, компресори та вентилятори, паливоспалюючі агрегати та котельні установки.)

Динаміка і міцність (Це комплексна дисципліна, яка вивчає методи інженерних розрахунків деталей машин, елементів конструкції на міцність, жорсткість та стійкість при додатковому впливі сил інерції, що виникають за динамічного навантаження і коливальних процесів. Окремий розділ даної дисципліни присвячений методам інженерних розрахунків деталей машин та елементів конструкції на міцність, жорсткість і стійкість при наявності тріщин.)

Професійна орієнтація (Дана дисципліна розкриває суть підготовки фахівців з напряму підготовки «Машинобудування», формує розуміння специфіки галузі знань «Машинобудування та матеріалообробка», ознайомлює студентів з їхніми можливостями для того, щоб запропонувати їм вибрати одну з найбільш підходящих для них професій з врахуванням потреб виробництва.)

Технологія машинобудування (Дисципліна вивчає технологічні методи одержання і обробки заготовок для забезпечення високої якості продукції, економії матеріалів, високої продуктивності праці. Що включає розробку технологічних процесів (маршрутних і операційних) одержання та обробки заготовок із різних конструкційних матеріалів, їх техніко-економічних характеристик, вивчення принципових схем обладнання і оснащення, проектування цехів машинобудівних заводів, питань технологічності конструкцій заготовок, деталей, машин і агрегатів з врахуванням методів їх одержання, технологічні методи підвищення надійності машин.)

Основи конструкції мобільних енергетичних засобів (Дисципліна дає майбутнім інженерам необхідні знання з основ теорії та методів обґрунтування параметрів і показників тракторів і автомобілів та їх двигунів, визначення

залежності показників їх роботи від швидкісних і силових показників, конструкції та умов роботи, методики та обладнання для проведення випробувань тракторів і автомобілів, основних тенденцій та напрямків їх вдосконалення, набуває навичок формулювати вимоги до властивостей і експлуатаційних якостей тракторів і автомобілів в залежності від умов їх експлуатації, виконувати аналітичне обґрунтування їх основних параметрів, виходячи з конкретних умов с.-г. виробництва і досягнутого рівня автотракторобудування, самостійно розв'язувати задачі з теплового та динамічного розрахунків автотракторних ДВЗ і тягових та динамічних розрахунків тракторів і автомобілів, виконувати підготовчі роботи і проводити випробування тракторів і автомобілів, безмоторні та моторні випробування автотракторних двигунів, на сучасному науково-методичному рівні обробляти дані експериментів та проводити аналіз отриманих результатів, самостійно опановувати трактори і автомобілі нових конструкцій їх механізмів, вузлів, агрегатів та систем та аналізувати їх експлуатаційні якості для забезпечення раціонального використання.)

Підйомно-транспортні машини (При вивченні дисципліни розглядається будова різних типів підйомно-транспортного обладнання, методи проектування сучасних засобів механізації та автоматизації установчих і пересувних операцій, в тому числі конвеєрів, транспортерів, роботів, маніпуляторів, а також засобів малої механізації, методики розрахунку, конструювання, проектування і експлуатації машин і механізмів, які виконують підйомно-транспортні операції.)

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Патентознавство і авторське право. Вивчення цієї дисципліни дозволяє отримати майбутніми фахівцями в галузі сільськогосподарського машинобудування необхідних знань системи захисту інтелектуальної власності, вміння застосовувати на практиці методи правової охорони науково-технічних досягнень та творчої продукції.

Загальна електротехніка (Дана дисципліна є теоретичною основою, на якій базується вивчення наступних електротехнічних дисциплін. Основне завдання курсу – вивчення основ електропостачання, електроприводу й засобів електробезпеки. У результаті вивчення дисципліни студент засвоює основні закони, застосовувані при аналізі електричних кіл, основні методи аналізу електричних кіл, опановує загальну методику побудови схемних і математичних моделей електротехнічних ланцюгів, уміє аналізувати типові електротехнічні ланцюги при типових зовнішніх впливах, має практичні навички аналітичного, чисельного й експериментального дослідження основних процесів, що мають місце в електротехнічних ланцюгах, знає правила й схеми електропостачання, електропривода й електробезпеки.)

Гідравліка (У циклі дисциплін зазначені основні фізико-механічні властивості рідин, основні положення гідростатики, гідродинаміки. Вивчає існуючи будови гідромашин, основи гідроприводу. Проводить проектування і розрахунок систем сільськогосподарського водопостачання.)

Засоби автоматизації с.-г. техніки (Метою курсу є набуття студентами знань з питань особливостей конструкції та роботи окремих елементів та систем електрообладнання: принципів та засобів електропостачання, конструкції засобів штучного освітлення та методів його розрахунку, принципів побудови та

розрахунку електричного нагрівання та електротехнології, побудови систем електроприводу та використання окремих типів електроприводу у сучасному сільськогосподарському виробництві.)

Основи економічної теорії (Розглядаються економічні теорії та принципи, вивчаються відносини та об'єктивні закони розвитку суспільного виробництва, теорії ринку і механізм його функціонування; основи підприємництва, земельна рента, аналізуються загальні проблеми переходи України до соціально - ринкової економіки та інтеграції її у світове господарство.)

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Спеціалізація «Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва»

Технологія виробництва продукції тваринництва (Дисципліна входить до блоку дисциплін за вибором студента, які формують бакалавра, здатного на основі знання біологічних особливостей сільськогосподарських тварин та прогресивних технологій заготівлі кормів та технологій виробництва молока, яловичини, свинини, продукції свинарства та вівчарства одержувати продукцію високої якості з найменшими витратами кормів та праці. В дисципліні розглядаються біологічні особливості сільськогосподарських тварин, прогресивні технології заготівлі кормів та технології виробництва різних видів продукції тваринництва, зоотехнічні вимоги до машин, обладнання та засобів механізації й автоматизації на тваринницьких фермах і комплексах.)

Технологія виробництва продукції рослинництва (Курс займає центральне місце в сільськогосподарському виробництві й будується на принципах (законах) біологічної науки, що вивчає особливості розвитку рослин, їх вимоги до умов середовища. Основною метою курсу є освоєння студентами знань в галузі біології й технології вирощування сільськогосподарських культур. Майбутньому інженеру принципово важливо опанувати комплексом сучасних знань і навичок, що дозволяють підвищити врожайність сільськогосподарських культур, поліпшити якість і збереженість продукції на основі знання біології культур стосовно до конкретних ґрунтово-кліматичних умов, а також ефективно використовувати ґрунтово-кліматичні ресурси й охорону навколишнього середовища.)

Дизайн і ергономіка с.-г. машин (У навчальному курсі дисципліни розглядаються основні положення дизайну - науки про художнє конструювання техніки, його категорії, їх властивості та якості. Вивчаються засоби і методи роботи над формою, композицією машини; здобуваються навики розробки символів функцій контролю та управління; студенти знайомляться з правом власності на розробки в галузі дизайну та основами її захисту.) Розглядаються основні положення ергономіки – науково-практичної дисципліни, яка вивчає діяльність людини, знаряддя і засоби її діяльності, навколишнє середовище в процесі їх взаємодії з метою забезпечення ефективності, безпеки і комфортності життєдіяльності людини. Розглядаються рекомендації по ергономічному забезпеченню конструювання, вивченню методик дослідження ергономічних властивостей оператора, методик оцінки мнемосхем автоматизованих систем управління, розміщення органів індикації та управління на пультах. Досліджується вплив психічної напруженості, втоми, емоційних факторів та особистих якостей людини на ефективність трудової діяльності. Вивчаються особливості сприйняття, уваги, пам'яті, мислення людини, її моторного апарата, можливості сприймання і перероблення інформації.)

Моделювання машин і агрегатів (Розглядаються основи моделювання с/г процесів на ЕОМ, встановлюються основні поняття та визначення, досліджуються методи застосування автоматизованих систем при управління процесами у виробництві.)

Паливно-мастильні та інші витратні матеріали (Дисципліна вивчає теоретичні та практичні питання про властивості палив, мастильних та інших витратних (лакофарбових, клейових, інтер'єрних) матеріалів та вплив їх якості на техніко-економічні показники машин та обладнання сільсько- і лісогосподарського виробництва; формує навички визначення основних показників якості та підбору відповідних сортів і марок нафтопродуктів, спеціальних рідин та інших витратних матеріалів.)

Землеробська механіка (Розглядаються методи формалізації сільськогосподарських матеріалів та середовищ та методи побудови рівнянь, що описують взаємодію з ними робочих органів машин АПК з метою визначення кінематичних та динамічних параметрів робочих органів.)

Теорія різання, металообробні верстати та інструмент (Дисципліна вивчає поняття і терміни з оброблення різанням, фізику і механіку процесів, конструкцію і геометрію різальних інструментів та матеріали для їх виготовлення, конструкцію металорізальних верстатів і пристроїв до них, та види робіт, що не виконуються на них з обґрунтуванням раціональних режимів різання, розглядаються фізико–хімічні методи оброблення деталей машин.)

Біоенергетичні системи в аграрному виробництві (Дисципліна вивчає поняття і терміни щодо біоенергетичних систем, які застосовуються у тваринництві, будову біоенергетичних систем, основні принципи їх функціювання, теоретичні основи розрахунку їх конструктивних та енергетичних параметрів, техніко-економічні показники застосування біоенергетичних систем.)

Надійність с.г. техніки (Це комплексна дисципліна, яка вивчає: терміни і визначення надійності; інженерно-фізичні основи надійності сільськогосподарських машин; математичну теорію надійності; випробування машин на надійність; способи забезпечення надійності сільськогосподарських машин. Мета дисципліни – навчити майбутніх фахівців забезпечувати надійність сільськогосподарської техніки протягом встановленого часу за умови оптимальних витрат матеріальних і трудових ресурсів на їх проектування, виробництво, експлуатацію, технічне обслуговування і ремонт.)

Основи конструювання машин (Дисципліна передбачає вивчення теоретичних основ і основних методів проектування конкурентоспроможних ресурсоощадних сільськогосподарських машин, технологічного обладнання та механізованих процесів. Отримання студентами навичок з розрахунків машин з використанням сучасних методик та комп'ютерних програм, що дозволить підвищити технічний та естетичний рівень машин, знизити їх собівартість.)

Економічна ефективність конструкторських рішень (Вивчаються економічні аспекти прийняття конструкторських рішень з метою отримання максимальної вигоди. Аудиторні та практичні заняття з дисципліни передбачають опанування студентами економічних основ виробництва в умовах агропромислових підприємств.)

Основи керування технікою (В дисципліні розглядаються питання методики вивчення органів керування тракторів і самохідних засобів сільськогосподарського призначення, підготовки їх до роботи і виконання роботи сільськогосподарською технікою. Передбачені конструкцією технічні можливості тракторів та агрегатів можуть бути повністю використані тільки при відмінному засвоєнні і раціональному застосуванні кваліфікаційних прийомів керування машинами в різних умовах, для чого потрібно добре знати будову і взаємодію механізмів та систем машин, правила їх обслуговування і експлуатації.)

2.2.2. Спеціалізація «Обладнання лісового комплексу»

Лісові культури (Навчальна дисципліна розглядає широке коло питань, що стосуються екології, біології та технології штучного лісовідновлення та лісорозведення. Враховуючи, що більшість фахівців лісогосподарської галузі мають справу із штучним поновленням лісів, головна мета вивчення дисципліни спрямована на опрацювання студентами сучасних технологій лісорозведення з урахуванням регіональних та лісотипологічних умов місцезростання. Головні задачі дисципліни полягають у формуванні у студентів умінь проектування та реалізації у виробництво заходів з розширеного лісовідновлення з урахуванням сучасних вимог до вирощування лісових культур та вирішення інших задач, пов'язаних із лісокультурним виробництвом.)

Лісогосподарські машини та знаряддя (Навчальна дисципліна вивчає сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку машинобудування для лісового господарства, типи сучасних тракторів, призначених для лісового господарства, машини для збору і обробки насіння, машини для внесення органо-мінеральних добрив, посівні та лісосадильні машини, машини для рубок догляду за лісом, для боротьби з лісовими пожежами, а також машини для корчування пнів та вивозу їх з лісокультурної площі.)

Теорія різання, деревообробні верстати та інструмент (Дисципліна вивчає поняття і терміни з оброблення різанням, фізику і механіку процесів, конструкцію і геометрію різальних інструментів та матеріали для їх виготовлення, конструкцію деревообробних верстатів і пристроїв до них, та види робіт, що не виконуються на них з обґрунтуванням раціональних режимів різання, розглядаються фізико–хімічні методи оброблення деталей машин.)

Паливно-мастильні та інші витратні матеріали (Дисципліна вивчає теоретичні та практичні питання про властивості палив, мастильних та інших витратних (лакофарбових, клейових, інтер'єрних) матеріалів та вплив їх якості на техніко-економічні показники машин та обладнання сільсько- і лісогосподарського виробництва; формує навички визначення основних показників якості та підбору відповідних сортів і марок нафтопродуктів, спеціальних рідин та інших витратних матеріалів.)

Лісозаготівля і транспорт лісу (Навчальна дисципліна вивчає питання техніки та технології заготівлі деревинної сировини, первинної її обробки та постачання споживачам, знайомить з методами роботи в лісовому господарстві при лісозаготівлі деревини, ефективним формам управління організації праці при використанні нових машин та механізмів, зниженню енерговитрат і матеріальних ресурсів.)

Дизайн л.-г. машин (У навчальному курсі дисципліни розглядаються основні положення дизайну - науки про художнє конструювання техніки, його категорії, їх властивості та якості. Вивчаються засоби і методи роботи над формою, композицією машини; здобуваються навики розробки символів функцій контролю та управління; студенти знайомляться з правом власності на розробки в галузі дизайну та основами її захисту.)

Технологія деревообробки (Вивчення дисципліни забезпечує майбутніх фахівців теоретичними та практичними знаннями з питань техніки та технологій деревообробки в нових умовах технологій заготівлі деревинної сировини, первинної її обробки та постачання споживачам.)

Стандартизація і сертифікація техніки (В дисципліні викладено загальні принципи стандартизації, метрології та сертифікації техніки. Висвітлено відповідно Законів України про стандартизацію, метрологію і сертифікацію та ДСТУ основи складання нормативних документів, призначених для формування технічних

умов, технологічних процесів на виготовлення техніки і обладнання, карт контролю їх якості і стандартів підприємства, наведено правила метрологічного забезпечення процесів оцінки якості техніки та їх сертифікації.)

Основи керування технікою (В дисципліні розглядаються питання методики вивчення органів керування тракторів і самохідних засобів лісогосподарського призначення, підготовки їх до роботи і виконання роботи лісогосподарською технікою. Передбачені конструкцією технічні можливості тракторів та агрегатів можуть бути повністю використані тільки при відмінному засвоєнні і раціональному застосуванні кваліфікаційних прийомів керування машинами в різних умовах, для чого потрібно добре знати будову і взаємодію механізмів та систем машин, правила їх обслуговування і експлуатації.)

Основи конструювання л.-г. машин (Розглядається методика конструювання сільськогосподарських машин, обґрунтовуються аналітичні передумови закономірностей робочих процесів вузлів і агрегатів, а також встановлюються залежності для визначення раціональних параметрів і режимів роботи машин.)

Економічна ефективність конструкторських рішень (Вивчаються економічні аспекти прийняття конструкторських рішень з метою отримання максимальної вигоди. Аудиторні та практичні заняття з дисципліни передбачають опанування студентами економічних основ виробництва в умовах агропромислових підприємств.)

Надійність ОЛК (Це дисципліна, яка вивчає: терміни і визначення надійності; інженерно-фізичні основи надійності лісогосподарських машин; математичну теорію надійності; випробування машин на надійність; способи забезпечення надійності лісогосподарських машин. Мета дисципліни – навчити майбутніх фахівців забезпечувати надійність лісогосподарської техніки протягом встановленого часу за умови оптимальних витрат матеріальних і трудових ресурсів на їх проектування, виробництво, експлуатацію, технічне обслуговування і ремонт.)

Технічний сервіс ОЛК (В дисципліні викладено загальні принципи підтримування справного стану і роботоздатності техніки у споживачів з використанням планово-запобіжної системи технічного обслуговування, основні принципи супроводу сконструйованих і виготовлених машин регламентуються нормативно-технічною документацією по експлуатації машин, технічному обслуговуванню, ремонту, вимогами до паливно-мастильних матеріалів, номенклатурою на виготовлені запасних частин (нумерація та ідентифікація).)

Підготовка бакалаврів
за спеціальністю «БУДІВНИЦТВО ТА ЦИВІЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ»
Освітня програма «Будівництво та цивільна інженерія»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	бакалавр з будівництва

Концепція підготовки

Надання знань, вмінь та навичок фахівця нового покоління в галузі будівництва об’єктів агропромислового і природоохоронного комплексів на базі сучасних стандартів освіти адаптованих до вимог кращих світових освітніх програм, для роботи в державному та приватному секторах економіки України.

Практичне навчання

Проходження навчальних (ознайомлювальна, геодезична, технологічна) і виробничих (професійно-технологічна, виробнича на підприємствах) практик на 52 рекомендованих підприємствах, з них стратегічні партнери: John Deere Україна; Амако Україна; Knauf Україна; Астра.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських проектів

1. Проект будівництва об’єктів сільської місцевості, агропромислового і природоохоронного комплексів.
2. Проект будівництва інженерних споруд агропромислового і природоохоронного комплексів.
3. Розробка технології будівельного виробництва об’єктів сільської місцевості, агропромислового і природоохоронного комплексів.
4. Розробка технологій обстеження і випробування будівель і споруд сільської місцевості, агропромислового і природоохоронного комплексів.
5. Оцінення властивостей металів і матеріалів в будівництві об’єктів сільської місцевості, агропромислового і природоохоронного комплексів.
6. Розробка технологічного процесу та обґрунтування систем будівельних машин для конкретних умов виробництва.
7. Розробка технологічного процесу та обґрунтування мехатронних систем будівельної техніки.
8. Оцінення технічного стану робочих органів будівельних машин (за марками) з розробкою технологічного процесу їх відновлення.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

одержує базову вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають 3-му і 4-му кваліфікаційним рівням згідно державного класифікатору професій: начальник (інший керівник) дільниці (підрозділу) у будівництві, керівник підрозділу матеріально-технічного постачання, керівник підрозділу САПР, менеджери (управителі) у будівництві, інженер в галузі архітектури та інженерної справи, завідувач будівельної бригади, начальник механізованого загону, інженер з використання будівельної техніки, інженер з технічного сервісу, інженер-будівельник, інспектор з будівництва та пожежної безпеки.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Будівництво та цивільна інженерія» Освітня програма «Будівництво та цивільна інженерія»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Фізика	1,2	210	7
2	Нарисна геометрія та інженерна графіка	1,2	210	7
3	Вища математика	1-3	300	10
4	Хімія	1	90	3
5	Теорія механізмів і машин	2,3	120	4
6	Теоретична механіка	2,3	180	6
7	Механіка матеріалів і конструкцій	3,4	180	6
8	Будівельна техніка	4	120	4
9	Архітектура будівель і споруд	4,5	240	8
10	Будівельна механіка	4,5	180	6
11	Основи і фундаменти	6,7	240	8
12	Основи проектної справи і конструювання	6	120	4
13	Водопостачання і водовідведення	5	90	3
14	Технологія будівельного виробництва	5	120	4
15	Металеві конструкції	5,6	180	6
16	Надійність будівельної техніки	5	90	3
17	Теплогазопостачання і вентиляція	6	120	4
18	Будівельні конструкції	7	120	4
19	Залізобетонні та кам'яні конструкції	7,8	210	7
20	Виробнича база будівництва	7	90	3
21	Організація будівництва	7-8	210	7
22	Програмне забезпечення інженерних розрахунків	8	150	5
Разом за обов'язковою складовою			**3600**	**120**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	120	4
2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	1	120	4
3	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	1-3	180	6
4	Філософія	5	120	4
5	Безпека життєдіяльності	8	120	4
6	Історія та філософія будівництва	1	90	3
7	Етнокультурологія	5	150	5
8	Правознавство	3	90	3
9	Вступ до фаху	1	90	3
	Фізичне виховання	1-4		
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Економічна теорія	5	90	3
2	Інженерна геодезія (загальний курс)	2	150	5
3	Інженерна геологія і основи механіки грунту	3	90	3
4	Будівельне матеріалознавство і зварювання в будівництві	2	180	6
5	Економіка будівництва	7	90	3
6	Обстеження і випробування будівель і споруд	8	120	4
7	Проектування підприємств ТС	6	90	3
8	Сейсмологія	8	120	4
8	Основи автоматизованого проектування в будівництві	6,7	90	3
9	Програмне забезпечення інженерних розрахунків	8	150	5
10	Технічна експлуатація та ремонт будівель і споруд	8	90	3
12	Сучасні будівельні матеріали	6	150	5
13	Конструкції з дерева та пластмас	5	90	3

14	Метали і зварювання в будівництві	6	90	3
15	Інженерні споруди	3	150	5
16	Організація будівництва	7,8	180	6
17	Метрологія і стандартизація	4	150	5
18	Електротехніка в будівництві	4	90	3
6	Комп'ютери та комп'ютерні технології	2	90	3
Всього за вибором студентів			**1980**	**66**
Разом за вибірковою складовою			**3060**	**102**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5-8	675	
2	Підготовка водіїв	3-4	90	
3	Навчальна ознайомлювальна. геодезична	2	270	9
4	Навчальна технологічна	4	270	9
5	Виробнича технологічна	6	270	9
6	Виробнича будівельних підприємствах	8	270	9
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки та підготовки водіїв)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обовязкові навчальні дисципліни

Фізика (Дисципліна вивчає властивості матеріального світу, різноманітні фізичні явища, закони взаємодії і руху матеріальних тіл, а також процеси і механізми що їх контролюють, покликана формувати у студентів аналітичне і модельне мислення. В процесі засвоєння фізичних понять, законів, теорій та напрацювання необхідних практичних навичок студент набуває фізичні знання, на які в подальшому безпосередньо спираються загально-технічні дисципліни.)

Нарисна геометрія (Дисципліна вивчає просторові форми і способи їх зображення на площині, розглядає методи побудови зображень і способи розв'язання просторових задач за допомогою цих зображень. Вивчення дисципліни дозволяє розвити просторове мислення та здібності до аналізу геометричних форм, формує навички побудови об'ємно-графічних моделей, оперування кресленням як засобом передачі графічної інформації. Оволодіння знаннями з курсу нарисної геометрії забезпечує подальше вивчення таких навчальних дисциплін як інженерна і комп'ютерна графіка, деталі механізмів і машин, теоретична механіка тощо, сприяє підвищенню рівня виконання креслень курсових і дипломного проектів.)

Вища математика (Вивчення даної дисципліни дозволяє навчитись використовувати математичні (аналітичні) методи при описі та вивченні фізичних, технічних, технологічних та інших процесів. Знання систем лінійних рівнянь, основ векторної алгебри, рівнянь прямої і площини у просторі, основних формул та теорем диференціального та інтегрального обчислення, основних положень та методів рішень диференціальних рівнянь дозволить вирішувати та аналізувати системи лінійних рівнянь, вирішувати задачі аналітичної геометрії і математичного аналізу, застосовувати на практиці отримані знання, обґрунтовувати отримане рішення, проводити аналіз отриманого рішення, застосовувати математичні методи до розв'язання прикладних технічних та технологічних задач.)

Хімія (Фундаментальна дисципліна «хімія» забезпечує студентів знаннями про склад, будову, властивості і перетворення речовин, які є основою конструкційних матеріалів, та знаннями умов тривалої, заощадливої, екологічно – безпечної експлуатації машин і систем природокористування. Вивчення хімії створює основу

для опанування студентами професійно – орієнтованих і спеціальних дисциплін та сприяє формування сучасного світогляду людини.)

Теорія механізмів і машин (Дисципліна вивчає загальні положення про дослідження, розрахунок і проектування механічних систем, приладів, механізмів та обладнання в умовах монтажу, експлуатації та агрегатування робочих машин у сучасному сільськогосподарському будівництві, а також загальні методи структурного, кінематичного і динамічного аналізу та синтезу механізмів і машин сільськогосподарської техніки.)

Теоретична механіка (Дисципліна вивчає загальні закони і закономірності механічного руху, рівноваги матеріальних об'єктів, механічних систем та існуючі методи і засоби розв'язування задач, складання розрахункових моделей реальних технічних об'єктів, що стосуються сільськогосподарської техніки.)

Механіка матеріалів і конструкцій (Дисципліна вивчає методи інженерних розрахунків деталей машин, елементів конструкції на міцність, жорсткість та стійкість в умовах дії статичних і динамічних навантажень із врахуванням зміни температури і процесів, пов'язаних з тривалістю експлуатації при одночасній надійності, довговічності та економічності.)

Будівельна техніка. Формування у студентів знань про сучасні будівельні машини, обладнання та механізований інструмент; ознайомлення з основними видами і конструктивними рішеннями будівельних машин та обладнання, їх використання в галузі, розвинення навиків самостійного вибору комплектів машин та обладнання з урахуванням виду робіт та умов їх експлуатації.

Архітектура будівель і споруд. Розвинути у студентів творчість, що їхні творчі задуми можуть реалізуватися тільки в матеріальній формі – у виробах і конструкціях, виконаних з конкретних матеріалів; навчити правильно підбирати матеріали для будівель від того, в якому матеріалі виконаний будинок – у дереві чи камені, металі чи залізобетоні в моноліті – залежить і архітектурний вигляд, і конструктивне рішення, і вартість, умови та терміни експлуатації цього будинку.

Будівельна механіка. Формування у студентів знань про будівельну механіку; кінематичний аналіз систем; статично визначувані конструкції; розрахунки на рухоме навантаження; загальні теореми про пружні системи; статично невизначувані системи; просторові стрижневі системи; числові методи розрахунку пружних систем металевих конструкцій; загальні положення в розрахунках на міцність металевих конструкцій машин; розрахунки на міцність металевих конструкцій дорожніх машин балкового типу; розрахунки на міцність металевих конструкцій рамного типу; розрахунки ґратчастих металевих конструкцій; розрахунок металевих конструкцій у вигляді балок-стінок, пластин і оболонок; розрахунки на міцність основних вузлів автомобілів; вільні коливання механічних систем машин; змушені коливання; задачі динаміки неколивальних систем.

Основи і фундаменти. Поглиблення знань про властивості грунтів різного походження, складу і стану; розширення знань про зміни властивостей грунтів під впливом зовнішніх чинників; облік сучасних теоретичних розробок в області механіки грунтів; облік сучасної практики фундаментного будівництва. Студент повинен вміти: проводити вибір основи, проводити оцінку ІГУ будмайданчику, типу, конструкцій та основних розмірів фундаменту, виходячи з ІГУ будмайданчику; виконувати сумісні розрахунки основ та фундаменту як однієї з частин споруди; створювати технічні креслення на персональному комп'ютері за допомогою одного з поширених графічних пакетів за вимогами державних стандартів, знати: методику визначення типу ґрунтів на підставі дослідних та розрахункових характеристик ґрунту, основи проектування фундаментів мілкого та глибокого закладання, основи розрахунку фундаментів за граничним станом (І, ІІ), вимоги державних стандартів до проектування основ та фундаментів.

Основи проектної справи і конструювання. Формування у студентів знань про добір ефективних конструктивних рішень для забезпечення високого рівня проектування; загальні відомості про будівлі та споруди, їх класифікація, основні поняття з визначеннями основних вимог до будівель та їх елементів; класифікація будівельних та конструктивних систем будівель і основні положення уніфікації, стандартизації та модульної координації розмірів у будівництві; грунтові основи та конструктивні рішення фундаментів будівель та споруд; конструктивні рішення зовнішніх та внутрішніх стін будівель з урахуванням сучасних вимог; вимоги, класифікація та конструктивні рішення перекриттів, підлог, покриттів і покрівель будівель; основи проектування промислових одно і багатоповерхових будівель; принципи вибору їх об'ємно-планувальних та конструктивних рішень, пов'язані з функціональним призначенням та розміщенням технологічних процесів; формування генеральних планів.

Водопостачання і водовідведення. Формування у майбутніх фахівців умінь і знань з сучасних методів проектування, будівництва та експлуатації систем водопостачання і водовідведення населених міст, житлових і промислових об’єктів (основні положення та вимоги державних стандартів до систем водопостачання і водовідведення; класифікації та основні характеристики систем і схем водопостачання і водовідведення населених пунктів, житлових і промислових об'єктів; принципи вибору системи й схеми водопостачання і водовідведення об’єкта; основні принципи санітарно-технічного обладнання будинків та споруд; визначення розрахункових параметрів систем забору, подачі й приготування води різної якості для потреб водопостачання; визначення розрахункових параметрів систем відведення і очищення стічних вод від різних споживачів).

Технологія будівельного виробництва. Поглибити знання студентів з теоретичного матеріалу, а також набути навички самостійно приймати технологічні й організаційні рішення у питаннях монтажу збірних залізобетонних конструкцій, проектуванні технології та комплексної механізації монтажних процесів.

Металеві конструкції. Формування у студентів знань про елементи металевих, змішаних каркасів виробничих будівель — балки, прогони, ферми, ригелі, колони, з'єднання тощо; листові конструкції, до яких належать трубопроводи великих діаметрів, місткості для зберігання рідин (резервуари), газів (газгольдери), сипких матеріалів (бункери і силоси), споруди і установки металургійних, нафтопереробних, хімічних виробництв, об'єктів енергетики (захисні й несучі оболонки домен, повітронагрівачів, ректифікаційних колон, реакторів тощо); висотні споруди — вежі й щогли ліній радіо-та телезв'язку, мереж електропередач, бурові вежі, геодезичні знаки, димові й вентиляційні труби; конструкції автомобільних та залізничних мостів, естакади підприємств; рухомі конструкції мостових, баштових і портальних кранів, великих екскаваторів, гідротехнічні споруди тощо; каркаси багатоповерхових (висотних) цивільних будівель; великопрольотні конструкції покрівель ангарів, цехів авіа, судно та машинобудування, лабораторій, громадських споруд (театрів, кіноконцертних залів, ринків, критих стадіонів, виставкових павільйонів); інші конструкції, до яких висувають особливі вимоги, наприклад, пов'язані з дослідженням космосу, атомною енергетикою тощо.

Надійність будівельної техніки дисципліна, яка вивчає: терміни і визначення надійності; інженерно-фізичні основи надійності будівельних споруд; математичну теорію надійності; випробування на надійність; способи забезпечення надійності. Мета дисципліни – навчити майбутніх фахівців забезпечувати надійність обєктів протягом встановленого часу за умови оптимальних витрат матеріальних і трудових ресурсів на їх проектування, виробництво, експлуатацію, технічне обслуговування і ремонт.

Теплогазопостачання і вентиляція. Закріплення теоретичних знань з питань властивостей вологого повітря, закріплення теоретичних знань побудови процесів нагріву і охолодження повітря при постійному та змінному вологовмісті, закріплення основних положень теорії теплопередачі, ознайомлення з методикою обчислення величини термічного опору огороджуючих конструкцій будівлі і визначення теплових втрат приміщенням, визначення розрахункових витрат теплоти на опалення, вентиляцію та гаряче водопостачання; виконання трасування теплових мереж та підбір діаметрів теплопроводів мікрорайонної системи опалення.

Будівельні конструкції. Ознайомити студентів з основами будівництва: з окремими виробами і конструктивними елементами, які є частинами будівель; з призначенням і взаємозв'язками конструкцій між собою; з основними вимогами, що висуваються до конструктивних елементів будівель та самих будівель при врахуванні конкретних умов їх експлуатації.

Залізобетонні та кам'яні конструкції. Набуття студентами знань з методик розрахунків, проектування, побудови та експлуатації залізобетонних та кам'яних конструкцій з урахуванням вимог до надійної і безпечної експлуатації, економічності та екологічної чистоти цих конструкцій.

Виробнича база будівництва. Вивчити основи технології та організації виробництва будівельних матеріалів, конструкцій і виробів; визначити напрямки розвитку виробничої бази будівництва; навчити за техніко-економічними показниками виконувати вибір технологічних схем, сировинних матеріалів і обладнання.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Охорона праці. Формування у студентів знань про законодавчу та нормативну базу охорони праці; державні гарантії умов та охорони праці; управління та нагляд за охороною праці і її організація на виробництві; навчання з питань охорони праці; розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій; стимулювання охорони праці та відповідальність за її порушення.

Комп'ютери і комп'ютерні технології. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні вміти: будувати комплексні креслення та аксонометричні зображення тривимірних об'єктів; розв'язувати задачі на інцидентність двох геометричних фігур (точка, пряма, площина, поверхня); розв'язувати задачі на перетин двох геометричних фігур (пряма, площина, поверхня); знаходити відстані між геометричними фігурами та кути між ними; за заданим законом утворення побудувати проекції точок кривих ліній та поверхонь; виконувати розрізи та перерізи складних геометричних фігур; знаходити натуральні величини похилих перерізів; оформлювати машинобудівні та будівельні креслення за стандартами ЄСКД; знати: принципи і методи побудови проекційних зображень; методи розв'язання позиційних задач; методи розв'язання метричних задач; методи утворення кривих ліній та поверхонь; державні стандарти ЄСКД.

Вступ до фаху. Ознайомлення студентів з основами будівництва, як комплексного процесу виробництва. Прослідити весь процес будівництва від проектних робіт, прив'язкою до місцевості, організації будівництва, підготовки і забезпечення необхідною технікою, власне сам процес будівництва з

використанням сучасних технологій, упорядкування території будівництва, комунікаційне забезпечення будови та інше.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Економічна теорія. Формування вміння вирішення фахових питань; формування практичних навичок з організаційного проектування, складання проектно-кошторисної документації; управління фінансовими ресурсами, тощо; навчити компетентно приймати доцільні й обґрунтовані рішення, аналізувати узагальнюючі економічні показники діяльності будівельної організації, захищати свою точку зору за прийнятими рішеннями, вести дискусію.

Інженерна геодезія (загальний курс). Вивчення змісту та основних напрямів геодезичної діяльності; оволодіння методами основних геодезичних робіт, геодезичних зйомок; освоєння геодезичних інструментів.

Інженерна геологія. Графічно відображати літологічний склад гірських порід місцевості, описувати рельєф місцевості, виконувати аналіз і оцінку поточного стану геофізичного середовища, виконувати довгостроковий прогноз стану і змін, які відбуваються в геофізичному середовищ і в формах рельєфу за тривалий час, виконувати окремі розділи інженерно-вишукувальних звітів в області будівництва.

Будівельне матеріалознавство. Вивчення фундаментальних властивостей будівельних матеріалів та їхньої зміни в умовах експлуатації; вивчення асортименту будівельних матеріалів татехнології їхнього одержання; вивчення особливостей взаємозв'язку «склад – структура − властивості», а також закономірностей їхньої зміни при фізико- хімічних, фізичних, механічних та інших впливах; виявлення шляхів ефективного використання будівельних матеріалів поліфункціонального призначення.

Економіка будівництва. Формування у майбутніх фахівців теплогазового господарства системи спеціальних знань і практичних навичок у галузі економіки будівництва, планування показників виробничо-господарської діяльності, використання економічних методів управління будівельною організацією з урахуванням чинників зовнішнього і внутрішнього середовища.

Обстеження і випробування будівель і споруд. Підготовка бакалаврів та інженерів будівельників, які мають глибокі знання з методів та засобів вивчення основних властивостей будівельних матеріалів, дослідження та оцінки напружено-деформованого стану конструкцій, будівель і споруд на всіх технологічних стадіях (від проектування до експлуатації); є компетентними в організації систем, застосуванні методів та засобів неруйнівного контролю якості будівельної продукції; орієнтуються в розрахункових схемах конструкцій будівель та споруд, досконало знають методологію експериментальних досліджень, знають та вміють застосовувати методи та засоби відповідних вимірювань; здатні здійснювати контроль якості продукції у будівництві, виконувати обстеження та проводити випробування конструкцій, будівель і споруд, робити висновки про їх стан та можливість подальшої експлуатації.

Сейсмологія. Вивчення теоретичних знань про причини зародження, поширення та наслідки землетрусів у сейсмічно активних районах країни на основі результатів сучасних досліджень активності земної поверхні та руху тектонічних плит континентів. Встановлення та визначення впливу дії механічних хвиль на об’єкти будівництва різної конструкції. Вивчення та застосування сучасних методів підвищення сейсмостійкості споруд.

Основи автоматизації проектування в будівництві. Ознайомлення із основними комп’ютерними програмами із автоматизованого проектування будівельних конструкцій, огляд найсучасніших та найостанніших

програмних комплексів із розрахунку та автоматизованого проектування, ознайомлення із інтегрованим інструментарієм у операційну с-му Windows та MS Office, а також і у більшість програмних продуктів мови програмування VBA for Applications.

Програмне забезпечення інженерних розрахунків. Техніко-економічні обґрунтування і розрахунки різних варіантних рішень проектних, науково-дослідних організацій для різних видів проектування.

Технічна експлуатація та ремонт будівель і споруд**.** Формує основи обслуговування будівель і споруд, періодичність проведення втручань та засоби підтримання будівель і споруд в роботоздатному стані.

Сучасні будівельні матеріали. Формування умінь і навичок, які дають змогу робити правильний вибір матеріалу з урахуванням експлуатаційних умов, передбачати економію витрат на матеріали, зниження маси будівель і споруд; опанування теоретичними основами проектування.

Конструкції з дерева та пластмас. Навчити студентів правильно транспортувати та проводити монтажні роботи, застосовувати балки, прогони, стояки, крокви, арки, рами, ферми, просторові великопрольотні і спеціальні конструкції.

Метали і зварювання в будівництві. Надати наукові засади та навчити майбутнього фахівця бакалавра властивостям металів при їх використанні в технологічних процесах зварювання в будівельному виробництві.

Інженерні споруди. Ознайомити студентів з основами будівництва: з окремими виробами і конструктивними елементами, які є частинами будівель; з призначенням і взаємозв’язками конструкцій між собою; з основними вимогами, що висуваються до конструктивних елементів будівель та самих будівель при врахуванні конкретних умов їх експлуатації.

Організація будівництва. Отримання теоретичних знання та практичних навиків, які будуть необхідні в практичній діяльності. Взаємозалежна система підготовки до виконання окремих видів робіт, встановлення і забезпечення загального порядку на будівельному майданчику, черговості й термінів виконання робіт, постачання всіма видами ресурсів для забезпечення ефективності і якості виконання окремих видів робіт або будівництва об'єктів.

Метрологія і стандартизація. Підготовка бакалавра-будівельника, який повинен знати метрологічне забезпечення виробництва і основні методи та засоби вимірювань в інженерній практиці, а також ознайомитися з законодавчою базою метрології та статистичним аналізом і оцінкою похибок вимірювань. Ознайомитися з методами вимірювань лінійних, кутових переміщень та деформацій за допомогою механічних та електромеханічних приладів; з методами вимірювань механічних величин за допомогою електричних перетворювачів; з методами неруйнівного контролю якості та випробувань конструкцій будівель і споруд. Ознайомитися з основами стандартизації.

Електротехніка в будівництві. Формування у студентів знань про електротехніку в будівництві; лінійні кола постійного струму; лінійні кола однофазного змінного струму; трифазний струм; трансформатори; електричні машини постійного струму; машини змінного струму; комутаційну низьковольтну апаратура та реле; електричні вимірювання; вибір перерізу дротів та кабелів; правила техніки безпеки в електроустановках.

2.10. НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕНЕРГЕТИКИ, АВТОМАТИКИ І ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

Директор – доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки **Козирський Володимир Вікторович**

Тел.: (044) 527-85-80 E-mail: epafort1@ukr.net
Розташування: навчальний корпус № 8, кім. 11

ННІ організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Освітня програма **«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»**

Випускові кафедри:

Електропостачання ім. проф. В.М. Синькова
Тел.: (044) 527-85-80; E-mail: nditt@mail.ru
Завідувач кафедри - доктор технічних наук, професор, Гребченко Микола Васильович.

Електричних машин та експлуатації електрообладнання.
Тел.: (044) 527-87-55; (044) 527-87-89; E-mail: elmash_nubip@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор технічних наук, доцент Жильцов Андрій Володимирович.

Автоматики та робототехнічних систем ім. акад. І.І. Мартиненка
Тел.: (044) 527-82-22; (044) 527-83-82; E-mail: avto.ea@gmail.com
Завідувач кафедри - доктор технічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України Лисенко Віталій Пилипович.

Електроприводу та електротехнологій ім.проф. С.П. Бондаренка
Тел.: (044) 527-87-73, E-mail: eltech_chair@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри - доктор технічних наук, професор Никифорова Лариса Євгенівна.

Теплоенергетики
Тел.: (044) 527-87-48, E-mail:gorobetsv@ukr.net
Завідувач кафедри - доктор технічних наук, доцент Горобець Валерій Григорович.

151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

Освітня програма **«Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»**

Випускова кафедра:

Автоматики та робототехнічних систем ім. акад. І.І. Мартиненка
Тел.: (044) 527-82-22; (044) 527-83-82; E-mail: avto.ea@gmail.com
Завідувач кафедри - доктор технічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України Лисенко Віталій Пилипович.

Підготовка бакалаврів
з галузі знань "Електрична інженерія"
за спеціальністю «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА»
Освітня програма «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	150
– заочна	150
Термін навчання	3 роки 10 місяців
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	молодший інженер-електрик

Концепція підготовки

Навчальний процес базується на системному підході та міжпредметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальновиробничі та соціально-економічні проблеми та відповідно до потреб сучасного виробництва та кон'юнктури ринку праці.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється в навчально-дослідних господарствах університету та на передових підприємствах, як птахофабрики «Україна», «Київська», "Гаврилівська", тепличний комбінат "Пуща Водиця", ПАТ «Київсільелектро», ПАТ «Київелектромонтаж», районних електричних мереж Київської компанії «Обленерго», Черкаської, Житомирської та Чернігівської областей.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Автономна система енергоживлення тваринного комплексу з використанням газогенераторної установки.
2. Комплекс заходів щодо підвищення ефективності діагностування в майстерні з ремонту електрообладнання.
3. Електрифікація технологічних процесів у свинарнику-відгодівельнику.
4. Енергозберігаюча система теплозабезпечення теплиці.
5. Мікропроцесорна система захисту ПЛ-10 кВ.
6. Електропостачання птахоферми від сонячних батарей та підключення до ДП «Енергоринок».
7. Проект реконструкції трансформаторної підстанції Білоцерківської ТЕЦ.
8. Підвищення надійності ЛЕП 0,38 кВ на базі застосовування самоутримних ізольованих проводів.
9. Дослідження джерел розподіленої генерації при паралельній роботі з енергомережею.
10. Модернізація релейного захисту на базі мікропроцесорних засобів MICOM.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за

спеціальностями та освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Фахівці підготовлені до роботи в наступних галузях економіки: монтаж, ремонт та технічне обслуговування електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільної та контрольної апаратури; виробництво та розподіл електроенергії, виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» Освітня програма «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Вища математика	1, 2, 3	420	14,0
2.	Інженерна та комп'ютерна графіка	1	180	6,0
3.	Фізика	1, 2	300	10,0
4.	Комп'ютерні технології та програмування	2	150	5,0
5.	Теоретична механіка	2	90	3,0
6.	Основи термодинаміки і теплотехніки	3	120	4,0
7.	Електроніка і мікросхемотехніка	3	120	4,0
8.	Електротехнічні матеріали	3	90	3,0
9.	Електротехнічні системи електроспоживання	3	120	4,0
10.	Теоретичні основи електротехніки	3, 4	330	11,0
11.	Електричні апарати	4	120	4,0
12.	Електричні машини	4, 5	240	8,0
13.	Електричні мережі	4	120	4,0
14.	Основи автоматики	4, 5	240	8,0
15.	Електрична частина станцій і підстанцій	5	150	5,0
16.	Мікропроцесорна техніка	5	120	4,0
17.	Метрологія і електричні вимірювання	5	120	4,0
18.	Основи електропривода	5, 6	240	8,0
19.	Основи електропостачання	6	150	5,0
20.	Основи релейного захисту та автоматизації енергосистем	6	120	4,0
Разом за обов’язковою складовою			**3120**	**104**
2.ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1.	Історія української державності	1	90	3,0
2.	Українська мова за професійним спрямуванням	1	90	3,0
3.	Фізична культура	1, 2, 3, 4	300	10,0
4.	Іноземна мова	1, 2	180	6,0
5.	Філософія	2	90	3,0
6.	Етнокультурологія	4	90	3,0
7.	Безпека праці і життєдіяльності	7	120	4,0
8.	Правова культура особистості	7	90	3,0
9.	Енергоощадність та альтернативні джерела енергії	8	90	3,0
10.	Математичні задачі в енергетиці	8	90	3,0
11.	Основи наукових досліджень	8	120	4,0
Всього за вибором університету			**1050**	**35**
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
1.	Програмне забезпечення інженерно-технічних розрахунків	1	90	3,0
2.	Технологія виробництва, переробки та зберігання сільськогосподарської продукції	2	90	3,0
3.	Гідравліка	3	90	3,0
4.	Основи екології виробництва, розподілу і використання електричної енергії	3	90	3,0
5.	Монтаж енергообладнання і систем керування	4	90	3,0
6.	Діагностування електрообладнання	6	120	4,0
7.	Основи технічної експлуатації енергообладнання та засобів керування	6	90	3,0
8.	Основи цифрового керування та програмування мікроконтролерів	6	120	4,0

9.	Промислова електроніка і перетворювальна техніка	6	90	3,0
10.	Електронні пристрої в системах керування	7	90	3,0
11.	Машини та обладнання АПК	7	90	3,0
12.	Основи підприємництва, менеджменту та маркетингу в АПК	7	90	3,0
13.	Основи проектування енергетичних об'єктів АПК	7	150	5,0
14.	Електропривод виробничих машин і механізмів	7	120	4,0
15.	Технічний сервіс енергообладнання	7	150	5,0
16.	Економіка і організація енергетичної служби	8	90	3,0
17.	Теплоенергетичні установки і системи	8	90	3,0
18.	Управління проектами	8	120	4,0
19.	Програмне забезпеченння для інженерного моделювання	1	90	3,0
20.	Математичне моделювання на ЕОМ	1	90	3,0
21.	Естетика	2	90	3,0
22.	Економічна теорія	2	90	3,0
23.	Екологія за професійним спрямуванням	3	90	3,0
24.	Основи екології	3	90	3,0
25.	Маркетинг	7	90	3,0
26.	Менеджмент	7	90	3,0
27.	Психологія	8	90	3,0
28.	Культурологія	8	90	3,0
Всього за вибором студентів			**1860**	**62**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1.	Військова підготовка	-	563	18,75
2.	Навчальна практика з виробництва та переробки сільськогосподарської продукції	-	60	2,0
3.	Навчальна електрослюсарна практика	-	90	3,0
4.	Виробнича електромонтажна практика	-	150	5,0
5.	Виробнича експлуатаційна практика	-	150	5,0
Підготовка бакалаврської роботи			**300**	**10**
Державна атестація			**30**	**1**
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Вища математика. Аналітична геометрія, лінійна та векторна алгебра. Елементи теорії поля. Функції комплексної змінної. Диференціальне числення. Елементи функціонального аналізу. Інтегральне числення. Диференціальні рівняння. Послідовності і ряди. Гармонійний аналіз.

Електричні апарати. Апарати ручного керування. Автоматичні вимикачі. Електромагнітні пускачі, контактори. Пристрої захисного вимикання. Гібридні електричні апарати. Електромагніти. Вакуумні вимикачі.

Електричні машини. Електричні машини постійного струму. Трансформатори. Асинхронні машини. Синхронні машини.

Електроніка та мікросхемотехніка. Елементна база електроніки. Електронні пристрої. Підсилювачі. Датчики. Регулятори.

Електротехнічні матеріали. Діелектрики. Провідникові і напівпровідникові матеріали. Магнітні матеріали і матеріали електронної техніки.

Електротехнічні системи електроспоживання. Основи використання та джерела оптичного випромінювання. Освітлювальні установки і мережі. Опромінювальні установки. Фізико-технологічні та електро-фізичні властивості сільського-подарської продукції і матеріалів. Способи електронагрівання. Електротермічне обладнання та його розрахунок. Електротехнологічні методи обробітку сільськогосподарської продукції.

І**нженерна та комп'ютерна графіка.** Нарисна геометрія. Технічне креслення. Оформлення та правила виконання схем.

Комп'ютерні технології та програмування. Архітектура ЕОМ. Операційні системи та програмне забезпечення комп'ютерних технологій. Системи і технології управління базами даних. Комп'ютерні мережі. Робота в локальних комп'ютерних мережах та мережі Internet. Основи програмування та алгоритмічні мови. Мови програмування високого рівня. Математичний пакет MathCAD. Програмування в математичному пакеті MathCAD. Комп'ютерна графіка та графічні редактори.

Метрологія і електричні вимірювання. Аналогові вимірювальні прилади. Цифрові вимірювальні прилади. Методи і засоби вимірювання електричних, магнітних та неелектричних величин. Метрологія та метрологічна діяльність.

Основи автоматики. Системи та елементи автоматики. Технічні засоби автоматики. Лінійні системи автоматичного керування. Нелінійні та оптимальні системи автоматичного керування.

Основи електропостачання. Електричні мережі: параметри, розрахунок. Електрообладнання електричних мереж: режим роботи, будова, призначення і вибір. Контроль, захист і управління електричними мережами. Надійність, якість і економічність систем електропостачання.

Основи електроприводу. Механічні та електромеханічні характеристики електродвигунів постійного та змінного струму. Перехідні процеси в електроприводах. Регулювання координат електроприводу. Енергетика електроприводу. Вибір електродвигунів і апаратів керування та захисту електроприводів. Схеми керування електроприводами. Загальна методика вибору електроприводу.

Основи термодинаміки і теплотехніки. Технічна термодинаміка. Основи тепло масообміну. Теплоенергетичні установки та застосування теплоти у сільському господарстві.

Теоретична механіка. Теоретична механіка. Теорія механізмів і машин. Механіка матеріалів і конструкцій. Деталі машин.

Теоретичні основи електротехніки. Електричні кола постійного струму. Електричні кола змінного струму. Вмикання RL, RC, RLC кола на синусоїдальну напругу. Трифазні три- і чотири провідні кола змінного струму. Несиметрія в електричних мережах і заходи щодо її зменшення. Несиметричне навантаження трифазного трансформатора та втрати електроенергії. Перехідні процеси в електричних колах.

Фізика. Фізичні основи механіки. Основи молекулярної фізики і термодинаміки. Електрика і магнетизм. Елементи фізики твердого тіла. Оптика. Ядерна фізика

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура

особистості» див. розділ 2.1.

Математичні задачі енергетики. Аналітичні методи математичного моделювання об'єктів виробництва. Побудова моделей типових об'єктів за результатами експерименту. Алгоритми реалізації моделей на ПЕОМ. Алгоритми Ейлера, Рунге-Кутта.

Основи наукових досліджень. Методологічні засади організації наукових досліджень. Специфіка науково-дослідницької діяльності. Загальна методологія наукових досліджень. Принципи роботи з науковою інформацією. Загальні вимоги до написання та оформлення наукових робіт.

Основи проектування енергетичних об’єктів АПК. Методика проектування систем електрифікації, автоматизації та енергопостачання сільського господарства. Комп'ютерні технології в проектуванні. Вимоги до оформлення проектів.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Гідравліка. Гідростатика та гідродинаміка. Гідравлічні машини. Основи сільськогосподарського водопостачання та водовідведення.

Діагностування енергообладнання. Методи визначення показників надійності електрообладнання. Експлуатаційна надійність різних видів електрообладнання. Методи контролю роботоздатності електрообладнання. Приладове забезпечення тестових вимірювань та випробувань електрообладнання. Моделювання аварійних режимів роботи. Алгоритми пошуку несправностей технічних виробів.

Електрична частина станцій і підстанцій. Роз’єднувачі, повітряні вимикачі, пристрої заземлення електрообладнання. Автоматичні вимикачі. Контактори. Пристрої захисного вимикання. Оливні вимикачі. Вакуумні вимикачі. Елегазові вимикачі.

Електронні пристрої в системах керування. Розробка та налагоджування мікропроцесорних систем у сільськогосподарському виробництві. Дискретні сигнали, їх кодування. ЦАП та АЦП. Синтез цифрових систем.

Електропривод виробничих машин і механізмів. Приводні характеристики машин і механізмів. Принципи і схеми керування електроприводами. Комплекти обладнання для автоматичного керування. Експериментальні методи дослідження приводних характеристик.

Машини та обладнання АПК. Машини для приготування кормів. Обладнання переробних підприємств. Системи та обладнання утримання птиці. Машини для механізації сільськогосподарських робіт.

Монтаж енергообладнання і систем керування. Робочі креслення на електромон-тажні роботи.Інструменти, механізми та засоби для проведення електромонтажних робіт. Технології виконання основних видів електромонтажних робіт. Планування та організація електромонтажних робіт.

Основи екології виробництва, розподілу і використання електричної енергії. Прикладні аспекти екології. Екологічні проблеми України та її регіонів. Стратегія і тактика збереження та стабільного розвитку життя на Землі. Основи теоретичної екології. Стратегія і тактика збереження та стабільного розвитку життя на Землі.

Основи підприємництва, менеджменту і маркетингу в АПК. Система управління персоналом в організації. Проведення аналізу якісного складу і плинності персоналу. Планування роботи з персоналом. Методи підбору і відбору, оцінки мотивації та професійного розвитку персоналу.

Основи проектування енергетичних об'єктів АПК. Джерела теплової енергії. Горіння органічного палива. Котельні установки. Теплогенератори.

Водонагрівники. Системи теплопостачання. Теплові мережі. Газопостачання сільського господарства. Нетрадиційні джерела теплопостачання сільськогосподарського виробництва.

Основи технічної експлуатації енергообладнання та засобів керування. Нормативно-правові засади та проблеми експлуатації енергетичного обладнання. Енергетичне обладнання в агропромисловому комплексі, оптимізація та надійність. Технічне обслуговування і ремонт енергетичного обладнання. Організація пусконалагоджувальних робіт, приймально-здавальних випробувань та експлуатації об’єктів сільської енергетики.

Промислова електроніка і перетворювальна техніка. Пасивні елементи електроніки. Напівпровідникові діоди, транзистори, тиристори. Фотоелектричні, оптоелектронні та індикаторні прилади. Електронні підсилювачі. Цифрові та імпульсні пристрої. Засоби живлення. Мікропроцесорні пристрої. Структура мікро—ЕОМ, архітектура мікропроцесора, система команд мікропроцесора, апаратні засоби мікроконтролерів, система переривань, пристрої узгодження з об'єктом.

Технічний сервіс енергообладнання. Технічне обслуговування і ремонт енергетичного обладнання. Організація пусконалагоджувальних робіт, приймально-здавальних випробувань та експлуатації об’єктів сільської енергетики. Технічне обслуговування трансформаторних підстанцій і ліній електропередач.

Технологія виробництва, переробки та зберігання сільськогосподарської продукції. Технології виробництва продукції рослинництва. Технології виробництва продукції тваринництва і птахівництва. Технології переробки і зберігання продукції рослинництва, тваринництва і птахівництва.

Економіка і організація енергетичної служби. Економічна ефективність капіталовкладень в енергетиці. Господарський механізм. Планування праці та заробітної плати в енергетиці. Прибуток, рентабельність, фінансова діяльність в електриці. Енергетичне планування. Відновлення витрати основних доходів.

Підготовка бакалаврів
з галузі знань "Автоматика та приладобудування"
за спеціальністю «АВТОМАТИЗАЦІЯ ТА КОМП'ЮТЕРНО-ІНТЕГРОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ»
Освітня програма «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	Молодший інженер з автоматизації і комп'ютерних технологій

Концепція підготовки

Навчальний процес базується на системному підході та міжпредметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальновиробничі та соціально-економічні проблеми відповідно до потреб сучасного виробництва та кон'юнктури ринку праці.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється в навчально-дослідних господарствах університету та на передових підприємствах, як птахофабрики «Україна», «Київська», «Гаврилівська», тепличний комбінат «Пуща Водиця», обласні енергетичні компанії «Обленерго», ПАТ «Комбінат «Тепличний».

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Розробка системи автоматичного регулювання температури повітря в установці для виробництва сухого молока.
2. Розробка системи автоматичного керування температурним режимом в свинарнику-маточнику.
3. Розробка системи автоматичного регулювання температури повітря в теплиці.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями та освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Узагальненим об'єктом діяльності є системи автоматизації та комп′ютерно-інтегровані технології. Фахівці підготовлені до роботи в наступних галузях економіки:– інженер з автоматизованих систем керування виробництвом; диспетчер – інформатор; – технік із конфігурування комп′ютерних систем.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» Освітня програма «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Основи екології	7	90	3,0
2.	Вища математика	1,2,3,4	540	18,0
3.	Числові методи	3	150	5,0
4.	Фізика	2,3	300	10,0
5.	Хімія	1	90	3,0
6.	Інженерна графіка	2	120	4,0
7.	Комп'ютерні технології та програмування	1,2,3	300	10,0
8.	Електротехніка і електромеханіка	3,4	300	10,0
9.	Електроніка та мікропроцесорна техніка	4,5	300	10,0
10.	Проектування систем автоматики	7,8	240	8,0
11.	Теорія автоматичного керування	5,6	300	10,0
12.	Технічні засоби автоматизації	6	240	8,0
13.	Метрологія, технологічні вимірювання і прилади	4,5	300	10,0
14.	Ідентифікація та моделювання технологічних об'єктів	5	240	8,0
15.	Автоматизація технологічних процесів та виробництв	6	210	7,0
Разом за обов'язковою складовою			**3720**	**124**
2.ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1.	Історія української державності	1	90	3,0
2.	Етнокультурологія	1	90	3,0
3.	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4,0
4.	Філософія	3	120	4,0
5.	Іноземна мова	1,2	150	5,0
6.	Фізичне виховання	1,2,3,4	300	10,0
7.	Безпека праці і життєдіяльності	2	90	3,0
8.	Комп'ютерно-інтегровані технології	6,7,8	195	6,5
9.	Мікропроцесорні пристрої керування	7	120	4,0
10.	Комп'ютерна графіка	3	90	3,0
11.	Автоматизовані системи управління	7	105	3,5
Всього за вибором університету			**1110**	**37**
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
1.	Інформаційно-вимірювальні комплекси	8	120	4,0
2.	Комп'ютерне забезпечення, серверні системи та мережі	5	90	3,0
3.	Моделювання і оптимізація систем керування	8	90	3,0
4.	Основи системного аналізу	8	90	3,0
5.	Основи менеджменту, маркетингу і підприємництва	7	90	3,0
6.	Теорія інформації	7	90	3,0
7.	Технологія виробництва, зберігання і переробки с.-г. продукції	6	120	4,0
8.	Теоретична і прикладна механіка	1,2	90	3,0
9.	Електротехнології в АПК	4	120	4,0
10.	Гідравліка і теплотехніка	5,6	105	3,5

11.	Основи технічної експлуатації систем автоматизації	4	135	4,5
12.	Виконавчі механізми систем керування	8	90	3,0
13.	Основи наукових досліджень	7	90	3,0
14.	Політологія і соціологія	8	90	3,0
15.	Економіка автоматизованих виробництв в АПК	6	90	3,0
16.	Правознавство	8	90	3,0
17.	Економічна теорія	6	90	3,0
18.	Психологія	4	90	3,0
19.	Проблеми сім'ї і домашнього господарювання	8	90	3,0
20.	Українська література	4	90	3,0
21.	Естетика	6	90	3,0
22.	Маркетинг	7	90	3,0
23.	Педагогіка	8	90	3,0
24.	Логіка	4	90	3,0
25.	Етика	4	90	3,0
26.	Міжнародний протокол та етика	6	90	3,0
27.	Латинська мова	7	90	3,0
28.	Сімейно побутова культура	8	90	3,0
29.	Філософія науки	4	90	3,0
30.	Зарубіжна література	4	90	3,0
31.	Народна творчість	7	90	3,0
32.	Культура спілкування	8	90	3,0
Всього за вибором студентів			**1700**	**59**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1.	Навчальна практика	-	300	10,0
2.	Виробнича практика	-	150	5,0
3.	Дипломне проектування	-	150	5,0
4.	Військова підготовка	-	562,5	18,8
5.	Культурно-просвітницька підготовка	-	180	6,0
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Основи екології. Правові та організаційні питання охорони природного навколишнього середовища. Глобальні проблеми екології: проблеми народонаселення, виснаження енергоресурсів, фізичний зміст "парникового ефекту", фізичний зміст утворення озонних дірок. Поняття про токсичність речовин. Захист гідросфери. Захист атмосфери. Захист літосфери. Системи екологічного моніторингу. Енергетика та її вплив на довкілля.

Вища математика. Елементи лінійної, векторної алгебри та аналітичної геометрії. Диференціальне числення функції однієї та декількох змінних. Комплексні числа. Перетворення Лапласа, ряди по ортогональній системі, відповідність між операціями над оригіналами та зображеннями. Інтегральне числення функції однієї та декількох змінних. Диференціальні рівняння, системи диференціальних рівнянь. Ряди числові і функціональні. Гармонійний аналіз.

Числові методи. Лінійні системи алгебраїчних рівнянь. Елементарні перетворення системи. Алгоритм методу Гаусса та його застосування. Гармонійний аналіз. Методи обробки експериментальних даних.

Фізика. Фізичні основи класичної механіки. Основи молекулярної фізики і термодинаміки. Електрика та магнетизм. Фізика коливань і хвиль. Оптика. Елементи фізики атома і квантової механіки. Елементи фізики твердого тіла. Елементи спеціальної теорії відносності. Елементи фізики атомного ядра та ядерної енергетики.

Хімія. Будова атомів, молекул, речовин, їх агрегатний стан. Хімічні реакції. Розчини електролітів і неелектролітів. Корозія та захист матеріалів і сплавів. Поняття Ph. Електрохімічні процеси.

Інженерна графіка. Проекційне креслення. Вигляди, розрізи та перерізи. Ескізи та робочі креслення. Елементи конструктивних з'єднань. Складальне креслення. Деталювання. Креслення за допомогою системи AutoCAD. Сфери використання комп'ютерної графіки. Основи роботи з програмним забезпеченням ПЕОМ комп'ютерної графіки. Система автоматизованого креслення AutoCAD. Постановка задач з комп'ютерної графіки.

Комп’ютерні технології та програмування. Алгоритмічні мови і методи програмування. Сфери використання алгоритмічних мов. Основи програмування на мовах високого та низького рівнів. Застосування методів програмування в інженерній діяльності.

Електротехніка та електромеханіка. Електричні і магнітні поля. Електричні кола. Методи розрахунку електричних кіл постійного струму. Багатополюсники. Нелінійні кола. Методи розрахунку кіл при періодичних струмах і напругах. Перехідні процеси у лінійних колах та методи їх розрахунку. Методи розрахунку нелінійних кіл. Перехідні процеси у нелінійних колах.

Електроніка та мікропроцесорна техніка. Пасивні елементи електроніки. Напівпровідникові діоди, транзистори, тиристори. Фотоелектричні, оптоелектронні та індикаторні прилади. Електронні підсилювачі. Цифрові та імпульсні пристрої. Засоби живлення. Мікропроцесорні пристрої. Структура мікро—ЕОМ, архітектура мікропроцесора, система команд мікропроцесора, апаратні засоби мікроконтролерів, система переривань, пристрої узгодження з об'єктом.

Проектування систем автоматики. Розглядаються схеми автоматизації, методи вибору комплексних технічних засобів автоматики на стадії проектування та аналізу систем автоматики.

Теорія автоматичного керування. Системи автоматики, класифікація. Елементи систем. Статичні і динамічні характеристики. Динамічні ланки. Характеристики елементів систем і об'єктів керування. Лінійні системи. Схеми, передаточні функції. Умови та критерії стійкості. Якість регулювання. Синтез. Статистичний аналіз. Нелінійні системи. Дослідження методами припасування, фазового портрету, гармонічної лінеаризації. Статистична лінеаризація. Стійкість.

Технічні засоби автоматизації. Державна система приладів. Датчики. Підсилювачі. Логічні елементи. Виконавчі елементи. Автоматичні регулятори.

Метрологія, технологічні вимірювання і прилади. Законодавчі та нормативні акти в галузі метрології. Загальні проблеми теорії вимірювань та похибок. Теорія і практика забезпечення гарантованої точності вимірювань та вимірювальних систем. Аналогові вимірювальні прилади. Вимірювальні механізми. Реєструючі прилади. Цифрові прилади. Вимірювання електричних та магнітних величин.

Ідентифікація і моделювання технологічних об'єктів. Наводиться класифікація технологічних процесів і виробництв як об'єктів автоматичного керування. Розглядаються методи побудови статичних і динамічних об'єктів сільськогосподарських технологічних процесів і виробництв.

Автоматизація технологічних процесів та виробництв. Класифікація і структура сучасних автоматизованих типових технологічних процесів; основні характеристики автоматизації типових технологічних процесів; постановка задач автоматизації типових технологічних процесів; автоматизація конкретних типових технологічних процесів.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Безпека праці і життєдіяльності. Законодавча та нормативна база України про охорону праці. Державне управління охороною праці та організація охорони праці на виробництві. Вибухонебезпека виробництв, вибухозахист. Пожежна безпека. Електробезпека. Гігієна праці та виробнича санітарія. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках.

Комп'ютерно-інтегровані технології. Робота у середовищі Windows, текстовий процесор Word, табличний процесор Excel, графічні редактори, система управління базами даних Access, сканування і розпізнавання текстів, робота в комп'ютерній мережі, система математичних розрахунків MathCAD.

Автоматизовані системи управління. Класифікація і структура сучасних АСУ; види забезпечення АСУ; АСУ конкретних об'єктів і процесів виробництва в тваринництві, рослинництві і кормовиробництві; функціональні схеми автоматизації; формулювання задач АСУ.

2. 2. Дисципліни за вибором студентів

Психологія. Психологія соціума. Психологія групи.

Теорія інформації. Ентропія як міра невизначеності стану системи. Ентропія та інформація. Способи вимірювання кількості інформації. Методи кодування інформації при передаванні. Зв'язок між кількістю інформації та довжиною коду, що забезпечує задану надійність при заданому рівні перешкод. Розрахунки пропускної можливості каналів зв'язку і керування.

Основи наукових досліджень. Зміст і принципи наукових досліджень. Програма і методика досліджень. Науковий звіт. Впровадження результатів досліджень у виробництво.

Теоретична механіка і прикладна механіка. Механіка. Теорія механізмів і машин. Механіка матеріалів і конструкцій. Деталі машин.

Нарисна геометрія. Мета вивчення дисципліни «Нарисна геометрія» — навчити майбутніх фахівців сільськогосподарського виробництва читати і виконувати креслення деталей машин, механізмів і споруд; аналізувати геометричні форми

предметів, абстрактно, логічно та просторово мислити. Методика проектування систем електрифікації, автоматизації та енергопостачання сільського господарства. Комп'ютерні технології в проектуванні. Вимоги до оформлення проектів.

Економіка автоматизованих виробництв в АПК. Економічна ефективність капіталовкладень в енергетиці. Господарський механізм. Планування праці та заробітної плати в енергетиці. Прибуток, рентабельність, фінансова діяльність в електриці. Енергетичне планування. Відновлення витрати основних доходів.

Основи менеджменту, маркетингу і підприємництва. Основні риси ринкової системи. Основні засади енергоринку України. Економіко-правові основи власності, роздержавлення та приватизації. Підприємництво, як система потоків послуг, продукції і фондів. Суть і принципи менеджменту. Комунікації, моделі і методи прийняття рішень у менеджменті. Бізнес-планування. Маркетинг як система. Стратегії маркетингу. Маркетингові послуги в енергетиці.

Виконавчі механізми систем керування. Класифікація. Особливості вибору і розрахунку. Будова, особливості констурктивного виконання. Управління.

Електротехнології в АПК. Основи перетворення електричної енергії в теплову. Розрахунок електронагрівних установок. Прямий, непрямий, електродуговий, індукційний, діелектричний, термоелектричний нагрів.

Основи технічної експлуатації систем автоматизації. Нормативно-правові засади та проблеми експлуатації обладнання. Енергетичне обладнання в агропромисловому комплексі, оптимізація та надійність. Технічне обслуговування і ремонт обладнання. Організація пусконалагоджувальних робіт, приймально-здавальних випробувань та експлуатації об’єктів сільської енергетики.

Гідравліка і теплотехніка. Термічні та колоричні параметри стану. Термодинамічні процеси. Перший та другий закони термодинаміки. Вологе повітря. Цикли теплових двигунів та холодильних машин. Теорія теплообміну. Теплопровідність, Конвекція. Теплове випромінювання. Теплообмінні апарати. Джерела теплової енергії. Котельні установки. Теплогенератори, Теплова обробка продуктів. Поновлювані джерела енергії: сонячна енергія, енергія вітру, біогаз, енергозберігаючі технології.

Технологія виробництва, переробки та зберігання сільськогосподарської продукції. Технології виробництва продукції рослинництва. Технології виробництва продукції тваринництва і птахівництва. Технології переробки і зберігання продукції рослинництва, тваринництва і птахівництва.

Комп'ютерне забезпечення, серверні мережі і системи. Сфера використання ПЕОМ і комп'ютерних технологій, основи роботи з програмним забезпеченням, системи управління базами даних. Робота в комп'ютерній мережі. Сканування. Комп'ютерне креслення в середовищі AutoCAD. Мови програмування.

2.11. ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

Декан – доктор економічних наук, доцент **Євсюков Тарас Олексійович**
Тел.: (044)258-05-25 (24).
E-mail: yevsyukov@ukr.net, landuse_dean@nubip.edu.ua
Розташування: навчальний корпус № 6, кімн. 219

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальністю:

193 «*Геодезія та землеустрій*»

Освітня програма **«Геодезія та землеустрій»**

Випускові кафедри:

Геодезії та картографії.
Тел.: (044) 258-05-25. E-mail: kovalchukip@ukr.net,
Завідувач кафедри – доктор географічних наук, професор Ковальчук Іван Платонович

Управління земельними ресурсами.
Тел.: (044) 527-89-78.E-mail: uzr_k@ukr.net.
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Дорош Ольга Степанівна

Земельного кадастру
Тел.: (044) 258-05-25. E-mail: v_zayats@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, старший науковий співробітник Заяць Віктор Мефодійович

Геоінформатики і аерокосмічних досліджень Землі
Тел.: (044) 258-05-25. E-mail: gis_chair@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри - доктор технічних наук, доцент Кохан Світлана Станіславівна;

Землевпорядного проектування.
Тел.: (044) 258-05-25 E-mail: landusesyst_chair@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, доцент Мартин Андрій Геннадійович.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Архітектура та будівництво»
за спеціальністю «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»
Освітня програма «Геодезія та землеустрій»

Форма навчання, ліцензований обсяг:	
– денна	90 осіб
– заочна	85 осіб
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з геодезії та землеустрою

Концепція підготовки

Концепція підготовки фахівців за спеціальністю «Геодезія та землеустрій», полягає у формуванні систематизованих знань із топографії, геодезії, фотограмметрії, картографії, землеустрою, геоінформаційних технологій. В процесі навчання студенти отримують навики створення різноманітних картографічних матеріалів: кадастрових та топографічних планів і карт, створення та наповнення баз даних для різних геоінформаційних систем, також вивчають землевпорядне проектування, земельний кадастр та земельне право.

Практичне навчання

Навчальним планом підготовки фахівців спеціальності 193 - Геодезія та землеустрій ” передбачено навчальні практики із інформатики і програмування, топографії, геодезії, електронних геодезичних приладів, ґрунтознавства, землеробства, фотограмметрії та дистанційного зондування, геодезичних робіт при землеустрої, і виробнича із землевпорядного проектування та земельного кадастру. Метою практичного навчання є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в практичній діяльності.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Знімальні роботи із складанням топографічних карт і планів; знімальні роботи пов’язані з веденням земельного кадастру; картографічні роботи та збирання даних, включаючи використання дистанційного зондування; знімальні роботи в промисловості та будівництві; моніторинг, економіка і правова оцінка земель і нерухомості.

Фахівець може займати первинні посади техніка або молодшого інженера.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Геодезія та землеустрій» Освітня програма «Геодезія та землеустрій»

№ п/п	Навчальна навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Вища математика	1,2,3	330	11
2	Фізика	1,2	300	10
3	Геоінформатика, Інформатика і програмування	1,2,3	270	9
4	Топографія	1,2	360	12
5	Топографічне і землевпорядне креслення	1	120	4
6	Геологія і геоморфологія	1	120	4
7	Історія земельних відносин	3	120	4
8	Геодезія	3,4	300	10
9	Математична обробка геодезичних вимірів	4	90	3
10	Електронні геодезичні прилади	4	120	4
11	Г І С і бази даних	5	300	10
12	Фотограмметрія та дистанційне зондування Землі	5	210	7
13	Вища геодезія	5	180	6
14	Супутникова геодезія та сферична астрономія	6	180	6
15	Земельний кадастр	5,6,7	390	13
16	Землеустрій	4,5,6,7,8	480	16
17	Економічна теорія	5	90	3
18	Картографія	7	180	6
19	Земельне право	7	90	3
20	Математичні методи і моделі	7	90	3
Разом за обов'язковою складовою			**4320**	**144**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Історія української державності	1	90	3
2	Філософія	3	120	4
3	Українська мова за професійним спрямуванням	2	120	4
4	Іноземна мова	1,2	150	5
5	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
6	Безпека праці і життєдіяльності	4	120	4
7	Правова культура особистості	4	90	3
8	Етнокультурологія	2	90	3
Всього за вибором університету			***900***	***30***
2.2. Дисципліни за вибором студента				
Спеціалізація 1				
1	Ґрунтознавство з основами агрохімії	2	120	4
2	Проектування доріг місцевого значення	3	120	4
3	Статистичні методи в землеустрої	3	90	3
4	Основи екології	3	90	3
5	Основи землеробства та рослинництва	4	90	3
6	Інженерна інфраструктура території	4	90	3
7	Психологія	4	90	3
8	Геодезичні роботи при землеустрої	5,6	120	4
9	Управління земельними ресурсами	6	90	3
10	Цифрові плани і карти	6	90	3
11	Автоматизована земельно-кадастрова система	7	90	3
12	Раціональне використання та охорона земель	7	90	3
13	Технології відтворення продуктивності земель	7	90	3
14	Кадастр населених пунктів	8	90	3
15	Планування території населених пунктів	8	90	3
16	Агролісомеліорація	8	90	3

№ п/п	Навчальна навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
17	Дистанційний моніторинг земельних ресурсів	8	90	3
18	Інвестиційний аналіз	8	90	3
19	Організація і управління виробництвом	8	90	3
5			***1800***	***60***
6			**2700**	**90**
Спеціалізація 2				
1	Ґрунтознавство з основами агрохімії	2	120	4
2	Інженерна геодезія	3	120	4
3	Статистичні методи в землеустрої	3	90	3
4	Управління якістю ґрунтів	3	90	3
5	Основи землеробства і рослинництва	4	90	3
6	Інженерна інфраструктура території	4	90	3
7	Психологія	4	90	3
8	Топографо-геодезичне забезпечення земельно-кадастрових робіт	5,6	120	4
9	GNSS спостереження в прикладних задачах геодезії	6	90	3
10	Цифрові плани і карти	6	90	3
11	Автоматизована земельно-кадастрова система	7	90	3
12	Раціональне використання та охорона земель	7	90	3
13	Регіональний геоекологічний моніторинг	7	90	3
14	Кадастр населених пунктів	8	90	3
15	Планування території населених пунктів	8	90	3
16	Агролісомеліорація	8	90	3
17	Дистанційний моніторинг земельних ресурсів	8	90	3
18	Тематичне картографування	8	90	3
19	Оцінка господарської придатності рельєфу	8	90	3
5			***1800***	***60***
6			**2700**	**90**
Спеціалізація 3				
1	Ґрунтознавство з основами геоботаніки	2	120	4
2	Алгоритми і структури даних	3	120	4
3	Статистичні методи в землеустрої	3	90	3
4	Оптимізація живлення у сівозмінах	3	90	3
5	Основи землеробства і рослинництва	4	90	3
6	Світові інформаційні ресурси в природокористуванні	4	90	3
7	Психологія	4	90	3
8	Геоінформаційні технології	5,6	120	4
9	Розробка веб-застосувань	6	90	3
10	Цифрові плани і карти	6	90	3
11	Автоматизована земельно-кадастрова система	7	90	3
12	Раціональне використання та охорона земель	7	90	3
13	Управління ІТ-інфраструктурою систем моніторингу	7	90	3
14	Кадастр населених пунктів	8	90	3
15	Планування території населених пунктів	8	90	3
16	Агролісомеліорація	8	90	3
17	Фотограмметрія і ДЗЗ (ІІ)	8	90	3
18	Просторова організація сівозмін	8	90	3
19	Проектування баз геопросторових даних	8	90	3
5			***1800***	***60***
6			**2700**	**90**
7				
8	Військова підготовка	5,6,7,8	675	22,5
9	Навчальна практика з Топографії	2	180	6

№ п/п	Навчальна навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
10	Навчальна практика з Ґрунтознавства	2	90	3
11	Навчальна практика з Геоінформатики	2	45	1,5
12	Навчальна практика (знайомство з фахом)	2	45	1,5
13	Навчальна практика з Геодезії	4	180	6
14	Навчальна практика з ЕГП	4	90	3
16	Навчальна практика із Землеробства	4	45	1,5
17	Навчальна практика з Фотограмметрії та дистанційного зондування Землі	6	90	3
18	Навчальна практика третього курсу	6	90	3
19	Виробнича практика із Землевпорядного проектування та земельного кадастру	6	180	6
Державна атестація			**90**	**3**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Вища математика. Фундаментальна математична дисципліна. Вивчає основи математичного аналізу, лінійної алгебри та лінійного програмування. Математичний апарат для ґрунтовного вивчення курсів: математична статистика, теорія ризику, економетрика та макроекономіка. Містить інтегральне числення , теорію рядів. Має на меті засвоєння студентами основних математичних методів, неодхідних для вивчення біології, екології, хімії і фізики, а також спеціальних курсів з предметних областей.

Фізика. Метою курсу є сформувати у студентів науковий погляд на фізичні процеси у світі, закласти у їхній свідомості теоретичні основи класичної механіки та молекулярної фізики. основні методи експериментального дослідження характеристик механічного руху. засвоїти теоретичні основи молекулярної фізики. Навчити студентів основним методам розв’язання задач з класичної механіки та молекулярної фізики з використанням основних методів диференціального та інтегрального числення, а також основним методам експериментального дослідження характеристик механічного руху та процесів у термодинамічних системах. Сформувати у студентів загальну та предметну компетентність в галузях механіки та молекулярної фізики.

Геоінформатика, Інформатика і програмування. Дисципліна забезпечує формування теоретичних знань та навичок використання комп'ютерних технологій майбутніми землевпорядниками у своїх практичній роботі. Розглядаються структура ЕОМ та принципи роботи комп’ютера, можливості операційних систем, апаратне та програмне забезпечення ПЕОМ, основи Інтернет, HTML та створення Web-сторінок, та основні прийоми використання пакета офісних програм MS Office.

Топографія. Завдання курсу полягає у формуванні знань про історію становлення дисципліни та внесок визначних вітчизняних та зарубіжних вчених у розвиток геодезичної науки та практики; сучасні уявлення про форму та розміри Землі; системи координат, що застосовуються у геодезії; сучасні геодезичні прилади для вимірювання кутів, довжин ліній та перевищень, їх будову, принцип роботи, повірки та юстировки; організацію та проведення топографічних знімань для

цілей землеустрою, земельно-кадастрових робіт; прийоми підготовки даних для винесення в натуру об`єктів сільськогосподарського призначення, способи винесення та закріплення на місцевості проектних точок та ліній.

Топографічне і землевпорядне креслення. Вивчаються лінійні і штрихові елементи графіки та прийоми їх креслення; шрифти для землевпорядних проектів, планів і карт; умовні знаки (коди) для графічного оформлення топографічних, землевпорядних та кадастрових матеріалів; графічне оформлення матеріалів землеустрою і кадастру; гіс-технології створення планів і карт; технології оформлення проектів землеустрою, планів землекористувань та карт у програмах класу графічних редакторів.

Геологія і геоморфологія. Дисципліна «Геологія з основами геоморфології» представляє собою базову дисципліну, яка формує комплексне уявлення про особливості генезису, еволюції та сучасного стану геологічного середовища в межах якого існують окремі організми та популяції. Мета курсу: сформувати уявлення про особливості геологічного середовища Землі, закономірності його розвитку, динамічність та стійкість по відношенню до антропогенного впливу.

Геодезія. Завдання курсу полягає у формуванні знань про історію становлення геодезії та внесок визначних вітчизняних та зарубіжних вчених у розвиток геодезичної науки та практики; сучасні уявлення про форму та розміри Землі; системи координат, що застосовуються у геодезії; сучасні геодезичні прилади для вимірювання кутів, довжин ліній та перевищень, їх будову, принцип роботи, повірки та юстировки; організацію та проведення топографічних зйомок під час землевпорядкування, виконання земельно-кадастрових та інших робіт; прийоми підготовки даних для винесення в натуру об`єктів сільськогосподарського призначення, способи винесення та закріплення на місцевості проектних точок та ліній.

Математична обробка геодезичних вимірів. “Математична обробка геодезичних вимірів” належить до числа дисциплін професійної та практичної підготовки, вивчення якої є необхідною передумовою підготовки висококваліфікованого фахівця із землеустрою. Головною метою дисципліни є забезпечення студентів необхідними знаннями та навиками, потрібними для виконання геодезичних вимірювань та розрахунків, в тому числі при проведенні землевпорядних робіт. Вивчення дисципліни забезпечує одержання теоретичних знань і практичних навичок при обробці та розв’язанні геодезичних задач для обробки як однієї величини, так і для сумісної обробки багатьох пов’язаних між собою геодезичних величин.

Електронні геодезичні прилади. Головною метою викладання дисципліни «Електронні геодезичні прилади» є одержання базових знань по комплексу фізичних явищ і процесів, які лежать в основі роботи геодезичних електронних приладів і обчислювальної техніки. Завданням курсу є формування у студента теоретичної та практичної підготовки для роботи з електронними приладами, що використовуються при визначенні координат і висот точок земної поверхні, а також інших інженерно-геодезичних і кадастрових роботах.

ГІС і бази даних. Розглядаються основи теорії геоінформаційних систем і баз даних для фахівців землевпорядників. Дисципліна забезпечує отримання основ теорії баз даних, використання сучасних ГІС і реляційних СУБД в землевпорядкуванні, отримання навичок автоматизованого обліку, зберігання, відображення, аналізу, моделювання просторово-координованої проектування і наповнення баз даних, використання ГІС для управління земельними ресурсами, зокрема для введення і використання даних державного земельного кадастру**.**

Фотограмметрія та дистанційне зондування. Розглядає суть та методи дистанційного зондування, теоретичні і практичні питання, які пов’язані з використанням аерофото- і космічних знімків, а також суть

фотограмметричних процесів. Під час вивчення дисципліни студенти отримують необхідні знання із аналітичної та цифрової фотограмметрії, вивчають технології опрацювання зображень з метою отримання певної продукції (карти, каталоги координат тощо).

Вища геодезія. Дисципліна «Вища геодезія» розглядає сучасні методи розв'язання основних задач геодезії, засновані на сумісному використанні даних вищої геодезії, астрономії, гравіметрії та супутникової геодезії. Вона складається з двох основних розділів: «Сфероїдична геодезія» та «Фізична геодезія». У розділі «Сфероїдична геодезія» розглядаються питання розв'язання геометричних задач на поверхні еліпсоїда, теорії зображення окремих частин поверхні еліпсоїда на площині та розв'язання задач, пов'язаних із використанням системи плоских прямокутних координат у геодезичних роботах. У розділі «Фізична геодезія» розглядаються питання, що відносять до дослідження фігури Землі, її гравітаційного поля та опрацювання астрономо-геодезичних мереж.

Супутникова геодезія та сферична астрономія. Розглядає сучасні методи розв'язання наукових і практичних задач геодезії, які базуються на поєднаному використанні даних космічної геодезії, астрономії, теорії гравітаційного поля та супутникових спостережень при вирішенні завдань землеустрою. Вивчаються методи обробки даних фотографічних і радіотехнічних зйомок, отриманими штучними супутниками Землі. Розглядаються також питання застосування різних систем координат, необхідних для розв'язання задач супутникової геодезії. Приділяється увага вивченню руху супутників у гравітаційному полі Землі, в тому числі з врахуванням впливу змін фізичних характеристик планети та зовнішніх (космічних) факторів. Вивчаються теорія та практика розв'язання геометричних і динамічних задач супутникової геодезії.

Земельний кадастр. Мета вивчення дисципліни «Земельний кадастр» є засвоєння студентами теоретичних основ земельного кадастру, складу та змісту його складових частин, процедури отримання необхідних відомостей і документів про правовий режим земель, розподіл їх за категоріями та серед власників землі та землекористувачів, організація обліку кількості та якості земель, встановлення порівняльної народногосподарської цінності земель, запровадження процедури отримання земельно-кадастрової інформації в процесі проведення проектних робіт, спеціальних обстежень та розвідувань, вивчення правових, методичних, технічних, організаційних і практичних аспектів ведення Державного земельного кадастру. Під час вивчення дисципліни студенти отримують необхідні знання і навички щодо засад ведення Державного земельного кадастру з забезпеченням повноти та достовірності відомостей про всі земельні ділянки в єдиній системі геоінформаційній інформації. Особлива увага приділяється джерелам наповнення кадастру інформацією про земельні ресурси. Розглядаються технічні та методичні аспекти підготовки земельно-кадастрової інформації для цілей управління земельними ресурсами, ведення земельної статистики, землеустрою, регулювання земельних відносин, підтримки податкової та інвестиційної політики, розвитку ринку землі і обґрунтування розмірів плати за землю.

Землеустрій. Дисципліна займає провідне місце у підготовці бакалаврів для напряму підготовки «Геодезія картографія та землеустрій». Вивчається методологія і методика організації раціонального використання та охорони земель, формування різних типів землекористувань, встановлення меж адміністративно-територіальних утворень, планування територій. Розглядається територіальна організація сільськогосподарського та промислового виробництва в умовах регіонів країни та форм власності на землю. Програма курсу охоплює вивчення вимог до складання документації із землеустрою на державному, регіональному та місцевому рівнях і дає можливість студентам визначити з напрямом професійного навчання,

пройти виробничу практику.

Картографія. Навчальна дисципліна розкриває суть і властивості карт як моделей навколишнього середовища, їх математичну основу, способи зображень, питання генералізації, укладання карт і атласів, їх класифікації, картографічного методу дослідження, розвитку технологій картографування. Формує у студентів вміння створювати картографічні твори різних масштабів, тематики і призначення, їх використовувати у навчальній, науково-дослідній та практичній роботі.

Земельне право. Мета вивчення дисципліни: формування у майбутніх бакалаврів оволодіння сукупністю знань з правового регулювання земельних відносин Знання та вміння аналізувати нормативно-правові акти, що регламентують процес володіння, використання та розпорядження землею фізичними та юридичними особами. Завдання вивчення: вміти застосовувати набуті теоретичні знання у сфері земельних правовідносин при виконанні виробничої діяльності, практичних завдань, конкретних професійних ситуацій при володінні, використанні та розпорядженням земельними ділянками.

Економічна теорія. Предметом дисципліни є вивчення економічних закономірностей розвитку суспільного виробництва, обґрунтування вибору суб’єктами господарювання засобів оптимального використання обмежених ресурсів з метою найповнішого задоволення зростаючих потреб людей. Метою курсу є формування системи знань про економічні відносини у суспільстві, проблеми ефективного використання обмежених ресурсів, функціонування основних складових економічної системи, розвиток у студентів економічного мислення.

Історія земельних відносин і землеустрою. Дисципліна передбачає вивчення історії формування земельних відносин – від первісних суспільств до сучасних суспільно-історичних формацій. Студенти вивчають особливості земельних відносин та проведення землеустрою у Давньому Світі, у феодальні часи. Розглядаються особливості становлення ринкових земельних відносин. Детально вивчаються особливості землевпорядних робіт, що виконувалися за часів Російської Імперії, СРСР та незалежності України.

Математичні методи і моделі. Економіко-математичні методи моделювання в землевпорядкуванні є спеціальною дисципліною у процесі підготовки інженерів-землевпорядників, що має на меті вивчення теоретичних засад та отримання практичних навичок опрацювання значних об'ємів інформації та прийняття науково-обґрунтованих землевпорядних рішень із застосуванням економіко-математичних методів моделювання та засобів електронно-обчислювальної техніки. Студенти отримують навички самостійного моделювання економічних процесів, пов'язаних із організацією раціонального використання земель при розробці схем та проектів землеустрою, а також вивчають спеціалізоване програмне забезпечення.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія Української державності», «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Ґрунтознавство з основами агрохімії. Наука про ґрунти, їх утворення, склад, властивості, закономірності поширення, формування та розвиток головної

властивості — родючості, про найраціональніше використання ґрунту. Воно вивчає ґрунт як природне тіло, як засіб виробництва, предмет людської праці та її продукт. Як основний засіб виробництва в сільському господарстві ґрунт має такі важливі особливості: незамінність, обмеженість, не переміщення у просторі та родючість.

Ґрунтознавство з основами геоботаніки. Наука про ґрунти, їх утворення, склад, властивості, закономірності поширення, формування та розвиток головної властивості — родючості, про найраціональніше використання ґрунту. У дисципліні викладено основні закономірності структури та динаміки природних та антропогенних фітоценозів, їх класифікація та трансформація і різні види угідь, а також ценотичне фіторізноманіття України в поєднанні з впливом абіотичних і антропогенних факторів.

Інвестиційний аналіз. Зміст і методичне забезпечення навчальної дисципліни спрямовані на формування у студентів знань та практичних навичок щодо методів аналізу ефективності проектів інвестицій (насамперед реальних) та реалізації аграрними підприємствами інвестиційних стратегій

Спеціальні геодезичні роботи (проектування, розбивка, виконавчі знімання). Курс орієнтований на здобуття необхідних знань зі спеціальних інженерно-геодезичних робіт; розвитку опорних планово-висотних геодезичних мереж, мереж обґрунтування зйомки, розбивочних мереж; топографічних, спеціальних, виконавчих знімань при вишукуваннях, будівництві, експлуатації і реконструкції різноманітних об'єктів; розбивочних робіт і геодезичного контролю будівництва площинних інженерних споруд і лінійних об'єктів; високоточного виносу в натуру різноманітних проектів з використанням сучасного електронного обладнання.

Управління якістю ґрунтів. За вивчення дисципліни «Управління якістю грунтів» майбутні фахівці у галузі землевпорядкування оволодіють знаннями про показники родючості грунтів, які лежать в основі якісної і грошової оцінки земель. Набудуть професійних вмінь щодо існуючих технологій ефективного регулювання якістю поживних режимів ґрунтів різних агровиробничих груп. Розглянуть ефективні прийоми регулювання якістю деградованих ґрунтів та ґрунтів, що перебувають під загрозою деградації. Студенти набудуть практичних навиків щодо збору інформації та її узагальнення з метою запобігання деградаційних процесів та уточнення групування ґрунтів на різних рівнях кадастру.

Проектування доріг місцевого значення. Завдання дисципліни – дати студентам знання, що дозволить їм знаходити оптимальні варіанти вирішення завдань, пов'язаних із раціональним використанням земельних ресурсів при плануванні і проектуванні дорожньої мережі з урахуванням вимог ефективної організації території сільськогосподарських підприємств, раціонального виконання виробничих процесів і використання земель, виконувати економічне обґрунтування розміщення дорожньої мережі, враховувати вантажонапруженість руху та складати технічний проект місцевих автомобільних доріг нижчих категорій.

Статистичні методи у землеустрої - розглядаються фундаментальні основи використання математико-статистичних методів аналізу землевпорядних та земельно-кадастрових даних з використанням комп'ютерних технологій.

Основи екології. Курс знайомить студентів з основними розділами сучасної екологічної науки: фундаментальною екологією, інвайронменталістикою та соціоекологією. Передбачається вивчення біотичних взаємовідносин між окремими організмами і їхніми популяціями, їхньої взаємодії з навколишнім середовищем. Розглядається вчення про біосферу й екосистеми, проблеми джерел і потоків енергії в екосистемах; проблеми взаємодії людини і довкілля, екологічної етики.

Основи землеробства та рослинництва. Досліджує теоретичні і практичні проблеми найраціональнішого використання орних земель, агроландшафтів, розробляє фізичні, хімічні, біологічні та механічні методи й прийоми підвищення родючості ґрунтів, урожайності сільськогосподарських культур,

стабільності агроекосистем. Вивчаються особливості реакції нових сортів, гібридів культурних і дикорослих видів рослин на дію біотичних, абіотичних та антропогенних факторів середовища.

Інженерна інфраструктура території. Дисципліна передбачає вивчення правил розміщення в межах окремих територій сукупності об'єктів і споруд, інженерних комунікацій та елементів контурно-меліоративної організації території та внутрішньогосподарської організації сільськогосподарських підприємств. Розглядаються принципи раціонального розміщення елементів інженерного облаштування із врахуванням господарських потреб. Студенти вчаться розробляти проектні рішення, спрямовані на раціональне використання та охорону земель, підвищення ефективності та продуктивності земельних ресурсів.

Психологія - курс спрямований на те, щоб майбутній фахівець міг упевнено почуватися, роблячи крок у професію. Знання про особливості, принципи і закономірності навчання та виховання особистості, психологічні особливості її формування і розвитку, про індивідуально психологічні властивості, які обумовлюють специфіку поведінки особистості, її діяльності та спілкування, допомагають глибше розуміти мотиви вчинків людей, регулювати взаємовідносини з ними ці й інші проблеми знаходяться в центрі уваги вивчення курсу.

Геодезичні роботи при землеустрої. При вивчені дисципліни студенти опановують особливості роботи з існуючими геодезичними матеріалами, що включають в себе достовірне рекогнисцирування – обстеження конкретної території; роботи, які передбачають геодезичне обгрунтування геодезичних знаків, інжеро-топографічне знімання існуючих підземних комунікацій, а також опрацювання одержаних результатів.

Топографо-геодезичне забезпечення земельно-кадастрових робіт. Топографо-геодезичне забезпечення землеустрою є спеціальною дисципліною в рамках підготовки магістрів за магістерською програмою «Геодезично-картографічні технології землеустрою». У процесі її опанування магістри розглядають такі питання: суть топографо-геодезичного забезпечення землеустрою, його складові; топографо-геодезичні матеріали, їх види; проекти відведення земельних ділянок; геодезичні роботи і топографічні роботи для потреб землекористування; інженерно-геодезичні роботи для забезпечення обліку та реєстрації земельних ділянок; сучасні технології інвентаризації земель; топографо-геодезичні роботи на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення; геодезичне забезпечення раціонального водо- і лісокористування, планувальних і будівельних робіт.

GNSS спостереження в прикладних задачах геодезії. У дисципліні розглядаються особливості застосування супутникових спостережень при вирішенні прикладних геодезичних задач, сучасні супутникові методи визначення координат пунктів, загальні принципи диференційного методу GNSS, чинники що впливають на точність спостережень, побудова та розвиток державної геодезичної мережі з використанням супутникових радіонавігаційних систем. Також зроблений огляд референцних системи координат, що використовуються в супутникових методах позиціонування.

Управління земельними ресурсами. Управління земельними ресурсами є спеціальною дисципліною в процесі підготовки інженерів землевпорядників і має своєю метою пізнання сутності і закономірностей розвитку управління земельними ресурсами, вивчення методів та механізмів управління. Кожному способу суспільного виробництва, рівню продуктивних сил і виробничих відносин відповідають певна система управління земельними ресурсами, зумовлена панівною формою власності на землю й інші засоби виробництва, а також властиві їм форми

землекористування. Щоб правильно зрозуміти суть і основні шляхи розвитку управління земельними ресурсами, обґрунтувати його зміст і розкрити закономірності його зміни в конкретних умовах земельного ладу, необхідно простежити історичний зв'язок управління з іншими явищами та конкретний історичний досвід.

Цифрові плани і карти. Розглядаються основи цифрового картографування та можливості використання геоінформаційних технологій у створенні цифрових картографічних матеріалів. Передбачено розроблення цифрових планів і карт у середовищі ArcGIS 9.x.

Автоматизовані земельно-кадастрові системи. Дисципліна вивчає основи автоматизованих земельно-кадастрових систем, пов'язаних з інформаційним супроводом Державного земельного кадастру (ДЗК). Розглянуті елементи автоматизованої системи ДЗК на основі використання ГІС –технологій.

Раціональне використання та охорона земель. Мета вивчення дисципліни - формування умінь самостійно аналізувати стан землекористування, оцінювати варіанти його оптимізації, прогнозувати розвиток деградаційних процесів, розробляти заходи щодо їх профілактики; оволодіння загальними принципами організації раціонального використання земельних ресурсів стосовно конкретних грунтово-кліматичних умов.

Регіональний геоекологічний моніторинг. У курсі висвітлюються сутність і наукові засади регіонального геоекологічного моніторингу та завдання, які вирішуються у процесі здійснення моніторингових досліджень. Охарактеризовано рівні і функціональну структуру геоекологічного моніторингу. Висвітлено принципи та алгоритми реалізації моніторингу геоекологічного стану навколишнього середовища. Обґрунтовано доцільність використання результатів попередніх геоекологічних досліджень при плануванні, виборі об' єктів моніторингу та виконанні моніторингових досліджень. Охарактеризовано методи геоекологічного моніторингу, відстежувані параметри стану навколишнього середовища, особливості використання даних моніторингу при вирішенні завдань природокористування та землеустрою, охорони земель.

Тематичне картографування. У дисципліні розглядаються суть та предмет тематичного картографування, особливості тематичного змісту карт земельних ресурсів, використання тематичних карт у землевпорядній діяльності, а також питання, пов'язані із застосуванням тематичних карт, картограм та атласів у сільськогосподарській практиці та при геодезичних і картографічних роботах. Теоретичні знання підкріплюються практичними навичками редагування електронних карт у програмному продукті QGIS.

Оцінка господарської придатності рельєфу. Курс присвячений висвітленню питань, пов'язаних з вивченням рельєфу як геопросторового базису розгортання різноманітної діяльності людини, зокрема землекористування. Охарактеризовано сутність рельєфу, його генезис, морфологію, будову, розвиток, стійкість до антропогенних впливів. Здійснено типізацію рельєфу та його елементів. Охарактеризовано вплив на будову і стан рельєфу природних та антропогенних чинників. Запропоновано критерії визначення господарської придатності рельєфу. Здійснено оцінювання форм та елементів рельєфу різного генезису і морфології за їх придатністю для різноманітного господарського використання. Охарактеризовано ризики, які виникатимуть при недотриманні вимог екобезпечного господарювання в умовах рельєфу різного генезису, морфології, стійкості і стадії розвитку. Показано можливості використання даних про рельєф при вирішенні землевпорядних та природоохоронних завдань

Алгоритм і структури даних. Метою дисципліни "Алгоритми та структури даних" є формування уявлень про основні структури даних та базові алгоритми оброблення геопросторових даних. Дисципліна орієнтована на формування

у студентів навиків: роботи зі статичними і динамічними структурами даних, опанування методів формалізації логічних та обчислювальних завдань; вміння створювати і досліджувати ефективність алгоритмів та прийняття рішень щодо застосування алгоритмів пошуку та сортування даних.

Оптимізація живлення у сівозмінах. За вивчення дисципліни «Оптимізація живлення у сівозмінах» студенти оволодіють знаннями щодо особливостей живлення сільськогосподарських рослин на ґрунтах різної придатності для вирощування сільськогосподарських рослин та засобів оптимізації їх живлення. Крім того, майбутні фахівці набудуть практичних вмінь щодо екологічно та економічно ефективної оптимізації живлення сільськогосподарських культур у сівозмінах у конкретних умовах господарства із врахуванням неоднорідності якості ґрунтового покриву та особливостей поживного режиму конкретного ґрунту залежно від агровиробничого ґрупування із метою максимальної реалізації генетичного потенціалу рослин та відтворення родючості ґрунтів. Навчаться розробляти шляхи підвищення родючості ґрунтів, що обумовлює підвищення їх вартості.

Світові інформаційні ресурси в природокористуванні. У межах дисципліни вивчаються принципи організації та функціонування комп’ютерних мереж, систем WWW, склад, будова та принципи функціонування пошукових систем, основні методи пошуку інформації, розширений пошук. Вивчаються основні ресурси природоохоронного спрямування, електронні та депозитарні бібліотеки, AgroWEB, Copernicus, GMES, GEOSS та інші Інтернет-ресурси. Студенти отримують практичний досвід в здійсненні ефективного пошуку інформації та організації своєї дослідницької роботи, підборі оптимальних методів дослідження, засобів і форм представлення результатів.

Геоінформаційні технології. Метою дисципліни "Геоінформаційні технології" є формування уявлень про основи збирання, зберігання, оброблення і розповсюдження географічної або просторово прив'язаної інформації. Дисципліна орієнтована на формування у студентів навиків: отримання геопросторових даних з використанням різних джерел даних, оброблення, аналізування та візуалізації геопросторових даних з метою прийняття ефективних рішень.

Розробка веб-застосувань. Метою дисципліни "Розробка веб-застосувань" є формування знань з питань створення геоінформаційних систем для глобальної мережі Інтернет. Дисципліна орієнтована на формування у студентів навиків: проектування, створення та підтримки WEB-застосувань в мережі Інтернет за допомогою сучасних технологій.

Управління ІТ-інфораструктурою системи моніторингу. Курс включає вивчення студентами теоретичних знань в області розвитку і управління ІТ-інфраструктурою систем моніторингу, а також практичних навичок, що дозволяють визначати і мінімізувати витрати на створення таких систем. Вивчається структуру, склад, завдання і значення ІТ-інфраструктури систем моніторингу а також основні процеси ІТ-інфраструктури. Наводяться методології побудови та управління ІТ-інфраструктурою систем моніторингу.

Просторова організація сівозмін. Вивчення дисципліни передбачає розгляд способів і прийомів моделювання типів і видів сівозмін, їх просторової організації із застосуванням ГІС-технологій. Детально подається використання ГІС і технологій для автоматизації землевпорядних проектів на місцевому рівні на прикладі проектів, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь. Наводяться принципи та етапи розроблення проектів, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь на основі геоінформаційних технологій.

Проектування баз геопросторових даних. У межах дисципліни вивчаються основи побудови об’єктно-орієнтованих моделей баз даних та методологія

об'єктно-орієнтованого аналізу і проектування складних систем баз даних. Вивчається використання UML для побудови уніфікованої структури бази геопросторових даних. Студенти отримують практичний досвід побудови об'єктно-орієнтованих моделей складних систем.

Технології відтворення продуктивності земель. Мета вивчення дисципліни - формування умінь самостійно аналізувати якісний стан ґрунтового покриву, прогнозувати його зміни під впливом господарської діяльності, розробляти заходи щодо оптимізації основних параметрів родючості ґрунтів; оволодіння загальними принципами саморегуляції та відтворення продуктивності земель в різних природно-сільськогосподарських зонах країни.

Кадастр населених пунктів. Мета курсу полягає у вивченні теоретичних питань кадастру населених пунктів і практичному застосуванні цих питань у проведенні основного і поточного обліку земель з метою забезпечення вивчення земельного фонду усіх населених пунктів – сіл, селищ, міст; складанні звіту про наявність та розподіл земель населеного пункту, що знаходяться у власності і наданні у користування; складанні звіту про наявність та розподіл будинків (споруд) населеного пункту за кількістю поверхів, матеріалом стін, інженерним обладнанням, з причин непридатності до використання; складання звіту про вуличну дорожню мережу населеного пункту, інженерні мережі населеного пункту, проведенні грошової оцінки земель населених пунктів: функціонального зонування населених пунктів, складанні земельного балансу населених пунктів.

Планування території населених пунктів. Дисципліна дає можливість одержати знання про основні завдання і шляхи розпланування і .реконструкції сіл, навики в розробленні проектів розпланування та забудови житлової і виробничої зон, в користуванні нормативною і методичною літературою щодо розроблення містобудівної документації, а також застосувати одержані знання при складанні проектів землеустрою щодо встановлення або зміни меж населеного пункту, грошовій оцінці земель населених пунктів.

Агролісомеліорація. Наукова дисципліна, завданням якої є вивченнятеоретичних питань степового масивного лісорозведення, створення полезахисних лісових смуг, боротьба з ерозією ґрунтів, закріплення і освоєння пісків, гірського лісорозведення.

Дистанційний моніторинг земельних ресурсів Дисципліна включає вивчення етапів попереднього і тематичного оброблення даних дистанційного зондування Землі (ДЗЗ). Розглядаються можливості використання даних ДЗЗ з метою моніторингу і раціонального використання земельних ресурсів**.**

2.12. ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – кандидат юридичних наук, доцент **Яра Олена Сергіївна**
Тел.: (044) 259-97-25
E-mail: lawyer_dean@twin.nubip.edu.ua
Розташування: навчальний корпус № 6, кімн. 231

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальністю:

081 Право

Освітня програма **«Право»**

Випускові кафедри:

Теорії та історії держави і права
Тел.: (044) 259-97-25. E-mail: historylaw_chair @twin.nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат юридичних наук, доцент Качур Віра Олегівна

Адміністративного та фінансового права
Тел.: (044) 259-97-25. E-mail: adminlaw@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри – доктор юридичних наук, професор Курило Володимир Іванович

Цивільного та господарського права
Тел.: (044) 259-97-25. E-mail: civillaw_chair@twin.nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор юридичних наук, доцент Піддубний Олексій Юрійович

Аграрного, земельного та екологічного права імені академіка В.З. Янчука
Тел.: (044) 259-97-25 E-mail: agrolaw_chair @twin.nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор юридичних наук, професор Єрмоленко Володимир Михайлович

Міжнародного права та порівняльного правознавства
Тел.: (044) 259-97-25. E-mail: interlaw_chair @twin.nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор юридичних наук, професор Ладиченко Віктор Валерійович

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Право»
за спеціальністю «ПРАВО»
Освітня програма «Право»

Ліцензований обсяг:	250 осіб
Форма навчання:	
– денна	75
– заочна	75
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	бакалавр права

Концепція підготовки

Підготовка кваліфікованих фахівців у галузі права, які працюють для утвердження у суспільстві верховенства права та розвитку правової свідомості й правової культури громадян. Виховання професійного юриста, здатного вирішувати питання юридичного забезпечення різноманітних сфер суспільної діяльності.

Практичне навчання

При проходженні практики студенти закріплюють і поглиблюють теоретичні знання, одержані в процесі вивчення фундаментальних та фахових юридичних навчальних дисциплін, та набувають уміння і навики правозастосовчої практичної діяльності. В період навчальної та виробничої практики студенти стають учасниками практичної діяльності із застосування правових норм, спостерігають та аналізують різні боки діяльності юристів-практиків, вчаться здійснювати дії, пов’язані із захистом прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Підготовлені в межах програми фахівці-юристи мають можливість працювати за спеціальністю в органах публічної адміністрації України (органах державної влади й місцевого самоврядування), а також на підприємствах, в установах та організаціях як суто юридичного спрямування, так і тих, що функціонують у різноманітних сферах суспільного життя.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Право» Освітня програма «Право»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Судові та правоохоронні органи	1	120	4
2.	Юридична деонтологія	2	120	4
3.	Латинська мова	1	90	3
4.	Теорія держави і права	1,2	180	6
5.	Історія держави і права зарубіжних країн	1,2	180	6
6.	Історія держави і права України	2	180	6
7.	Основи римського права	2	120	4
8.	Логіка	1	90	3
9.	Конституційне право України	2,3	210	7
10.	Історія вчень про державу і право	3	120	4
11.	Кримінальне право	3,4,5	210	7
12.	Цивільне та сімейне право	3,4,5	240	8
13.	Адміністративне право	3,4	210	7
14.	Кримінальний процес	4	270	9
15.	Господарське право	5,6	120	4
16.	Трудове право	4,5	120	4
17.	Земельне право	7	120	4
18.	Господарський процес	6,7	120	4
19.	Цивільний процес	6,7	120	4
20.	Екологічне право	6	120	4
21.	Міжнародне право	6	120	5
22.	Адміністративний процес	7	120	4
23.	Фінансове право	7,8	120	4
24.	Аграрне право	7,8	120	4
25.	Криміналістика	8	120	4
26.	Порівняльне правознавство	8	120	4
27.	Кримінологія	8	120	4
Разом за обов'язковою складовою			***3900***	***130***
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
***2.1. Дисципліни* за вибором університету**				
1	Філософія	3	120	4
2	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4
3	Іноземна мова	1,2,3,4	150	5
4	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
5	Безпека праці і життєдіяльності	2	90	3
6	Етнокультурологія	2	90	3
7	Інформаційні технології	4	90	3
***Всього за* за вибором університету**			***780***	***26***
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
Блок 1				
1	Основи економічної теорії	5	150	5
2	Основи бізнес проектування	5	150	5
3	Релігієзнавство	5	150	5
Блок 2				
1	Юридична психологія	5	120	4
2	Психологія управління	5	120	4
3	Конфліктологія	5	120	4
Блок 3				
1	Історія політичної і правової думки в Україні	5	150	5

2	Правова думка України	5	150	5
3	Правові вчення XX ст.	5	150	5
Блок 4				
1	Міжнародно-правові стандарти прав людини	5	120	4
2	Міжнародний захист прав людини	5	120	4
3	Практика Європейського суду з прав людини	5	120	4
Блок 5				
1	Спадкове право	6	150	5
2	Житлове право	6	150	5
3	Авторське право	6	150	5
Блок 6				
1	Право інтелектуальної власності	6	150	5
2	Нотаріат в Україні	6	150	5
3	Сімейне право	6	150	5
Блок 7				
1	Право соціального забезпечення	6	120	4
2	Містобудівне право	6	120	4
3	Рекреаційне право	6	120	4
Блок 8				
1	Адвокатура України	7	120	4
2	Прокурорський нагляд	7	120	4
3	Судова медицина та судова психіатрія	7	120	4
Блок 9				
1	Європейське право	7	120	4
2	Інституційне право ЄС	7	120	4
3	Державне право зарубіжних країн	7	120	4
Блок 10				
1	Банківське право	8	120	4
2	Податкове право	8	120	4
3	Митне право	8	120	4
Блок 11				
1	Корпоративне право	8	150	5
2	Акціонерне право	8	150	5
3	Біржове право	8	150	5
Блок 12				
1	Міжнародне право енергетичної безпеки	8	120	4
2	Міжнародне право ядерної безпеки	8	120	4
3	Міжнародне морське право	8	120	4
Всього за вибором студента			**1590**	**53**
Разом за вибірковою складовою			**2370**	**79**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	**Військова підготовка**		**675**	**22,5**
2	**Навчальна практика**		**420**	**14**
3	**Виробнича практика**		**480**	**16**
Державна атестація			**30**	**1**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Судові та правоохоронні органи України. Навчальна дисципліна "Судові та правоохоронні органи України" дає загальну, вихідну інформацію про державні і недержавні органи, що здійснюють правоохоронну діяльність. За своєю суттю дисципліна є базовою, оскільки дає знання, без оволодіння якими неможливе якісне засвоєння матеріалу наступних юридичних дисциплін. Опанування цими знаннями дозволяє глибше з'ясувати специфіку діяльності правоохоронних органів під час вивчення цивільного, кримінального, господарського й адміністративного процесів.

Юридична деонтологія. Юридична деонтологія є обов'язковим предметом навчальної програми всіх юридичних закладів, оскільки її головні положення є базовими при з'ясуванні суті юридичної практики та юридичної діяльності. Навчальна дисципліна має на меті ознайомити студентів зі специфікою професійної діяльності юриста, розкрити деонтологічні вимоги, які висуваються до спеціаліста, показати шляхи удосконалення і розвитку його особистості. Особлива увага приділяється розгляду моральних проблем, які виникають у правоохоронній діяльності в процесі здійснення правосуддя й адвокатської практики, а також норми-вимоги поведінки юристів у різних сферах соціальної діяльності.

Латинська мова. Навчання латинської мови залишається основною частиною процесу формування фахівця з вищою освітою. Сучасний фахівець повинен володіти навичками перекладу латинської мови як мови із загально освітньою функцією, що виконує роль допоміжної дисципліни щодо підготовки фахівця–правознавця (являючи собою писемних джерел римського права і міжнародну мову правознавчої термінології). Метою вивчення латинської мови в юридичному навчальному закладі є оволодіння основами елементарної граматики латинської мови, вироблення вміння читати й перекладати із словником оригінальний юридичний текст (середньої важкості), нагромадження лексичного запасу, уміння практично користуватися правознавчою термінологією.

Теорія держави і права. Теорія держави і права є суспільною наукою теоретико-правового характеру і фундаментальною фаховою дисципліною. Вона вивчає теоретичну природу функціонування таких суспільних явищ як держава і право і сприяє засвоєнню студентами системи загальнотеоретичних сучасних знань про загальні закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права. Головним завданням цієї дисципліни є з'ясування місця держави і права у сучасному суспільстві; засвоєння поняттєво-категоріального апарату теорії держави і права; формування, поглиблення і систематизація знань про основні поняття теорії держави і права; вироблення власне наукового розуміння і цілісного погляду на державно-правову дійсність.

Історія держави і права України. Історія держави і права України є обов'язковим предметом у всіх вищих юридичних закладах і факультетах нашої країни. Вивчення історико-правової спадщини минулих поколінь дає можливість глибше зрозуміти сучасні процеси державно-правового будівництва, усвідомити загальні закономірності, головні напрями і перспективи розвитку державно-правових інститутів у майбутньому. Історія держави і права України має на меті ознайомити студентів з державно-правовим розвитком українського народу з найдавніших часів до сьогодення, зокрема з історичними типами і формами держави і права, політичними установами та правовими інститутами в їх історичному розвитку, розглядає також роль держави і права у житті суспільства.

Історія держави і права зарубіжних країн. Історія держави і права зарубіжних країн є суспільною наукою історико-правового характеру. Вона

досліджує виникнення, розвиток та функціонування таких суспільних явищ як держава і право різних країн світу. Історія держави і права зарубіжних країн є передусім правовою (юридичною) наукою, а тому належить до головних навчальних курсів по здобуттю вищої юридичної освіти. В учбову програму включені лише ті держави, які залишили глибокий слід в історії людства, досвід яких широко використовувався та використовується людством і дотепер. Історія держави і права зарубіжних країн має на меті дати можливість студентам усіх форм навчання зрозуміти і засвоїти вчення про державу і право загалом. Водночас слід враховувати, що ця навчальна дисципліна має не лише теоретичне, а й практичне значення. Адже вона дозволяє зрозуміти сучасні суспільно-правові явища та інститути.

Основи римського права. Дисципліна “Основи римського права” є обов'язковим предметом навчальної програми всіх юридичних закладів. Історичне значення Римського права для України зумовлено тим, що протягом тривалого часу воно в класичному та греко - римському (візантійському) варіантах впливало на формування та розвиток українського права і продовжує впливати на формування концепції права України сьогодні. Мета курсу ознайомити студентів з правовою культурою Стародавнього Риму, з основними інститутами римського публічного і приватного права, а також показати вплив римського приватного права на розвиток сучасної світової цивілістики та цивільного права України зокрема.

Логіка. Вивчення науки логіки передбачає ознайомлення студентів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу здобутого у процесі навчання політологічного знання та інтерпретації формалізованої мови науки логіки в сфері політології; виявлення логічних помилок в міркуваннях з політологічним змістом; виведення політологічного знання; доведення політологічного знання на істинність або спростування на хибність.

Конституційне право України. Конституційне право України є провідною галуззю і наукою в системі національного права України. Як галузь національного права воно встановлює та регулює, а як наука досліджує основоположні суспільні відносини, що виникають з приводу політико-територіальної організації суспільства, функціонування його соціально-економічної системи. А це означає, що воно формулює наукові засади українського державотворення, без яких останнє не може бути оптимально прогнозованим.

Історія вчень про державу і право. «Історія вчень про державу і право» – це система знань, що сприяє формуванню у студентів системного підходу до розуміння природи та змісту понять «закон», «право», «держава». Нині різко зростає значення історії вчень про державу і право як школи альтернативного мислення, що дає можливість порівнювати різні теорії, напрями політичної і правової думки, враховуючи багатовікову дискусію з цих проблем. Дисципліна має на меті озброїти студентів знаннями про сутність держави і права, про основи конституційного ладу України, цивільного, трудового, сімейного, кримінального права; сформувати навички правомірної поведінки, виховати впевненість у необхідності суворого дотримання принципу верховенства права. Вона ставить такі завдання, як засвоїти систему державно-правових понять і категорій теорії держави і права, публічно-правових та приватноправових галузей права.

Кримінальне право. Метою вивчення кримінального права є оволодіння студентами знаннями про завдання, функції та принципи кримінального права знанням загального понятійного апарату кримінального права України; вмінням здійснювати систематизацію та пошук кримінально-правових норм; навичками щодо правильного застосування загальних інститутів кримінального права при вирішенні практичних завдань; навичками щодо виявлення ознак злочину у вчиненому діянні, відмежування злочинів від інших правопорушень; вмінням визначати підстави й форми реалізації кримінальної відповідальності та підстави

застосування інших заходів кримінально-правового впливу; вмінням здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів правозастосовної діяльності при вирішенні конкретних практичних завдань; усвідомлення ними загальних напрямків кримінальної політики в Україні.

Цивільне та сімейне право України. Цивільні та сімейні відносини – це найширший пласт суспільних відносин, з яким кожна людина зустрічається на лише протягом всього життя, починаючи з народження, але й щоденно. Участь у цих відносинах реалізується через можливість мати та здійснювати цивільні та сімейні права і обов'язки. Проте одного знання своїх прав і обов'язків замало. Треба не тільки знати як втілити їх у повсякденне життя, але й як захищати від порушень. При вивченні цього курсу студент набуває знань не лише системи актів цивільного та сімейного законодавства, але й відповідних теоретичних положень, без яких неможливо досконально зрозуміти та тлумачити цивільно-правові і сімейно-правові категорії.

Адміністративне право України. Навчальна дисципліна, яка передбачає опанування певним інструментарієм науки адміністративного права, вивчення сутності, форм та методів державного управління, системи виконавчої влади та її функцій, проблем адміністративного примусу в державному управлінні і відповідальності, державного керівництва економікою, управління соціально-культурним будівництвам, адміністративно-політичною діяльністю та міжгалузевим державним управлінням.

Кримінальний процес. Кримінальний процес як навчальна дисципліна ґрунтується на базі науки кримінально-процесуального права і практики його застосування судами, прокурорами, слідчими, органами дізнання, адвокатами. Метою викладання курсу «Кримінального процесу України» є розкриття його значення для охорони прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб у кримінальному процесі, для зміцнення законності і правопорядку, охорони інтересів суспільства і держави.

Господарське право. Господарське право викладається студентам третього курсу, тому дисципліна передбачає вивчення студентами правових інститутів господарського права, спираючись на вже одержані знання з теорії держави і права, конституційного, адміністративного, фінансового, цивільного права та ін. методичні рекомендації покликані сприяти у засвоєнні знань з навчальної дисципліни та досягти мети вивчення курсу. Мета курсу полягає у формуванні системи знань з правового регулювання господарської діяльності, правового регулювання господарювання у різних специфічних галузях народного господарства

Трудове право. Трудове право є однією з провідних галузей, що складають систему права України, оскільки регулює одну з найважливіших сфер суспільних відносин – трудові відносини працівників та роботодавців.

Земельне право. Земельне право вивчає суспільні відносини між суб'єктами стосовно реалізації права власності на землю, а також з питань володіння, користування та розпорядження землею. Метою земельного права є регулювання земельно-правових відносин між суб'єктами. Відповідно до системи земельного права розрізняють земельно-правові інститути, це насамперед право власності на землю, види землекористування, земельні сервітути, добросусідство, гарантії прав на землю, відповідальність за порушення земельного законодавства, правові режими земель України у відповідності за їх категоріями тощо.

Господарський процес. Господарський процес вивчає основні поняття, інститути, принципи і джерела господарського процесуального права, положення щодо організації та діяльності господарських судів України; особливості розгляду господарських спорів; навчає застосовувати на практиці набуті знання та складати відповідні процесуальні документи. Мета курсу „Господарський процес" –

сформувати у студентів систему теоретичних знань і практичних навичок застосовування норм процесуального права разом з нормами матеріального права при вирішенні спорів, підвідомчих господарським судам.

Цивільний процес. Дисципліна «Цивільний процес» побудована за системою та положеннями Цивільного Процесуального Кодексу України. Розкриваються загальні положення правового регулювання порядку розгляду та вирішення цивільних справ, інститути цивільного процесуального права, які складають його систему, у тому числі цивільні процесуальні правовідносини, докази та доказування, розвиток цивільного процесу за стадіями та провадженнями, процесуальні питання виконання судових рішень.

Екологічне право. Екологічне право націлене на створення найбільш сприятливих умов для життя, праці та відпочинку громадян. Це життєдійна і життєзберігаюча галузь права, її значення для життя і діяльності людини і всього суспільства важко переоцінити. Найвищою метою соціальної політики нашої держави є турбота про життя і здоров'я людини – ця галузь права спроможна втілити в життя. Екологічні відносини складаються між суспільством і природою, між людьми та навколишнім середовищем. Об'єктами екологічних відносин є природні багатства: земля, її надра, води, ліси, атмосферне повітря, тваринний світ тощо.

Міжнародне право. Міжнародне право відіграє важливу роль у регулюванні відносин між державами, сприяє підтриманню їх стабільності. Наука міжнародного права виробляє здатність оцінювати та обґрунтовано прогнозувати розвиток міжнародної політики та правовідносин. Вивчення цієї науки дозволяє передбачити зміни в системі міжнародних відносин, моделювати поведінку суб′єктів міжнародного права, прогнозувати наслідки пропонованих ними рішень. Вивчення цієї системи права і навчальної дисципліни надає майбутньому юристу можливість розуміти процеси здійснення та регламентації міжнародного співробітництва. Курс має теоретичне та практико-юридичне значення.

Адміністративний процес. Призначення навчального курсу «Адміністративний процес» полягає в поглибленому вивченні студентами юридичного спрямування форм і методів, конституційних і законодавчих засад та засобів захисту прав людини. Адже саме нормами адміністративного процесу забезпечується визнання прав, обов'язків та інтересів в публічній сфері фізичних чи юридичних осіб та їх захист управлінськими, інстанційними та судовими засобами. Норми адміністративного процесуального права України визначають порядок, умови та заходи розгляду і вирішення конкретних адміністративних справ.

Фінансове право України. Сьогодні в Україні триває проведення соціальної, правової та політичної реформ. В умовах кардинальних змін життєдіяльності нашої країн суттєво змінюється зміст фінансових відносин, удосконалюється їх правове регулювання, а отже, істотно підвищується роль фінансового права. Метою даного курсу є формування знань про правове регулювання фінансової діяльності держави та основних умінь по застосуванню фінансового законодавства.

Аграрне право. Вивчення системи чинного аграрного законодавства, а також правових проблем, що виникають при утворенні, діяльності та припиненні суб'єктів господарювання в АПК, визначення правового режиму майна цих підприємств, ознайомлення із специфікою їх управління; вивчення відносин реформування майна та землі недержавних сільськогосподарських підприємств, способів захисту прав селян в процесі реформування, особливостей у правовому режимі земель сільськогосподарського призначення.

Криміналістика. Перехід в Україні до нової соціально-економічної формації та процес розвитку дійсно правової демократичної держави і справжнього громадянського суспільства, а також необхідність будівництва ефективної сучасної правоохоронної системи гостро потребує активного використання багатого

арсеналу науки у напрямку протидії злочинності. У системі наукових знань, що сприяє активізації правозастосовної діяльності, важливе місце займає саме криміналістика. Навчальна дисципліна «Криміналістика» відіграє особливу роль в тривалому процесі професійної підготовки висококласного та справжнього сучасного юриста.

Порівняльне правознавство. Однією з провідних тенденцій розвитку сучасного права є посилення інтеграційних процесів, збільшення впливу міжнародного права. Це спонукає до активного залучення порівняльно-правових досліджень. Порвіняльне правознавство як галузь юридичної науки має специфічні предмет та метод наукового дослідження**:** мету, завдання, функції, структуру. теоретико-методологічні Його загальна частина містить засади порівняльного-правового аналізу сучасних правових систем світу як основного об'єкту дослідження. І Особлива частина проявляє можливість використання порівняльно-правового методу у різних галузях юридичної науки та законодавства.

Кримінологія. Під час вивчення дисципліни слухач засвоює такі знання як, теоретичний матеріал, що стосується поняття, предмета, методу кримінології як навчальної дисципліни, предмет, завдання кримінології як науки, законодавство, що регулює питання попередження злочинності загалом та окремих її видів.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності» див. розділ 2.1.

Інформаційні технології. Мета вивчення дисципліни — формування знань у студентів про використання сучасних інформаційних технологій для успішного здійснення інформаційно-комунікаційної діяльності у сфері управління, що передбачає оволодіння знаннями, уміннями та навичками роботи з прикладними програмами ОС Windows, використання текстових редакторів, табличних процесорів, побудова та адміністрування баз даних, створення презентацій.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Блок 1

Основи економічної теорії. Основною метою викладання курсу «Основи економічної теорії» є формування у студентів глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, адекватних умовам переходу країни до ринкових відносин, навчання студентів базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обгрунтовані рішення з приводу економічних проблем.

Основи бізнес проектування. Вивчення основних положень менеджменту, ознайомлення з історичними та класичними концепція менеджменту, основних управлінських функцій, формування комплексу знань щодо засад, принципів та методів ефективного менеджменту та ознайомлення з основними історичними школами менеджменту; формування практичних навичок по аналізу зовнішнього середовища організації та прийняттю управлінських рішень. Вивчення основ загальної методології маркетингу, теорії і практики сучасного маркетингового механізму впливу на конкурентні позиції фірми на ринку, комплексу основних елементів та інструментів маркетингу.

Релігієзнавство. Вивчення історії становлення й еволюції релігійних систем, природи і генезису вільнодумства, сучасної релігійної ситуації у світі і на Україні, розкриває природу релігії як соціокультурного феномена. Релігієзнавство істотно посилює світоглядний потенціал гуманітарних дисциплін. Метою викладення дисципліни є світоглядна і духовно – моральна підготовка студентів для самостійної їхньої орієнтації в умовах вільного вибору, пізнання соціокультурних особливостей різних країн і народів.

Блок 2

Юридична психологія. Основними завданнями юридичної психології є вивчення психологічних закономірностей впливу права і правоохоронної діяльності на окремі особи, групи, колективи, а також розробка наукових рекомендацій з метою підвищення ефективності правоохоронної діяльності, строгого дотримання законності, успішного вирішення завдань правосуддя і перевиховання осіб, які здійснили злочин.

Психологія управління. Вивчення психологічних закономірностей управлінської діяльності, проблем спілкування та взаємодії людей в різних соціальних структурах та аналіз психологічних умов та особливостей управлінської діяльності з метою підвищення ефективності та якості роботи в системі управління.

Конфліктологія. Конфліктологія – це система знань про закономірності і механізми виникнення і розвитку конфліктів, а також про принципи і технології управління ними. Основним завданням є формування у студентів навичок і умінь щодо визначення та основного змісту поняття конфліктів та конструктивного вирішення і запобігання конфліктів у професійній діяльності.

Блок 3

Історія політичної і правової думки в Україні. Вища юридична освіта на сучасному етапі розвитку нашої держави нині набуває якісно нового змісту відповідно до нових державно-правових потреб. Навчальна дисципліна «Історія політичної і правової думки в Україні» формує у студентів вміння аналізувати, давати власну оцінку тим чи іншим концепціям, вченням, поглядам вітчизняних мислителів та вчених; закладає основи альтернативного юридичного мислення.

Правова думка України. Державотворчий процес в Україні значною мірою базується на досягненнях вітчизняної правової думки. Навчальна дисципліна «Правова думка в Україні» дозволить студентам дослідити та проаналізувати, як на ґрунті тих чи інших підходів, концепцій формувалися державно-правові інститути України в різні періоди розвитку нашої держави.

Правові вчення XX ст. Правова думка в XX ст. досягла одного з найвищих щаблів розвитку. Це відбулося в процесі виникненні великої кількості різноманітних доктрин, концепцій, політично-правових вчень. Навчальна дисципліна «Правові вчення XX ст.» дозволить студентам на основі комплексного аналізу, узагальнення і критичного переосмислення всіх доступних опублікованих матеріалів дослідити та проаналізувати різноманітні правові вчення та доктрини, визначити їх вплив на розвиток людської цивілізації.

Блок 4

Європейське право. Україна, яка знаходиться в центрі європейського континенту, спираючись на безумовну повагу до норм демократичного громадянського суспільства, верховенства права, розвитку ринкових відносин на засадах вільної конкуренції, повинна зайняти належне місце та сприяти новим перспективам розвитку європейських та трансатлантичних відносин. Європейське право – розгалужений комплекс міжнародних і наднаціональних

правових норм, що належать до різних галузей права та знаходяться у стані інтенсивного розвитку.

Інституційне право ЄС. Створення Євросоюзу з його особливою системою правових норм було зумовлено розвитком економічної, політичної та правової інтеграції на європейському континенті. Розглядається компетенція ЄС як форми інституціоналізації інтеграційних процесів у Європі та здійснюється правова характеристика співвідношення виключної компетенції ЄС і компетенції країн-членів, особливості правової природи ЄС, зумовлені його наднаціональним характером, що позначається на структурі та діяльності інституційного механізму цього міждержавного інтеграційного об єднання; характеризуються основні принципи діяльності виконавчих органівЄС: Європейської Комісії, що впливає на розвиток інтеграційних процесів у межах ЄС; правова природа і порядок прийняття Радою ЄС та Європейською Комісією правових актів – регламентів, директив, рішень.

Державне право зарубіжних країн. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів теоретичних і практичних знань з теорії та практики предмету Державне право зарубіжних країн, опанування ними законодавчої бази та вміння застосовувати її на практиці. В теоретичній частині метою є ознайомлення з поняттям та сутністю даного предмету, ознайомлення із законами правовими нормами різних країн, національне конституційне право кожної держави, конституційно-правовий статус людини та громадянина, форми правління, виборів і референдумів, системи вищих органів влади. У практичній частині - поглиблене вивчення, аналізу сучасної системи нормативно-правових актів зарубіжних країн, вміння застосовувати їх на практиці, розглянути певне коло суспільних відносин, що регулюються нормами права різних країн.

Блок 5

Міжнародно-правові стандарти прав людини. Сьогодні основні права і свободи людини вже не є об'єктом внутрішньої компетенції тільки держави, а стали справою всього міжнародного співтовариства. Ці основні права і свободи відображені у низці найважливіших міжнародно-правових актів, що встановлюють загальнолюдські стандарти прав і свобод особистості. У сукупності ці акти утворюють так звану Міжнародну хартію прав людини. Відповідно до міжнародно-правових актів усі особи, які проживають у державі-учасниці актів або на яких поширюється юрисдикція такої держави, отримують можливість користуватися правами, передбаченими цими актами, без обмежень за будь-якими ознаками.

Міжнародний захист прав людини. Курс спрямований на утвердження права як мистецтва добра і справедливості через ствердження позитивного ставлення до захисту та дотримання основоположних прав і свобод людини. Дається огляд основоположних ідей, концепцій, принципів прав людини, відображених у теоретичних письмових роботах та практиці ЄСПЛ та йдеться про юридичну діяльність у сфері прав людини, форми, способи правового захисту та дотримання прав людини.

Практика Європейського суду з прав людини. Практика Європейського суду свідчить, що кількість порушень прав людини в Україні складає лише трохи більше 1 відсотка від загальної кількості порушень прав людини, зафіксованих Євросудом в інших країнах. Наприклад, з понад 8,5 тисяч рішень, винесених Євросудом, лише у 120 Євросуд констатував порушення прав з боку держави Україна. При цьому дуже рідко позови проти України задовольнялися судом у повному обсязі і нерідко зовсім не в тій частині позову, яка фігурувала як визначальна. Таким чином, сформувалася певна практика в Україні щодо звернень до Європейського суду з прав людини та винесення рішень у відповідних справах, яка потребує свого вивчення та аналізу для більш ефективних звернень до Суду.

Блок 6

Корпоративне право. Мета дисципліни — дати студентам основні знання з дисципліни, забезпечити підготовку, спрямовану на формування інтелектуального потенціалу висококваліфікованих правників, які володіють основами теоретичних знань у галузі корпоративного права, необхідних для майбутньої діяльності.

Акціонерне право. Акціонерне право є одним із тих новітніх правових інститутів, виникнення яких обумовлено становленням ринкових відносин в Україні. Належне правове забезпечення діяльності акціонерних товариств буде мати наслідком підвищення ефективності їх діяльності, що стане правовим інструментом подальшого розвитку ринкової економіки України. Мета дисципліни – опанування та засвоєння студентами теоретичних знань щодо основних понять та інститутів акціонерного права.

Біржове право. В інфраструктурі сучасної ринкової економіки особливе місце займають біржі, серед яких товарні біржі виконують власну важливу функцію. Організація торгово-біржової діяльності в Україні є об'єктивно обумовленою необхідністю. Мета курсу «Біржове право» – формування системи знань з правового регулювання біржових відносин в Україні, систематизація напрямів та способів вирішення проблем, висунутих і накопичених практикою розв’язання біржових спорів.

Блок 7

Право інтелектуальної власності. Проблеми інтелектуальної власності у сучасному світі зайняли чільне місце і стали вже не просто юридичними чи комерційними, а внаслідок загальної інтелектуалізації сучасної економіки ці проблеми, вирішення яких вимагає стратегічних комплексних підходів, дедалі більше стають політичними, а тому роль держави у захисті прав власника за умов поглиблення ринкових перетворень зростає.

Нотаріат в Україні. Нотаріат в Україні - це система органів і посадових осіб, на які покладено обов’язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені законами, з метою надання їм юридичної вірогідності. Вивчення навчальної дисципліни «Нотаріат України» важлива і невід’ємна частина вищої освіти студентів, які обрали професію юриста, адже до їх майбутніх обов’язків входитиме не лише знання законів та підзаконних актів, а й застосування їх та роз’яснення іншим.

Сімейне право. Сфера шлюбно-сімейних відносин є самостійним напрямом правового регулювання. Вона охоплює такі питання, як право на шлюб, умови та порядок укладення і розірвання шлюбу, права та обов’язки подружжя, відносини батьків та дітей та ін. Правове регулювання даних відносин ускладнюють місцеві звичаї та традиції, свій відбиток накладають моральні устої суспільства. Метою вивчення дисципліни є набуття правових знань про правове регулювання майнових та особистих немайнових відносин сімейного характеру.

Блок 8.

Спадкове право. Інститут спадкування відіграє важливу роль у житті кожної людини, оскільки його норми за своєю природою покликані забезпечувати правонаступництво поколінь. Для забезпечення належного захисту прав та інтересів фізичних осіб, необхідний належний рівень правового регулювання спадкових відносин, адже фактично кожен громадянин за життя стає спадкоємцем за життя і стане спадкодавцем після своєї смерті.

Житлове право. Метою вивчення дисципліни «Житлове право» є формування у студентів певного рівня знань з правових та організаційних питань

житлових правовідносин. Основні завдання вивчення дисципліни «Житлове право» полягають у набутті студентами знань, умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності у сфері професійної діяльності юристів.

Авторське право. Мета навчальної дисципліни «Авторське право» полягає у формуванні в студента знань щодо поняття, підстав виникнення та захисту прав та інтересів авторів. Завданнями навчальної дисципліни є: опанування студентами необхідних теоретичних положень щодо охорони авторських прав, засвоєння основних нормативних документів, договорів у авторському праві та вивчення процедури оформлення та захисту прав авторів.

Блок 9

Банківське право. Навчальний курс із банківського права, покликаний допомогти студентам опанувати банківське право як самостійну галузь, сприятиме оволодінню навиками самостійно та кваліфіковано вирішувати практичні завдання в цій сфері. Актуальність вивчення цього курсу зумовлена зростанням значущості банківського права в системі юридичних наук, що зумовлено передусім переходом України до засад ринкової економіки, зростанням ролі банків як фінансових посередників у національній фінансово-кредитній системі.

Податкове право. Завданням курсу є : з'ясування поняття та особливостей податку, неподаткового платежу, податкового права, податкових правовідносин, системи оподаткування в Україні; дослідження суті та напрямків реформування податкової системи та податкового законодавства, змісту податкової політики держави; проаналізувати нормативні акти що врегульовують сплату прямих та непрямих податків; розглянути структуру, функції, повноваження органів податкового контролю, відповідальність за порушення податкового законодавства, а також способи захисту прав і законних інтересів платників податків, набуття необхідних для юриста навиків і вмінь орієнтуватись у податковому законодавстві та правильно застосовувати його на практиці.

Митне право. Мета вивчення курсу дисципліни «Митне право» є засвоєння студентами комплексу знань, умінь та навичок, щодо сутності митної служби України; правових основ діяльностімитної служби України. Завдання цього курсу здобути теоретичні знання та сформувати поняття про основи організації митної справи, митного контролю в Україні, ознайомитись з основними завданнями, принципами, законодавчими актами і нормативними документами в галузі митного контролю.

Блок 10

Адвокатура України. У цивілізованих демократичних державах невід'ємним фактором правової системи й основним недержавним інститутом захисту особистості, її прав і свобод є адвокатура. Практично всі міжнародні акти з прав людини, починаючи від Загальної декларації і закінчуючи Основними положеннями про роль адвокатів, одним з найважливіших прав кожної особи визнають право на отримання фахової правової допомоги.

Прокурорський нагляд. Метою дисципліни є – надати знання основ організації й діяльності прокуратури, її можливостей у справі захисту інтересів особи, суспільства, держави, її місця та ролі в українській правовій системі.

Судова медицина та судова психіатрія. Метою дисципліни «Судова медицина та судова психіатрія» є оволодіння студентами загальними теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для правильного і своєчасного призначення судово-психіатричної експертизи, для вірного формулювання її цілей,

забезпечення всіма необхідними даними на підекспертну особу, грамотної трактовки висновків експертизи.

Блок 11

Право соціального забезпечення. Метою дисципліни є ознайомлення з основними поняттями та принципами права соціального забезпечення, вивчення системи чинного законодавства про соціальне забезпечення, правових проблем, що виникають у процесі його застосування, визначення особливостей правового статусу суб'єктів права соціального забезпечення, вивчення підстав та умов виникнення, зміни та припинення соціально-забезпечувальних правовідносин, засвоєння методів регулювання соціально-забезпечувальних правовідносин та специфіки захисту прав суб'єктів права соціального забезпечення.

Містобудівне право. Метою дисципліни є формування у студентів теоретичних знань у сфері правового регулювання містобудування, у тому числі, відносин з планування забудови територій, зонування, виконання будівельних робіт і введення об'єктів будівництва в експлуатацію, а також практичних навичок щодо процедури погодження дозвільної документації в будівництві та основних договорів, що укладаються в будівництві.

Рекреаційне право. Метою дисципліни «Рекреаційне право» є вивчення наукових підходів та положень чинного законодавства у сфері туристсько-рекреаційної діяльності з метою формування у студентів професійної еколого-правової культури. Основними завданнями є засвоєння теоретичних знань і формування у них практичних умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі здійснення туристсько-рекреаційної діяльності, правильного застосування норм екологічного, господарського, міжнародного та інших галузей законодавства, здійснення заходів правової охорони природних ресурсів як об'єкта туристсько-рекреаційного використання.

Блок 12

Міжнародне право енергетичної безпеки. Впродовж останніх років у світі, й в Україні зокрема, спостерігається стрімкий розвиток енергетичної галузі, що супроводжується таким же стрімким розвитком законодавства у цій сфері. Сфери регулювання енергетичного права: захист і сприяння іноземним інвестиціям у галузі енергетики, засновані на поширенні національного режиму або режиму найбільшого сприяння; вільна торгівля енергетичними ресурсами та матеріалами, заснована на правилах Світової організації торгівлі; свобода транзиту енергоресурсів через трубопроводи та їхні мережі; зменшення негативного впливу повного енергетичного циклу на навколишнє середовище через покращення ефективності енергетичної галузі; механізми вирішення міждержавних спорів і спорів між державою та інвестором.

Міжнародне право ядерної безпеки. Використання ядерної енергії з мирною метою відкриває надзвичайно широкі можливості для підвищення добробуту людства. Разом з тим збільшення кількості наукових і промислових ядерних реакторів, інтенсифікація торгівлі ядерними матеріалами та їх перевезень, утилізація відпрацьованого ядерного палива містять у собі потенційну загрозу радіоактивного забруднення людей і навколишнього середовища. При цьому у зв'язку зі своїми фізико-хімічними властивостями радіоактивне забруднення становить небезпеку для держав, які можуть бути розташовані далеко від кордонів країни, де відбувся ядерний інцидент. Ці обставини вимагають об'єднання зусиль усього міжнародного співтовариства у справі забезпечення безпечного розвитку атомної енергетики і запобігання негативним наслідкам використання атома з мирною метою.

Міжнародне морське право. Головним завданням дисципліни є вивчення студентами поняття, системи та джерел міжнародного морського права, права і юрисдикцію прибережної держави, інститут континентального шельфу, морські простори з міжнародно-правовим та спеціально-правовим режимом, міжнародне приватне морське право, правовий статус морського судна, правове регулювання міжнародних морських перевезень, врегулювання міжнародних морських спорів, сучасні міжнародно-правові проблеми забезпечення безпеки на морі.

2.13. ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – доктор економічних наук, професор **Діброва Анатолій Дмитрович**

Тел.: (044) 527-85-40, E-mail: dibrova@nubip.edu.ua
Розташування: навчальний корпус № 10, кімн. 301

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

051 Економіка

Освітня програма **«Економіка»**

Випускові кафедри:

Економіки підприємства Тел.: (044) 527-81-01 E-mail: dibrova@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Рогач Світлана Михайлівна

Підприємництва та організації агробізнесу Тел.: (044) 527-86-60 E-mail: dibrova@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Ільчук Микола Максимович

Економіки праці та соціального розвитку Тел.: (044) 527-82-69
E-mail: dibrova@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Єрмаков Олександр Юхимович

Глобальної економіки Тел.: (044) 527-86-48
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Вдовенко Наталія Михайлівна

071 Облік і оподаткування

Освітня програма **«Облік і оподаткування»**

Випускові кафедри:

Обліку та оподаткування Тел.: (044) 527-80-06 E-mail: oia616@ukr.net
Завідувач кафедри – д.е.н., професор Калюга Євгенія Василівна

Статистики та економічного аналізу Тел.: (044) 527-82-36
E-mail: statistics_chair@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри – д.е.н., професор Савчук Василь Кирилович

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітня програма **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

Випускові кафедри:

Фінансів Тел.: (044) 527-88-90, E-mail: kafedfin@ukr.net
Завідувач кафедри д.е.н., професор Давиденко Надія Миколаївна

Кафедра банківської справи Тел.: (044) 527-88-90,
E-mail: banking_chair@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри д.е.н., професор Олійник-Данн Олена Олександрівна

Фіскальної політики і страхування Тел.: (044) 527-87-59,
E-mail: tax_chair@twin.nauu.kiev.ua
Завідувач кафедри д.е.н., професор Худолій Любов Михайлівна

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітня програма **«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

Випускові кафедри:

Підприємництва та організації агробізнесу Тел.: (044) 527-86-60
E-mail: dibrova@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Ільчук Микола Максимович

Біржової діяльності Тел.: (044) 527-81-31 E-mail: kaf.birhga@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Резнік Надія Петрівна

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю «ЕКОНОМІКА»
Освітня програма «Економіка»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100
– заочна	80
Термін навчання	3 роки 10 місяців
Кредити ЄКТС	240
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з економіки

Концепція підготовки

За спеціальністю «Економіка» здійснюється підготовка фахівців, які можуть забезпечити на високому рівні науково-економічну та організаційну діяльність підприємства. Вміти розробляти заходи щодо підвищення продуктивності, ефективності та рентабельності виробництва, якості продукції, зниження собівартості, забезпечення зростання продуктивності праці, досягнення ефективних результатів за умов раціональних витрат матеріальних, трудових і фінансових ресурсів та організовує їх впровадження. Вміти складати бізнес-плани, перспективні плани роботи підприємства в умовах ринкової економіки та конкуренції з необхідними обґрунтуваннями і розрахунками, організаційно-технічних заходів з удосконалення господарського механізму, структури управління, економічної діяльності, виявлення і використання резервів виробництва. Забезпечувати розроблення раціональних форм первинної планової, облікової та звітної документації, яка застосовується на підприємстві, а також бере участь у впровадженні автоматизованих систем керування та обчислювальної техніки для проведення економічних розрахунків у галузі планування, обліку й аналізу господарської діяльності.

Практичне навчання

Практична підготовка студентів є невід’ємною складовою навчального процесу підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів з економіки підприємства. Набуття професійних практичних навичок висококваліфікованого фахівця можливе лише за умов безпосередньої участі у виробничих технологічних процесах на базі агропромислових підприємств різних форм власності та підрозділів науково-дослідних установ.

Орієнтовна тематика
випускних бакалаврських (дипломних) робіт (проектів)

1. Ефективність використання виробничих ресурсів сільськогосподарських підприємствах
2. Аналіз ефективності інноваційного розвитку підприємства
3. Інтенсифікація виробництва зерна і шляхи підвищення її економічної ефективності
4. Економічна ефективність виробництва соняшнику та шляхи її підвищення
5. Організаційно-економічне обґрунтування виробничої програми в рослинництві

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Головний економіст; начальник, економіст планово-фінансового відділу; начальник, економіст відділу організації праці та заробітної плати, начальник, економіст відділу організації праці та заробітної плати, начальник лабораторії наукової організації та управління виробництвом, економіст, економіст з планування, економіст з договірних претензійних робіт, економіст з фінансової роботи, керівники та помічники економічних відділів підприємств, асоціацій, фірм обслуговуючої сфери АПК різних форм власності тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Економіка» Освітня програма «Економіка»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Політична економія	2	150	5
2	Мікроекономіка	3	120	4
3	Макроекономіка	4	120	4
4	Економічна історія	1	150	5
5	Математика для економістів	1,2	210	7
6	Теорія ймовірності та математична статистика	2	150	5
7	Інформатика	1	150	5
8	Економетрика	5	120	4
9	Оптимізаційні методи і моделі	6	120	4
10	Потенціал і розвиток підприємства	6	150	5
11	Стратегія підприємства	8	150	5
12	Планування і контроль на підприємстві	8	150	5
13	Організація виробництва	7	150	5
14	Проектний аналіз	8	150	5
15	Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків(зроблено англ мовою)	7	120	4
16	Статистика	3,4	150	5
17	Гроші і кредит	3	120	4
18	Фінанси	4	120	4
19	Бухгалтерський облік	5,6	210	7
20	Економіка підприємства	3,4	300	10
21	Економіка праці й соціально-трудові відносини	5,6	150	5
22	Менеджмент	4	120	4
23	Маркетинг	4	120	4
24	Міжнародна економіка	3	120	4
25	Управління витратами	7	120	4
26	Університетська освіта та соціальні комунікації	1	60	2
Разом за обов'язковою складовою			**3660**	**122**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	120	4
2	Філософія	3	150	5
3	Іноземна мова	1,2,3,4,5,6	270	9
4	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
5	Безпека праці і життєдіяльності	2	120	4
6	Технологія виробництва продукції рослинництва	1	150	5
7	Технологія виробництва продукції тваринництва	2	150	5
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Правознавство	8	120	4
	Соціологія			
	Релігієзнавство		0	
	Культурно-просвітницька підготовка		0	
	Логіка		0	
	Основи риторики		0	
	Психологія та педагогіка		0	
	Іноземна мова			
2	Бухгалтерський облік в прикладних програмних рішеннях	6	120	4
	Інформаційні системи і технології		0	

	Бази даних і СУБД		0	
3	Податкова система	5	120	4
	Оподаткування фізичних і юридичних осіб		0	
4	Страхування	6	120	4
	Страхові послуги		0	
5	Основи біржової діяльності	5	120	4
	Біржовий фондовий ринок		0	
6	Ціна і ціноутворення	8	120	4
	Товарознавство біржових товарів		0	
7	Фінанси підприємств	7	120	4
	Інвестування		0	
8	Звітність підприємств	5	120	4
	Аудит		0	
9	Економіка сільського господарства	6	120	4
	Економіка природокористування		0	
10	Основи аграрного консалтингу	8	120	4
	Економіка світового сільського господарства		0	
	Аграрний менеджмент		0	
	Економіка та організація інноваційної діяльності			
11	Економіка сільських громад	7	120	4
	Основи наукових досліджень в економіці		0	
12	Нормування, організація та оплата праці в аграрних формуваннях	7	120	4
	Соціологія праці		0	
13	Теорія організації	5	120	4
	Організація агробізнесу		0	
14	Економічний аналіз	7	120	4
	Фінансовий аналіз		0	
15	Регіональна економіка	8	120	4
	Національна економіка			
Всього за вибором студентів			**1800**	**60**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		690	23
2	Навчальна практика		180	6
3	Виробнича практика		240	8
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**120**	**4**
Державна атестація			**120**	**4**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Політична економія. Метою вивчення дисципліни є засвоєння майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов’язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Завдання: набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

Мікроекономіка. Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування ринково орієнтованого економічного світогляду, знань і навичок стосовно з'ясування механізмів встановлення та відновлення рівноваги мікросистем та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: засвоєння мотивів, основних закономірностей та методологічних принципів поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах на мікрорівні; оволодіння універсальним інструментарієм для самостійного аналізу та обґрунтування прийняття оптимальних господарських рішень за умов обмеженості засобів і наявності альтернативних можливостей.

Макроекономіка. Метою дисципліни вивчення курсу «Макроекономіка» є надання студентам глибоких теоретичних знань з проблем функціонування економіки – важливої сфери життєдіяльності людини, дії об'єктивних економічних законів, ознайомлення з методами і умовами ефективного господарювання і цілісне систематичне уявлення про макроекономічну теорію і політику. Логіка і структура курсу "Макроекономіка" дозволить студентам засвоїти необхідний обсяг знань, що дає можливість досягти високого рівня професійної та економічної компетентності майбутніх фахівців. Завдання. Основними завданнями курсу є вивчення таких проблем, як: методи вимірювання динаміки рівнів національного виробництва; умови формування і наслідки порушення макроекономічної рівноваги; вплив інфляції на безробіття та економічний розвиток; методи державного бюджетно-податкового регулювання; інструменти державної грошово-кредитної політики;

Економічна історія. Формування системи знань про основні етапи формування і напрями розвитку господарства та економічних учень, передумови та закономірності еволюції світового господарства, економічної науки, економічні концепції головних шкіл і напрямів економічної думки.

Предмет дисципліни: господарство країн світу в історичному розвитку, виникнення і розвиток економічних поглядів та ідей, що склались у систему.

Змістові модулі: господарство та економічна думка суспільств періоду первісної доби та початку XIX ст., світове господарство та основні напрями економічної думки XIX - XX ст.

Математика для економістів Метою вивчення вищої математики є формування особистості студентів, розвиток їх інтелекту та здібностей до логічного та алгоритмічного мислення. Основними завдання навчальної дисципліни є оволодіння основами математичного апарату, необхідного для розв'язання теоретичних і практичних економічних задач; вміння самостійно знаходити, вивчати і застосовувати наукову літературу та інші інформаційні джерела і ресурси з вищої математики; напрацювання навичок з математичного дослідження прикладних задач, а саме вміння перевести конкретну економічну задачу на математичну мову з наступною побудовою її математичної моделі.

Теорія ймовірності та математична статистика. Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності випадкових явищ та їх використання для побудови економічних стохастичних моделей. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування базових знань і практичних навичок з основ імовірнісно-статистичного апарату, основних методів кількісного вимірювання випадковості дії факторів, що впливають на будь-які процеси, засад математичної статистики, яка використовується під час планування, організації та управління виробництвом, оцінювання якості продукції, системного аналізу економічних структур та технологічних процесів, застосування математичних методів в економіці. Програма передбачає вивчення двох змістових модулів - теорія ймовірностей та математична статистика.

Інформатика. Мета курсу дисципліни є формування знань про принципи побудови та функціонування обчислювальних машин, організацію

обчислювальних процесів на персональних комп'ютерах та їх алгоритмізацію, програмне забезпечення ПК і комп'ютерних мереж, а також ефективне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. Основними завдання курсу є вивчення теоретичних основ інформатики і набуття навичок використання прикладних систем обробки економічних даних; систем програмування для ПК; комп'ютерних мереж під час дослідження соціально-економічних систем та розв'язування завдань фахового спрямування. Передбачає вивчення чотирьох змістовних модулів: архітектура сучасного комп'ютера, сучасні програмні засоби обробки текстової інформації, робота з із табличним редактором MS Excel та сучасні програмні засоби обробки графічної інформації

Економетрика. Метою вивчення навчальної дисципліни «Економетрика» є набуття студентами знань, щодо кількісного оцінювання взаємозв'язків економічних показників для різних масивів економічної інформації, вдаючись до тестування останньої стосовно відповідності її певним передумовам. Завданнями навчальної дисципліни, що мають бути вирішеними у процесі її вивчення, є: допомога студенту опанувати методи побудови та реалізації економетричних моделей за допомогою персонального комп'ютера; здобути знання про застосування економетричних моделей в економічних дослідженнях; набуття студентами навичок узагальнення результатів статистичного аналізу та розробки відповідних управлінських рішень.

Оптимізаційні методи і моделі. Учбова дисципліна направлена на опанування методів розв'язання задач оптимізації фінансового та аграрного менеджменту.

Предмет вивчення – економічні та організаційно-управлінські системи. Знання з "Оптимізаційні методи і моделі" необхідні студентам для написання бакалаврських і магістерських робіт, а також проведення наукових досліджень.

Потенціал і розвиток підприємства Мета дисципліни засвоєння понятійного апарату, методології і прикладного інструментарію оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства та його структурних елементів; набуття знань про закономірності, принципи та особливості формування, розвитку, конкурентоспроможності потенціалу потенціалу підприємства як збалансованого інтегрованого утворення

Завдання: оволодіння новітніми засобами ефективного формування потенціалу підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності; знаннями і практичними навичками оціночної діяльності як складової управління розвитком потенціалу підприємства.

Стратегія підприємства. *Мета*: засвоєння теоретичних засад стратегічного планування, оволодіння навичками та інструментарієм стратегічного аналізу і формування стратегій підприємства.

Завдання: освоєння інструментарію, розроблення стратегій підприємства і вибору стратегічних альтернатив; розвиток навичок стратегічного мислення та практичного застосування методологічного апарату дисципліни; оволодіння методом кейс аналізу, навичками аналітичного обґрунтування розв'язання стратегічних проблем.

Планування і контроль на підприємстві. Метою дисципліни є формування у студентів системи знань з методології розроблення перспективних і поточних планів у діяльності підприємства та контролю їх виконання

Завдання дисципліни: опанування форм, методів і процесу планування і контролю; вивчення структури і технології розроблення типових планів щодо економічного і соціального розвитку підприємства, складу показників і методики їх розрахунку, оптимізації виробничої програми

Організація виробництва. Мета – формування теоретичних знань і навичок із раціональної організації виробництва та використання методів підвищення ефективності функціонування підприємства. Завдання: вивчення

теоретичних засад із раціональної організації виробництва в аграрних формуваннях; набуття практичних навичок щодо раціональної організації виробництва та використання методів підвищення ефективності функціонування підприємства.

Проектний аналіз. Метою вивчення дисципліни є формування системи знань методології аналізу проектних рішень; розробка та обґрунтування проектів для задоволення суспільних та особистих потреб в умовах обмеженості ресурсів. Основними завданнями проектного аналізу є: вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються у світовій практиці при аналізі проектних рішень; набуття навичок використання інструментарію проектного аналізу, оволодіння процедурами аналізу, порівняння та обґрунтування вибору проектів, оцінювання проектів щодо маркетингової технології, екологічної, соціальної та інституціональної життєздатності, фінансової та економічної привабливості.

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування знань і навичок стосовно обґрунтування господарських рішень з різним ступенем невизначеності та ризику. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: засвоєння основних принципів обґрунтування різних видів господарських рішень, методичних підходів до аналізу ризику та управління ним; оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання ризику з використанням комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів.

Статистика. Метою вивчення навчальної дисципліни «Статистика» є формування базових знань студентів, зокрема опанування ними професійних знань і практичних навичок з методики і форм, видів і способів проведення статистичного спостереження сільськогосподарського виробництва, розробки та аналізу статистичних даних, сприяння формуванню економічного мислення адаптованого до вимог ринкової економіки.

Завдання навчальної дисципліни, що мають бути вирішеними у процесі її вивчення: розуміння завдань, які поставлені перед статистичною службою України в сучасних умовах ринкових відносин; засвоєння теоретичних положень та опанування практичних навичок щодо застосування статистичних методів аналізу масових соціально−економічних явищ та процесів; набуття навичок узагальнення результатів статистичного аналізу та розробки відповідних управлінських рішень;

Гроші та кредит. Метою вивчення курсу дисципліни “Гроші та кредит” є надання студентам теоретичних та практичних знань для управління роботою в організації грошового обороту (руху грошей), сформувати у студентів теоретичну базу для наступного оволодіння практикою використання грошово-кредитних інструментів у системі регулювання економіки України. Важливим при цьому є вивчення економічних відносин, пов’язаних з оборотом грошей, в тому числі і як засобу обігу та використанням кредитних відносин в сучасній економіці.

Фінанси. Метою вивчення дисципліни “Фінанси” є формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи. Освітня мета вивчення дисципліни передбачає набуття знань з усіх напрямків функціонування фінансового механізму, а саме сформувати у студентів понятійний апарат категорії фінансів для використання в практичній діяльності; надати відомості про фінанси, фінансову систему держави та її роль у функціонуванні народного господарства; навчити застосовувати набуті знання у практичній діяльності, приймати обґрунтовані рішення та вирішувати поставлені завдання.

Бухгалтерський облік. Метою викладання навчальної дисципліни "Бухгалтерський облік" є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Основними завданнями вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» є вивчення методів і раціональної організації та

ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

Економіка підприємства. Економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Економіка праці і соціально-трудові відносини. Навчальна дисципліна передбачає вивчення студентами питань, пов'язаних із працею як провідного фактора виробництва, розвитком трудового потенціалу суспільства, формуванням і функціонуванням системи соціально-трудових відносин, регулюванням ринку праці. Головними розділами навчального курсу є організація, нормування та оплата праці, зокрема в сільському господарстві. Розглядаються питання зайнятості й соціального захисту населення, міжнародний досвід регулювання соціально-трудових відносин тощо.

Менеджмент. Мета навчальної дисципліни - дати студентам комплексну систему знань про суть управління в підприємствах та організаціях АПК та навичок з управління виробничими процесами в них; умов забезпечення результативності господарюючих структур; діагностики та проектування системи аграрного менеджменту, адекватних цілям і задачам ринкової економіки в сільському господарстві. Завданням навчальної дисципліни є підготовка майбутніх фахівців, здатних упорядкувати організаційну структуру та сформувати систему менеджменту на підприємстві (в організації), підтримувати їх стійкість і дієздатність, забезпечувати динамічний розвиток та конкурентоспроможність підприємства, чому передує теоретична підготовка студентів з питань управління і менеджменту аграрної сфери.

Маркетинг. Метою дисципліни «Маркетинг» є вивчення та оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навиками щодо застосування, використання інструментарію аграрного маркетингу; організації, планування, здійснення, управління агромаркетинговою діяльністю підприємств АПК з метою ефективного їх функціонування на ринках сільськогосподарської продукції та продовольства в Україні та світі, а також подальшого розвитку. Завдання дисципліни «Маркетинг» полягають в отриманні студентами знань в сфері аграрного маркетингу; маркетингових досліджень ринків сільськогосподарської продукції та продовольства; прогнозування кон'юнктури ринку; управління асортиментом продукції підприємств АПК та їх якістю; ціноутворення; системи розподілення та збуту сільськогосподарської та продовольчої продукції; просування продуктів харчування на внутрішньому та зарубіжному ринках; а також отримання знань в галузі планування аграрного маркетингу, управління та контролю агромаркетингової діяльності.

Міжнародна економіка. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» є формування системи теоретико-прикладних знань про сучасну роль, функціональне наповнення та інструментарій міжнародної економіки у високо конкурентному середовищі, закономірності розвитку сучасної світової економіки. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про специфіку міжнародної діяльності; засвоєння студентами категоріального апарата, що використовується при здійсненні міжнародної торгівлі; формування системи знань про теоретичні засади аналізу міжнародного середовища та оцінювання його привабливості для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Управління витратами. Мета вивчення дисципліни є набуття знань та навичок про закономірності формування витрат за видами, центрами відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень. Завдання дисципліни полягає в тому, щоб розкрити класифікацію і структуру витрат, їх характеристику; суть вітчизняних та зарубіжних систем і методів обліку

витрат на виробництво та зміст оцінки їх впливу на управління витратами; методику управління окремих видів витрат як продуктивного, так і непродуктивного характеру; методику калькулювання планової собівартості продукції, робіт і послуг, складання кошторисів непрямих витрат; нові підходи до управління виробництвом, в тому числі сучасні технології в галузі виробничого та операційного менеджменту.

Університетська освіта та соціальні комунікації. Метою викладання даної навчальної дисципліни є узагальнити: бачення студентами вищої освіти як підсистеми освітнього простору та соціокультурного середовища, оволодіння знаннями, уміннями й навичками, необхідними для розуміння її системоформуючого потенціалу; знання основних засад, принципів, досвіду та перспектив Болонського процесу. Завданнями вивчення даної дисципліни є: знання та розуміння студентами місця і ролі вищої освіти у структурі освітньої системи, оволодіння досвідом аналізу теоретичних основ функціонування сучасного простору вищої освіти; основних тенденцій, чинників та форм; формування адекватного розуміння інтеграційних процесів у освіті, основних засад, результатів та перспектив Болонського процесу.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Філософія», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Технологія виробництва продукції рослинництва», «Технологія виробництва продукції тваринництва» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Правознавство. Мета: забезпечення базової підготовки студентів в сфері формування у студентів базових знань з теорії правознавства, оволодіння студентами системою основних понять правознавства, засвоєння найважливіших положень окремих правових галузей та вироблення навичок їх застосування на практиці.

Соціологія. Соціологічна суть. Формування поведінки людини в процесі трудової активності та місце в цьому процесі системи мотивації та засобів соціального контролю. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва.

Релігієзнавство. Це комплексна галузь гуманітарного пізнання, що вивчає закономірності виникнення, історію розвитку та загальні характеристики релігійних уявлень. Досліджує суспільно-історичну природу релігії, механізм її соціальних зв'язків з духовною, політичною та економічною системами суспільства. Вивчення дисципліни дає можливість студентам замінити стихійне ставлення до релігії свідомим, сприяє формуванню світогляду та володінню досягненнями світової та вітчизняної культури і виваженому ставленню до різних релігійних переконань.

Культурно-просвітницька діяльність. Культура та духовний розвиток особистості та суспільства. Особливості збагачення духовного світу, культурного розвитку нації.

Логіка. Мета: забезпечення базової підготовки студентів в сфері формування системи знань про основні закони і форми логічного мислення, формування свідомого ставлення до процесу правильного мислення за допомогою наукових понять і термінів, ознайомлення студентів з логічною теорією мислення. Задача навчальної дисципліни полягає в формуванні у студентів навичок правильного логічного мислення для прийняття вірних рішень в майбутній професіональній

діяльності, для участі в дискусіях та діловому спілкуванні, для обробки інформації, для логічного та коректного обґрунтовування доводів та переконання опонентів; ознайомленні студентів і методичній допомозі в оволодінні певною сукупністю знань про засоби інтелектуальної діяльності, її форми і закони, розумінні та засвоюванні особливостей форм і законів мислення; забезпеченні логіко-методологічного рівня досліджень при підготовці фахівців.

Основи риторики. Предмет риторики, основний зміст понять і всіх розділів класичної риторики. Сучасні науки: неориторика, стилістика, поетика, прагматика, теорія комунікація тощо.

Психологія та педагогіка. Формування системи знань про психіку особистості як найвищу цінність суспільства; усвідомлення сутності механізмів психічних процесів, станів, якостей особистості як підвалин її формування в процесі виховання, навчання та освіти. Засвоєння основних термінів та понять психології й педагогіки на рівні їх відтворення і тлумачення; здобуття навичок та елементарних умінь застосувати їх у практичній діяльності для підвищення конкурентоспроможності фахівця у соціально-сихологічній сфері. Психіка людини, закономірності формування особистості в процесі виховання, навчання й освіти.

Бухгалтерський облік в прикладних програмних рішеннях. Ознайомлення з можливостями комп‘ютерних технологій в управлінні підприємством, отримання ними ясного розуміння про методи і способи ведення бухгалтерського обліку за допомогою комп‘ютерних технологій, — засвоїти й оволодіти методами та прийомами організації і практичного використання автоматизованих інформаційних систем з бухгалтерського обліку.

Інформаційні системи і технології. Вивчення основ облікової інформатики, складу облікових задач, особливостей їх розв'язування в умовах використання різних технологій оброблення економічної інформації; набуття вмінь виконувати постановку типових бухгалтерських задач; розробляти алгоритми їх розв'язання з використанням систем управління базами даних і пакетів прикладних програм.

Бази даних і СУБД. Мета курсу — одержання знань з теоретичних основ баз даних, СУБД, вивчення основних принципів та методів організації баз даних (БД) та систем управління базами даних (СУБД). Завдання курсу: оволодіти основними поняттями інформації, бази даних, вимог, які до них висуваються , принципи їх побудови та склад; освоєння СУБД “Access”; набуття практичних навичок по використанню СУБД “Access” для розв'язання економічних задач.

Податкова система. Мета: з’ясування економічної природи податків, їх суті, функцій, об’єктивності в ринкових умовах; розкриття змісту податкової політики, податкової системи, податкового механізму та їх складових, вивчення практичного механізму застосування окремих податків та зборів, освоєння вимог до заповнення податкової звітності та механізму обчислення податків. Завдання: вивчення теоретичних та організаційних основ оподаткування, методики розрахунків і порядку сплати податків і обов’язкових платежів юридичних і фізичних осіб.

Оподаткування фізичних і юридичних осіб. вивчення поняття, системи, принципів, механізму і ролі оподаткування фізичних та юридичних осіб; видів податків, що сплачуються фізичними особами; видів оподаткування юридичних осіб; умов оподаткування.

Страхування. Мета: формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави. Завдання: набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією; надання страхових послуг; оцінювання ризиків; урегулювання страхових претензій.

Страхові послуги Сутність, принципи і роль страхових послуг. Класифікація страхування, страхові ризики та їх оцінки. Страховий ринок і його характеристика, страхова організація, державне регулювання страхової діяльності. Особове страхування. Страхування майна підприємств та фізичних осіб

Основи біржової діяльності. Дисципліна "Основи біржової діяльності" вивчає механізм організації і технології здійснення біржової діяльності товарних бірж в нашій країні та в країнах з ринковою економікою. Мета вивчення курсу – формування у майбутнього фахівця теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій в своїй майбутній діяльності. Завдання курсу: формування у студентів знань з організації біржової діяльності; набуття практичних навичок з: організації торгівлі на біржі товарами, цінними паперами, валютою; організації взаємовідносин з брокерськими конторами; використання біржової інформації для організації високоефективного виробництва та збуту сільськогосподарської продукції.

Біржовий фондовий ринок. Організація і функціонування біржового фінансового ринку. Специфіка оформлення, реєстрації та гарантування виконання угод на біржових фінансових ринках. Організаційні засади діяльності фондових і валютних бірж, технології ф'ючерсної торгівлі. Стратегії хеджування та спекуляції на світових фондових та валютних біржах.

Ціна і ціноутворення . Теорії ціноутворення, методика формування ціни. Гранична корисність ціни, методологічна атиповість формування цін в умовах інфляції, забезпечення еквівалентності обліку та цін в АПК.

Фінанси підприємств. Мета викладання курсу «Фінанси підприємств»: надання і поглиблення знань студентів з питань теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання. Завдання дисципліни: з'ясування сутності фінансових ресурсів підприємств, методів і джерел їхнього формування, організації фінансової діяльності підприємств; здобуття навичок здійснення розрахунків грошових надходжень, прибутку, його розподілу, впливу оподаткування на використання прибутку; визначення потреби в оборотних коштах, джерелах фінансування відтворення основних виробничих засобів, їх ефективного використання; оволодіння методами оцінки фінансового стану, санації підприємств.

Інвестування. Методологічні основи інвестування. Форми, об'єкти та напрямки інвестування. Інвестиційні ризики. Фінансове забезпечення інвестування. Складання бюджету інвестиційного проекту та управління інвестиційним процесом.

Звітність підприємств Загальні вимоги до звітності. Баланс підприємства. Звіт про фінансові результати. Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах. Зведена і консолідована звітність. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва. Податкова звітність. Статистична і спеціальна звітність.

Аудит. Особливості застосування елементів організації, реєстрів синтетичного та аналітичного обліків. Обпік коштів, розрахунків, матеріальних запасів, основних засобів, нематеріальних активів, оплати праці, систем, варіантів витрат на виробництво, визначення собівартості продукції. Функції аудиту: перевірка правильності складання балансу та облік прибутків і збитків, аналіз стану обліку, відповідність його вимогам закону; дотримання рівності прав акціонерів при розподілі дивідендів і голосуванні.

Економіка сільського господарства. Метою навчальної дисципліни є набуття знання з основних закономірностей інноваційного розвитку економіки сільського господарства, формування ресурсного потенціалу сільськогосподарських галузей, визначення економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції та обґрунтування заходів щодо її підвищення. Рівень знань з економіки сільського господарства забезпечує студентам набуття відповідних навиків з

економічної роботи і підготовленість до практичної діяльності в аграрних підприємствах. Завдання навчальної дисципліни: надбання студентами знань і вмінь з таких проблем, як економічні основи ефективного використання земельних ресурсів; формування ресурсного потенціалу сільського господарства і обґрунтування раціонального поєднання його складових елементів; розміщення сільського господарства; інтенсифікація сільськогосподарського виробництва на основі використання інновацій; забезпечення необхідних умов для здійснення розширеного відтворення і нагромадження в сільському господарстві;

Економіка природокористування. Взаємодія екологічних і економічних факторів, підтримання належної якості навколишнього середовища, ресурсозбереження. Показники, що характеризують екологічну, економічну і соціальну ефективність природоохоронних заходів, зміни психологічних умов і соціально-гігієнічного стану

Основи аграрного консалтингу. Матеріал навчальної дисципліни “Основи аграрного консалтингу” спрямований на вивчення методів освоєння, широкого розповсюдження і впровадження інновацій. Основна мета дисципліни “Основи аграрного консалтингу” – сформувати у студента систему знань і навичок з сільськогосподарського дорадництва, підкреслити роль спеціалістів аграрного профілю як консультантів. При вивченні курсу подається характеристика систем та моделей дорадчої служби в світі та Україні, їх характеристика та місце у аграрній економіці держави, розглянуто завдання, методи дорадчої діяльності, її психологічні та етичні аспекти, особливості застосування, сучасні інформаційні технології та організацію консультування з урахуванням міжнародного досвіду

Економіка світового сільського господарства. Система виробничих відносин у взаємозв'язку з продуктивними силами в сільському господарстві. Шляхи і способи раціонального використання землі, матеріальних і трудових ресурсів, інтенсифікації сільськогосподарського виробництва на базі науково-технічного прогресу спеціалізації, кооперації та інтеграції підприємств АПК, розвиток товарно-грошових відносин, шляхи підвищення ефективності виробництва.

Аграрний менеджмент Мета навчальної дисципліни - дати комплексну систему знань про суть управління в підприємствах та організаціях АПК та навичок з управління виробничими процесами в них; умов забезпечення результативності господарюючих структур; діагностики та проектування системи аграрного менеджменту, адекватних цілям і задачам ринкової економіки в сільському господарстві.

Економіка та організація інноваційної діяльності засвоєння знань щодо інноваційної спрямованості стратегії й тактики розвитку виробництва, інноваційної політики підприємства, принципів і чинників її розвитку, форм інновацій, методів та інструментарію їх створення і способів реалізації.

Економіка сільських громад. Метою вивчення курсу є поглиблення знань щодо структури та особливостей функціонування сільського сектора України, прищепити навики аналізу сучасного стану і виявлення диспропорцій у розвитку його елементної бази та розробки заходів по їх подоланню; допомогти студентам ознайомитися з нормативно-правовими актами та науковими дослідженнями щодо стану та перспектив соціально-економічного розвитку населених пунктів, зайнятості сільського населення, становлення нових форм господарювання на селі тощо. Завданнями курсу є: сформувати майбутнього спеціаліста, здатного оцінити економічну, соціальну, демографічну та екологічну ситуацію в будь-якому регіоні, районі, селі в умовах формування соціально орієнтованої ринкової економіки, навчити визначати пріоритетні напрями та обґрунтовувати ефективні важелі і механізми вирішення проблем подолання депресивності сільських районів, диверсифікації їх економічної бази та створення соціально привабливих і

екологічно безпечних умов життя для сільського населення; надати навики аналізувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку сільського сектора та вплив зовнішніх і внутрішніх чинників;

Основи наукових досліджень в економіці. Мета даної дисципліни полягає у висвітленні теоретичних основ, питань методології, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності в економіці, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень студентами економічних спеціальностей. Завданнями курсу є: формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок з методології, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності в економіці з широким використанням навчально - методичної та додаткової наукової літератури.

Нормування, організація та оплата праці в аграрних формуваннях. У межах дисципліни викладаються теоретичні, методичні та прикладні питання, пов'язані з нормуванням та організацією оплати праці в процесі діяльності сучасних підприємств. Головною метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх спеціалістів розуміння концептуальних основ нормування праці в сучасних умовах, використання сучасних форм та систем оплати праці в діяльності підприємств. Предметом вивчення є загальні закономірності та особливості нормування та оплата праці персоналу організацій. Загальні закономірності та особливості організації та оплати праці персоналу. Встановлення умов (норм) оплати праці, встановлення трудових обов'язків працівника, визначення системи обліку при оплаті індивідуальних і колективних результатів праці; порядок внесення змін в організацію оплати праці. Основною метою викладання дисципліни є формування комплексу теоретичних знань і вмінь щодо розробки та здійснення раціональної організації праці персоналу, нормування та оплати праці, які б забезпечували високу ефективність роботи персоналу.

Соціологія праці. Суть, зміст, характер і функції праці. Формування поведінки людини в процесі трудової активності. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва. Оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах.

Теорія організації Мета: формування сучасного, на основі системного підходу, світогляду щодо створення, функціонування й еволюції організацій.

Завдання: забезпечення студентів знаннями про теорію та практику функціонування організацій у мінливих умовах сучасного ринкового соціально-економічного середовища, про регулювання процесів, які в них відбуваються у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем тощо; вивчення основних організаційних теорій; вивчення теоретико-методологічних засад створення й функціонування організацій; засвоєння основних методичних підході аналізу внутрішнього й зовнішнього середовища організацій; набуття вмінь побудови організаційних структур організацій різних типів; набуття навичок трансформації, створення іміджу й культури організацій.

Організація агробізнесу. Підприємництво і бізнес в аграрній сфері: суть, завдання, переваги. Характеристика підприємницьких структур. Складання бізнес-планів.

Економічний аналіз. Метою дисципліни вивчення курсу «Економічний аналіз» є формування знань щодо методів системного оцінювання діяльності сільськогосподарських підприємств, виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Логіка і структура курсу «Економічний аналіз» дозволить студентам засвоїти необхідний обсяг знань, що дає можливість досягти високого рівня професійної та економічної компетентності майбутніх фахівців. Завдання. На методологічних засадах цивілізаційної

парадигми розвитку суспільства сформувати сучасне економічне мислення та світогляд студентів, забезпечити оволодіння ними знаннями та методами аналізу економічних законів, процесів.

Фінансовий аналіз. Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі теорії та методології фінансового аналізу, чіткого уявлення про зміст фінансово-господарської діяльності в умовах ринкової економіки, причинно-наслідкові взаємозв'язки економічних явищ та фінансових процесів, структуру інформаційного забезпечення менеджменту; набуття навичок обґрунтування управлінських рішень з розв'язання фінансових ситуацій; оволодіння навичками організації та проведення фінансового аналізу. Завданнями навчальної дисципліни, що мають бути вирішеними у процесі її вивчення, є: формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі теорії та методології фінансового аналізу, чіткого уявлення про зміст фінансово-господарської діяльності в умовах ринкової економіки, причинно-наслідкові взаємозв'язки економічних явищ та фінансових процесів, структуру інформаційного забезпечення менеджменту; набуття навичок обґрунтування управлінських рішень з розв'язання фінансових ситуацій; оволодіння навичками організації та проведення фінансового аналізу.

Регіональна економіка. Завданням вивчення дисципліни є засвоєння теорії розміщення продуктивних сил, регіональної економіки та регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її економічних районів тощо. Метою вивчення дисципліни є формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямків регіонального розвитку економіки.

Національна економіка. Теоретичні та організаційні основи регулювання національної економіки. Прогнозування, програмування і макроекономічне планування у системі регулювання національної економіки. Методи державного регулювання економіки.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
Освітня програма «Облік і оподаткування»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	150
– заочна	140
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з обліку і оподаткування

Концепція підготовки

За спеціальністю «Облік і оподаткування» здійснюється підготовка фахівців, спрямована на поглиблене вивчення теорії і практики забезпечення обліку, аудиту і оподаткування в аграрній сфері економіки. Важливим спрямуванням такої підготовки є орієнтація студентів на самостійну роботу, розвиток творчої активності з пошуку ефективних рішень щодо розв'язання досліджуваних проблем, набуття навиків до опрацювання наукової літератури, чинного законодавства та на цій основі вміння з урахуванням міжнародних стандартів критично оцінювати організацію облікового процесу, аналізу, аудиту та оподаткування на конкретних підприємствах, розробляти ефективні пропозиції з поліпшення обліково-економічної роботи для підвищення ефективності господарювання в цілому.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється на базі таких підприємств:

– ВП НУБіП України «Великоснітинське навчально–дослідне господарство ім. О.В. Музиченка» (Київська обл.);

– ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція» (Київська обл.);

– ВП НУБіП України «Навчально–дослідне господарство «Ворзель»» (Київська обл..);

– інших баз практичного навчання студентів (слухачів) університету із числа передових установ, підприємств, організації будь–якої форми власності в Україні та зарубіжжя, що мають належні умови для проведення практики студентів відповідно до вимог освітньо–професійних програм підготовки фахівців.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Облік та аудит фінансових результатів.
2. Облік і аналіз витрат виробництва зерна.
3. Облік та аудит амортизації основних засобів та нематеріальних активів.
4. Облік та аудит розрахунків з бюджетом по податку на прибуток
5. Облік та аналіз розрахунків з постачальниками і підрядчиками

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за програмами підготовки магістрів за спеціальностями та освітніми програмами, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3.

Сфери зайнятості випускників

Головний бухгалтер; заступник головного бухгалтера; провідний бухгалтер; головний касир; бухгалтер І категорії; бухгалтер ІІ категорії; бухгалтер; аудитор; асистент аудитора; провідний бухгалтер-ревізор; бухгалтер-ревізор І категорії; бухгалтер-ревізор ІІ категорії; бухгалтер-ревізор; бухгалтер-експерт; спеціаліст-бухгалтер; головний ревізор; завідуючий касою тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Облік і оподаткування» Освітня програма «Облік і оподаткування»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Політична економія	2	150	5
2	Мікроекономіка	3	120	4
3	Макроекономіка	4	120	4
4	Економічна історія	4	120	4
5	Математика для економістів	1,2	210	7
6	Теорія ймовірності та математична статистика	2	150	5
7	Податкова система	5	120	4
8	Економіко-математичне моделювання	6	120	4
9	Економетрика	5	120	4
10	Інформатика	1	150	5
11	Економіка підприємства	5	120	4
12	Менеджмент	4	120	4
13	Маркетинг	4	120	4
14	Гроші і кредит	3	120	4
15	Фінанси	4	120	4
16	Теорія бухгалтерського обліку	3,4	240	8
17	Економіка праці і соціально-трудові відносини	5	120	4
18	Міжнародна економіка	3	120	4
19	Статистика	3,4	180	6
20	Аналіз господарської діяльності	6	120	4
21	Фінансовий облік	5,6	240	8
22	Управлінський облік	7	120	4
23	Звітність підприємств	8	120	4
24	Облік у банках	8	120	4
25	Облік в установах державного сектору	6	120	4
26	Облік і звітність в оподаткуванні	8	120	4
27	Аудит	7	120	4
28	Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях	7	120	4
29	Господарське законодавство	7	120	4
30	Університетська освіта та соціальні комунікації	1	60	2
Разом за обов'язковою складовою			**4020**	**134**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	120	4
2	Філософія	3	150	5
3	Іноземна мова	1,2,3,4,5,6	270	9
4	Безпека праці і життєдіяльності	2	120	4
5	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
6	Технологія виробництва продукції рослинництва	1	150	5
7	Технологія виробництва продукції тваринництва	2	150	5
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Політологія	5	120	4
1	Соціологія	5	120	4
1	Релігієзнавство	5	120	4
1	Логіка	5	120	4
1	Основи риторики	5	120	4
1	Етика та естетика	5	120	4
1	Психологія та педагогіка	5	120	4

1	Соціологія праці	5	120	4
2	Основи біржової діяльності	5	150	5
2	Ціна і ціноутворення	5	150	5
3	Організація агробізнесу	6	120	4
3	Управління витратами	6	120	4
4	Бухгалтерський облік в прикладних програмних рішеннях	6	120	4
4	Комп'ютерний облік в державному секторі економіки	6	120	4
5	Економіка сільського господарства	6	120	4
5	Економіка природокористування	6	120	4
5	Страхування	6	120	4
5	Міжнародне оподаткування	6	120	4
6	Іпотечне кредитування	7	120	4
6	Банківська система	7	120	4
6	Фінансовий ринок	7	120	4
7	Фінанси підприємств	7	120	4
7	Інвестування	7	120	4
8	Бухгалтерський облік в галузях національного господарства	7	120	4
8	Облік у зарубіжних країнах	7	120	4
9	Проектний аналіз	8	150	5
9	Методи і моделі в аналізу і аудиті	8	150	5
10	Основи наукових економічних досліджень	8	120	4
10	Соціальна відповідальність	8	120	4
11	Регіональна економіка	8	150	5
11	Національна економіка	8	150	5
Всього за вибором студентів			**1410**	**47**
Разом за вибірковою складовою			**6510**	**217**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		690	23
2	Навчальна практика		180	6
3	Виробнича практика		300	10
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**150**	**5**
Державна атестація			**60**	**2**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Політична економія. Товарне виробництво і підприємство. Суспільне відтворення та економічне зростання. Основні суспільні форми виробництва та їх еволюція. Всесвітнє господарство і світовий ринок.

Мікроекономіка. Сучасні елементи мікроекономічного середовища та їх діяльності в умовах соціальної орієнтованої ринкової економіки. Прийоми і способи прийняття економічних рішень на мікроекономічному рівні з метою виживання підприємств у сучасних економічних умовах функціонування ринкових відносин.

Макроекономіка. Макроекономічні процеси в умовах побудови і розвитку ринкової економіки України. Система визначення, шляхи вирішення Завдань щодо їх досягнення. Встановлення взаємовідносин і визначення порядку, взаємовідносин між

об'єктами і суб'єктами макроскопічного середовища. Вирішення макроекономічних завдань.

Економічна історія. Господарство та економічна думка суспільств періоду первісної доби та початку XIX ст. Світове господарство та основні напрями економічної думки XIX - XX ст.

Математика для економістів. Елементи лінійної та векторної алгебри, аналітичної геометрії. Математичний аналіз: функція, межа, неперервність функції, похідна, основні правила диференційного рівняння, функції однієї змінної та дослідження її методами диференціальної числової функції декількох змінних.

Теорія ймовірності та математична статистика. Події, ймовірність, повторення дослідів, закони розподілу ймовірностей, числові характеристики випадкових величин, системи і функції випадкових величин, граничні теореми теорії ймовірностей, ймовірності моделі економічних задач.

Податкова система. Вивчення теоретичних та організаційних основ оподаткування, методики розрахунків і порядку сплати податків і обов'язкових платежів юридичних і фізичних осіб.

Економіко-математичне моделювання. Створення моделей економічних систем за допомогою різних економіко-математичних моделей та розв'язання оптимізаційних задач з метою прогнозування побудови і управління сучасними сільськогосподарськими підприємствами. Методи нелінійного програмування, розв'язання транспортної задачі, вирішення актуальних економічних задач сільськогосподарського виробництва.

Економетрика. Методи оцінки параметрів залежностей (побудова моделей), які характеризують кількісні взаємозв'язки між економічними величинами. Використання економетричних моделей в економічних дослідженнях.

Інформатика. Системне забезпечення інформаційних процесів. Мережні технології. Застосування Інтернету в економіці. Організація комп’ютерної безпеки та захисту інформації. Основи ВЕБ-дизайну. Програмні засоби роботи зі структурованими документами. Програмні засоби роботи з базами та сховищами даних. Основи офісного програмування. Службові програми. Призначення та застосування програм архівування інформації. Основи захисту комп’ютера від шкідливого програмного забезпечення.

Економіка підприємства. Економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Менеджмент. Теоретичні основи менеджменту, менеджер у системі управління. Мотивація та правила менеджерської діяльності. Механізм контролю і відповідальності в системі менеджменту.

Маркетинг. Сутність, зміст маркетингу та його концепції, система й характеристики сучасного маркетингу, а також маркетингові політики: товарна, цінова, комунікацій та розподілу.

Гроші і кредит. Походження, суть і функції грошей та кредиту, форми здійснення грошових і кредитних відносин, будова грошових і кредитних систем, закономірності обігу грошей, стійкість грошових систем і напрями вдосконалення грошових і кредитних відносин в Україні та, зокрема, в АПК.

Фінанси. Сутність, види і функції фінансів АПК. Фінанси підприємств, формування і використання прибутку, оборотні кошти, кредитування підприємств, фінансове забезпечення, відтворення основних фондів, показники фінансового стану підприємств та їх оцінка.

Теорія бухгалтерського обліку. Предмет і метод бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку Система рахунків. Методологія обліку основних господарських процесів. План

рахунків бухгалтерського обліку. Облікові регістри і форми бухгалтерського обліку.

Економіка праці і соціально-трудові відносини. Вивчає методологію і методику аналізу внутрішнього ринку праці, планування й аналіз системи трудових показників на підприємстві; набуття навичок розв'язування практичних завдань економіки праці.

Міжнародна економіка. Маркетинг у зовнішньоекономічній діяльності. Експортно-імпортні операції із сировиною, промисловим і сільськогосподарським товаром. Спільна підприємницька діяльність. Методи зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.

Статистика. Організація спостереження, зведення й аналіз статистичних даних з використанням методів групувань, середніх величин і показників варіації, дисперсійних і кореляційних обчислень, оцінки часово-просторових змін масових суспільних явищ.

Аналіз господарської діяльності. Теоретичні, методичні та організаційні основи аналізу господарської діяльності економічних суб’єктів. Аналітична оцінка бізнес-процесів економічного суб’єкта та їх ресурсного забезпечення. Фінансовий аналіз результатів господарської діяльності економічного суб’єкта.

Фінансовий облік. Вивчення методів і організації ведення на підприємствах фінансового обліку активів з використанням прогресивних форм і національних стандартів. Вивчення методів і організації ведення на підприємствах фінансового обліку капіталу і зобов'язань з використанням прогресивних форм і національних стандартів.

Управлінський облік. Вивчення принципів і методів управлінського обліку, його місця і ролі в управлінні діяльністю підприємства; набуття вмінь застосовувати відповідні методи і прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Звітність підприємств. Загальні вимоги до звітності. Баланс підприємства. Звіт про фінансові результати. Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах. Зведена і консолідована звітність. Фінансовий звіт суб’єкта малого підприємництва. Податкова звітність. Статистична і спеціальна звітність.

Облік у банках. Загальні теоретичні основи і принципи організації бухгалтерського обліку; технічне оформлення і забезпечення бухгалтерського обліку; облікові номенклатури і носії облікової інформації; документообіг; облікова політика банку; організація обліку основних банківських операцій.

Облік в установах державного сектору. Основи побудови бухгалтерського обліку в бюджетних установах. Облік доходів, видатків і розрахункових операцій. Облік необоротних та оборотних активів, власного капіталу.

Облік і звітність в оподаткуванні. Облік та порядок складання звітності по податку на прибуток, ПДВ, акцизному податку, податку на доходи фізичних осіб, місцевих податках і зборах, майнових та ресурсних платежах, а також порядок обліку та складання звітності при спеціальних режимах оподаткування.

Аудит. Особливості застосування елементів організації, реєстрів синтетичного та аналітичного обліків. Обпік коштів, розрахунків, матеріальних запасів, основних засобів, нематеріальних активів, оплати праці, систем, варіантів витрат на виробництво, визначення собівартості продукції. Функції аудиту: перевірка правильності складання балансу та облік прибутків і збитків, аналіз стану обліку, відповідність його вимогам закону; дотримання рівності прав акціонерів при розподілі дивідендів і голосуванні.

Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях. Наукові основи організації, планування виробництва, використання виробничого потенціалу в різних галузях сільськогосподарських підприємств, а також організація

виробничо-економічних зв'язків у сфері АПК в умовах ринкових відносин.

Господарське законодавство. Вивчаються основні правові інститути загальної частини господарського законодавства, а також питання правового регулювання окремих сфер господарського життя на основі господарського та господарського процесуального законодавства України.

Університетська освіта та соціальні комунікації. Університетська освіта в контексті Болонського процесу. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою. Організація навчального процесу в університеті. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі: вступ до спеціальності. Бібліотека університету і правила користування її фондами. Соціально-культурна інфраструктура університету. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Філософія», «Іноземна мова», «Безпека праці і життєдіяльності», «Фізичне виховання», «Технологія виробництва продукції рослинництва», «Технологія виробництва продукції тваринництва» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Політологія. Закони, структура та функції політології. Влада і владні відносини. Політична система суспільства, місце і роль у ній держави. Політична свідомість і політична культура. Політика і національні відносини. Політика і екологія. Національно-державний розвиток України.

Соціологія. Соціологічна суть. Формування поведінки людини в процесі трудової активності та місце в цьому процесі системи мотивації та засобів соціального контролю. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва.

Релігієзнавство. Це комплексна галузь гуманітарного пізнання, що вивчає закономірності виникнення, історію розвитку та загальні характеристики релігійних уявлень. Досліджує суспільно-історичну природу релігії, механізм її соціальних зв'язків з духовною, політичною та економічною системами суспільства. Вивчення дисципліни дає можливість студентам замінити стихійне ставлення до релігії свідомим, сприяє формуванню світогляду та володінню досягненнями світової та вітчизняної культури і виваженому ставленню до різних релігійних переконань.

Логіка. формування логічної культури мислення фахівця; розуміння загальнокультурної значущості логічної теорії; розвиток природних можливостей мислення людини, підвищення її творчого потенціалу; з'ясування логічних основ формалізації міркувальної діяльності, алгоритмізації інформаційних технологій.

Основи риторики. Предмет риторики, основний зміст понять і всіх розділів класичної риторики. Сучасні науки: неориторика, стилістика, поетика, прагматика, теорія комунікація тощо.

Етика та естетика. Дає знання стосовно особливостей та характерних рис морального і художнього відношення людини і світу, освоєння основних функції, що їх виконує етика і естетика в пізнанні усіх сфер людського буття, структури цих сфер, змісту основних категорій і значення такого знання для роботи у різних ділянках діяльності людини.

Психологія та педагогіка. Формування системи знань про психіку особистості як найвищу цінність суспільства; усвідомлення сутності механізмів психічних процесів, станів, якостей особистості як підвалин її формування в процесі виховання, навчання та освіти. Засвоєння основних термінів та понять психології й педагогіки на рівні їх відтворення і тлумачення; здобуття навичок та елементарних умінь застосувати їх у практичній діяльності для підвищення конкурентоспроможності фахівця у соціально-сихологічній сфері. Психіка людини, закономірності формування особистості в процесі виховання, навчання й освіти.

Соціологія праці. Суть, зміст, характер і функції праці. Формування поведінки людини в процесі трудової активності. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва. Оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах.

Основи біржової діяльності. Основи біржової діяльності. Товарна, фондова, валютна біржі. Біржові угоди, порядок укладання та механізм біржових торгів.

Ціна і ціноутворення. Теорії ціноутворення, методика формування ціни. Гранична корисність ціни, методологічна атиповість формування цін в умовах інфляції, забезпечення еквівалентності обліку та цін в АПК.

Організація агробізнесу. Підприємництво і бізнес в аграрній сфері: суть, завдання, переваги. Характеристика підприємницьких структур. Складання бізнес-планів.

Управління витратами. Мета навчальної дисципліни – викладення студентам необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів розробки та реалізації загальної стратегії та напрямів виробничої діяльності промислового підприємства; розробки та впровадження сучасної виробничої системи, включаючи розробку виробничого процесу, рішень щодо розташування виробничих потужностей, проектування підприємства, продукту, впровадження стандартів та норм на виконання робіт; планування та контролю поточного функціонування виробничої системи. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: дослідження виробничих процесів у їх взаємозв’язку, що складаються під впливом об’єктивних економічних законів і факторів суб’єктивного порядку; наукове обґрунтування рішень щодо оцінки бізнес-планів з об’єктивною оцінкою їх виконання.

Бухгалтерський облік в прикладних програмних рішеннях. Комп'ютерні технології ведення обліку в сільськогосподарських підприємствах.

Комп’ютерний облік в державному секторі економіки. Комп'ютерні технології ведення обліку в державному секторі економіки.

Економіка сільського господарства. Система виробничих відносин у взаємозв'язку з продуктивними силами в сільському господарстві. Шляхи і способи раціонального використання землі, матеріальних і трудових ресурсів, інтенсифікації сільськогосподарського виробництва на базі науково-технічного прогресу спеціалізації, кооперації та інтеграції підприємств АПК, розвиток товарно-грошових відносин, шляхи підвищення ефективності виробництва.

Економіка природокористування. Взаємодія екологічних і економічних факторів, підтримання належної якості навколишнього середовища, ресурсозбереження. Показники, що характеризують екологічну, економічну і соціальну ефективність природоохоронних заходів, зміни психологічних умов і соціально-гігієнічного стану.

Страхування. Сутність, принципи і роль страхування. Класифікація страхування, страхові ризики та їх оцінки. Страховий ринок і його характеристика, страхова організація, державне регулювання страхової діяльності. Особове страхування. Страхування майна підприємств та фізичних осіб.

Міжнародне оподаткування. Вивчає фундаментальні теоретичні основи міжнародного оподаткування, практику застосування угод щодо уникнення подвійного оподаткування та використання методів міжнародного податкового планування.

Іпотечне кредитування. Формування в майбутніх фахівців спеціальних знань з організації роботи іпотечних фінансово-кредитних установ і принципів функціонування системи іпотечного кредитування в цілому. Вивчення теорії та практики кредитування під заставу нерухомого майна.

Банківська система. розкриваються теоретичні аспекти вивчення різноманітних банківських послуг: від традиційних депозитно-кредитних і розрахунково-касових операцій, які становлять основу банківської справи – до найновіших форм грошово-кредитних і фінансових інструментів, які використовуються банківськими структурами.

Фінансовий ринок. Особливості грошового ринку, українського і міжнародного ринків капіталу, валютного та сегменту похідних інструментів, специфіка різних фінансових інститутів.

Фінанси підприємств Мета викладання курсу «Фінанси підприємств»: надання і поглиблення знань студентів з питань теорії і практики фінансових відносин суб’єктів господарювання. Завдання дисципліни: з’ясування сутності фінансових ресурсів підприємств, методів і джерел їхнього формування, організації фінансової діяльності підприємств; здобуття навичок здійснення розрахунків грошових надходжень, прибутку, його розподілу, впливу оподаткування на використання прибутку; визначення потреби в оборотних коштах, джерелах фінансування відтворення основних виробничих засобів, їх ефективного використання; оволодіння методами оцінки фінансового стану, санації підприємств.

Інвестування. Методологічні основи інвестування. Форми, об'єкти та напрямки інвестування. Інвестиційні ризики. Фінансове забезпечення інвестування. Складання бюджету інвестиційного проекту та управління інвестиційним процесом.

Бухгалтерський облік в галузях національного господарства. Особливості методики й організації бухгалтерського обліку на підприємствах торгівлі, в бюджетних установах і кредитних організаціях, промисловості.

Облік у зарубіжних країнах. Вивчення теорії і практики фінансового та управлінського обліку в зарубіжних країнах; набуття вмінь використання передового досвіду в галузі організації обліку, аналізу та контролю з урахуванням чинного законодавства.

Проектний аналіз. Альтернативи реалізації ринкових підходів та обґрунтування проектів для задоволення суспільних потреб. Вивчення сучасних методів управління інвестиційними проектами суб’єктами господарської діяльності.

Моделі і методи в аналізі та аудиті. Суть, принципи і методологічні основи використання методів і моделей у розробці управлінський рішень. Методика розробки варіантів рішень беззбитковості діяльності підприємства. Методи і моделі розробки рішень управління реальними і фінансовими інвестиціями та активами. Методи і моделі стратегічного управління і прогнозування розвитку підприємства.

Основи наукових економічних досліджень. Наука і наукове дослідження. Методологія економічного дослідження. Загальні методи наукових досліджень. Спеціальні методи економічних досліджень. Основи організації наукових досліджень в економіці.

Соціальна відповідальність. Формування фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності професійних компетенцій, вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності.

Регіональна економіка. Наукові основи розміщення продуктивних сил та

організації господарств залежно від природно-ресурсного потенціалу і науково-технічного прогресу. Особливості розвитку економіки окремих регіонів України.

Національна економіка. Теоретичні та організаційні основи регулювання національної економіки. Прогнозування, програмування і макроекономічне планування у системі регулювання національної економіки. Методи державного регулювання економіки.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»
Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	130
– заочна	90
Термін навчання	3 роки 10 місяців
Кредити ЄКТС	240
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з фінансів, банківської справи і страхування

Концепція підготовки

За спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» здійснюється підготовка фахівців, які на високому рівні можуть забезпечити ведення фінансового та бухгалтерського обліку на підприємстві. Забезпечувати складання фінансової звітності підприємства. Здійснює заходи щодо визначення фінансового стану на підприємстві та підвищення ефективності його діяльності. Здійснювати контроль за веденням касових операцій, раціональним та ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Вміти застосовувати отримані теоретичні та практичні знання для ефективного ведення на підприємстві фінансового обліку. Вміти розробляти пропозиції з поліпшення фінансової. обліково-економічної роботи на підприємстві.

Практичне навчання

Практична підготовка студентів є невід’ємною складовою навчального процесу підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів з економіки підприємства. Набуття професійних практичних навичок висококваліфікованого фахівця можливе лише за умов безпосередньої участі у виробничих технологічних процесах на базі агропромислових підприємств різних форм власності та підрозділів науково-дослідних установ.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських (дипломних) робіт (проектів)

1. Фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств
2. Механізм регулювання фінансового ринку в Україні
3. Розвиток кредитного ринку в Україні
4. Система оподаткування суб’єктів підприємницької діяльності та шляхи її реформування
5. Розвиток ринку страхування життя в Україні

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Фінансист; економіст планово-фінансового відділу; керівник лабораторії наукової організації та управління виробництвом, економіст, економіст з планування, економіст з договірних претензійних робіт, економіст з фінансової роботи, керівники та помічники фінансових відділів підприємств, асоціацій, фірм обслуговуючої сфери АПК різних форм власності тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Політична економія	2	150	5
2	Мікроекономіка	3	120	4
3	Макроекономіка	4	120	4
4	Економічна історія	1	150	5
5	Математика для економістів	1,2	210	7
6	Теорія ймовірності й математична статистика	2	150	5
7	Інформатика	1	150	5
8	Економетрика	5	120	4
9	Оптимізаційні методи і моделі	5	120	4
10	Податкова система	7,8	150	5
11	Фінанси підприємств	4	150	5
12	Страхування	7	150	5
13	Бюджетна система	5	120	4
14	Інвестування	7	120	4
15	Статистика	3,4	120	4
16	Гроші і кредит	3,4	300	10
17	Фінанси	3,4	300	10
18	Бухгалтерський облік	5,6	120	4
19	Економіка підприємства	5	120	4
20	Менеджмент	8	120	4
21	Маркетинг	6	120	4
22	Економіка праці і соціально-трудові відносини	4	120	4
23	Міжнародна економіка	3	120	4
24	Банківська система	6	150	5
25	Фінансовий ринок	5	120	4
26	Фінансовий аналіз	5	120	4
27	Планування і започаткування власної справи	7	120	4
28	Університетська освіта та соціальні комунікації	1	60	2
Разом за обов'язковою складовою			**3960**	**132**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	120	4
2	Філософія	3	150	5
3	Іноземна мова	1,2,3,4,5,6	270	9
4	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
5	Безпека праці і життєдіяльності	2	120	4
6	Технологія виробництва продукції рослинництва	1	150	5
7	Технологія виробництва продукції тваринництва	2	150	5
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Місцеві фінанси	6	120	4
	Міжнародні фінанси		0	
2	Фінансова діяльність суб'єктів господарювання	6	120	4
	Бюджетування суб'єктів господарювання		0	
3	Страхові послуги	7	120	4
	Основи актуарних розрахунків		0	
4	Податкове рахівництво	8	120	4
	Податковий контроль		0	
5	Аналіз банківської діяльності	8	120	4
	Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції		0	

	Платіжні системи		0	
6	Операції з цінними паперами	7	120	4
	Фінансово-кредитні системи зарубіжних країн		0	
7	Правознавство	8	90	3
	Логіка		0	
	Соціологія		0	
	Політологія		0	
	Психологія та педагогіка		0	
	Етика та естетика			
	Релігієзнавство		0	
	Основи риторики		0	
8	Регіональна економіка	7	120	4
	Національна економіка		0	
9	Звітність підприємств	8	120	4
	Аудит		0	
10	Економічний аналіз	5	120	4
	Стратегічний аналіз в бізнесі		0	
11	Економічні і фінансові ризики (in English)	7	120	4
	Економіка агропромислових формувань		0	
12	Ціна і ціноутворення	6	120	4
	Основи біржової діяльності		0	
13	Нормування, організація та оплата праці в аграрних формуавннях	8	120	4
	Ринок праці		0	
14	Управління витратами	7	120	4
	Організація агробізнесу		0	
Всього за вибором студентів			**1680**	**56**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		690	23
2	Навчальна практика		180	6
3	Виробнича практика		120	4
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**120**	**4**
Державна атестація			**60**	**2**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Політична економія. Метою вивчення дисципліни є засвоєння майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов’язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Завдання: набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

Мікроекономіка. Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування ринково орієнтованого економічного світогляду, знань і навичок стосовно з'ясування механізмів встановлення та відновлення рівноваги мікросистем та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: засвоєння мотивів, основних закономірностей та методологічних принципів поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах на мікрорівні; оволодіння універсальним інструментарієм для самостійного аналізу та обґрунтування прийняття оптимальних господарських рішень за умов обмеженості засобів і наявності альтернативних можливостей.

Макроекономіка. Метою дисципліни вивчення курсу «Макроекономіка» є надання студентам глибоких теоретичних знань з проблем функціонування економіки – важливої сфери життєдіяльності людини, дії об'єктивних економічних законів, ознайомлення з методами і умовами ефективного господарювання і цілісне систематичне уявлення про макроекономічну теорію і політику. Логіка і структура курсу "Макроекономіка" дозволить студентам засвоїти необхідний обсяг знань, що дає можливість досягти високого рівня професійної та економічної компетентності майбутніх фахівців. Завдання. Основними завданнями курсу є вивчення таких проблем, як: методи вимірювання динаміки рівнів національного виробництва; умови формування і наслідки порушення макроекономічної рівноваги; вплив інфляції на безробіття та економічний розвиток; методи державного бюджетно-податкового регулювання; інструменти державної грошово-кредитної політики;

Економічна історія. Мета вивчення: формування системи знань про основні етапи формування і напрями розвитку господарства та економічних учень, передумови та закономірності еволюції світового господарства, економічної науки, економічні концепції головних шкіл і напрямів економічної думки.

Предмет дисципліни: господарство країн світу в історичному розвитку, виникнення і розвиток економічних поглядів та ідей, що склались у систему.

Змістові модулі: господарство та економічна думка суспільств періоду первісної доби та початку XIX ст., світове господарство та основні напрями економічної думки XIX - XX ст.

Математика для економістів. Метою вивчення вищої математики є формування особистості студентів, розвиток їх інтелекту та здібностей до логічного та алгоритмічного мислення. Основними завдання навчальної дисципліни є оволодіння основами математичного апарату, необхідного для розв'язання теоретичних і практичних економічних задач; вміння самостійно знаходити, вивчати і застосовувати наукову літературу та інші інформаційні джерела і ресурси з вищої математики; напрацювання навичок з математичного дослідження прикладних задач, а саме вміння перевести конкретну економічну задачу на математичну мову з наступною побудовою її математичної моделі.

Теорія ймовірності та математична статистика. Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності випадкових явищ та їх використання для побудови економічних стохастичних моделей. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування базових знань і практичних навичок з основ імовірнісно-статистичного апарату, основних методів кількісного вимірювання випадковості дії факторів, що впливають на будь-які процеси, засад математичної статистики, яка використовується під час планування, організації та управління виробництвом, оцінювання якості продукції, системного аналізу економічних структур та технологічних процесів, застосування математичних методів в економіці. Програма передбачає вивчення двох змістових модулів - теорія ймовірностей та математична статистика.

Інформатика. Мета курсу дисципліни є формування знань про принципи побудови та функціонування обчислювальних машин, організацію обчислювальних процесів на персональних комп'ютерах та їх алгоритмізацію, програмне забезпечення ПК і комп'ютерних мереж, а також ефективне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. Основними завдання курсу є вивчення теоретичних основ інформатики і набуття навичок використання прикладних систем обробки економічних даних; систем програмування для ПК; комп'ютерних мереж під час дослідження соціально-економічних систем та розв'язування завдань фахового спрямування. Передбачає вивчення чотирьох змістовних модулів: архітектура сучасного комп'ютера, сучасні програмні засоби обробки текстової інформації, робота з із табличним редактором MS Excel та сучасні програмні засоби обробки графічної інформації

Економетрика. Метою вивчення навчальної дисципліни «Економетрика» є набуття студентами знань, щодо кількісного оцінювання взаємозв'язків економічних показників для різних масивів економічної інформації, вдаючись до тестування останньої стосовно відповідності її певним передумовам. Завданнями навчальної дисципліни, що мають бути вирішеними у процесі її вивчення, є: допомога студенту опанувати методи побудови та реалізації економетричних моделей за допомогою персонального комп'ютера; здобути знання про застосування економетричних моделей в економічних дослідженнях; набуття студентами навичок узагальнення результатів статистичного аналізу та розробки відповідних управлінських рішень.

Оптимізаційні методи і моделі. Учбова дисципліна направлена на опанування методів розв'язання задач оптимізації фінансового та аграрного менеджменту.

Предмет вивчення – економічні та організаційно-управлінські системи. Знання з "Оптимізаційні методи і моделі" необхідні студентам для написання бакалаврських і магістерських робіт, а також проведення наукових досліджень

Податкова система. Мета: з'ясування економічної природи податків, їх суті, функцій, об'єктивності в ринкових умовах; розкриття змісту податкової політики, податкової системи, податкового механізму та їх складових, вивчення практичного механізму застосування окремих податків та зборів, освоєння вимог до заповнення податкової звітності та механізму обчислення податків.

Завдання: вивчення теоретичних та організаційних основ оподаткування, методики розрахунків і порядку сплати податків і обов'язкових платежів юридичних і фізичних осіб.

Фінанси підприємств Мета викладання курсу «Фінанси підприємств»: надання і поглиблення знань студентів з питань теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання. Завдання дисципліни: з'ясування сутності фінансових ресурсів підприємств, методів і джерел їхнього формування, організації фінансової діяльності підприємств; здобуття навичок здійснення розрахунків грошових надходжень, прибутку, його розподілу, впливу оподаткування на використання прибутку; визначення потреби в оборотних коштах, джерелах фінансування відтворення основних виробничих засобів, їх ефективного використання; оволодіння методами оцінки фінансового стану, санації підприємств.

Страхування. Мета: формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави. Завдання: набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією; надання страхових послуг; оцінювання ризиків; урегулювання страхових претензій.

Бюджетна система. Мета вивчення дисципліни – формування знань з організації та функціонування бюджетної системи, її ролі у соціально-економічному розвитку країни. У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах суспільства; загальні засади бюджетного устрою і принципи побудови бюджетної системи; сутність, функціональне призначення та особливості структури основних елементів бюджетної системи (консолідованого бюджету, державного бюджету, місцевих бюджетів); завдання, принципи й методи бюджетного планування; основні методи і джерела формування доходів бюджету, напрямки і форми фінансування видатків; загальні методики визначення обсягів бюджетних видатків, що забезпечують реалізацію відповідних функцій держави; основні принципи та форми державного кредиту, стратегії і технології управління державним боргом.

Інвестування. Мета дисципліни — сформувати у студентів комплексне поняття про значення проектного аналізу для перспектив розвитку підприємництва, про можливі альтернативи реалізації ринкових підходів та обґрунтування проектів для задоволення суспільних потреб. Основними завданнями дисципліни є: розгляд теоретичних основ проектного аналізу, предмету, мети та основних концепції та принципів проектного аналізу, життєвого циклу проекту; вивчення місця концепції вигід і витрат у проектному аналізі, явних та неявних вигід і витрат, альтернативної вартості як ключової концепції проектного аналізу; дослідження впливу зміни вартості грошей з часом, концепції та методичного інструментарію оцінювання вартості грошей у часі та його застосуванні у фінансових розрахунках, визначення майбутньої та поточної вартості грошей у фінансових розрахунках; обґрунтування стандартних фінансових та неформальних критеріїв прийняття рішень, вивчення методики розрахунку інтегральних показників, порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінки.

Статистика. Метою вивчення навчальної дисципліни «Статистика» є формування базових знань студентів, зокрема опанування ними професійних знань і практичних навичок з методики і форм, видів і способів проведення статистичного спостереження сільськогосподарського виробництва, розробки та аналізу статистичних даних, сприяння формуванню економічного мислення адаптованого до вимог ринкової економіки.

Завдання навчальної дисципліни, що мають бути вирішеними у процесі її вивчення: розуміння завдань, які поставлені перед статистичною службою України в сучасних умовах ринкових відносин; засвоєння теоретичних положень та опанування практичних навичок щодо застосування статистичних методів аналізу масових соціально−економічних явищ та процесів; набуття навичок узагальнення результатів статистичного аналізу та розробки відповідних управлінських рішень;

Гроші та кредит. Метою вивчення курсу дисципліни “Гроші та кредит” є надання студентам теоретичних та практичних знань для управління роботою в організації грошового обороту (руху грошей), сформувати у студентів теоретичну базу для наступного оволодіння практикою використання грошово-кредитних інструментів у системі регулювання економіки України. Важливим при цьому є вивчення економічних відносин, пов’язаних з оборотом грошей, в тому числі і як засобу обігу та використанням кредитних відносин в сучасній економіці.

Фінанси. Метою вивчення дисципліни “Фінанси” є формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи. Освітня мета вивчення дисципліни передбачає набуття знань з усіх напрямків функціонування фінансового механізму, а саме сформувати у студентів понятійний апарат категорії фінансів для використання в практичній діяльності; надати відомості про фінанси, фінансову систему держави та її роль у функціонуванні народного

господарства; навчити застосовувати набуті знання у практичній діяльності, приймати обґрунтовані рішення та вирішувати поставлені завдання.

Бухгалтерський облік. Метою викладання навчальної дисципліни "Бухгалтерський облік" є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Основними завданнями вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» є вивчення методів і раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

Економіка підприємства Економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Менеджмент. Мета навчальної дисципліни - дати студентам комплексну систему знань про суть управління в підприємствах та організаціях АПК та навичок з управління виробничими процесами в них; умов забезпечення результативності господарюючих структур; діагностики та проектування системи аграрного менеджменту, адекватних цілям і задачам ринкової економіки в сільському господарстві. Завданням навчальної дисципліни є підготовка майбутніх фахівців, здатних упорядкувати організаційну структуру та сформувати систему менеджменту на підприємстві (в організації), підтримувати їх стійкість і дієздатність, забезпечувати динамічний розвиток та конкурентоспроможність підприємства, чому передує теоретична підготовка студентів з питань управління і менеджменту аграрної сфери.

Маркетинг. Метою дисципліни «Маркетинг» є вивчення та оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навиками щодо застосування, використання інструментарію аграрного маркетингу; організації, планування, здійснення, управління агромаркетинговою діяльністю підприємств АПК з метою ефективного їх функціонування на ринках сільськогосподарської продукції та продовольства в Україні та світі, а також подальшого розвитку. Завдання дисципліни «Маркетинг» полягають в отриманні студентами знань в сфері аграрного маркетингу; маркетингових досліджень ринків сільськогосподарської продукції та продовольства; прогнозування кон’юнктури ринку; управління асортиментом продукції підприємств АПК та їх якістю; ціноутворення; системи розподілення та збуту сільськогосподарської та продовольчої продукції; просування продуктів харчування на внутрішньому та зарубіжному ринках; а також отримання знань в галузі планування аграрного маркетингу, управління та контролю агромаркетингової діяльності.

Економіка праці й соціально-трудові відносини. Метою вивчення дисципліни “Економіка праці й соціально-трудові відносини” є опанування науковими засадами розвитку трудових колективів, принципів і методів нормування, організації та стимулювання праці на всіх рівнях управління господарством, більш повного використання факторів підвищення ефективності праці, а також застосування заходів соціального захисту населення.

Завдання курсу: сформувати в студента сукупність знань про закономірності розвитку ринку праці в сільському господарстві та особливості зайнятості населення на селі; надати практичні навички студентам з ефективної організації трудових процесів в галузях АПК; озброїти прийомами та методами нормування праці на різних роботах у сільськогосподарському виробництві, навчити користуватися довідниками нормативних матеріалів; навчити майбутніх фахівців застосовувати різні мотиваційні стимули ефективної роботи працівників, адекватні для тих чи інших умов форми й системи оплати праці; забезпечити оволодіння студентами способами соціального аналізу та прийомами соціального партнерства; ознайомити з досвідом

роботи міжнародних організацій в сфері соціально-трудових відносин, зокрема Міжнародної організації праці.

Міжнародна економіка. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» є формування системи теоретико-прикладних знань про сучасну роль, функціональне наповнення та інструментарій міжнародної економіки у високо конкурентному середовищі, закономірності розвитку сучасної світової економіки. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про специфіку міжнародної діяльності; засвоєння студентами категоріального апарата, що використовується при здійсненні міжнародної торгівлі; формування системи знань про теоретичні засади аналізу міжнародного середовища та оцінювання його привабливості для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Банківська система. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Банківська система» передбачає розуміння основ діяльності банківської системи, сукупності банківських операцій та їх особливостей, основних засад взаємозв’язку банківських установ, порядку складання та змісту фінансової звітності, освоєння студентами теоретичних завдань і практичних навичок самостійного здійснення банківських операцій в сучасних умовах господарювання. Метою вивчення дисципліни «Банківська система» є оволодіння студентами основними засадами здійснення банківських операцій на такому рівні, щоб по закінченню навчання вони змогли якнайкраще орієнтуватися в питаннях діяльності банківської системи і надалі адаптувати здобуті знання у процесі діяльності за фахом.

Фінансовий ринок. Мета дисципліни полягає в розширенні знань та поглибленні навичок студентів щодо організації операцій на фінансовому ринку, механізму проведення їх та особливостей розвитку світових фондових систем, політику формування портфельних інвестицій. Завдання дисципліни - подати в необхідному обсязі теоретичний матеріал, який включає наукові розробки вітчизняних та зарубіжних вчених; дати структурне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин між емітентами, інвесторами, професійними учасниками, регулюючими органами та саморегульованими організаціями; визначити сукупність заходів, що забезпечують оптимальний ризик на фінансовому ринку та сформувати широку і правильну уяву студентів про взаємозв'язок дисципліни “Фінансовий ринок” з іншими професійними дисциплінами.

Фінансовий аналіз. Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі теорії та методології фінансового аналізу, чіткого уявлення про зміст фінансово-господарської діяльності в умовах ринкової економіки, причинно-наслідкові взаємозв'язки економічних явищ та фінансових процесів, структуру інформаційного забезпечення менеджменту; набуття навичок обґрунтування управлінських рішень з розв'язання фінансових ситуацій; оволодіння навичками організації та проведення фінансового аналізу. Завданнями навчальної дисципліни, що мають бути вирішеними у процесі її вивчення, є: формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі теорії та методології фінансового аналізу, чіткого уявлення про зміст фінансово-господарської діяльності в умовах ринкової економіки, причинно-наслідкові взаємозв'язки економічних явищ та фінансових процесів, структуру інформаційного забезпечення менеджменту; набуття навичок обґрунтування управлінських рішень з розв'язання фінансових ситуацій; оволодіння навичками організації та проведення фінансового аналізу.

Планування і започаткування власної справи. Мета – формування системи знань з основи організації, планування власної справи. Завдання: вивчення теоретичних засад бізнес-планування та набуття практичних навичок щодо розробки бізнес-планів та оцінювання ефективності підприємницьких проектів.

Університетська освіта та соціальні комунікації. Метою викладання даної навчальної дисципліни є узагальнити: бачення студентами вищої освіти як підсистеми освітнього простору та соціокультурного середовища, оволодіння знаннями, уміннями й навичками, необхідними для розуміння її системоформуючого потенціалу; знання основних засад, принципів, досвіду та перспектив Болонського процесу. Завданнями вивчення даної дисципліни є: знання та розуміння студентами місця і ролі вищої освіти у структурі освітньої системи, оволодіння досвідом аналізу теоретичних основ функціонування сучасного простору вищої освіти; основних тенденцій, чинників та форм; формування адекватного розуміння інтеграційних процесів у освіті, основних засад, результатів та перспектив Болонського процесу.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Філософія», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності», «Технологія виробництва продукції рослинництва», «Технологія виробництва продукції тваринництва» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Місцеві фінанси. Мета: надання і поглиблення знань студентів з питань сутності й ролі місцевих фінансів у розвитку економічної та соціальної інфраструктури адміністративно-територіальних одиниць, бюджетного процесу на регіональному рівні. Завдання дисципліни: дати в необхідному обсязі теоретичний матеріал, який включатиме сучасні наукові розробки як вітчизняних, так і зарубіжних учених-економістів; - дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, місцевих органів, господарства та населення; розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів, як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування.

Міжнародні фінанси Система міжнародних фінансів, еволюція світової валютної системи, світовий фінансовий ринок і його структура, валютні ринки та валютні операції, міжнародний ринок банківських кредитів, особливості функціонування євроринку.

Фінансова діяльність суб’єктів господарювання. Мета вивчення курсу - полягає у наданні студентам теоретичних знань про розробку та впровадження суб’єктами господарювання методів комплексного управління капіталом, фінансового планування за традиційними технологіями та технологією бюджетування, аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, що формує економічну стратегію підприємств різних форм власності та організаційно – правових форм. Завдання навчальної дисципліни - сформувати розуміння теоретичних фінансових концепцій та практичних методів і інструментів обробки фінансової інформації, з метою їх використання для прийняття рішень у галузі забезпечення фінансових потреб компанії, та визначення оптимальних пропорцій в структурі активів і пасивів підприємства. Предметом курсу є організація фінансової роботи підприємств всіх форм власності та організаційно-правових форм, основні напрями управління фінансами підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Страхові послуги. Метою курсу „Страхові послуги” є отримання студентами базових знань у теорії та практиці страхування. Завдання курсу полягає у з’ясуванні необхідності та суті страхування з метою створення дієвої системи захисту

інтересів громадян, підприємців та держави, здобутті навичок щодо здійснення перестрахування та фінансової діяльності страховика. У процесі викладання дисципліни з'ясовується об'єктивна необхідність страхування, розкривається його сутність, функції, принципи та роль в умовах ринкової економіки; висвітлюються питання щодо організації на напрямків розвитку страхового ринку і державного регулювання страхової діяльності; розглядаються умови особистого, майнового та страхування відповідальності, перестрахування з позицій вітчизняного та зарубіжного досвіду; вивчаються особливості та шляхи вдосконалення фінансової діяльності страховиків

Податкове рахівництво. Вивчення теоретичних та практичних основ порядку ведення податкового обліку, проведення податкових розрахунків та складання звітності. Дисципліна охоплює теоретичні й практичні аспекти податкового рахівництва, порядок приймання та комп'ютерної обробки звітних документів в органах державної податкової служби тощо.

Податковий контроль. Метою викладання є формування знань і навичок стосовно обґрунтування управлінських рішень з різним ступенем невизначеності та ризику.

Аналіз банківської діяльності. Метою вивчення курсу «Аналіз банківської діяльності» є оволодіння студентами знаннями, спрямованими на вдосконалення та підвищення професійної майстерності в управлінні банками в умовах нестабільності внутрішнього та зовнішнього середовища. Формування ринкової фінансово-кредитної системи вимагає від банків підвищення ефективності діяльності, конкурентоспроможності банківських інструментів та послуг на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання й управління банківською діяльністю. У таких умовах значна роль відводиться аналізу діяльності банку, за результатами якого обґрунтовуються стратегія і тактика його розвитку, уточнюються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються фінансові резерви, оцінюються результати діяльності управлінського персоналу, окремих підрозділів і банку в цілому.

Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції. Метою є формування в майбутніх фахівців спеціальних знань з організації роботи кредитних установ і принципів функціонування системи валютних ринків та системи міжнародного кредитування в цілому. Завдання дисципліни полягає в засвоєнні студентами теоретичних знань та набуття практичних навичок виконання кредитно-розрахункових та валютних операцій, що здійснюються при обслуговуванні зовнішньоекономічної діяльності експортерів та імпортерів.

Платіжні системи. Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх магістрів професійних компетентностей щодо визначення особливостей і правил функціонування міжнародних і національних платіжних систем. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: вивчення умов функціонування і чинних стандартів платіжних систем провідних країн світу та України; визначення основних учасників платіжних систем та їх функції; засвоєння методів та технологічних особливостей реалізації розрахункових операцій в платіжних системах; набуття вмінь оцінювати рівень і складність платіжної системи, зважаючи на безпеку платежів.

Операції з цінними паперами. Робоча програма навчальної дисципліни "Операції з цінними паперами" допоможе студентам зрозуміти специфіку діяльності на фондовому ринку, особливості здійснення емісійних та інвестиційних операцій банків, розуміти відмінності портфелів цінних паперів, пізнати сутність обліку та аналізу цінних паперів у портфелях банку, зміст ризиків інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів, зрозуміти зміст організації лістингу цінних паперів в світі та в Україні, а також знати функції банків як андерайтерів, дилерів та брокерів. Особливу увагу приділено методичним засадам здійснення діяльності з торгівлі

цінними паперами, а також питанням організації торгівлі цінними паперами.

Фінансово-кредитні системи зарубіжних країн. опанування закономірності і основні етапи еволюції, принципи побудови та особливості форм організації грошових і кредитних систем зарубіжних країн в умовах існування розвинених фінансових ринків та розгалуженої системи кредитно-фінансових інститутів.

Правознавство. Мета: забезпечення базової підготовки студентів в сфері формування у студентів базових знань з теорії правознавства, оволодіння студентами системою основних понять правознавства, засвоєння найважливіших положень окремих правових галузей та вироблення навичок їх застосування на практиці.

Логіка. Мета: забезпечення базової підготовки студентів в сфері формування системи знань про основні закони і форми логічного мислення, формування свідомого ставлення до процесу правильного мислення за допомогою наукових понять і термінів, ознайомлення студентів з логічною теорією мислення. Задача навчальної дисципліни полягає в формуванні у студентів навичок правильного логічного мислення для прийняття вірних рішень в майбутній професіональній діяльності, для участі в дискусіях та діловому спілкуванні, для обробки інформації, для логічного та коректного обґрунтовування доводів та переконання опонентів; ознайомленні студентів і методичній допомозі в оволодінні певною сукупністю знань про засоби інтелектуальної діяльності, її форми і закони, розумінні та засвоюванні особливостей форм і законів мислення; забезпеченні логіко-методологічного рівня досліджень при підготовці фахівців.

Соціологія. Соціологічна суть. Формування поведінки людини в процесі трудової активності та місце в цьому процесі системи мотивації та засобів соціального контролю. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва.

Політологія – Закони, структура та функції політології. Влада і владні відносини. Політична система суспільства, місце і роль у ній держави. Політична свідомість і політична культура. Політика і національні відносини. Політика і екологія. Національно-державний розвиток України.

Психологія та педагогіка. Формування системи знань про психіку особистості як найвищу цінність суспільства; усвідомлення сутності механізмів психічних процесів, станів, якостей особистості як підвалин її формування в процесі виховання, навчання та освіти. Засвоєння основних термінів та понять психології й педагогіки на рівні їх відтворення і тлумачення; здобуття навичок та елементарних умінь застосувати їх у практичній діяльності для підвищення конкурентоспроможності фахівця у соціально-сихологічній сфері. Психіка людини, закономірності формування особистості в процесі виховання, навчання й освіти.

Етика та естетика. Дає знання стосовно особливостей та характерних рис морального і художнього відношення людини і світу, освоєння основних функції, що їх виконує етика і естетика в пізнанні усіх сфер людського буття, структури цих сфер, змісту основних категорій і значення такого знання для роботи у різних ділянках діяльності людини.

Релігієзнавство. Це комплексна галузь гуманітарного пізнання, що вивчає закономірності виникнення, історію розвитку та загальні характеристики релігійних уявлень. Досліджує суспільно-історичну природу релігії, механізм її соціальних зв'язків з духовною, політичною та економічною системами суспільства. Вивчення дисципліни дає можливість студентам замінити стихійне ставлення до релігії свідомим, сприяє формуванню світогляду та володінню досягненнями світової та вітчизняної культури і виваженому ставленню до різних релігійних переконань.

Основи риторики. Предмет риторики, основний зміст понять і всіх розділів класичної риторики.

Регіональна економіка. Завданням вивчення дисципліни є засвоєння теорії розміщення продуктивних сил, регіональної економіки та регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її економічних районів тощо. Метою вивчення дисципліни є формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямків регіонального розвитку економіки.

Національна економіка. Теоретичні та організаційні основи регулювання національної економіки. Прогнозування, програмування і макроекономічне планування у системі регулювання національної економіки. Методи державного регулювання економіки.

Звітність підприємств Загальні вимоги до звітності. Баланс підприємства. Звіт про фінансові результати. Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах. Зведена і консолідована звітність. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва. Податкова звітність. Статистична і спеціальна звітність.

Аудит. Особливості застосування елементів організації, реєстрів синтетичного та аналітичного обліків. Обпік коштів, розрахунків, матеріальних запасів, основних засобів, нематеріальних активів, оплати праці, систем, варіантів витрат на виробництво, визначення собівартості продукції. Функції аудиту: перевірка правильності складання балансу та облік прибутків і збитків, аналіз стану обліку, відповідність його вимогам закону; дотримання рівності прав акціонерів при розподілі дивідендів і голосуванні.

Економічний аналіз. Метою дисципліни вивчення курсу «Економічний аналіз» є формування знань щодо методів системного оцінювання діяльності сільськогосподарських підприємств, виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Логіка і структура курсу «Економічний аналіз» дозволить студентам засвоїти необхідний обсяг знань, що дає можливість досягти високого рівня професійної та економічної компетентності майбутніх фахівців. Завдання. На методологічних засадах цивілізаційної парадигми розвитку суспільства сформувати сучасне економічне мислення та світогляд студентів, забезпечити оволодіння ними знаннями та методами аналізу економічних законів, процесів.

Стратегічний аналіз в бізнесі. Метою вивчення дисципліни є формування системи знань методології аналізу проектних рішень; розробка та обґрунтування проектів для задоволення суспільних та особистих потреб в умовах обмеженості ресурсів. Основними завданнями дисципліни є: вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються у світовій практиці при аналізі проектних рішень; набуття навичок використання інструментарію проектного аналізу, оволодіння процедурами аналізу, порівняння та обґрунтування вибору проектів, оцінювання проектів щодо маркетингової технології, екологічної, соціальної та інституціональної життєздатності, фінансової та економічної привабливості.

Економічні і фінансові ризики. Мета дисципліни полягає у засвоєнні теоретичних знань, набуття студентами практичних навичок у механізмі визначення джерел та причин ризику, етапів і робіт, при виконанні яких виникає ризик, визначення складу ризиків, які можуть загрожувати ефективному фінансуванню підприємства, та використання навичок у процесі управління ризиками та економічною безпекою. Завдання дисципліни: освоїти зміст, сутність, значення і роль управління ризиками та економічною безпекою господарюючих структур в сучасній економіці; оволодіти основними принципами визначення факторів ризику зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування суб'єктів господарювання; оволодіти основними методами оцінки ризиків у діяльності суб'єктів

господарювання; оволодіти основними формами і методами проектування системи мінімізації ризиків у діяльності господарюючих суб'єктів; оволодіти основними прийомами і методами виявлення і усунення причин у факторів, які сприяють виникненню ризиків у діяльності господарюючих суб'єктів; вивчити методи ефективного управління ризиками у діяльності господарюючих суб'єктів; сформувати у студентів навички і знання, які необхідні для прийняття рішень в умовах невизначеності, здійсненні раціонального вибору з множини можливих, альтернативних варіантів, здатності іти на ризик у розумних межах.

Ціна і ціноутворення. Теорії ціноутворення, методика формування ціни. Гранична корисність ціни, методологічна атиповість формування цін в умовах інфляції, забезпечення еквівалентності обліку та цін в АПК.

Основи біржової діяльності. Дисципліна "Основи біржової діяльності" вивчає механізм організації і технології здійснення біржової діяльності товарних бірж в нашій країні та в країнах з ринковою економікою. Мета вивчення курсу – формування у майбутнього фахівця теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій в своїй майбутній діяльності. Завдання курсу: формування у студентів знань з організації біржової діяльності; набуття практичних навичок з: організації торгівлі на біржі товарами, цінними паперами, валютою; організації взаємовідносин з брокерськими конторами; використання біржової інформації для організації високоефективного виробництва та збуту сільськогосподарської продукції.

Нормування, організація та оплата праці в аграрних формуваннях. У межах дисципліни викладаються теоретичні, методичні та прикладні питання, пов'язані з нормуванням та організацією оплати праці в процесі діяльності сучасних підприємств. Головною метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх спеціалістів розуміння концептуальних основ нормування праці в сучасних умовах, використання сучасних форм та систем оплати праці в діяльності підприємств. Предметом вивчення є загальні закономірності та особливості нормування та оплата праці персоналу організацій. Основною метою викладання дисципліни є формування комплексу теоретичних знань і вмінь щодо розробки та здійснення раціональної організації праці персоналу, нормування та оплати праці, які б забезпечували високу ефективність роботи персоналу.

Ринок праці Розглядаються питання функціонування й регулювання ринку праці, розвитку його інфраструктури, аналізу стану ринку праці, державної підтримки зайнятості населення, удосконалення соціального захисту й подолання безробіття населення, розвитку міжнародного ринку праці.

Управління витратами. Мета навчальної дисципліни – викладення студентам необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів розробки та реалізації загальної стратегії та напрямів виробничої діяльності промислового підприємства; розробки та впровадження сучасної виробничої системи, включаючи розробку виробничого процесу, рішень щодо розташування виробничих потужностей, проектування підприємства, продукту, впровадження стандартів та норм на виконання робіт; планування та контролю поточного функціонування виробничої системи. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: дослідження виробничих процесів у їх взаємозв'язку, що складаються під впливом об'єктивних економічних законів і факторів суб'єктивного порядку; наукове обґрунтування рішень щодо оцінки бізнес-планів з об'єктивною оцінкою їх виконання.

Організація агробізнесу. Підприємництво і бізнес в аграрній сфері: суть, завдання, переваги. Характеристика підприємницьких структур. Складання бізнес-планів.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	75
– заочна	140
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з обліку і оподаткування

Концепція підготовки

За спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здійснюється підготовка високо кваліфікованих фахівців в області підприємництва, біржової діяльності та торгівлі, а саме компетентних менеджерів та знавців організації та специфіки ведення агробізнесу, біржової діяльності та торгівлі. Завданням такої підготовки є розвиток комунікативних, соціально-психологічних й організаційно-економічних компетентностей, навичок спілкування іноземною мовою в професійній діяльності, формування теоретичних і практичних знань з організації та ведення підприємницької справи, набуття студентами компетентностей з визначення пріоритетних напрямків та організації власного бізнесу, складання бізнс-планів, прийняття ефективних підприємницьких рішень на внутрішніх та зовнішніх ринках, здатність використання набутих знань з питань підприємництва, торгівлі та біржових операцій в практичній діяльності

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється на базі таких підприємств:

– ВП НУБіП України «Великоснітинське навчально–дослідне господарство ім. О.В. Музиченка» (Київська обл.);

– ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція» (Київська обл.);

– ВП НУБіП України «Навчально–дослідне господарство «Ворзель»» (Київська обл..);

– інших баз практичного навчання студентів університету із числа передових підприємницьких структур агробізнесу, торгових організацій та бірж України та зарубіжжя, що мають належні умови для проведення практики студентів відповідно до вимог освітньо-професійних програм підготовки фахівців.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Відкриття власної справи в підприємництві та її функціонування.
2. Бізнес-планування підприємницької діяльності в агробізнесі.
3. Бізнес-планування підприємництва по переробці сільськогосподарської продукції (за видами продукції).
4. Аграрна біржа та її діяльність в Україні.
5. Стан та перспективи розвитку біржового ринку.

6. Фінансові деривативи та їх використання біржовими учасниками.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за програмами підготовки магістрів за спеціальностями і освітніми програмами, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3.

Сфери зайнятості випускників

Керівник малого підприємства за видами економічної діяльності та сфері послуг; приватний підприємець; керівник фермерського господарства та структур малого бізнесу в аграрній сфері; директор торгівельної фірми; торговий представник; менеджер з продажів; комерсант; фахівець з біржової торгівлі; брокер; дилер; фахівець із біржових операцій; аукціоніст (ліцитатор); торгівельний брокер (маклер) тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Політекономія	1	120	4
2	Історія розвитку підприємницької діяльності	1	120	4
3	Інформатика та комп'ютерна техніка	1	120	4
4	Вища математика	1,2	210	7
5	Мікроекономіка	2	120	4
6	Економіка підприємства	2	120	4
7	Теорія ймовірності і математична статистика	3	120	4
8	Біржова діяльність	3	150	5
9	Макроекономіка	3	120	4
10	Бухгалтерський облік	3	120	4
11	Фінанси і кредит	3	120	4
12	Товарознавство	3	120	4
13	Підприємницька діяльність	4	150	5
14	Економіко-математичні методи і моделі	4	90	3
15	Статистика	4	120	4
16	Маркетинг	4	120	4
17	Менеджмент	4	120	4
18	Етика бізнесу	4	120	4
19	Ціна і ціноутворення	4	120	4
20	Організація агробізнесу	5	120	4
21	Організація торгівлі	5	150	5
22	Економічний аналіз	5	120	4
23	Логістика	6	120	4
24	Організація виробництва	6	120	4
25	Електронна комерція	6	120	4
26	Управління витратами	7	120	4
27	Планування бізнесу та оцінка його ефективності	7	150	5
28	Торгові стратегії	7	120	4
29	Організація і регулювання біржового ринку	7	120	4
30	Стратегія і розвиток бізнесу	8	120	4
31	Потенціал і оцінка бізнесу	8	150	5
32	Кооперація в підприємництві	8	120	4
33	Економічна оцінка малого та середнього бізнесу	8	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**4170**	**139**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	90	3
2	Безпека праці і життєдіяльності	1	90	3
3	Іноземна мова	1,2,3,4,5,6	360	12
4	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
5	Університетська освіта	1	90	3
6	Філософія	2	90	3
7	Технологія виробництва та переробки продукції рослинництва	2	120	4
8	Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	2	120	4
Всього за вибором університету			**1080**	**36**

2.2. Дисципліни за вибором студентів				
1	Соціологія	5	90	3
1	Соціологія праці	5	90	3
1	Політологія	5	90	3
1	Культурно-просвітницька діяльність	5	90	3
2	Регіональна економіка	5	120	4
2	Національна економіка	5	120	4
3	Економіка праці та соціально-трудові відносини	5	120	4
3	Нормування і організація оплати праці	5	120	4
4	Економіка сільського господарства	5	120	4
4	Економіка природокористування	5	120	4
5	Релігієзнавство	6	90	3
5	Логіка	6	90	3
5	Риторика	6	90	3
5	Психологія і педагогіка	6	90	3
6	Сільськогосподарське хеджування	6	120	4
6	Підприємницькі ризики	6	120	4
7	Економічна діагностика	6	120	4
7	Проектний аналіз	6	120	4
8	Інвестування	7	120	4
8	Фінанси підприємств	7	120	4
9	Аудит	7	120	4
9	Фінансовий облік	7	120	4
10	Оподаткування юридичних і фізичних осіб	8	120	4
10	Податкова система	8	120	4
11	Економіка і організація виробничого обслуговування	8	120	4
11	Економічні відносини між виробничою та обслуговуючою сферами	8	120	4
Всього за вибором студентів			**1260**	**42**
Разом за вибірковою складовою			**2340**	**78**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		690	23
2	Навчальна практика		180	6
3	Виробнича практика		300	10
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**150**	**5**
Державна атестація			**60**	**2**
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Політична економія. Товарне виробництво і підприємство. Суспільне відтворення та економічне зростання. Основні суспільні форми виробництва та їх еволюція. Всесвітнє господарство і світовий ринок.

Історія розвитку підприємницької діяльності. Основні етапи еволюції підприємницької діяльності; основи культурних відносин в підприємницькій діяльності; сутність, зміст, специфіка та види підприємницької діяльності; основні закони та закономірності розвитку підприємницької діяльності.

Інформатика та комп'ютерна техніка. Системне забезпечення інформаційних процесів. Мережні технології. Застосування Інтернету в економіці. Організація комп'ютерної безпеки та захисту інформації. Основи ВЕБ-дизайну. Програмні засоби роботи зі структурованими документами. Програмні засоби роботи з базами та сховищами даних. Основи офісного програмування. Службові програми. Призначення та застосування програм архівування інформації. Основи захисту комп'ютера від шкідливого програмного забезпечення.

Вища математика. Елементи лінійної та векторної алгебри, аналітичної геометрії. Математичний аналіз: функція, межа, неперервність функції, похідна, основні правила диференційного рівняння, функції однієї змінної та дослідження її методами диференціальної числової функції декількох змінних.

Мікроекономіка. Сучасні елементи мікроекономічного середовища та їх діяльності в умовах соціальної орієнтованої ринкової економіки. Прийоми і способи прийняття економічних рішень на мікроекономічному рівні з метою виживання підприємств у сучасних економічних умовах функціонування ринкових відносин.

Економіка підприємства. Економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Теорія ймовірності та математична статистика. Події, ймовірність, повторення дослідів, закони розподілу ймовірностей, числові характеристики випадкових величин, системи і функції випадкових величин, граничні теореми теорії ймовірностей, ймовірності моделі економічних задач.

Біржова діяльність. Основи біржової діяльності. Товарна, фондова, валютна біржі. Біржові угоди, порядок укладання та механізм біржових торгів.

Макроекономіка. Макроекономічні процеси в умовах побудови і розвитку ринкової економіки України. Система визначення, шляхи вирішення Завдань щодо їх досягнення. Встановлення взаємовідносин і визначення порядку, взаємовідносин між об'єктами і суб'єктами макроскопічного середовища. Вирішення макроекономічних завдань.

Бухгалтерський облік. Предмет і метод бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку Система рахунків. Методологія обліку основних господарських процесів. План рахунків бухгалтерського обліку. Облікові регістри і форми бухгалтерського обліку.

Фінанси і кредит. Сутність, види і функції фінансів АПК. Фінанси підприємств, формування і використання прибутку, оборотні кошти, кредитування підприємств, фінансове забезпечення, відтворення основних фондів, показники фінансового стану підприємств та їх оцінка. Стійкість грошових систем і напрями вдосконалення грошових і кредитних відносин в Україні та, зокрема, в АПК.

Товарознавство. Вимоги до біржових товарів та їх особливості, класифікація біржових товарів; загальна характеристика сільськогосподарської та продовольчої груп товарів; особливості міжнародних стандартів на агропродовольчу продукцію; основні базові активи ф'ючерсних контрактів на ринку агро продовольчої продукції.

Підприємницька діяльність. Сутність підприємницької діяльності; основні види та форми підприємницької діяльності; сутність малого бізнесу; основні етапи підготрвки та реєстрації засновницьких документів суб'єктів малого бізнесу; сутність підприємницької угоди (контракту); основні види та типи контрактів, їх загальні складові та специфічні особливості; особливості структури підприємницьких контрактів та пов'язаних із ними видів ризиків; сутність бізнес-планування підприємницької діяльності; основні складові бізнес-плану та їх загальна характеристика; сутність, особливості та основні форми фінансування підприємництва та їх характерні риси.

Економіко-математичні методи і моделі. Створення моделей економічних систем за допомогою різних економіко-математичних моделей та розв'язання оптимізаційних задач з метою прогнозування побудови і управління сучасними сільськогосподарськими підприємствами. Методи нелінійного програмування, розв'язання транспортної задачі, вирішення актуальних економічних задач сільськогосподарського виробництва.

Статистика. Організація спостереження, зведення й аналіз статистичних даних з використанням методів групувань, середніх величин і показників варіації, дисперсійних і кореляційних обчислень, оцінки часово-просторових змін масових суспільних явищ.

Маркетинг. Сутність, зміст маркетингу та його концепції, система й характеристики сучасного маркетингу, а також маркетингові політики: товарна, цінова, комунікацій та розподілу.

Менеджмент. Теоретичні основи менеджменту, менеджер у системі управління. Мотивація та правила менеджерської діяльності. Механізм контролю і відповідальності в системі менеджменту.

Етика бізнесу. Національні і релігійні особливості трудової етики; історія етики, основні поняття, терміни і прийоми ділового спілкування, сучасні погляди на місце етики у бізнесі; професійні етичні кодекси, етичні вимоги до менеджера.

Ціна і ціноутворення. Теорії ціноутворення, методика формування ціни. Гранична корисність ціни, методологічна атиповість формування цін в умовах інфляції, забезпечення еквівалентності обліку та цін в АПК.

Організація агробізнесу. Підприємництво і бізнес в аграрній сфері: суть, завдання, переваги. Характеристика підприємницьких структур. Складання бізнес-планів.

Організація торгівлі. Теоретичні засади організації торгівлі; організаційні моделі в системі торгівлі; організаційно-економічні засади торгових операцій; організаційні умови здійснення оптової та роздрібної торгівлі.

Економічний аналіз. Теоретичні, методичні та організаційні основи аналізу господарської діяльності економічних суб’єктів. Аналітична оцінка бізнес-процесів економічного суб’єкта та їх ресурсного забезпечення. Фінансовий аналіз результатів господарської діяльності економічного суб’єкта.

Логістика. Перспективи і пріоритети розвитку логістичних систем і логістичних ланцюгів; сучасні тенденції розвитку постачально-збутових, комерційно-посередницьких організацій, підпорядкованих різним рівням управління; форми і методи управління потоками матеріальних ресурсів та їх запасів; формування інфраструктури ринкового механізму торгівлі засобами виробництва; напрями формування логістичних інформаційних систем та їх компонентів інформаційних потоків; напрями формування логістичного сервісу, його рівні та критерії якості.

Організація виробництва. Теоретичні основи організації виробництва; організацію комплексної підготовки виробництва та процес організаційного проектування та раціоналізації виробничих систем; організацію трудових процесів та нормування праці; організацію діяльності підрозділів основного виробництва та виробничої інфраструктури підприємства.

Електронна комерція. Основи систем електронної комерції, бізнес-моделі електронної комерції та їх специфіка, організація розрахунків в електронній комерції, маркетингові дослідження та планування електронної комерції

Управління витратами. Мета навчальної дисципліни – викладення студентам необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів розробки та реалізації загальної стратегії та напрямів виробничої діяльності промислового підприємства; розробки та впровадження сучасної виробничої системи, включаючи розробку виробничого процесу, рішень

щодо розташування виробничих потужностей, проектування підприємства, продукту, впровадження стандартів та норм на виконання робіт; планування та контролю поточного функціонування виробничої системи. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: дослідження виробничих процесів у їх взаємозв'язку, що складаються під впливом об'єктивних економічних законів і факторів суб'єктивного порядку; наукове обґрунтування рішень щодо оцінки бізнес-планів з об'єктивною оцінкою їх виконання.

Планування бізнесу та оцінка його ефективності. Поняття системи ведення господарства; види сільськогосподарських підприємств і об'єднань; організацію використання земельних, трудових і матеріальних ресурсів; суспільні форми організації виробництва; планування і господарський розрахунок в сільськогосподарських підприємствах; організацію галузей рослинництва, тваринництва, промислових виробництв та промислів.

Торгові стратегії. Види торгових стратегій, а саме: поняття та основні торгові стратегії; арбітражні та опціонні торгові стратегії; короткострокові торгові стратегії, Поняття та види довгострокових торгових стратегій.

Організація і регулювання біржового ринку. Теоретичні та методичні положення регулювання біржового ринку; організаційний механізм регулювання біржового ринку; моделі перерозподілу повноважень між державними органами та саморегулюючими організаціями на біржовому ринку.

Стратегія і розвиток бізнесу. Загальні поняття та підходи до формування стратегії підприємства; основні правила формування стратегій підприємства та проведення стратегічного аналізу; критерії класифікації стратегії підприємства та обґрунтування вибору певної стратегії; питання управління стратегічною діяльністю підприємства.

Потенціал і оцінка бізнесу. Теоретичні основи, закономірності, принципи і особливості формування та розвитку потенціалу підприємницьких структур, теоретичні основи та методичні підходи до оцінки їх потенціалу та окремих його складових, міжнародні та національні стандарти оцінки вартості майна та майнових прав, випадки проведення оцінки та здійснення оціночних процедур, сучасні концепції, передумови та методичні підходи до визначення резервів розвитку та оцінки підприємницьких структур.

Кооперація в підприємництві. Теоретико-методологічні, організаційно-економічні засади кооперації; історію становлення, розвиток і закономірності послідовних трансформацій кооперативного руху в світі та в Україні; суть кооперативних цінностей та принципів, затверджених Міжнародним кооперативним альянсом; види кооперативів; особливості управління сільськогосподарськими обслуговуючими кооперативами, відмінність управління в кооперативних формуваннях від управління іншими формами ведення господарської діяльності; об'єктивні та суб'єктивні потреби в розвитку кооперації в Україні; основи процесу створення та ліквідації кооперативів; засади державної підтримки.

Економічна оцінка малого та середнього бізнесу. Роль та значення малого бізнесу в ринковій економіці; основні організаційні форми та види малого і середнього бізнесу в аграрному секторі економіки; особливості функціонування малих і середніх бізнесових структур в сучасних умовах; економічна і соціальна значимість розвитку малого підприємництва; критерії і методи оцінки ефективності їх діяльності.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Філософія», «Іноземна мова», «Безпека праці і життєдіяльності», «Фізичне виховання», «Технологія виробництва та переробки продукції рослинництва», «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» див. розділ 2.1.

Університетська освіта. Університетська освіта в контексті Болонського процесу. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою. Організація навчального процесу в університеті. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі: вступ до спеціальності. Бібліотека університету і правила користування її фондами. Соціально-культурна інфраструктура університету. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Соціологія. Соціологічна суть. Формування поведінки людини в процесі трудової активності та місце в цьому процесі системи мотивації та засобів соціального контролю. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва.

Соціологія праці. Суть, зміст, характер і функції праці. Формування поведінки людини в процесі трудової активності. Роль трудового колективу та малої групи в досягненні мети виробництва. Оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах.

Політологія. Закони, структура та функції політології. Влада і владні відносини. Політична система суспільства, місце і роль у ній держави. Політична свідомість і політична культура. Політика і національні відносини. Політика і екологія. Національно-державний розвиток України.

Культурно-просвітницька діяльність. Культура та духовний розвиток особистості та суспільства. Особливості збагачення духовного світу, культурного розвитку нації.

Регіональна економіка. Наукові основи розміщення продуктивних сил та організації господарств залежно від природно-ресурсного потенціалу і науково-технічного прогресу. Особливості розвитку економіки окремих регіонів України.

Національна економіка. Теоретичні та організаційні основи регулювання національної економіки. Прогнозування, програмування і макроекономічне планування у системі регулювання національної економіки. Методи державного регулювання економіки.

Економіка праці і соціально-трудові відносини. Вивчає методологію і методику аналізу внутрішнього ринку праці, планування й аналіз системи трудових показників на підприємстві; набуття навичок розв'язування практичних завдань економіки праці.

Нормування і організація оплати праці. Організація оплати праці в сучасних умовах господарювання. Тарифна система оплати праці. Системи винагороди за працю. Нові підходи до організації оплати праці. Документальне забезпечення розрахунків з оплати праці. Порядок визначення і застосування середньої заробітної плати. Нарахування та утримання із заробітної плати працівників. Збереження документів з обліку оплати праці.

Економіка сільського господарства. Система виробничих відносин у взаємозв'язку з продуктивними силами в сільському господарстві. Шляхи і способи раціонального використання землі, матеріальних і трудових ресурсів,

інтенсифікації сільськогосподарського виробництва на базі науково-технічного прогресу спеціалізації, кооперації та інтеграції підприємств АПК, розвиток товарно-грошових відносин, шляхи підвищення ефективності виробництва.

Економіка природокористування. Взаємодія екологічних і економічних факторів, підтримання належної якості навколишнього середовища, ресурсозбереження. Показники, що характеризують екологічну, економічну і соціальну ефективність природоохоронних заходів, зміни психологічних умов і соціально-гігієнічного стану.

Релігієзнавство. Це комплексна галузь гуманітарного пізнання, що вивчає закономірності виникнення, історію розвитку та загальні характеристики релігійних уявлень. Досліджує суспільно-історичну природу релігії, механізм її соціальних зв'язків з духовною, політичною та економічною системами суспільства. Вивчення дисципліни дає можливість студентам замінити стихійне ставлення до релігії свідомим, сприяє формуванню світогляду та володінню досягненнями світової та вітчизняної культури і виваженому ставленню до різних релігійних переконань.

Логіка. формування логічної культури мислення фахівця; розуміння загальнокультурної значущості логічної теорії; розвиток природних можливостей мислення людини, підвищення її творчого потенціалу; з'ясування логічних основ формалізації міркувальної діяльності, алгоритмізації інформаційних технологій.

Риторика. Предмет риторики, основний зміст понять і всіх розділів класичної риторики. Сучасні науки: неориторика, стилістика, поетика, прагматика, теорія комунікація тощо.

Психологія та педагогіка. Формування системи знань про психіку особистості як найвищу цінність суспільства; усвідомлення сутності механізмів психічних процесів, станів, якостей особистості як підвалин її формування в процесі виховання, навчання та освіти. Засвоєння основних термінів та понять психології й педагогіки на рівні їх відтворення і тлумачення; здобуття навичок та елементарних умінь застосувати їх у практичній діяльності для підвищення конкурентоспроможності фахівця у соціально-психологічній сфері. Психіка людини, закономірності формування особистості в процесі виховання, навчання й освіти.

Сільськогосподарське хеджування. Організація хеджування ф’ючерсами та опціонами, ф’ючерсна торгівля, механізм ціноутворення на ф’ючерсному ринку; організація опціонного ринку.

Підприємницькі ризики. Види ризиків та методи управління ними, а саме: основні принципи аналізу ризику; кількісний та якісний аналіз ризику; основи управління ризиком; способи зниження ризику; економічні ризики, пов’язані з операційною діяльністю; економічні ризики, пов’язані з інвестиційною діяльністю підприємства; економічні ризики, пов’язані з фінансовою діяльністю підприємства

Економічна діагностика. Основні методи і підходи економічної діагностики, її інструментарій; методика опрацювання бухгалтерської звітності для цілей економічної діагностики; основи оцінки конкурентного середовища і конкурентоспроможності підприємства; рівні та співвідношення граничних значень показників діяльності підприємства, що обумовлюють фінансову стійкість і платоспроможність підприємства; сутність діагностики формування, розподілу і використання ресурсів підприємства і перед усім його фінансів для зростання прибутку і капіталу; методи оцінки кредитоспроможності сучасного підприємства за умов припустимого рівню ризику; сутність визначення рейтингу підприємства; положення діагностики рівню економічної культури і безпеки підприємства.

Проектний аналіз. Альтернативи реалізації ринкових підходів та обґрунтування проектів для задоволення суспільних потреб. Вивчення сучасних методів управління інвестиційними проектами суб’єктами господарської діяльності.

Інвестування. Методологічні основи інвестування. Форми, об'єкти та напрямки інвестування. Інвестиційні ризики. Фінансове забезпечення інвестування. Складання бюджету інвестиційного проекту та управління інвестиційним процесом.

Фінанси підприємств Мета викладання курсу: надання і поглиблення знань студентів з питань теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання. Завдання дисципліни: з'ясування сутності фінансових ресурсів підприємств, методів і джерел їхнього формування, організації фінансової діяльності підприємств; здобуття навичок здійснення розрахунків грошових надходжень, прибутку, його розподілу, впливу оподаткування на використання прибутку; визначення потреби в оборотних коштах, джерелах фінансування відтворення основних виробничих засобів, їх ефективного використання; оволодіння методами оцінки фінансового стану, санації підприємств.

Аудит. Особливості застосування елементів організації, реєстрів синтетичного та аналітичного обліків. Обпік коштів, розрахунків, матеріальних запасів, основних засобів, нематеріальних активів, оплати праці, систем, варіантів витрат на виробництво, визначення собівартості продукції. Функції аудиту: перевірка правильності складання балансу та облік прибутків і збитків, аналіз стану обліку, відповідність його вимогам закону; дотримання рівності прав акціонерів при розподілі дивідендів і голосуванні.

Фінансовий облік. Вивчення методів і організації ведення на підприємствах фінансового обліку активів з використанням прогресивних форм і національних стандартів. Вивчення методів і організації ведення на підприємствах фінансового обліку капіталу і зобов'язань з використанням прогресивних форм і національних стандартів.

Оподаткування юридичних і фізичних осіб. Вивчення поняття, системи, принципів, механізму і ролі оподаткування фізичних та юридичних осіб; видів податків, що сплачуються фізичними особами; видів оподаткування юридичних осіб; умов оподаткування.

Податкова система. Вивчення теоретичних та організаційних основ оподаткування, методики розрахунків і порядку сплати податків і обов'язкових платежів юридичних і фізичних осіб.

Економіка і організація виробничого обслуговування. Наукові основи організації системи виробничого обслуговування аграрних підприємств його види і форми; особливості формування і функціонування відносин між аграрними товаровиробниками та обслуговуючими структурами; підходи до бізнес-планування та оптимізації системи функціонування та стратегії розвитку підприємств обслуговуючої сфери на основі сучасних методів і прийомів (методології управління якістю, реінжинірингу бізнес-процесів, інформаційних технологій і систем тощо).

Економічні відносини між виробничою та обслуговуючою сферами. Сутність економічних відносин та їх особливості в агропромисловому комплексі; особливості формування маркетингових тарифів на виробничі послуги, еквівалентність товарообміну між виробничою та обслуговуючою сферами.

2.14. ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Декан – кандидат економічних наук, доцент **Остапчук Анатолій Дмитрович**
Тел.: (044) 527-85-73
E-mail: agromen_dean@nubip.edu.ua
Розташування: навчальний корпус № 10, кімн. 413, 525

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

075 Маркетинг

Освітня програма **«Маркетинг»**

Випускова кафедра:

Маркетингу та міжнародної торгівлі
Тел.: (044) 527-89-78 E-mail: market_chair@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Ларіна Ярослава Степанівна

073 Менеджмент

Освітня програма **«Менеджмент»**

Випускові кафедри:

Менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського
Тел.: (044) 527-84-80 E-mail: manag@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Горьовий Василь Павлович

Адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності
Тел.: (044) 527-86-51 E-mail: worldagro_chair@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Галушко Валерій Павлович

Виробничого та інвестиційного менеджменту
Тел.: (044) 527-80-80 E-mail:prodinvestman@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України Шинкарук Лідія Василівна

Підготовка бакалаврів
в галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю «МАРКЕТИНГ»
Освітня програма «Маркетинг»

Форма навчання, ліцензований обсяг:	
– денна	60 осіб
– заочна	60 осіб
Термін навчання	4 роки
Кредити ЄКТС	240
Мова викладання	Українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з маркетингу

Концепція підготовки

Метою підготовки фахівців спеціальності «Маркетинг» є забезпечення підприємств та організацій сфер природокористування та агробізнесу висококваліфікованими працівниками, які б володіли інформацією про ситуацію на ринку та вміли її використовувати для підвищення ефективності як суб'єктів господарювання, так і органів державного регулювання та контролю. Кваліфікації бакалавра з маркетингу дозволяють випускнику оперативно визначити основні напрями розвитку ринку, прогнозувати його тенденції та розробляти заходи адаптації до них.

Практичне навчання

Майбутні фахівці з маркетингу на прикладі реальних підприємств вивчають специфічні особливості сільськогосподарської продукції, які багато в чому визначатимуть і поведінку такої продукції на ринку. Як потенційні керівники вони вчаться здійснювати управління підрозділами з маркетингу, набувають знання практичних аспектів роботи ринку та розуміння їх впливу на стан розвитку як фірми, так і ринку в цілому, визначати місце фахівця-маркетолога в адміністративно-господарській системі держави.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Розробка стратегій просування товарів на ринок.
2. Розробка маркетингової стратегії продукту.
3. Удосконалення діяльності сільськогосподарського підприємства на основі маркетингових досліджень.
4. Організація маркетингової діяльності на підприємстві.
5. Організація комерційної діяльності підприємства на основі маркетингу.
6. Формування комунікативної політики підприємства на внутрішньому (зовнішньому) ринку.
7. Управління транспортними перевезеннями в сучасній логістиці.
8. Обґрунтування маркетингової політики розподілу.
9. Управління маркетинговою діяльністю на підприємстві.
10. Організація маркетингових досліджень на ринку молока та молочної продукції.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Всі випускники працевлаштовуються в підприємства і організації в тому числі аграрної сфери та органи державної влади на такі посади: керівники підрозділів матеріально-технічного постачання (заступник начальника відділу зовнішньої кооперації, заступник начальника відділу матеріально-технічного постачання), керівники малих підприємств без апарата управління в комерційному обслуговуванні (заступник керуючого агентством: торговельним, рекламним та ін.), економіст із ціноутворення, економіст з міжнародної торгівлі, професіонал у сфері державної служби та маркетингу, фахівець в галузі маркетингу, фахівець щодо зв’язків з громадськістю та пресою, керівник підрозділу маркетингу, керівник підрозділу з реклами та зв’язків з громадськістю, керівник малого підприємства без апарату управління в оптовій та роздрібній торгівлі, менеджер із зв’язків з громадськістю, менеджер з реклами.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Маркетинг» освітня програма «Маркетинг»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Вища математика для управлінців	1	120	4
2.	Основи економічної теорії	1	180	6
3.	Теорія ймовірностей та математична статистика	2	120	4
4.	Мікроекономіка	2	120	4
5.	Макроекономіка	2	120	4
6.	Психологія успіху	2	120	4
7.	Етика бізнесу	2	120	4
8.	Правове забезпечення управлінської діяльності	2	90	3
9.	Статистика	3	180	6
10.	Фінанси, гроші та кредит	3	120	4
11.	Інфраструктура товарного ринку	3	120	4
12.	Менеджмент	3	120	4
13.	Економетрія	4	90	3
14.	Економіка і фінанси підприємства	4	90	3
15.	Маркетинг	4	150	5
16.	Облік і аудит	4	120	4
17.	Товарознавство	4	90	3
18.	Економіко-математичне моделювання	5	120	4
19.	Бізнес-аналіз	5	120	4
20.	Логістика	5	120	4
21.	Аграрний маркетинг	5	150	5
22.	Маркетинг послуг	5	120	4
23.	Поведінка споживача	6	120	4
24.	Маркетингове ціноутворення	6	120	4
25.	Маркетингові дослідження	6	150	5
26.	Промисловий маркетинг	7	120	4
27.	Міжнародний маркетинг	7	120	4
28.	Маркетингова цінова політика	7	150	5
29.	Управління підприємництвом	7	120	4
30.	Управління персоналом	7	120	4
31.	Маркетингова товарна політика	8	120	4
32.	Управління інноваціями	8	120	4
33.	Маркетингові комунікації	8	120	4
34.	Методи прийняття управлінських рішень	8	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**4200**	**140**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Економічна інформатика	1	120	4
2	Іноземна мова	1,2,3,4	360	12
3	Системи технологій: рослинництво	1	120	4
4	Системи технологій: тваринництво	1	120	4
5	Інформаційні системи в маркетингу	3	120	4
6	Діловий протокол і ведення переговорів	8	120	4
7	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
2.2.1. Дисципліни загального вибору				
1.	Вступ до фаху	1,2	240	8

2.	Філософія	3	120	4
3.	Соціологія	3	120	4
4.	Техніка презентацій та основи веб-дизайну	3	120	4
5.	Методика соціальних та емпіричних досліджень	4	120	4
6.	Основи наукових досліджень	4	120	4
7.	Управління конфліктами	6	120	4
8.	ЗЕД підприємства	6	120	4
Всього за загальним вибором			**600**	**20 з 36**
2.2.2. Дисципліни вибору професійного спрямування				
2.2.2.1. *Професійне спрямування «Збут, реклама та інтернет-маркетинг»*				
1.	Маркетингова політика розподілу	5	120	4
2.	Основи інтернет-маркетингу	5	150	5
3.	Міжнародна торгівля	6	120	4
4.	Маркетинговий аналіз	6	150	5
5.	Основи реклами	7	120	4
6.	Паблік рілейшнз	7	150	5
7.	Брендинг	8	120	4
Всього за спеціалізацією			**930**	**31**
2.2.2.2. *Професійне спрямування «Маркетинг на ринках товарів і послуг»*				
1.	Екологічний маркетинг	5	120	4
2.	Управління якістю товарів і послуг	5	150	5
3.	Маркетинговий аналіз	6	120	4
4.	Маркетинг інновацій	6	150	5
5.	Маркетинг в туризмі	7	120	4
6.	Банківський маркетинг	7	150	5
7.	Брендинг	8	120	4
Всього за спеціалізацією			**930**	**31**
Всього за вибором студентів			**1530**	**51**
Разом за вибірковою складовою			**2610**	**87**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1.	Навчальна практика		90	3
2.	Виробнича практика		240	7
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			150	5
Державна атестація			30	1
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Вища математика для управлінців. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів базових математичних знань для вирішення завдань у професійній діяльності, вмінь аналітичного мислення та математичного формулювання економічних задач, що виникають у процесі управління. Завданнями, що мають бути вирішені у процесі вивчення дисципліни, є набуття студентами знань з основних розділів вищої математики, доведення основних теорем, формування початкових умінь: виконання дій над векторами, матрицями, обчислення визначників; розв'язування систем лінійних рівнянь; дослідження форм і властивостей прямих та площин, кривих і поверхонь другого порядку; знаходження границі ступенево-показникових функцій.

Основи економічної теорії. Метою вивчення дисципліни є здобуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам

пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Теорія ймовірностей і математична статистика. Основною метою викладання є формування у майбутніх фахівців базових знань з основ застосування ймовірнісно-статистичного апарата для розв'язування теоретичних і практичних економічних задач. Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є надання студентам знань щодо основних визначень, теорем, правил, доведення теорем та формування умінь: виконувати якісний і кількісний математичний аналіз випадкових подій, випадкових величин та систем таких величин; проводити математичну обробку статистичних даних; давати статистичну оцінку параметрів генеральної сукупності.

Мікроекономіка. Є однією зі складових сучасної економічної теорії – фундаментальної науки про господарство, яка досліджує поведінку людей і пояснює, чому і як вони приймають ті чи інші економічні рішення. Мікроекономіка вивчає поведінку індивідуальних господарських суб’єктів в різних ринкових структурах. Об’єктом вивчення мікроекономіки є поведінка мікроекономічних суб’єктів, тобто процес розробки, прийняття і реалізації рішень відносно вибору і використання обмежених ресурсів з метою одержання якомога більшої вигоди.

Макроекономіка. Метою дисципліни є підготовка фахівця до виконання професійних обов’язків, засвоєння системи економічних знань, на яких базується сучасний макроаналіз; набуття навичок дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання. В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати: закономірності й загальні тенденції розвитку економічних процесів на макрорівні; виділяти складові макроекономічні агрегати та зв’язки між ними; методичні основи обчислення макроекономічних показників, прогнозування макроекономічного розвитку; прояви циклічності та індикатори економічного циклу.

Психологія успіху. Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні загальних закономірностей, механізмів становлення та розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та утворень та їх ролі у формуванні успішного спеціаліста. Завдання дисципліни - сформувати систему теоретико-методологічних знань із проблем психологічної науки і практики, пізнання структурних елементів психіки - психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів і утворень на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі фахової діяльності майбутнього спеціаліста.

Етика бізнесу. Етика бізнесу як навчальна дисципліна вивчає етичні проблеми управління та бізнесу. Питання, які розглядаються під час курсу: предмет етики бізнесу, її значення та основні поняття; основні концепції етики бізнесу; поєднання етики і теорії бізнесу; етичні погляди на підприємництво; етика бізнесу і мораль людини; професійна етика та її вплив на етичні питання бізнесу; етика відносин фірми і найманого працівника; сутність і структура процесу ділового спілкування; організація ділового спілкування; ділові прийоми; комунікативний етикет; діловий етикет як основа поведінки у бізнес-середовищі; діловий імідж; етика і соціальна відповідальність бізнесу; етичні норми, принципи ведення справи; корпоративна культура організацій; корпоративні кодекси ділової поведінки; етичний кодекс підприємця; конфлікти в бізнесі та етичні способи їх подолання; національні особливості етики бізнесу; особливості етики міжнародного бізнесу.

Правове забезпечення управлінської діяльності. Метою вивчення навчальної дисципліни є необхідність підготовки фахівців сфери управління, що працюватимуть в умовах побудови правової держави та ринкової економіки; вивчення сукупності правових норм, які регулюють суспільні відносини і

формуються під час забезпечення органами виконавчої влади реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також у процесі державного управління економічним, соціально-культурним та адміністративно-політичним будівництвом у державі, формуванням правосвідомості і правової культури у майбутніх працівників ділової еліти, правовим регулюванням господарської діяльності, правовим статусом суб'єктів господарювання та органів державної влади

Статистика. Викладання дисципліни ставить за мету формування у майбутніх фахівців теоретичних знань та практичних навичок статистичного оцінювання економічних явищ і процесів суспільного життя, оволодіння методами статистичного аналізу. Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни є: збирання, перевірка та оцінювання статистичної інформації, розроблення статистичних формулярів; зведення та групування матеріалів статистичного спостереження, виявлення зв'язків між окремими явищами та процесами, встановлення його структури; техніка обчислення узагальнюючих статистичних показників та їх економічна інтерпретація.

Фінанси, гроші та кредит. Метою вивчення курсу є формування у майбутніх фахівців з маркетингу сучасного економічного мислення та системи знань щодо загальних закономірностей розвитку сучасних фінансових і грошово-кредитних відносин суспільства.

Інфраструктура товарного ринку. Мета дисципліни: оволодіти теорією розвитку інфраструктури товарного ринку як найважливішої частини ринкової економіки, практичним умінням управління її діяльністю щодо просування, зберігання та продажу товарів і послуг, забезпечення потреб споживачів, здатністю знаходити та реалізовувати рішення з інтенсифікації та підвищення ефективності цієї сфери. Завдання навчальної дисципліни: знати сутність інфраструктури товарного ринку та її роль у ринковій економіці, види та умови здійснення ефективної діяльності окремими ланками інфраструктури товарного ринку.

Менеджмент. Головною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх керівників сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Економетрія. Мета вивчення дисципліни полягає в тому, щоб навчити студентів кількісно оцінювати взаємозв’язки економічних показників для різних масивів економічної інформації, вдаючись до тестування останньої стосовно відповідності її певним передумовам, а також до визначення методів кількісного вимірювання зв’язків, які доцільно застосовувати в кожному конкретному випадку згідно з особливостями економічної інформації.

Економіка підприємства. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують. Вивчається способи визначення ефективності виробництва, шляхів і методів досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах. Предметом вивчення економіки підприємства є методи і способи раціонального поєднання й ефективного використання всіх елементів виробничого процесу на рівні підприємства. Завдання економіки підприємства: обґрунтування заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємств та використання засобів виробництва, робочої сили; обґрунтування шляхів інтенсивного і екологічно безпечного розвитку підприємств; визначення ефективності впровадження у виробництво нових машин і їх систем, окремих заходів.

Маркетинг. Мета вивчення дисципліни: формування у студентів - майбутніх маркетологів наукового світогляду та спеціальних знань з теорії, методології маркетингу, вироблення вмінь і навичок здійснення управлінських функцій на підприємстві на основі маркетингу для задоволення потреб споживачів та забезпечення ефективної діяльності підприємства.

Облік і аудит. Головна мета вивчення майбутніми маркетологами дисципліни полягає у формуванні теоретичних знань і набутті практичних навичок з організації та ведення бухгалтерського обліку й проведення аудиту фінансової звітності, а також використання їх результатів, як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень. Основним завданням вивчення дисципліни є ґрунтовна загальна економічна та обліково-аудиторська підготовка фахівців та оволодіння ними принципами, засобами, методами та прийомами обліку діяльності торговельних підприємств, а також аудиту їх фінансової звітності.

Товарознавство*.* Мета дисципліни – дати майбутнім спеціалістам теоретичні основи та практичні навики з основоположних характеристик товару з використанням отриманих знань у вирішенні найважливіших завдань маркетингової діяльності. Задачі дисципліни: дати теоретичні знання основоположних характеристик, які складають споживчу вартість товару; навчити майбутніх спеціалістів принципам та методам товароруху; дослідити систематизацію численності товарів шляхом раціонального застосування методів класифікації та кодування.

Економіко-математичне моделювання. Дана дисципліна навчає студентів методам використовувати економіко-математичні моделі в своїй професійній діяльності. Основними напрямами вивчення дисципліни є наступні: математичні моделі у системі матеріальних та ідеальних моделей, дослідження економічних процесів за допомогою економіко-математичних моделей, основні прийоми моделювання економічних процесів, математична формалізація умов із змінюваними техніко-економічними коефіцієнтами, економіко-математичний аналіз оптимальних рішень.

Бізнес-аналіз. Метою вивчення дисципліни є вміння формувати аналітичний висновок із поданої та дослідженої інформації, вивчення структури підприємства, набуття вмінь формування бізнес-моделі підприємства, вивчення місця та ролі бізнес-аналізу на підприємстві, засвоєння теоретичних основ формування успішних бізнес-рішень, визначення завдань, функцій та структури управління бізнес-процесами на підприємстві, вивчення процесу бізнес-аналізу та інтерпретація його результатів.

Логістика. Основною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ логістики, теорії й практики розвитку цього напряму та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах.

Аграрний маркетинг*.* Метою дисципліни є оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навичками в управлінні, плануванні і організації маркетингової діяльності підприємств на ринку агропромислової продукції. Завдання дисципліни полягає у набутті студентами вмінь в галузі маркетингових досліджень ринку продукції агропромислового комплексу (АПК), прогнозування кон'юнктури торгівлі, управління асортиментом і якістю сільськогосподарської продукції, ціноутворенні, просуванні товарів на внутрішній та зовнішні ринки продовольства, системи розподілення та збуту продукції вітчизняних товаровиробників.

Маркетинг послуг. Метою дисципліни «Маркетинг послуг» є поглиблення знань студентів щодо особливостей маркетингу послуг як специфічного товару та умов, механізмів і інструментів використання його в діяльності

організацій (підприємств). Завдання навчальної дисципліни: розуміння суттєвості маркетингу у сфері послуг, його особливостей; вивчення ринку послуг, його структуризації на світовому і державному рівнях, регулювання і нормативного забезпечення; засвоєння особливостей маркетингового інструментарію в діяльності організації і підприємств у сфері послуг; уміння використовувати отримані знання в практичній діяльності. Предметом навчальної дисципліни є теорія і практика застосування маркетингу у сфері послуг.

Поведінка споживача. Метою вивчення дисципліни є набуття знань та практичних навичок відносно роботи із споживачами, управлінні їх поведінкою, формуванні і підтримці попиту споживачів на свої товари та послуги, виявленні свого споживача і вплив на процес прийняття ним рішення щодо покупки. Завдання: вивчення функціональної структури та інформаційного забезпечення системи управління поведінкою споживачів. Предмет: поведінка потенційних та реальних споживачів, фактори, які впливають на споживчу поведінку, моделі поведінки споживачів.

Маркетингове ціноутворення. Метою курсу є освоєння теоретичних і методичних основ маркетингового ціноутворення, а також набуття певного досвіду встановлення цін на продукцію підприємства. Навчальний матеріал ґрунтується на положеннях сучасної економічної теорії, наукових розробках закордонних учених, законах та нормативно-правових актах, що діють в українській економіці. Вивчення навчального матеріалу дисципліни сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки студентів і формуванню в них практичних навичок з маркетингового ціноутворення в умовах ринкових відносин.

Маркетингові дослідження. Курс „Маркетингові дослідження” формує у студентів уявлення про маркетингові дослідження як науку, знайомить з історією виникнення маркетингу і маркетингових досліджень, представляє в систематизованому вигляді дані про напрями , організацію і найважливіші методи маркетингових досліджень у малому і середньому бізнесі. Важливими завданнями курсу „Маркетингові дослідження” є: формування знань про суть маркетингових досліджень; обґрунтування важливого значення проведення маркетингових досліджень в умовах ринкової економіки; визначення мети та завдань маркетингових досліджень.

Промисловий маркетинг. Метою дисципліни *є:* формування системи теоретичних і практичних знань щодо промислового маркетингу, сучасних концепцій його розвитку, методологічних та організаційних засад використання. Завдання курсу: вивчення теорії промислового маркетингу, методології маркетингових досліджень, розроблення і планування маркетингових стратегій та їх реалізації промисловими підприємствами, опанування сучасних методів управління маркетинговою комунікаційною діяльністю у сферах закупівлі, збуту, розподілу.

Міжнародний маркетинг. Мета дисципліни - формування у студентів теоретичних і практичних знань у сфері ведення міжнародної маркетингової діяльності, необхідних для досягнення комерційних цілей у міжнародному бізнесі. Предметом вивчення дисципліни є сукупність принципів комплексного системного управління міжнародною маркетинговою діяльністю на підприємстві та реалізація основних функцій маркетингу у міжнародному бізнесі.

Маркетингова цінова політика. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення щодо маркетингової цінової політики підприємств, можливостей застосування маркетингових цінових стратегій і різних методі в ціноутворення для успішної її реалізації в умовах вітчизняного ринку. До завдань дисципліни відносяться формування знань стосовно можливостей використання підприємством маркетингової цінової політики для забезпечення стабільності його функціонування на вітчизняному ринку.

Управління підприємництвом. Дана дисципліна дає знання про закони, що управляють, з одного боку, відносинами економічної власності між різними суб'єктами підприємницької діяльності та найманими працівниками, а з іншого – діями підприємців у процесі вибору ресурсів для виробництва, обміну, розподілу та споживання товарів і послуг.

Управління персоналом. Метою викладання дисципліни є формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо формування та реалізації кадрової політики в сучасних організаціях, раціонального відбору працівників на посади та формування дієвого трудового колективу, оцінювання та розвитку працівників, а також цілеспрямованого використання їх потенціалу.

Маркетингова товарна політика. Метою дисципліни є освоєння принципів комплексної діяльності з оптимізації асортименту та подальшого розвитку підприємства. Вирішення вищезгаданих проблем маркетингової товарної політики для майбутніх спеціалістів можливо здійснити при реалізації наступних завдань дисципліни, які передбачають вивчення: якості товарів та послуг (робіт); основних ринкових характеристик товарів та послуг; конкурентоспроможності товарів; основні напрямки формування товарної політики.

Управління інноваціями. Головною метою викладання дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками управління інноваційною діяльністю організації. Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка студентів і формування у них навичок у сфері управління інноваційною діяльністю організації. Результатом вивчення дисципліни є набуття спеціальних професійних компетенцій з управління інноваціями.

Маркетингові комунікації. Мета дисципліни: оволодіння знаннями ефективного продажу продукції/послуг з метою прийняття ефективних виробничих, організаційних і наукових рішень на рівні сучасних вимог. Завдання дисципліни: вивчення основних категорій маркетингових комунікацій; ознайомлення з методиками розроблення бюджету рекламних кампаній, алгоритми розрахунків ефективності рекламного звернення до цільової аудиторії та набуття практичних навичок їх використання в процесі просування товарів, пошуку резервів удосконалення системи товаропросування.

Методи прийняття управлінських рішень. Метою вивчення дисципліни є опанування студентами теорією методів прийняття управлінських рішень на основі системного аналізу, математичного моделювання та оптимізації діяльності суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки та їх практичного та прикладного застосування; опрацювання ними на конкретних, максимально наближених до реальних, модельних кейсових завданнях, прикладах і математичних моделях методів визначення оптимальних управлінських рішень, з використанням засобів обчислювальної техніки, пакетів прикладних програм, сучасних інформаційних технологій тощо.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Економічна інформатика. Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи на сучасній комп'ютерній техніці та використання сучасних інформаційних технологій для вирішення різноманітних завдань у практичній діяльності за фахом.

Іноземна мова. Вивчення дисципліни поглиблює у студентів

комунікативну компетенцію, а саме використання навичок, умінь та знань з іноземної мови у процесі ділового спілкування з представниками інших країн з різноманітних професійних питань, пов'язаних із управлінською діяльністю, бізнесом і ринком праці в галузі сільського господарства, підготовки до участі у міжнародних конференціях, проектах та дискусіях, а також проведення презентацій, письмового обміну діловою інформацією (офіційні та неофіційні листи, резюме різні види науково-дослідних статей і звітів), сприяючи, таким чином, різнобічному розвитку особистості студента та його соціалізації в іншомовному суспільстві.

Системи технологій: рослинництва. Головною метою дисципліни є дати знання щодо створення оптимальних технологічних (агроекологічних) передумов виробництва необхідної кількості високоякісної рослинницької продукції на базі інтенсивного фотосинтезу в посівах польових культур при одночасному збереженні або підвищенні родючості ґрунту. Основним завданням є: отримання практичних навиків з виробництва якісної, екологічно чистої продукції з мінімальними енергетичними і трудовими затратами при максимальному виході її за одиницю часу на одиницю площі, що потребує широкого впровадження сортових, інтенсивних, енерго- і ресурсозберігаючих екологічно доцільних технологій.

Системи технологій: тваринництва. Наукові положення та практичні питання дисципліни, що передбаченні для вивчення, мають безпосереднє і пряме відношення до майбутньої наукової чи практичної діяльності студентів. Це стосується як питань наукових основ економіки і організації галузей тваринництва, діяльності сільськогосподарських підприємств, планування технології виробництва основних видів продукції тваринництва, так і глибокого розуміння і пізнання ними суті біологічних властивостей живого організму, закономірностей його розвитку, взаємозв'язків організму і середовища, історичного розвитку організму. Крім того стан тваринництва, що склався в Україні та впровадження нових технологій виробництва продукції тваринництва вимагають вміння оцінювати ефективність тієї чи іншого технології з урахуванням її складових.

Інформаційні системи в маркетингу. У навчальній дисципліні висвітлюються основні принципи та методи застосування сучасних інформаційних технологій. Дисципліна забезпечує формування знань із сучасних інформаційних технологій, дає змогу набути навички роботи на персональному комп'ютері з операційною системою та основними управлінськими програмними пакетами та системами. Це у свою чергу дозволить швидко і якісно вирішувати завдання по профілю майбутньої спеціальності.

Діловий протокол і ведення переговорів. Діловий протокол та ведення переговорів. Дисципліна вивчає сучасні вимоги до менеджменту, зокрема по таких напрямах, діловий протокол і етика, як важлива його складова, відповідальність підприємств – перший крок до етичної поведінки, підготовка до переговорів, введення переговорів (основні етапи та їх характеристика), методи ведення переговорів, стилі ведення переговорів, аналіз результатів переговорів та виконання досягнутих домовленостей, правила та норми проведення ділових зустрічей, основні моменти домовленості про ділову зустріч, підготовка приміщень та зустріч делегації.

Фізичне виховання. Фізичне виховання має своєю метою зміцнення здоров'я і загартовування організму молодої людини, сприяння фізичному розвитку та підвищенню працездатності. Конкретно фізичне виховання спрямоване на формування, вдосконалення рухових якостей (швидкості, сили, витривалості, гнучкості, спритності), стійкого інтересу до систематичних занять фізичними вправами, прищеплення гігієнічних навичок.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

2.2.1. Дисципліни загального вибору

Техніка презентацій та веб-дизайн. Мета викладання дисципліни полягає у підготовці студента до проведення презентацій, доповідей перед колективами різного рівня, підготовки та навчання методам проектування презентацій та сайтів для доведення своєї думки до слухача/споживача. Завданням дисципліни є засвоєння методів створення презентацій та сайтів, ознайомлення з основами побудови доповіді.

Філософія. Мета викладання дисципліни є формування духовного світу студентів, як людини котра усвідомлює своє місце у світі, суспільстві, може розуміти сенс власного існування. Дисципліна надає можливість орієнтуватися у численних поглядах на світ, його загальну побудову, розуміти роль людини у світі, розумітися на різноманітних методологічних методах пізнання, навчити студентів використовувати знання філософії у власному житті, міжособистих стосунках, науковій та практичній діяльності.

Соціологія. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів про становлення і розвиток соціології як науки, процеси суспільного життя, закони функціонування і розвитку суспільства та його складових компонентів. Основними завданнями є формування у студентів соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ та процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; розвити вміння послуговуватися категоріальним апаратом соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

Методика соціальних та емпіричних досліджень. Метою є ознайомити студентів з методичними підходами до прикладних емпіричних соціальних досліджень, навчити за допомогою прикладів застосовувати, оцінювати і презентувати результати наукових проектів. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: методи наукового дослідження, сучасні методики та методичні прийоми у соціальних емпіричних дослідженнях а також вміти: мислити, проявляти творчий підхід, застосовувати передовий досвід та прогресивні методи наукових досліджень роботи, аналізувати різноманітні джерела інформації, планувати і організовувати наукові експерименти, застосовувати автоматизовані системи обробки інформації при проведенні соціальних емпіричних дослідженнях.

Основи наукових досліджень. Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання курсових та дипломної роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень. В результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуці, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об’єкта, предмета, методів дослідження.

Управління конфліктами. Дисципліна охоплює розгляд питань: сутності поняття «управління конфліктами», технологічнихі підходів, які використовуються у конфліктному менеджменті, змісту управління конфліктами, шляхів запобігання виникнення конфліктів, засобів їх стимулювання, технологій регулювання. Також розглядається структура системи управління конфліктами, принципи, методи, процедури та стратегії управління конфліктами, стилі виходу з конфлікту.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Метою дисципліни є отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)

підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання. Результатом вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про процеси у сфері ЗЕД; оволодіння культурою сучасного економічного мислення, методологічними підходами щодо аналізу та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності; формування у студентів умінь і практичних навичок використання набутих знань у практиці здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств щодо застосовування емпіричних

2.2.2. Дисципліни вибору професійного спрямування

2.2.2.1 Професійне спрямування «Збут, реклама та інтернет-маркетинг»

Маркетингова політика розподілу. Метою дисципліни є навчити студентів основам ефективного розподілу товарів та послуг. У процесі вивчення дисципліни розглядаються теоретичні та методичні основи маркетингової політики розподілу, зокрема щодо організації та управління товарорухом, оптової та роздрібної торгівлі у каналах розподілу, організації роботи посередників; концептуальні засади розуміння маркетингової політики розподілу та маркетингової логістики, державної закупівлі та державного замовлення, вибору маркетингової політики та каналів розподілу.

Основи інтернет-маркетингу. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців розуміння основ сучасного інтернет-маркетингу, набуття компетентностей щодо організації та проведення заходів інтернет-маркетингу, оцінки їх ефективності. Для досягнення мети поставлені завдання засвоєння основних методів та технологій просування продукції (послуг) у мережі Інтернет; ефективне використання найбільш популярних технологій інтернет-маркетингу.

Міжнародна торгівля. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів розуміння трендів, закономірностей, та механізмів міжнародної торгівлі, аналізу показників її розвитку; знань сучасних форм та методів організації міжнародного обміну товарами, послугами та продуктами інтелектуальної власності, а також сучасного інструментарію регулювання міжнародних торгових процесів. Завдання: сформувати у студентів комплекс компетенцій щодо планування, організації та регулювання експорту/імпорту у системі міжнародних торговельних відносин.

Маркетинговий аналіз. Метою дисципліни є формування у студента знань та вмінь щодо використання методів аналізу та оцінювання характеристик товарів і послуг, попиту, пропозиції, поведінки споживачів, ринкової кон'юнктури з метою прийняття управлінських рішень щодо ефективного просування товарів (послуг) на ринку. Маркетинговий аналіз є вихідним елементом системи управління маркетингом, спрямованої на досягнення оптимального балансу між цілями організації і задоволенням потреб споживачів її продукції. Використовують його на різних етапах маркетингової діяльності, починаючи зі складання маркетингових планів, оцінювання їх реалізації та контролю за передбаченим планом процесами. Основними інструментами маркетингового аналізу є порівняння даних за різними критеріями, розрахунок показників і формулювання висновків.

Основи реклами. Мета дисципліни – формування системи теоретичних знань і практичних навичок з організації і управління рекламною діяльністю на підприємствах. Завдання дисципліни полягає в засвоєнні основних складових організації рекламної діяльності, розуміння принципів ефективності реклами, вибір носіїв реклами, напрямків творчості у рекламі; принципів і методичних підходів

до генерації нових ідей у рекламі; оцінювання ефективності реклами.

Паблік рілейшинз. Метою навчальної дисципліни “Паблік рілейшинз” є оволодіння основами PR. Мета викладання дисципліни – формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок встановлення двостороннього спілкування для виявлення загальних уявлень або загальних інтересів і досягнення взаєморозуміння, заснованого на правді, знанні і повній інформованості.

Брендинг. Мета дисципліни – надання студентам теоретичні знання та практичні навички зі створення брендів, реалізації брендових стратегій з метою досягнення максимального ефекту для підприємства. Завдання: забезпечити формування компетенцій за наступними напрямами: розуміти сутність і принципи реалізації брендингу, навчити студентів самостійно створювати бренди, ефективно управляти активами бренду, розробляти та підтримувати брендові стратегії підприємства. Предметом дисципліни є методи, процеси та дії підприємства зі створення брендів.

2.2.2.2. Професійне спрямування «Маркетинг на ринку товарів і послуг»

Екологічний маркетинг. Метою навчальної дисципліни є надання студентам знань щодо екологічних потреб споживачів, аналізу маркетингового середовища підприємств, що діють на ринках екологічних товарів, характеристики ринку екологічних товарів та принципів його сегментації, поведінки споживачів, розробки комплексу маркетингу для екологічних товарів. Завдання дисципліни - сформувати у студентів комплекс компетенцій щодо формування попиту на екологічну продукцію, сертифікацію, еко-маркування, встановлення ціни та формування каналів розподілу і комунікації для екологічних товарів.

Управління якістю товарів і послуг. Мета дисципліни: формування системи знань щодо базових принципів, категорій, методів та інструментів управління якістю в сучасних компаніях, з врахуванням досягнень теорії і практики в області менеджменту якості; використання цих досягнень у всіх сферах діяльності організації незалежно від її галузевої належності, розміру та структури; формування уяви про системну організацію процесів управління якістю на підприємстві, що відповідає вимогам міжнародних стандартів. Завдання: розкриття сутності основних теоретичних положень сучасної концепції управління якістю; розгляд призначення та механізму застосування класичних та сучасних методів і інструментів управління якістю в поточній діяльності підприємств; прищеплення навичок розробки та впровадження на підприємстві системи менеджменту якості; формування вмінь здійснення економічних обчислень щодо обґрунтування організаційно-технічних рішень, спрямованих на підвищення якості і продуктивності, а також застосування сучасних методів управління якістю товарів і послуг.

Маркетинговий аналіз. Метою дисципліни є формування у студента знань та вмінь щодо використання методів аналізу та оцінювання характеристик товарів і послуг, попиту, пропозиції, поведінки споживачів, ринкової кон'юнктури з метою прийняття управлінських рішень щодо ефективного просування товарів (послуг) на ринку. Маркетинговий аналіз є вихідним елементом системи управління маркетингом, спрямованої на досягнення оптимального балансу між цілями організації і задоволенням потреб споживачів її продукції. Використовують його на різних етапах маркетингової діяльності, починаючи зі складання маркетингових планів, оцінювання їх реалізації та контролю за передбаченим планом процесами. Основними інструментами маркетингового аналізу є порівняння даних за різними критеріями, розрахунок показників і формулювання висновків.

Маркетинг інновацій. Мета дисципліни – набуття теоретичних знань в галузі маркетингу інновацій і інноваційного маркетингу та набуття практичних

навичок щодо просування нововведень на ринку товарів і послуг. У результаті вивчення дисципліни студент отримає знання щодо основ організації і реалізації заходів маркетингу інновацій на підприємстві; вміння визначати найбільш перспективні напрямки інноваційного розвитку підприємства; вміння генерувати та аналізувати ідеї нових товарів, здійснювати їх ефективний відбір; проведення оцінки комерційних перспектив нових продуктів; навички вести аналіз і контролювати відповідність характеристик нового товару потребам ринку; вміння розробляти ефективні заходи щодо формування попиту на товарні інновації та їх просування на ринку; вміння управляти життєвим циклом товарних інновацій.

Маркетинг в туризмі. Мета дисципліни – навчання студентів теоретичним і практичним ринково орієнтованим підходам, спрямованих на задоволення потреб споживачів на туристичні послуги. У результаті вивчення дисципліни студент отримає знання основ організації і реалізації заходів маркетингу туристичних послуг на підприємстві; вміння досліджувати ринок туристичних послуг, виявляти існуючий і потенційний попит споживачів на ці послуги; вміння оптимізувати асортиментний ряд туристичних послуг і системи їх розподілу, розроблювати цінову політику; вміння формувати попит на туристичних послуги і стимулювати збут за допомогою засобів комунікаційної політики.

Банківський маркетинг. Мета дисципліни **–** формування комплексу знань щодо базових принципів, категорій, методів та інструментів банківського маркетингу та формування навичок реалізації маркетингового інструментарію у банківських установах різної спеціалізації. У результаті вивчення дисципліни студент отримає знання теоретичних та сучасної практики управління маркетингом у банківській сфері; процесу планування та імплементації програми маркетингових заходів для банківських установ та проведення внутрішнього і зовнішнього аудиту маркетингової діяльності; уміння здійснювати пошук інформації, необхідної в процесі розроблення і застосування програми маркетингових заходів для банківських установ; уміння здійснювати економічні розрахунки щодо обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності маркетингової діяльності; уміння виконувати комплекс робіт з планування та імплементації програми маркетингових заходів для банківських установ.

Брендинг. Мета дисципліни – надання студентам теоретичні знання та практичні навички зі створення брендів, реалізації брендових стратегій з метою досягнення максимального ефекту для підприємства. Завдання: забезпечити формування компетенцій за наступними напрямами: розуміти сутність і принципи реалізації брендингу, навчити студентів самостійно створювати бренди, ефективно управляти активами бренду, розробляти та підтримувати брендові стратегії підприємства. Предметом дисципліни є методи, процеси та дії підприємства зі створення брендів.

Підготовка бакалаврів
в галузі знань «Менеджмент і адміністрування»
за спеціальністю «МЕНЕДЖМЕНТ»
Освітня програма «Менеджмент»

Форма навчання, ліцензований обсяг:	
– денна	150 осіб
– заочна	60 осіб
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ECTS
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з менеджменту, менеджер-адміністратор

Концепція підготовки

Метою підготовки фахівців спеціальності «Менеджмент» є забезпечення підприємств та організацій сфери агробізнесу висококваліфікованими працівниками первинного рівня управління структурними підрозділами, операційними системами та процесами. Кваліфікації бакалавра з менеджменту та менеджера-адміністратора дозволяють випускнику оперативно адаптуватися до внутрішньоекономічних відносин підприємств та організацій, швидко розробити та впровадити елементи системи управління, налагодити ефективну систему мотивації.

Практичне навчання

Майбутні фахівці з менеджменту на конкретних підприємствах здобувають навики роботи із сучасними методами управління, знання з технологічних питань роботи підприємства, здатність керувати собою; будувати чіткі особисті цілі; вміння вирішувати проблеми; здатність до інновацій; здатність впливати на оточуючих; знання сучасних управлінських підходів; здатність керувати; уміння навчати і розвивати підлеглих; здійснювати управління підприємством, знання практичних аспектів прийняття управлінських рішень.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Удосконалення системи управління трудовим потенціалом підприємства.
2. Удосконалення системи оцінки роботи та особистих якостей управлінських працівників.
3. Управління підприємницькою діяльністю та шляхи його вдосконалення.
4. Удосконалення організації та мотивації праці на підприємстві.
5. Удосконалення системи управління в галузі тваринництва.
6. Розвиток системи комунікацій в управлінні підприємствами.
7. Удосконалення процесу прийняття та реалізації управлінських рішень.
8. Формування конкурентоспроможних стратегій підприємств.
9. Формування системи управління якістю діяльності підприємств АПК.
10. Управління персоналом в кооперативних формуваннях

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Всі випускники працевлаштовуються в підприємства і організації аграрної сфери та органи державної влади на такі посади: керівники виробничих підрозділів у комерційному обслуговуванні, робітники апарату центральних органів державної влади, робітники апарату місцевих органів державної влади, керівники інших підрозділів в інших сферах діяльності (інспектор, заступник начальника відділу), керівники малих підприємств без апарату (заступник голови), менеджери з питань комерційної діяльності та управління (менеджер з персоналу, менеджер з адміністративної діяльності), менеджери в інших видах економічної діяльності, економісти (економіст із договірних робіт, економіст-радник), помічники керівників.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Менеджмент» Освітня програма «Менеджмент»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Вища математика для менеджерів	1	120	4
2.	Основи економічної теорії	1	120	4
3.	Мікроекономіка	1	150	5
4.	Теорія ймовірностей та математична статистика	2	120	4
5.	Макроекономіка	2	120	4
6.	Теорія організації	2	120	4
7.	Етика бізнесу	2	120	4
8.	Правове забезпечення управлінської діяльності	2	120	4
9.	Статистика	3	120	4
10.	Фінанси, гроші та кредит	3	120	4
11.	Маркетинг	3	120	4
12.	Менеджмент	3	180	6
13.	Економетрія	4	90	3
14.	Економіка і фінанси підприємства	4	120	4
15.	Міжнародні економічні відносини	4	150	5
16.	Облік і аудит	4	120	4
17.	Самоменеджмент	4	120	4
18.	Економіко-математичне моделювання	5	120	4
19.	Бізнес-аналіз	5	120	4
20.	Логістика	5	120	4
21.	Операційний менеджмент	5	150	5
22.	Управління командною взаємодією	5	105	3,5
23.	Економіка світового сільського господарства	5	105	3,5
24.	Управління персоналом	6	120	4
25.	Контролінг	6	120	4
26.	Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	6	150	5
27.	Комунікаційний менеджмент	7	90	3
28.	Ризик-менеджмент	7	90	3
29.	Стратегічне управління	7	150	5
30.	Управління підприємництвом	7	90	3
31.	Проектний менеджмент	7	120	4
32.	Теорія лідерства	8	120	4
33.	Управління інноваціями	8	90	3
34.	Фінансово-економічна безпека	8	90	3
35.	Бізнес-англійська	8	150	5
36.	Методи прийняття управлінських рішень	8	90	3
Разом за обов'язковою складовою			**4320**	**144**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Економічна інформатика	2	120	4
2	Іноземна мова	1,2,3,4	360	12
3	Системи технологій: рослинництво	1	120	4
4	Системи технологій: тваринництво	1	120	4
5	Інформаційні системи в менеджменті	3	120	4
6	Діловий протокол і ведення переговорів	8	120	4
7	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
Всього за вибором університету			**1080**	**36**

2.2. Дисципліни за вибором студентів				
2.2.1. Дисципліни загального вибору				
1.	Вступ до фаху	1	240	8
2.	Соціологія	3	120	4
3.	Філософія	3	120	4
4.	Техніка презентацій та веб-дизайн	3	120	4
5.	Методика соціальних та емпіричних досліджень	4	120	4
6.	Основи наукових досліджень	4	120	4
7.	Міжнародна економічна інтеграція. Європейська інтеграція	6	120	4
8.	Державне управління та місцеве самоврядування	6	120	4
Всього за загальним вибором			**600**	**20 з 36**
2.2.2. Дисципліни вибору професійного спрямування				
2.2.2.1 *Професійне спрямування «Менеджмент організацій і адміністрування»*				
1.	Основи кооперації	5	150	5
2.	Маркетинговий менеджмент	6	120	4
3.	Менеджмент підприємств агропромислового виробництва	6	150	5
4.	Господарське право	7	120	4
5.	Обліково-аналітичне забезпечення управлінської діяльності	7	120	4
6.	Мотиваційний менеджмент	8	120	4
Всього за спрямуванням			**780**	**26**
2.2.2.2 *Професійне спрямування «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»*				
1.	Міжнародні організації	5	150	5
2.	Маркетинг ЗЕД	6	120	4
3.	Міжнародні перевезення	6	150	5
4.	Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій	7	120	4
5.	Зовнішньоекономічна комерційна діяльність	7	120	4
6.	Управління операціями з експорту-імпорту	8	120	4
Всього за спрямування			**780**	**26**
2.2.2.3 *Професійне спрямування «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами»*				
1.	Інвестиційний аналіз	5	150	5
2.	Міжнародна економічна статистика	6	120	4
3.	Управління виробничими системами	6	150	4
4.	Антикризовий менеджмент	7	120	4
5.	Соціальний менеджмент	7	120	5
6.	Управління активами і інвестиційним портфелем	8	120	4
Всього за спрямуванням			**780**	**26**
Всього за вибором студентів			**1590**	**53**
Разом за вибірковою складовою			**2490**	**83**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальна практика	2	90	3
2	Виробнича практика	4,6	240	8
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			150	5
Підсумкова атестація			30	1
Разом за спеціальністю підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Вища математика для менеджерів. Формування у студентів базових математичних знань для вирішення завдань у професійній діяльності, вмінь аналітичного мислення та математичного формулювання економічних задач, що виникають у процесі управління. Завданнями, що мають бути вирішені у процесі вивчення дисципліни, є набуття студентами знань з основних розділів вищої математики, доведення основних теорем, формування початкових умінь: виконання дій над векторами, матрицями, обчислення визначників; розв'язування систем лінійних рівнянь; дослідження форм і властивостей прямих та площин, кривих і поверхонь другого порядку; знаходження границі ступенево-показникових функцій.

Основи економічної теорії. Метою вивчення дисципліни є здобуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Теорія ймовірностей та математична статистика. формування у майбутніх фахівців базових знань з основ застосування ймовірнісно-статистичного апарата для розв'язування теоретичних і практичних економічних задач. Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є надання студентам знань щодо основних визначень, теорем, правил, доведення теорем та формування умінь: виконувати якісний і кількісний математичний аналіз випадкових подій, випадкових величин та систем таких величин; проводити математичну обробку статистичних даних; давати статистичну оцінку параметрів генеральної сукупності.

Мікроекономіка. Досліджує поведінку людей і пояснює, чому і як вони приймають ті чи інші економічні рішення. Мікроекономіка вивчає поведінку індивідуальних господарських суб’єктів в різних ринкових структурах. Об’єктом вивчення мікроекономіки є поведінка мікроекономічних суб’єктів, тобто процес розробки, прийняття і реалізації рішень відносно вибору і використання обмежених ресурсів з метою одержання якомога більшої вигоди.

Макроекономіка. Засвоєння системи економічних знань, на яких базується сучасний макроаналіз; набуття навичок дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання. В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати: закономірності й загальні тенденції розвитку економічних процесів на макрорівні; виділяти складові макроекономічні агрегати та зв’язки між ними; методичні основи обчислення макроекономічних показників, прогнозування макроекономічного розвитку; прояви циклічності та індикатори економічного циклу.

Теорія організації. Головною метою викладання дисципліни є формування сучасного, на основі системного підходу, світогляду щодо створення, функціонування й еволюції організацій. Головними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є: забезпечення студентів знаннями про теорію та практику функціонування організацій у мінливих умовах сучасного ринкового соціально-економічного середовища, про регулювання процесів, які в них відбуваються у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем тощо.

Етика бізнесу. Етика бізнесу як навчальна дисципліна вивчає етичні проблеми управління та бізнесу. Питання, які розглядаються під час курсу: предмет етики бізнесу, її значення та основні поняття; основні концепції етики бізнесу; поєднання етики і теорії бізнесу; етичні погляди на підприємництво; етика бізнесу і мораль

людини; професійна етика та її вплив на етичні питання бізнесу; етика відносин фірми і найманого працівника; сутність і структура процесу ділового спілкування; організація ділового спілкування; ділові прийоми; комунікативний етикет; діловий етикет як основа поведінки у бізнес-середовищі; діловий імідж; етика і соціальна відповідальність бізнесу; етичні норми, принципи ведення справи; корпоративна культура організацій; корпоративні кодекси ділової поведінки; етичний кодекс підприємця; конфлікти в бізнесі та етичні способи їх подолання; національні особливості етики бізнесу; особливості етики міжнародного бізнесу.

Правове забезпечення управлінської діяльності. Метою вивчення навчальної дисципліни є необхідність підготовки фахівців сфери управління, що працюватимуть в умовах побудови правової держави та ринкової економіки; вивчення сукупності правових норм, які регулюють суспільні відносини і формуються під час забезпечення органами виконавчої влади реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також у процесі державного управління економічним, соціально-культурним та адміністративно-політичним будівництвом у державі, формуванням правосвідомості і правової культури у майбутніх працівників ділової еліти, правовим регулюванням господарської діяльності, правовим статусом суб'єктів господарювання та органів державної влади

Статистика. Викладання дисципліни ставить за мету формування у майбутніх фахівців теоретичних знань та практичних навичок статистичного оцінювання економічних явищ і процесів суспільного життя, оволодіння методами статистичного аналізу. Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни є: збирання, перевірка та оцінювання статистичної інформації, розроблення статистичних формулярів; зведення та групування матеріалів статистичного спостереження, виявлення зв'язків між окремими явищами та процесами, встановлення його структури; техніка обчислення узагальнюючих статистичних показників та їх економічна інтерпретація.

Фінанси, гроші та кредит. Метою вивчення курсу є формування у майбутніх фахівців з менеджменту сучасного економічного мислення та системи знань щодо загальних закономірностей розвитку сучасних фінансових і грошово-кредитних відносин суспільства.

Маркетинг. Мета вивчення дисципліни: формування у студентів - майбутніх маркетологів наукового світогляду та спеціальних знань з теорії, методології маркетингу, вироблення вмінь і навичок здійснення управлінських функцій на підприємстві на основі маркетингу для задоволення потреб споживачів та забезпечення ефективної діяльності підприємства.

Менеджмент. Головною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Економетрія. кількісно оцінювати взаємозв’язки економічних показників для різних масивів економічної інформації, вдаючись до тестування останньої стосовно відповідності її певним передумовам, а також до визначення методів кількісного вимірювання зв’язків, які доцільно застосовувати в кожному конкретному випадку згідно з особливостями економічної інформації.

Економіка і фінанси підприємства. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Міжнародні економічні відносини. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжнародних економічних відносин для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом. Результатом вивчення дисципліни є: формування цілісного уявлення про процеси, які характеризують міжнародний рівень взаємодії національних економік; оволодіння новітніми підходами щодо оцінки еволюційного характеру розвитку системи МЕВ; оволодіння культурою сучасного економічного мислення.

Облік і аудит. Головна мета вивчення майбутніми маркетологами дисципліни полягає у формуванні теоретичних знань і набутті практичних навичок з організації та ведення бухгалтерського обліку й проведення аудиту фінансової звітності, а також використання їх результатів, як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень. Основним завданням вивчення дисципліни є ґрунтовна загальна економічна та обліково-аудиторська підготовка фахівців та оволодіння ними принципами, засобами, методами та прийомами обліку діяльності торговельних підприємств, а також аудиту їх фінансової звітності.

Самоменеджмент. Метою вивчення дисципліни є навчити студентів теорії і практиці розв’язання завдань самоменеджменту, усвідомлення необхідності використання прийомів самоорганізації у процесі здійснення організації виробництва, формування практичних навичок та вмінь управління власною кар’єрою та самовдосконаленням, вироблення у навичок управління особистим часом, оволодіння прийомами самоаналізу та самооцінки рівня організації власної діяльності, мінімізації стресів і втоми, ознайомлення з технологіями і способами підвищення працездатності, результативності діяльності.

Економіко-математичне моделювання. Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з методології та інструментарію побудови і використання різних типів економіко-математичних моделей, вивчення основних принципів та інструментарію постановки задач, побудови економіко-математичних моделей, методів їх озв’язування та аналізу з метою використання в економіці, набутті теоретичних основ і практичних навичок з питань постановки, розв’язування оптимізаційних та управлінських задач економіки інструментарієм математичних методів.

Бізнес-аналіз. Метою вивчення дисципліни є вміння формувати аналітичний висновок із поданої та дослідженої інформації, вивчення структури підприємства, набуття вмінь формування бізнес-моделі підприємства, вивчення місця та ролі бізнес-аналізу на підприємстві, засвоєння теоретичних основ формування успішних бізнес-рішень, визначення завдань, функцій та структури управління бізнес-процесами на підприємстві, вивчення процесу бізнес-аналізу та інтерпретація його результатів.

Логістика. Основною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ логістики, теорії й практики розвитку цього напряму та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах.

Операційний менеджмент. Головною метою викладання дисципліни є формування у студентів компетентності щодо базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів управління основною діяльністю підприємств та умінь розроблення операційної стратегії, створення і використання галузевих операційних підсистем як основи забезпечення досягнення місії організації.

Управління командною взаємодією. Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами навичок формування ефективних команд, як

однієї з перспективних моделей корпоративного менеджменту, що забезпечує ефективний організаційний розвиток, вивчення сутності та особливостей формування управлінської команди, комплексне і конструктивне використання командних ефектів, розкриття і збагачення можливостей студентів у командній роботі, пояснення причин і виявлення умов позитивної синергії команди.

Економіка світового сільського господарства. Цілями навчальної дисципліни «Економіка світового сільського господарства» є: навчити студентів закономірностям розвитку світового сільського господарства, надати майбутнім фахівцям систематизованих і узгоджених знань про економіку сільського господарства в деяких країнах і регіонах в умовах розвитку аграрного виробництва та міжнародних відносин. Завданнями дисципліни є: сформувати знання у студентів про головні закономірності розвитку сільського господарства; навчити студентів аналізувати сучасний стан та оцінювати майбутні тенденції розвитку галузі у глобальному масштабі, визначати рівень розвитку економіки сільського господарства окремих держав, використовувати методи та зарубіжний досвід для вирішення проблем економіки сільського господарства України.

Управління персоналом. Метою викладання дисципліни є формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо формування та реалізації кадрової політики в сучасних організаціях, раціонального відбору працівників на посади та формування дієвого трудового колективу, оцінювання та розвитку працівників, а також цілеспрямованого використання їх потенціалу.

Контролінг. Дисципліна передбачає встановлення мети підприємства, поточне збирання і обробку інформації для прийняття управлінських рішень, виконання функції контролю відхилень фактичних даних від планових, а також, що найважливіше, підготовку рекомендацій для прийняття управлінських рішень. Контролінг спрямований на вдосконалення ефективності менеджменту та організації управління економікою на мікрорівні.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Метою дисципліни є отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання. Результатом вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про процеси у сфері ЗЕД; оволодіння культурою сучасного економічного мислення, методологічними підходами щодо аналізу та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності; формування у студентів умінь і практичних навичок використання набутих знань у практиці здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств щодо застосовування емпіричних

Комунікаційний менеджмент. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжособистісних, міжгрупових, масових та маркетингових комунікацій організаційних утворень різного типу для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом. Результатом вивчення дисципліни є: освоєння студентом прийомів, методів, процедур, технологій, що забезпечують ефективну інформаційну і емоційну взаємодію між різного рівня групами та індивідами, що представляють організацію та її середовище; здатність здобувача налагоджувати та підтримувати оптимально сприятливі для організації комунікаційні процеси, формувати та розвивати позитивний імідж і громадську думку, забезпечувати досягнення атмосфери згоди, співробітництва та визнання.

Ризик-менеджмент. Мета викладання дисципліни – надання знань про методи оцінювання параметрів ризиків, які характеризують кількісні взаємозв’язки між економічними величинами. Задачі викладання дисципліни – вивчення прогнозних ризик-моделей, набуття вмінь використання їх у практиці управління

економічними процесами. В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати: сутність, предмет і об'єкт дисципліни, моделювання економічного ризику, систему економічного прогнозування ризиків, систему соціального прогнозування ризиків, методи технічного аналізу

Стратегічне управління. Головною метою викладання дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами стратегічного управління та практичними навичками прийняття стратегічних рішень в процесі управління діяльністю та розвитком підприємства на ринку. Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка студентів і формування у них навичок у сфері стратегічного управління підприємством.

Управління підприємництвом. Дана дисципліна формує знання про закони, що управляють, з одного боку, відносинами економічної власності між різними суб’єктами підприємницької діяльності та найманими працівниками, а з іншого – діями підприємців у процесі вибору ресурсів для виробництва, обміну, розподілу та споживання товарів і послуг.

Теорія лідерства. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжособистісних, міжгрупових, масових та маркетингових комунікацій організаційних утворень різного типу для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом. Результатом вивчення дисципліни є: освоєння студентом прийомів, методів, процедур, технологій, що забезпечують ефективну інформаційну і емоційну взаємодію між різного рівня групами та індивідами, що представляють організацію та її середовище; здатність здобувача налагоджувати та підтримувати оптимально сприятливі для організації комунікаційні процеси, формувати та розвивати позитивний імідж і громадську думку, забезпечувати досягнення атмосфери згоди, співробітництва та визнання.

Управління інноваціями. Головною метою викладання дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками управління інноваційною діяльністю організації. Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка студентів і формування у них навичок у сфері управління інноваційною діяльністю організації. Результатом вивчення дисципліни є набуття спеціальних професійних компетенцій з управління інноваціями.

Фінансово-економічна безпека. Метою вивчення дисципліни є здобуття студентами знань щодо створення сучасної комплексної системи фінансово-економічної безпеки підприємств всіх форм власності та ефективного механізму управління фінансово-економічною безпекою, набуття теоретичних та практичних засад організації комплексної системи безпеки підприємств, як основи протидії загрозам і ризикам їх діяльності, забезпечення фінансово-економічної безпеки діяльності підприємств, розуміння сучасних загроз та ризиків діяльності підприємств, вибору найбільш доцільних засобів та завдань щодо протидії сучасним загрозам та ризикам безпеки діяльності підприємств, оцінювання різноманітних ринкових та професійних ситуацій для вироблення та реалізації найбільш оптимальних рішень.

Методи прийняття управлінських рішень. Метою вивчення дисципліни є опанування студентами теорією методів прийняття управлінських рішень на основі системного аналізу, математичного моделювання та оптимізації діяльності суб’єктів господарювання в умовах ринкової економіки та їх практичного та прикладного застосування; опрацювання ними на конкретних, максимально наближених до реальних, модельних кейсових завданнях, прикладах і математичних моделях методів визначення оптимальних управлінських рішень, з використанням засобів обчислювальної техніки, пакетів прикладних програм, сучасних інформаційних технологій тощо.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Економічна інформатика. Формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи на сучасній комп'ютерній техніці та використання сучасних інформаційних технологій для вирішення різноманітних завдань у практичній діяльності за фахом.

Іноземна мова. Вивчення дисципліни поглиблює у студентів комунікативну компетенцію, а саме використання навичок, умінь та знань з іноземної мови у процесі ділового спілкування з представниками інших країн з різноманітних професійних питань, пов’язаних із управлінською діяльністю, бізнесом і ринком праці в галузі сільського господарства, підготовки до участі у міжнародних конференціях, проектах та дискусіях, а також проведення презентацій, письмового обміну діловою інформацією (офіційні та неофіційні листи, резюме різні види науково-дослідних статей і звітів), сприяючи, таким чином, різнобічному розвитку особистості студента та його соціалізації в іншомовному суспільстві.

Системи технологій: рослинництво. Головною метою дисципліни є дати знання щодо створення оптимальних технологічних (агроекологічних) передумов виробництва необхідної кількості високоякісної рослинницької продукції на базі інтенсивного фотосинтезу в посівах польових культур при одночасному збереженні або підвищенні родючості ґрунту. Основним завданням є: отримання практичних навиків з виробництва якісної, екологічно чистої продукції з мінімальними енергетичними і трудовими затратами при максимальному виході її за одиницю часу на одиницю площі, що потребує широкого впровадження сортових, інтенсивних, енерго- і ресурсозберігаючих екологічно доцільних технологій. Теоретичні основи охорони праці. Правові основи охорони праці працівників у рослинництві. Техніка безпеки у рослинництві. Пожежна безпека у рослинництві.

Системи технологій: тваринництво. Наукові положення та практичні питання дисципліни, що передбаченні для вивчення, мають безпосереднє і пряме відношення до майбутньої наукової чи практичної діяльності студентів. Це стосується як питань наукових основ економіки і організації галузей тваринництва, діяльності сільськогосподарських підприємств, планування технології виробництва основних видів продукції тваринництва, так і глибокого розуміння і пізнання ними суті біологічних властивостей живого організму, закономірностей його розвитку, взаємозв’язків організму і середовища, історичного розвитку організму. Крім того стан тваринництва, що склався в Україні та впровадження нових технологій виробництва продукції тваринництва вимагають вміння оцінювати ефективність тієї чи іншого технології з урахуванням її складових. Теоретичні основи охорони праці. Правові основи охорони праці працівників тваринництва і ветеринарної служби. Основи виробничої санітарії. Техніка безпеки у тваринництві і птахівництві. Пожежна безпека у тваринництві та птахівництві.

Інформаційні системи в менеджменті. Метою викладання дисципліни є розкриття сучасних наукових концепцій, моделей, методів і технологій інформаційного забезпечення менеджменту та дослідження основних теоретичних засад побудови і використання комп'ютерних інформаційних систем як засобів автоматизації інформаційного забезпечення менеджменту.

Діловий протокол і ведення переговорів. Діловий протокол та ведення переговорів. Дисципліна вивчає сучасні вимоги до менеджменту, зокрема по таких напрямах, діловий протокол і етика, як важлива його складова, відповідальність підприємств – перший крок до етичної поведінки, підготовка до переговорів,

введення переговорів (основні етапи та їх характеристика), методи ведення переговорів, стилі ведення переговорів, аналіз результатів переговорів та виконання досягнутих домовленостей, правила та норми проведення ділових зустрічей, основні моменти домовленості про ділову зустріч, підготовка приміщень та зустріч делегації.

Фізичне виховання. Фізичне виховання має своєю метою зміцнення здоров'я і загартовування організму молодої людини, сприяння фізичному розвитку та підвищенню працездатності. Конкретно фізичне виховання спрямоване на формування, вдосконалення рухових якостей (швидкості, сили, витривалості, гнучкості, спритності), стійкого інтересу до систематичних занять фізичними вправами, прищеплення гігієнічних навичок.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

2.2.1. Дисципліни загального вибору

Вступ до фаху. Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями майбутньої професії, її змістом та завданнями управлінської діяльності, роллю керівників різних рівнів в управлінні сучасними підприємствами, особливостями організації підготовки фахівців з менеджменту.

Вступ до фаху: соц. комунікація, практика. Головна мета дисципліни – максимально сприяти студентам у набутті необхідних теоретичних знань та практичних вмінь в сфері соціальної освіти, трансформації соціальних знань, соціального самовиховання та розвитку для вирішення сучасних соціальних питань. В результаті вивчення дисципліни студенти засвоять основні поняття, принципи, основні категорії, тенденції та закономірності соціальної освіти, здійснення соціального навчання та відповідно, побудови конструктивного соціального діалогу в суспільстві.

Техніка презентацій та веб-дизайн. Мета викладання дисципліни полягає у підготовці студента до проведення презентацій, доповідей перед колективами різного рівня, підготовки та навчання методам проектування презентацій та сайтів для доведення своєї думки до слухача/споживача. Завданням дисципліни є засвоєння методів створення презентацій та сайтів, ознайомлення з основами побудови доповіді.

Філософія. Мета викладання дисципліни є формування духовного світу студентів, як людини котра усвідомлює своє місце у світі, суспільстві, може розуміти сенс власного існування. Дисципліна надає можливість орієнтуватися у численних поглядах на світ, його загальну побудову, розуміти роль людини у світі, розумітися на різноманітних методологічних методах пізнання, навчити студентів використовувати знання філософії у власному житті, міжособистих стосунках, науковій та практичній діяльності.

Соціологія. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів про становлення і розвиток соціології як науки, процеси суспільного життя, закони функціонування і розвитку суспільства та його складових компонентів. Основними завданнями є формування у студентів соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ та процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; розвити вміння послуговуватися категоріальним апаратом соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

Методика соціальних та емпіричних досліджень. Метою є ознайомити студентів з методичними підходами до прикладних емпіричних соціальних досліджень, навчити за допомогою прикладів застосовувати, оцінювати і презентувати результати наукових проектів. У результаті вивчення

навчальної дисципліни студент повинен знати: методи наукового дослідження, сучасні методики та методичні прийоми у соціальних емпіричних дослідженнях а також вміти: мислити, проявляти творчий підхід, застосовувати передовий досвід та прогресивні методи наукових досліджень роботи, аналізувати різноманітні джерела інформації, планувати і організовувати наукові експерименти, застосовувати автоматизовані системи обробки інформації при проведенні соціальних емпіричних дослідженнях.

Основи наукових досліджень. Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання курсових та дипломної роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень. В результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуці, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об’єкта, предмета, методів дослідження.

Міжнародна економічна інтеграція. Європейська інтеграція. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародна економічна інтеграція. Європейська інтеграція» є надати студентам сучасні знання про міжнародні інтеграційні процеси та європейську інтеграцію, що дасть змогу сформувати управлінців нового зразка, які зможуть приймати правильні рішення в умовах євроінтеграції України до Європейського союзу. Завданнями дисципліни є : навчити студентів визначати економічні ефекти від міжнародної економічної інтеграції, ознайомити їх з етапами становлення та розвитку Європейського союзу, надати поглиблені знання щодо особливостей реалізації Спільної аграрної політики ЄС та навчити студентів визначати загрози та можливості від процесу інтеграції економіки України до ЄС.

Державне управління та місцеве самоврядування. Метою вивчення дисципліни є система державного управління, визначення відповідності державного управління стандартам демократичної правової держави з соціально орієнтованою економікою, а також у розмежуванні та збалансуванні повноважень і відповідальності різних рівнів влади та місцевого самоврядування у сфері надання державних і громадських послуг.

2.2.2. Дисципліни вибору професійного спрямування

2.2.2.1 Професійне спрямування «Менеджмент організацій і адміністрування»

Основи кооперації. Під час вивчення дисципліни ставиться за мету сформувати у студента розуміння кооперативної ідентичності, осмислення того, як працює кооператив та яке його місце у сучасному суспільстві. Вивчаються витоки кооперації та вплив кооперативної ідентичності на завдання менеджера. Обґрунтовується значення кооперативів, кооперативні принципи та цінності. Аналізуються переваги кооперативів в порівнянні з іншими формами господарювання на основі розгляду існуючих тенденцій в глобальних та локальних соціально-економічних системах.

Маркетинговий менеджмент. Метою дисципліни є оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навичками в управлінні, плануванні і організації маркетингової діяльності підприємств. Завдання дисципліни полягає у набутті студентами вмінь в управлінні маркетинговою діяльністю, забезпечення ефективної маркетингової діяльності на ринку продукції агропромислового комплексу (АПК), прогнозування кон’юнктури торгівлі, управління асортиментом і якістю продукції, ціноутворенні, просуванні товарів на внутрішній та зовнішні ринки

продовольства, системи розподілення та збуту продукції вітчизняних товаровиробників.

Менеджмент підприємства агропромислового виробництва. Метою викладання навчальної дисципліни є надання студентам комплексну систему знань та навичок з управління виробничими процесами у виробничих сільськогосподарських системах; умов забезпечення результативності господарюючих структур; діагностики та проектування систем менеджменту, адекватних цілям і задачам ринкової економіки. Дати слухачам теоретичні знання та виробити в них практичні навики опрацьовувати й обґрунтовувати конкретні пропозиції, що стосуються актуальних проблем розвитку управління в аграрній сфері, організації виробництва на підприємствах АПК, побудові ефективного колективного та індивідуального фермерського господарства, розвитку системи земельного кадастру і управління земельними ресурсами.

Господарське право. Метою дисципліни є формування у студентів системи правових знань, невід'ємно пов'язаних з управлінською діяльністю; засвоєння теоретичних знань та практичних навичок, пов'язаних із правовим регулюванням господарської діяльності, правовим статусом суб'єктів господарювання та органів державної влади.

Обліково-аналітичне забезпечення управлінської діяльності. Навчальна дисципліна передбачає вивчення теоретичних та практичних аспектів використання обліково-аналітичної діяльності при обґрунтуванні, прийнятті та виконанні управлінських рішень. При вивченні дисципліни майбутній фахівець отримує знання з методики здійснення збору та аналізу інформації щодо комплексного оцінювання результатів господарювання, обґрунтування та визначення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів.

Мотиваційний менеджмент. Мета вивчення дисципліни - розширити та поглибити знання з основ теорії та практики мотиваційного менеджменту, набути умінь та навичок з мотивації різних категорій працівників у практиці управління. Предметом дисципліни « мотиваційний менеджмент» є визначення місця мотивації в соціально-психологічній структурі особистості, змісту мотиваційного процесу; застосування мотиваційних теорій у практиці управління; оволодіння різними методами мотивації різних категорій працівників, управління мотивацією колективів та груп.

2.2.2.2 Професійне спрямування «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Міжнародні організації. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів комплексних і системних знань про діяльність і вплив міжнародних організацій на практику ведення бізнесу в умовах глобалізації. До ключових завдань курсу належать: ознайомити студентів із передумовами виникнення міжнародних організацій у світі; з’ясувати сутність, функції і види міжнародних організацій; обґрунтувати вплив міжнародних організацій на результати роботи суб’єктів господарювання на мікро-, мезо- та макрорівнях; розглянути сучасні тенденції розвитку міжнародних організацій в умовах нових викликів і загроз для світової економіки.

Маркетинг зовнішньоекономічної діяльності. Навчальна дисципліна передбачає вивчення діяльності суб'єктів ЗЕД, що спрямована на вивчення ринку, вплив на споживчий попит з метою задоволення взаємних потреб шляхом обміну, розширення збуту товарів, що виробляються ними. В рамках дисципліни передбачено вивчення природи і форм міжнародних маркетингових методів досліджень економічного, соціального, культурного, політичного і правового

середовища, міжнародних маркетингових заходів; опрацювання та засвоєння методології міжнародного дослідження ринку, сегментацію, вибір цільових ринків; моделі дослідження виходу фірми на зарубіжні ринки, формування ефективної міжнародної маркетингової стратегії.

Міжнародні перевезення. Мета дисципліни – формування системних теоретичних знань та набуття практичних умінь з організації міжнародних вантажних перевезень. Основні завдання вивчення дисципліни – показати майбутнім спеціалістам, що раціональна організація міжнародних перевезень забезпечує інтенсивне використання рухомого складу, своєчасну доставку вантажів з країни в країну, оптимізує транспортні витрати при експорті та імпорті товарів; вивчення студентами міжнародних нормативно-правових угод, актів двосторонніх угод та норм внутрішнього законодавства, що встановлюють порядок регулювання транспортної діяльності з міжнародних перевезень; ознайомлення студентів з переліком і формами транспортного документообігу за зовнішньоекономічними операціями; аналіз та обґрунтування компетенцій державних органів з ліцензування та сертифікації.

Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій. Метою вивчення навчальної дисципліни є надання знань студентам з питань митної справи, необхідних майбутнім спеціалістам для здійснення управління в сфері зовнішньоекономічної діяльності. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: теоретичні та організаційні засади митної справи; порядок переміщення товарів через митний кордон України порядок нарахування та стягнення податкових платежів, які виникають при переміщенні товарів через митний кордон України; порядок митного оформлення товарів; відповідальність за порушення митних правил. вміти: здійснювати митне оформлення товарів; нараховувати податки та збори які виникають при переміщенні товарів через митний кордон України; обчислювати суми штрафних санкцій за порушення митних правил; вирішувати дискусійні питання щодо митного законодавства, критично його осмислювати та розробляти пропозиції щодо його удосконалення.

Зовнішньоекономічна комерційна діяльність. Метою вивчення дисципліни є отримання студентами знань об’єктивних закономірностей, реальних процесів та специфічних особливостей організації і техніки проведення зовнішньоекономічних комерційних операцій, а також навичок їх практичного застосування. Головними завданнями дисципліни є: вивчення теоретичних положень зовнішньоекономічної комерційної діяльності; обґрунтування класифікації, змісту та специфіки проведення зовнішньоекономічних комерційних операцій; опрацювання структури та змісту зовнішньоторгового контракту; вивчення обов’язків контрагентів та послідовність їхніх дій при укладанні міжнародних комерційних угод з урахуванням міжнародних правил та норм; ознайомлення студентів з особливостями міжнародних комерційних розрахунків при здійсненні зовнішньоекономічних операцій; опрацювання студентами методів техніко-економічного обґрунтування зовнішньоекономічних операцій та визначення особливостей щодо кожного виду.

Управління операціями з експорту-імпорту. Метою вивчення дисципліни є обґрунтування, систематизація та узагальнення окремих закономірностей, умов, принципів, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності підприємств України на зовнішніх ринках і надання відповідних знань зацікавленим особам. Основними завданнями дисципліни виступають: обґрунтування сучасних особливостей управління зовнішньоекономічними операціями, а також факторів, що обумовлюють входження України в світовий економічний простір; теоретичне узагальнення інформації про форми, види, засади, методи здійснення зовнішньоекономічних зав’язків вітчизняними підприємствами; ознайомлення студентів з практичними аспектами управління експортно/імпортними

операціями в нових умовах господарювання.

2.2.2.3 Професійне спрямування «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами»

Інвестиційний аналіз. Метою вивчення дисципліни є сукупність методів і прийомів, за допомогою яких можна розробити ефективну інвестиційну стратегію та приймати інвестиційні рішення, обґрунтувати доцільність реалізації інвестиційного проекту та визначити оптимальні параметри його реалізації в умовах невизначеності та обмеженості фінансових ресурсів, сформувати оптимальний портфель інвестицій.

Міжнародна економічна статистика. Метою вивчення дисципліни є розкриття змісту основних явищ і процесів, що відбуваються в економіці, розроблення системи економічних показників та методів вивчення економіки країни чи регіону, характеристиці суспільних явищ як масових, спираючись на облік усієї сукупності чинників, що їх визначають, характеризують ступінь розвитку явищ, напрям і швидкість їх змін, щільність взаємозв'язків і взаємозалежностей, опанування студентами не тільки теоретичних знань, а й практичних навичок у збиранні, обробці, зведенні та аналізі статистичного матеріалу, набуття майбутніми фахівцями знань і вміння проводити дослідження соціально-економічного стану держави, виходячи із об'єктивної інформації міжнародної економічної статистики.

Управління виробничими системами. Метою вивчення дисципліни є дослідження сукупності процесів або дій, що зумовлюють об'єднання елементів, частин у ціле, утворення життєздатності стійкої системи, внутрішню впорядкованість, взаємодію відносно незалежних частин цілого, зумовлену його будовою; визначення способів поєднання ресурсів землі, праці, капіталу (матеріальних засобів виробництва) та їх узгодженого, цілеспрямованого використання.

Антикризовий менеджмент. Метою вивчення дисципліни є визначення сутності, тенденцій, методики управління кризовими ситуаціями; державного регулювання кризових ситуацій; вивчення можливостей та необхідності антикризового управління; ключових факторів антикризового управління; вивчення тенденцій розвитку та практичних можливостей антикризового управління, його функцій і напрямків; особливостей використання базових інструментів управління організацією, вивчення впливу різних факторів на забезпечення ефективності системи управління.

Соціальний менеджмент. Метою вивчення навчальної дисципліни є отримання студентами системних знань щодо об'єктивних закономірностей функціонування системи соціального менеджменту, а також набуття навичок їх практичного використання; засвоєння змісту основних понять, категорій та термінів соціального менеджменту, вивчення сутності основних законів, закономірностей та функцій соціального менеджменту; визначення його принципів, розкриття методів, форм та механізмів управління різними соціальними явищами й процесами в сучасному суспільстві на макро- і мікрорівнях.

Управління активами та інвестиційним портфелем. Метою вивчення дисципліни є надання студентам теоретичних і методологічних знань та практичних навичок з управління активами та портфельного інвестування, аналізу інвестиційного ринку, вибору і аналізу інвестиційних інструментів, для вирішення конкретних задач управління активами підприємств та формування й ефективного управління інвестиційним портфелем підприємств.

2.15. ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Декан – доктор педагогічних наук, професор **Глазунова Олена Григорівна**
Тел.: (044) 527-83-51 E-mail: o-glazunova@nubip.edu.ua
Розташування: навчальний корпус № 15, кімн. 102

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

051 «Економіка»

Освітня програма **«Економічна кібернетика»**

Випускові кафедри:

Економічної кібернетики Тел.: (044) 5278567. E-mail: ciber_chair@nubip.edu.ua.
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Скрипник Андрій Васильович

Інформаційних систем Тел.: (044) 527-86-07. E-mail: ystems_chair@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат економічних наук, професор Швиденко Михайло Зіновійович

Освітня програма **«Цифрова економіка»**

Випускова кафедра:

Економічної кібернетики Тел.: (044) 5278567. E-mail: ciber_chair@nubip.edu.ua.
Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Скрипник Андрій Васильович

122 «Комп'ютерні науки»

Освітня програма **«Комп'ютерні науки»**

Випускова кафедра:

Комп'ютерних наук Тел.: (044) 527-87- 23 E-mail: iusprog@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Голуб Белла Львівна

121 «Інженерія програмного забезпечення»

Освітня програма **«Інженерія програмного забезпечення»**

Випускова кафедра:

Комп'ютерних наук Тел.: (044) 527-87- 23 E-mail: iusprog@nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Голуб Белла Львівна

123 «Комп'ютерна інженерія»

Освітня програма **«Комп'ютерна інженерія»**

Випускова кафедра:

Комп'ютерних систем і мережТел.: (044) 527-87- 23 E-mail: csn@it.nubip.edu.ua
Завідувач кафедри – кандидат педагогічних наук, доцент Дмитро Касаткін

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю «ЕКОНОМІКА»
Освітня програма «Економічна кібернетика»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	25
– заочна	30
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з економіки

Концепція підготовки

Освітня програма «Економічна кібернетика» є унікальним поєднанням комп'ютерних і економічних дисциплін, що забезпечує можливість роботи в різних сферах. Концепція підготовки спрямовано на формування фахівців, що досконало володіють інформаційними технологіями, навичками управління трудовим колективом та ведення підприємницької діяльності.

Практичне навчання

Практичне навчання студентів даної освітньої програми спрямоване на оволодіння основними методами та методиками економіко-математичного моделювання та прогнозування соціально-економічних процесі з використанням інформаційних систем та технологій в управлінні.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Моделі ситуаційної діагностики фінансового стану аграрних підприємств.
2. Оптимізація використання виробничих ресурсів потенціалу
3. Виробничі функції в задачах оптимізації
4. Моделі функціонування банків, лізингових компаній та фондових бірж.
5. Економіко-математичне моделювання управління валютними резервами.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Випускники освітньої програми«Економічна кібернетика» можуть працювати на посадах: керівника малого підприємства, керівника аналітичного центру з обробки економічної, фінансової та облікової інформації, керівника відділу інформаційних технологій, адміністратора комп’ютерної мережі, адміністратора задач і систем, адміністратора бази даних, аналітика з комп’ютерних систем і тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Економіка» Освітня програма «Економічна кібернетика»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	Кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Сучасна економічна теорія	1,2	240	8
2.	Макроекономіка	4	120	4
3.	Мікроекономіка	3	120	4
4.	Вища математика	2	240	8
5.	Теорія ймовірностей і математична статистика	4	180	6
6.	Оптимізаційні методи та моделі	3	150	5
7.	Інформатика	2	180	6
8.	Економетрика	4	150	5
9.	Економіка підприємства	6	120	4
10.	Менеджмент	5	120	4
11.	Маркетинг	5	120	4
12.	Фінанси	7	120	4
13.	Гроші і кредит	3	120	4
14.	Бухгалтерський облік	4	120	4
15.	Економіка с.г.підприємства	8	120	4
16.	Міжнародна економіка	8	120	4
17.	Організація виробництва	7	120	4
18.	Статистика	5	120	4
19.	Економічна кібернетика	2	120	4
20.	Дослідження операцій	6	240	8
21.	Моделювання економіки	7	150	5
22.	Прогнозування соціально-економічних процесів	7	150	5
23.	Системи прийняття рішень	8	120	4
24.	Технологія проектування та адміністрування БД і СД	6	180	6
25.	Інформаційні системи і технології в управлінні	8	180	6
26.	Управління проектами інформатизації	7	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**4380**	**146**
2.ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1.Дисципліни за вибором університету				
1	Філософія	3	120	4
2	Історія української державності	1	120	4
3	Діловий протокол та етика спілкування	1	120	4
4	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
5	Іноземна мова	1,2,3,4	240	8
6	Сучасні інформаційні комунікації	1	120	4
7	Технологія виробництва продукції рослинництва	4	120	4
8	Правова культура особистості	4	120	4
9	Технологія виробництва продукції тваринництва	2	120	4

Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
Кластер «Бізнес-аналітика»				
1	Технологія створення програмних продуктів	4	240	8
2	Цифрова економіка	2	120	4
3	Веб-програмування	7	240	8
4	Системний аналіз і проектування ІС	8	120	4
5	Ризикологія	5	120	4
6	Математичні моделі аграрного сектору	6	120	4
7	Інструментальні засоби IBM SPSS	8	120	4
8	Вибіркова 1 (Аналітика з R)	5	120	4
9	Вибіркова 2(Прикладна економетрика)	6	120	4
10	Вибіркова 3 (Імітаційне моделювання)	7	120	4
11	Вибіркова 4 (Ризики аграрного бізнесу)	8	120	4
	Всього за блоком		**1740**	**58**
Кластер «Моделювання бізнес-процесів»				
1	Технологія створення програмних продуктів	4	180	8
2	Цифрова економіка	2	180	4
3	Веб-програмування	7	120	8
4	Системний аналіз і проектування ІС	8	120	4
5	Ризикологія	5	120	4
6	Математичні моделі аграрного сектору	6	120	4
7	Інструментальні засоби IBM SPSS	8	120	4
8	Вибіркова 1 (Моделювання з R)	5	120	4
9	Вибіркова 2(Математична економіка)	6	120	4
10	Вибіркова 3 (Моделювання інвестиційних процесів)	7	120	4
11	Вибіркова 4 (Адаптивні методи прогнозування)	8	120	4
	Всього за блоком		**1740**	**58**
Разом вибіркові навчальні дисципліни			**2820**	**94**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		**870**	**16**
2	Практична підготовка		**540**	**18**
Підготовкка і захист бакалаврської роботи			**180**	**6**
Всього годин навчальних занять (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Сучасна економічна теорія. Потреби та споживчі блага. Суспільне виробництво та ресурси Економічні відносини власності.Економічні системи. Товарне виробництво – основа ринкової економіки. Гроші у функціонуванні ринку. Економічний механізм ринку Рівні види ринків та ринкова інфраструктура. Формування доходів у ринковій економіці.Підприємство в системі ринкових відносин. Підприємництво. Домогосподарство у функціонуванні ринкової економіки. Управління підприємством. Менеджмент. Маркетингова діяльність.Національна економіка як ціле. Макроекономічна рівновага. Макроекономічна нестабільність.

Макроекономіка. Теоретичні основи макроекономіки, макроекономіка як наука. Методика розрахунку основних макроекономічних показників. Макроекономічна нестабільність, безробіття та інфляція. Сукупний попит і сукупне пропонування. Споживання, заощадження та інвестиції, сукупні видатки і ВВП; Економічні функції держави: держава в системі макроекономічного регулювання. Фіскальна політика. Грошовий ринок і монетарна політика. Ринок праці та соціальна політика. Відкрита модель макроекономічного кругообороту та економічне зростання.

Мікроекономіка. Методологічні принципи мікроекономічного аналізу економічної поведінки суб'єктів ринку. Універсальні інструменти прийняття раціональних господарських рішень. Закономірності функціонування мікросистем індивідів, домашніх господарств, підприємств, організацій . Характеристика та аналіз основних типів ринкових структур – досконалої конкуренції, чистої монополії, монополістичної конкуренції, олігополії. Вплив загальної ринкової рівноваги на ефективність розміщення ресурсів в економіці, причини обмеженої недостатності ринкового регулювання, критерії добробуту, необхідності втручання в економіку.

Вища математика. Множини та функції: операції з множинами; відображення множин; обмеженість, точні межі числової множини; принцип Кантора вкладених сегментів; еквівалентні множини; зчислені та незчисленні множини. Теорія границь: границя послідовності; границя функції; часткова, верхня та нижня границі функції. Неперервність функції: локальні властивості неперервних функцій; властивості неперервних функцій на відрізку. Диференційне числення функцій однієї змінної: похідні та диференціали довільного порядку, властивості диференційовних функцій; формула Тейлора; дослідження на екстремум і побудова графіків функцій. Невизначений інтеграл: первісна і невизначений інтеграл, їх властивості; заміна змінної та інтегрування частинами; табличні інтеграли; методи інтегрування: раціональних функцій

Теорія ймовірностей і математична статистика. Основні поняття. Класифікація випадкових подій. Ймовірність випадкової події. Класичне, статистичне та геометричне визначення ймовірності. Практично достовірна та практично неможлива подія. Числові характеристики випадкової величини: математичне сподівання, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, моменти, асиметрія, ексцес, мода, медіана . Закони розподілу ймовірностей нормальний, показників, рівномірний, Пуассона . Коефіцієнт кореляції. Нерівність Чебишева. Групування інформації. Принцип визначення та перевірка нульової гіпотези. Критерії узгодження для перевірки гіпотез.

Оптимізаційні методи та моделі. Концептуальні аспекти математичного моделювання економіки. Оптимізаційні економіко-математичні моделі. Задача лінійного програмування та методи її розв'язування. Теорія двоїстості. Цілочислове програмування. Спеціальні задачі лінійного програмування. Моделі нелінійного програмування. Кількісне оцінювання ризику. Математичні методи розв'язку задач лінійного програмування, сфера їх застосування, переваги та недоліки. Основні математичні методи розв'язку задач нелінійного програмування переваги та недоліки; математичний апарат побудови економетричних моделей.

Інформатика. Предмет, методи і завдання дисципліни, теоретичні основи інформатики, системне забезпечення інформаційних процесів, програмні засоби роботи зі структурованими документами, мережні технології, застосування Internet в економіці, Основи Web-дизайну, організація комп'ютерної безпеки та захисту інформації, програмні засоби роботи з базами та сховищами даних, основи офісного програмування, експертні і навчальні системи, перспективи розвитку інформаційних технологій.

Економетрика. Принципи побудови економетричних моделей. Моделі множинної регресії. Узагальнені економетричні моделі. Економетричні моделі динаміки. Математичний апарат побудови економетричних моделей. Методика побудови економетричних моделей. Методика розрахунку параметрів моделей на персональних ЕОМ з використанням пакетів прикладних програм.

Економіка підприємства. Види підприємств, їх організаційно-правові форми. Теорії та моделі підприємств і основи підприємництва. Зовнішнє середовище господарюванню підприємства. Персонал підприємства, продуктивність праці. Оплата праці персоналу: основні форми та системи. Техніко-технологічна база виробництва та виробнича потужність підприємства. Основний та оборотний капітал: оцінка та показники ефективності використання основних фондів та шляхи їх відтворення, склад та показники оборотності оборотних коштів. Інтелектуальний капітал та його характеристики. Інвестиції: поняття, склад, структура, розробка інвестиційних проектів. Прогнозування та планування діяльності підприємства. Обґрунтування виробничої програми підприємства. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Менеджмент. Організація як об’єкт управління, сутність та особливості діяльності менеджерів, розвиток поглядів на менеджмент. Принципи та методи управління. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації: Комунікації у менеджменті та процес прийняття управлінських рішень. Планування діяльності організації: Проектування організаційної структури. Мотивація роботи працівників організації, система і процес контролю в організації. Формування та розвиток колективу, керівництво та лідерство. Ефективність системи управління організацією.

Маркетинг. Сутність маркетингу та його сучасна концепція. Система і характеристика сучасного маркетингу. Маркетингові дослідження. Маркетингова товарна політика. Планування нових товарів. Маркетингова цінова політика. Методи маркетингового ціноутворення. Маркетингова політика комунікацій. Комплекс маркетингових комунікацій. Маркетингова політика розподілу. Управління каналами розподілу. Організація і контроль маркетингової діяльності підприємства.

Фінанси. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії. Генезис і еволюція фінансів. Фінансове право і фінансова політика. Податки і податкова система. Бюджет. Бюджетна система. Страхування. Страховий ринок. Фінансовий ринок. Фінанси суб’єктів господарювання. Міжнародні фінанси. Фінансовий менеджмент.

Гроші і кредит. Сутність та функції грошей; Грошовий обіг і грошові потоки; Грошовий ринок; Грошові системи; Інфляція та грошові реформи; Валютний ринок і валютні системи; . Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика; Роль грошей у ринкові економіці; Теорія грошей; Сутність і функції кредиту; Форми, види і роль кредиту; Теоретичні засади процента; Фінансове посередництво грошового ринку; Теоретичні засади діяльності комерційних банків; Центральні банки в системі монетарного та банківського управління; Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною.

Бухгалтерський облік. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод. Бухгалтерський баланс. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис. Оцінювання і калькуляція. Документація, інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку. Облік необоротних активів. Облік запасів. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості. Облік фінансових інвестицій. Облік власного капіталу. Облік зобов’язань. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу. Облік витрат діяльності підприємства. Облік доходів і фінансових результатів. Фінансова звітність.

Економіка сільськогосподарського виробництва Види підприємств, їх організаційно-правові форми. Теорії та моделі підприємств і основи підприємництва. Зовнішнє середовище господарюванню підприємства. Персонал підприємства, продуктивність праці. Оплата праці персоналу: основні форми та системи. Техніко-технологічна база виробництва та виробнича потужність підприємства. Основний та оборотний капітал: оцінка та показники ефективності використання основних фондів та шляхи їх відтворення, склад та показники оборотності оборотних коштів. Інтелектуальний капітал та його характеристики. Інвестиції: поняття, склад, структура, розробка інвестиційних проектів. Прогнозування та планування діяльності підприємства. Обґрунтування виробничої програми підприємства. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Міжнародна економіка. Міжнародна економічна система: суб'єкти та об'єкти міжнародної економіки. Міжнародна економічна діяльність: теорії міжнародної торгівлі та міжнародної економічної діяльності. Світовий ринок товарів послуг: види, сучасні тенденції, ціноутворення у міжнародній торгівлі. Світовий фінансовий ринок: фінансові ресурси, види. Світовий ринок праці та міжнародна трудова міграція. Світова валютна система: суть, структура, етапи становлення, особливості валютного ринку. Глобалізація економічного розвитку: сутність, ознаки, наслідки, суперечливість, роль міжнародних організацій у вирішенні глобальних світових проблем. Інтеграція України в світову економіку.

Організація виробництва. Теоретичні основи організації виробництва.Аналіз агропроцесів.Техніко-економічні показники раціональної організації виробничих систем. Вибір і обґрунтування виробничої структури підприємства. Спеціалізація вирлобництваОрганізаційні, технічні та економічні складові організації виробництва**.**

Статистика. методологічні засади статистики; статистичне спостереження; зведення і групування статистичних даних; узагальнюючі статистичні показники; аналіз рядів розподілу; аналіз концентрації; диференціації та подібності розподілів; вибірковий метод; статистичні методи вимірювання взаємозв'язків; аналіз інтенсивності динаміки; аналіз тенденцій розвитку та коливань; індексний метод; подання статистичних даних: таблиці, графіки, карти.

Економічна кібернетика. Загальні положення кібернетики. Введення в прикладну математику. Введення в теорію інформації. Теорія систем. Управління виробничими системами**.** Методи економічної кібернетики.

Дослідження операцій. Сутність етапів дослідження операцій, принципи та прийоми математичного моделювання операцій, принципи підбору математичного і програмного забезпечення для практичної реалізації задач. Моделі масового обслуговування. Моделі управління запасами. Моделі поведінки людей. Моделі управління ризиками.

Моделювання економіки. Методологія та методика моделювання. Математичні моделі реальних економічних систем. Концептуальні засади моделювання економіки. Алгоритмічні моделі в економіці. Виробничі функції. Рейтингове оцінювання в економіці. Моделі поведінки виробників, споживачів. Модель міжгалузевого балансу. Макроекономічні моделі

Прогнозування соціально-економічних процесів. Теоретичні основи прогнозування соціально-економічних систем та алгоритми основним методів прогнозування сучасних трансформаційних процесів. Математичне моделювання як метод прогнозування,. Екстраполяційне прогнозування. Адаптивні методи прогнозування. Експертне прогнозування.

Системи прийняття рішень. Основні положення теорії прийняття рішень. Процес прийняття і реалізації управлінських рішень. Експертні методи і системи прийняття рішень. Методи і системи прийняття рішень в умовах

визначеності. Методи і системи прийняття рішень в умовах ризику. Застосування теорії корисності до прийняття рішень. Методи і системи прийняття рішень в умовах конфлікту.

Технологія проектування та адміністрування БД і СД. Реляційна модель даних, яка вміщує реляційну алгебру та реляційне обчислення. Класичний підхід до проектування баз даних на підставі принципів нормалізації. Провідні риси підходів до семантичного моделювання баз даних, питання планування, розробки, впровадження та супроводження баз даних, введення до структурованої мови запитів SQL ,типи даних, які застосовуються в SQL, засоби визначення об'єктів бази даних, маніпулювання даними, засоби вибірки даних. Засоби розробки баз даних та додатків до баз в інтегрованих середовищах розробки Access. Особливості розробки баз даних для MySQL Розглядаються принципи роботи експертних систем, нейронних мереж, принципи формування баз знань.

Інформаційні системи і технології в управлінні. Сутність інформаційних систем та їх значення в управлінні сучасними організаціями.Сучасний стан і тенденції розвитку інформаційних технологій. Методологія розроблення інформаційних систем, визначення їх якості та ефективності. Основні засади управління інформаційними ресурсами та технологіями. Формування інформаційної структури на підприємстві. Використання інтегрованих автоматизованих інформаційних систем у бізнесі. Визначення основних характеристик експертних систем. Використання технологій штучного інтелекту в управлінні організаціями. Використання Інтернету в управлінській діяльності керівних кадрів. Застосування електронної комерції у практичній діяльності організації.

Управління проектами інформатизації. Теоретичні основи управління проектами. Класифікація і оточення проектів. Життєвий цикл проекту. Використання стандартів життєвих циклів. інформаційних систем. Структура проекту. Управління процесом виконання проекту. Організація проектно-орієнтованої діяльності. Планування в УП. Контроль в управлінні проектами. Управління виконанням проектів. Управління предметною сферою проектів. Управління часом у проекті. Управління вартістю проекту. Управління якістю в проекті. Інтегровані функції управління проектами. Автоматизація функцій управління проектами.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Філософія», «Історія Української державності», «Діловий протокол та етика спілкування», «Фізичне виховання», «Іноземна мова», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Сучасні інформаційні комунікації Методологія досліджень соціальних комунікацій. Теорія та історія соціальних комунікацій. Пприкладні соціально-комунікаційні технології. Суспільні комунікації в менеджменті

Технологія виробництва продукції рослинництва. Стан та основні напрями розвитку рослинництва в Україні; значення і біологічні особливості польових культур, видів і сортів сільськогосподарських рослин, їх використання, поширення та потенціал урожайності і продуктивності; сучасні технології вирощування високих, екологічно-чистих урожаїв сільськогосподарських культур у різних грунтово-кліматичних зонах України; шляхи і способи покращання якості сільськогосподарської продукції.

Технологія виробництва продукції тваринництва. Науково-

теоретичні основи технологічних процесів. та оцінка продукції тварин. Ефективне здійснення селекційного процесу в бажаному напрямі та організація біологічно обґрунтованої і економічно доцільної технології виробництва, переробки і зберігання продукції тварин. Система практичних методів контролю цілісних комплексних процесів, на основі яких здійснюється технологія виробництва, переробки і зберігання продукції тварин. Принципи організації технологічних потоків переробки сировини. Виготовлення м'ясної, рибної та молочної продукції, яєць різноцільового призначення.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Кластер «Бізнес-аналітика»

Технологія створення програмних продуктів. Базові концепції сучасного програмування. Лінійне, структурне, процедурне і модульне програмування. Основи об'єктно-орієнтованого модулювання, проектування і програмування. Обробка складних структур даних, робота з файлами. Проектування графічного інтерфейсу користувача. Основні етапи життєвого циклу програмного продукту.

Цифрова економіка Поняття цифрової економіки. Основні цілі цифрового розвитку. Прискоренний сценарій цифрового розвитку. Цифровізація як основа створення кіберфізичного простору та проведення цифрової трансформації економіки. Принципи цифровізації. Напрями цифрового розвитку. Розвиток цифрових компетенцій. Впровадження концепції цифрових робочих місць. Цифровізація реального сектору економіки. Індустрія 4.0. Реалізація проектів цифрових трансформацій. Кібербезпека та громадська безпека. Цифровізація освіти. Електронне урядування та електронна демократія. Гармонізація з європейськими та світовими науковими ініціативами. Індустрія 4.0. Реалізація проектів цифрових трансформацій. Кібербезпека та громадська безпека. Цифровізація освіти. Електронне урядування та електронна демократія. Гармонізація з європейськими та світовими науковими ініціативами.

WEB-програмування. Основні конструкції мови, прийоми розмітки й зв'язок з іншими інструментами розробки WEB-сторінок. Застосування каскадних таблиць стилів CSS в HTML . Опис синтаксису CSS, варіанти розміщення опису CSS у тілі документа й за його межами, Атрибути CSS для блокових і рядкових елементів розмітки. Методи позиціювання елементів розмітки за допомогою CSS. Основи програмування на JavaScript . Логіка розробки JavaScript-кода й основні принципи його використання на сторінках World Wide Web Мова програмування PHP. Технологія клієнт-сервер, як основна сфера додатка мови PHP.

Системний аналіз і проектування ІС. Інформаційні технології та системи: загальна характеристика. Системний аналіз. Структурно-функціональний аналіз ІС. Специфікація функціональних вимог до ІС. Моделювання потоків даних. Обєктно-орієнтований аналіз. Стандарти проектування ІС та оформлення проектної документації. Інструментальні засоби проектування ІС. Модель даних. Стандарт UML: статичні та динамічні діаграми.

Ризикологія. Кількісні методи оцінки ризику. Функція особистої корисності. Кількісні характеристики оцінки ступеню ризику. Ігрові методи прийняття рішень в умовах невизначеності. Розв’язування конфліктних ситуацій за допомогою ігрових методів. Фундаментальні співвідношення ризику та прибутковості. Фундаментальні співвідношення ризику та прибутковості окремих інструментів фінансового ринку.

Математичні моделі аграрного сектору. Предмет, зміст, завдання та структура курсу. Класифікація моделей Особливості моделювання технологічних процесів у тваринництві. Особливості побудови моделей технологічних процесів рослинництва. Теорія і практика застосування економіко-математичного

аналізу в плануванні сільськогосподарського виробництва та оцінки його ефективності в умовах ринкових відносин. Сільськогосподарське підприємство як об'єкт моделювання.

Інструментальні засоби IBM SPSS. Загальний огляд статистичних пакетів. Управління даними в IBM SPSS. Графічні можливості пакета, створення діаграм. Формування описових статистик та частотний аналіз. Таблиці спряженості і критерій хі-квадрат. Порівняння середніх залежних та незалежних вибірок та непараметричні тести в SPSS. Однофакторний та багатофакторний дисперсійний аналіз. Проведення факторного та дискримінантного аналізу в програмному пакеті. Аналіз надійності економічних даних та логістична регресія. Логлінійний аналіз таблиць спряженості.

Аналітика з R. Вступ до R. Інструменти аналізу даних. Основи програмування в R. Типи даних в R. Зчитування і запис даних в R. Робота з бібліотеками та пакетами в R. Дескриптивний аналіз. Статистичний аналіз в R: середнє значення, медіана, мода, квантилі, дисперсія та середньоквадратичне відхилення, варіація. Графічне представлення даних в R. Лінійна регресія. Регресійний аналіз в R. Логістична регресія.

Прикладна економетрика. Базисні принципи побудови економетричних моделей. Економетричні моделі аграрного виробництва. Просторові одночасні моделі. Оцінка еластичності окремих входів виробничого процесу. Динамічні моделі для окремої ферми. Мультиколінеарність в аналізі аграрного бізнесу. Аналіз часових рядів на прикладі цінової динаміки світового ринку. Економетричні моделі попиту та пропозиції. Панельна регресія. Прогноз за допомогою ARIMA*ARIMAS.

Імітаційне моделювання. Імітаційне моделювання як експериментальний метод дослідження складних систем на ЕОМ. Основні етапи побудови імітаційної моделі. Застосування методу Монте-Карло. Машинна імітація випадкових подій та дискретних випадкових величин. Планування експериментів по імітаційному моделюванню. Багатофакторний кореляційно-регресійний аналіз. Імітаційна модель керування запасами. Імітаційна модель дискретного виробничого процесу. Реалізація імітаційної моделі засобами пакета моделювання дискретних систем GPSS World та AnyLogic. Досягнення та перспективні шляхи розвитку імітаційного моделювання аграрних виробничих систем.

Ризики аграрного бізнесу. Інструментарій аналізу, методи кількісної оцінки та моделювання ризиків аграрного сектору. Основи управління ризиками в діяльності сучасного аграрного бізнесу. Концептуальні підходи до управління ризиками та їх мінімізації – диверсифікація, страхування, хеджування, здобуття додаткової інформації. Стратегії ризик-менеджменту фермерських господарств. Розробка політики мінімізації аграрних ризиків.

Кластер «Моделювання бізнес-процесів»

Технологія створення програмних продуктів. Базові концепції сучасного програмування. Лінійне, структурне, процедурне і модульне програмування. Основи об'єктно-орієнтованого модулювання, проектування і програмування. Обробка складних структур даних, робота з файлами. Проектування графічного інтерфейсу користувача. Основні етапи життєвого циклу програмного продукту.

Цифрова економіка Поняття цифрової економіки. Основні цілі цифрового розвитку. Прискорений сценарій цифрового розвитку. Цифровізація як основа створення кіберфізичного простору та проведення цифрової трансформації економіки. Принципи цифровізації. Напрями цифрового розвитку. Розвиток цифрових компетенцій. Впровадження концепції цифрових робочих місць. Цифровізація реального сектору економіки. Індустрія 4.0. Реалізація проектів цифрових трансформацій. Кібербезпека та громадська безпека. Цифровізація

освіти. Електронне урядування та електронна демократія. Гармонізація з європейськими та світовими науковими ініціативами.

WEB-програмування. Основні конструкції мови, прийоми розмітки й зв'язок з іншими інструментами розробки WEB-сторінок. Застосування каскадних таблиць стилів CSS в HTML . Опис синтаксису CSS, варіанти розміщення опису CSS у тілі документа й за його межами, Атрибути CSS для блокових і рядкових елементів розмітки. Методи позиціювання елементів розмітки за допомогою CSS.

Системний аналіз і проектування ІС. Інформаційні технології та системи: загальна характеристика. Системний аналіз. Структурно-функціональний аналіз ІС. Специфікація функціональних вимог до ІС. Моделювання потоків даних. Обєктно-орієнтований аналіз. Стандарти проектування ІС та оформлення проектної документації. Інструментальні засоби проектування ІС. Модель даних. Стандарт UML: статичні та динамічні діаграми.

Ризикологія. Кількісні методи оцінки ризику. Функція особистої корисності. Кількісні характеристики оцінки ступеню ризику. Ігрові методи прийняття рішень в умовах невизначеності. Розв’язування конфліктних ситуацій за допомогою ігрових методів. Фундаментальні співвідношення ризику та прибутковості. Фундаментальні співвідношення ризику та прибутковості окремих інструментів фінансового ринку.

Інструментальні засоби IBM SPSS. Загальний огляд статистичних пакетів. Управління даними в IBM SPSS. Графічні можливості пакета, створення діаграм. Формування описових статистик та частотний аналіз. Таблиці спряженості і критерій хі-квадрат. Порівняння середніх залежних та незалежних вибірок та непараметричні тести в SPSS. Однофакторний та багатофакторний дисперсійний аналіз. Проведення факторного та дискримінантного аналізу в програмному пакеті. Аналіз надійності економічних даних та логістична регресія. Логлінійний аналіз таблиць спряженості.

Моделювання з R. Основні компоненти середовища R. Опис мови R. Об’єкти, пакети, функції, пристрої. Типи даних мови R. Часові ряди. Організація обчислень: функції, відгалуження, цикли. Векторизовані обчислення в R з використанням apply-функцій. Базові графічні можливості R. Описова статистика і закони розподілу. Підбір закону і параметрів розподілу в R. Перевірка на нормальність розподілу. Класичні статистичні моделі. Дисперсійний аналіз. Узагальнені моделі регресії. Моделювання структурних рівнянь.

Математична економіка. Економічний зміст часткових похідних. Задачі оптимізації при наявності та відсутності обмежень. Метод множників Лагранжа та його економічна інтерпретація. Умова Куна-Такера. Неокласична теорія фірми. Порівняльна статистика фірми. Недосконала конкуренція (монополія, монопсонія).

Адаптивні моделі в економіці Поняття адаптації в економіці. Принципи адаптивного моделювання. Класифікація адаптивних моделей. Кібернетична концепція дослідження. Адаптивний коефіцієнт кореляції. Авторегресійні методи аналізу основної тенденції розвитку в рядах динаміки. Метод аналізу автокореляції.

Класифікація адаптивних моделей. Етапи створення прогнозної адаптивної моделі. Методи автоматичного контролю короткострокового прогнозування. Метод Чоу. Модель Чоу. Вибір критерію оцінки прогнозу. Принцип адаптації Трігга. Метод контролю за адекватністю моделі (метод Трігга). Модель Трігга –Ліча. Модель Холта–Уінтера.

Моделювання інвестиційних процесів. Поняття інновації. Інновації та інвестиції. Інновації та ризики. Фундаментальне співвідношення між прибутковістю та ризиком у контексті інновацій. Критерії прийняття інноваційних рішень в умовах ризику. Толерантність до ризику та прийняття інноваційних рішень. Оцінки відносної ефективності інновацій.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю «ЕКОНОМІКА»
Освітня програма «Цифрова економіка»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	25
– заочна	-
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	бакалавр економіки

Концепція підготовки

Освітня програма «Цифрова економіка» спрямована на формування висококваліфікованого фахівця, здатного вирішувати складні та нестандартні задачі і проблеми в галузі цифрової економіки.

Програма орієнтована на здобуття студентами поглиблених теоретичних знань і практичних навичок для ефективного здійснення діяльності в області цифрової трансформації існуючих і нових галузей економіки, цифрової трансформації сфер життєдіяльності та побудови відкритого інформаційного суспільства.

Практичне навчання

Практичне навчання студентів даної освітньої програми спрямоване на оволодіння основними методами та методиками цифрових інформаційних технологій, комп'ютерного моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів, що дасть їм можливість застосовувати сучасні математичні методи, моделі і інформаційні технології у цифровій трансформації економіки.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Розвиток цифровізації аграрного виробництва та сільської інфраструктури.
2. Проектування систем «розумне(smart) сільське господарство».
3. Застосування технології блокчейн у сільському господарстві.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у абл.. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Розвиток цифрової економіки є пріоритетним для України, тому випускники освітньої програми «Цифрова економіка» зможуть працювати в багатьох сферах народного господарства, в урядових та комерційних структурах на посадах, пов'язаних з цифровізацією економіки та суспільства, а також на типових посадах менеджера у сфері надання інформації, інформаційного аналітика, системного аналітика, менеджера з інформаційних технологій, інформаційного менеджера, менеджера із комунікаційних технологій, аналітика з комп'ютерних комунікацій, аналітика консолідованої інформації, аналітика комп'ютерних систем.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Економіка» Освітня програма «Цифрова економіка»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	Кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Сучасна економічна теорія	1	120	4
2.	Макроекономіка	4	120	4
3.	Мікроекономіка	3	150	5
4.	Вища математика	2	240	8
5.	Теорія ймовірностей	3	150	5
6.	Математична і прикладна статистика	4	180	6
7.	Оптимізаційні методи та моделі	3	150	5
8.	Інформатика	2	180	6
9.	Економетрика	4	120	4
10.	Менеджмент	5	120	4
11.	Маркетинг	5	120	4
12.	Фінанси	7	120	4
13.	Бухгалтерський облік	4	120	4
14.	Вступ до фаху (цифрова економіка)	3	120	4
15.	Цифрові комунікації	1	120	4
16.	Моделювання економіки	7	180	6
17.	Економетрика 2	7	150	5
18.	Технології хмарних обчислень	8	120	4
19.	Технологія проектування та адміністрування БД і СД	6	180	6
20.	Психологія успіху	2	120	4
21.	Інформаційні системи	8	180	6
22.	Цифрова інфраструктура	2	120	4
23.	Обробка та аналіз просторових даних	5	150	5
24.	Інтернет речей	7	150	5
25.	Управління ІТ-проектами	6	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**4320**	**144**
2.ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1.Дисципліни за вибором університету				
1	Філософія	3	120	4
2	Історія української державності	1	90	3
3	Етнокультурологія	2	90	3
4	Українська мова (за професійним спрямуванням)	1	120	4
5	Фізичне виховання	1-4	240	8
6	Безпека праці і життєдіяльності	5	120	4
7	Іноземна мова	1-4	240	8
8	Правова культура особистості	4	90	3
Всього за вибором університету			**1110**	**37**

2.2. Дисципліни за вибором студентів				
1	Алгоритмізація і програмування	3	90	3
2	Технологія створення програмних продуктів	4	90	3
3	Веб-програмування	7	180	6
4	Електронна комерція	7	90	3
5	Системний аналіз і проектування ІС	8	120	4
6	Ризикологія	5	120	4
7	Економічний та фінансовий аналіз	8	120	4
8	Аналіз даних з R	6	120	4
9	Актуарна математика	8	120	4
10	Дослідження операцій	4	120	4
11	Системи прийняття рішень	8	120	4
2	Ділова етика та переговори	6	120	4
3	Інформаційна безпека	7	120	4
4	Основи технології блокчейн	7	120	4
5	Цифрові технології публічного управління	8	120	4
	Всього за блоком		**1770**	**59**
Разом вибіркові навчальні дисципліни			**2880**	**96**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		**870**	**16**
2	Практична підготовка		**540**	**18**
Підготовкка і захист бакалаврської роботи			**180**	**6**
Всього годин навчальних занять (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Сучасна економічна теорія. Потреби та споживчі блага. Суспільне виробництво та ресурси Економічні відносини власності. Економічні системи. Товарне виробництво – основа ринкової економіки. Гроші у функціонуванні ринку. Економічний механізм ринку Рівні види ринків та ринкова інфраструктура. Формування доходів у ринковій економіці. Підприємство в системі ринкових відносин. Підприємництво. Домогосподарство у функціонуванні ринкової економіки. Управління підприємством. Менеджмент. Маркетингова діяльність. Національна економіка як ціле. Макроекономічна рівновага. Макроекономічна нестабільність.

Макроекономіка. Теоретичні основи макроекономіки, макроекономіка як наука. Методика розрахунку основних макроекономічних показників. Макроекономічна нестабільність, безробіття та інфляція. Сукупний попит і сукупне пропонування. Споживання, заощадження та інвестиції, сукупні видатки і ВВП; Економічні функції держави: держава в системі макроекономічного регулювання. Фіскальна політика. Грошовий ринок і монетарна політика. Ринок праці та соціальна політика. Відкрита модель макроекономічного кругообороту та економічне зростання.

Мікроекономіка. Методологічні принципи мікроекономічного аналізу економічної поведінки суб’єктів ринку. Універсальні інструменти прийняття раціональних господарських рішень. Закономірності функціонування мікросистем індивідів, домашніх господарств, підприємств, організацій.

Характеристика та аналіз основних типів ринкових структур – досконалої конкуренції, чистої монополії, монополістичної конкуренції, олігополії. Вплив загальної ринкової рівноваги на ефективність розміщення ресурсів в економіці, причини обмеженої недостатності ринкового регулювання, критерії добробуту, необхідності втручання в економіку.

Вища математика. Множини та функції: операції з множинами; відображення множин; обмеженість, точні межі числової множини; принцип Кантора вкладених сегментів; еквівалентні множини; зчислені та незчисленні множини. Теорія границь: границя послідовності; границя функції; часткова, верхня та нижня границі функції. Неперервність функції: локальні властивості неперервних функцій; властивості неперервних функцій на відрізку. Диференційне числення функцій однієї змінної: похідні та диференціали довільного порядку, властивості диференційовних функцій; формула Тейлора; дослідження на екстремум і побудова графіків функцій. Невизначений інтеграл: первісна і невизначений інтеграл, їх властивості; заміна змінної та інтегрування частинами; табличні інтеграли; методи інтегрування: раціональних функцій

Теорія ймовірностей. Основні поняття. Класифікація випадкових подій. Ймовірність випадкової події. Класичне, статистичне та геометричне визначення ймовірності. Практично достовірна та практично неможлива подія. Числові характеристики випадкової величини: математичне сподівання, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, моменти, асиметрія, ексцес, мода, медіана. Закони розподілу ймовірностей нормальний, показників, рівномірний, Пуассона . Коефіцієнт кореляції. Нерівність Чебишева. Групування інформації. Принцип визначення та перевірка нульової гіпотези. Критерії узгодження для перевірки гіпотез.

Математична і прикладна статистика. Методологічні засади статистики; статистичне спостереження; зведення і групування статистичних даних; узагальнюючі статистичні показники; аналіз рядів розподілу; аналіз концентрації; диференціації та подібності розподілів; вибірковий метод; статистичні методи вимірювання взаємозв'язків; аналіз інтенсивності динаміки; аналіз тенденцій розвитку та коливань; індексний метод; подання статистичних даних: таблиці, графіки, карти.

Оптимізаційні методи та моделі. Концептуальні аспекти математичного моделювання економіки. Оптимізаційні економіко-математичні моделі. Задача лінійного програмування та методи її розв’язування. Теорія двоїстості. Цілочислове програмування. Спеціальні задачі лінійного програмування. Моделі нелінійного програмування. Кількісне оцінювання ризику. Математичні методи розв’язку задач лінійного програмування, сфера їх застосування, переваги та недоліки. Основні математичні методи розв’язку задач нелінійного програмування переваги та недоліки; математичний апарат побудови економетричних моделей.

Інформатика. Предмет, методи і завдання дисципліни, теоретичні основи інформатики, системне забезпечення інформаційних процесів, програмні засоби роботи зі структурованими документами, мережні технології, застосування Internet в економіці, Основи Web-дизайну, організація комп’ютерної безпеки та захисту інформації, програмні засоби роботи з базами та сховищами даних, основи офісного програмування, експертні і навчальні системи, перспективи розвитку інформаційних технологій.

Економетрика. Принципи побудови економетричних моделей. Моделі множинної регресії. Узагальнені економетричні моделі. Економетричні моделі динаміки. Математичний апарат побудови економетричних моделей. Методика побудови економетричних моделей. Методика розрахунку параметрів моделей на персональних ЕОМ з використанням пакетів прикладних програм.

Менеджмент. Організація як об’єкт управління, сутність та особливості діяльності менеджерів, розвиток поглядів на менеджмент. Принципи та методи

управління. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації: Комунікації у менеджменті та процес прийняття управлінських рішень. Планування діяльності організації: Проектування організаційної структури. Мотивація роботи працівників організації, система і процес контролю в організації. Формування та розвиток колективу, керівництво та лідерство. Ефективність системи управління організацією.

Маркетинг. Сутність маркетингу та його сучасна концепція. Система і характеристика сучасного маркетингу. Маркетингові дослідження. Маркетингова товарна політика. Планування нових товарів. Маркетингова цінова політика. Методи маркетингового ціноутворення. Маркетингова політика комунікацій. Комплекс маркетингових комунікацій. Маркетингова політика розподілу. Управління каналами розподілу. Організація і контроль маркетингової діяльності підприємства.

Фінанси. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії. Генезис і еволюція фінансів. Фінансове право і фінансова політика. Податки і податкова система. Бюджет. Бюджетна система. Страхування. Страховий ринок. Фінансовий ринок. Фінанси суб'єктів господарювання. Міжнародні фінанси. Фінансовий менеджмент.

Бухгалтерський облік. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод. Бухгалтерський баланс. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис. Оцінювання і калькуляція. Документація, інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку. Облік необоротних активів. Облік запасів. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості. Облік фінансових інвестицій. Облік власного капіталу. Облік зобов'язань. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу. Облік витрат діяльності підприємства. Облік доходів і фінансових результатів. Фінансова звітність.

Вступ до фаху (цифрова економіка). Поняття цифрової економіки. Основні цілі цифрового розвитку. Прискорений сценарій цифрового розвитку. Цифровізація як основа створення кіберфізичного простору та проведення цифрової трансформації економіки. Принципи цифровізації. Напрями цифрового розвитку. Розвиток цифрових компетенцій. Впровадження концепції цифрових робочих місць. Цифровізація реального сектору економіки. Індустрія 4.0. Реалізація проектів цифрових трансформацій. Кібербезпека та громадська безпека. Цифровізація освіти. Електронне урядування та електронна демократія. Гармонізація з європейськими та світовими науковими ініціативами.

Цифрові комунікації. Поняття про цифрові комунікації та основні їх види, хмарні сервісита їх використання у сучасному інформаційному просторі, інструменти для комунікації, колаборації та кооперації, взаємодія у соціальних мережах, створення текстового та графічного контенту, цифровий етикет та оптимізацію процесів взаємодії. Методологія досліджень соціальних комунікацій. Теорія та історія соціальних комунікацій. Прикладні соціально-комунікаційні технології. Суспільні комунікації в менеджменті.

Моделювання економіки. Методологія та методика моделювання. Математичні моделі реальних економічних систем. Концептуальні засади моделювання економіки. Алгоритмічні моделі в економіці. Виробничі функції. Рейтингове оцінювання в економіці. Моделі поведінки виробників, споживачів. Модель міжгалузевого балансу. Макроекономічні моделі

Економетрика 2. Базисні принципи побудови економетричних моделей. Економетричні моделі аграрного виробництва. Просторові одночасні моделі. Оцінка еластичності окремих входів виробничого процесу. Динамічні моделі для окремої ферми. Мультиколінеарність в аналізі аграрного бізнесу. Аналіз часових рядів на прикладі цінової динаміки світового ринку. Економетричні моделі попиту та пропозиції. Панельна регресія. Прогноз за допомогою ARIMA*ARIMAS.

Технології хмарних обчислень. Суть та визначення хмарних обчислень. Характеристики хмарних обчислень. Класифікація моделей обслуговування у

хмарі. Моделі хмарного розміщення. Системи віртуалізації. Мережева взаємодія систем віртуалізації. Сховища даних у хмарі. Розгортання хмарних середовищ та реалізація різних типів обслуговування і збереження даних. Високодоступні (High Availability) хмарні сервіси. Керування хмарою та розподіл ролей для користувачів хмари.

Технологія проектування та адміністрування БД і СД. Реляційна модель даних, яка вміщує реляційну алгебру та реляційне обчислення. Класичний підхід до проектування баз даних на підставі принципів нормалізації. Провідні риси підходів до семантичного моделювання баз даних, питання планування, розробки, впровадження та супроводження баз даних, введення до структурованої мови запитів SQL ,типи даних, які застосовуються в SQL, засоби визначення об'єктів бази даних, маніпулювання даними, засоби вибірки даних. Засоби розробки баз даних та додатків до баз в інтегрованих середовищах розробки Access. Особливості розробки баз даних для MySQL Розглядаються принципи роботи експертних систем, нейронних мереж, принципи формування баз знань.

Психологія успіху. Успіх та його складові. Сенс життя, щастя та успіх. Життєві принципи успіху. Мотивація успіху. Ресурси, що сприяють досягненню успіху. Ресурси, що забезпечують подолання кризи ідентичності. Стратегії успіху . Побудова власної стратегії успіху у житті та професії. Успішна особистість та нейролінгвістичне програмування. Нейролінгвістичне програмування: психотехнічний підхід до досягнення успіху.

Інформаційні системи Сутність інформаційних систем та їх значення в управлінні сучасними організаціями. Сучасний стан і тенденції розвитку інформаційних технологій. Методологія розроблення інформаційних систем, визначення їх якості та ефективності. Основні засади управління інформаційними ресурсами та технологіями. Формування інформаційної структури на підприємстві. Використання інтегрованих автоматизованих інформаційних систем у бізнесі. Визначення основних характеристик експертних систем. Використання технологій штучного інтелекту в управлінні організаціями.

Цифрова інфраструктура. Сутність цифрової інфраструктури. Сучасний стан і тенденції розвитку цифрової інфраструктури. Апаратні компоненти для побудови цифрової інфраструктури. Програмні компоненти цифрової інфраструктури. Безпека цифрової інфраструктури. Технології блокчейн у цифровій інфраструктурі.

Обробка та аналіз просторових даних. Основні принципи збору й обробки просторових даних. Основні етапи попередньої та тематичної обробки просторових даних. Базові та сучасні методи обробки часових рядів просторових даних. Застосовування сучасних математико-статистичних та інтелектуальних методів аналізу даних. Створення аналітичних матеріалів (звітів, презентацій, та ін. інфографічних матеріалів) для прийняття управлінських рішень.

Інтернет речей. Огляд основних можливостей IoT систем. Реалізація невеликих проектів на базі мікроконтролерів Arduino та MIPS. Проектування систем «smart city» на базі Raspberry PI3.

Управління ІТ-проектами Теоретичні основи управління проектами. Класифікація і оточення проектів. Життєвий цикл проекту. Використання стандартів життєвих циклів. інформаційних систем. Структура проекту. Управління процесом виконання проекту. Організація проектно-орієнтованої діяльності. Планування в УП. Контроль в управлінні проектами. Управління виконанням проектів. Управління предметною сферою проектів. Управління часом у проекті. Управління вартістю проекту. Управління якістю в проекті. Інтегровані функції управління проектами. Автоматизація функцій управління проектами

.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Філософія», «Історія Української державності», «Діловий протокол та етика спілкування», «Фізичне виховання», «Іноземна мова», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Алгоритмізація і програмування. Математичні основи аналізу алгоритмів. Алгоритмічні стратегії. Основи теорії обчислюваності. Класи складності P і NP. Алгоритми сортування, злиття та пошуку. Комбінаторні, рекурсивні, геометричні, криптографічні та евристичні алгоритми. Фундаментальні алгоритми на графах і деревах.

Технологія створення програмних продуктів. Базові концепції сучасного програмування. Лінійне, структурне, процедурне і модульне програмування. Основи об'єктно-орієнтованого модулювання, проектування і програмування. Обробка складних структур даних, робота з файлами. Проектування графічного інтерфейсу користувача. Основні етапи життєвого циклу програмного продукту.

WEB-програмування. Основні конструкції мови, прийоми розмітки й зв'язок з іншими інструментами розробки WEB-сторінок. Застосування каскадних таблиць стилів CSS в HTML . Опис синтаксису CSS, варіанти розміщення опису CSS у тілі документа й за його межами, Атрибути CSS для блокових і рядкових елементів розмітки. Методи позиціювання елементів розмітки за допомогою CSS. Основи програмування на JavaScript Логіка розробки JavaScript-кода й основні принципи його використання на сторінках World Wide Web Мова програмування PHP. Технологія клієнт-сервер, як основна сфера додатка мови PHP.

Електронна комерція. Роль електронної комерції в цифровій економіці. Суть електронної комерції та її особливості. Моделі електронної комерції. Маркетплейси. Безпека та захист інформації в електронній комерції. Шифрування інформації. Протоколи і стандарти безпеки віртуальних платежів. Платіжні системи в Інтернет. Електронні гроші. Криптовалюта. Фінансові системи в Інтернет. Інтернет-банкінг. Ринок банківських послуг в Інтернет. Інтернет-трейдінг. Інтернет-страхування. Способи та інструменти Інтернет-реклами. Інтернет-маркетинг.

Системний аналіз і проектування ІС. Інформаційні технології та системи: загальна характеристика. Системний аналіз. Структурно-функціональний аналіз ІС. Специфікація функціональних вимог до ІС. Моделювання потоків даних. Обєктно-орієнтований аналіз. Стандарти проектування ІС та оформлення проектної документації. Інструментальні засоби проектування ІС. Модель даних. Стандарт UML: статичні та динамічні діаграми.

Ризикологія. Кількісні методи оцінки ризику. Функція особистої корисності. Кількісні характеристики оцінки ступеню ризику. Ігрові методи прийняття рішень в умовах невизначеності. Розв’язування конфліктних ситуацій за допомогою ігрових методів. Фундаментальні співвідношення ризику та прибутковості. Фундаментальні співвідношення ризику та прибутковості окремих інструментів фінансового ринку.

Економічний та фінансовий аналіз. Предмет та види економічного аналізу. Метод і методика економічного аналізу. Інформаційна база економічного аналізу. Способи і прийоми економічного аналізу. Аналіз організаційно-технічного рівня виробництва. Аналіз основних виробничих фондів, матеріальних ресурсів підприємства та використання виробничих потужностей. Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції, робіт, послуг. Аналіз собівартості

продукції. Аналіз прибутку та рентабельності. Аналіз фінансового стану та фінансової діяльності підприємства.

Аналітика з R. Вступ до R. Інструменти аналізу даних. Основи програмування в R. Типи даних в R. Зчитування і запис даних в R. Робота з бібліотеками та пакетами в R. Дескриптивний аналіз. Статистичний аналіз в R: середнє значення, медіана, мода, квантилі, дисперсія та середньоквадратичне відхилення, варіація. Графічне представлення даних в R. Лінійна регресія. Регресійний аналіз в R. Логістична регресія.

Актуарна математика. Актуарна і фінансова справа: сучасний стан і перспективи розвитку. Історія страхування. Страхування і ринок цінних паперів. Фактичні відсоткова ставки. Номінальні відсоткові ставки.. Безтермінові ренти. Ануїтети. Погашення боргу. Внутрішня норма прибутку. Тривалість майбутнього життя індивіда віку x: математична модель. Сила смертності. Обмежена тривалість майбутнього життя. Таблиці тривалості життя.. Тимчасове та довічне страхування. Формула Шуетта-Несбіта. Асиметричні ануїтети. Асиметричні страхування. Загальна сума вимог виплат у портфелі. Нормальна апроксимація. Обчислення розподілу загальної суми вимог виплат. Складний пуассонів розподіл. Рекурентне обчислення складного пуассонового розподілу. Перестрахування. Перестрахування, що блокує збиток.

Дослідження операцій. Сутність етапів дослідження операцій, принципи та прийоми математичного моделювання операцій, принципи підбору математичного і програмного забезпечення для практичної реалізації задач. Моделі масового обслуговування. Моделі управління запасами. Моделі поведінки людей. Моделі управління ризиками.

Системи прийняття рішень. Основні положення теорії прийняття рішень. Процес прийняття і реалізації управлінських рішень. Експертні методи і системи прийняття рішень. Методи і системи прийняття рішень в умовах визначеності. Методи і системи прийняття рішень в умовах ризику. Застосування теорії корисності до прийняття рішень. Методи і системи прийняття рішень в умовах конфлікту.

Ділова етика та ведення переговорів. Етичні проблеми управління та ділового спілкування. Моральні основи ділового спілкування. Організація ділового спілкування. Теорія і практика техніки ділового спілкування. Форми колективного обговорення проблем. Етичні та психологічні вимоги до публічних виступів. Етика ведення переговорів.

Інформаційна безпека. В дисципліні розглядаються основи безпеки в комп'ютерних мережах. Розгортання мережевої інфраструктури на підприємстві та налагодження її робото здатності. Основи кібернетичної та цифрової грамотності у працівників.

Основи технології блокчейн. Визначення та основні поняття технології блокчейн. Переваги та недоліки блокчейну. Основні принципи роботи блокчейн. Опис блоків, їх формування та закриття. Механізми, що забезпечують дієздатність і надійність блокчейна. Алгоритми Proof of Work або PoW(виконаної роботи) і Proof of Stake або PoS(підтвердження частки). Програмні платформи реалізації технології блокчейн. Платформа Ethereum. Смарт контракти. Області застосування блокчейну та конкретні проекти його реалізації. Застосування технології блокчейн в Україні.

Цифрові технології публічного управління. Визначення електронне урядування. Рівні реалізації електронного урядування. Електронна демократія. Концепція розвитку електронної демократії в Україні. Інформаційні сервіси в управлінні та адмініструванні. Механізм запровадження петицій до президента, Кабінету міністрів України та Верховної Ради України. Портал адміністративних послуг. Система тендерних закупівель Prozorro.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Інформаційні технології»
за спеціальністю «КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ»
Освітня програма «Комп'ютерні науки»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб :
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	фахівець з інформаційних технологій

Концепція підготовки

Спеціальність «Комп'ютерні науки» готує фахівця широкого профілю для участі в різноманітних сферах діяльності, що вимагають фундаментальних знань з математики, фізики, інформатики, природничих, гуманітарних та соціально-економічних дисциплін. Фахівець орієнтований на вирішення проблем аналізу та синтезу складних систем на основі новітніх інформаційних технологій, із застосуванням сучасних досягнень фундаментальних та інженерних наук.

Практичне навчання

Практичне навчання студентів даного напряму підготовки спрямоване на оволодіння основними методами та технологіями розробки інформаційних систем.

Орієнтовна тематика
випускних бакалаврських робіт

1. Створення підсистеми авторизації для систем електронної комерції
2. Розробка та реалізація протоколів обміну інформацією між промисловим комп'ютером і інтерфейсними модулями системи управління режимами у пташнику
3. Розробка концептуальної моделі бази даних автоматизованої системи контролю за споживанням електроенергії
4. Розробка концептуальної моделі бази даних інформаційної системи сільськогосподарського підприємства
5. Розробка інтелектуальної системи визначення дози реагенту при флотації питної води

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Випускники спеціальності «Комп'ютерні науки» можуть працювати на посадах: інженер-програміст, адміністратор локальних і корпоративних мереж, фахівець з проектування і розвитку інформаційних та автоматизованих систем, систем штучного інтелекту та експертних систем, фахівець з Web-дизайну тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Комп'ютерні науки» Освітня програма «Комп'ютерні науки»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	Кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
	Вища математика	1,2	300	10
	Фізика	1,2	180	6
	Чисельні методи	3	120	4
	Дискретна математика	3	150	5
	Теорія ймовірностей, імовірнісні процеси і математична статистика	4	150	5
	Теорія алгоритмів	4	120	4
	Теорія прийняття рішень	7	120	4
	Математичні методи дослідження операцій	6	180	6
	Електротехніка та електроніка	2	120	4
	Комп'ютерна схемотехніка та архітектура комп'ютерів	3	150	5
	Комп'ютерна графіка	3	120	4
	Програмування	2	180	6
	Технологія створення програмних продуктів	6	150	5
	Організація баз даних	4	180	6
	Системний аналіз	6	120	4
	Комп'ютерні мережі	6	120	4
	Інтелектуальний аналіз даних на основі методів штучного інтелекту	8	120	4
	Моделювання систем	4	120	4
	Об'єктно-орієнтоване програмування	4	180	6
	Проектування інформаційних систем	7	120	4
	Управління IT-проектами	7	120	4
	Операційні системи	5	120	4
	WEB-технології та WEB-дизайн	6	180	6
	Крос-платформне програмування	7	120	4
	Технології захисту інформації	7	120	4
	Технології розподільних систем та паралельних обчислень	5	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**4320**	**144**
2.ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1.Дисципліни за вибором університету				
1.	Діловий протокол та етика спілкування	1	120	4
2.	Історія української державності	1	120	4
3.	Філософія	5	120	4
4.	Іноземна мова	4	180	6
5.	Економіка та бізнес	3	120	4
6.	Інформаційні технології	2	180	6
7.	Правова культура особистості	5	120	4
8.	Технологія виробництва продукції рослинництва та тваринництва	4	120	4
9.	Фізичне виховання (за рахунок вільного часу студента)	1-3	120	4
Всього за вибором університету			**1200**	**36**
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
1.	Менеджмент	5	120	4
2.	Алгоритми і структури даних	7	120	4
3.	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці	8	120	4

4.	Технічні засоби передачі інформації	5	120	4
5.	Технології компютерного проектування	8	120	4
6.	Програмування мобільних додатків	8	120	4
7.	Теорія розпізнавання образів та класифікації в системах штучного інтелекту	7	120	4
8.	Засоби мультимедіа в інформаційних технологіях	8	120	4
9.	Статистичні методи, теорія потоків, подій	5	120	4
10.	Технології розробки ІУС	8	120	4
11.	Інтелектуальні системи	8	120	4
Спеціалізація "Інформаційні управляючі системи і технології				
1.	Мікропроцесорні системи управління	7	120	4
2.	Сучасна теорія управління	8	120	4
Спеціалізація "Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг»				
1.	Системи комп'ютерного еколого-економічного моніторингу	7	120	4
2.	Інформаційні технології моніторингу довкілля	8	120	4
Всього за вибором студентів			**1800**	**60**
Разом за вибірковою складовою			**2880**	**99**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		870	16
2	Практична підготовка		540	18
Підготовка і захист бакалаврської роботи			**120**	**4**
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Вища математика Комплексні числа. Елементарні функції. Неперервність функцій. Похідна та диференціал функції. Дослідження функцій, побудова графіків. Первісна, невизначений інтеграл. Визначений інтеграл. Функції декількох змінних. Екстремум функції, необхідні й достатні умови. Кратні та криволінійні інтеграли. Числові, функціональні, степеневі, ряди Фур'є. Диференційні рівняння. Лінійна алгебра та аналітична геометрія.

Фізика Кінематика. Динаміка. Закони збереження. Термодинаміка. Ідеальний газ. Статистичні розподіли. Реальний газ. Фазові рівноваги. Статичне електричне поле. Електричний струм. Статичне магнітне поле. Електромагнітні коливання. Динамічне електромагнітне поле. Рівняння Максвелла. Механічні й електромагнітні коливання. Механічні й електромагнітні хвилі. Оптика. Основні принципи квантової фізики. Квантова теорія атомів .

Чисельні методи Прямі методи розв'язання систем лінійних рівнянь. Розв'язання систем лінійних рівнянь великої розмірності. Чисельні методи розв'язання нелінійних рівнянь. Обчислення власних значень і власних векторів матриці. Чисельне диференціювання та інтегрування функцій. Розв'язання задачі Коші для звичайних диференціальних рівнянь. Багатокрокові методи розв'язання диференціальних рівнянь. Неявні методи розв'язання жорстких задач. Крайові задачі для звичайних диференціальних рівнянь. Інтегральні рівняння. Розв'язання рівнянь з частинними похідними методи сіток, скінчених елементів, прямі та ітераційні . Різницеві методи розв'язання параболічних рівнянь. Методи розв'язання гіперболічних та еліптичних рівнянь. Методи інтерполяції функцій. Апроксимація функцій. Екстраполяція та наближення функцій.

Дискретна математика Теорія множин та відношень. Комбінаторний аналіз. Математична логіка. Логіка висловлювань. Логіка предикатів. Теорія графів. Дерева. Основи теорії кодування. Теорія формальних граматик. Теорія скінчених автоматів.

Теорія ймовірностей, ймовірнісні процеси та математична статистика Ймовірнісні міри. Дискретні та неперервні випадкові величини та закони їх розподілу. Багатовимірні випадкові величини та їх розподіл. Математичне сподівання, дисперсія, коваріація, коефіцієнт кореляції. Закон великих чисел, центральна гранична теорема. Основи математичної статистики. Перевірка статистичних гіпотез і статистичне оцінювання параметрів. Статистичний аналіз взаємозв'язків. Статистичний аналіз екологічних, економічних і соціальних процесів. Марківські ланцюги, процеси, потоки подій. Системи масового обслуговування марківського типу. Випадкові процеси, випадкові послідовності.

Теорія алгоритмів Математичні основи аналізу алгоритмів. Алгоритмічні стратегії. Основи теорії обчислюваності. Класи складності P і NP. Алгоритми сортування, злиття та пошуку. Комбінаторні, рекурсивні, геометричні, криптографічні та евристичні алгоритми. Фундаментальні алгоритми на графах і деревах.

Теорія прийняття рішень Загальні аспекти прийняття рішень. Бінарні відношення та механізми прийняття рішень. Метризовані відношення й експертні оцінювання. Моделі та методи прийняття рішень за умов багатокритерійності. Прийняття рішень методом аналітичної Ієрархії. Концепція корисності та раціональний вибір. Моделі та методи прийняття рішень в умовах нечіткої інформації, невизначеності та ризику. Моделі та методи багатоособового прийняття рішень. Теорія ігор, стратегічні та статистичні ігри. Психолінгвістичні аспекти прийняття рішень .

Математичні методи дослідження операцій Побудова математичних моделей проблемних ситуацій. Лінійне та нелінійне, дискретне та стохастичне програмування. Двоїстість. Постоптимальннй аналіз. Параметричне програмування. Засади дискретного програмування. Методи відсікань розв'язання ЗЦЛП. Метод гілок та меж. Динамічне програмування. Стохастичне програмування. Методи оптимізації: функцій, що диференціюються, функцій, шо не диференціюються, в задачах великої розмірності. Задачі та методи багатокритеріальної оптимізації.

Електротехніка та електроніка Основні поняття і закони з електричних і магнітних кіл. Електричні кола постійного струму. Електричні кола однофазного синусоїдного струму. Перехідні процеси в RLC-колах. Операторний метод розрахунку перехідних процесів. Напівпровідникові переходи й контакти. Транзистори. Інтегральні мікросхеми. Випрямлячі та перетворювачі. Підсилювачі та генератори. Дискретні електронні пристрої.

Комп'ютерна схемотехніка та архітектура комп'ютерів Форми зображення інформації. Логічні основи побудови елементів. Схемотехніка комбінаційних вузлів. Схемотехніка цифрових та обслуговуючих елементів, цифрових та аналогових вузлів. Джерела живлення. Схемотехніка комбінаторних вузлів. Цифрові комп'ютери. Запам'ятовуючі пристрої. Процесори. Суперкомп'ютери. Паралельні обчислювальні системи. Універсальні мікропроцесори. Схеми підтримки МП на системних платах. Структури мікропроцесорних систем. RISC-процесори.

Комп'ютерна графіка Растрова та векторна графіка. Сучасні графічні системи. Використання графічних API. Фундаментальні методи у графіці. Двовимірне та тривимірне відсікання. Алгоритми генерації ліній. Застосування перетворень координат. Основи теорії перетворень Евклідові та Афінні перетворення . Прості кольорові моделі. Паралельне та центральне проеціювання. Апроксимація кривих та поверхонь сплайнами. Фрактальні криві та поверхні. Полігональне подання тривимірних об'єктів. Візуалізація та комп'ютерна анімація.

Програмування Поняття алгоритму та типові алгоритмічні

структури програмування. Елементи алгоритмічних мов: концепція типів даних, імена, значення, покажчики, змінні, константи, операції, вирази. Структурне програмування: послідовність, розгалуження та цикли. Процедурно-орієнтоване програмування. Рекурсія. Методології розробки програм: низхідне та висхідне проектування, модульне програмування. Організація даних масиви, рядки, структури та алгоритми їх оброблення. Файлові структури даних. Динамічні структури даних списки, черги, стеки, бінарні дерева та алгоритми їх оброблення. Алгоритмізація типових обчислювальних задач.

Технологія створення програмних продуктів Поняття програмного забезпечення та проблеми розробки складного ПЗ. Життєвий цикл і процеси розробки програмного забезпечення. Міжнародні та національні стандарти розробки складних програмних продуктів. Методології розробки ПЗ RUP, MSF, XP, DSDM, RAD . Архітектура ПЗ, стандарти опису архітектур ПЗ. Патерни проектування ПЗ. Засоби автоматизації розробки програмних продуктів. Якість ПЗ, метрики якості, стандарти якості ПЗ. Верифікація, валідація та тестування. Стандарти тестування ПЗ. Випробування і супровід програмних продуктів. Документування та маркетинг ПЗ.

Організація баз даних та знань Системи баз даних. Основні поняття й архітектура. Моделі даних. Реляційна модель даних. Теорія нормалізації реляційної моделі даних. Мови запитів: SQL та QBE. Проектування баз даних. Цілісність даних. Захист баз даних. Навігаційна обробка даних. Бази даних: розподілені, паралельні, дедуктивні, об’єктно-орієнтовані, в інтернеті. Бази знань.

Системний аналіз Побудова системних моделей проблемних ситуацій. Поняття і закономірності системного аналізу. Методи системного аналізу. Системний аналіз бізнес-процесів об'єктів комп’ютеризації. Розкриття невизначеностей у задачах системного аналізу. Задачі та методи системного аналізу багатофакторних ризиків. Системне управління складними об'єктами. Стандарти документування системних рішень.

Комп'ютерні мережі Загальні принципи будови комп'ютерних мереж. Локальні мережі. Мережеві архітектурні рішення. Протоколи нижнього рівня великих мереж. Загальні питання проектування мереж. Протоколи середнього та високого рівнів мереж. Засоби керування мережами.

Інтелектуальний аналіз даних на основі методів штучного інтелекту Поняття штучного інтелекту. Поняття інтелектуальної системи ІС та інтелектуальної задачі ІЗ . Способи подання інтелектуальної задачі та методи пошуку рішень. Знання та моделі представлення знань у СШІ. Семантичні сітки СС : основні поняття, типи, способи опису та логічне виведення на СС. Фрейми: основні поняття, структура фрейма. Фреймові системи Методи первісної обробки даних. Методи дослідження структури даних: візуалізація та автоматичне групування даних. Кореляційний і регресійний аналіз даних. Множинний регресійний аналіз. Лінійна множинна регресійна модель. Перевірка адекватності моделі. Нелінійне оцінювання параметрів. Кластерний аналіз. Ієрархічна та секційна кластеризації. Метода кластеризації: процедура Мак-Кина, метод к-методів, сітчасті методи. Растрова кластеризація об'єктів. Лінійний дискримінантний аналіз. Побудова канонічних та класифікаційних функцій. Дерева рішень. Методи опорних векторів, «найближчого сусіда», Байеса. Аналіз багатомірних угруповань. Статистична обробка тимчасових рядів і прогнозування. Класифікація об'єктів у випадку невідомих розподілень даних. Методи оцінювання помилок класифікації. Методи пошуку шаблонів даних. Методи, стадії, задачі Data Mining. Упровадження Data Mining, OLAP і сховищ даних у СППР. Процес, стандарти, інструменти Data Mining.

Моделювання систем Моделі систем масового обслуговування. Мережі Петрі. Ймовірнісне моделювання. Імітаційне моделювання. Програмне забезпечення імітаційного моделювання. Планування та проведення експериментів з моделями.

Прийняття рішень за результатами моделювання. Імітаційне моделювання виробничих та комп'ютерних систем.

Об'єктно-орієнтоване програмування Поняття об'єктно-орієнтованого аналізу, проектування та програмування. Об'єктна модель предметного середовища, принципи її побудови. Поняття об'єктів і класів та їх взаємовідносин. Основи об'єктно-орієнтованого проектування мовою UML. Основи об'єктно-орієнтованої мови програмування. Абстрагування даних та інкапсуляція. Конструктори, деструктори класів. Перевантаження операцій та функцій. Статичні, константні члени класів, дружні функції та класи. Композиція та колекція об'єктів. Просте та множинне успадкування. Реалізація поліморфізму. Шаблони функцій і класів. Оброблення виняткових ситуацій. Класи потоків уведення та виведення. Стандартні бібліотеки класів середовищ розробника програм. Бібліотеки класів реалізації функціональних можливостей Windows. Розробка графічних інтерфейсів користувача. Основи програмування, керованого подіями. Розроблення DLL-бібліотек.

Проектування інформаційних систем Підходи, принципи та технології проектування ІС. Системний та індуктивний підходи до проектування ІС. Моделі даних, моделі процесів та їх проектування з допомогою Erwin. Стандарт UML: статичні та динамічні діаграми. Створення звітів з допомогою RPTSvin. Проектування інтерфейсів інформаційних систем. RAD-методологія та CASE-технологія створення й супроводу ІС. Технологія RUP. Технологія ARIS. Паггерн-технологія. Реінжиніринг ІС.

Управління ІТ-проектами Основні поняття та методологія управління ІТ-проектами. Життєвий цикл продукту. Управління вимогами, організацією проекту та ресурсами, якістю, вартістю та ризиками проекту. Планування проекту. Процедури та системи управління проектами. Методологія функціонального моделювання IDEF0. Методологія описування бізнес процесів IDEF3. Моделі проектних груп: MSF Microsoft , RUP IBM , CDM Oracle PMI-PMBoK.

Операційні системи Основні концепції, еволюція, різновиди операційних систем. Архітектура та ресурси операційних систем. Планування та керування процесами і потоками. Багатозадачність, взаємодія потоків, міжпроцесова взаємодія. Керування оперативною пам'яттю. Організація пам'яті у захищеному режимі, керування розподілом пам'яті. Логічна та фізична організація файлових систем. Реалізація файлових систем. Виконувані файли. Керування пристроями введення-виведення. Мережні засоби операційних систем. Взаємодія з користувачем в операційних системах. Захист інформації в операційних системах. Завантаження та адміністрування операційних систем. Багатопроцесорні та розподілені системи.

Веб-технології та веб-дизайн Структура і принципи Веб. Уведення в клієнт-серверні технології Веб. Протокол HTTP. Клієнтські сценарії та застосування. Серверні веб-застосування. JavaScript. Мови розроблення сценаріїв Perl, PHP, JSP. Розробка CGI-застосувань на Perl, PHP, JSP. Основи розробки веб-застосувань з допомогою PHP. Інтерфейси взаємодії веб-застосувань з СКБД. Веб-сервіси та мови їх описування. Основи XML. Розробка веб-контента. CMS/CMF. Технологія AJAX. Веб-дизайн.

Крос-платформне програмування Визначення та властивості компонентів. Специфікація інтерфейсу як контракту. Модель посилань. Стратегії інтеграції програмного забезпечення. Розробка та збирання компонентів. Маршалинг. Розподілена архітектура компонентних систем. Компонентно-орієнтоване проектування. Формальні та візуальні методи конструювання компонентів. Брокери об'єктних запитів. Монітори оброблення транзакцій. Особливості компонентних технологій: COM/DCOM/NET, CORBA, Java Beans.

Технології захисту інформації Методи та пристрої забезпечення захисту і безпеки. Захист, доступ та аутентифікація. Моделі захисту. Захист пам'яті. Шифрування даних. Основні напрямки розвитку сучасної криптографії. Механізми та протоколи керування ключами в ІВК інформаційної системи. Основні види атак, принципи криптоаналізу. Основи криптографії. Алгоритми з секретним та відкритим ключами. Протоколи аутентифікації. Цифрові підписи. Використання паролів і механізмів контролю за доступом. Питання безпеки та брандмауери.

Технології розподілених систем та паралельних обчислень Зв'язок Grid і веб-технологій. Програмне Grid-забезпечення ПГЗ . Організація і управління розподіленням ресурсів WSRF, GRAM, CONDOR . Grid і бази даних. Управління Grid-оточенням. Безпека файлової системи. Сертифікат відкритих ключів. Grid-портал для доступу користувачів до ресурсів і прикладних програм Grid. Організація паралельних обчислень з використанням наявних технологій PVM, MPI . Паралельні обчислювальні методи. Побудова паралельних обчислювальних систем конвеєрні, матричні, мультипроцесорні . Побудова кластерних систем. Засоби підтримки паралельних обчислень PVM, MPI . Моделі віддаленого виклику процедур RPC та віддаленого застосування методів RMI.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Філософія», «Історія Української державності», «Діловий протокол та етика спілкування», «Фізичне виховання», «Іноземна мова», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Економіка та бізнес Економіка підприємства. Загальний менеджмент, функції і методи управління. Маркетинг: система маркетингу на підприємстві, методи дослідження ринків, маркетингове планування. Стратегічний менеджмент: модель, стратегії, технології стратегічного планування PEST. SWOT. BCG. SNW та інші. Фінансовий менеджмент. Бізнес-планування: розробка бізнес-плану, джерела інвестицій. Бухгалтерський обпік і оподаткування. Управлінський облік. Управління виробництвом. Прогнозування діяльності підприємства. Маркетинг. Управління продажами та ресурсами. Логістика. Бюджетування та контоолінг. Управління персоналом .

Інформаційні технології Предмет, методи і завдання дисципліни, теоретичні основи інформатики, системне забезпечення інформаційних процесів, програмні засоби роботи зі структурованими документами, мережні технології, застосування Internet в економіці, Основи Web-дизайну, організація комп’ютерної безпеки та захисту інформації, програмні засоби роботи з базами та сховищами даних, основи офісного програмування, експертні і навчальні системи, перспективи розвитку інформаційних технологій.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Менеджмент Поняття і сутність менеджменту. Розвиток науки управління. Основи теорії прийняття управлінських рішень. Ефективність управління. Планування організації. Організація як функція управління. Мотивація. Управлінський контроль. Лідерство. Комунікації в управління.

Алгоритми і структури даних Поняття «алгоритм». Описання алгоритму. Типи даних та структури даних. Абстрактні типи даних. АТД список,

черга, стек, дерева, графи. Аналіз алгоритмів та алгоритмічні стратегії. Алгоритми сортування, злиття, пошуку. Фундаментальні алгоритми обробки абстрактних структур даних.

Безпека праці і життєдіяльності Дії населення в надзвичайних ситуаціях у мирний і військовий час. Способи захисту населення від вражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих і сучасної зброї масового враження. Методики прогнозування можливих радіаційного, хімічного, бактеріологічного, біологічного становищ, що виникають у разі стихійного лиха чи аварії. Санітарно-гігієнічні норми і режими праці.

Технічні засоби передачі інформації Загальні відомості про системи електрозв'язку. Узагальнена система цифрової системи зв'язку. Повідомлення, сигнали, завади та їхні математичні моделі. Математичні моделі каналів електрозв'язку. Основи теорії інформації. Методи та засоби кодування повідомлень. Передавання повідомлень у цифрових системах. Завадозахищеність сучасних систем електрозв'язку. Принципи багатоканального зв'язку та їх реалізація в аналогових і цифрових системах. Ефективність системи електрозв'язку. Елементи проектування СЕЗ**.**

Технології комп'ютерного проектування Основні поняття та методологія проектування складних об'єктів та систем. Системний структурний рівень комп'ютерного проектування складних об'єктів. Математичні моделі об'єктів проектування. CAD та CALS-технології. CASE-технології. Аналіз, верифікація і оптимізація проектних рішень засобами САПР.

Програмування мобільних додатків. Програмування під Android з використанням Android SDK; програмування мовою Java, що дозволить розробляти під інші платформи (Core Java, Java EE, Blackberry та ін); проектування, створювати і робота з базами даних, особливості SQLite; розміщення додатка в Google Play;

Теорія розпізнавання образів та класифікації в системах штучного інтелекту Основні поняття теорії розпізнавання образів. Основні визначення науки розпізнавання образів. Кластеризація. Баєсівський підхід. Не баєсівські задачі. Задача Неймана-Пірсона. Мінімаксні задачі. Класифікація систем розпізнавання.

Засоби мультимедіа в інформаційних технологіях Основи мови Java. Основні інструментальні засоби мови Java. Графічний інтерфейс AWT мови Java. Графічний інтерфейс Swing мови Java. Ввід вивід в Java. Інтернаціоналізація програм в Java. Колекції в Java. Робота із СУБД в Java. Програмування прикладних задач мовою Java. Робота із протоколів Internet в Java. Мережеві служби Java. Обробка даних на Web-сервері з використанням Java

Статистичні методи, теорія потоків, подій Основи теорії ймовірності і статистичних методів інформаційних систем. Варіаційний ряд та статистичний розподіл. Основи теорії оцінювання невідомих параметрів розподілів. Статистичні гіпотези. Перевірка гіпотез. Теорія кореляції випадкових величин. Елементи дисперсійного та регресійного аналізу. Інформаційні системи масового обслуговування. Елементи теорії випадкових процесів. Стаціонарний випадковий процес. Елементи теорії масового обслуговування. Потоки подій ІСМО. Математичне введення в теорію ланцюгів Маркова. Інформаційні мережі загального обслуговування**.**

Технології розробки ІУС Визначення та класифікація інформаційних систем. Моделі інформаційних систем. Основні поняття про інформаційне забезпечення інформаційних систем. Моделювання даних. Моделі баз даних. Побудова інформаційних систем на базі розподілених баз даних. Огляд архітектури складних інформаційних систем. Програмне забезпечення інформаційних систем.

Інтелектуальні системи Нейронні мережі Хопфілда. Нейронна мережа Хемінга. Нейронні мережі адаптивної резонансної теорії. Нечіткі множини та

нечіткі нейронні мережі. Основні концепції нейронних мереж. Властивості процесів навчання нейронних мереж. Персептрон Розенблата. Нейронні мережі зустрічного розповсюдження.

2.2.1.Спеціалізація «Інформаційні управляючі системи і технології»

Мікропроцесорні системи управління Класифікація та застосування мікропроцесорних систем управління. Архітектура мікропроцесорів. Використання середовища MPLAB для складання та налагодження програм. Програмування мікропроцесорів. Програмування на мові асемблер. Використання вбудованих модулів мікропроцесора в системах управління: TMR0, енергозалежної пам'яті даних, аналого-цифрового перетворення, компараторів, захвату/порівняння/поротно-імпульсної модуляції.

Сучасна теорія управління. Предмет теорії управління. Структурні та функціональні компоненти системи управління. Перехідні процеси та характеристики системи вхід-вихід. Моделі керованих систем. Керованість та спостережуваність лінійних систем. Критерії Рауса-Гурвіца, Михайлова, Нейквіста. Дискретні та цифрові системи управління. Математичне моделювання стохастичних систем. Диференціювання випадкових функцій. Основні критерії оптимізації. Метод варіаційного числення. Математичне моделювання нечітких систем. Проектування систем нечіткого виводу на основі алгоритмів Мамдані та Сугено. Розробка систем аналізу даних методом нечіткої кластеризації. Нечіткі мережі Петрі.

2.2.2.*Спеціалізація «Компютерний еколого-економічний моніторинг»*

Системи комп'ютерного еколого-економічного моніторингу. Архітектура системи моніторингу. Ресурси обчислювальної системи. Операційна система в засобах моніторингу. Системи реального часу. Ядро операційної системи. Монолітна, шарова та клієнт-сервер архітектура. Сервіси операційної системи. Система пріоритетів і алгоритми диспетчеризації. Керування пам'яттю. Взаємодія між задачами. Індустріальні операційні системи. Концепція SmartDust. Операційна система TinyOS. Архітектура мікропроцесорної системи. Будова мікропроцесора та його програмна модель. Переривання та їх обробка. Програмування переривань. Переривання DOS та BIOS. Програмні переривання. Функції мови С для роботи з перериваннями. Низькорівневе програмування систем. Розробка програми на мовах високого рівня. Апаратні засоби систем моніторингу. Обмін інформацією в системах моніторингу та його програмування. Індустріальні інтерфейси обміну інформацією. Давачі системи моніторингу. Адміністрування системи моніторингу.

Інформаційні технології моніторингу довкілля. Метою вивчення дисципліни є формування навичок розв'язання задач, що складно формалізуються. Надати знання щодо оцінки стану і тенденцій розвитку інформаційних систем (моніторинг); інформаційних технологій вирішення завдань управління, які пов'язані із використанням засобів і методів штучного інтелекту; засобів розробки та використання інтелектуальних інформаційних систем в різних прикладних областях.

Завданням вивчення дисципліни є освоєння математичних і алгоритмічних основ інтелектуальних інформаційних систем, існуючих і перспективних засобів аналізу даних і набуття навичок їх практичного застосування для вирішення конкретних завдань в сфері екологічного моніторингу.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Інформаційні технології»
за спеціальністю «ІНЖЕНЕРІЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
Освітня программа «Інженерія програмного забезпечення»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб :
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	фахівець з інформаційних технологій

Концепція підготовки

Спеціальність «Інженерія програмного забезпечення» надає студентам оволодіти алгоритмічним мисленням, методами інженерного програмного забезпечення для реалізації програмного забезпечення для задоволення вимог до якості, надійності, виробничих характеристик.

Практичне навчання

Практичне навчання студентів даного напряму підготовки спрямоване на оволодіння основними методами та технологіями розробки програмних систем.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Програмне забезпечення системи моніторингу екологічних процесів.
2. Проектування програмної системи управління навчальних процесом.
3. Проектування програмної системи розпізнавання образів для ГІС.
4. Програмне забезпечення автоматизованої системи управління технологічним процесом вирощування с/г культур.
5. Програмне забезпечення розподіленої системи обліку.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Випускники спеціальності «Інженерія програмного забезпечення» можуть працювати на посадах: інженер-програміст, адміністратор локальних і корпоративних мереж, фахівець з проектування і розвитку інформаційних та автоматизованих систем, систем штучного інтелекту та експертних систем, фахівець з Web-дизайну, інженер-бізнес-аналалітик тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Інженерія програмного забезпечення» Освітня программа «Інженерія програмного забезпечення»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	Кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Дискретні структури	4	120	4
2.	Лінійна алгебра та аналітична геометрія	2	120	4
3.	Математичний аналіз	1,2	240	8
4.	Теорія ймовірностей	4	150	5
5.	Математична статистика	5	120	4
6.	Фізика	2	180	6
7.	Алгоритми і структури даних	3	120	4
8.	Аналіз вимог до програмного забезпечення	5	120	4
9.	Архітектура комп'ютера	2	120	4
10.	Архітектура та проектування програмного забезпечення	8	180	6
11.	Безпека програм та даних	7	120	4
12.	Групова динаміка і комунікації	7	120	4
13.	Економіка програмного забезпечення	8	120	4
14.	Емпіричні методи програмної інженерії	8	120	4
15.	Комп'ютерна графіка	3	120	4
16.	Комп'ютерна дискретна математика	3	120	4
17.	Комп'ютерні мережі	6	120	4
18.	Конструювання програмного забезпечення	6	120	4
19.	Людино-машинна взаємодія	4	120	4
20.	Менеджмент проектів програмного забезпечення	7	120	4
21.	Моделювання та аналіз предметної області	6	120	4
22.	Об'єктно-орієнтоване програмування	4	210	7
23.	Операційні системи	5	120	4
24.	Організація баз даних	4	240	8
25.	Основи програмної інженерії	1	120	4
26.	Програмування	2	180	6
27.	Технології WEB програмування	6	180	6
28.	Проектний практикум	8	120	4
29.	Професійна практика програмної інженерії	8	120	4
30	Якість програмного забезпечення та тестування	7	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**4380**	**146**
2.ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1.Дисципліни за вибором університету				
1.	Діловий протокол та етика спілкування	1	120	4
2.	Історія української державності	1	120	4
3.	Філософія	5	120	4
4.	Іноземна мова	4	180	6
5.	Економіка та бізнес	6	120	4
6.	Інформаційні технології	2	180	6
7.	Правова культура особистості	6	120	4
8.	Технологія виробництва продукції рослинництва та тваринництва	4	120	4
9.	Фізичне виховання (за рахунок вільного часу студента)	1-4	120	4
Всього за вибором університету			**1080**	**36**

2.2.Дисципліни за вибором студентів				
	Логіка	3	120	4
	Менеджмент	5	120	4
Спеціалізація "Прикладне програмування"				
1.	Інтелектуальні системи	5	120	4
2.	Крос-платформне програмування	5	120	4
3.	Методи об'єктно-орієнтованого проектування програмних систем	7	120	4
4.	Програмна технологія dot.net	7	120	4
5.	Програмування мікропроцесорів	7	120	4
6.	Програмування мобільних пристоїв	6	120	4
7.	Технології розподіленого програмування	8	120	4
8.	Технології програмування баз даних	6	120	4
Спеціалізація "Системне програмування"				
1.	Логічне програмування	5	120	4
2.	Операційні системи реального часу	7	120	4
3.	Операційні системи мобільних систем	8	120	4
4.	Основи системного програмування	5	120	4
5.	Паралельне програмування	8	120	4
6.	Принципи побудови багатозадачних систем	6	120	4
7.	Семантика програмування	7	120	4
8.	Транслятори і компілятори	6	120	4
Всього за спеціалізацією			**1500**	**50**
Всього за вибором студентів			**1740**	**58**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
	Військова підготовка		870	16
	Практична підготовка		1540	18
	Підготовка і захист бакалаврської роботи		120	4
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Дискретні структури. Найпростіші методи доказу. Елементарна теорія чисел. Обчислювальна складність.

Лінійна алгебра та аналітична геометрія. Система координат, пряма та площина. Криві та поверхні другого порядку. Вектори, матриці, визначники. Системи лінійних алгебраїчних рівнянь. Лінійний векторний простір.

Математичний аналіз. Функціональна залежність, числові послідовності, границя та неперервність функції. Диференціальне числення. Інтегральне числення. Ряди.

Теорія ймовірностей. Основні поняття теорії ймовірностей. Моделі повторних випробувань. Випадкові величини та їх числові характеристики.

Математична статистика. Основи математичної статистики. Статистичні оцінки параметрів генеральної сукупності. Статистична перевірка гіпотез. Елементи дисперсійного аналізу. Елементи теорії кореляції.

Фізика. Класична механіка та електродинаміка. Фізичні основи ЕОМ і електрозв'язку.

Алгоритми і структури даних. Базові структури даних: стеки, черги, зв'язані списки, кеш-таблиці, дерева, графи. Основні обчислювальні алгоритми:

сортування, хеш-таблиці та алгоритми виключення колізій, двійкові дерева пошуку, представлення графів, обхід в глибину та в ширину. Рекурсія. Аналіз алгоритмів.

Аналіз вимог до програмного забезпечення. Типи вимог, функціональні, нефункціональні, атрибути якості. Специфікація та документування вимог. Мови написання специфікацій. Основи інженерії вимог до ПЗ. Узгодження вимог і управління ризиками.

Архітектура комп'ютера. Цифрова логіка. Представлення даних. Організація пам'яті комп'ютера. Функціональна організація пристроїв, забезпечення їх взаємодії. Багатопроцесорні архітектури. Сучасні архітектури.

Архітектура та проектування програмного забезпечення. Технології розробки ПЗ. Структура та архітектура ПЗ. Стратегії і методи проектування ПЗ. Аналіз якості та оцінка програмного дизайну. Нотації та засоби підтримки проектування.

Безпека програм та даних. Принципи безпеки та захисту інформації в ПЗ. Основи побудови систем захисту інформації в ПЗ.

Групова динаміка і комунікації. Основи ефективної роботи з колегами, знайомство з мотивацією людей, концепції групової динаміки. Практики витягання вимог: інтерв'ю, сценарії, прототипи, "роз'яснювальні зустрічі", нагляд. Стратегії вислухування, переконання та ведення переговорів. Рецензувати письмову технічну документацію з метою виявлення різного роду проблем. Створення формальної презентації хорошої якості. Принципи ефективної усної комунікації.

Економіка програмного забезпечення. Особливості функціонування суб’єктів господарювання за умов ринку. Основні показники ресурсного потенціалу підприємства та ефективність його використання. Організація бізнесу та основ менеджменту.

Емпіричні методи програмної інженерії. Основи описової статистики. Застосування принципів дискретної ймовірності в ІТ.

Комп'ютерна графіка Растрова та векторна графіка. Сучасні графічні системи. Використання графічних API. Фундаментальні методи у графіці. Двовимірне та тривимірне відсікання. Алгоритми генерації ліній. Застосування перетворень координат. Основи теорії перетворень/ Евклідові та Афінні перетворення . Прості кольорові моделі. Паралельне та центральне проеціювання. Апроксимація кривих та поверхонь сплайнами. Фрактальні криві та поверхні. Полігональне подання тривимірних об'єктів. Візуалізація та комп'ютерна анімація.

Комп’ютерна дискретна математика. Множини, функції та відношення. Булева алгебра. Логіка висловлювань. Логіка предикатів. Графи та дерева. Основи комбінаторики. Рекурентні співвідношення.

Комп’ютерні мережі. Розподільні обчислення. Основи мереж і телекомунікацій. Керування мережами. Принципи безпеки та захисту інформації в ПЗ.

Конструювання програмного забезпечення. Основи моделювання. Моделі конструювання. Типи моделей. Планування конструювання. Мови конструювання. Інтеграція. Якість конструювання. Шаблони проектування.

Людино-машинна взаємодія. Психологічні принципи людино-машинної взаємодій. Аналіз, проектування та прототипування людино-машинного інтерфейсу. Функціональні компоненти та властивості людино-машинного інтерфейсу. Засоби розробки людино-машинного інтерфейсу. Оцінювання якості людино-машинного інтерфейсу.

Менеджмент проектів програмного забезпечення. Процеси менеджменту проектів, життєвий цикл ПЗ. Управління змістом проекту. Управління строком виконання та вартістю проекту. Управління людським потенціалом і комунікаціями. Управління якістю проекту та ризиками.

Моделювання та аналіз предметної області. Проектування ПЗ на основі моделі предметної області. Паттерни проектування. Розробка ПЗ за допомогою тестування. Мови моделювання предметних областей.

Об'єктно-орієнтоване програмування. Об'єктно-орієнтоване проектування. Інкапсуляція та приховання інформації. Розподіл поведінки та реалізації. Класи та підкласи. Успадкування (перевизначення, динамічне зв'язування). Поліморфізм (поліморфізм подтипів і успадкування). Ієрархія класів. Класи колекцій і протоколи ітерації. Внутрішнє представлення об'єктів і таблиця методів.

Операційні системи. Основи операційних систем. Паралельність (багатозадачність). Планування та диспетчеризація процесів. Організація віртуальної пам'яті. Управління пристроями.

Організація баз даних. Інформаційні моделі та системи. Реляційні БД. Мови запитів до БД. Обробка транзакцій. Розподілені БД.

Основи програмної інженерії . Інженерні основи програмного забезпечення. Основи моделювання. Технології озробки ПЗ. Основи інженерії вимог до ПЗ. Письмова комунікація.

Програмування. Основні конструкції програмування. Алгоритми та розв'язання задач. Фундаментальні структури даних. Рекурсія. Програмування подій.

Технології WEB програмування. Структура і принципи WEB. Створення веб-додатків. Клієнтські і серверні сценарії.

Проектний практикум. Принципи системного підходу до розробки ПЗ. Шаблони проектування .Специфікація та документування вимог. Технології розробки ПЗ. Процеси управління якістю програмного забезпечення. Управління людським потенціалом і комунікаціями. Управління якістю проекту та ризиками.

Професійна практика програмної інженерії. Поняття якості та культури програмного забезпечення. Система правил етики та професійного поводження естетичний кодекс інженера з програмного забезпечення. Характер і роль стандартів інженерії програмного забезпечення. Соціальні, юридичні, історичні і професійні питання та інтереси. Характер і роль професійних суспільств.

Якість програмного забезпечення та тестування. Методи побудови тестів. Автоматизовані засоби тестування. Стандарти якості програмного забезпечення. Процеси управління якістю програмного забезпечення. Термінологія та основи верифікації та атестації ПЗ.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Історія України», «Етнокультурологія», «Іноземна мова», «Філософія», «Фізичне виховання» «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Інформаційні технології. Інформаційні системи та технології. Основні ресурси Internet. Електронні бібліотеки та бази даних. Тенденції розвитку світових інформаційних технологій. Огляд та порівняльна характеристика діючих Web-браузерів. Характеристика існуючих пошукових систем для використання інтернет-ресурсів.

Економіка та бізнес Економіка підприємства. Загальний менеджмент, функції і методи управління. Маркетинг: система маркетингу на підприємстві, методи дослідження ринків, маркетингове планування. Стратегічний менеджмент: модель, стратегії, технології стратегічного планування PEST. SWOT. BCG. SNW та інші. Фінансовий менеджмент. Бізнес-планування: розробка бізнес-плану, джерела інвестицій. Бухгалтерський обпік і оподаткування. Управлінський облік.

Управління виробництвом. Прогнозування діяльності підприємства. Маркетинг. Управління продажами та ресурсами. Логістика. Бюджетування та контоолінг. Управління персоналом .

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Логіка. Об'єкт, предмет і метод науки логіки. Мислення і мова. Логіка і політологія. Основні форми і закони мислення. Основні логічні закони.

Менеджмент. Сутність, принципи і функції сучасного менеджменту. Інструменти менеджменту. Організаційна структура державного менеджменту. Державний менеджмент у сфері інформаційної галузі. Діяльність учасників менеджменту.

2.2.1.Спеціалізація "Прикладне програмування"

Інтелектуальні системи. Моделювання знань в інтелектуальних системах. Розрахунково-логічні системи з базами знань. Експертні, онтологічні та багато агенті системи.

Крос-платформне програмування. Визначення та властивості компонентів. Специфікація інтерфейсу як контракту. Модель посилань. Стратегії інтеграції програмного забезпечення. Розробка та збирання компонентів. Маршалинг. Розподілена архітектура компонентних систем. Компонентно-орієнтоване проектування. Формальні та візуальні методи конструювання компонентів. Брокери об'єктних запитів. Монітори оброблення транзакцій. Особливості компонентних технологій: COM/DCOM/NET, CORBA, Java Beans.

Методи об'єктно-орієнтованого проектування програмних систем. Класи і об'єкти. Концепції ООП. Наслідування. Діаграми пакетів, компонентів, розміщення, класів і об'єктів. Шаблони та патерни проектування.

Програмна технологія dot.net. Загальний огляд платформи Microsoft .NET. Міжмовна інтеграція у .NET. Збірки .NET. Віддалена взаємодія об'єктів .NET (.NET-Remoting). Програмування на C#.

Програмування мікропроцесорів. Програмування систем реального часу як інструмент управління простими і складними системами із застосуванням персональних комп'ютерів та мікроконтролерної техніки. Склад систем реального часу. Типи операційних систем реального часу. Параметри операційних систем реального часу. Використання переривань при низькорівневому програмуванні. Використання таймерів при низькорівневому програмуванні. Протокол обміну даними RS-232. Програмування послідовного обміну даними. Використання вбудованих методів системних бібліотек Windows.

Програмування мобільних пристроїв. Програмування під Android з використанням Android SDK; програмування мовою Java, що дозволить розробляти під інші платформи (Core Java, Java EE, Blackberry та ін); особливості SQLite; розміщення додатка в Google Play.

Технології розподіленого програмування. Організація паралельних обчислень з використанням наявних технологій PVM, MPI . Паралельні обчислювальні методи. Побудова паралельних обчислювальних систем конвеєрні, матричні, мультипроцесорні . Побудова кластерних систем. Засоби підтримки паралельних обчислень PVM, MPI . Моделі віддаленого виклику процедур RPC та віддаленого застосування методів RMI.

Технології програмування баз даних. Мови баз даних. SQL як універсальний засіб програмування доступом до даних в реляційних базах даних. T-SQL як процедурна мова програмування, інтегрована в MS SQL Server. Стандарт ODBC та

ADO. Використання ADO-інтерфейсу для отримання доступу до даних засобами програмування високого рівня.

2.2.2. Спеціалізація "Системне програмування"

Логічне програмування. Основним завданням дисципліни є освоєння знань та набуття навичок з логічного програмування. В рамках курсу студенти вивчають теоретичні концепції декларативного програмування, алгебри предикатів, та засвоюють набуті знання на практиці в ракурсі двох мов програмування: ProLog та Mercury

Операційні системи реального часу. Системи реального часу. Системи жорсткого та м'якого реального часу. Вимоги до операційних систем реального часу. Функції ядра операційної системи. Абстракції в операційній системі. Типи ядер операційних систем реального часу. Монолітна та шарова архітектура. Архітектура клієнт-сервер. Програмні інтерфейси. Сервіси операційної системи реального часу. Система пріоритетів і алгоритми диспетчеризації. Керування пам'яттю. Взаємодія між задачами. Таймери. Сервіси введення/виведення. Переривання та їх обробка. Програмування переривань. Переривання DOS та BIOS. Програмні переривання. Індустріальні операційні системи. Операційні системи QNX та RTLinux. Обмін інформацією в системах реального часу та його програмування. Програмування інтерфейсу систем реального часу. Створення апаратно-програмного комплексу реального часу

Операційні системи мобільних систем. Навчальний курс присвячено вивченню архітектури мобільних операційних систем, особливостям використання у мобільних пристроях різного типу, а також особливостям розробки мобільного програмного забезпечення системного та прикладного спрямування.

Основи системного програмування. У цьому курсі викладаються класичні моделі, методи і алгоритми системного програмування, дається виклад основ теорії, наводяться приклади програм. Головна увага приділяється поясненню того, як використовувати на практиці отримані знання. Курс розбитий на лекції, які включають теоретичний матеріал з мови програмування низького рівня і лабораторні роботи з системного програмування. Детально вивчаються теоретичні основи системного програмування. Вивчається устрій операційних систем.

Паралельне програмування. Пропонуються методи паралельних обчислень при вирішенні ряду задач оптимізації, методи організації оптимальних паралельних обчислювальних процесів управління і інформаційного обслуговування, методи диспетчеризації і синхронізації. Обговорюється застосування методів паралельного програмування при розробці GRID-технологій. Розглядається реалізація мови логічного висновку ПРОЛОГ в ВС SPMD-архітектури. Досліджується проблема оптимізації інформаційного обслуговування мережною базою даних при перетворенні її в багатоканальну систему масового обслуговування. Ротація сегментів бази даних забезпечує багатоканальний доступ і синхронізацію звернення до них.

Принципи побудови багатозадачних систем. Вимоги до програмного забезпечення керуючих обчислювачів. Особливості побудови і програмування систем реального часу. Поняття багатозадачності, процеси і потоки. Формальна характеристика системи задач, що виконуються на одному процесорі. Функції операційних систем в програмному середовищі реального часу. Види розкладів виконання задач. Статичний розклад без переривань. Динамічний розклад із перериваннями (багатозадачність із витисканням). Квантовано-паралельний роклад (багатозадачність без витискання). Особливості розрахунку розкладів та побудова діаграми завантаження обчислювача. Характеристики та програмні механізми

операційних систем реального часу. Особливості алгоритмічної та програмної реалізації різних видів розкладів виконання задач.

Семантика програмування. Семантика в програмуванні - дисципліна, що вивчає формалізації значень конструкцій мов програмування за допомогою побудови їх формальних математичних моделей. Як інструменти побудови таких моделей можуть використовуватися різні засоби, наприклад, математична логіка, λ-числення, теорія множин, теорія категорій, теорія моделей, універсальна алгебра. Формалізація семантики мови програмування може використовуватися як для опису мови, визначення властивостей мови, так і для цілей формальної верифікації програм на цій мові програмування. У курсі розглядаються операційна семантика, інтерпретаційна семантика та трансляційна семантика.

Транслятори і компілятори. У цьому курсі розглядаються основні питання, що пов'язані з процесом трансляції (перекладу): компіляція, інтерпретація, динамічна компіляція. Розглядаються основні етапи компіляції. Викладаються загальні методи синтаксичного та семантичного аналізу і загальні підходи до оптимізації об'єктного коду. Розглядаються основи інтерпретації - процесу читання і виконання кода, що записуються не на машинній мові, а на мові високого рівня.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Інформаційні технології
за спеціальністю «КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ»
Освітня програма «Комп'ютерна інженерія»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб :
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	фахівець з інформаційних технологій

Концепція підготовки

Підготовка студентів за спеціальністю «Комп'ютерна інженерія» дозволяє випускникові в галузі програмування та програмного забезпечення в якості фахового програміста самостійно розробляти та використовувати системне та прикладне програмне забезпечення, зокрема розробляти та використовувати інформаційні системи, бази даних, системи автоматизованого проектування, інтерактивні системи, вбудовані програми для спеціалізованих комп'ютерних систем. В галузі апаратних засобів комп'ютерної техніки підготовка бакалавра з комп'ютерної інженерії дозволяє випускникові проектувати та розробляти на рівні окремих блоків та вузлів універсальні та спеціалізовані комп'ютерні системи контролери, адаптери, локальні, глобальні та корпоративні комп'ютерні мережі.

Практичне навчання

Практичне навчання студентів даного напряму підготовки спрямоване на оволодіння основними методами та технологіями розробки апаратного і програмного забезпечення комп'ютерних систем.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Розробка спеціалізованої комп'ютерної системи, функціонально орієнтованої на розв'язання специфічних задач у конкретній предметній галузі.
2. Проектування апаратно-програмного забезпечення геоінформаційних систем.
3. Розробка системного програмного забезпечення комп'ютерних систем.
4. Розробка апаратно-програмних засобів захисту інформації в комп'ютерних системах.
5. Розробка засобів підвищення безпеки комп'ютерних мереж.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Випускники напряму підготовки «Комп'ютерна інженерія» можуть працювати на посадах, пов'язаних з виконанням обов'язків фахівців з інформаційних технологій, програмування, системного адміністрування, адміністрування комп'ютерних мереж.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Комп'ютерна інженерія» Освітня програма «Комп'ютерна інженерія»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	Кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Вища математика	1,2	360	12
2	Фізика	2	180	6
3	Програмування	1,2	330	11
4	Теорія електричних та магнітних кіл	3	150	5
5	Комп'ютерна логіка	2,3	300	10
6	Алгоритми та методи обчислень	4	120	4
7	Дискретна математика	1	120	4
8	Комп'ютерна електроніка	4	120	4
9	Організація баз даних	3	180	6
10	Комп'ютерна схемотехніка	3,4	300	10
11	Теорія ймовірності та математична статистика	4	120	4
12	Інженерія програмного забезпечення	6	120	4
13	Архітектура комп'ютерів	4,5	240	8
14	Технології проектування комп'ютерних систем	7	120	4
15	Паралельні та розподілені обчислення	6	120	4
16	Системне програмування	5,6	210	7
17	Комп'ютерні мережі	6,7	240	8
18	Комп'ютерні системи	5,6	210	7
19	Захист інформації в комп'ютерних системах	8	150	5
20	Системне програмне забезпечення	6,7	240	8
21	Проектно-технологічна практика	6	180	6
22	Підготовка і захист бакалаврської роботи	8	210	7
Разом за обов'язковою складовою			**4320**	**144**
2.ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Історія української державності	1	120	4
2	Діловий протокол та етика спілкування	1	120	4
3	Економіка та бізнес	7	120	4
4	Іноземна мова	1-4	180	6
5	Філософія	4	120	4
6	Технології виробництва продукції рослинництва та тваринництва	4	120	4
7	Правова культура особистості	7	120	4
8	Інформаційні технології	1,2	180	6
9	Фізичне виховання	1-4	120	4
Всього за вибором університету			1080	36
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
Цикл професійної та практичної підготовки				
Блок дисциплін професійної та практичної підготовки 1				
1	Системний аналіз	5	120	4
2	Цифрова схемотехніка спеціалізованих пристроїв	5	120	4

3	Об'єктно-орієнтоване програмування	5	150	5
4	Спеціалізовані комп'ютери	6	120	4
5	Комп'ютерна графіка	3	150	5
6	WEB-технології та WEB-дизайн	7	120	4
7	Крос-платформне програмування	7	120	4
8	Апаратно-програмні засоби ГІС	8	120	4
9	Навчальна практика з програмування	2	180	6
10	Навчальна практика з проектування цифрових пристроїв	4	180	6
Блок дисциплін професійної та практичної підготовки 2				
1	Системи підтримки прийняття рішень	5	120	4
2	Спеціалізовані пристрої цифрових схем	5	120	4
3	Сучасні технології програмування	5	150	5
4	Мікроконтролерні системи	6	120	4
5	Апаратні засоби систем КГ	3	150	5
6	Мережні інформаційні технології	7	120	4
7	Програмування на мові Java	7	120	4
8	ГІС РЧ	8	120	4
10	Навчальна практика з комп'ютерних технологій	2	180	6
11	Навчальна практика з комп'ютерної електронікина	4	180	6
	Всього за блоком		1380	46
Спеціалізація «Комп'ютерні системи та мережі»				
16	Адміністрування комп'ютерних мереж	8	150	5
17	Мобільні комп'ютерні системи	8	120	4
18	Програмування в середовищі сучасних ОС	8	150	5
Спеціалізація «Спеціалізовані комп'ютерні системи				
	Проектування комп'ютерних мереж в СКС	8	150	5
	Програмування мобільних комп'ютерних систем	8	120	4
	Розробка додатків в сучасних ОС	8	150	5
	Всього за спеціалізацією		420	14
Всього за вибором студента			**1800**	**60**
Разом за вибірковою складовою			**2880**	**96**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		870	16
2	Культурно-просвітницька підготовка		120	4
Всього годин навчальних занять (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Вища математика. Математичний аналіз. Комплексні числа. Елементарні функції. Неперервність функцій. Похідна та диференціал функції. Дослідження функцій. Інтеграли. Функції декількох змінних. Екстремум функції. Ряди. Диференційні рівняння. Звичайні диференційні рівняння першого порядку. Задача Коші. Лінійна алгебра. Векторна алгебра. Аналітична геометрія. Системи лінійних алгебраїчних рівнянь. Лінійні простори та лінійні оператори.

Фізика. Механіка. Кінематика і динаміка. Моделі класичної механіки. Робота та енергія. Основи теорії відносності. Електрика і магнетизм. Електричне поле. Постійний електричний струм. Змінний електричний струм. Магнітне поле. Електромагнітна індукція. Рівняння Максвела. Оптика. Хвильова оптика. Інтерференція. Дифракція. Поляризація. Дисперсія. Квантова фізика. Теплове випромінювання. Фотони. Модель атома. Рівняння Шрьодингера. Елементи фізики твердого тіла.

Програмування. Основи програмування. Парадигми програмування. Алгоритми та розв'язання задач. Поняття алгоритму та типові алгоритмічні структури програмування. Фундаментальні структури даних. Структурне програмування. Процедурно-орієнтоване програмування. Конструкції мов програмування. Рекурсія. Парадигми ООП. Об'єктно-орієнтовані технології. Алгоритми та структури даних. Програмування динамічних структур даних. Виключення та їх обробка.

Теорія електричних та магнітних кіл. Теорія лінійних електричних кіл постійного струму. Основні закони електричних кіл. Методи розрахунку електричного кола. Лінійні електричні кола синусоїдного струму. Властивості та розрахунок електричних кіл синусоїдного струму. Резонансні явища і частотні характеристики. Основи теорії чотириполюсників. Трифазні електричні кола. Несинусоїдальні періодичні та перехідні процеси в лінійних електричних колах. Електричні кола несинусоїдного періодичного струму. Перехідні процеси в лінійних електричних колах. Електричні кола з розподіленими параметрами та елементи теорії нелінійних кіл. Усталені процеси в колах з розподіленими параметрам. Перехідні процеси в колах з розподіленими параметрами. Загальна характеристика нелінійних кіл та методів їх розрахунку.

Комп'ютерна логіка. Основні положення та означення комп'ютерної логіки. Інформаційні основи комп'ютерної техніки. Алгебри перемикальних функцій. Методи мінімізації перемикальних функцій. Синтез комбінаційних схем у різних елементних базисах. Основи теорії цифрових автоматів з пам'яттю. Методи синтезу цифрових автоматів з пам'яттю. Аналіз логічних схем та динамічних процесів в цифрових автоматах. Типові цифрові схеми комп'ютерів. Введення в теорію систем числення. Форми подання та кодування чисел в комп'ютерах. Операції з фіксованою комою. Операції з плаваючою комою. Синтез операційних автоматів. Цифрові автомати як основа побудови комп'ютерів.

Алгоритми та методи обчислень. Теорія алгоритмів. Аналіз алгоритмів. Алгоритмічні стратегії. Побудова алгоритмів. Задачі лінійної алгебри. Методи обчислень. Задачі нелінійної алгебри. Розв'язання диференційних рівнянь. Розв'язання інтегральних рівнянь. Задачі математичної фізики. Методи наближення функцій. Методи оптимізації.

Дискретна математика. Теорія множин і відношень. Алгебри. Основні операції алгебри множин. Теорія графів. Теорія функцій. Комбінаторика. Дерева. Теорія кодування.

Комп'ютерна електроніка. Основи аналогових та імпульсних електронних приладів. Основні принципи і визначення комп'ютерної електроніки. Діоди. Біполярні та уніполярні транзистори. Лінійні та диференціальні підсилювачі. Пристрої цифрової електроніки. Тригерні та генераторні пристрої. Базові логічні схеми. Напівпровідникові запам'ятовуючі пристрої. Логічні пристрої з програмованими характеристиками.

Організація баз даних. Інформаційні системи та системи управління БД. Поняття інформації та інформаційної системи. Класифікація інформаційних систем. Архітектура інформаційної системи. Моделі даних. Ієрархічна та мережна моделі даних. Реляційна модель та її характеристики. Структура реляційних даних. Таблиці БД. Потенційні, первинні та зовнішні ключі. Цілісність реляційних даних.

Операції реляційної алгебри та реляційне числення. Мови запитів до реляційних баз даних. Основні поняття SQL. Запити на читання даних. Агрегатні функції. Запити з групуванням. Складні запити. Запити на оновлення даних. Поняття індексації даних. Способи організації індексів. Внутрішня мова програмування СУБД. Клієнт/серверні технології БД. Архітектура клієнт/серверних СУБД. Концепція відкритих систем. Відкритий зв'язок з БД. ODBC. Технології доступу BDE, ADO, ADO.Net. JDBC. Транзакції. Адміністрування. ACID властивості транзакцій. Проблеми паралелізму. Рівні ізолювання транзакцій. Управління транзакціями в мовах програмування. Розподілені БД. Логічне проектування БД. Фізичне проектування БД. Апаратні та програмні складові. Безпека БД.

Комп'ютерна схемотехніка. Схемотехніка типових вузлів і блоків. Основи комп'ютерної схемотехніки. Типові вузли і блоки цифрової техніки. Тригери. Регістри. Лічильники. Двійкові суматори. Декодери. Мультиплексори. Шифратори. Пристрої пам'яті. Оперативна пам'ять. Регістрова та буферна пам'ять. Постійна пам'ять. Схемотехніка арифметичних пристроїв. Різновиди суматорів. Структури арифметичних пристроїв різного призначення. Різновиди та реалізація каналів передачі інформації. Схемотехніка систем на ВІС та НВІС. Схемотехніка ПЛІС.

Теорія ймовірностей та математична статистика. Випадкові події та їх аналіз. Випадкові величини. Системи і функції випадкових величин. Математична статистика і обробка результатів вимірювань. Перевірка статистичних гіпотез. Прикладні методи математичної статистики. Ймовірності процеси. Випадкові процеси. Основи теорії інформації.

Інженерія програмного забезпечення. Основні поняття та проблеми розробки ПЗ. Життєвий цикл ПЗ; міжнародні стандарти життєвого циклу ПЗ. Моделі та методології розробки ПЗ. Аналіз, специфікація, верифікація та валідація вимог до ПЗ. Проектування архітектури ПЗ. Шаблони проектування ПЗ. Проектування інтерфейсу користувача. Методології моделювання SADT, IDEF, DFD, ELM, OOAD. Мови моделювання. Поведінкове моделювання. Діаграми станів, діяльності, взаємодії, послідовності, часові. Структурне моделювання. Функціональне моделювання. Моделювання потоків даних. Засоби автоматизації моделювання. Задачі управління проектами. Управління ризиками програмного проекту. Контроль та моніторинг стану проекту. Організація роботи проектної команди. Ролі та зони відповідальності учасників команди. Якість ПЗ; стандарти якості ПЗ. Верифікація та валідація ПЗ. Тестування ПЗ. Оптимізація коду та рефакторинг. Аспекти продуктивності ПЗ. Інтегровані середовища розробки ПЗ. Системи управління проектами. Системи управління версіями документів, архітектурні особливості. Інструменти автоматизації зборки проектів. Інструменти автоматизації процесів тестування.

Архітектура комп'ютерів. Архітектура фон Неймана. Ієрархічний принцип побудови апаратних та програмних засобів комп'ютерів. Системи команд. Структура і формати команд, етапи їх виконання. Організація програмного управління виконанням програм. Призначення, класифікація та характеристики процесорів. Архітектура арифметико-логічних пристроїв з розподіленою та зосередженою логікою. Особливості архітектури процесорів для обробки чисел з фіксованою та плаваючою комою. Функції і загальна організація управління. Різновиди управління (централізоване, розподілене, синхронне, асинхронне, комбіноване управління). Архітектура пристроїв управління з жорсткою та гнучкою логікою. Багаторівнева пам'ять комп'ютерів (надоперативна, оперативна, буферна (кеш) пам'ять. Організація сторінкової та сегментно-сторінкової віртуальної пам'яті. Взаємодія усіх рівнів пам'яті. Багатопрограмний режим роботи процесорів. Захист розділів пам'яті. Режими роботи процесора з зовнішніми пристроями. Програмний обмін даними, обробка переривань, організація прямого доступу до пам'яті. Архітектура засобів

вводу-виводу інформації. Особливості архітектури мікропроцесорних комплектів різного призначення (однокристальні мікропроцесори, розрядно-модульні комплекти ВІС, мікроконтролери). Напрямки розвитку архітектури мікропроцесорних систем.

Технології проектування комп'ютерних систем. Методологія проектування комп'ютерних систем. Загальна характеристика САПР комп'ютерних систем. Системне проектування. Операційне проектування. Функціональне проектування. Технічне проектування. Системи проектування комп'ютерних систем.

Паралельні та розподілені обчислення. Основи паралельних і розподілених обчислень. Структури паралельних та розподілених КС. Паралельні алгоритми: представлення, побудова та аналіз. Паралельні алгоритми для задач лінійної алгебри. Процеси (потоки). Стан процесу. Взаємодія процесів через спільні змінні. Завдання взаємного виключення і синхронізації та засоби її вирішення: атомарні змінні, семафори, мютекси, події, критичні секції, монітори. Взаємодія процесів через посилання повідомлень. Примітиви Send/Receive. Механізм рандеву. Моделі паралельних обчислень. Мови паралельного програмування. Бібліотеки паралельного програмування. Приклади: MPI, PVM, OpenMP, Win32. Програмування для багатоядерних систем. Розподілені обчислення. Модель клієнт-сервер. Сокети. Віддалені методи. Програмування для кластерних систем.

Системне програмування. Мова асемблера як засіб ефективного програмування. Архітектура і система команд базового процесора. Програмування підпрограм на мові Асемблера. Технології розробки багатомодульних системних програм. Використання програмних бібліотек. Обробка структур даних в системних програмах. Програмування обробки таблиць та графів в системних програмах. Програмування перетворень в програмах трансляції. Основні поняття теорії граматик. Основи програмування лексичного та синтаксичного аналізу. Види семантичної обробки в трансляторах. Побудова елементів управляючих програм.

Комп'ютерні мережі. Вступ до мережних технологій. Узагальнена структура комп'ютерних мереж. Базові мережні топології. Системна мережна архітектура. Еталонна модель взаємодії відкритих систем. Комунікаційні системи комп'ютерних мереж. Локальні мережі. Глобальні мережі. Бездротові і мобільні мережі. Протоколи. Мережні операційні системи. Системне та прикладне ПЗ комп'ютерних мереж. Планування комп'ютерних мереж. Керування комп'ютерними мережами. Адміністрування комп'ютерних мереж. Безпека комп'ютерних мереж.

Комп'ютерні системи. Предмет, завдання та методи теорії КС. Обчислювальні процеси в КС та їх моделі. Планування робіт в КС. Метрики КС: продуктивність, ефективність, надійність. Структурна організація КС різних поколінь. Класифікація паралельних КС. КС з фіксованою системою зав'язків. КС з реконфігуровано системою зав'язків. Організація пам'яті в КС. Організація вводу-виводу даних в КС. Організація передачі даних в КС. КС класу SISD. КС класу SIMD: матричні, векторні, асоціативні. КС класу MISD: конвеєрні комп'ютерні системи. КС класу MIMD: мультипроцесорні, мультикомп'ютерні, системи з неоднорідним доступом до оперативної пам'яті, кластерні системи, GRID системи. Комп'ютерні системи з нетрадиційною архітектурою. Інтерфейси КС. Основні поняття відмовостійкості КС. Структурні аспекти побудови відмовостійких КС.

Захист інформації в комп'ютерних системах. Основи систем захисту інформації у КС. Концептуальні моделі організації систем захисту інформації в КС. Управління доступом та розмежування прав доступу до інформації. Симетричні схеми, ключі та системи шифрування. Асиметричні схеми, ключі та системи шифрування. Підтвердження достовірності повідомлень та користувачів. Стандарти та критерії для сертифікації засобів захисту інформації.

Системне програмне забезпечення. Архітектура системного програмного забезпечення (СПЗ). Структурна організація і методика управління

ресурсами в комп'ютерних системах (КС). Основи побудови і проектування СПЗ в КС. Методологія розробки систем динамічного та статичного планування і диспетчеризації задач в КС. Структури і функції ОС. Управління задачами. Управління пам'яттю. Управління даними. Управління пристроями вводу-виводу. Переривання. Управління процесами. Сучасні операційні системи. Управління ресурсами в розподілених системах, GRID та CLOUD системах.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Діловий протокол та етика спілкування», «Іноземна мова», «Філософія», «Фізичне виховання», «Правова культура особистості», «Економіка та бізнес», «Технології виробництва продукції рослинництва та тваринництва» див. розділ 2.1 «Загальні положення».

Інформаційні технології. Предмет, методи і завдання дисципліни, теоретичні основи інформатики, системне забезпечення інформаційних процесів, програмні засоби роботи зі структурованими документами, мережні технології, застосування Internet в економіці, Основи Web-дизайну, організація комп'ютерної безпеки та захисту інформації, програмні засоби роботи з базами та сховищами даних, основи офісного програмування, експертні і навчальні системи, перспективи розвитку інформаційних технологій.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Блок дисциплін професійної та практичної підготовки 1

Системний аналіз. Побудова системних моделей проблемних ситуацій. Поняття і закономірності системного аналізу. Методи системного аналізу. Системний аналіз бізнес-процесів об'єктів комп'ютеризації. Розкриття невизначеностей у задачах системного аналізу. Задачі та методи системного аналізу багатофакторних ризиків. Системне управління складними об'єктами. Стандарти документування системних рішень.

Цифрова схемотехніка спеціалізованих пристроїв. Схеми заміщення елементів ТТЛ. Лінії затримки. Формувачі імпульсів на базі елементів ТТЛ. Розрахунок характеристик перехідних процесів в спеціалізованих пристроях. Одновібратори. Інтегральні схеми одновібраторів. Мультивібратори. Види мультивібраторів. Перетворювачі рівнів сигналів. Перетворення сигналів в інтерфейсах RS232C, RS485. Перетворювачі сигналів в інтерфейсі 2струмова петля».

Об'єктно-орієнтоване програмування. Парадигми об'єктно-орієнтованого програмування (ООП). Об'єктна модель предметного середовища. Поняття об'єктів і класів та їх взаємовідносин. Основи об'єктно-орієнтованої мови програмування. Абстрагування даних та інкапсуляція. Конструктори, деструктори класів. Статичні, константні члени класів, дружні функції та класи. Композиція та колекція об'єктів. Просте та множинне успадкування. Реалізація поліморфізму. Шаблони функцій і класів. Оброблення виняткових ситуацій. Класи потоків вводу-виводу даних. Стандартні бібліотеки класів середовищ розробника програм. Розробка графічних інтерфейсів користувача. Основи програмування, керованого подіями.

Спеціалізовані комп'ютери. Архітектура спеціалізованих комп'ютерних систем (СКС). Проектування СКС. Технології проектування СКС. Особливості структури СКС. Спеціалізовані структури мікропроцесорних обчислювачів з функціями керування. Система команд базового процесора СКС. Організація

пам’яті. Організація програмного забезпечення СКС. Організація зв’язку з об’єктом. Підсистема вводу-виводу цифрової і аналогової інформації. Технології тестування програмного забезпечення СКС.

Комп'ютерна графіка Растрова та векторна графіка. Сучасні графічні системи. Використання графічних API. Фундаментальні методи у графіці. Двовимірне та тривимірне відсікання. Алгоритми генерації ліній. Застосування перетворень координат. Основи теорії перетворень/ Евклідові та Афінні перетворення . Прості кольорові моделі. Паралельне та центральне проеціювання. Апроксимація кривих та поверхонь сплайнами. Фрактальні криві та поверхні. Полігональне подання тривимірних об'єктів. Візуалізація та комп'ютерна анімація.

Веб-технології та веб-дизайн. Структура і принципи Веб. Введення в клієнт-серверні технології Веб. Протокол HTTP. Клієнтські сценарії та додатки. Серверні веб-додатки. JavaScript. Мови розроблення сценаріїв Perl, PHP, JSP. Розробка CGI-додатків на Perl, PHP, JSP. Основи розробки веб- додатків за допомогою PHP. Інтерфейси взаємодії веб-додатків з СКБД. Веб-сервіси та мови їх описування. Основи XML. Розробка веб-контенту. CMS/CMF. Технологія AJAX. Веб-дизайн.

Крос-платформне програмування. Визначення та властивості компонентів. Специфікація інтерфейсу як контракту. Модель посилань. Стратегії інтеграції програмного забезпечення. Розробка та збирання компонентів. Маршалинг. Розподілена архітектура компонентних систем. Компонентно-орієнтоване проектування. Формальні та візуальні методи конструювання компонентів. Брокери об'єктних запитів. Монітори оброблення транзакцій. Особливості компонентних технологій: COM/DCOM/NET, CORBA, Java Beans. Основи мови Java. Основні інструментальні засоби мови Java. Графічний інтерфейс AWT мови Java. Графічний інтерфейс Swing мови Java. Інтернаціоналізація програм в Java. Колекції в Java. Програмування прикладних задач мовою Java. Робота із протоколів Internet в Java. Мережні служби Java.

Апаратно-програмні засоби ГІС. Принципи організації та функціонування геоінформаційних систем (ГІС). Архітектура ГІС. Дані в геоінформаційних системах. Представлення даних. Апаратні засоби ГІС. Організація ГІС реального часу. Властивості об’єктів в ГІС. Математичні моделі інформаційних каналів. Прикладне застосування ГІС. Програмне забезпечення ГІС. Аналіз даних в ГІС. Картометричні операції в ГІС. Просторовий аналіз в ГІС. Прикладні аспекти геоінформаційного аналізу даних.

Блок дисциплін професійної та практичної підготовки 2

Системи підтримки прийняття рішень. Загальні аспекти прийняття рішень. Бінарні відношення та механізми прийняття рішень. Метризовані відношення й експертні оцінювання. Моделі та методи прийняття рішень за умов багатокритерійності. Прийняття рішень методом аналітичної Ієрархії. Концепція корисності та раціональний вибір. Моделі та методи прийняття рішень в умовах нечіткої інформації, невизначеності та ризику. Моделі та методи багатоособового прийняття рішень. Теорія ігор, стратегічні та статистичні ігри. Психолінгвістичні аспекти прийняття рішень .

Спеціалізовані пристрої цифрових схем. Системи передачі інформації в комп’ютерних системах. Спеціалізовані пристрої для передачі інформації на фізичному рівні. Моностабільні пристрої. Пристрої формування імпульсів. Канали зв’язку. Квантування сигналів. Організація перетворювачів сигналів. Інтерфейси послідовної передачі інформації. Перетворення сигналів для передачі інформації за допомогою послідовного інтерфейсу. Передача інформації за допомогою струму. Розрахунок динамічних параметрів і характеристики спеціалізованих пристроїв.

Сучасні технології програмування. Поняття про технології

програмування. Базові технології об'єктно-орієнтованого програмування. CASE-технології. Сфера застосування CASE-технологій. Засоби проектування програмного забезпечення. Об'єктно-орієнтоване візуальне програмування. Класи даних.

Мікроконтролерні системи. Архітектура мікроконтролерів (МК). Внутрішня мова МК. Особливості організації пам'яті. Способи адресації. Обробка подій. Загальна організація системи переривань. Системи реального часу. Підсистема вводу-виводу аналогових даних. Підсистема індикації. Послідовний порт. Синхронний режим передачі/прийому даних. Особливості промислових мереж МК. Особливості тестування програмного забезпечення МК. Емулятори МК. Програмування арифметичних операції. Програмування бітових операцій. Проектування систем на базі МК.

Апаратні засоби систем КГ. Архітектури систем комп'ютерної графіки. Математичні основи комп'ютерної графіки. Базові операції систем комп'ютерної графіки (СКГ). Методи апроксимації об'єктів. Геометричні, топологічні та енергетичні параметри. Загальна задача синтезу зображень. Розробка програм візуалізації двовимірних процесів. Структура та алгоритми обробки для СКГ візуалізації тривимірних об'єктів. Розробка та моделювання спеціалізованих процесорів для реалізації алгоритмів КГ. Розробка спеціалізованих апаратних блоків для реалізації алгоритмів КГ. Сучасні відеокарти.

Мережні інформаційні технології. Стандарти комп'ютерних мереж. Стандарти персональних, локальних, глобальних мереж. Методи аналізу стану комп'ютерних мереж. Програмне забезпечення комп'ютерних мереж. Засоби операційних систем для аналізу стану комп'ютерних мереж. Мережне програмування.

Програмування на мові Java. Структура системи програмування Java. Java-машина. Основні типи даних і операції над ними. Синтаксис і семантика операторів. Характеристики базових конструкцій. Засоби об'єктно-орієнтованого програмування у мови Java. Класи, методи, властивості. Синтаксис визначення класу. Атрибути класу. Поля класу. Конструктори класу. Створення об'єкта визначеного класу. Абстрактні класи. Змінні і методи класу. Спадкоємство і інтерфейси. Синтаксис інтерфейсу. Використання інтерфейсів у класах. Поняття та використання пакетів. Поняття виключної ситуації в Java та їх обробка. Стандартні пакети системи програмування Java. Java – технології.

ГІС РЧ. Геоінформаційні системи (ГІС) реального часу (РЧ). Архітектура ГІС РЧ. Системне, функціональне та технічне проектування ГІС. Методи та алгоритми маршрутизації в ГІС. Поняття реального часу. Проектування апаратного забезпечення, аналіз, обґрунтування, вибір і розробка основних складових компонент ГІС РЧ. Проектування підсистем вводу-виводу. Перетворювачі інформації у складі комп'ютерних систем. Проектування програмного забезпечення КС реального часу. Організація інформаційного забезпечення ГІС РЧ. Планування процесів. Моделювання і оптимізація інформаційних процесів.

Спеціалізація «Комп'ютерні системи та мережі»

Адміністрування комп'ютерних мереж. Побудова та адміністрування апаратної частини комп'ютерних мереж. Типи і застосування активного та пасивного мережного обладнання. Вибір обладнання з урахуванням потреб конкретної мережі, розробка структури мережі для заданої мережної технології. Оцінка працездатності мережі.

Мобільні комп'ютерні системи. Архітектура мобільних комп'ютерних систем (КС). Апаратне забезпечення мобільних КС. Програмне забезпечення мобільних КС. Програмування мобільних КС. Програмування в середовищі Android з використанням Android SDK. Робота з базами даних, особливості SQLite.

Програмування в середовищі сучасних ОС. Платформа. NET та її застосування. Основні поняття мови програмування C#. Семантика основних конструкцій C#. Об'єкти і класи. Концепція поліморфізму та її реалізація в мові C#. Поліморфні методи. Розширені можливості мови програмування C#.

Характерні властивості UNIX систем. Типова структура ОС. Структура та функції компонентів ядра ОС. Командні інтерпретатори. Синтаксис та семантика мови командного інтерпретатора. Структура програми (скрипту). Створення фізичної файлової системи. Віртуальні файлові системи. Системні файли, що містять інформацію про змонтовані файлові системи. Фізична та логічна моделі файлових систем. Категорії користувачів ОС. Алгоритм перевірки прав доступу до системних ресурсів. Облікові записи користувачів. Типи файлів та їх особливості, як об’єктів файлової системи. Пріоритети процесу. Демони, як особливі процеси. Необхідність взаємодії між різними процесами. Інформаційна взаємодія та взаємодія по керуванню. Синхронізація функціонування процесів. Тенденції розвитку UNIX систем.

Спеціалізація «Спеціалізовані комп’ютерні системи

Проектування комп'ютерних мереж в СКС. Функції і особливості застосування протоколів мережного та транспортного рівнів в спеціалізованих комп’ютерних системах. Основні мережні служби комп’ютерних мереж. встановлення і налагодження мережних служб з урахуванням вимог безпеки та захисту інформації в СКС.

Програмування мобільних комп'ютерних систем. Технологічні платформи реалізації мобільних систем. Сучасні мобільні ОС. Основи розробки і побудови мобільних додатків. Збереження та обробка даних у мобільних додатках. Захист інформації в мобільних системах. Характеристики мобільних додатків. Створення додатків на основі Java ME.

Розробка додатків в сучасних ОС. Операційні системи Windows. Взаємодія ОС з програмами користувача. Структура додатку на базі проекту WinAPI. Вікно додатку. Обробка основних повідомлень програми. Дочірні вікна керування. Розробка інтерфейсів користувача. Програмування базових задач проектування додатків користувача. Контексти пристроїв. Призначення контекстів, типи контекстів. Основні об’єкти та атрибути контексту. Бітові образи. Програмування клавіатури. Фокус вводу та повідомлення клавіатури. Використання дочірніх вікон Windows для програмування додатків сучасного інтерфейсу користувача. Використання мультимедійних таймерів. Дочірні вікна керування. Розробка систем діалогу. Модальний і немодальний діалоги.

2.16. ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – доктор філологічних наук, професор **Шинкарук Василь Дмитрович**

Тел.: (044) 527-80-83 E-mail: pedagogy_dean@twin.nubip.edu.ua
Розташування: навчальний корпус № 3 кімн. 101
Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальностями:

231 Соціальна робота

Освітня програма **«Соціальна робота»**

Випускова кафедра:

Соціальної роботи та інформаційних технологій в освіті
Тел.: (044) 527-83-57 E-mail: socpedagogy@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, доцент Вікторова Леся Вікторівна

035 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), англійська мова та друга іноземна)

Освітня програма **«Філологія»**

Випускова кафедра:

Романо-германських мов і перекладу
Тел.:(044)527-85-95 E-mail:krgm@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, професор Малихін Олександр Володимирович

035 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), німецька мова та друга іноземна)

Освітня програма **«Філологія»**

Випускова кафедра:

Іноземної філології і перекладу
Тел.:(044)527-88-46 E-mail:kifip@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, професор Амеліна Світлана Миколаївна

291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітня програма «**Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії**»

Випускова кафедра:

Міжнародних відносин і суспільних наук
Тел.: (044) 527-81-16 E-mail: kaf_ist_pol@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор історичних наук, професор Білан Сергій Олексійович

015 Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)

Освітня програма **«Професійна освіта»**

Випускова кафедра:

Педагогіки
Тел.: (044) 527 - 83 - 55 E-mail: pedagogic@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, доцент Сопівник Руслан Васильович

061 Журналістика

Освітня програма **«Журналістика»**

Випускова кафедра:

Журналістики та мовної комунікації
Тел.: (044) 527 - 83 - 63 E-mail: ukr_eng_kaf@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, професор Костриця Наталія Миколаївна

053 Психологія

Освітня програма **«Психологія»**

Випускова кафедра:

Психології
Тел.: (067)) 6965370 E-mail: shmargun2012@ukr.net
Завідувач кафедри – доктор психологічних наук, професор Шмаргун Віталій Миколайович

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Соціальна робота»
за спеціальністю «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»
Освітня програма «Соціальна робота»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг:
– денна	50 осіб
– заочна	50 осіб
Термін навчання: денна форма	4 роки
заочна форма	5 років
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр соціальної роботи

Концепція підготовки

Підготовка соціального працівника зумовлена потребою держави у фахівцях, які здійснюють роботу з соціально-педагогічної допомоги, підтримки, захисту та реабілітації всіх категорій дітей і молоді у сільській місцевості. Професійна діяльність такого фахівця передбачає вирішення виробничих питань у напрямах вивчення соціально-педагогічних проблем із соціалізації підопічних дітей та молоді, організації їх громадського захисту, здійснення консультування з соціально-педагогічних питань, організації дозвіллєвої діяльності, надання допомоги у процесі виховання особам, які мають до цього безпосереднє відношення.

Практичне навчання

Практичне навчання здійснюється згідно графіку навчального процесу безпосередньо на паспортизованих базах практик, серед яких: Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; відділи по роботі з дітьми вулиці; дитячі оздоровчі заклади; територіальні центри соціального обслуговування; заклади дошкільної освіти; заклади середньої загальної освіти; центри соціально-психологічної реабілітації.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Соціальний працівник може працювати в системі закладів освіти, будинках і центрах дитячої освіти і виховання, культурологічних центрах і школах художнього мистецтва, соціально-виховних службах та клубах, дитячих і громадських організаціях, службах опіки, службах у справах неповнолітніх, у спеціальних дитячих закладах закритого типу, державних центрах і службах соціальної роботи, осередках соціального захисту та допомоги, центрах зайнятості та працевлаштування.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Соціальна робота» Освітня програма «Соціальна робота»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Валеологія і вікова фізіологія	3	180	6
2	Комп'ютерні технології в соціальній роботі	2	120	4
3	Загальна та соціальна психологія	1	120	4
4	Основи загальної і соціальної педагогіки	1-2	240	8
5	Людина в сучасному соціумі	1	120	4
6	Психологія особистості	4	210	7
7	Основи надання соціальних послуг	1-2	180	6
8	Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю	3	120	4
9	Вступ до спеціальності	1-2	180	6
10	Підготовка та організація волонтерів	5	120	4
11	Менеджмент соціальної роботи	7	180	6
12	Теорія соціальної роботи	3-4	180	6
13	Соціальна робота з різними групами клієнтів	6	120	4
14	Ведення професійних документів	3	120	4
15	Практикум з соціальної роботи	5	120	4
16	Соціальне страхування та пенсійне забезпечення	6	180	6
17	Інформаційно-комунікаційні технології в соціально-педагогічній діяльності	8	120	4
18	Соціально-комунікаційні технології	5	120	4
19	Соціальна робота в установах пенітенціарної системи	7-8	180	6
20	Соціальний супровід сім'ї	8	150	5
21	Соціалізація особистості	6	150	5
22	Основи консультування	5	120	4
23	Система організації та управління соціальними службами	6	120	4
24	Основи наукових досліджень	1	120	4
25	Технології роботи соціального гувернера	7	120	4
26	Історія соціальної роботи	6	120	4
27	Теорія та історія соціального виховання	7	120	4
28	Технології соціальної роботи	6	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**4050**	**135**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4
2	Історія української державності	1	120	4
3	Етнокультурологія та сімейно-побутова культура	2	120	4
4	Іноземна мова	1-4	240	8
5	Безпека праці і життєдіяльності	5	120	4
6	Фізичне виховання	1-4	120	4
7	Філософія	3-4	180	6
8	Правові основи соціальної роботи	6	120	4
Всього за вибором університету			**1020**	**34**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Цивільне та сімейне право Правознавство	4	210	7
2	Соціальна робота у сфері дозвілля Основи сценарної роботи	2	120	4
3	Основи інклюзивної освіти Соціальна геронтологія	8	150	5

4	Польська мова Порівняльна педагогіка	2-3	120	4
5	Латинська мова Статистика та суспільство	2	120	4
6	Основи дефектології та патопсихології Основи спеціальної педагогіки та психології	7	120	4
7	Тренінг групової згуртованості Соціальна діагностика	4	120	4
8	Методи соціальної роботи Лідерологія	4	120	4
9	Організація соціального забезпечення Превентивна педагогіка	5	210	7
10	Реабілітаційна робота соціального працівника з людьми з інвалідністю Соціальна терапія проблем індивіда та групи	8	180	6
11	Рекламно-інформаційні технології Основи паблік рілейшенз в соціальній роботі	7-8	120	4
Всього за вибором студентів			**1590**	**53**
Разом за вибірковою складовою			**2610**	**87**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		870	
2	Культурно-просвітницька підготовка		315	
3	Навчальна (ознайомча з фаху) практика		60	2
4	Навчальна (ознайомчо-волонтерська) практика		90	3
5	Навчальна практика		60	2
6	Виробнича практика		150	5
7	Виробнича (переддипломна) практика		150	5
8	Державна атестація		30	1
Разом за напрямом підготовки (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Валеологія та вікова фізіологія. Особливості життєдіяльності організму в різні періоди онтогенезу, функції органів, систем органів і організму в цілому в міру його росту і розвитку, своєрідність функції на кожному віковому етапі; формування оздоровчого світогляду та поведінки людини, створення стійких мотивацій щодо здорового способу життя, що є основою активного і свідомого залучення кожного індивіда до процесу творення свого здоров’я; навчити комплексу оздоровчих умінь і навичок, механізмів організації життєдіяльності на принципах здорового способу життя.

Комп'ютерні технології в соціальній роботі. Еволюція інформаційних технологій. Характеристика та класифікація засобів комп’ютерної техніки. Архітектура та принципи функціонування комп’ютерів. Технологія роботи у середовищі графічних операційних систем. Технологія створення, редагування та показу електронних презентацій. Технологія створення, редагування та форматування електронних таблиць, діаграм, текстових документів. Інтерфейс користувача та технологія роботи у мережі Internet.

Загальна та соціальна психологія. Сучасні уявленнями про психіку, фундаментальні твердження психологічної науки щодо закономірностей психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери, індивідуально-типологічних властивостей особистості, особливостей організації і функціонування малих груп

та колективів, динаміку розвитку міжособистісних взаємин.

Основи загальної і соціальної педагогіки. Соціальне формування особистості, соціальне середовище як об'єкт та суб'єкт соціально-педагогічного впливу, соціально-педагогічні проблеми окремих категорій населення, соціопедагогіка соціокультурної сфери, історія та перспективи соціального виховання.

Людина в сучасному соціумі. Походження людського життя у міфологічному та релігійному світоглядах, сучасній космології. Еволюційна гіпотеза; змінність; спадковість.

Психологія особистості. Вивчення психічних властивостей людини як цілісного утворення, певної системи психічних якостей, що має відповідну структуру, внутрішні зв'язки, характеризується індивідуальністю та взаємопов'язана з навколишнім природним і соціальним середовище.

Основи надання соціальних послуг. Нормативно-правові акти та міжнародні договори України щодо надання соціальних послуг. Комплекс правових, економічних, психологічних, освітніх, медичних, реабілітаційних та інших заходів, спрямованих на окремі соціальні групи чи індивідів, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої. Суб'єкти, що надають соціальні послуги. Основні засади та принципи надання соціальних послуг. Види соціальних послуг та форми їх надання. Соціальне обслуговування.

Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю. Основні принципи соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. Ефективність реалізації основної мети і завдань соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. Відповідні форми і методи роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. Основні напрями соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.

Вступ до спеціальності. Соціальна робота як наука, її об'єкт, предмет, структура, методи пізнання, функції, її місце серед інших суспільствознавчих дисциплін, основних етапів розвитку; поняття про суспільство в цілому, соціальний розвиток; культуру як механізм регулювання суспільства. Людина в соціальному контексті.

Підготовка та організація волонтерів. Організований і керований процес участі людей у діяльності державних уповноважених органів влади в різних недержавних організаціях і установах третього сектору. Етапи підготовки волонтерів. Рівні мотивації волонтерів.

Менеджмент соціальної роботи. Функції менеджменту соціальної роботи, принципи і закономірності. Трудові ресурси, мотиваційні теорії трудової діяльності. Керування проектною діяльністю. Стилі керівництва у відповідній ситуації, методи вирішення конфліктів. Організація та координування соціальною роботою з різноманітними категоріями клієнтів.

Теорія соціальної роботи. Історична реконструкція інституціоналізації соціальної роботи як цілісного процесу. Етапи розвитку соціальної роботи в світовій історії. Підходи до опису реальності в соціальних науках і теорії соціальної роботи. Основні компоненти структури теорії соціального знання. Соціальна робота як: багаторівнева теорія, парадигмальна теорія, інтегративна. Соціальна робота в контексті сучасних наукових парадигм. Основні дискурси в соціальній роботі. Концепти соціального функціонування в теорії соціальної роботи. Кризова і задачі-центрована теорія соціальної роботи.

Соціальна робота з різними групами клієнтів. Становлення соціальної роботи з різними групами клієнтів. Соціальна робота з допризовною і призовною молоддю, військовослужбовцями та членами їхніх сімей, малозабезпеченими групами населення. Соціальна допомога та підтримка осіб з обмеженими можливостями. Система надання соціальної допомоги людям похилого

віку та самотнім. Соціальна робота з особами, які мають алкогольні та наркотичні проблеми. Соціальна робота з особами, що займаються секс-бізнесом. Особливості соціальної роботи з ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД. Організація роботи з людьми без визначеного місця проживання. Соціальна робота з групами клієнтів, які зазнали насилля в сім'ї. Організація роботи з жертвами «торгівлі людьми». Специфіка соціальної роботи з людьми суїцидальної поведінки. Організація соціального супроводу особам, що повернулися з місць позбавлення волі. Соціальна робота з сім'ями, що мають дітей з особливими потребами. Соціальна робота з молоддю та молодою сім'єю. Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування. Соціальна робота з дітьми вулиці.

Ведення професійних документів. Офіційно-діловий стиль української мови, функціонально-стилістичні норми його писемної форми. Сучасні вимоги до складання та оформлення документів. Класифікація ділових паперів. Правила викладу матеріалу і логічної побудови тексту документа. Оформлення, основні реквізити організаційної, розпорядчої, документації щодо особового складу, довідково-інформаційної, господарсько-договірної та обліково-фінансової документації. Складні випадки правопису у документах: написання назв посад, установ, організацій, структурних підрозділів, географічних назв, прізвищ тощо.

Практикум з соціальної роботи. Професійна позиція соціального працівника, специфіка соціальної роботи та її гуманістична спрямованість, досвід подолання проблемних ситуацій у процесі індивідуальної роботи з клієнтом, досвід роботи з супервізором, основні напрями соціальної роботи за допомогою тренінгів.

Соціальне страхування та пенсійне забезпечення. Законодавчі акти з соціального страхування. Історія виникнення і розвитку соціального страхування в Україні. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Види обов'язкового державного соціального страхування. Добровільне соціальне страхування. Система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту. Нормативно-правові документи, законодавчі акти з питань пенсійного забезпечення.

Інформаційно-комунікаційні технології в соціально-педагогічній діяльності. Розвиток комп’ютерно-комунікаційної інфраструктури. Сучасний стан, перспективи розвитку та застосування інформаційних технологій, особливості використання сучасних програмних, організація роботи з Web-технологіями; специфіка використання сучасного програмного забезпечення. Проблема використання ІКТ у професійній діяльності.

Соціально-комунікаційні технології. Соціальна комунікація: стартова лінія. Поняття та види соціально-комунікативних технологій моделювання соціального простору. Когнітивні схеми у соціальному просторі фахівця.

Соціальна робота в установах пенітенціарної системи. Історичні передумови становлення і розвитку пенітенціарної установи. Концептуальні основи пенітенціарної установи в роботі соціального працівника. Психолого-педагогічна діяльності органів, що виконують покарання. Діяльність соціальних працівників у пенітенціарній сфері. Основні методи і методики діяльності соціальної роботи в рамках пенітенціарної системи. Соціально-психологічні методи впливу на групову поведінку. Інтерактивні форми соціальної роботи як центральна ідея пенітенціарної політики. Психоаналітичні методи та методики пенітенціарної психології. Діагностика неформальної взаємодії і місце особистості в субкультурі. Особливості соціальної роботи з неповнолітніми, які повертаються з місць позбавлення волі.

Соціальний супровід сім'ї. Державна політика в галузі соціального захисту сім’ї, материнства й дитинства, її нормативно-правове забезпечення, види, типи, структура, функції сім’ї, причини та наслідки проблем сучасної сім’ї, моделі соціальної роботи з різними типами сімей, методи, форми, основні принципи й порядок здійснення соціального супроводу сімей.

Соціалізація особистості. Процес соціалізації. Стадії соціалізації. Витоки сучасної концепції соціалізації. Органи соціалізації. Механізми включення індивіда в суспільні процеси.

Основи консультування. Поняття про консультування. Мета та завдання консультативної роботи. Характер та цілі консультування, Категорії професіоналізму та культури консультування. Управлінське консультування. Моделювання процесу управлінського консультування. Методи консультування. Сфери діяльності соціолога як консультанта.

Система організації та управління соціальними службами. Форми і методи утворення організації; функції соціальних служб, правові основи діяльності соціальних служб їх зв'язок з державними, громадськими організаціями. Характер та цілі управлінського консультування, типи консалтингових організацій. Інформаційне забезпечення управління; кадри менеджменту соціальної сфери.

Основи наукових досліджень. Наука та наукове мислення. Здатність визначати спрямованість наукового результату на вирішення завдань та реалізацію функцій науки. Основні категорії науки. Здатність до формулювання та обґрунтування наукової гіпотези. Наукове дослідження. Здатність проводити наукове дослідження. Технологія роботи з науковою літературою. Здатність аналізувати наукові публікації. Системний підхід та системний аналіз. Здатність проводити системний аналіз предметної області наукового дослідження. Методика роботи з поняттями. Здатність до формулювання визначень понять досліджуваної предметної області. Організація науково-дослідної роботи студентів. Здатність ефективно організовувати науково-дослідну діяльність.

Технології роботи соціального гувернера. Роль соціального гувернера в суспільстві, соціальне значення його діяльності в умовах впровадження інклюзивної освіти. Зміст основних технологій, які вироблені сучасною соціально-педагогічною і психологічною науками і практикою роботи з дітьми-інвалідами. Методи роботи соціального гувернера з дітьми при різних обмеженнях життєдіяльності.

Історія соціальної роботи. Зародження і розвиток соціальної роботи з найдавніших часів до XVIII ст. Соціальна робота у XIX-початку XX ст. Особливості соціальної роботи у XX ст. Організація соціальної роботи на сучасному етапі.

Теорія та історія соціального виховання. Розвиток теорії і практики соціального виховання від найдавніших часів до сучасності.

Технології соціальної роботи. Основні соціальні технології та технології соціально-педагогічної роботи. Можливості реалізації педагогічних і психологічних методів у соціально-педагогічній роботі з різними групами клієнтів. В основі курсу – концепція соціально-педагогічного підходу до соціальної роботи як сприяння саморозвитку особистості, реалізації її творчого потенціалу, здібностей, задатків, активізації зусиль клієнтів (індивідів, груп, спільнот) на вирішення власних проблем.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Історія української державності» «Етнокультурологія та сімейно-побутова культура», «Іноземна мова», «Безпека праці і життєдіяльності», «Фізичне виховання», «Філософія» див. розділ 2.1.

Правові основи соціальної роботи. Законодавчі, нормативно-правові основи соціальної роботи в Україні.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Цивільне та сімейне право. Поняття цивільного права України, його предмет та методи правового регулювання. Джерела цивільного права України. Тенденції розвитку цивільного законодавства України. Поняття, класифікація, зміст, підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин, їх види. Особливості і порядок здійснення та захисту цивільних прав та обов'язків. Поняття та види правочинів.

Правознавство Теорія держави та права. Загальні положення адміністративного права як галузі права. Цивільне право як галузь права. Загальні положення зобов'язального права. Виконання зобов'язань і відповідальність за їх порушення. Окремі види договорів. Поняття, джерела та суб'єкти трудового права України, Оплата праці, робочий час та час відпочинку. Трудові спори і порядок їх вирішення. Матеріальна відповідальність. Сімейне право. Соціальне забезпечення та соціальне страхування за законодавством України. Розгляд цивільних справ в судах загальної юрисдикції. Кримінальне право України як галузь права.

Соціальна робота у сфері дозвілля. Структура та функції вільного часу, його змістове наповнення у сфері дозвілля. Теорія і практика дозвілля. Організація роботи у сфері дозвілля.

Основи сценарної роботи. Специфіка, види, форми, жанри театрального мистецтва, його функції. Технології організації написання авторських сценаріїв. Організація та керування колективом, особливостями режисерської діяльності та виконавської майстерності у соціально-педагогічній роботі.

Основи інклюзивної освіти. Основні положення та передумови виникнення інклюзивної освіти. Міжнародний досвід щодо виникнення, організації та забезпечення інклюзивного навчання. Сучасна законодавча нормативно-правова база України, що регулює організацію інклюзивної освіти. Реалії та перспективи впровадження інклюзії в Україні. Супровід навчального процесу в умовах інклюзивної освіти. Вимоги освітньої та інфраструктурної доступності в інклюзивному навчальному закладі. Адаптація та модифікація навчально-виховного процесу. Принципи, методи, прийоми роботи з дітьми із порушеннями зору в умовах інклюзивного навчання. Корекційно-розвиткова робота та інклюзивне навчання дитини з порушеннями зору. Педагогічний супровід дітей з порушеннями зору асистентом вчителя. Основи співпраці в інклюзивному освітньому закладі.

Соціальна геронтологія. Поняття та зміст соціальної геронтології. Історія розвитку соціальної геронтології. Соціальні теорії старіння. Історичний аспект місця і становища старої людини в суспільстві. Людина похилого віку як суб'єкт вікових змін. Соціальні фактори, які визначають статус людини похилого віку в суспільстві. Якість життя людей похилого віку. Проблеми соціалізації та соціально-психологічної адаптації людей похилого віку.

Польська мова. Орфоепія, фонетика, орфографія, граматика – система словозміни, структура синтаксичних конструкцій; підготовка в аспекті розвитку діалогічного і монологічного мовлення. Специфіка польських звичаїв, традицій, культури.

Порівняльна педагогіка. Загальні засади порівняльної педагогіки.

Латинська мова. Формування знань з основ латинської мови, формування умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності.

Статистика та суспільство. Предмет і завдання соціальної статистики. Суспільство як соціальна система. Населення як об'єкт соціальної статистики. Статистика рівня життя населення. Статистика житлових умов і житлово-комунального обслуговування. Статистика зовнішнього середовища.

Статистика послуг системи охорони здоров'я та освіти. Статистика інформатизації. Статистика культури, мистецтва і відпочинку. Статистика соціального захисту населення.

Основи дефектології та патопсихології. Порушення свідомості і самосвідомості. Принципи побудови патопсихологічного обстеження. Порушення уваги, відчуття, сприймання. Порушення пам'яті. Порушення мислення. Емоційно-вольові порушення. Невротичні порушення. Ендогенні психози. Реактивні психози. Розумова відсталість. Порушення психічного розвитку.

Основи спеціальної педагогіки та психології. Системи спеціальних освітніх послуг. Спеціальні загальноосвітні навчальні заклади для дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку. Основні поняття спеціальної педагогіки. Особливості і закономірності розвитку різних категорій осіб з психофізичними вадами, комплектуванням освітніх установ для них. Законодавча база сучасної спеціальної освіти в Україні.

Тренінг групової згуртованості. Особливості психологічного тренінгу як форми і методу надання допомоги особистості та групі. Класифікація тренінгових методів. Основні вимоги до організації та проведення психологічного тренінгу. Етичні аспекти проведення психологічного тренінгу, процедуру розробки програми тренінг-курсу та окремих тренінгових вправ та особливості надання зворотнього зв'язку у групі. Планування роботи тренінгової групи з урахуванням особливостей цільової аудиторії, реальних умов проведення тренінгу та рівня власної компетентності.

Соціальна діагностика. Мета, завдання соціальної діагностики як науки, навчальної дисципліни і технології соціально-педагогічної роботи. Принципи соціальної діагностики. Вимоги до професійного рівня соціального діагноста. Методи соціальної діагностики.

Методи соціальної роботи. Методологічні та методичні особливості методик соціально-педагогічної діяльності. Форми, методи, прийоми соціально-педагогічної діяльності при наданні соціальних послуг. Методи соціального прогнозування і проектування. Методики введення соціальних інновацій у практику. Моделювання соціально-педагогічних процесів. Методи соціальної статистики в соціальній роботі.

Лідерологія. Проблема лідерства у публічній сфері. Теорії лідерства. Професійні якості управлінця, організаційно-психологічні особливості його діяльності. Влада та вплив як інструменти лідерства. Лідерство як груповий процес. Імідж лідера. Розвиток лідерського потенціалу особистості. Ораторське мистецтво лідера. Організація та контроль виконання управлінських рішень, система відповідальності.

Організація соціального забезпечення. Нормативно-правове регулювання соціального забезпечення. Історія становлення і розвитку соціального забезпечення. Принципи, форми, методи, закономірності соціального забезпечення. Розрахунок соціального забезпечення.

Превентивна педагогіка. Засоби, форми, методи превентивного виховання, спрямовані на розвиток, організацію певної діяльності через включення у виховні заходи і попередження делінквентної поведінки серед дітей та молоді.

Реабілітаційна робота соціального працівника з людьми з інвалідністю. Правові основи соціального захисту людей з інвалідністю, система державних і недержавних закладів і установ, форми, методи соціальної роботи із людьми з інвалідністю. Міжнародні аспекти правового захисту інвалідів.

Соціальна терапія проблем індивіда та групи. Соціальна терапія як комплексна технологія соціальної роботи. Цілі та завдання соціальної терапії, її місце в ряді соціальних технологій. Соціальна терапія як «лікування» соціальних хвороб.

Основні моделі психотерапії: як метод лікування; як засіб маніпулювання; як метод, що приводить в дію процес научіння особистості; як комплекс явищ, що виникають в ході взаємодії між людьми.

Рекламно-інформаційні технології. Основні напрями, принципи розробки, виготовлення, розміщення та функціонування соціальної реклами як виду комунікації.

Основи паблік рілейшенз в соціальній роботі. Сутність, принципи, нормативно-правові, етичні засади паблік рілейшнз (ПР) як сфери професійної діяльності, організаційно-психологічні умови їх ефективності, роль у забезпеченні функціонування фірми (організації). Основні прийоми псевдотехнологій ПР («чорних ПР») і можливості протидії їм.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Філологія»
за спеціальністю «ФІЛОЛОГІЯ
(англійська мова та друга іноземна, німецька мова та друга іноземна)»
Освітня програма «Філологія»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100
– заочна	25
Термін навчання: денна форма	4 роки
заочна форма	5 років
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська, німецька, французька, польська
Кваліфікація випускників	бакалавр філології, вчитель англійської (другої іноземної) мови

Концепція підготовки

Підготовка фахівців за напрямом «Філологія» обумовлена потребами в перекладі науково-технічної літератури та документації агробіологічного, інженерно-технологічного, лісогосподарського, екологічного спрямування, у галузі досліджень якості та безпеки продукції, ветсанекспертизи, агробізнесу, аграрної економіки тощо.

Практичне навчання

Практичне навчання здійснюється згідно графіку навчального процесу безпосередньо на паспортизованих базах практик, серед яких: Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу, Товарна біржа «Київська агропромислова біржа», Відділ з питань внутрішньої політики адміністративно-територіального устрою та інформаційного забезпечення виконавчого апарату Хмельницької обласної ради, Український інститут експертизи сортів рослин, ТОВ «Фонд Цільових Екологічних (Зелених) Інвестицій», Культурний центр «Видавництво Кембріджського університету», Підприємство з іноземним капіталом ПІК «ОРСІ», ТОВ «Ідекс-продакшн», Приватне підприємство «АНТАРІО М».

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Фахівець з філології може здійснювати переклад науково-технічної (аграрної) і ділової літератури, консультації з питань перекладу та може працювати у бюро перекладів, організаціях промисловців та підприємців, професійних та суспільних організаціях, агентствах друку. Також випускник може працювати на посаді вчителя іноземної мови у загальноосвітніх школах.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Філологія» Освітня програма «Філологія»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Психологія	6	120	4,0
2.	Основи інформатики та прикладної лінгвістики	1	120	4,0
3.	Вступ до перекладознавства	2-3	120	4,0
4.	Латинська мова	1	120	4,0
5.	Вступ до мовознавства	4	120	4,0
6.	Практичний курс основної іноземної мови	1-8	16500	56
7.	Вступ до германського мовознавства	5	120	4,0
8.	Стилістика основної іноземної мови	6-7	120	4,0
9.	Порівняльна лексикологія основної іноземної й української мови	6	120	4,0
10.	Порівняльна граматика основної іноземної й української мови	6	120	4,0
11.	Практика письмового та усного перекладу	4-8	480	16
12.	Література країн, мова яких вивчається (перша мова)	1-2	120	4,0
13.	Практична граматика основної іноземної мови	1-5	360	12
14.	Історія основної іноземної мови	5	120	4,0
15.	Науково-технічний переклад	7-8	120	4,0
16.	Лінгвокраїнознавство країн основної іноземної мови	4	120	4,0
17.	Комп'ютерна лексикографія і переклад	3	120	4,0
18.	Література країн, мова яких вивчається (друга мова)	6	120	4,0
Разом за обов'язковою складовою			**19140**	**144**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1.	Історія української державності	1	120	4,0
2.	Філософія та логіка	2-3	120	4,0
3.	Сучасна українська мова	1-3	120	4,0
4.	Практична фонетика основної іноземної мови	1	120	4,0
5.	Теоретична фонетика	5-6	120	4,0
6.	Аспектний переклад аграрної літератури	4	120	4,0
7.	Фізичне виховання	1-4	240	8,0
8.	Педагогіка	5	120	4,0
9.	Переклад ділового мовлення та кореспонденції	3	120	4,0
10.	Методика навчання іноземних мов	7	120	4,0
Всього за вибором університету			**1320**	**44**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1.	Етнокультурологія, етика та естетика	5	120	4,0
2.	Інформаційні технології у перекладацьких проектах	7-8	120	4,0
3.	Практичний курс другої іноземної мови і переклад	3-8	1320	44,0
4.	Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів: - цикл природничих спеціальностей; - цикл технічних спеціальностей; - цикл економічних спеціальностей	7-8	120	4,0
5.	Польська мова	2	120	4,0
Всього за вибором студентів			**1800**	**60**
Разом за вибірковою складовою			**3120**	**104**

3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1.	Навчальна перекладацька ознайомча практика		90	3,0
2.	Виробнича педагогічна практика		90	3,0
3.	Виробнича перекладацька		60	2,0
Державний екзамен			30	1,0
Разом за напрямом підготовки			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

Психологія. Загальні питання психології, особливості розвитку психіки у філо- та онтогенезі, рушійні сили розвитку психіки, психічні процеси, психічні стани та властивості особистості.

Основи інформатики та прикладної лінгвістики. Особливості побудови та технічні характеристики сучасних персональних комп'ютерів та периферійного обладнання, їх застосування для проведення лінгвістичних досліджень та перекладу.

Вступ до перекладознавства. Перекладацька діяльність, види історія розвитку перекладацьких теорій на Україні та за її межами, теорія та класифікація одиниць перекладу, лексичні, граматичні, лексико-граматичні та синтаксичні трансформації; стилістичні характеристики ідіом, прислів'їв та приказок, сленгу, фразових дієслів та сталих розмовних висловів.

Латинська мова. Формування знань з основ латинської мови, формування умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності.

Вступ до мовознавства. Основні питання курсу з урахуванням сучасного стану мовознавчої науки: загальні відомості про мову та мовознавство як науку, природу і сутність мови, її походження, закономірності розвитку й функціонування на різних історичних етапах, походження й розвиток письма, генеалогічну й типологічну класифікації мов, структурні рівні та одиниці мови тощо.

Практичний курс основної іноземної мови. Формування знань з фонетики, лексики, практичної граматики, формування умінь з аудіювання, читання та літературно унормованого усного й писемного мовлення.

Вступ до германського мовознавства. Вступ до германського мовознавства – пропедевтичний курс як щодо предметів філологічного циклу, так і в цілому щодо всіх гуманітарних дисциплін. Курс знайомить студентів з германськими мовами, культурами та їх носіями, допомагає засвоїти основні поняття германістики, дає уявлення про методи й прийоми наукового дослідження, типові для германістики.

Стилістика основної іноземної мови. Сутність стилістики мови, стилістики мовлення та тексту, функціонування мовних одиниць в системі мови, функціональні стилі та їх характеристика, критерії, методи аналізу та інтерпретація тексту.

Порівняльна лексикологія основної іноземної й української мови. Теоретичні основи лексикології і лексикографії, практичне використання мовних одиниць у комунікативному процесі, формування лексичних вмінь і навичок.

Порівняльна граматика основної іноземної й української мови. Типологічні особливості іноземної та української мов, граматичні будови порівнюваних мов, встановлення спільних рис та відмінностей у системах граматичних

категорій різних частин мови, системах синтаксичних одиниць.

Практика письмового та усного перекладу. Основи теорії та практики письмового та усного двостороннього перекладу, перекладацькі трансформації, безеквівалентна лексика, типи семантичних відповідностей, контекстуальні значення лексичних одиниць, типи семантичних відповідностей, фактор стилю.

Література країн, мова яких вивчається (перша мова). Ознайомлення студентів з особливостями літературного розвитку і жанрово-стильовою системою літератури англомовних країн, передбачає загальну характеристику творчості провідних письменників цих країн і різних епох, аналіз найвизначніших творів.

Практична граматика основної іноземної мови. Оволодіння граматичною системою іноземної мови, формування умінь щодо розпізнавання, розуміння та відтворення граматичних форм усно та письмово.

Історія основної іноземної мови. Процеси формування та розвитку мови та її структури, характерні риси в минулому, подібності з іншими мовами однієї мовної сім'ї, її специфічні особливості.

Науково-технічний переклад. Вирішення граматичних, лексичних, термінологічних та жанрово-стилістичних завдань, способи і прийоми перекладу певних явищ науки і техніки.

Лінгвокраїнознавство країн основної іноземної мови. Мовні одиниці, що відображають національні особливості культури країни, формування комунікативної компетенції студентів в актах міжкультурної комунікації через адекватне сприйняття мови співрозмовника і оригінальних текстів.

Комп'ютерна лексикографія і переклад. Призначена для ознайомлення студентів з сучасним станом лексикографії та встановлення зв’язку комп’ютерної лексикографії і перекладу. Курс передбачає засвоєння основних понять комп’ютерної лексикографії; вивчення типів, видів і структури електронних словників; особливостей їх використання і укладання.

Література країн, мова яких вивчається (друга мова). Ознайомлення студентів з особливостями літературного розвитку і жанрово-стильовою системою літератури німецькомовних країн, передбачає загальну характеристику творчості провідних письменників цих країн і різних епох, аналіз найвизначніших творів.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Історія української державності. Вивчення дисципліни передбачає глибоке засвоєння та розуміння студентами історії виникнення та формування українського народу та української державності, утвердження національної самобутності, висвітлення політичної діяльності класів і соціальних груп в Україні на певних етапах історичного розвитку. Загальне покликання курсу полягає в тому, щоб на основі процесів гуманізації вищої школи, інтеграції професійної і соціально-гуманітарної підготовки, покращення змісту структури курсу, використання досягнень світової і вітчизняної думки, загальнолюдських цінностей.

Філософія та логіка. В курсі викладається система знань із таких розділів філософії як онтологія, гносеологія (теорія пізнання), соціальна філософія, історичні типи філософії, що розкривають сутність відношення “людина – світ” в його найосновніших проявах.

Сучасна українська мова. Орфографічні, морфологічні, лексичні, стилістичні, синтаксичні та пунктуаційні норми сучасної української літературної мови;

жанри професійного спілкування та їх основні комунікативні ознаки; культура діалогічного та політологічного мовлення; принципи структурно-стилістичного аналізу і корегування тексту відповідно до норм української літературної мови.

Практична фонетика основної іноземної мови. Курс фонетики сучасної англійської мови передбачає загальне знайомство студентів із характеристикою фонем, із звуковими змінами у мовному потоці (акомодація, асиміляція, дисиміляція, чергування, спрощення, подовження, протеза, епентеза, метатеза). Наголошення, практичний складоподіл, інтонація теж увіходить до плану цього курсу. Студенти засвоюють теоретичний матеріал, виробляють практичні навички фонетико-фонологічної транскрипції та фонетичного аналізу тексту.

Теоретична фонетика. Курс теоретичної фонетики англійської мови покликаний вивчати проблеми сучасної фонетичної науки та функціонування фонетичних одиниць в мові. Метою курсу є вивчення звукової системи мови, сегментальних фонем, наголосу, складової структури, інтонації з точки зору теоретичної науки.

Аспектний переклад аграрної літератури. Теоретичні основи перекладу текстів з аграрної тематики, способи адекватного відтворення різних типів термінології, характерної для аграрної літератури, формування навичок виконання адекватного перекладу.

Фізичне виховання. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні фізичної культури молодого фахівця і здатності реалізувати її в соціально-професійній підготовці та сім'ї. Завданням вивчення дисципліни є зміцнення здоров'я студентів та розвиток фізичних здібностей, які відповідають професійній діяльності майбутнього фахівця.

Педагогіка. Розглядаються питання теорії та практики організації навчання (дидактика), виховання і управління освітою (школознавство).

Переклад ділового мовлення та кореспонденції. Основні лексико граматичні особливості стиля ділового мовлення та засоби їх відтворення у перекладі, жанрова класифікація ділових документів.

Методика навчання іноземних мов. Цілі, зміст, принципи навчання іноземних мов; методи, прийоми і форми навчання; планування навчального процесу з іноземної мови; технології формування мовної і мовленнєвої компетенцій на рівні, визначеному чинними нормативними матеріалами.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Етнокультурологія, етика та естетика. Дисципліна вивчає розвиток культурних (і лінгвокультурних) процесів у народів упродовж їхнього розвитку. Одним із аспектів вивчення етнокультурології є специфіка щоденної, побутової, фатичної та інших типів комунікативної поведінки етносу. Основні тенденції у сучасній міжнародній комунікації, основи міжнародного протоколу та етикету, дипломатичне та міжнародне листування.

Інформаційні технології у перекладацьких проектах. Здійснення перекладацької діяльності із застосуванням систем автоматизованого перекладу (САТ-систем), відпрацювання колективної взаємодії при реалізації перекладацьких проектів з використанням SDL Trados.

Практичний курс другої іноземної мови і переклад. Формування знань з фонетики, лексики, практичної граматики, формування умінь з аудіювання, читання і літературно унормованого усного й писемного мовлення.

Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів: цикл природничих спеціальностей; цикл технічних спеціальностей; цикл економічних спеціальностей. Система теоретичних знань і конкретних

закономірностей адекватного перекладу мовних одиниць (слова, сполучення, фразеологізми, специфічні за структурною формою вільні словосполучень, речення, текст; ознайомлення з семантико-стилістичними проблемами перекладу текстів таких галузей: природничі спеціальності, технічні спеціальності, економічні спеціальності.

Польська мова. Формування знань з основ фонетики, лексики, граматики та стилістики польської мови, формування умінь та навичок перекладу польських аутентичних текстів. Орфографічні, морфологічні, лексичні, стилістичні, синтаксичні та пунктуаційні норми сучасної польської літературної мови; жанри офіційного та неофіційного спілкування та їх основні комунікативні ознаки; культура діалогічного та політологічного мовлення; принципи стилістичного аналізу і корегування тексту відповідно до норм сучасної польської літературної мови.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Міжнародні відносини»
за спеціальністю «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Форма навчання: – денна – заочна	Ліцензований обсяг: 100 осіб
Термін навчання: денна форма	4 роки
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	фахівець з міжнародних відносин

Концепція підготовки

Підготовка спеціаліста в галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій є відповіддю на помітний запит державних та бізнесових структур, а отже і суспільства в цілому на висококваліфікованих фахівців в розрізі налагодження, розвитку та виведення на новий рівень партнерських зв'язків і комунікацій. Навчальною програмою передбачено опанування професійними та знаннями і навиками у галузі міжнародних відносин, що дозволить виконувати діяльність у соціально-політичних, господарсько-економічних та культурних рухах і подіях, притаманних різним рівням і масштабам зносин та взаємодії між суб'єктами міжнародних відносин.

Практичне навчання

Практичне навчання здійснюється згідно графіку навчального процесу безпосередньо на паспортизованих базах практик, серед яких: торгпредставництва та інші представницькі організації України закордоном; представництва інших держав і міжнародних організацій на теренах України; спільні україно-іноземні акціонерні, державні та приватні підприємства; громадські організації, які мають тісні контакти із зарубіжжям; структурні підрозділи Кабінету Міністрів України; Міністерство зовнішніх економічних зв'язків України; інші республіканські відомства, де є структурні підрозділи закордонних зв'язків; вітчизняні та зарубіжні науково-дослідні інститути і лабораторії.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання на програмах підготовки магістрів за спеціалізаціями, ознаки яких закладаються в навчальних планах бакалаврських програм, починаючи з другого-третього курсів навчання:

291 «Дипломатія та дипломатична служба»;
291 «Міжнародне співробітництво в аграрно-комерційному секторі»;
291 «Міжнародні дослідницькі та освітні проекти»;
291 «Міжнародні організації та багатостороння дипломатія»;
291 «Міжнародно-політичний аналіз».

Сфери зайнятості випускників

Фахівець в галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій може бути залученим до роботи в посольствах, консульствах, торгпредставництвах та інших представницьких організаціях України; представництвах інших держав і міжнародних організацій на теренах України; спільних україно-іноземних акціонерних, державних та приватних, підприємствах; громадських організаціях, які мають тісні контакти із зарубіжжям; структурних підрозділах служби Президента України; секретаріаті Президії Верховної Ради України; структурних підрозділах Кабінету Міністрів України; Міністерстві закордонних справ України; Міністерстві зовнішніх економічних зв’язків України; інших відомствах, де є структурні підрозділи закордонних зв’язків; вітчизняних та зарубіжних науково-дослідних інститутах і лабораторіях.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Світова економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України	8	120	4,0
2	Конфліктологія та теорія переговорів	7	120	4,0
3	Основи світової політики	4	120	4,0
4	Основи геополітики та геостратегії	6	120	4,0
5	Основи наукових досліджень	4	120	4,0
6	Актуальні проблеми міжнародних відносин в Азії, Африці та Латинській Америці	7	120	4,0
7	Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»	1	120	4,0
8	Дипломатична та консульська служба	5	120	4,0
9	Дипломатичний протокол і етикет	6	120	4,0
10	Європейський Союз в міжнародних відносинах	7	120	4,0
11	Зовнішня політика і дипломатія України	3	120	4,0
12	Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки	7	120	4,0
13	Зовнішня політика країн пострадянського простору	5	120	4,0
14	Зовнішня політика країн ЦСЄ та ПСЄ	8	120	4,0
15	Іноземна мова за професійним спрямуванням	4-8	420	14,0
16	Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах	6	120	4,0
17	Історія міжнародних відносин	3-4	180	6,0
18	Країнознавство та основи міжнародного туризму	5-6	270	9,0
19	Міжнародна інформація та сучасні політичні системи і технології	4	210	7,0
20	Міжнародне приватне право	8	120	4,0
21	Міжнародні відносини та світова політика	5-6	240	8,0
22	Міжнародні економічні відносини з основами економічної теорії	7-8	120	4,0
23	Міжнародні організації	5	120	4,0
24	Порівняльне конституційне та міжнародне публічне право	2	150	5,0
25	Практичний курс галузевого перекладу	5-8	540	18,0
26	Сучасні тенденції міжнародних відносин	7	120	4,0
27	Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти	4	150	5,0
28	Теорія міжнародних відносин	3	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**4560**	**152,0**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Іноземна мова	1-4	570	19,0
2	Історія української державності	1	120	4,0
3	Етнокультурологія	2	120	4,0
4	Українська мова за професійним спрямуванням	2	120	4,0
5	Фізичне виховання	1-4	180	6,0
6	Філософія	4	120	4,0
7	Безпека життєдіяльності	1	120	4,0
Всього за вибором університету			1170	39,0

2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Гуманітарні проблеми сучасності	8	120	4,0
2	Культурні та духовно-релігійні традиції країн світу	3	120	4,0
3	Іноземна мова друга	1-2	210	7,0
4	Основи аграрного консалтингу та маркетингу	6	120	4,0
5	Теорія та історія держави, права і політичних вчень	1	150	5,0
6	Економічна географія країн світу	4	120	4,0
7	Історія дипломатії	2	120	4,0
8	Політична географія країн світу	2	120	4,0
9	Політологія і соціологія	3	120	4,0
10	Регіоналістика та етнодемографічні процеси в регіонах світу	6	150	5,0
Всього за вибором студентів			**1350**	**45,0**
Разом за вибірковою складовою			**2520**	**84,0**
Державна атестація (Державний екзамен, захист бакалаврської роботи)			**120**	**4,0**
Разом за напрямом підготовки			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Світова економіка та зовнішньоекономічні зв’язки України. Розглядаються особливості функціонування світової економічної сфери, в системі наявних і перспективних зовнішньоекономічних зв’язків України, а також проблеми, перед якими постає держава.

Конфліктологія та теорія переговорів. Природа конфліктів та шляхи їх подолання, в т.ч. завдяки організації ефективного переговорного процесу; особливості оперування системою професійних підходів до роботи з конфліктами та організації переговорного процесу.

Основи світової політики. Природа ключових явищ, феноменів та процесів, притаманних світовій політиці, закономірності її протікання; особливості аналізу процесів, приманних світовій політиці, а також стратегії і тактики поведінки на світовій арені для різних типів суб’єктів світової політики.

Основи геополітики та геостратегії. Суть геополітики та геостратегії як підвалин здійснення міжнародної політики, принципи їх здійснення; особливості вибудовування стратегії розвитку подій, з огляду на особливості економічної та політичної ситуації, менталітету і т.п. чинників, притаманних об’єкту уваги і дослідження.

Основи наукових досліджень. Стратегії, принципи та методи організації і здійснення наукових досліджень.

Актуальні проблеми міжнародних відносин в Азії, Африці та Латинській Америці. Сукупність поточних проблем в контексті міжнародних відносин, що постали перед країнами Азії, Африки та Латинської Америки, їх генезис та напрями вирішення.

Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини». Специфіка спеціальності «Міжнародні відносини», визначатися з основоположними поняттями та принципами функціонування міжнародних відносин і їх провадження.

Дипломатична та консульська служба. Особливості здійснення дипломатичної та консульської служби, фактологічно-історичний багаж, напрацьований в розрізі дипломатичної та консульської служби; аналіз дипломатичної діяльності акторів міжнародних в процесі дво- та багатосторонніх дипломатії, вирішувати політико-управлінські, організаційно-правові, інформаційно-аналітичні, кадрові та інші завдання в рамках професійного забезпечення діяльності державних органів зовнішніх зносин щодо реалізації зовнішньополітичних інтересів України.

Дипломатичний протокол і етикет. Історія формування дипломатичного протоколу та етикету, особливості дипломатичного протоколу переговорів; основні дипломатичні документи: аналіз основних дипломатичних документів.

Європейський Союз в міжнародних відносинах. Ключові характеристики та засади функціонування Європейського Союзу як суб'єкта міжнародних відносин з огляду на внутрішні та зовнішні процеси, історія його формування, слабкі та сильні сторони згаданого політико-економічного союзу

Зовнішня політика і дипломатія України. Особливості провадження зовнішньої політики і дипломатії України, завдання внутрішнього та зовнішнього характеру, які випливають із національних інтересів та національної безпеки України; аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів та їх вплив на дипломатичну політику і діяльність української держави.

Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки. Особливості зовнішньої політики країн Західної Європи та Північної Америки, специфіка зовнішньополітичної діяльності держав регіону, роль та місце, що посідають країни Західної Європи та Північної Америки у світовій політиці.

Зовнішня політика країн пострадянського простору. Особливості організації політичного, соціально-економічного та культурного життя країн, що постали на теренах колишнього СРСР; специфіка взаємодії поміж пострадянськими країнами: міждержавні відносини, суперечності, конфлікти, шляхи їх вирішення; СНД як суб'єкт міжнародного права та відносин, особливості його функціонування; роль Російської Федерації в житті пострадянських країн, зокрема як правонаступниці СРСР; позиції України у пострадянському просторі: держави-друзі та держави-конкуренти; Балто-Чорноморський союз, його доля; ГУААМ, принципи та перспективи функціонування; особливості дипломатичної діяльності та зовнішньополітичної активності пострадянських країн.

Зовнішня політика країн ЦСЄ та ПСЄ. Особливості та ключові принципи зовнішньополітичної діяльності держав регіону, роль та місце, відведене країнам ЦСЄ та ПСЄ у світовій політиці; спільні та відмінні риси у зовнішньополітичній діяльності держав регіону.

Іноземна мова за професійним спрямуванням. Сукупність понять та термінів, що складають широкий словниковий запас, а також правила мовлення, граматики та синтаксису.

Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах. Інформаційні потоки, новітні технології роботи з інформацією, аналіз відносин, що існують між суб'єктами міжнародного права та відносин; сучасні тенденції та актуальні проблеми міжнародної комунікації та інформації.

Історія міжнародних відносин. Система міжнародних відносин, їх закономірності, основні міжнародні конфлікти, дипломатичні події, мирні переговори, конференції, документи і матеріали, що характеризують міжнародні відносини.

Країнознавство та основи міжнародного туризму. Класифікація та типологізація країн, регіональний поділ світу, історичний розвиток країн та особливості культури, особливості політичного та державного устрою країн, основні напрями економічного розвитку провідних країн світу. Види і форми міжнародного

туризму, основні фактори, що впливають на розвиток і територіальну організацію міжнародного туризму, основні тенденції сучасного розвитку світових туристських комплексів; специфічні особливості різних видів міжнародного туризму, аналіз факторів та особливостей розвитку і територіальної організації туристських комплектів країн світу.

Міжнародна інформація та сучасні політичні системи і технології. Суть та особливості міжнародного співробітництва в галузі інформації і комунікації, роль та функції міжнародних організацій у формуванні і реалізації ідеології інформаційного суспільства; сучасний стан і тенденції глобальних комунікаційних процесів, їх вплив на світову, регіональну і національну політику, дослідження та прогнозування проблем міжнародного співтовариства в галузі інформації і комунікації. Суть інформації та інформаційних процесів, джерела інформації, особливості взаємодії носіїв інформації. Правила і принципи оперування інформацією, обстоювання власних прав і свобод як носія і реципієнта інформації, організації та управління комунікаційними потоками і каналами.

Міжнародне приватне право. Види джерел, нормативні акти національної правової системи щодо регулювання міжнародних приватноправових відносин та міжнародно-правові акти, засади регулювання правового статусу фізичних та юридичних осіб у міжнародному приватному праві.

Міжнародні відносини та світова політика. Характер головних особливостей, рушійних сил та механізмів функціонування міжнародних відносин у політичній, економічній та культурній сферах від давнини до сучасності.

Міжнародні економічні відносини з основами економічної теорії. Основні форми міжнародних економічних відносин, тенденції міжнародного поділу праці, основні концептуальні підходи до аналізу міжнародних економічних відносин, тенденції та особливості розвитку інтеграційних процесів у світовій економіці. Сутність економічних явищ та процесів; економічний зміст відносин власності, розподілу, обміну та споживання матеріальних та духовних благ у суспільстві, а також принципи економічної активності, головні закони і закономірності функціонування виробничої сфери та ринку.

Міжнародні організації. Характер функціонування міжнародних організацій, історія їх виникнення та класифікація; роль міжнародних організацій в упорядкуванні світового політичного та економічного простору, а також в житті України.

Порівняльне конституційне та міжнародне публічне право. Основи конституційного ладу та правової системи країн світу; форми державного правління, притаманні різним країнам, джерела державного права зарубіжних країн, сучасні види конституцій, основи правового статусу особи в зарубіжних країнах. Ключові положення міжнародного та внутрішнього права, види відповідальності і санкцій у міжнародному публічному праві; співвідношення поміж міжнародним і внутрішньодержавним правом.

Практичний курс галузевого перекладу. Загальні, лексико-фразеологічні та морфолого-синтаксичні аспекти, а також головні завдання перекладознавства; правила перекладу як виду комунікативної діяльності, принципи досягнення адекватності перекладу на рівні еквівалентності.

Сучасні тенденції міжнародних відносин. Особливості системи міжнародних відносин від кінця XX століття дотепер, специфіка і тенденції міжнародних відносин сучасності, особливості та роль країн та регіональних і міжнародних організацій; особливості сучасного світоустрою, міжнародних відносин, політичних реалій на рівні регіонів та в світі в цілому, експертна оцінка подіям і явищам політичного життя.

Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти. Спільні та відмінні риси у розвитку цивілізацій світу, глобальні проблеми сучасності та їх вплив на розвиток майбутніх цивілізацій;аналіз цивілізаційних циклів, фактичний

матеріал про історичний розвиток цивілізацій минулого і сьогодення, їх матеріальну і духовну культуру, релігійні віросповідання тощо. Суть та природа міжнародних конфліктів, особливості їх протікання і механізми, що призвели до їх розв'язання; сучасна концептуальна база та сучасні підходи зарубіжних і вітчизняних мислителів, пов'язані з дослідженням природи конфліктів, особливостями їх розгортання та врегулювання, засоби контролю конфліктної ситуації.

Теорія міжнародних відносин. Основні теорії міжнародних відносин, типи міжнародних систем, їх структура та основні властивості; аналіз процесів і явищ в міжнародному середовищі, прогнози щодо ймовірних ситуацій у міжнародній і світовій політиці.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності» див. розділ 2.1.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Гуманітарні проблеми сучасності. Суть та роль гуманітарного чинника в бутті людини та людства, механізми стабілізації та убезпечення соціально-політичних і економічних систем від надмірного впливу гуманітарного чинника; вміння визначатися з роллю гуманітарного чинника у кожній конкретній ситуації та у світових масштабах, а також з особливостями його джерела та способами і шляхами нейтралізації його дії або направлення в бажане русло

Культурні та духовно-релігійні традиції країн світу. Основні культурно-духовні надбання та традиції етносів світу, зокрема українського, принципи, за якими відбувається вирізнення та класифікація надбань. Послідовність пошуку і надання вичерпної характеристики тим чи іншим надбанням етносів.

Іноземна мова друга. Формування знань з основ латинської та польської мов, формування умінь та навичок перекладу латинських і польських текстів та використання термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності.

Основи аграрного консалтингу та маркетингу. Принципи та правила консалтингового супроводу, базова інформація щодо функціонування аграрного сектору. Правила та способи надання консультаційних послуг, особливості здійснення всебічного аналізу аграрного сектору та міжнародного ринку сільськогосподарської продукції і супутніх товарів та послуг. Суть та принципи організації управління та прийняття управлінського рішення; структуру економічного та мінового простору і правила їх функціонування.

Теорія та історія держави, права і політичних вчень. Природа та суть провідного політичного інституту та основи упорядкування правового поля в державі; провідні характеристики держави та суспільно-політичної ситуації в ній і навколо неї, з огляду на широкий спектр політологічного та юридичного знання. Сукупність теорій та вчень, спрямованих на розкриття суті політичних інститутів, процесів та явищ; аналіз політичних інститутів, процесів та явищ з огляду на історичний досвід та політичні прецеденти.

Економічна географія країн світу. Природа економічних та екологічних проблем, умови економічної діяльності, особливості територіальної диференціації країн. Правила і принципи складання комплексних економіко-географічних

характеристик певних територій, аналізу господарського розвитку країн світу.

Історія дипломатії. Особливості виникнення і становлення дипломатії, закономірності її розвитку у різні історичні періоди. Підходи щодо орієнтування в історичних тенденціях розвитку дипломатії, принципи використання системи знань у сфері дипломатії задля аналізу дипломатичних ситуацій і колізій

Політична географія країн світу. Сучасна політична карта світу, основні школи, течії і парадигми геополітики. Аналіз основних регіональних геополітичних проблем у світі, експертна оцінка геополітичній ситуації тієї чи іншої країни.

Політологія і соціологія. Теоретико-методологічні проблеми політологічного знання, розвиток поглядів видатних зарубіжних і вітчизняних мислителів на політику, місце та роль політичних суб'єктів у системі політико-владних відносин суспільства і держави, засади політики. Структура соціологічного знання, основи соціологічного аналізу суспільства, аналіз соціальних явищ та процесів в категоріях соціології, основні методологічні принципи організації та проведення соціологічного дослідження.

Регіоналістика та етнодемографічні процеси в регіонах світу. Основні теоретичні підходи до аналізу регіоналізму, концепції соціополітичного розмежування, особливості політичного районування. Експертна оцінка особливостей соціально-економічного та політичного розвитку конкретних регіонів. Основні демографічні процеси в світі та в Україні, їх особливості, причини, умови і обставини, враховуючи специфіку етнокультурного духу народу; системне бачення розвитку подій в тих чи інших регіонах і країнах та розробляти проекти, спрямовані на досягнення певних цілей в тому чи іншому регіоні.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Освіта»
за спеціальністю «Професійна освіта
(Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)»
Освітня програма «Професійна освіта»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг:
– денна	50 осіб
– заочна	50 осіб
Термін навчання: денна форма	4 роки
заочна форма	5 років
Кредити	240 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	педагог професійного навчання

Концепція підготовки

Підготовка педагога професійного навчання зумовлена потребою нашої держави у фахівцях, що здійснюють роботу щодо організації навчально-виховного процесу, методичної і наукової роботи в технікумах і коледжах аграрного спрямування, проводить різноманітні заходи, що сприяють соціальному розвитку молоді, яка навчається в аграрних ВНЗ.

Практичне навчання

Практичне навчання здійснюється згідно графіку навчального процесу безпосередньо на паспортизованих базах практик, серед яких професійно-технічні та вищі навчальні заклади.

Орієнтовна тематика
випускних бакалаврських робіт

1. Шляхи формування педагогічної майстерності у майбутніх викладачів професійно-технічних та вищих навчальних закладів.
2. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів.
3. Методика контролю успішності у навчанні студентів.
4. Методика організації індивідуальної роботи зі студентами
5. Формування особистості майбутнього фахівця природоохоронних і аграрних вищих навчальних закладів на засадах національно-патріотичних цінностей.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «педагог професійного навчання» може працювати на посадах викладача професійного навчально-виховного закладу, професійно-технічного навчального закладу; методиста заочних шкіл і відділень; молодшого наукового співробітника; вихователя-методиста; методиста; інспектора середніх спеціальних та професійно-технічних навчальних закладів; інспектора-методиста.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)» Освітня програма «Професійна освіта»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Валеологія та основи медичних знань	4	120	4
2	Екокультура особистості	2	120	4
3	Міркування про лідерство та адміністрування	6	120	4
4	Загальна та професійна педагогіка	1	210	7
5	Організація виховної роботи у навчальному закладі	2	120	4
6	Управління навчальними закладами	7	120	4
7	Основи науково-педагогічних досліджень	3	120	4
8	Психологія	1,2,3	360	12
9	Психологія праці	4	120	4
10	Основи педагогічної майстерності	5	120	4
11	Педагогічні технології	4	120	4
12	Законодавча база управління навчальними закладами	5	120	4
13	Нові інформаційні технології	2	120	4
14	Вступ до спеціальності	2	150	5
15	Педагогіка сімейного виховання	3	120	4
16	Історія педагогіки та освіти в Україні	1	120	4
17	Технології викладання фахових дисциплін	7,8	300	10
18	Основи профорієнтаційної роботи	8	120	4
19	Порівняльна педагогіка	6,7	240	8
20	Професійно-педагогічна етика	8	120	4
21	Основи красномовства	8	120	4
22	Історія педагогіки та освіти в зарубіжних країнах	4	120	4
23	Основи економічних знань	6	120	4
24	Соціальна робота у сфері дозвілля	7	120	4
25	Вікова та педагогічна психологія	4	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**3660**	**122**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	120	4
2	Етнокультурологія	3	120	4
3	Філософія	2,3	210	7
4	Українська мова за професійним спрямуванням	1	120	4
5	Іноземна мова	1,2,3,4	240	8
6	Фізичне виховання	1,2,3,4	240	8
7	Правова культура особистості	3	120	4
8	Латинська мова	3	120	4
Всього за вибором університету			**1140**	**38**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Вища математика	2	120	4
2	Плодівництво і овочівництво	6,7	180	6
3	Ботаніка	2	120	4
4	Селекція та насінництво польових культур	5	120	4
5	Землеробство	4	120	4
6	Механізація, електрифікація та автоматизація сільського виробництва	8	120	4
7	Фізіологія рослин	5	120	4
8	Хімія	3	120	4
9	Рослинництво	6,7	300	10
10	Фітопатологія	6	120	4

11	Агрохімія	5	120	4
12	Ґрунтознавство з основами геології	5	120	4
13	Кормовиробництво та луківництво	5	120	4
14	Технології зберігання та переробки продукції рослинництва	8	120	4
15	Біологія	4	120	4
16	Фізика	2	120	4
17	Екологічна безпека	5	120	4
18	Охорона навколишнього середовища і збалансоване природокористування	6,7	300	10
19	Соціальна екологія	5	120	4
20	Метеорологія і кліматологія	2	120	4
21	Управління якістю сільськогосподарських продуктів	8	120	4
22	Екологічний захист агроекосистем	6,7	180	6
23	Моніторинг навколишнього середовища	5	120	4
24	Екологічна експертиза	6	120	4
25	Хімія з основами біогеохімії	5	120	4
26	Геологія з основами геоморфології	3	120	4
27	Екологічне право	8	120	4
28	Дендрологія	5	120	4
29	Загальна екологія	5	120	4
30	Основи лісоексплуатації	8	120	4
31	Лісова фітопатологія та лісова ентомологія	5	120	4
32	Геодезія	4	120	4
33	Лісова зоологія	5	120	4
34	Організація лісогосподарського виробництва	8	120	4
35	Механізація лісогосподарських робіт	5	120	4
36	Лісові культури	6,7	300	10
37	Лісівництво	6	120	4
38	Лісова меліорація	6,7	180	6
39	Аудит	8	120	4
40	Мікроекономіка	3	120	4
41	Маркетинг	5	120	4
42	Макроекономіка	5	120	4
43	Економіка підприємства	5	120	4
44	Менеджмент	5	120	4
45	Податкова система	8	120	4
46	Бухгалтерський облік	4	120	4
47	Інформатика	2	120	4
48	Аграрний менеджмент	6,7	180	6
49	Фінанси	6,7	300	10
50	Організація виробництва	6	120	4
51	Гроші і кредит	5	120	4
52	Українська та світова культура	6,7	180	6
53	Квітникарство	2	120	4
54	Народна творчість	5	120	4
55	Етика та етикет	3	120	4
56	Композиція та кольорознавство	5	120	4
57	Рисунок і живопис	4	120	4
58	Декоративна флористика	6,7	300	10
59	Основи аранжування	6	120	4
60	Естетика	5	120	4
61	Декоративне мистецтво	8	120	4
62	Фітодизайн	5	120	4
63	Теорія та методологія дизайну	8	120	4
Всього за спеціалізацією			**2040**	**68**
Всього за вибором студентів			**2040**	**68**
Разом за вибірковою складовою			**3090**	**103**

3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка	5-8	870	29
2	Навчальна практика	2,4	210	7
3	Виробнича практика	6,8	180	6
Підготовка бакалаврської роботи (дипломної роботи чи проекту)			**60**	**2**
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Валеологія та основи медичних знань. Культура здоров'я; формування, збереження та зміцнення здоров'я людини в духовному, психічному та фізичному аспектах; загартування організму, зміцнення фізичного та психічного здоров'я; раціональне харчування, організація праці та відпочинку. Надання першої медичної допомоги в загрозливих для життя станах, що виникають при захворюваннях внутрішніх органів, інфекційних хворобах, при травмах та нещасних випадках.

Екокультура особистості. Відносини людини і довкілля, вимоги до екологічної культури, формування екологічної культури особистості.

Міркування про лідерство та адміністрування. Розглядаються теоретичні і практичні засади формування лідерських якостей майбутніх фахівців. Аналізується джерельна база дослідження лідерства, зокрема методики розвитку лідерського потенціалу особистості.

Загальна та професійна педагогіка. Теоретичні основи педагогіки як науки про виховання людини, основні категорії, закономірності і принципи; сутність і педагогічні вимоги до змісту загальної та професійної освіти, загальних методів і засобів навчання й виховання, форм організації педагогічного процесу у загальноосвітній і професійній школі; основи управління навчально-виховним процесом в умовах загальноосвітнього та професійного навчального закладу; формування у студентів готовності до педагогічної діяльності, інтересу до педагогічної професії.

Організація виховної роботи у ВНЗ. Формування у студентів наукових понять про теорію і методику виховання, її цілі та завдання; допомога майбутнім викладачам в оволодінні основними теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо виховання особистості і колективу та навчання їх застосовувати ці знання і вміння в майбутній педагогічній діяльності; озброєння майбутніх викладачів методиками вивчення та виховання особистості студента, роботи куратора студентської групи щодо формування колективу, розробки та проведення виховних заходів.

Управління навчальним закладом. Метою вивчення дисципліни є здобуття студентами знань про зміст, принципи, форми і методи управління навчальними закладами; формування умінь аналізувати нормативно-правові документи, раціонально планувати та організовувати діяльність навчального закладу, використовувати технології продуктивного управління, приймати оптимальні рішення та впроваджувати ефективні технології управління у навчальних закладах.

Основи науково-педагогічних досліджень. Ознайомлення студентів із: сучасними методологічними проблемами науки; основними етапами науково-педагогічного пошуку; методами соціально-педагогічного дослідження; сформувати у студентів поняття про методологію наукового пошуку; оволодіння

основними теоретичними знаннями та практичними вміннями і навичками організації, проведення науково-педагогічного дослідження; сформувати уміння узагальнювати результати наукового пошуку; розвивати науковий світогляд студентів.

Психологія. Загальні питання психології, особливості розвитку психіки у філогенезі та онтогенезі, рушійні сили розвитку психіки, психічні процеси, психічні стани та властивості особистості.

Психологія праці. Ознайомлення студентів із закономірностями трудового процесу, психологічними вимогами до особистості працівника; розкрити зміст та місце психології праці в системі наукового знання, історію її становлення, закони, принципи, підходи, методи, психологічний сенс праці; проаналізувати психологічні проблеми стимулювання трудової діяльності та мотивації праці, проблеми успішності, працездатності та професійного потенціалу сучасного працівника, самореалізації особистості у різних видах професійної діяльності, а також психологічні проблеми вивчення професій в сучасних соціокультурних умовах.

Основи педагогічної майстерності. Курс спрямований на формування навичок педагогічної діяльності, сприяння збагаченню педагогічного досвіду майбутніх викладачів, поглиблення знань з педагогіки і психології, інноваційних педагогічних технологій, культури педагогічного спілкування; створення умов для накопичення досвіду оптимального поєднання базової освіти з навчанням мистецтву спілкування; формування практичних умінь і навичок майстерності викладання, педагогічної культури та ерудиції. Передбачено ознайомлення з основами педагогічного процесу; вивчення особливостей педагогічної взаємодії; удосконалення педагогічних здібностей студентів; опанування методами навчання й виховання; ознайомлення з основами педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі.

Педагогічні технології. Метою навчальної дисципліни є формування у слухачів наукових знань про педагогічні технології в освіті, їх цілі та завдання; допомогти майбутнім викладачам в оволодінні основними теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо використання досвіду застосування нових педагогічних технологій в навчально-виховному процесу та навчити їх застосовувати ці знання і вміння в майбутній педагогічній діяльності.

Законодавча база управління навчальними закладами. Мета вивчення дисципліни полягає в отриманні студентами сучасних теоретичних та практичних знань стосовно правових засад створення та діяльності навчальних закладів України всіх рівнів, а також формуванні вмінь та навичок застосування норм чинного законодавства в управлінні навчальними закладами.

Нові інформаційні технології. В процесі вивчення дисципліни розглядаються процеси переробки інформації розглянуті з урахуванням ролі і місця цих процесів у розвитку знання і суспільства.

Вступ до спеціальності. В процесі вивчення дисципліни передбачено розкриття основних завдань та функцій педагога професійного навчання, вимог до його особистості та організації трудової діяльності.

Педагогіка сімейного виховання. Метою викладання навчальної дисципліни є формування наукових знань про теорію і методику сімейного виховання, його цілі та завдання, проблеми та перспективи розвитку сучасної сім'ї, її функції та типи, особливості соціальної роботи з проблемними та молодими родинами; надання допомоги в оволодінні основними теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо виховання особистості в сім'ї.

Історія педагогіки та освіти в Україні. Навчальна дисципліна передбачає розкриття процесу розвитку освіти, школи і педагогічної думки від найдавніших часів до наших днів в Україні в контексті розвитку світового історико-педагогічного процесу, закономірностей історичного розвитку школи й освіти в Україні, особливостей

становлення та суті основних педагогічних теорій на різних етапах суспільного поступу.

Технології викладання фахових дисциплін. Метою дисципліни є надання студентам знань та вмінь організації навчального процесу з вивчення професійно орієнтованих дисциплін у вищих навчальних закладах.

Основи профорієнтаційної роботи. Дисципліна спрямована на вивчення теоретичних проблем профорієнтації молоді, характеристики ролі і місця загальноосвітньої школи в процесі профорієнтації, засвоєння основних закономірностей, напрямів та структури організації профорієнтаційної роботи педагога професійного навчання; озброєння майбутніх організаторів профорієнтаційної роботи сучасними методиками, а також практичними вміннями, необхідними для здійснення успішної професійної діяльності.

Порівняльна педагогіка. Мета дисципліни полягає у формуванні теоретичних знань з основних парадигм, напрямків розвитку освіти у світі, вмінь застосовувати набуті знання у майбутній педагогічній діяльності, творчо підходити до вирішення будь-якої освітянської проблеми. Важлива увага у курсі приділяється вивченню форм і методів соціалізуючого впливу сучасної школи.

Професійно-педагогічна етика. Завдання дисципліни полягає в ознайомленні студентів із визначенням сутності ряду понять (етика викладача вищої школи, моральна свідомість педагога, етичні принципи та цінності педагогічної діяльності, моральний обов’язок та відповідальність викладача, педагогічна справедливість); історичними особливостями розвитку педагогічної етики, особливостями моральної свідомості викладача; основними морально-особистісними якостями, які повинні бути розвинуті у викладача; етичними нормами та принципами професійної діяльності викладачів; психолого-педагогічними засадами морального самовдосконалення педагогів.

Основи красномовства. В процесі вивчення дисципліни відбувається ознайомлення з основними законами мовленнєвої діяльності, її механізмами, закономірностями, прийомами та засобами, оволодіння практичними вміннями створення переконуючого й дійового мовлення, багатогранними можливостями мистецтва живого слова, емоційної та інтелектуальної взаємодії із слухачем з метою педагогічного впливу на нього як на особистість.

Історія педагогіки та освіти в зарубіжних країнах. Зв’язок між педагогічними ідеями теоретиків і практиків, спадкоємництво і новаторство в розробці і реалізації педагогічних ідей. Ідеї і внесок того чи іншого видатного педагога в теорію і практику навчання і виховання. Соціально-історичні умови, які позначалися на світогляді й педагогічних поглядах того чи іншого вченого-педагога, зумовили його внесок у розробку теорії педагогічної науки.

Основи економічних знань. У теоретичному аспекті вона дозволяє студентам оволодіти знаннями щодо основних принципів та закономірностей економічного життя країни, у прикладному – набути базових положень з методик аналізу та розрахунку мікроекономічних і макроекономічних показників.

Соціальна робота у сфері дозвілля. В процесі вивчення дисципліни розглядаються умови соціального становлення особистості в сфері дозвілля, особливості та організація соціально-педагогічної роботи з різним контингентом дітей та молоді, які потребують допомоги, підтримки і захисту через сферу дозвілля.

Вікова та педагогічна психологія. Дисципліною передбачено вивчення особливостей психічного, особистісного розвитку людини на різних етапах життя, використання психологічного потенціалу педагога та учня у процесі навчання, виховання, оволодіння соціальним досвідом.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності» «Етнокультурологія», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Правова культура особистості» див. розділ 2.1.

Латинська мова. Формування знань з основ латинської мови, формування умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

2.2.1. Спеціалізація «Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства»

Вища математика. Курс призначений для надання студентам знань з основних розділів вищої математики, що відповідають напряму їх фахової підготовки: визначень, теорем, правил, формування вмінь формулювати педагогічні задачі і будувати їх математичні моделі, обирати методи дослідження побудованих моделей, проводити їх кількісний аналіз, використовуючи точні або наближені методи обчислень, сучасну обчислювальну техніку, обробляти числові експериментальні дані методами математичної статистики, аналізувати отримані дані, давати оцінку отриманих результатів.

Плодівництво і овочівництво. Вивчення плодових і ягідних рослин - їх значення, морфологічних і біологічних особливостей, способів розмноження, підщеп, структури плодового розсадника та технології вирощування саджанців, закладання плодових насаджень, систем утримання та обробітку ґрунту в садах, удобрення та зрошення насаджень, формування і обрізування плодових дерев, догляд за врожаєм та інші види робіт у садах, підготовка і технологія збирання врожаю, біологічні особливості і технологія вирощування ягідних культур. У лекційному курсі висвітлюються питання біологічних основ овочевих культур, особливостей підготовки та удобрення ґрунту, розмноження рослин, вирощування розсади для відкритого ґрунту, загальні заходи догляду за рослинами, збирання врожаю та принципи побудови овочевих сівозмін. На лабораторно-практичних заняттях вивчається морфологічна характеристика овочевих культур, їх класифікація, проводиться вивчення видового складу насіння, його схожості, способів розмноження, розрахунки в потребі розсади насіннєвого матеріалу різних овочевих культур.

Ботаніка. Метою курсу є пізнання закономірностей розвитку рослин і рослинності як найважливішого біоенергетичного компонента біосфери. В результаті вивчення ботаніки студент повинен навчитися методиці самостійної роботи з мікроскопом, самостійного виготовлення препаратів та аналізу їх не клітинному і тканинному рівнях, а також на рівні окремих органів і цілісного організму.

Селекція та насінництво польових культур. Вивчення сучасного стану і досягнення селекції, вимог сільськогосподарського виробництва до сортів та гібридів, завдання і напрямів селекційної роботи, технологій селекційного процесу, сучасних методів створення нових сортів і гібридів польових культур.

Землеробство. В курсі висвітлюється наукові основи землеробства і їх застосування на практиці; відтворення родючості ґрунту, загальні поняття про бур’яни і способи захисту посівів від них; теоретичні основи сівозмін і їх практичне застосування в різних ґрунтово-кліматичних зонах України і в господарствах з різними формами власності; теоретичні основи обробітку ґрунту і захисту від

ерозії; системи землеробства та їх зональні особливості.

Механізація, електрифікація та автоматизація сільського виробництва. Забезпечує студентів необхідним об'ємом інформації з призначення, будови, конструкційних особливостей, робочого процесу і регулювань, налагодження на заданий режим роботи сільськогосподарських машин, продуктивного їх комплектування та використання машинно-тракторних агрегатів.

Фізіологія рослин. Вивчаються основні фізіологічні процеси, що відбуваються в рослинах, фізіологія і біохімія рослинної клітини, водообмін рослин, фотосинтез, дихання, мінеральне живлення рослин, ріст і розвиток рослин та стійкість рослин до несприятливих умов.

Хімія. Теоретичні положення сучасної неорганічної хімії та особливості хімії біогенних елементів. Хімічні процеси за участю цих елементів та їх сполук розглядаються з позицій електролітичної дисоціації, гідролізу, окисно-відновних процесів та можливості утворення комплексних сполук. Основи якісного та кількісного хімічного аналізу. Кількісні методи гравіметрії, кислотно-основного титрування, редоксметрії, комплексонометрії. Під час вивчення фізичної і колоїдної хімії розглядаються питання термодинаміки, термохімії, теорії розчинів, хімічної кінетики і каталізу, основні положення, пов'язані з високодисперсним станом речовини, поверхневими явищами та адсорбцією.

Рослинництво. Дисципліна формує у майбутньому фахівці технологічну підготовку з вирощування зерна, бульб картоплі, коренеплодів цукрових буряків, насіння соняшника та іншої продукції рослинництва. Дисципліна базується на знаннях про польові культури, особливості їх росту і розвитку, вимоги до факторів навколишнього середовища, сучасних заходів і технологій вирощування високих урожаїв найкращої якості продукції з найменшими затратами праці та коштів. У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: стан і перспективи розвитку рослинництва, значення, морфологічні і біологічні особливості польових культур, сучасні технології їх вирощування, включаючи інтенсивні шляхи і способи покращення якості сільськогосподарської продукції, скорочення затрат праці і засобів вирощування.

Фітопатологія. Дисципліна вивчає хворобливі процеси в рослинах, причини, що їх викликають та розробку методів боротьби з ними.

Агрохімія. Включає теоретичні і практичні питання живлення та удобрення сільськогосподарських рослин. Вивчаються питання хімічної меліорації ґрунту, подається характеристика органічних і мінеральних добрив та особливості їх застосування. Розглядається питання балансу елементів живлення, системи використання добрив у сівозміні, поєднання використання добрив і засобів захисту рослин. Приділена увага екологічним аспектам застосування добрив.

Ґрунтознавство з основами геології. Наука, що вивчає походження, розвиток, будову, склад, властивості і закономірності географічного поширення ґрунтів, шляхи їх раціонального використання і відновлення родючості.

Кормовиробництво та луківництво. Програмою дисципліни передбачено вивчення науково-обгрунтованої системи організаційно-господарських, біологічних, технологічних і економічних заходів виробництва, заготівлі і зберігання кормів; системи організаційних заходів і технологічних прийомів, направлених на підвищення продуктивності природних кормових угідь, створення сіяних сіножатей і пасовищ та їх раціональне використання.

Технології зберігання та переробки продукції рослинництва. Вивчає технології післязбиральної обробки зернових, зернобобових, круп'яних, олійних, цукрового буряку, лубоволокнистих, хмелю, тютюну, махорки, плодоовочевих, короткочасного і тривалого зберігання, основ переробки, і є заключною після вивчення технології вирощування зернових, зернобобових, круп'яних,

технічних овочевих, плодоягідних культур.

Біологія. В результаті вивчення курсу студенти отримують знання з впливу господарської діяльності на природні біотопи, найпоширеніших видів вищих рослин флори та фітоценозів регіонів, методів флористичних та фітоценологічних досліджень; умінь і навичок проведення геоботанічного опису лучних, лісових та антропогенних фітоценозів, вивчення рослин-індикаторів різних типів і місць зростання; виявлення резерваторів вірусних інфекцій в агроценозах.

Фізика. Фізичні основи механіки, основи молекулярної фізики та термодинаміки, постійний електричний струм, електромагнетизм, електромагнітні коливання та хвилі.

Екологічна безпека. Формує знання з фундаментальних та прикладних аспектів екологічної безпеки довкілля, уміння і навички з використання методів та методик оцінки впливу на навколишнє середовище, визначення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій, обробки, аналізу, систематизації та узагальнення інформації з екологічної безпеки.

Охорона навколишнього середовища і збалансоване природокористування. Забезпечує набуття знань, професійних умінь і навичок з фундаментальної і прикладної екології, охорони навколишнього середовища (у різних галузях господарства), навичок вирішувати екологічні завдання шляхом вибору й застосування екологічних науково-пошукових та експертно-контрольних методів екологічного прогнозування, проектування стану довкілля, екологічного контролю, моніторингу, паспортизації, аудиту, експертизи та інспектування у різних складових довкілля, передбачати, запобігати та усувати екологічні ризики і небезпеки на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях.

Соціальна екологія. Формує знання з причин, масштабів та наслідків національного природокористування, виявлення шляхів подолання сучасної кризи у взаємовідносинах суспільства і природи, соціоекологічної свідомості, нового етичного ставлення людини до природи; уміння й навички розробляти принципи керування антропогенно-природними екосистемами.

Метеорологія і кліматологія. Формує знання про основні метеорологічні фактори, властивості та фізичні процеси, метеорологічні явища та механізми; забезпечує набуття навичок з оцінки синоптичної погоди, метеорологічних факторів впливу на агросферу, використання метеорологічних спостережень для комплексного екологічного аналізу стану довкілля та прийняття зважених природоохоронних рішень.

Управління якістю сільськогосподарських продуктів. Забезпечує володіння навчальними основами технологічних прийомів, що формують показники якості продукції рослинництва, формування навиків щодо моніторингу та застосування засобів хімізації у технологічних процесах отримання продукції рослинництва, збереженні та підвищенні родючості ґрунтів з урахуванням природних умов, ринку виробництва, застосування агрохімікатів з метою оптимізації живлення сільськогосподарських культур, підвищення продуктивності та отримання високоякісної продукції рослинництва.

Екологічний захист агроекосистем. Формує знання про структуру та функціонування агроекосистем, методи оптимізації агроландшафтів, прогнози розвитку хвороб сільськогосподарських культур в агроценозах; уміння визначати та проводити облік шкідників та збудників хвороб, прогнозувати їх розвиток, оптимізовувати агроландшафт на основі контурно-меліоративного організації сільськогосподарських територій.

Моніторинг навколишнього середовища. Формує знання про систему державного моніторингу довкілля, моніторинг атмосферного повітря, водних об’єктів агросфери, грунтово-екологічний моніторинг, фіто санітарний

моніторинг шкідливих організмів в агроценозах; уміння й навички проведення еколого-меліоративного моніторингу зрошуваних та осушуваних земель, визначати оцінку ступеня поширеності хвороб.

Екологічна експертиза. Забезпечує знання про нормативно-правове забезпечення еколого-експертної діяльності, загальні вимоги до проведення екологічної експертизи, особливості проведення геоекологічної експертизи як нового науково-практичного виду діяльності з оцінки механізму коадаптації природних і господарських підсистем, процедури та методики здійснення геоекологічної експертизи; студенти набувають уміння проводити екологічну експертизу технологій, сировини та продукції.

Хімія з основами біогеохімії. Забезпечує формування знань з біогеохімічних аспектів біосфери та принципів їх функціонування, типів міграції, біологічного кругообігу та біогеохімічних циклів живої матерії; умінь застосовувати методи біоіндикації довкілля для біогеохімічного районування, прогнозувати заходи щодо одержання високоякісної екологічно чистої сільськогосподарської продукції; аналізувати біогеохімічну ситуацію ендемічних регіонів; розробляти рекомендації для оптимізації антропогенних ландшафтів з метою мінімізування негативного впливу діяльності людини та збереження рівноваги між компонентами екосистем.

Геологія з основами геоморфології. Формує знання щодо будови типізації і класифікацій форм рельєфу та геоморфологічного районування територій, взаємозв’язки і співвідношення між геологічними структурами та морфологією рельєфу; уміння встановлювати взаємозв’язки факторів ґрунтоутворення, визначати ерозійні процеси у різних ґрунтово-кліматичних та геоморфологічних умовах, оцінювати протиерозійні заходи та їхню роль у поліпшенні природного середовища.

Екологічне право. Забезпечує вивчення системи чинного екологічного законодавства, а також еколого-правових проблем, що стоять перед наукою екологічного права; вивчення системи чинного природоресурсного законодавства, основних проблем, пов’язаних із землекористуванням, водокористуванням, надрокористуванням, лісокористуванням, використанням атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу; вивчення системи чинного природоресурсного законодавства, основних проблем, пов’язаних з охороною земель, вод, надр, лісів, атмосферного повітря, охороною рослинного і тваринного світу.

Дендрологія. Екологія рослин. Вид, внутрішньовидові систематичні одиниці. Типи ареалів. Життєві форми і цикли. Філогенетична система. Дендрофлора України. Інтродукція рослин. Фітоценологія. Лісові формації та асоціації.

Основи лісоексплуатації. Лісосічний фонд, основні фази лісоексплуатації. Організація лісосічних робіт. Основи теорії обробки деревини. Способи переміщення деревини. Продуктивність лісозаготівельних та деревообробних машин та механізмів.

Лісова фітопатологія та лісова ентомологія. Збудники хвороб сіянців, насаджень, насіння, хвої, листків та симптоми їх прояву. Кореневі та стовбурні гнилі. Домові, їстівні та отруйні гриби. Методи і засоби захисту лісу. Технологія захисту лісу. Біологія, систематика і класифікація комах. Екологічні чинники та трофічні зв'язки. Методи та засоби захисту насаджень. Хвоє- та листогризучі, стовбурові шкідники. Шкідники насіння, розсадників, молодих насаджень та деревини.

Геодезія. Розглядаються загальні геодезичні поняття; орієнтування ліній на місцевості; координати в геодезії; теодолітне знімання; способи визначення площ ділянок; геометричне нівелювання; інженерне проектування по профілю; нівелювання поверхні; рельєф місцевості; топографічна карта; номенклатура карт; розв’язування задач на топографічній карті; тахеометричне знімання; основи аерофотозйомки та дешифрування аерознімків; топографо-

геодезичні роботи при лісовпорядкуванні.

Лісова зоологія. Видовий склад та особливості поширення представників лісової фауни; наслідки антропогенного впливу на лісову фауну; приклади позитивного та негативного впливу ссавців та птахів на лісове середовище; розуміння причин зникнення тварин та способи їх збереження; основи законодавства щодо охорони тваринного світу.

Організація лісогосподарського виробництва. Організація виробництва як прикладна економічна дисципліна. Підприємства лісового господарства. Організація праці. Оплата праці. Організація використання засобів виробництва. Організація лісокористування, охорони та захисту лісу, лісовідновлення, лісопромислової діяльності. Оперативне планування виробничої діяльності. Фінансове забезпечення виробництва. Оперативний аналіз виробничої діяльності.

Механізація лісогосподарських робіт. Будова ґрунтообробних, насіннєзбиральних, посівних, лісосадильних машин. Машини для захисту та охорони лісу. Механізація рубок догляду за лісом. Комплектування машинно-тракторних агрегатів.

Лісові культури. Висвітлено питання з лісонасінної справи, організації лісових розсадників, особливості вирощування садивного матеріалу, лісокультурного районування, створення та вирощування культур основних лісотвірних та цінних деревних порід. Лісонасіннєва справа, лісові розсадники, лісокультурне районування та технологія створення штучних лісових насаджень.

Лісівництво. Практичне лісівництво. Системи та способи рубок лісу. Рубки догляду. Підвищення продуктивності лісів.

Лісова меліорація. Основні лісівничі та лісомеліоративні принципи, що обумовлюють технологію створення та вирощування захисних лісових насаджень. Ерозія ґрунтів і боротьба з нею. Агротехнічні особливості створення та вирощування лісомеліоративних насаджень на еродованих землях. Піски, їх закріплення та господарське освоєння.

Аудит. Особливості застосування елементів організації, реєстрів синтетичного та аналітичного обліків. Обпік коштів, розрахунків, матеріальних запасів, основних засобів, нематеріальних активів, оплати праці, систем, варіантів витрат на виробництво, визначення собівартості продукції. Функції аудиту: перевірка правильності складання балансу та облік прибутків і збитків, аналіз стану обліку, відповідність його вимогам закону; дотримання рівності прав акціонерів при розподілі дивідендів і голосуванні.

Мікроекономіка. Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування ринково орієнтованого економічного світогляду, знань і навичок стосовно з’ясування механізмів встановлення та відновлення рівноваги мікросистем та підвищення ефективності діяльності суб’єктів господарювання. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: засвоєння мотивів, основних закономірностей та методологічних принципів поведінки економічних суб’єктів у ринкових умовах на мікрорівні; оволодіння універсальним інструментарієм для самостійного аналізу та обґрунтування прийняття оптимальних господарських рішень за умов обмеженості засобів і наявності альтернативних можливостей.

Маркетинг. Вивчення та оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навиками щодо застосування, використання інструментарію маркетингу; організації, планування, здійснення, управління агромаркетинговою діяльністю підприємств АПК. Завдання дисципліни «Маркетинг» полягають в отриманні студентами знань в сфері аграрного маркетингу; маркетингових досліджень ринків сільськогосподарської продукції та продовольства; прогнозування кон’юнктури ринку; управління асортиментом продукції підприємств АПК та їх якістю; ціноутворення; системи розподілення та збуту сільськогосподарської та продовольчої

продукції; просування продуктів харчування на внутрішньому та зарубіжному ринках; а також отримання знань в галузі планування аграрного маркетингу, управління та контролю агромаркетингової діяльності.

Макроекономіка. Метою дисципліни вивчення курсу «Макроекономіка» є надання студентам глибоких теоретичних знань з проблем функціонування економіки – важливої сфери життєдіяльності людини, дії об'єктивних економічних законів, ознайомлення з методами і умовами ефективного господарювання і цілісне систематичне уявлення про макроекономічну теорію і політику.

Економіка підприємства. Економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Менеджмент. Система знань про суть управління в підприємствах та організаціях АПК та навичок з управління виробничими процесами в них; умов забезпечення результативності господарюючих структур; діагностики та проектування системи аграрного менеджменту, адекватних цілям і задачам ринкової економіки в сільському господарстві. Завданням навчальної дисципліни є підготовка майбутніх фахівців, здатних упорядкувати організаційну структуру та сформувати систему менеджменту на підприємстві (в організації), підтримувати їх стійкість і дієздатність, забезпечувати динамічний розвиток та конкурентоспроможність підприємства, чому передує теоретична підготовка студентів з питань управління і менеджменту аграрної сфери.

Податкова система. Мета: з'ясування економічної природи податків, їх суті, функцій, об'єктивності в ринкових умовах; розкриття змісту податкової політики, податкової системи, податкового механізму та їх складових, вивчення практичного механізму застосування окремих податків та зборів, освоєння вимог до заповнення податкової звітності та механізму обчислення податків. Завдання: вивчення теоретичних та організаційних основ оподаткування, методики розрахунків і порядку сплати податків і обов'язкових платежів юридичних і фізичних осіб.

Бухгалтерський облік. Метою викладання навчальної дисципліни "Бухгалтерський облік" є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Основними завданнями вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» є вивчення методів і раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

Інформатика. Мета курсу дисципліни є формування знань про принципи побудови та функціонування обчислювальних машин, організацію обчислювальних процесів на персональних комп'ютерах та їх алгоритмізацію, програмне забезпечення ПК і комп'ютерних мереж, а також ефективне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. Основними завдання курсу є вивчення теоретичних основ інформатики і набуття навичок використання прикладних систем обробки економічних даних; систем програмування для ПК; комп'ютерних мереж під час дослідження соціально-економічних систем. Передбачає вивчення чотирьох змістовних модулів: архітектура сучасного комп'ютера, сучасні програмні засоби обробки текстової інформації, робота з із табличним редактором MS Excel та сучасні програмні засоби обробки графічної інформації

Аграрний менеджмент. Головною метою дисципліни є формування у студентів управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі аграрного менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління аграрними організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття.

Фінанси. Метою вивчення дисципліни “Фінанси” є формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи. Освітня мета вивчення дисципліни передбачає набуття знань з усіх напрямків функціонування фінансового механізму, а саме сформувати у студентів понятійний апарат категорії фінансів для використання в практичній діяльності; надати відомості про фінанси, фінансову систему держави та її роль у функціонуванні народного господарства; навчити застосовувати набуті знання у практичній діяльності, приймати обґрунтовані рішення та вирішувати поставлені завдання.

Організація виробництва. Мета навчальної дисципліни – дати майбутнім спеціалістам і керівникам аграрної сфери АПК наукові знання з ефективної організації сільськогосподарського виробництва в умовах багатоукладної економіки і розвитку ринкових відносин. Нині особливого значення набувають знання організаційно-економічних, фінансових, правових і соціальних основ нових видів підприємств, форм господарювання, внутрішньогосподарських економічних відносин у підприємствах, чого навчає дана дисципліна.

Гроші і кредит. Метою вивчення курсу дисципліни “Гроші та кредит” є надання студентам теоретичних та практичних знань для управління роботою в організації грошового обороту (руху грошей), сформувати у студентів теоретичну базу для наступного оволодіння практикою використання грошово-кредитних інструментів у системі регулювання економіки України. Важливим при цьому є вивчення економічних відносин, пов’язаних з оборотом грошей, в тому числі і як засобу обігу та використанням кредитних відносин в сучасній економіці.

Українська та світова культура. Аналізуються фундаментальні досягнення вітчизняної культури як невід’ємного процесу світового культурного простору. Розкрито єдність і різноманітність української та світової культур, роль і значення культури в житті, творчості та самовдосконаленні особистості, в гуманізації суспільних відносин. Розвиток української культури охоплює період від її джерел до новітніх прагнень інтеграції у світовий культурний простір.

Квітникарство. Дисципліна «Квітникарство» передбачає вивчення біологічних та екологічних особливостей розвитку, розмноження та вирощування квітниково-декоративних культур незахищеного ґрунту, оволодіння теоретичними знаннями особливостей росту та розвитку однорічних, дворічних, багаторічних квітково-декоративних рослин, що використовують для створення різного типу квітників, здобути практичні навички з їх розмноження та посадки на квітники, розробки проектів квітників та винесення їх на об’єкти СПБ. У другій частині курсу передбачається вивчення технології вирощування культур в захищеному ґрунті.

Народна творчість. Висвітлюються розвиток народної творчості від витоків до сучасності, особливості побутування текстів за певних історичних умов. Запропоновано нову періодизацію фольклору та класифікацію жанрів з урахуванням сучасних досліджень історії, етнопсихології, культурології, міфології. Кожне явище народної творчості розглядається у його зв’язку з художньою літературою.

Етика та етикет. Розглядається мораль як суспільне явище, як феномен культури та як форма світобачення, висвітлюється моральна проблематика людської свідомості, діяльності й спілкування. Розкриваються внутрішні, екзистенційні аспекти моральності, питання добра і зла, відповідальності, сенсу життя, щастя, справедливості, любові. Аналізується низка актуальних етичних проблем зокрема співвідношення моралі й права, моралі й політики, національних і загальнолюдських моральних цінностей.

Загальна екологія. Екологія дає уявлення про те, яким чином досягти симбіозу техніки, виробництва і природи – цих не досить узгоджених у наш час компонентів біосфери і соціосфери. Програма відображає зміст загальної екології,

визначено її місце в системі природничих наук; подається історія екологічної науки. Розділи навчальної дисципліни викладені в ієрархічній послідовності: аутекологія (екологія організму), демекологія (екологія популяції), біоценологія (синекологія), біогеоценологія (екосистемологія) та біосферологія (глобальна екологія). Розглядаються прикладні проблеми екології – природничі, соціальні і технологічні.

Композиція та кольорознавство. Композиція, живопис, анатомія, перспектива, рисунок, кольорознавство – це те, що вивчають майбутні художники.

Рисунок і живопис. Програма розкриває всі найнеобхідніші моменти, які повинен знати новачок-художник, про складні деталях пейзажу: вода, гори, атмосферні явища, небо, ліс, одинокі дерева. Розкриває мистецтво володіння кольором, технікою живопису, натюрморту,зображення людини, пейзажу.

Декоративна флористика. Різновиди декоративно-прикладного мистецтва і дизайну, яка втілюється у створенні флористичних робіт: букетів, композицій, панно, колажів і подібних творів з різних природних матеріалів, які можуть бути живими, засушеними, консервованими.

Основи аранжування. Мета: полягає у оволодінні студентами навичок по створенню квіткових композицій за законами та принципу дизайну з використанням природного рослинного матеріалу живого, консервованого або штучного. Освоєння теоретичних та практичних знань з підбору рослин, їх заготівлі, правил консервації та модифікації, композиційних основ складання квіткової композиції.

Естетика. На рівні сучасного розвитку наукових уявлень про естетичне і художнє знання висвітлюються історія світової естетичної думки та особливості її стану, формулюються зміст предмета, цілі, завдання та функції естетики як науки. Характеризуються вихідні категорії естетики, специфіка структури естетичної діяльності та особливості естетичної свідомості. Всебічно аналізується мистецтво як соціальне явище, його морфологія, закономірності розвитку та історична типологія, розкриваються сутність, особливості естетичної культури особистості й система естетичного виховання, обгрунтовується значущість естетичної культури в загальній культурі людини.

Декоративне мистецтво. Упродовж віків сформувалися різноманітні художні ремесла: різьблення по дереву та кістці, розпис, вишивка, вибійка, кераміка, литво, карбування, плетіння, витинання. Кращі зразки українського декоративно-ужитко-вого мистецтва різних регіонів увібрали у свої візерунки, форми й кольори все багатство людської душі і народного таланту. Програма курсу знайомить з історією і практикою декоративно-ужиткового мистецтва.

Фітодизайн. Розкриваються питання, що стосуються елементів кольорознавства, композиції, колірних характеристик рослин, прийомів проектування й конструювання в фітодизайні, особливостей використання орнаменту, принципів озеленення різних типів приміщень за допомогою рослин і зрізочних культур, асортименту квітково-декоративних рослин, методів організації зимових садів, балконів тощо.

Теорія та методологія дизайну. Навчальний курс спрямований на вивчення питань розвитку промислової (технічної) естетики та дизайну, проблем синтезу науки, техніки й мистецтва, співвідношення краси й функціональності у матеріальній культурі, колористичних засад проектування, використання кваліметричних методів для естетичної оцінки об’єктів дизайну.

Технологія виробництва та переробки продукції рослинництва. Створення оптимальних технологічних (агроекологічних) передумов виробництва необхідної кількості високоякісної рослинницької продукції на базі інтенсивного фотосинтезу в посівах польових культур при одночасному збереженні або підвищенні родючості ґрунту.

Підготовка бакалаврів
з галузі знань «Журналістика»
за спеціальністю «ЖУРНАЛІСТИКА»
Освітня програма «Журналістика»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	-
Термін навчання	4 роки
Кредити ЄКТС	240
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр журналістики

Концепція підготовки

Підготовка фахівців за напрямом «Журналістика» обумовлена нагальною потребою забезпечення аграрної галузі висококваліфікованими журналістами, конкурентоспроможними на національному та міжнародному ринку праці, формування ключових компетентностей, необхідних для самореалізації, активної громадянської позиції, які відповідають потребам держави, економіки та цілям українського села, утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей.

Практичне навчання

Практичне навчання є невід'ємним складником процесу підготовки журналістів і здійснюється згідно графіка навчального процесу. Практична підготовка студентів проводиться на обладнаних відповідним чином базах серед яких: ВП НУБіП України «Великонітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», «Навчально-дослідне господарство «Ворзель», «Агрономічна дослідна станція», «Боярська лісова дослідна станція»; ТРК Філія Національної телекомпанії України «Івано-Франківська регіональна дирекція «КАРПАТИ», Газета «Літературна Україна», Всеукраїнський культу-рологічний тижневик «Слово Просвіти», ПП «Загальнополітичне видання «Сільські вісті», газета захисту інтересів селян України», Загальнодержавний загальнополітичний журнал «Доброволець», Бюро перекладів «Лінгво-апостіль», Міністерство аграрної політики та продовольства України, Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу, Інформаційне агентство «ГО АЗОВ-ПРЕСС», ПП «Загальнополітичне видання «Сільські вісті», газета захисту інтересів селян України», Аполло (Програма обмінів у сфері сільського господарства і екології, Німеччина), StichtingUtwisseling (SUSP) Агенство освітніх програм Нідерландів, Асоціація «Дружба без кордонів» (Франція).

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів.

Сфери зайнятості випускників

Фахівець із журналістики може працювати в засобах масової інформації: редакціях газет, журналів, теле- і радіокомпаній, інтернет-виданнях, пресових та інформаційних агентствах, прес-центрах, служба зв'язків із громадськістю.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Журналістика» Освітня програма «Журналістика»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Українська та зарубіжна культура	5	90	3
2	Цивільне право	3	90	3
3	Аграрний дискурс	6	90	3
4	Практична стилістика	6	120	4
5	Техніка усного мовлення	1	90	3
6	Культура ефірного мовлення	2	150	5
7	Культура писемного мовлення	4	150	5
8	Агенційна журналістика	3	120	4
9	Вступ до спеціальності (за спеціалізацією)	1	150	5
10	Основи журналістики	1	120	4
11	Фотожурналістика	3	120	4
12	Газетно-журнальне виробництво	4	180	6
13	Радіовиробництво	3	120	4
14	Телевиробництво	2	150	5
15	Кросмедійна журналістика	7	120	4
16	Професійний стандарт журналістської діяльності	2	120	4
17	Історія української журналістики	3, 4	240	8
18	Історія зарубіжної журналістики	3, 4	150	5
19	Літературне редагування	5	90	3
20	Медіарегулювання	6	120	4
21	Теорія масової комунікації	1, 2	180	6
22	Комунікаційні технології	6	150	5
23	Теорія журналістики	2	150	5
24	Теорія твору і тексту	6	90	3
25	Медіакритика	7	90	3
26	Інформаційні жанри у друкованій пресі	5	90	3
27	Аналітична журналістика	4	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**3450**	**115**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. *Дисципліни за вибором університету*				
1	Історія української державності	1	90	3
2	Сучасна українська мова	1-4	330	11
3	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	1-4	300	10
4	Філософія та логіка	2	120	4
5	Безпека життєдіяльності	5	90	3
6	Основи наукових досліджень	3	90	3
7	Фізичне виховання	1-4	240	8
Всього за вибором університету			**1020**	**34**
2.2. *Дисципліни за вибором студентів*				
1	Українська література	5	120	4
2	Латинська мова	1	120	4
3	Дипломатичний протокол	8	150	5
4	Жанри в інтернет-медіа	6	120	4
5	Веб-дизайн та html-програмування	6	120	4
6	Міжнародні організації	5	120	4
7	Практикум із міжнародної журналістики	7	90	3
8	Спецкурс. Україна і міжнародний інформаційний простір	4	90	3
9	Спецкурс. Проблеми аграрного розвитку в українських і міжнародних ЗМІ	5	90	3

10	Спецкурс. Міжнародні інформаційні агентства	6	90	3
11	Спецкурс. Презентація міжнародних новин	7	90	3
12	Правовий дискурс у ЗМІ	7	90	3
13	Організація роботи віртуальної редакції	5	90	3
14	Спецкурс. Прецедентні тексти в кросмедійній комунікації	8	120	4
15	Практикум з діяльності міжнародних інституцій і організацій аграрного профілю	8	90	3
16	Міжнародна журналістика	8	150	5
17	Журналістське розслідування	7	120	4
18	Мультимедіапродукція	7	90	3
18	Практикум з аналізу міжнародної діяльності організацій та влади	8	90	3
20	Реклама та зв'язки з громадськістю	8	120	4
21	Актуальні проблеми міжнародної журналістики	7	120	4
Всього за вибором студентів			**2280**	**76**
Всього за вибором університету			**1020**	**38**
Разом за вибірковою складовою			**3300**	**110**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальна (ознайомлювальна) практика		60	2
2	Виробнича практика		120	4
3	Виробнича (журналістська) практика		120	4
4	Виробнича (переддипломна) практика		120	4
5	Комплексний державний іспит		30	1
	Разом		**450**	**15**
Загальна кількість годин			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Українська та зарубіжна культура. Культура первісного часу. Культура від часів Стародавнього Сходу до часів епохи Просвітництва. Європейська культура XIX-XX століття. Культура Київської Русі. Українська культура литовсько-польської доби (XIV- перша половина XVII ст.). Культура України від другої половини XVII ст. до початку XX ст. Культура України в 1917 – першій половині 40-их років.

Цивільне право. Поняття цивільного права України, його предмет та методи правового регулювання. Джерела цивільного права України. Тенденції розвитку цивільного законодавства України. Поняття, класифікація, зміст, підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин. Суб’єкти та об’єкти цивільних правовідносин, їх види. Особливості і порядок здійснення та захисту цивільних прав та обов’язків. Поняття та види правочинів.

Аграрний дискурс. Теорії тексту і дискурсу в лінгвістиці. Породження і розуміння дискурсу. Дискурсивний аналіз як лінгвістична дисципліна. Соціальні сфери дискурсу. Типологія аграрного дискурсу. Тематична і понятійна організація аграрного дискурсу. Когнітивна модель аграрного дискурсу. Мікро- та макроструктури аграрного дискурсу. Співвідношення традицій та інновацій в аграрному дискурсі. Дискурсивні засоби. Засоби мовленнєвого впливу. Граматика аграрного дискурсу. Інтертекстуальність. Проблема авторства.

Практична стилістика. Теоретичні основи стилістики, актуальні проблеми сучасної науки, стилістичні норми української мови.

Техніка усного мовлення. Особливості усного мовлення. Види помилок, які зустрічаються в усному мовленні. Недоліки усного мовлення. Методика підготовки усного виступу.

Культура ефірного мовлення. Функції й особливості ефірного мовлення. Знання орфоепічних, акцентуаційних та лексичних норм сучасної української літературної мови. Вимоги до роботи журналіста в ефірі. Техніка ефірного мовлення. Вироблення умінь і навичок фонаційного дихання, артикуляції, мовленнєвого наголосу, дикції.

Культура писемного мовлення. Норми писемного мовлення. Стилістична диференціація сучасної української літературної мови. Структура та вимоги до письмових повідомлень. Вимоги до різних типів документів. Добір мовних засобів. Аналіз та редагування текстів.

Агенційна журналістика. Специфіка діяльності інформаційних агентств. Роль інформаційних агентств у медіа-просторі. Принципи та критерії відбору інформації для повідомлень. Інформація для написання матеріалів. Створення інформаційних продуктів. Робота з різними джерелами інформації.

Вступ до спеціальності. Сучасна система світового та українського інформаційного ринків. Теорія функціонування преси (взаємодії преси та влади; преси та суспільства). Основні функції та принципи журналістики. Методи збору інформації. Характеристика жанрів та жанрова система сучасної преси.

Основи журналістики. Теоретичні засади журналістського фаху. Відмінність від творчості художнього типу, а також особливості різних видів журналістики. Історія розвитку журналістики в Україні. Роль ЗМІ в демократичному суспільстві. Етика ЗМІ, кодекс професійної поведінки журналіста, його соціальна відповідальність. Організація редакційної та видавничої роботи в журналістиці.

Фотожурналістика. Фотографія та її різновиди: історія виникнення; основні параметри фотоапарата; основні поняття аналізу фотографії; види жанрів фотожурналістики; фотожурналістика в системі засобів масової інформації: газета, журнал, Інтернет-видання, реклама; вибір кута зйомки; композиція у фотографії; освітлення (фотографії високого та низького ключа); кольори (фотографії у теплих та холодних кольорах); жанри фотографії; репортажна зйомка; Більд-редагування.

Газетно-журнальне виробництво. Розгляд основних етапів підготовки друкованого ЗМІ, огляд процесу реєстрації видання, аналіз процесу організації роботи редакцій газети та журналу.

Радіовиробництво. Специфіка радіомовлення, його функціональні можливості та місце в системі ЗМІ. Принципи діяльності радіожурналіста. Жанрово-стильовий спектр радіожурналістики. Особливості взаємодії з радіоаудиторією. Технології створення якісного програмного радіо продукту.

Телевиробництво. Феноменологія телебачення – еволюція, функції, специфіка. Система жанрів сучасного телебачення. Основні напрями сучасного телевиробництва в Україні і світі. Європейські стандарти інформаційного мовлення.Технологія створення телевізійного сюжету. Інформаційний пакет та його структура.

Кросмедійна журналістика. Вивчення особливості кросмедійної комунікації. З'ясування ролі функціональних інформаційних систем у світовому медіа потоці. Аналіз структур сучасних міжнародних кросмедійних систем.

Професійний стандарт журналістської діяльності. Функції журналістики в суспільстві. Засадничі принципи журналістської професії. Вимоги до подавання інформації: оперативність, точність, вичерпність (повнота), баланс думок та багатоманітність точок зору, відокремлення фактів від коментарів і

оцінок, достовірність, простота. Журналістська етика як специфічна галузь професійної етики. Джерела журналістської етики. Моральна свідомість журналіста та його позиція. Категорії журналістської етики. Етичні цінності та етичні норми журналіста. Інформаційні права журналіста. Професійна діяльність журналіста й приватне життя людини. Журналістська діяльність й інформаційно-психологічна безпека суспільства. Корупційні медіа практики. Мережева етика журналіста. Етика полеміки й критики в ЗМІ. Етика реклами в ЗМІ. Журналістський етикет.

Історія української журналістики. Періодизація становлення журналістики на українських землях. Інформація про чільні персоналії, окремі періоди, про їхні твори. Тенденції розвитку пресових систем. Особливості процесу розвитку журналістики. Особливості еволюції пресових видань від первісних прототипів до сучасного вигляду.

Історія зарубіжної журналістики. Явища пражурналістики. Історія журналістики XVII – XIX століття. Національні особливості зарубіжної журналістики. Європейська журналістика XX століття.

Літературне редагування. Основні поняття курсу «Літературне редагування»; літературне редагування і стиль тексту; жанрова форма тексту; мовна норма і відхід від неї; сегментація тексту і літературне редагування; ясність тексту; вербалізація емотивного в тексті; літературне редагування елементів тексту.

Медіарегулювання. Правові основи масової комунікації. Міжнародні документи щодо захисту прав і свобод людини. Діяльність міжнародних організацій щодо функціонування ЗМІ, прав та свобод журналістів. Правові засади діяльності ЗМІ та розвитку інформаційного простору України. Вітчизняне законодавство щодо правової регламентації ЗМІ. Діяльність органів державної влади щодо забезпечення інформаційних потреб суспільства та розвитку інформаційної сфери в Україні. Свобода слова в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку.

Теорія масової комунікації. Теорія масової комунікації – це перша фундаментально-професійна дисципліна, яка вивчає функції комунікації, її роль і місце у житті суспільства, природні канали передачі інформації, методи впливу через різні знакові системи, стан розвитку сучасних засобів масової комунікації, та скеровує на проведення медіа досліджень, критичного мислення, орієнтацію у проблематиці національного інформаційного простору України та питаннях входження України в міжнародний інформаційний простір.

Комунікаційні технології. Комунікативна діяльність. Комунікаційні моделі. Типологія комунікативних ефектів. Критерії ефективної комунікації. Структуризація інформації як умова ефективності комунікації. Інформаційний комфорт. Види і форми комунікаційних технологій.

Теорія журналістики. Основні поняття із сфери журналістики. Методичні особливості фаху. Основи професійної етики та жанрології журналістики. Правові засади комунікативної діяльності. Методика журналістики. Види та правила збирання інформації. Сучасні філософські концепції, предметом яких є журналістика.

Теорія твору і тексту. Мовна особистість, художній образ та образ автора. Основні риси журналістського твору. Композиція твору. Жанрові різновиди журналістської творчості.

Медіакритика. Історія зародження та розвитку медіакритики як особливої сфери журналістики в Україні і за кордоном. Форми та жанри творів вітчизняної медійної критики. Функції медіакритики, їх співвідношення з базовими функціями журналістики. Спеціалізовані видання, сайти, сторінки в Інтернеті.

Інформаційні жанри в друкованій пресі. Розглянуто принципи і функції діяльності засобів масової комунікації; найважливіші державотворчі аспекти функціонування засобів масової комунікації в Україні; головні засади творчого процесу журналіста; критерії поділу журналістських творів на жанри;

призначення, жанрові особливості, різновиди інформаційних жанрів; основні вимоги до матеріалів інформаційних жанрів; фактори впливу засобів масової комунікації на створення й утвердження українського інформаційного простору; найважливіші змістові аспекти пропаганди засобами масової комунікації сутності української національної ідеї державотворення і формування у людей почуття патріотизму, національної гідності, громадянської мужності.

Аналітична журналістика. Становлення та складові професіоналізму. Традиційна система журналістських жанрів та сучасна класифікація аналітичних жанрів. Рецензія, кореспонденція, стаття, лист, сучасні жанри.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Іноземна мова», «Фізичне виховання» див. розділ 2.1.

Сучасна українська мова. Орфографічні, морфологічні, лексичні, стилістичні, синтаксичні та пунктуаційні норми сучасної української літературної мови; жанри професійного спілкування та їх основні комунікативні ознаки; культура діалогічного та політологічного мовлення; принципи структурно-стилістичного аналізу і корегування тексту відповідно до норм української літературної мови.

Іноземна мова (за професійним спрямуванням). Вивчення дисципліни розвиває у студентів комунікативну компетенцію, а саме використання навичок, умінь та знань з іноземної мови у процесі ділового спілкування з представниками інших країн з різноманітних питань, пов’язаних із бізнесом і ринком праці в галузі сільського господарства, підготовки до участі у міжнародних конференціях, проектах та дискусіях, а також проведення презентацій, письмового обміну діловою інформацією (офіційні та неофіційні листи, резюме різні види науково-дослідних статей і звітів), сприяючи, таким чином, різнобічному розвитку особистості студента та його соціалізації в іншомовному суспільстві.

Філософія та логіка. В курсі викладається система знань із таких розділів філософії як онтологія, гносеологія (теорія пізнання), соціальна філософія, історичні типи філософії, що розкривають сутність відношення “людина – світ” в його найосновніших проявах. Курс відзначається світоглядною орієнтацією, яка дозволяє синтезувати набуті знання з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприймання – теоретичне підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів. Метод логіки, основні форми і закони мислення, передумови виникнення сучасної логіки, поділ класичної логіки, типологія і аналіз формально-логічних теорій у межах логіки висловлювань і логіки предикатів.

Безпека життєдіяльності. Загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій. Їх властивості, можливий вплив на життя і здоров’я людини. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Організація і управління безпекою життєдіяльності. Законодавство з охорони праці. Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Надання першої до лікарської допомоги. Забезпечення здорових умов праці у народному господарстві.

Основи наукових досліджень. Принципи і методи організації та здійснення наукових досліджень. Загальні вимоги щодо оформлення наукового дослідження. Вміння працювати з науковими джерелами.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Українська література. Історія розвитку української літератури. Основні художні методи, напрями, школи. Твори провідних українських письменників, взаємозв'язок української та інших національних літератур. Аналіз художніх творів. Діяльність і творчість письменника в історичному та соціальному контексті. Прийоми літературно-критичного аналізу.

Латинська мова. Формування знань з основ латинської мови, формування умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності.

Дипломатичний протокол. Історія формування дипломатичного протоколу, особливості дипломатичного протоколу переговорів; основні дипломатичні документи: аналіз основних дипломатичних документів.

Жанри в інтернет-медіа.Тенденції розвитку системи жанрів сучасної журналістики. Інтернет-журналістика як новий різновид журналістики. Офлайнові та онлайнові ЗМІ: загальне і відмінне. Типи контенту. Жанрове поле інтернет-журналістики. Явище громадської журналістики в інтернеті.

Веб-дизайн та html-програмування. Структура і принципи Веб. Уведення в клієнт-серверні технології Веб. Протокол HTTP. Клієнтські сценарії та застосування. Серверні веб-застосування. JavaScript. Мови розроблення сценаріїв Perl, PHP, JSP. Розробка CGI-застосувань на Perl, PHP, JSP. Основи розробки веб-застосувань з допомогою PHP. Інтерфейси взаємодії веб-застосувань з СКБД. Веб-сервіси та мови їх описування. Основи XML. Розробка веб-контента. CMS/CMF. Технологія AJAX. Веб-дизайн.

Міжнародні організації. Характер функціонування міжнародних організацій, історія їх виникнення та класифікація; роль міжнародних організацій в упорядкуванні світового політичного та економічного простору, а також в житті України.

Практикум із міжнародної журналістики. Основні віхи розвитку ЗМІ країн Заходу, Сходу, Америки, Азії та Африки від найдавніших часів до сьогодення. Основні види видань і окремих жанрів зарубіжної журналістики. Специфіка, історія та сучасність світових шкіл журналістики. Специфіка методів і прийомів діяльності журналіста-міжнародника.

Спецкурс. Український і міжнародний інформаційний простір. Суть інформаційного простору, особливості його функціонування та впливу на функціонування різноманітних сфер соціокультурного життя спільноти. Світові інформаційні потоки та їх вплив на стан справ в Україні і навколо України. Механізми і засоби оперування інформаційними потоками та захисту від інформаційних атак.

Спецкурс. Проблеми аграрного розвитку в українських і міжнародних ЗМІ. Курс спрямований на вивчення проблем аграрного розвитку в українських і міжнародних ЗМІ, опанування методикою їх вивчення та висвітлення, осмислення впливу особистості автора на зміст та форму журналістського твору у межах аграрної тематики; розуміння особливості сучасного інформаційного простору в українських і міжнародних ЗМІ, володіння механізмами пошуку джерел інформації.

Спецкурс. Міжнародні інформаційні агентства. Історія формування міжнародних інформаційних установ,періодизація процесу та його особливості. Професійні та морально етичні засади професійної діяльності. Місце міжнародних інформаційних агентств у сучасній системі світових ЗМІ та житті глобального суспільства.

Спецкурс. Презентація міжнародних новин. Курс обумовлений необхідністю підготовки журналіста-міжнародника та передбачає вивчення досвіду презентації міжнародних новин у сучасному інформаційному контексті, його ролі та місця в структурі редакції, зокрема телебачення, а також потребою аналізу специфіки,

функціональних особливостей і перспектив у процесі інтеграції національного інформаційного простору у європейський та світовий.

Правовий дискурс у ЗМІ. Забезпечення свободи слова у державі. Становлення національного інформаційного простору. Вивчення правового дискурсу в аспекті переконання та спонукання до правових дій.

Організація роботи віртуальної редакції. Принципи роботи віртуальної редакції засобів масової інформації, її структура та завдання. Коло обов'язків журналіста, методи, форми та прийоми діяльності у мережі Інтернет. Правові засадами журналістської діяльності в Україні.

Спецкурс. Прецедентні тексти в кросмедійній комунікації. Професійна підготовка журналіста передбачає старанну роботу зі словом як головним об’єктом навчання і як основним засобом передачі інформації. Відповідний курс зорієнтований на засвоєння методологічних принципів побудови й аналізу текстів мас-медіа з урахуванням специфіки кросмедійної комунікації, а також вироблення умінь і практичних навичок редакторської роботи з текстом під час проведення радіо- та телепередач.

Практикум з діяльності міжнародних інституцій і організацій аграрного профілю. Класифікація, нормативно-правові засади діяльності, основні детермінанти інституційного впливу на розвиток аграрного сектору, ключові проблеми теорії та практики міжнародних організацій, потенціал, закономірності розвитку, роль і місце в системі міжнародних аграрних відносин.

Міжнародна журналістика. Функції журналістики. Соціальна позиція журналіста. Свобода друку і журналістської діяльності. Соціальна позиція та можливості її вільного продажу. Журналістика в системі соціальних інститутів, інформаційному просторі. Дієвість і ефективність журналістики. Світові тенденції розвитку журналістики. Інформаційні джерела зарубіжних ЗМІ.

Журналістське розслідування. Місце і роль журналістського розслідування в сучасній журналістиці. Жанрова специфіка розслідувальної публіцистики. Різновиди журналістських розслідувань. Технологія журналістського розслідування. Етичні принципи журналістських розслідувань.

Мультимедіапродукція. Мультимедійні жанри. Формати мультимедіа. Формування інформаційного контенту для інтернет-ЗМІ. Особливості, методи та прийоми створення мультимедійних новин, репортажів та інтерв’ю. Технології створення публікацій для різних медійних платформ. Просування медійного продукту. Основи роботи з мультимедійним устаткуванням.

Практикум з аналізу міжнародної діяльності організацій та влади. Міжнародні організації і рухи, колегіальні дорадчі та управлінські органи, їх різновид і особливості функціонування. Процесуальність розгляду питань та прийняття рішення. Механізми і шляхи імплементації рішень міжнародних організацій та установ у юридичне поле суверенної держави та політичну активність її владних кіл та громадянських організацій.

Реклама та зв'язки з громадськістю. Реклама: поняття, функції, мета і види. Невербальні засоби створення рекламного тексту. Психологічні технології розміщення реклами на різних носіях інформації. Психологія рекламіста. Психологія ставлення до реклами. Основні процеси ПР. Особливості ПР у бізнесовій організації. Кризові ПР. Міжнародні ПР. Техніка написання та виголошення промов. ПР know how.

Актуальні проблеми міжнародної журналістики. Проблема періодизації світових ЗМІ. Основні тенденції розвитку сучасних світових ЗМІ. Місце та значення міжнародної журналістики у світі та системі ЗМІ. Правове регулювання журналістської діяльності за кордоном.

Підготовка бакалаврів
галузі знань «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»
за спеціальністю «ПСИХОЛОГІЯ»
Освітня програма «Психологія»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	4 роки
– заочна освітньо-професійна програма	4 роки
Кредити ЄКТС	
– освітньо-професійна програма	240
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	психолог

Концепція підготовки

Підготовка психолога зумовлена потребою нашої держави у фахівцях, що надають психологічну допомогу індивіду, групі. Професійна діяльність даного фахівця передбачає діагностику, експертизу і корекцію психологічних властивостей і станів, психічних процесів, різних видів діяльності людини в нормі та патології з урахуванням особливостей вікових етапів, криз розвитку, факторів ризику, приналежності до гендерної, етнічної, професійної та інших соціальних груп.

Практичне навчання

Практичне навчання здійснюється згідно графіку навчального процесу безпосередньо на паспортизованих базах практик, серед яких: центри практичної психології, консультативні центри, соціальні служби, юридичні установи, заклади охорони здоров’я.

Сфери зайнятості випускників

Випускник може працювати в закладах освіти усіх рівнів та видів, підприємствах та організаціях, закладах охорони здоров’я, центрах практичної психології, соціальної служби, консультаційних центрах, науково-дослідних закладах, установах з питань виконання покарань, юридичних установах з надання експертних послуг на посадах (згідно з класифікатором професій України): 2445.2 – психолог, 2445.2 – практичний психолог, 1232 – головний психолог, 2412.2 – професіонал з розвитку персоналу, 5131 – гувернер.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Психологія» Освітня програма «Психологія»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Загальна психологія	1	120	4,0
2.	Історія психології	1	120	4,0
3.	Вікова психологія	2	180	6,0
4.	Педагогічна психологія	2	180	6,0
5.	Соціальна психологія	2	180	6,0
6.	Патопсихологія	3	150	5,0
7.	Практикум із загальної психології	1, 2	180	6,0
8.	Психодіагностика	3	120	4,0
9.	Математичні методи у психології	4	120	4,0
10.	Експериментальна психологія та основи науково-психологічних досліджень	4	240	8,0
11.	Психологічна корекція	4	120	4,0
12.	Психологія спілкування	4	120	4,0
13.	Психологія особистості	4	150	5,0
14.	Клінічна психологія	5	120	4,0
15.	Психологія конфлікту	5	120	4,0
16.	Гендерна психологія	6	120	4,0
17.	Етика та психологія сімейного життя	6	120	4,0
18.	Психологія творчості та обдарованості	6	120	4,0
19.	Основи психологічного консультування	6	150	5,0
20.	Соціально-психологічний тренінг	7	120	4,0
21.	Психологічна служба в системі освіти	7	120	4,0
22.	Психологічна допомога в кризових та екстремальних ситуаціях	7	150	5,0
23.	Психологія управління	8	120	4,0
24.	Основи психотерапії	8	150	5,0
25.	Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології	8	120	4,0
26.	Фізичне виховання	8	240	8,0
Разом за обов'язковою складовою			**3750**	**125**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
27.	Українська мова за професійним спрямуванням та документознавство	1	120	4,0
28.	Історія української державності	1	120	4,0
29.	Філософія	7	120	4,0
30.	Логіка	5	120	4,0
31.	Етика та естетика	3	120	4,0
32.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	1,2	180	6,0
33.	Етнокультурологія	3	120	4,0
34.	Правова культура особистості	4	120	4,0
35.	Безпека праці і життєдіяльності	4	120	4,0
Всього за вибором університету			**1140**	**38**
2.2. Дисципліни за вибором студента				
36	Основи біології та генетики людини Основи демографії Антропологія	2	120	4,0
37	Латинська мова	3	120	4,0
38	Друга іноземна мова (польська)	2	120	4,0

39	Соціологія Медіаграмотність Сучасні інформаційні технології	5	120	4,0
40	Україна у контексті європейської історії Українознавство	3	120	4,0
41	Філософія психології	8	120	4,0
42	Анатомія та еволюція нервової системи Зоопсихологія Порівняльна психологія	1	120	4,0
43	Психофізіологія Анатомія та фізіологія вищої нервової діяльності	1	120	4,0
44	Релігієзнавство Психологія релігії	4	120	4,0
45	Екологія Екологічна психологія	4	120	4,0
46	Політологія Політична психологія	5	120	4,0
47	Психологія спорту Юридична психологія Інженерна психологія	8	120	4,0
48	Економіка Основи менеджменту Основи підприємницької діяльності Менеджмент роботи психолога	6	120	4,0
49	Педагогіка Методика викладання психології Методологічні та теоретичні проблеми психології	8	120	4,0
50	Недержавний сектор і волонтерство Психологія волонтерської діяльності Соціальне гувернерство Психологія інклюзивної освіти	7	120	4,0
Всього за вибором студентів			**1800**	**60**
Разом за вибірковою складовою			**2940**	**98**
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		870	
2	Культурно-просвітницька підготовка		315	
3	Навчальна (ознайомча з фаху) практика	2	60	2,0
4	Навчальна (діагностично-корекційна) практика	4	90	3,0
5	Навчальна (реабілітаційна) практика	6	60	2,0
6	Виробнича (консультативна) практика	6	150	5,0
7	Виробнича (переддипломна) практика	8	120	4,0
8	Державна атестація		30	1,0
Разом за освітньою програмою			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

1. Обов’язкові навчальні дисципліни

Загальна психологія. Предмет, принципи, завдання, значення психології, її методи. Закономірності психічних процесів: відчуттів, сприймання, уваги, уяви, пам’ яті, мовлення, мислення, волі, емоцій та почуттів. Особливості психічних станів людини. Особистість та її індивідуально-психологічні особливості.

Історія психології. Основні етапи розвитку психологічних знань. Розвиток психологічних ідей у межах філософії та природничих наук. Становлення психології як самостійної науки та розвиток її галузей. Основні тенденції та концепції наукової психологічної думки з кінця XIX століття до наших днів.

Патопсихологія. Предмет та завдання патопсихології, історія розвитку поглядів на психічну патологію, історія розвитку патопсихології. Види порушень психіки: розлади психічних процесів, свідомості, особистості. Девіантна поведінка особистості. Порушення психічного розвитку на різних етапах онтогенезу.

Практикум із загальної психології. Методи дослідження пізнавальних психічних процесів. Методи дослідження вищих пізнавальних процесів та процесів цілепокладання. Методи дослідження емоційно-вольових процесів та психічних станів. Методи дослідження особистості та її індивідуально-психологічних особливостей.

Психодіагностика. Поняття психодіагностики, її предмет, структура. Історія психодіагностики. Класифікація психодіагностичних методик. Тест як основний інструмент психодіагностики. Психометричні вимоги до побудови і перевірки методик. Основні етапи конструювання тесту. Особистісні опитувальники. Проективні методики діагностики особистості.

Клінічна психологія. Клінічна психологія як наука. Історія становлення та розвитку клінічної психології. Предмет клінічної психології. Зв'язок клінічної психології з іншими науками. Завдання та принципи психологічного дослідження у клініці. Методи клінічної психології. Поняття здоров'я. Критерії здоров'я. Поняття хвороби. Класифікація та етимологія патопсихологічних розладів. Патопсихологія як розділ клінічної психології. Психологія хворого. Психологія діагностичного процесу. Психологія терапевтичного процесу. Психологія медичного працівника та лікарської справи. Психологічні особливості діагностичного процесу. Психологія терапевтичного процесу. Психологічні вимоги до особистості лікаря. Основні моделі побудови взаємостосунків „лікар-хворий". Психологічні особливості вживання лікарських препаратів. Етичні засади діяльності клінічного психолога. Загальні принципи організації медико-психологічної допомоги. Робота клінічного психолога у різних типах медичних закладів. Психологічні особливості хворих з різними соматичними захворюваннями. Основи психосоматики.

Основи психологічного консультування. Організація консультативної взаємодії. Поняття про консультативний контакт. Технологія консультативних інтерв'ю та бесіди. Базові процедури психологічного консультування. Консультування з проблем сім'ї та шлюбу. Психологічне консультування в освіті. Надання консультативної допомоги. Групове консультування.

Основи психотерапії. Психотерапія на сучасному етапі, місце психотерапії у системі психологічного знання. Види та форми психотерапевтичної роботи психолога. Мета, завдання та принципи психотерапії. Професійна підготовка психотерапевта, питання компетентності та кваліфікації. Модель взаємостосунків психолога та клієнта у межах різних психотерапевтичних шкіл. Вимоги до особистості психотерапевта в межах різних терапевтичних напрямків та шкіл. Професійна деформація особистості психолога. Професійна етика та відповідальність психотерапевта. Клінічні та фізіологічні основи психотерапії. Психологічні засади психотерапії. Медична модель психотерапії, взаємодія у системі "лікар-пацієнт". Психологічна модель психотерапії, взаємодія у системі "психолог-клієнт". Основні етапи психотерапевтичного процесу. Проблеми вивчення особистості клієнта. Проблема меж психотерапевтичного впливу. Критерії ефективності психологічної допомоги. Підготовчий етап терапевтичної роботи, етап налаштування на взаємодію, перша зустріч з клієнтом, діагностичний етап, терапевтичний етап, етап контролю. Процедура психологічної підтримки клієнта. Поняття про психотерапевтичні

інтервенції. Терапевтичні можливості психоаналізу. Психологічне консультування та терапія.

Соціальна психологія. Предмет та методи дослідження у соціальній психології. Закономірності спілкування і взаємодії людей. Соціально-психологічні аспекти міжособистісних взаємин особистості. Психологія малих і великих соціальних груп. Розвиток особистості в системі міжособистісних взаємин. Психологічні закономірності управління соціальною групою. Прикладні дослідження у соціальній психології**.**

Вікова психологія. Предмет, історія розвитку і методи вікової психології. Умови, рушійні сили та основні закономірності психічного розвитку в онтогенезі. Проблема періодизації вікового розвитку в працях зарубіжних і вітчизняних психологів. Особливості психічного та особистісного розвитку в немовлячому віці, ранньому дитинстві та дошкільному віці, в молодшому шкільному, підлітковому, юнацькому віці, дорослості та старості.

Психологія конфлікту. Предмет та об'єкт конфліктології. Характеристика конфлікту як соціального явища. Закономірності конфліктної взаємодії. Структурні та динамічні характеристики конфлікту. Класифікація конфліктів. Психологічна характеристика внутріособистісних та міжособистісних конфліктів. Попередження (профілактики) конфліктної взаємодії. Шляхи та способи вирішення конфліктів

Психологія особистості. Психологія особистості як галузь психологічної науки. Особистість та її основні прояви. Структура та чинники розвитку особистості. Класифікація та основні властивості теорій особистості. Психодинамічна теорія особистості. Нео-Фройдистський, гуманістичний, диспозиційний та феноменологічний напрями у психології особистості. Підходи теорій научіння до вивчення особистості. Когнітивна та соціально-когнітивна теорія особистості. Гештальтпсихологія та її особливості вивчення особистості. Сучасні напрями психології особистості.

Психологічна корекція. Психокорекція як напрямок діяльності психолога. Поняття про психокорекцію. Види психокорекції, принципи, цілі і завдання цієї роботи, основні моделі психокорекційної практики; методи і прийоми психокорекції, шляхи корекції пізнавальних психічних процесів, емоційних розладів та порушень комунікативної сфери; особливості роботи з різними віковими групами. Особливості побудови психокорекцій них програм.

Психологія творчості та обдарованості. Психологічні основи творчості. Основні психологічні теорії творчості, обдарованості та геніальності. Природа та особливості перебігу творчого процесу. Творчість, інтуїція та інсайт. Психологія творчої особистості. Обдарованість, талант, геніальність. Методи психодіагностики та розвитку творчих здібностей. Моделі психологічного супроводу і навчання обдарованих дітей. Тренінгові програми розвитку творчих здібностей особистості.

Експериментальна психологія. Теорія і методологія експериментальної психології. Принципи, структура та основні етапи експериментального дослідження. Психологічне вимірювання в експерименті. Експериментальна гіпотеза та формування вибірки досліджуваних. Експериментальні змінні, необхідність і способи їх контролю. Валідність експериментального дослідження. Експериментальні плани. Статистична значущість результатів експериментального дослідження.

Гендерна психологія. Гендерні дослідження як міждисциплінарна дослідна та освітня практика. Поняття психологічна стать і гендерна ідентичність. Категорії маскулінність і фемінінність як змістовні складові гендерної ідентичності. Основні етапи формування статевої ідентичності. Поняття про гендерні стереотипи, їх типологія та зміст. Теорія соціального конструювання гендеру. Поняття статевої та гендерної ролі. Причини відповідності гендерним очікуванням. Диференціальна соціалізація як панкультурне явище. Процес формування психологічної статі особистості, його механізми. Відмінності у внутрішньоособистісний динаміці формування статевої ідентичності для хлопчиків і дівчаток. Поняття «гендерна»

та «статева соціалізація». Диференційований педагогічний вплив на формування гендерної поведінки особистості.

Психологія управління. Психологія управління як галузь психологічної науки. Структура і функції управлінської діяльності. Рівні психолого-управлінської проблематики (психологічні аспекти діяльності керівника, діяльності організації як суб'єкта і об'єкта управління, взаємодії керівника з членами організації). Соціально-психологічні теорії управління. Психологія особистості керівника. Зміст понять «лідер» і «керівник» в управлінні організацією. Управлінські ролі керівника. Рівень сформованості психологічної готовності майбутнього фахівця до управління. Прагнення до лідерства та здатність до керівництва. Підходи до вивчення лідерства. Форми влади і впливу. Типологія стилів управління. Рівні організації управлінських рішень. Основні стилі реалізації процесу прийняття управлінських рішень. Поняття мотивації й її ролі в управлінні. Теорії мотивації праці. Психологія управління колективом. Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації. Феномени групової життєдіяльності. Психологія ділового спілкування. Маніпулятивні технології в управлінні. Психологія управління конфліктами. Ґендерні аспекти професійної діяльності.

Соціально-психологічний тренінг. Специфіка та теоретичні основи соціально-психологічного тренінгу як динамічної форми навчання. Історико-методологічні основи тренінгової роботи. Тренінгові заняття як навчальний процес. Види та класифікації тренінгів. Технології проведення соціально-психологічного тренінгу. Організаційні та методичні аспекти підготовки соціально-психологічного тренінгу. Структура та основні положення тренінгового заняття. Методичні характеристики тренінгового заняття. Методи оцінки ефективності проведення тренінгового заняття. Професійні та особистісні якості тренера. Методологічні засади підготовки та проведення ефективного тренінгового навчання. Методика організації групової взаємодії. Методика розробки плану проведення соціально-психологічного тренінгу. Техніки, вправи та ігрові методи, що використовуються в тренінговій роботі.

Психологічна служба в системі освіти. Загальна характеристика та концепція психологічної служби. Теоретичні та методичні засади психологічної служби освіти. Нормативно-правова база психологічної служби в галузі освіти. Моральні норми, що регламентують діяльність практичного психолога в ситуаціях етичного вибору. Види діяльності працівників психологічної служби: діагностика, профілактика, психологічна експертиза, психологічна прогностика, консультативно-психологічна корекція, психологічна просвіта, соціально-психологічна реабілітація. Особливості роботи психологів та завдань психологічної служби у різних ланках системи освіти та різних типах закладів освіти. Психологічна допомога дітям дошкільного віку. Робота психолога з молодшими школярами. Діагностика готовності дитини до навчання у школі. Психолого-педагогічна діагностика розвитку учнів 2-х-4х класів. Загальна характеристика корекційно-розвивальної роботи. Робота психолога з учнями 5-11 класів. Основні форми і методи роботи психолога з. підлітками та старшокласниками. Загальна характеристика психологічної служби закладів вищої освіти. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічними колективами.

Етика та психологія сімейного життя. Прийняття системи сімейних відносин. Розвиток сім'ї: безперервність і зміна. Гендер, культура та фактори етнічності у функціонуванні сім'ї; Блокуючі системи: індивідуум сім'ї та громади. Розвиток та практика розвитку сімейної терапії сімейної терапії; Професійні питання та етичні практики. Модель процесу перевірки людини; Емоційно-орієнтована терапія. Символічно-експериментальний; Психодинамічні підходи. Об'єкти відносини трансгенерційний підхід. Генофонд та інші теми презентації та всі роботи, пов'язані зі структурною сімейною терапією. Стратегічна сімейна терапія. Поведінкові / пізнавальні; Рішення, орієнтоване на короткий термін. Наративна терапія.

Математичні методи в психології. Мета математичної обробки результатів психологічного дослідження: узагальнення, опис, пояснення, передбачення та контроль. Методи збору даних; вимірювання; джерела даних (самоспостереження, експертна оцінка, інструментальне вимірювання, об'єктивне тестування); фіксація кількості, інтенсивності та тривалості. Шкали вимірювання. Одиниці вимірювання. Ознаки та змінні. Точність та чутливість вимірювального інструменту. Табличне та графічне подання даних психологічного дослідження. Поняття про статистичні гіпотези; Математичне планування експерименту Перевірка гіпотези експерименту.

Психологічна допомога в кризових та екстремальних ситуаціях. Проблеми з інвалідністю. Самогубство (вікова група). Затвердження Розширеної декларації (Жива воля). Посттравматична симптоматика. Сучасне лікування. Мультикультурні проблеми в умовах кризового втручання. Роль духовності / релігії в адаптації до травми. Знесилення - нормальний або складний. Врада доглядача. Тенденції в віктимологія. Запитання потерпілого / жертви, пов'язані з однією з наступних категорій: вбивство, побутові акумулятори, насильство у відносинах, включаючи переслідування, сексуальне насильство, як і дорослі дитина, злочини ненависті. Моделі екстреної медичної та громадської безпеки. DSM-IVTR категорії діагностики та пов'язані з ними питання. Відповідь на катастрофи (агентства та моделі). Оцінка історії травм та впливу подій. Результати втручання та лікування навчання. Вплив травми на раннє дитинство. Моделі державної / приватної школи інтервенцій. Роль та ефективність послуг громадської / національної гарячої лінії. Сертифікація кризи / травми фахівці з втручання. Нейропсихологічна відповідь на травму / поточні тенденції дослідження. Пост-травма зростання.

Психологія спілкування. Ознайомлення студентів з основними підходами до аналізу спілкування; забезпечення розуміння природи, закономірностей і механізмів зазначеного процесу, формування навичок володіння технікою спілкування; готовності застосовувати технологію ефективного спілкування в різних ситуаціях практичної діяльності, уміння застосовувати методи саморегуляції у процесі спілкування.

Педагогічна психологія. Закономірності засвоєння соціального досвіду, суспільно-вироблених знань, умінь, навичок, їх використання на різних стадіях розвитку людини. Вивчає умови учіння, щоб забезпечити інтенсивний психічний розвиток. Сприяє формуванню системного конструктивного мислення та практичних навичок та вмінь педагогічної діяльності.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анатомія та еволюція нервової системи. Предмет і завдання анатомії нервової системи Закономірності росту і розвитку організму людини. Загальна характеристика нервової системи. Значення центральної нервової системи. Поняття про нервові центри та їх властивості. Спинний мозок. Головний мозок. Стовбур головного мозку. Довгастий і задній мозок. Середній і проміжний мозок. Кінцевий мозок. Вегетативна нервова система: симпатична та парасимпатична, її еволюція Периферична нервова система. Загальне поняття про фізіологію вищої нервової діяльності.

Анатомія та фізіологія нервової системи. Історія розвитку фізіології вищої нервової діяльності як наука. Основні методи і поняття фізіології ВНД. Анатомо фізіологічні аспекти вищої нервової (психічної) діяльності. Поняття II сигнальної системи. Корково-підкіркові відносини в процесах вищої нервової діяльності. Фізіологічний аналіз «несвідомого» у психіці людини. Фізіологічні основи та

форми поведінки. Закономірності умовно- рефлекторної діяльності. Психофізіологія мислення, емоцій та пам'яті. Фізіологія сенсорних систем людини. Фізіологічні основи трудової діяльності.

Екологічна психологія. Предмет, завдання та проблеми екологічної психології. Поняття середовища та соціоекологічних систем в екологічній психології. Фактори екологічного середовища та їх взаємодія із людським фактором. Проблеми екологічної свідомості. Екопсихологічна освіта та виховання. Радіоекологічна психологія.

2.17. НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Директор – к.е.н., професор **Кулаєць Марія Михайлівна**

Тел.: (044) 259-79-11 E-mail: pdv1204@ukr.net
Розташування: навчальний корпус № 10, кімн. 219

ННІ післядипломної освіти організовує і координує навчальний процес підготовки бакалаврів за спеціальністю:

242 Туризм

Освітня програма **«Туризм»**

Випускова кафедра:

Аграрного консалтингу і туризму, тел.: (044) 527-80-61
E-mail: tatiankd@yahoo.com
Завідувач кафедри – д.е.н., професор Кальна-Дубінюк Тетяна Прокопівна

Підготовка бакалаврів
галузі знань «Сфера обслуговування»
за спеціальністю «ТУРИЗМ»
Освітня програма «Туризм»

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	25
– заочна	25
Термін навчання	4 роки
Кредити ЄКТС	240
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	бакалавр з туризму

Концепція підготовки

Забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців з туристичної діяльності, зокрема в сфері зеленого туризму, з метою збереження екології навколишнього середовища, розвитку соціальної сфери села, більш ефективного використання трудових ресурсів у рекреаційно-туристичному господарстві, підвищення їх професійної та соціальної мобільності, формування творчої, соціально активної, духовно багатої особистості з урахуванням її інтересів, потреб і запитів суспільства та держави. Програма передбачає використання новітніх інтерактивних комп'ютерних технологій, навчання в провідних університетах Європи, Америки, залучення зарубіжних викладачів для читання лекцій.

Практичне навчання

Фахова практика студентів є важливою складовою частиною навчального процесу з підготовки кваліфікованих фахівців з туризму. Під час навчальних природничо-наукових та професійно-орієнтованих та виробничих практик студенти знайомляться з найрозвиненішими рекреаційно-туристськими регіонами України та зарубіжних країн. При проходженні виробничих практик студенти виконують професійні обов'язки менеджерів, маркетологів, адміністраторів готелів, інструкторів, екскурсоводів, аніматорів, гідів-перекладачів, аналітиків та ін., в тому числі в санаторно-курортних закладах, туристичних і готельних комплексах, бюро подорожей і екскурсій, рекламно-інформаційних центрах, курортних і туристських асоціаціях, закладах харчування, об'єктах зеленого туризму.

Орієнтовна тематика випускних бакалаврських робіт

1. Розвиток ринку туристичних послуг.
2. Планування та організація роботи туристичної фірми.
3. Інноваційний розвиток зеленого туризму в Україні.
4. Ресурсний потенціал країни щодо перспектив розвитку зеленого туризму.
5. Методи і прийоми Паблік Рілейшнз у діяльності та розвитку туристичного підприємства.
6. Розвиток міжнародного зеленого туризму.
7. Використання інформаційних технологій в діяльності підприємств туристичної індустрії.

Академічні права випускників – можуть продовжити навчання за спеціальностями і освітніми програмами підготовки магістрів, назви яких наведено у табл. 1.2 розділу 1.3 цього Каталогу.

Сфери зайнятості випускників

Фахівці готуються для організаційно-управлінської, господарської, комерційної, інвестиційної та науково-дослідної діяльності у сфері туризму. Випускники працюють на підприємствах та організаціях у сфері туризму різних форм власності та типів господарювання в тому числі і в зеленому туризмі на посадах керівників туристичних фірм та комплексів, туристичних агентств тощо, спеціалістами й керівниками з адміністративної роботи, матеріально-технічного забезпечення, маркетингових, комерційних та міжнародних відділів, менеджерами з персоналу, власниками зелених садиб тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Туризм» Освітня програма «Туризм»

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Економічна теорія: основи економічної теорії:	1	150	5
2	Вища математика	1	120	4
3	Інформаційні системи і технології	1,2	210	7
4	Історія української культури	2	120	4
5	Географія туризму (туристичні ресурси України)	2	120	4
6	Географія туризму (туристичне країнознавство)	3	120	4
7	Музеєзнавство	5	150	5
8	Туристичне краєзнавство	4	150	5
9	Основи туризмознавства	2	150	5
10	Облік і аудит в туризмі	7	150	5
11	Статистика в туризмі	3	150	5
12	Друга іноземна мова	5,6,7	270	9
13	Екологія	1	150	5
14	Активний туризм	1	120	4
15	Туроперейтинг	5,6	180	6
16	Економіка туристичної фірми	6	150	5
17	Риторика та психологія спілкування	5	150	5
18	Правове регулювання туристичної діяльності	4	150	5
19	Організація екскурсійної діяльності	6	150	5
20	Аналіз діяльності підприємств туризму	7	150	5
21	Організація анімаційної діяльності	5	120	4
22	Маркетинг у туризмі	6,7	150	5
23	Менеджмент туризму	7	180	6
24	Інформаційні системи і технології в туризмі	3	150	5
25	Маркетинг	6	120	4
Разом за обов'язковою складовою			**3780**	**126**
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Історія української державності	2	120	4
2	Вступ до фаху	1	120	4
3	Філософія	4	120	4
4	Українська мова за професійним спілкуванням	1	120	4
5	Іноземна мова	1,2,3,4,5,6,7,8	390	13
6	Безпека праці і життєдіяльності	4	90	3
7	Фізичне виховання	1,2,3,4	120	4
Всього за вибором університету			**1080**	**36**
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
1	Спеціалізований туризм (Зелений туризм)	5	150	5
2	Організація готельного господарства	3, 4	240	8
3	Організація ресторанного господарства	4	210	7
4	Бізнес-планування в туризмі	8	150	5
5	Рекреологія і курортна справа	8	150	5
6	Договірне і трудове право	8	150	5
7	Стандартизація і сертифікація в туризмі	8	150	5
8	Логістика в туризмі	8	150	5
9	Страхування в туризмі	7	150	5
10	Міжнародний туристичний бізнес	8	150	5
11	Етика бізнесу	3	150	5
Всього			**1800**	**60**
Разом			**6660**	**222**

3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Військова підготовка		690	23
2	Навчальна практика		180	6
3	Виробнича практика		240	8
Підготовка бакалаврської роботи			**90**	**3**
Державна атестація			**30**	**1**
Разом за спеціальністю (без військової підготовки)			**7200**	**240**

Анотації дисциплін навчального плану

Обов’язкові навчальні дисципліни

Економічна теорія : основи економічної теорії. Метою вивчення дисципліни є здобуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Вища математика. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів базових математичних знань для вирішення завдань у професійній діяльності, вмінь аналітичного мислення та математичного формулювання економічних задач, що виникають у процесі управління. Завданнями, що мають бути вирішені у процесі вивчення дисципліни, є набуття студентами знань з основних розділів вищої математики, доведення основних теорем, формування початкових умінь: виконання дій над векторами, матрицями, обчислення визначників; розв'язування систем лінійних рівнянь; дослідження форм і властивостей прямих та площин, кривих і поверхонь другого порядку; знаходження границі ступенево-показникових функцій.

Інформаційні системи і технології. Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи на сучасній комп'ютерній техніці та використання сучасних інформаційних технологій для вирішення різноманітних завдань у практичній діяльності за фахом.

Історія української культури. Навчальна дисципліна має комплексний і міждисциплінарний характер, логічний і методологічний зв'язок з науками етнографія, археологія, історія України, філософія, етика, мовознавство, мистецтвознавство, релігієзнавство та ін. Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з основними тенденціями та формами етнокультурного розвитку українського народу від найдавніших часів до сучасності, аналіз та осмислення різноманітних явищ і процесів культурного життя України.

Географія туризму (**туристичні ресурси України**)**.** Дисципліна передбачає формування знань, умінь та компетенцій щодо визначення основних туристичних регіонів світу за видами туризму.

Географія туризму (туристичне країнознавство). Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з методикою і особливостями комплексного дослідження туристичної індустрії країн та регіонів світу, даними про основні види туристично-рекреаційних ресурсів, головними туристичними центрами і регіонами світу.

Музеєзнавство. Дисципліна формує фахові теоретичні знання у галузі

музеєзнавства, практичні навички і компетенції організації музейно-виставкової діяльності.

Туристичне краєзнавство. Навчальна дисципліна передбачає формування у студентів на основі засвоєння теоретичних та практичних знань про особливості регіонів держави вміння самостійно оцінювати туристичні можливості окремих територій, ступінь їх освоєння і характер використання в розвитку туристичної індустрії.

Основи туризмознавства. Вивчення наукових основ туризмознавства, формування необхідних знань з організації туристичних подорожей для спеціалістів в сфері туризму.

Облік і аудит в туризмі. Головна мета вивчення дисципліни полягає у формуванні теоретичних знань і набутті практичних навичок з організації та ведення бухгалтерського обліку й проведення аудиту фінансової звітності, а також використання їх результатів, як інформаційної бази прийняття ефективних рішень у туристичній галузі. Основним завданням вивчення дисципліни є ґрунтовна загальна економічна та обліково-аудиторська підготовка фахівців та оволодіння ними принципами, засобами, методами та прийомами обліку діяльності туристичних фірм, а також аудиту їх фінансової звітності.

Статистика в туризмі. Дисципліна озброює студентів знаннями, уміннями і компетенціями використання статистичних методів для кількісної оцінки явищ у сфері туризму. Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни є: збирання, перевірка та оцінювання статистичної інформації, розроблення статистичних формулярів; зведення та групування матеріалів статистичного спостереження, виявлення зв'язків між окремими явищами та процесами, встановлення його структури; техніка обчислення узагальнюючих статистичних показників (абсолютних, відносних, середніх) та їх економічна інтерпретація.

Друга іноземна мова. Вивчення дисципліни поглиблює у студентів комунікативну компетенцію з іншої іноземної мови, а саме використання навичок, умінь та знань з іноземної мови у процесі ділового спілкування з представниками інших країн з різноманітних професійних питань, пов’язаних із професійної діяльністю в туризмі, підготовки до участі у міжнародних конференціях, проектах та дискусіях.

Екологія. Формує знання з причин, масштабів та наслідків національного природокористування, виявлення шляхів подолання сучасної кризи у взаємовідносинах суспільства і природи, соціоекологічної свідомості, нового етичного ставлення людини до природи; уміння й навички розробляти принципи керування.

Активний туризм. Засвоєння теоретичних та практичних основ проведення подорожей за різними маршрутами з активними способами пересування; набуття специфічних знань і навичок з різних видів активного туризму.

Туроперейтинг. Набуття знань та системного мислення щодо організації туроператорського бізнесу, схеми його просування та реалізації, формування програм туристичного обслуговування, документального забезпечення процесів створення, комплектування, реалізації турів і планових тур пакетів, організації обслуговування туристів.

Економіка туристичної фірми. Завдання курсу полягає у наданні теоретичних знань і практичних навичок з економіки туристичної фірми, а також формування у студентів здатності до самостійного творчого мислення та розв’язання практичних економічних задач.

Риторика та психологія спілкування. Дисципліна передбачає розвиток мисленнєвих, мовних умінь та навичок, опанування форми ефективної переконуючої комунікації за нестандартних ситуацій життєвого і професійного спілкування, формування умінь та навичок ораторського мистецтва, вироблення

майстерності створювати і виголошувати публічні промови.

Правове регулювання туристичної діяльності. Формує у студентів теоретичну базу і практичні навики використання сучасних необхідних юридичних інструментів здійснення туристичної діяльності.

Організація екскурсійної діяльності. Передбачає формування у студентів теоретичних, професійних знань та практичних навичок з планування та організації екскурсійного обслуговування, розробки та проведення екскурсій.

Аналіз діяльності підприємств туризму. Мета дисципліни полягає у засвоєнні студентами теоретичних положень з аналізу та оцінки діяльності об'єктів туристичної галузі та надбанні практичних навичок використання цих знань для прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Організація анімаційної діяльності. Формує у студентів теоретичну базу і практичні навики анімаційного обслуговування туристів у сучасному світовому та національному туристичному бізнесі; розуміння необхідності використання рис національних традицій, свят, звичаїв, обрядів та інших форм народної творчості українців для покращення організації дозвілля відпочиваючих; застосування різноманітних програм анімаційного обслуговування для підвищення привабливості національного турпродукту, формування мотивації до їх запровадження на різних етапах обслуговування вітчизняних та іноземних туристів.

Маркетинг у туризмі. Оволодіння новітніми теоретичними знаннями з питань управління туристичними організаціями та набуття практичних вмінь і навичок для побудови системи маркетинг- менеджменту таких організацій, яка б забезпечила їх ефективне функціонування у конкурентному та мінливому середовищі господарювання; формування вмінь та навичок щодо застосування маркетингового інструментарію в туризмі.

Менеджмент туризму. Формування у майбутніх фахівців сучасного системного економічного мислення в галузі менеджменту організації з урахуванням галузевої специфіки та особливостей управлінської праці у сфері туристичної індустрії, підготовка висококваліфікованого менеджера, який буде спроможним забезпечити високий рівень ефективності системи управління та конкурентоспроможність організації в умовах ринкової економіки.

Інформаційні системи і технології в туризмі. Передбачає формування необхідних теоретичних знань та практичних навичок щодо побудови сучасних інформаційних систем, їх раціонального використання, а також упровадження сучасних інформаційних технологій у практичну туристичну діяльність

Маркетинг. Формування вмінь та навичок застосування маркетингового інструментарію. Концепція і філософія маркетингу. Зміст і основні спрямування маркетингових досліджень та система маркетингової інформації.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

2.1. Дисципліни за вибором університету

Анотації дисциплін «Історія української державності», «Філософія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова», «Фізичне виховання», «Безпека праці і життєдіяльності» див. розділ 2.1.

Вступ до фаху. Підготовка студентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародні освіті в контексті Болонської декларації, ознайомлення студентів 1 курсу зі змістом майбутньої професії, з характером та сферою професійної діяльності, з особливостями практичної діяльності підприємств туристичної сфери.

2.2. Дисципліни за вибором студентів

Спеціалізований туризм (Зелений туризм). Організація сільського зеленого туризму. Метою дисципліни є ознайомлення студентів із теоретичними напрацюваннями у сфері організації сільського зеленого туризму, проаналізувати досвід його організації в країнах Європейського Союзу, окреслити сучасний стан і тенденції становлення сільського туризму в Україні, навчити студентів визначати передумови та етапи розвитку сільського зеленого туризму в регіонах України.

Організація готельного господарства. Формування розуміння сутності готельного господарства, як складової сфери послуг, засвоєння студентами теоретичних основ організації функціонування підприємства готельного господарства на ринку.

Організація ресторанного господарства. Формування знань з раціональної організації послуг харчування, набуття практичних навичок щодо внутрішнього змісту, взаємодії та узгодженості технологічних операцій і процесів в закладах ресторанного господарства.

Бізнес-планування у туризмі. Формування системи теоретичних знань та практичних навичок з бізнес-планування як елементу управління підприємством туристичної сфери.

Рекреологія та курортна справа. формування знань щодо ролі і значення рекреаційного туризму та курортів, використання курортно-рекреаційного потенціалу України, застосування ними цілющих природних факторів, валеологічних технологій в особистому житті та професійній діяльності, формування мотивації до здорового способу життя.

Договірне і трудове право. Формування системи знань з правового регулювання господарської діяльності, правового регулювання господарювання у на ринку туристичних послуг; формування знань про систему права України, оскільки регулює одну з найважливіших сфер суспільних відносин – трудові відносини працівників та роботодавців.

Стандартизація і сертифікація в туризмі. Мета: формування знань щодо теорії та практики стандартизації, сертифікації туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності

Логістика в туризмі. Формування вмінь та навичок щодо механізму відтворення логістичних систем ефективного управління матеріальними потоками.

Страхування в туризмі. Формування знань з теорії і практики страхування в туризмі у вітчизняній і зарубіжній практиці.

Міжнародний туристичний бізнес. Дисципліна має на меті забезпечити майбутнього фахівця в галузі туризму глибокими знаннями про сучасні тенденції розвитку міжнародного туристичного бізнесу.

Етика бізнесу. Навчальна дисципліна має на меті дати знання про моральні вимоги до стосунків ділових людей, про сучасні технологічні вимоги до основних форм ділового спілкування – бесід і переговорів, службових нарад тощо, про моральні принципи, норми і правила етикету.